INCREPATIO BARJESU:

Sive

Polemicæ Adſertiones Locorum aliquot
S. SCRIPTURÆ,

Ab impoſturis Perverſionum in

CATECHESI RACOVIANÂ;

Collectæ hinc indè,

Per MATTHÆUM WREN F.

Ex Opere prægrandi Meditationum Criticarum
in S. Paginam, conſcriptarum à Patre ſuo R. D. M.
Epiſcopo Elienſi in Solitudine ſuâ carcerariâ,

De

Genuino ſenſu, atque exactâ Noſtrâ Verſione
Divinorum Textuum.

Conſilium hujus Editionis paret è Præfamine.

LONDINI,
Typis *Jacobi Fleſheri*. Proſtant apud *Cornelium Bee*,
in vico Little-Britain dicto.
MDCLX.

Conclusum Iuris Relationis [illegible]

Typis [illegible]

Lectoribus Piis, atque D. Jesu Christi

Perennicultoribus

PRÆFAMEN

MATTHÆI WREN F.

FEci, quod potui, Candidissimi Viri: Quanquam id, quod nunc præsto, vix Pars Sesquidecima sit κδμηλίυ illius, quod avebam in publicum dari. Ista nimirum Res est; Videbam R. D. Parentis mei magnos animos non fregisse, quòd Rerum suarum expilationes non semel passus fuerat, sed (vel eò alacriùs) Eum sibi in dies singulos studiorum suorum pensum absolvere. Hactenus tantùm, post aliquot prædonum incursationes, mutârat Ei derepente mos, Ut (experientiâ tam multâ edoctus, Amicorum etiam precibus victus,) Cartulas suas deincipes, Quibus profana quotidie otia arcere solebat, Carcerísque squalorem depellere, curaret semper sub alarum remigio instructas, Ei se sistere, ne-

que igitur naſci ferè citiùs, quàm & in fugam è Carcere ſe dare. Poſtquam autem creviſſe, Illas quidem in magnam molem, ínque juſtam ætatem Meipſum, ſenſeram, multorum optimæ Fidei, Notæque votis obſecutus, Rogatorem me ſupplicem feci, Ut quærentibus quotidie à me, Quid ageret in tam improbâ Solitudine ſenex Pater meus, facultatem mihi largiretur Reſpondendi, per Meditationum ſuarum ſub Typis præſtationem. Verùm quòd fruſtrà hac in Re fuerim, nullâque prece ab eo, (Quem nunquam mihi durum ſenſeram,) impetrare hanc gratiam potuerim, cauſſatus ipſe plurima eſt; Librorum omnium (præter Sacros Textus, atque Lexicon, Quo ipſo Duodecennis in Scholâ utebatur,) per tot jam annos inopiam; Notarum ſuarum Raptum; Colloquiorum Defectum; Cartularum etiam harum, quamprimùm enaſcerentur Ei, Fugam; ſic ut per effœtam jam memoriam (Incarcerationis enim ſuæ Qui (alacer cum Bono Deo) IV^um^, ferè, luſtrum, Ætatis autem ſuæ XV^-m^ hoc anno abſolvit;) nè recolere quidem ſæpe poſſit, Quid Ipſe priùs ſcripſerit. Addidit porrò, Alieniore hoc ſeculo, vix quenquam apud Nos curaturum, (ne laturos quidem plurimos) Quid Epiſcopo videretur: Ad tantam etiam Editionem opus futurum impenſis longè majoribus, quàm poterat cum neceſſitatibus adultæ numeroſæ Prolis, Rerúmque ſuarum, ante tria Luſtra uſque afflictarum, anguſtiis ſtare.

Hâc igitur ſpe ubi me certò excidiſſe viderem,

rem, nolui tamen animum deſpondere, ſed poſt aliquam moram denuò aggreſſus, obnixè petii, Poſtulaminis jam longè minoris nequâ repulsâ me premeret, ſed ut licentiam mihi faceret (vel Sanctæ Fidei, Eccleſiæque cauſsâ,) evulgandi partem eam Meditationum ſuarum, quas in refutationem Catecheſeωs Racovianæ (ubi introducta ea non ità pridem ad Eum fuerat) conſcripſerat. Ille, Conſcripſiſſe Se quidem ſubindè per vices nonnihil in eo argumento, reſpondet; Verùm nullo intuitù, ut Catechiſmi illius Refutatorem Se præſtaret, (Quem videre contigerat Ei tam ſerò, ut ab aliis tum refutatum eſſe dubitare nequiret;) Sed tantùm ex indignatione ſanctâ, quòd in eo Magmate tot Loca SScripturæ (Quibus elucidandis, prout occaſio inter meditandum Ei incideret, & quantum ex verbis Textuum, per Deum poterat, Anachoreticas Ruminationes ſuas jamdiu addixerat;) ab impiâ Factione tam immaniter torqueri conſpiceret, tantâque cum vi, & dolo temerari. Præter verò, quòd ea quæ antè repoſuerat mihi contra totius Operis ſui Editionem, etiam & contra Partis cujuſpiam ex æquo militent, mantiſſæ loco aiebat eſſe in Parte iſtâ, Tum quòd ab aliis præſtantiſſimis ingeniis Quid hac in cauſſâ jam præſtitum fuerit, nôrat ipſe cum ignariſſimis; Tum quòd neminem omnium ex impurâ eâ harâ oculis unquam uſurpaverat præter iſtum Catechiſtam; Tum denique quòd Quæ contra Illius corruptelas in Textuum Sacrorum vindicias meditatus ſubindè fuerat, inter cæteras Exercitationes.

tationes ſuas (Methodo nulli à Se, in Quodlibetico ſuo genere, adſtrictus) ità interſperſerat, Ut laboris non exigui foret, fugitivas Cartulas primùm perſequi, & dein ex iis Spicilegium Anticatechiſticum facere. Veruntamen (inquit) nè omnia tibi, præter morem meum, abnegare videar, Tu, ſi animum ſic obfirmaveris tibi, ut haſce difficultates (ipſâ hyeme etiam nunc ingruente,) facilè devoraturus ſis, Eas cum Bono Deo, atque convaſatis hinc indè Cartulis meis, Quod ex Re S. Eccleſiæ Tu & Amici tui, (Quorum vota nunc conſociaſti cum tuis,) maximè futurum duxeritis, Duce Chriſto Auſpicéque, agatis per Me licet: Cum iſta tamen Cautione, ut Meditationum mearum ſiquid Typis nunc mandabitur à Vobis, Divina Duo Apophthegmata S. Pauli in fronte gerant, Primum ex 1 Cor. 2, 2.

Decrevi enim hoc, Haut nôſſe quicquã inter Vos, niſi ℱESUM CHRISTUM, EUMQ; CRUCIFIXUM;

& Alterum, è 2 Tim. 2, 9. *In Quo mala perpetior, uſque ad Vincula, tanquam Malignus: ſed Verbum Dei non eſt vinctum.*

Habetis igitur, Optimi viri, conſilium iſtius Editionis: Cui nihil allaborandum nunc à me eſſe cenſeo, niſi ut adſumentum Opuſculo huic faciam, quod, in Cartulis perquirendis, obſervabam, Reſponſum à Parente meo eſſe Erudito viro, nonnihil percunctanti per Epiſtolam. Sic autemſe habet, in Sectione 766 Ἀναμνηκισμῶν, Paragrapho 1.

[*Hâc*

[*Hâc de re aliquid à me ante Triennium adnotatum eſſe ſcio: Verùm Tu noſti, Res meæ qua in conditione jamdiu fuerint: Cartulæ meæ haut citiùs exiccantur, quàm, præ Sacri Raptûs metu, à me avolent. A memoriâ autem meâ, nunquam non labili, atque infidâ, conſeneſcente verò nunc indies, ſic deſtituor, ut fugerit me planè, Quid antè ſcripſerim. Si abiero igitur jam, (aut unquam certè) ab antè ſcriptis, danda eſt Seni hæc venia; Meóque ſub nomine illud ſolùm retinendum eſt, non Quod prius, aut Quod poſterius, ſed Quod meliore cum ratione dici à me videbitur. Eâ enim lege omnia mea ſcribuntur, Ut vacent prorſùs atque nihil ſint, niſi quod Pietati & Rectæ Rationi debeant; Sanctâque jam fide proteſtor, Velle me, pro non meis, próque non ſcriptis, ſemper haberi, ſiqua perperàm exciderint mihi, aut quæ Viris Piis Doctíſque, Eccleſiæ etiam Chriſti, (ſed Catholicam, verique Nominis eam, dico,) non probavero. Illius enim judicio omnia mea ità ſubmitto, Ut Quæ Ei non placebunt, ipſi primùm Authori ex animo diſplicere, Deum teſtari haut verear, Tuæque (Cariſſime) fidei commiſſum hoc eſſe nunc jubeam, rogémque.*]

Tantum eſt, quod Vos nunc volebam, Præſtantiſſimi Viri; Atque ut valeatis cum Optimo Deo, & hiis per me fruamini.

Prid. Kal. Decembris CIↃ IↃCLIX.

Tantum est, quod Vos nunc volebam.

Elenchus Locorum SScripturæ in Caſtigatione hâc Catecheſeos Racovianæ fuſiùs explicatorum.

		Pag. lin.
Geneſ.		
VI. V. VIII. XXI.	*De Peccato Originali*	603. 36
XXII. II.	*De Unigenitura Iſaaci*	392. 33
Exod.		
XXXIV. VII.	*Auferens peccatum*	578. 1
1 Sam.		
XV. I.	*Ut miſſus ſit ad ungendum Saulem*	708. 7
Pſal.		
II. VII.	*Hodiè genui Te*	13. 7
LI. 6.	*Conceptus in peccato*	611. 18
LXXXII. VI.	*Dixi, Dii eſtis*	55. 31. & 361. 14
CX. III.	*Ex utero ante Luciferum*	6. 10
Prov.		
IV. III.	*Unigenitus coram matre*	394. 34
Eſai.		
XLII. VIII.	*Gloriam meam non dabo alteri*	137. 19. & 143. 12 & 146. 32. & 285. 12
Jerem.		
XXV. VI.	*Jehova Juſtitia noſtra*	188. 21
Mica.		
V. II.	*Egreſſiones Ejus*	9. 33
Zach.		
II. VIII.	*Tangens pupillam oculi*	77. 5
Matth.		
II. I.	*Natus Rex Judæorum*	541. 21
III. XI.	*Baptizabit Spiritu & Igne*	253. 17
XVI. XVI.	*Tu es Filius Dei*	384. 33

Elenchus Locorum SScripturæ.

	Pag. lin.
XXI. XII. *Ejecit Vendentes*	94. 10
XXVI. XXVI. *Hoc eſt corpus meum*	344. 3
XXVIII. XVIII. *Omnis poteſtas data eſt*	120. 29. & 119. 11 & 482. 12. & 539. 23. & 542. 30
XXVIII. XIX. *De Baptiſmo per Chriſtũ inſtituto*	206. 3. & 207. 20 218. 1. & 236. 23. & 328. 26. & 716. 14

Mar.

I.	
I. IV. ὅπου ἦν.	639. 18
I. XI.	451. 24
V. XLI.	452. 10
VI. II. *Unde Huic hæc?*	569. 19. & 723. 23

Luc.

II. XL. *Corroboratus Spiritu*	567. 28
XIII. II. γίνεσθαι. *Fieri*	600. 22

Joan.

I. I. *In principio erat Verbum*	3. 30. & 9. 12
I. III. *Omnia per Eum facta*	163. 26. & 172. 5
I. IX. Ἐρχόμενον εἰς κόσμον	554. 11
I. XIV. *Verbum Caro factum eſt*	31. 7. & 164. 12. & 398. 11
I. XX. *Quis Tu?*	319. 26. & 320. 30
I. XLVI. *De Nathanaele.*	682. 22. & 683. 10
II. XIX. *Solvite Templum hoc*	457. 12
III. V. *De Regeneratione*	250. 18. & 324. 7
III. VIII. *Spirat, ubi vult*	256. 26. & 337. 19
III. XIII *Qui in Cœlo eſt*	724. 8. & 409. 7
VI. LXII. *Ubi fuerat prius*	68. 34. & 407. 3. & 414. 10 & 640. 8
VIII. LVII. *non habes 50 annos*	593. 7.
VIII. LVIII. πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι	19. 15. & 595. 12
X. XVII. *ego pono vitam*	464. 32
X. XVIII. *Hoc mandatum accepi*	464. 33
X. XXXV. *Quia dixi, Sum Filius Dei*	359. 17. & 383. 21
XI. XLIII. *Lazare, veni foras*	338. 36
XIV. I. *Credite & in Me.*	278. 5
XIV. VI. *Ego ſum Via, Veritas, Vita.*	436. 21. & 721. 8
XVI. XV. *Omnia Patris ſunt mea.*	177. 33
XVII. V. *Gloriam habui ante mundum*	191. 13. & 557. 18 & 596. 16
XVII. X. *Mea omnia ſunt Tua.*	177. 34

Elenchus Locorum Scripturæ.

Pag. lin.

XVIII. XXXIII, *Tu es Rex Judæorum* 546. 13
XVIII. XXXVII, *Ad hoc veni in mundum* 548. 25. & 551. 12 & 640. 23
XX. XXVIII, *Dominus & Deus meus* 364. 34

Act.

II. XXXVI, *fecerat Dominum & Christum* 119. 26. & 658. 3 & 745. 4
IV. XII, *Non est aliud Nomen: Non in alio Salus* 138. 14. & 295. 9. & 299. 26. & 300. 13. & 662. 21
XIX. III, *De Baptismo per Christum instituto* 205. 26. & 219. 14 & 221. 25
XX. XXVIII, *Cavete Vobis* 72. 37. & 74. 8
& *Proprio Sanguine* 702. 15
XX. XXXII, *Commendo vos Deo* 214. 18
XXII. XVI, *Baptizare & abluc* 248. 34

Rom.

I. XIX, τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ 347. 35
III. XXV, *per fidem in sanguine* 443. 11
V. X, *multò magis reconciliati* 425. 18. & 432. 8. & 434. 31
V. XII, *In quo omnes peccârant* 615. 28. & 623. 14. & 712. 25 & 713. 14
V. XIII, *Usque ad Legem* 619. 17
VIII. IX, *Spiritus Dei. Spiritus Christi* 455. 32. & 746. 7. & 751. 9
VIII. XXXII, *Filio proprio non pepercit* 83. 13. & 389. 16
VIII. XXXIV, *magis verò & suscitatus* 428. 9
IX. XVI, *Non est Volentis* 530. 34. & 710. 20
IX. XXVI, *Filius Dei Viventis* 387. 35
X. XV, *Quomodo prædicabunt, si non mittantur* 704. 16
XV. XXX, *De Invocatione Sanctorum* 139. 24

1 Cor.

II. XI, *nemo scit, nisi spiritus* 260. 20
VIII. XI, *propter quem Christus mortuus est* 475. 30
XIII. VII, *Charitas Omnia* 161. 10. & 176. 7
XV. XLIV, *De Reali Præsentiâ in Sacramento* 330. 34. & 332. 17
XV. XLV, *in Spiritum Vivificantem* 330. 5. & 332. 17 & 749. 21

2 Cor.

V. XVII, *Omnia facta Nova* 166. 23. & 169. 13

Pag. lin.

V. XVIII, *Reconcilians nos ſibi* 432. 24. & 437. 7. & 590. 25
V. XIX, *Mundum reconcilians Deo* 438. 20. & 514. 26

Epheſ.

V. II, *Oblationem pro nobis* 478. 28. & 492. 34. & 499. 14. & 630. 23
V. V, *Regnum Chriſti, & Dei* 95. 14. & 97. 10

Philip.

II. VI, *In forma Dei* 43. 19. & 49. 12
&, εἶναι ἴσα Θεῷ 50. 9
&, *forma Servi* 38. 17
& 480. 20. & 756. 26
inanivit Seipſum 54. 14
& 332. 7
in ſimilitudine Hominis 40. 8. & 54. 34. & 480. 20

Col.

I. XV, πρωτότοκος 135. 35. & 396. 11
I. XX, *reconciliavit Sibi* 174. 37. & 439. 10
I. XXII, *reconciliavit in Corpore* 474. 25
I. XXIV, *Suppleo reliquias* 439. 30
II. IX, *Deitas habitat Corporaliter* 151. 32. & 157. 6

1 Theſſ.

IV. IX, *docti* Θεοδίδακτοι 559. 9. & 563. 15

2 Theſſ.

I. XII, *Dei noſtri & Domini* 106. 27. & 739. 5

1 Tim.

II. VI, ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων 476. 32. & 517. 11
III. XVI, *Deus manifeſtatus in carne* 59. 27. & 61. 23. & 65. 18

Tit.

II. XIII, *Deus & Servator* 98. 19
III. V, *per Lavacrum Regenerationis* 231. 12. & 242. 16 & 246. 27

Hebr.

I. II, *per Quem fecit Secula* 14. 6. & 115. 26
I. III, 118. 10
Character Hypoſtaſeos 136. 1. & 149. 11
&, *purgans nos per Seipſum* 503. 2
&, *portans omnia Verbo* 176. 18

I. VI,

Elenchus Locorum SScripturæ.

	Pag. lin.
I. VI. ὅταν δὲ, πάλιν	127. 31. & 144. 31. & 526. 34 & 760. 5
I. X. *Tu Domine, fundasti*	726. 32. & 729. 17
II. V. Οἰκουμένη ἣ μέλλουσα	132. 1. & 526. 17
II. XVI. *Angelos non apprehendit*	654. 3
II. XVII. Τὰ πρὸς τὸν Θεὸν	486. 34. & 488. 7. & 541. 4
V. IV. *Nemo assumit sibi*	15. 10. & 692. 30
VII. XXVI. *Talis Pontifex*	634. 30
VIII. IV. *Si in terris esset*	86. 26. & 88. 24. & 91. 4. & 185. 22
IX. VII. *Spiritu significante*	626. 2. & 631. 26
IX. XI. *Inventâ æternâ Redemtione*	583. 36
X. XXII. *Abluti Corpora*	244. 36
XII. II. *Fidei Perfector*	92. 21

1 *Pet.*

I. X. *Spiritus in Prophetis*	32. 28
III. XVIII. *Semel pro peccatis*	470. 11. & 479. 28. & 753. 4
III. XXI. ᾧ ἀντίτυπον Βάπτισμα	234. 12. & 251. 26. & 312. 4 & 677. 9
IV. VI. *Spiritu vivere*	471. 7

1 *Joan.*

III. XVI. *Animas pro fratribus*	472. 36
IV. II. *Christum venisse in carne*	642. 28. & 644. 25. & 649. 10 & 651. 18
IV. VI. *Spiritus Veritatis & Erroris*	34. 26
V. VII. *Hii Tres Unum sunt*	269. 27. & 271. 6.
V. VIII. *Hii Tres in Unum*	269. 27. & 271. 6
V. XX. *Hic est Verus Deus*	101. 19. & 105. 28. & 392. 14

Apoc.

I. IV. Ὁ Ὢν καὶ ὁ Ἦν	110. 1. & 111. 34. & 196. 1. & 484. 6
I. V. *Tmematiorum alia Divisio*	196. 12. & 399. 15. & 483. 20
IV. VIII. *Qui venturus*	107. 34. & 110. 23. & 111. 19. & 485. 5

Loca ſequentia breviùs exponuntur, aut obiter illuſtrantur.

	Pag. lin.
Gen.	
II. VII,	750. 32
II. XVII,	621. 7
III. I,	328. 1
III. V,	159. 12
III. XV,	12. 11, & 96. 4 & 659. 22
III. XX,	598. 13
VI. XVIII,	677. 21
IX. X,	677. 14
XIII. III,	406. 35
XIV. XVIII,	675. 11
XVI. XIV,	292. 6
XVII. V,	21. 32, & 597. 13 & 636. 15
XVIII. I,	675. 16
XXII. II,	392. 33
XXVI. XI,	593. 28
XLIX. XVIII,	671. 5
Exod.	
III. XIV,	196. 3, & 286. 13
XIV. XXXI,	213. 19
XVI. VIII,	280. 12
XXII. XIV,	316. 11
XXIX. XXXVI,	505. 29
XXXIV. VII,	578. 1
Levit.	
X. XX,	448. 23
XVI. XV,	496. 32, & 630, 14
Num.	
XI. XXIX,	292. 27
XIV. XVIII,	578. 1
XVI. XXVIII,	708. 32
XXIV. IV,	638. 34
Deut.	
XVIII. XVIII,	12. 8
XXVIII. XLIV,	751. 32
XXXII. III,	365. 6
XXXII. X,	81. 15
Jud.	
XIV. XV,	291. 23
XVI. XI,	55. 14
1 Sam.	
II. XX,	316. 11
II. XXVII,	707. 18
IV. IX,	751. 34
IX. IX,	638. 33
IX. XVI,	708. 16
XII. XVIII,	212. 6
2 Sam.	
III. II,	399. 24
VII. XXIII,	591. 23
1 Reg.	
I. XXVIII,	291. 24
I. XXXII,	291. 25
XVII. 6,	701. 15
2 Reg.	
II. IX,	266. 20
1 Paral.	
III. V,	395. 2
XXVI. VI,	128. 24
2 Paral.	
XII. II,	68. 14
Nehem.	
II. VII,	292. 13

Iob.	*Pag. lin.*
VII. III,	292.14
VII. XXI,	505.36
Pſalm.	
II. VIII,	119. 17
XVI. XI,	757.9
XIX. I,	352. 24, & 530.3
XXXI. VI,	591. 21
XXXIV. XX,	395.6
XLI. IX,	419. 27, & 529.8
XLIX. VII,	510. 36, & 584. 18
L. I,	356. 23
LI. X,	243. 18
LI. XV,	221. 5
LVIII. III,	614. 23
LXV. II,	238.33
LXXII. VIII,	529. 15
LXXVII. XX,	438. 1
LXXXII. VI,	55. 31, & 361.14
XCVII. VII,	133.14, & 527.19
CII. XV,	123. 1
CXI. IX,	591. 24
CXV. I,	532. 7
CXVIII. VI,	292. 28
CXXXV. V,	337. 10
CXLI. II,	577. 15
Prov.	
IV. III,	394. 35
VIII. XXIII,	12. 28
IX. XV,	291. 26
Cant.	
I. III,	566. 19
II. XV,	237. 12
Eſa.	
IX. VI,	120.7, & 552. 7
XIV. XXVI,	529. 8
XXV. VIII,	755. 29
XXIX. XXII,	591. 22
XLIII. XIII,	11.20, & 12.37
XLIV. VII,	292. 24
L. IX,	430. 18
LIII. V,	680. 35
LXIII. IX,	10. 8
LXIII. XI,	10.8
Jerem.	
XXIV. IX,	751. 36
XXV. VI,	288. 22
XXX. XX,	406. 28
XXXI. III,	566. 16
XXXIII. XVI,	289. 11
Thren.	
II. XVIII,	81. 27
Ezech.	
I. I,	686. 15
IV. XIV.	605. 27
XX. III,	316. 18
Dan.	
II. XV,	316. 14
IV. XII,	316. 14
VIII. I,	5. 4
Hoſ.	
VI. VI,	280. 14
XI. IV,	684. 9
Amos.	
IV. II,	292. 6
V. VIII,	291. 26
Mica.	
II. IV,	292. 6
VII. XIV,	10. 27
Habac.	
I. XII,	5. 1
III. XVII.	292. 6
Zeph.	
I. XI,	529. 15

	pag. lin.
Zach.	
II. VIII,	77. 5
Mal.	
III. IV,	10. 8
III. VI,	433. 37
Sap.	
I. XXIII,	609. 3
XII. XII,	431. 9
Matth.	
II. II,	541. 18
III. XV,	237. 33
III. XVI,	686. 1
V. I,	316. 27
V. XXI,	10. 33
VI. XXVI,	417. 12
VII. XVI,	348. 34
IX. XIII,	280. 16
IX. XXI,	295. 18
X. VI,	412. 32
X. XXV,	418. 31
XI. XXV,	569. 24
XI. XXVII,	120. 36. & 543. 27
XI. XXIX,	348. 34
XII. XVIII,	126. 7
XII. XXI,	665. 25
XII. XLIX,	541. 9
XIII. XV,	295. 20
XIII. XXXII,	528. 27
XVI. XIII,	690. 17
XVI. XVII,	100. 32
XVI. XVIII,	691. 8
XVIII. XXIII,	517. 26
XIX. XIV,	235. 30
XXIV. XXIII,	161. 35
XXV. XL,	541. 10
XXIV. I,	742. 8. & 743. 4
XXVI. II,	740. 12
XXVI. XXVIII,	344. 23
XXVI. L,	712. 18
XXVII. LXIII,	462. 23, & 690. 26

	Pag. lin.
XXVIII. VI,	540. 6
XXVIII. X,	540. 27
XXVIII. XIX,	716. 14
XXVIII. XX,	228. 36. & 702. 12. & 710. 22
Marc.	
VI. II,	569. 19
VI. LVI,	295. 15
IX. XXIII,	544. 25
XI. X,	541. 35
XIII. XXXII,	344. 6
XIV. LXX,	527. 14
XV. XXV,	741. 15
XVI. IX,	348. 34
XVI. XII,	41. 36
XVI. XV,	232. 26. & 678. 31
XVI. XVI,	233. 10
Luc.	
I. XXXI,	119. 37. & 717. 14
I. XXXV,	363. 7
I. LXXVI,	119. 33. & 568. 6
I. LXXVIII,	541. 27
I. LXXX,	567. 25
II. I,	529. 11
II. XI,	540. 12. & 659. 30
II. XIV,	301. 35. & 436. 23
II. XXIX,	670. 36
II. XL,	567. 28
II. L,	281. 12
II. LII,	569. 3
IV. XVIII,	80. 7. & 295. 20
VI. XIII,	348. 35
IX. XI,	320. 27
IX. LI,	67. 15
XII. XX,	292. 16
XII. XLVIII,	601. 9. & 660. 37
XIV. IV,	657. 24
XIV. XXXI.	317. 32
XVI. VIII.	317. 33
XVI. XV.	301. 35
XVII. XXXIII,	460. 19

	Pag. lin.
XVIII. XXXIV,	281. 22
XIX. XXXVIII,	541. 36
XIX. XLII,	741. 21
XX. XLVII,	741. 24
XXI. XXVI,	529. 17
XXII. XIX,	344. 14
XXII. XX,	344. 19. et 28
XXIII. XI,	542. 6
XXIII. XXXIV,	382. 16
XXIII. XLIII,	146. 10. et 305. 27
XXIII. XLVI,	271. 23
XXIV. XIX,	164. 22. & 601. 16
XXIV. XXXI,	42. 15
XXIV. XLIX,	254. 20. et 264. 30, et 266. 13

Joan.

I. VI,	164. 22. et 601. 28
I. XII,	16. 13. et 25. 13
I. XIII,	16. 15
I. XXIV,	321. 8
I. XXV,	321. 17
I. XXVII,	321. 34
I. XXIX,	582. 27
I. XXX,	398. 2
I. XXXI,	342. 4
I. XXXIII,	234. 6
I. L,	682. 32. et 689. 6
III. XVI,	393. 31
III. XVIII,	394. 12
III. XIX,	554. 35
III. XXXIV,	121. 37. et 267. 15
III. XXXV,	543. 20
III. XXXVI,	121. 4
V. XVIII,	50. 27. et 392. 20
V. XXII,	121. 20
V. XXVI,	121. 26. et 750. 18
VI. XXXII,	328. 31
VI. XLIV,	565. 7
VI. LXIII,	242. 10
VI. LXV,	566. 9
VII. XLII,	639. 34
VIII. XXXIII,	602. 8. et 673. 23
VIII. XXXIX,	673. 31
VIII. XL.	674. 26
VIII. XLIV,	8. 19. et 676. 13
IX. VIII,	404. 31
IX. XI,	316. 33
X. I,	205. 24
X. XXIX,	145. 5. & 756. 33
X. XXX,	144. 35. & 736. 6
X. XXXVI,	411. 28
X. XXXVIII,	735. 32
X. XL,	639. 29
X. XLI,	735. 4
XI. XXV,	545. 5
XI. XXXVIII.	339. 29
XI. XLI,	339. 35
XI. XLII,	338. 32
XII. I,	640. 2
XII. XIII,	541. 37
XII. XXIV,	758. 7
XII. XXXIX,	128. 10
XII. XLIV,	279. 15
XII. XLV,	280. 25
XIII. XV,	473. 32. & 721. 12
XIII. XIX,	20. 27. & 25. 31
XIV. XI,	718. 34
XIV. XXIX,	20. 28
XV. I,	328. 29
XV. V,	274. 37
XV. XV,	541. 1
XV. XXV,	516. 14
XV. XXVI,	270. 33. & 748. 3
XV. XXVII,	5. 4
XVI. IV,	5. 4
XVI. XIII,	108. 18. & 281. 23
XVI. XX,	741. 27
XVI. XXVIII,	411. 36. & 552. 26. & 555. 7. & 724. 25
XVII. II,	121. 5. & 724. 35

	Pag. lin.
XVII. III,	146. 11
XVII. XI,	145. 14
XVII. XVIII,	411. 31
XVII. XXI,	145. 21
XIX. XXVIII,	627. 16
XX. XXI,	128. 14. & 229. 4
XX. XXVII,	602. 15
XXI. XVII,	171. 9
Act.	
I. VII,	570. 34
II. III,	254. 26
II. XVII,	126. 17. & 266. 21
II. XXIV,	525. 9. & 732. 28 & 757. 4
II. XXVII,	126. 27
II. XXXIII,	254. 28. & 266. 21
III. I,	633. 19
IV. XXVII,	744. 3
IV. XXXIII,	568. 26
V. IV,	280. 7
V. XXXII,	266. 18
VII. XVIII,	104. 26
VII. XXV,	295. 22. & 664. 16
VII. XXXIV,	278. 15
VII. XXXV,	591. 31
VII. LIII,	527. 32
VII. LVI,	686. 19
VIII. XXVI,	716. 25
VIII. LVII,	23. 36
IX. II,	626. 26
IX. XI,	250. 5
IX. XXVII,	657. 21
X. V,	278. 16
X. VI,	105. 4
X. XI,	686. 11. & 687. 20
X. XXXVI,	215. 3
X. XLVI,	9. 7
XI. XV,	5. 5. & 9. 4
XI. XVI,	322. 37
XI. XXX,	529. 30
XIII. V,	550. 22
XIII. VIII,	203. 8
XIII. X,	203. 20. & 34
XIII. XI,	297. 31
XIII. XXXIII,	14. 35
XV. XI,	297. 31
XV. XXVI,	748. 3
XV. XL,	316. 35
XVI. XVIII,	348. 35
XVI. XIX,	657. 21
XVIII. XXI,	108. 30
XX. VI,	620. 17
XXVI. XVI,	550. 31
XXVI. XXII,	705. 6
XXVI. XXIII,	491. 15. & 525. 3
XXVI. XXVI,	278. 16
XXVII. XXXIV,	295. 22. & 664. 16
XXVII. XL,	316. 36
Rom.	
I. XVIII,	349. 20
I. XX,	152. 33. & 349. 22
III. XIX,	258. 34
III. XXIV,	443. 10. & 515. 6
IV. XI,	304. 24. & 656. 29
IV. XVI,	637. 6
IV. XVII,	21. 34. & 636. 37
IV. XVIII,	22. 19. & 636. 18
IV. XXV.	318. 18. & 421. 19 & 478. 14
V. VII,	477. 20
V. XI,	435. 11. & 440. 18
V. XIV,	619. 22. & 622. 31 & 625. 5
VII. XI,	259. 3
VIII. III,	54. 28. & 713. 28
IX. V,	365. 16
X. X,	234. 23. & 315. 21
X. XIII,	250. 13
X. XVIII,	530. 5
XII. II,	42. 27. & 346. 31
XIV. IX,	316. 30
XIV. XV,	237. 23
XIV. XVII,	679. 29

	Pag. lin.
XV. XVII,	486. 34
XVI. XXVI,	17.14. & 296.34
1 Cor.	
I. XIII,	221. 14
I. XXIV,	71. 27
II. VIII,	362. 37
IV. I,	550. 33
IV. II,	313.27
IV. XV,	16. 35
V. XIII,	278. 17
VIII. VI,	180. 30. & 372, 28
IX. VI,	539. 26
IX. XV,	53, 12
X. II,	216. 4. & 217. 18
X. III,	218. 10
X. IV,	328. 34
X. V,	218, 10
XI. XXIV,	344. 15. & 345. 9
XI. XLV,	749. 21
XII. XII,	218, 37
XII. XIII,	366. 22
XII. XXI,	128. 3
XII. XXIV,	128. 2
XIII. IV,	259. 8
XV. XLII,	752. 5
XV. XLVII,	750. 29
XV. LIV,	755. 30
XV. LVIII,	521, 28
2 Cor.	
I. IX,	454. 5
V. IV,	714. 7
V. XX,	440. 12
VII. VIII,	275. 2
VII. XIII,	417. 21
VII. XIV,	275. 2
VIII. I,	302. 5
IX. III,	53. 17
XII. II,	335. 9
Gal.	
I. IV,	522. 14
II. IV,	478. 30
III. VII,	304. 27
III. VIII,	258. 35
III. XVII,	218. 31
III. XXIV,	670. 12
III. XXVII,	249. 12
III. XXVIII,	249. 18. & 272. 24
III. XXIX,	673. 37
IV. V,	588 26
IV. IX,	251. 3
IV. XIII,	405. 4. & 406, 12
IV. XXIX,	394. 4
V. XXI,	316. 32
V. XXV,	751. 10
VI. XV,	231. 9
Ephes.	
I. IV,	83. 18
I. X,	15. 30
I. XIV,	84. 28. & 99. 32
II. VIII,	517. 17
III. IX,	165. 28
III. XIV,	487. 14
III. XVI,	567. 36
IV. V,	231. 25. & 276. 14
IV. VII,	267. 5
IV. IX,	69. 4. & 724. 15
V. VIII,	266. 23. & 492. 34 & 499. 14. & 630. 23
V. XXVI,	244. 12. & 504. 34
VI. X,	214. 19
VI. XII,	286. 9
VI. XVIII,	139. 24
Phil.	
II. V,	56. 10
II. XIII,	532 3
III. II,	632. 28
III. XII,	712. 25. & 714. 5
III. XXI,	42. 33. & 99. 34
IV. X,	711. 9
IV. XI,	566. 33

	Pag. lin.
IV. XVIII,	577. 3
Coloſ.	
I. XVI,	173. 35
I. XVII,	278. 17
I. XXIII,	530. 7
II. VIII,	358. 22
II. X,	156. 6
II. XI,	582. 5
IV. III.	139. 24
1 *Theſſ.*	
I. VIII,	487. 16
II. II,	107. 8
III. IX,	107. 8
V. VIII,	90. 23
V. XIX,	266. 28
V. XXV,	139. 24
2 *Theſſ.*	
I. IX,	487. 16. & 738. 3
I. XI,	107. 7. & 737. 3. & 738. 16
II. II,	737. 30
II. VIII,	99. 16
III. I,	139. 24
1 *Tim.*	
I. XIII,	404. 36
I. XV,	555. 20
II. IV,	656. 31
2 *Tim.*	
I. IX,	17. 15. & 192. 2
I. X,	99. 14
IV. VIII,	99. 22
Tit.	
II. IV,	522. 11
II. XIV,	476. 33. & 592. 1
Philem.	
ver. V,	317. 33
ver. VI,	317. 34
ver. XXII,	139. 26
Hebr.	
I. VIII,	123. 27
I. IX,	126. 36
I. XII,	14. 6. & 433. 34
II. XVIII,	713. 37
III. I,	282. 5
III. XIX,	278. 18
IV. V,	527. 13
V. I,	486. 34, & 629. 2. & 692. 30
V. V,	733. 3
VI. II,	710. 25
VI. V,	528. 33
VI. VI,	741. 30
VII. III,	190. 1
VII. IV,	675. 14
VII. XVI,	694. 12
VIII. V,	87. 11
IX. VIII,	616. 2. & 631. 26
IX. XI,	400. 6. & 571. 36
IX. XIV,	522. 24
IX. XXIV,	312. 34
IX. XXVIII,	582. 37
X. V,	185. 11. & 571. 37
X. VII,	556. 33
X. XIV,	515. 16
X. XX,	631. 30. & 722. 9
X. XXXIX,	706. 26
XI. III,	116. 6
XI. IV,	668. 29
XI. XVII,	393. 2
XI. XXIII,	541. 22
XIII. III,	90. 21
XIII. VI,	278. 19
XIII. VIII,	14. 3
XIII. XI,	577. 4
XIII. XVIII,	139. 25

	Pag. lin.
Jacob.	
I. XVII,	409. 32
I. XVIII,	16. 27. & 241. 35
II. XXII,	636. 12
III. VI,	646. 16
III. XV,	251. 2
1 *Pet.*	
I. XVIII,	522. 18. & 592. 4
I. XXI,	283. 36
I. XXIV,	63. 10
II. V,	577. 7
III. VI,	676. 20
III. XX,	318. 20
2 *Pet.*	
I. I,	107. 10
I. XVIII,	90. 24
II. I,	97. 33. & 590. 12
1 *Joan.*	
I. I,	6. 20. & 70. 12. & 198. 6
I. II,	102. 13. & 487. 14
II. I,	442. 30
II. II,	442. 30. & 443. 37
II. XXVII,	278. 20
III. I,	525. 15
III. VIII,	8. 37
III. IX,	16. 17
III. XI,	276. 3
III. XII,	478. 35
III. XX,	275. 4
IV. I,	35. 35. & 162. 1. & 641. 15
2 *Joan.*	
ver. VII,	105. 10. & 553. 29 & 642. 33
3 *Joan.*	
ver. IV,	96. 9
ver. V,	317. 34
Judæ	
ver. XIX,	329. 18
Apoc.	
I. VII,	201. 2
I. VIII,	111. 8. & 485. 24
V. IX,	590. 14
XIII. VIII,	17. 10
XIV. VI,	705. 15
XIV. XI,	117. 11
XVI. V,	110. 24. & 198. 28 & 485. 7
XX. X,	117. 12
XXI. II,	409. 33
XXII. V,	117. 12

Soli Deo Gloria.

Authori alia dabatur citandi Catecheſin hanc anſa nulla, quàm per Pagellas ejuſdem. Sequitur autem Editionem, Quæ Racoviæ, 1609 inſcripta (Sed varias, Αὐτόθεν, atque Αὐτοσταὶ, Eas eſſe, nunc paret; Ut nec ex parte hâc immunis à fraude ſit mendax libellus;) Numeros Pagellarum ſuarum in Capite cujuſque gerit, ad interiorem Marginem Libelli.

INCREPATIO BARJESU:

SIVE,

Polemicæ Adſertiones

LOCORUM ALIQUOT

S. SCRIPTURÆ,

ab impoſturis Perverſionum

IN

CATECHESI RACOVIANA.

SECT. I.

1. Λόγος Verbum, *An* Sermo, *Ut Deo Filio competat.*
2. *Id, per Quod alterius voluntas narratur,* Sermo *ejus dici poteſt, ſed non Is per Quem.*
3. Principium *pro Æterno, Vox* principii *refertur ad ſub-*

jectam materiam. Omnium conſenſui repugnare, Quid?

4. Chriſtum faciunt Pomeridianum Deum, atque ex Dono ſolum.

5. Ante Luciferum Ros Nativitatis, ſiſne pro, Qui Tibi naſcetur, An pro, Unde Tu natus es.

6. Qualibet ſententia habet ſuam ſibi materiam ſubjectam.

7. Materia ſubjecta ex mente loci æſtimanda eſt.

8. In principio eſſe, Quo nihil eſt prius, eſt certiſſima notio Æternitatis. Dies ſeculi.

9. Dies Antiqui dicebantur, poſt 700 Annos, de Seculo proximo ab Exodo ex Ægypto.

10. Mentio Dierum aut Initii ſtat cum Æternitate.

11. Egreſſiones Meſſiæ, Una Æterna, In Initio; Alia, à diebus ſeculi, In Carne.

12. Ubi terminus à Quo geminatur ab Hebræis, ibi Ab eſt Ante in poſteriore.

13. Hodie pro Æterno; poteſt enim Ab æterno fluxiſſe, & In æternum fluere. Ὁ αὐτός.

14. Pſalmus 2 ſenſum literalem de Davide non habet, ſed myſticum de Meſſia per Prophetiam.

15. Hodie genui te comprehendit Chriſti Generationem, & Pontificatum, & Reſurrectionem.

16. Aliud eſt Deum genuiſſe, Aliud Genitos ex Deo eſſe. Διαφορὰ de partu ſpirituali, Λόγος. Ἀλήθεια.

17. Rei ſit, an Cognitionis, Principium Evangelii: Æternum enim eſt, Quoad rem, Bona voluntas Dei erga Homines.

VOcabulum Λόγος, inter cæteras ſuas ſignificationes, *Verbum* vertatur an *Sermo*, haud multum quidem intereſt. In Sacris præſertim literis eò minùs contendendum eſt, quia tam ſublimem ſecum ſenſum ſæpe in iis apportat, at Latinâ quidem nullâ dictione aut plenè, aut propriè ſatis exprimi poſſit. Quem illum verò? ubi à SSpiritu attribuitur unigenito Dei Filio, à Patre procedenti, velut à mente Æterna, (à

mente

mente enim noſtra & verbum noſtrum) cujus ipſe igitur perfectiſſima Imago eſt, (prout & humanæ mentis verbum, quo ipſa ſeipſam intelligit, eſt mentis humanæ perfecta imago) ínque ipſa intimus æternùm permanet, ſempérque præſens ſeparari unquam ab ea non poteſt; licèt per adſumtam naturam humanam illapſus ipſe nobis in notitiam noſtram ſit, utì & verbum noſtrum internum aliis per ſermonem manifeſtatur. Judicii ergò lis mera olim erat inter viros literatos, & vitio tum carebat, per *Verbum* an per *Sermonem* ſacra ea loca ab iis exprimerentur. Sequiore autem jam Ævo noſtro, ex infelicis ingenii malitia, profectum eſt, ipſámque Simonis χολὴν πικρίας, καὶ σύνδεσμον ἀδικίας, Act. 8. 23. ſapere videtur, quòd Chriſtum Dominum, ubi ὁ Λόγος dicitur, haud facilè patiantur novi clientes aliter quàm *Sermonem* appellari. Quid ità? Divinam enim Chriſti naturam cùm ejurati jam ſint, omníque Perſonarum in Eſſentia Divina diſtinctioni bella *(horrida bella)* indixerint, metuunt jam ſibi à vocabulo *Verbum*, nè cordatis ſobriéque ſapientibus vel vox ea Æternum Dei Verbum, quo ſeſe intelligit, & quod intimum ſecum ſemper habet, in memoriam revocaret. Chriſtum igitur non *Verbum*, ſed *Sermonem* appellitari imperant, Rationémque hanc (nè ſine ratione inſanire ſuis videantur) adfibulant, *Quia Deus Pater per Chriſtum voluntatem ſuam omnem perfectè expoſuit; ergò Chriſtus à Johanne Sermo dicitur*, Catecheſeos Racovianæ paginâ 91. Atque ità jam vertendus ille locus eſt, *In principio erat Sermo; & Sermo erat apud Deum; & Deus erat Sermo*, Joh. 1. 1.

2. Siccine verò, O Boni? Ex uſu igitur communi hoc præcipitis? An ex aliquo ſacro? Dicite, De quo idiomate eſt, Qui voluntatem Heri ſui, Regíſve, aliis annunciat, Heri eum, Regíſve *Sermonem* appellitari? Audiamus ergò, obteſtamur, Quis erat ſermo Cyri? Quis Alexandri, aut Cæſaris? Aut, extrà nè abeamus, De Abrahamo, Moſe, Samuele, Davide, Eſaia quid cenſetis?

setis? Ecquis omnium veterum Prophetarum, partem aliquam voluntatis Dei annuntiantium, *Sermo Dei* ob id dictus est? quantò minùs quisquam eorum absolutè dicebatur *Sermo?* An verò regulam vos figere dicetis, quæ in solo Jesu tenebit, Quia in illum, non ut partis alicujus, sed ut integræ voluntatis Divinæ expositæ Internuntium adspiciis? Illi ergò hanc gratiam facietis, *Sermo* Ille ut audiat. Enimvero novum non est, ut id, per quod alterius voluntas nobis aperitur, sermonis ejus rationem aliquam habeat. Jam olim sub ferula didicimus, *Epistolam esse Sermonem absentis ad absentem.* Sed & signa sæpe, muta licèt, loquuntur tamen, *Vultúque ipso læditur interdum pietas.* Verùm ut lator epistolæ pro scribentis sermone habeatur, aut per quem voluntas Divina cognoscitur, ut ille *Sermo* ob id indigetetur, tam insolens hoc est, tam ob omni ratione, usúque alienum, ut novæ huic Theologiæ tantùm σύνχεγον esse, atque ab ea solùm epocha ætatem ducere, ad Socininæ igitur ferulæ dictamina purè putè referendum esse, non possimus non decernere.

3. Cui interea non subolet quid ex isto Solœcismo suo ipsi machinentur? Nam cùm illum sermonem, quo aliis exponitur quid Alter velit, verbum merè προφορικὸν esse oporteat, áque natura ipsa aut essentia Volentis satis remotum, optimam hanc rationem habituros se sperant inter suos, Christum à Divina natura exturbandi, neque existimandi copiam cuiquam dandi, habere eum aliquid in Deo, quod ἐνδιάθετον atque de Essentia ejus sit. Veruntamen & huic technæ haud ausi fidere, parúmque se proficere rati, seu *Sermo*, seu *Verbum* vertatur, Ab Æterno enim si sermo fuerit, per vocabuli ineptitudinem, non posse Christum à Divinitate sua excludi, Ergò & aliam versuram, in usum suum Antichristianum priore longè accommodatiorem, fabrefecerunt, negántque eum Sermonem ab Æterno fuisse. Quanquam enim Johannes parùm cautè dixerit Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. quanquam & vox *Principium* aliquando sumatur

ſumatur pro Æterno, ut Hab. 1. 12. tamen cùm *ferè ſemper in SScripturis vox* Principium *referatur ad ſubjectam materiam*, (cujus rei exempla laudare ſolent è V.T. Dan. 8. 1. atque è N.T. Jo. 15. 27. & 16. 4. & Act. 11. 15. Catech. Racov. p. 52.) Quis prohibet, & à Johanne nunc ità ſumi? Cúmque nobis certè nullus litigandi ſit animus, nulli reponimus, eos & à ſemetipſis prohiberi, & ab ipſo Johanne: A ſemetipſis quidem, quia de veritate SScripturæ alibi determinantes, ipſi ſic ſtatuunt, *Qui unanimi omnium atatum & hominum conſenſui repugnare velit, hunc juſtiſſimam ejus rei cauſam adferre oportere*, Catech. Racov. p. 3. Ex omnium autem conſenſu, Johannes illud *In principio erat verbum* de Æternitate Chriſti intellexit; Ipſi verò cauſam heic nullam (nedum juſtiſſimam) repugnantiæ ſuæ adferunt, præter eam (longè injuſtiſſimam) quam Logici appellant Petitionem Principii: A Johanne verò prohibentur, Quia eodem in argumento, eadem de re, eo ipſo & alibi ille vocabulo ἀρχῆς utitur, ad Æternitatem verbi vitæ ſignificandam, ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς. 1 Joh. 1. 1. Verùm intererat jam ipſorum, locum illum de verbo vitæ, quam æternam fuiſſe dicit, & fuiſſe apud Patrem, dein & nobis manifeſtatam fuiſſe, negligere quantum poterant, & nec videre.

4. Ut demus verò iis hoc quod petunt ſibi de *Principio*; *Referri* & heic oportere vocabulum illud *ad ſubjectam materiam*; habeant enim per me, quod volunt; Quid indè conficient veró? Quid? Actum igitur actum erit de Divinitate Chriſti Domini noſtri. Nam *cùm hîc ſubjecta materia ſit Euangelium, cujus deſcriptionem ſuſcepit Johannes, ſine dubio per vocem* Principii, *Principium Euangelii Johannes intellexit*. C. R. p. 52. Sine dubio?

Ὦ πόποι. ἦ πίπτουσι. καὶ ἐλέγχεα.

Ex ipſorum igitur gloſſa ità nunc adornandus eſt Textus, Chriſtus *erat ſermo in principio* Euangelii.

Iſtud verò ô quàm divinè conſpirat cum ipſorum Theologia! Chriſtum enim, Deus utcunque ut ſit atque habeatur, ex dono jam habeat, (ex dono ipſorum intellige, qui non ab æterno, ex Eſſentia Divina, ſed ex utero virginis, donóque Patris, hoc ei largiuntur, C.R.p.50.) ſuo ſe tamen modulo metiri oportet, atque ipſis jam Monitoribus ſcire, ſe Pomeridianum tantùm Deum eſſe, ſeróq; ſatis poſt Octaviani Imperii annos totos Quadraginta, θεαρχίαν ſuam numerare. Illud verò quod vulgò adfertur, *Ex utero ante luciferum genui te*, Pſal. 110. 3. (nam & eum quoque locum inter cætera convellere tenentur) ad eum nihil pertinere, neque aliud revera eſſe, quàm Matutinum ſomnium primævæ Eccleſiæ, ſed à pravo Senum interpretamento contractum: *In Hebræo* enim *legi, ab utero ante Auroram tibi Ros nativitatis tuæ; eſſéque vaticinium de multitudine populi Chriſtiani, inſtar roris matutini multiplicandi*, C.R.p.58.

5. Sed bona verba, quæſumus, magnifici Dictatores: neque enim veſtrâ monitione opus eſt Senibus illis שחר ſignificare *Auroram*, à quibus plus decies vertitur ὁ ὄρθρος. Quòd verò πρὸ ἑωσφόρου mavoluerint hoc in loco legere, non ſine judicio factum ab iis videtur, ipsâ Præpoſitione πρὸ hoc ab iis poſtulante, longè antequam auroravit ſcilicet, i. ante prima momenta auroræ, dum ſubnigreſcebat adhuc, (nam שחר primariò eſt *nigrum eſſe*) neque Phoſphorus ipſe, Auroræ anteambulo, ſtatione ſuâ adhuc exierat. Veruntamen jam *Lucifer*, an *Aurora* ſi legatur, ecqua neceſſitas eſt ut vagè ſumatur, de cujuſlibet diei tempeſtate matutina? Enimverò referri de jure nunc debet ad Archetypum illud Mane, quod primum omnium è tenebris illuxit in ipſis primordiis Creationis, Quando *Veſper & Mane erant dies unus*, Gen. 1.5. ut hoc ſit, quod SSpiritus aiat, Ante hanc auroram genui te. Quod verò ante primam temporis commenſurationem exſtiſſit, potéſtne aliter eſſe quàm ab Æterno? Difficultas ergò nunc verè nulla

eſt

eſt niſi in eo, quod Senes verterint, ἐγέννησά σε, ſed & ea quoque fortaſſean nulla heic eſt. Summa enim rei huc recidet, An *Ros Nativitatis tuæ* è mente Davidis accipietur pro *unde tu natus es*; an pro *qui tibi naſcetur?* Priorem certè ſenſum (& quid vetat?) Senes illi, tam diu ante Meſſiæ adventum, amplexi ſunt, Ideóque, cùm Pſalmus ipſe Divina planè προσωποποιία ſit (Davide per SSpiritum repræſentante nobis adfamina Domini Dei Patris ad Dominum Meſſiam Filium) Illi licèt non ad literam, ad ſenſum tamen illum, ídque non ſine grandis myſterii, propter ineffabilem eam Generationem, intuitu, *unde tu natus es*, reddiderunt per id, quod in Perſona Patris, jam indè à Pſalmi principio loquentis, æquipollet, *Genui te*. Recentiores verò, quibus *ros Nativitatis tuæ* videtur jam per rerum eventum dici, pro *qui tibi naſcetur*; illi vaticinium eſſe volunt de credentium multitudine. Ex utra jam parte victoria ſtabit, Theologis, ſed ſobriis, ſanéque piis, & rerum ſingula momenta probè arbitrari edoctis, relinquitur arbitrandum.

6. Ut redeamus igitur jam, unde digreſſi tantillum ſumus. Qui ὁν ἀρχῇ *ad ſubjectam materiam referri* non negabimus iis, negamus tamen ad materiam primam, hoc eſt, ad generalem, & indiſtinctam, ſed ad proximam tantùm, & qua de ibi loci ſpeciatim agitur, referendum eſſe. Utcunque igitur Johannes *Euangelii deſcriptionem ſuſcepiſſe* ab eo dicitur, ſuum tamen ſibi ſubjectum in Euangelio iſto habent ſingulæ partes ejuſdem, iſtud hæc, illud alia, ſubſtratámque materiam, non ſolùm variam, ſed & toto cœlo differentem, ex variis periochis deſignare eſt. Frivolum itaque ſophiſma eſt, atque Dialecticorum, vel pueris quidem ludibrium, magiſtris ſcuticam etiam debet, de Principio Euangelii quicquam heic oggannire; nihílque probat, niſi illos qui talia effutiant, depuduiſſe jampridem, & nihil nunc ea in parte habere quod Bonæ Fidei Theologos dicere deceat; ſed & illis potiſſimùm ſe iſta dicere, quibus quid-

libet obtrudi satis sit, vel pro Junone nubeculam. Tam insigni verò responsitandi facultate pollentes, cur ab interemtione alterius illius loci (quem modò indicavimus) abstinere voluere? Nam quid si Johannes ibi de Verbo vitæ hoc dixit, ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς; At *vox* illa *Principii in Scripturis ad subjectam refertur materiam*; subjecta autem ibi materia est Epistola, quam scribendam Johannes susceperat; sine dubio ergò per vocem hanc ἀρχῆς ille Principium Epistolæ suæ intellexit. O Divinam subtilitatem! Sed sic argumentari datum est recentis Fidei paracharactis? Habebit igitur iis (si bonus esse potest,) æternam hanc gratiam ille Dominus eorum, cui uno hoc responso res duas ingentes præstant: Nam & Christum, exosissimum hostem ejus, Divinitate suâ, (quod ipse per annos sesquimillenos, & quod excurrit, nullâ arte poterat,) nunc scitè emungunt; & ipsum Diabolum amicè liberant ab anteactorum seculorum longo convitio. Inusserat quidem ei hoc stigma Jesus, ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, Joh. 8. 44. sed quid tum? Omniúmne retrò ætatum reatu quisquam opinabitur eum laborasse? Fallitur. Nè semihorulæ quidem jam crimen est: Nam non nisi *Principio* illius concionis esse cœpit; Concio enim ea, (si bonos hos Patronos sequamur,) est *subjecta materia*, & *vox Principii ad subjectam materiam referenda est.*

7. Et verissimum tamen sine dubio est, quod falsarii hii exposcunt, *Referri oportere vocem* ἀρχῆς *ad subjectam materiam.* Sed materiæ ipsius designatio mystagogis hujusmodi nunquam permittenda est. Certè enim, in eo quod *Diabolus homicida à principio* audiat, Dicti illius *subjecta materia* est ipse homo, nihilque verius dici potest, quàm indè à principio humanæ naturæ illum homicidii se reum præstitisse, qui Adamum, quam primum formatus est, atq; in eo genus omne humanum contrucidavit, Gen. 3. 13. Ex eodem igitur fonte & idem Diabolus à Johanne notatur, quòd ἀπ' ἀρχῆς ἁμαρτάνει, Joh. 3. 8. Atque hujus dicti cùm ipsum peccare

ſubſtrata materia ſit, Diabolus ergò in omnibus creaturis Dei primus eſſe intelligitur qui peccavit in Creatorem. Petrus autem profeſſus SSpiritum & in ipſos Gentiles deſcendiſſe, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ, Act. 11. 15. de præcipua quadam atque illuſtri præſentia SSpiritûs loquitur, per Linguarum Laudúmque Divinarum χαρίσματα manifeſtati, Act. 10. 46. refértque ad primarium illum defluxum SSpiritûs in Pentecoſte, Act. 2. 4. Quid plura? Materia, ad quam hoc genus Relationes haberi oportet, non ex argumento libri, ſed ex mente loci ipſius æſtimanda ſemper eſt; Adcóque cùm Euangeliſta Principium ſuum ſic concinnârit, Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος· καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς θεόν· καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος· de Deo ipſo totum hoc dicitur; Ille ſententiæ hujus Argumentum, Senſus, Materia, Subjectum eſt; eáque propter *Verbum in principio eſſe*, ad ipſum Deum heic refertur, & nihil aliud ſonat, nihil aliud vult, quàm Coævum eſſe, & Coæternum Deo.

8. *In Principio* igitur *verbum fuiſſe*, eſt ità ſemper fuiſſe, ut nè imaginari quidem quiſquam poſſit, quid fuerit eo prius. Atque iſta jam præſentiſſima eſt certiſſimáque notio æternitatis; quæ re quidem verâ majorem emphaſin ſecum apportat, quàm ſi diceretur ab æterno fuiſſe. Ità enim loquendo, Locus adhuc cavillo relinquitur, (& nobis hodiè res eſt cum ſummis cavillorum Artificibus;) ac ſi Æternum ipſum prius eſſe poſſet eo quod eſt ab Æterno; Sed nihil eſſe poteſt prius eo quod eſt in Principio. Eſt tamen, quod & ſuper hoc cavillentur, pérque confutos dolos, & alium SScripturæ locum, Divinitatis Chriſti ineluctabilem indicem, eludere (quantum ſcilicet Catechumenis ſuis ſatis eſt) ſoleant: Sunt autem verba Prophetæ, atque ità vulgò leguntur, *Et tu Bethleem Ephrata minima es in Millibus Juda? Ex te mihi egredietur qui Dominator ſit in Iſrael; Et egreſſiones ejus ab initio à diebus æternitatis*, Mich. 5. 2. Sed hanc verſionem non ferentes, ità nobis ipſi reddunt, *Ex te mihi egredietur Dux, qui paſcet populum meum Iſrael.* Atque ha-

 ctenus

ætenus quidem non malè, quia Euangeliſtam habent immutationis ſuæ Autorem, Ducémque ibi, Mat. 2. 6. ſed quod ſequitur, de ſuo adſuunt, *Et egreſſiones ejus ab initio, & à diebus ſeculi.* Igitur quò fraudem ſuam plus celent, heic exclamant, *à diebus Æternitatis* non exſtare in Hebræo, ſed *à diebus ſeculi. Dies autem ſeculi idem notant*, (aiunt,) *quod dies Antiqui*; C. R. pag. 57. Laudatíſque in eum ſenſum Eſai. 63. 9, & 11. & Mal. 3. 4. referunt tandem egreſſiones iſtas Chriſti apud Michæam, *ad tempus illud, quo Deus Davidem, qui & Bethlemita fuit, & Autor ſtirpis Chriſti, in Regem ſtabilivit.* Satin' jam ſolidè hæc? ſatìs profectò ſubdolé.

9. Nos ergò quid contrà reponimus? Obiter quidem primò monemus, ſeram eſſe nimis æram illam, quam *diebus ſeculi* præſcribunt novi Magiſtri, temporíſque interſtitium curtum nimis, atque breviculum, indè à Davide ad Hezechiam, (ſub quo Michæas deſiit) fuiſſe, ut pro *diebus antiquis* habeatur. Enimverò ſub Hezechia & Eſaias floruit, & ille tamen *Dies ſeculi* ſuos (quos ipſi citant) retrò retulit plus duplo; Uſque ad exitum enim ex Ægypto. Malacias autem (alter eorum teſtis) longè poſterior hiis, & ille tamen *Dies Antiquos* acceſſiſſe videtur à peregratione Eremi. Quorſum verò, quæſumus, (ſi vulpinationis cauſâ non fuerit;) & Michæam ipſum in iſtius Expoſitionis teſtem præterierunt? Nam & alibi apud eum *dies ſeculi* reperiuntur, ſed & ab eo ibi ad exitum ex eremo referuntur, Mich. 7. 14. Non immeritò igitur cenſere licebit, de ſeculo illo præcipuè, quod indè ab Exodo decurrebatur, *Antiquos dies* ab Hebræis dici ſolitos fuiſſe: Atque indè eſſe, quòd Chriſtus in Monte, reſpectu ad illud ſeculum habito, bis térque Auditores ſuos moneat, Quid τοῖς ἀρχαίοις dictum fuerit, Mat. 5. 21, 27, 33. Sed parum facturum hii videbant ad præſentis Computi prætextum eam calculationem. Opus enim jam erat, Divinitatis Chriſti furibus factis, & Temporum ſe fures præſtare, atque Quadringentos totos annos de illo numero (ut aliquid

videantur

videantur dicere) piè ſubducere, atque annos plus minus trecentos honeſtè inter ſuos erogare, qui à Davide ad Michæam interfluxerant.

10. Sed ut miſſum iis faciamus, quia tam boni fures ſunt, leve hoc latrocinium; (neque enim iſtud derat dicentibus βάλησις, ſed ἔυρεσις, non animus nequam, ſed ingenium certè prolixiorem aliquam Antiquitatem excogitandi, quam ex aliquo colore adaptare Dicto Prophetico ut poſſint:) Detur & hoc iis, *Dies ſeculi* ibi non eſſe *dies Æternitatis*; Quid indè concludunt? Quid? Ergò cùm *mentio* à Propheta *fiat tum Initii, tum Dierum*, (*quæ* duo *in Æternitate locum non habent*: C. R. pag. 57.) Quo ore potuere Chriſtiani omnes (donec ſurrexerunt ipſi ad oppoſitum) ex iſto loco Æternitatem aliquam Chriſto ſuo exaſciare? Vel eo, ſi placet, ore, quo jam monuimus, accommodatiſſimam Æternitatis notionem eſſe, dici *In principio fuiſſe*. Verùm quia nos non audient, audiéntne Deum ipſum? (Æternitatem enim ejus nondum ei directè præciderunt;) At ille ait, ut Latinus quidem habet, *& ab initio ego ipſe*, Eſai. 43. 13. ſed ut ex ipſo fonte haurire eſt, גם מיום אני הוא Poteſt ergò ſeu *Initii*, ſeu *Dici mentio* in Deſcriptionem ipſius Æterni de ſe factam ingredi; Poteſt ergò & Captatorum iſtorum exceptio ineptiſſima eſſe impiiſſimáque!

11. Illud autem imprimis eſt adnotandum, Æternitatem, quam Michæas deſignare voluit, in priore ſua phraſi contineri, in *Egreſſiones ejus, ab initio*, non in alterâ illâ, *à diebus ſeculi*. Obſervamus quidem præclaros iſtos verſores ibi eſſe, ut *ab initio*, & *à diebus ſeculi*, pro ſynonymis habeantur, atque indè id agere, ut in unum idémque dictum redigant: ſed illa particula *&* ipſorum & interpoſtura, & impoſtura eſt, In Hebræo enim neque eſt, neque ſubaudiri dici poteſt. Duo enim eſſe hæc quæ dicuntur, Plurale illud nomen *Egreſſiones* demonſtrat; non unam igitur eſſe, ſed geminam egreſſionem Meſſiæ, à Spiritu nos diſertè doceri. Æterna una eſt, Dei ex ipſo

Deo, (propter quod jam dixerat, *egredietur mihi.*) Atque hæc est egressio ejus *ab initio.* Altera est in tempore, ut in carne Deus venturus tum erat : sed & hæc Egressio erat *à diebus seculi :* à diebus scilicet illis, quos *antiquos* ab Hebræis ex præcipua quadam nota vocari, dicíque de seculo proximo ab Exodo, jam monstravimus. Moses autem de ista egressione ejus ἀπλῶς locutus est *Deut.* 18.18. Nisi & altiùs ad huc recurrendum videbitur, atque ad primos dies seculi, ad ipsa antiquitatis, mundíque primordia istud referre, Deo ipso in Paradiso egressionem hanc pollicente, Gen. 3.15.

12. Opus quidem igitur hiis hominibus erat ut Latinus vulgaris, pro *diebus seculi* substitueret *dies æternitatis* quò aliquid habere possint, in quo genuinum suum contra Æternitatem Christi frangerent. Nobis verò, æternitatis illius veneratoribus, nihil opus est. Æternitas enim ista (quam sub altera phrasi *in principio*, vel *in initio* comprehensam esse indicavimus,) vel eò magis illustratur, quia *à diebus seculi* ei proximè subjungitur. Idiomatis enim Hebræorum est, ubi Terminus à Quo cujusquam rei geminatam pariter mentionem sortitur, Præpositio utcunque eadem utrobique sit, posteriore tamen in loco exponi eam per *ante.* Sic ut nunc *à principio, à diebus seculi*, reverà valebit, *à principio, ante dies seculi :* uti & in Psalmo jamdudum laudato *ab utero, ab aurora*, hiis ipsis non abnuentibus, C.R. pag.58. est *ab utero, ante auroram.* Sed & quod in Salomone legitur מראש מקדמי־ארץ, Prov. 8.23. illud à Senibus, propter communem usum in lingua sacra, redditur, ἐν ἀρχῇ, πρὸ τῆς τὴν γῆν ποιῆσαι. Jam verò quod ità dicitur *in initio esse*, ut *ante Creationem terræ, ante diem seculi, ante primam auroram*, intelligendum sit fuisse, plusquam cæcum eum esse oportet, qui perspicere nolit, per necessariam reductionem resolvi dictum illud in Æternitatem. Atque istum certè sensum, licèt geminatio ibi nulla sit, habet id quod modò citavimus ex Esai. 43. 13. ibi enim

enim *à die* nihil eſt niſi *ante diem*, & quod *ante diem* eſſe dicitur, eſt *in initio*, ſeu *ab æterno*. Ità coincidunt hæc.

13. Neque inopportunum igitur nunc erit & hiis annectere, ipſam quoque vocem *Hodie*, quòd in ſenſu ſacro æquipolleat, pro eodem alicubi poni, ut היום ילידתיך, *Hodie genui te*, Pſal. 2. 7. Hujus autem loci pondere ità degravari ſe ſenſerunt Titanes iſti, ut ad amoliendam vim quadrigeminum ſibi μοχλὸν apparaverint. Aiunt enim primò, C. R. pag. 57. *vocem* Hodie *cùm certum tempus deſignat, non poſſe præternitatem denotare.* At ô quàm puerilis verè eſt iſta fallacia! & niſi exſertè dicere velint, per *Hodie* nihil unquam niſi particularem hanc temporis portionem deſignari poſſe, quàm planè nihil dicunt! Sin id dixerint, utra magìs, non dico, ſed ſumma erit vel inſcitia, vel inſania. Abſolutè enim loquendo, nihil tam propriè adfirmari de Æterno poteſt quàm *Hodie*; cùm Actus ille maximè commenſuratus Æternitati ſit, in quo nihil præteritum, nihil futurum, ſed quicquid eſt ſemper Præſens eſt. Jam verò neceſſe eſt ut *Hodie* iſtud ſit tale, Quod dicebatur tum, cùm temporum nulla commenſuratio aut ſucceſſio exſtiterit: ſi hæſitent, dicant velim de Decreto divino quid ſtatuant; Æternúmne eſſe patientur ſtatutum illud à Deo dictum ei, *Filius meus tu?* Ad illud verò, *Hodie* hoc ſic refertur, ut in ordine naturæ χάσιν habeat ipſo Decreto priorem. Quin & ut nunc ſunt tempora, ſtemus in iſto centro temporis, atque (dicis cauſſâ) reſpectum dividamus. Ecquis verò negabit, poſſe dari, in quo Antrorſum, ſive de futuro, *Hodie* poſſit ſemper atque æternùm fluere? Ità igitur & Retrorſum, ſive de Præterito, poſſe etiam ſemper in Deo, qui ſemper idem ipſe eſt, omniáque in eo æternùm ſunt præſentia, fluxiſſe non poteſt dubitari. Neque aliud certè velle videtur illud Apoſtoli quod ab eo, non ad Temporis partes, quas narrationis tantùm cauſſâ enumerat, diſtinguendas, ſed ad earundem omnium

in Chriſto Æternitatis fonte identitatem ſignificandam, prolatum eſt, Ἰησοῦς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, Heb. 13. 8. Prout & antè, è Pſal. 102. 17. Σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, ad eandem ex omni parte Æternitatem deſignandam ab ipſo allegatur, Heb. 1. 12.

14. Alterum igitur effugium (cùm parùm priori fidendum eſſe videant) eſt, *quòd hac verba*, Ego hodie genui te, *primo ſenſu de Davide dicantur, quem conſtat neque ab æterno, neque ex eſſentia Dei genitum eſſe.* Hem & in hoc jam alterum palpum! Nam quid hoc eſt, quod de *primo ſenſu* muſſitant? Idne volunt, in ſenſu, quem vulgò vocant, Literali? Quin clarè igitur hoc eloquantur, ut ridendos ſe omnibus ſtatim propinent. Argumentum enim eorum tum ità ſe habebit, ſi rectè colligatur, Eorundem verborum in Sacris non poſſe eſſe duos ſenſus, (quod ipſi tamen fateri coguntur, quia *primum* dicunt,) non unum Myſticum, & alterum Literalem; Quia conſtat verum non eſſe de Literali id quod de ſubjecto Myſtico intelligi jubetur, ideóque Myſticus ſenſus abnegandus eſt. Gratis interea & hoc dicunt, quòd iſtud, *Hodie genui te, primo ſenſu de Davide* dici volunt. Satis enim in ipſo contextu eſſe adſerimus, (non abimus tamen nunc ad ſingula;) propter quod fortiter negamus de quopiam, præter Chriſtum ipſum, quolibet ſenſu, præterquam prophetico, (propter humanam ejus naturam adſumendam, Divinæque in utero B. Virginis in Perſona Chriſti adſociandam) à Davide iſtud enunciari.

15. Negationis autem hujus vel optima inter alias cauſſa illa eſto, quam ipſi ſibi pro tertia molitione ſubornarunt. Aiunt enim, C.R. p. 58. *De Generatione Æterna non dici patet, quòd Paulus Apoſtolus eadem verba ad approbandam Reſurrectionem Chriſti adferat, Act.* 13. 33. *Et autor ad Hebræos ad Glorificationem Domini Jeſu demonſtrandam citet, Heb.* 1. 5. Nempe hoc aſſiduè! Iſtam enim hii ſibi quidlibet audendi ſacróſque textus

pro

pro libitu ſuo detorquendi licentiam faciunt: Atque indè jam Glorificationi D. Jeſu (neque dicunt tamen, quam) id aſcribunt, quod SSpiritus & ibi de Æterna (quam ipſi ſic oderunt & ſublatam cupiunt) Generatione ejus, antequam Deus ipſum introduceret in Orbem, verſ. 6. prolocutus eſt. Quin opem iis nos jam ferimus ad hujus Argumenti protaſin, addimus enim, quod mantiſſæ loco ſit, eadem quoque verba ab eodem autore citari, & ad Munus ipſius ſacerdotale demonſtrandum, Heb. 5. 4. Addunt & ipſi certè in margine ſuo iſtius citationis numeros, ſed dolo malo habitos; ſolius enim Glorificationis Domini falſo illo velo obvolutos. Quid ità verò? Quia nullum ipſi in Chriſto ſuo, niſi Metaphoricum, & *figurato modo loquendi dictum*, *Sacrificium* admittunt, C. R. pag. 285. neque antequam in Cœlos aſcenderat, abſolutum ab eo: ſed neque Pontificatus ille aliquis revera eſt, quem verbis quidem aliquot in ſpeciem (quo & hunc quoque palpum miſellis auditoribus ſuis obtrudant) ſic aſtruunt, ut iiſdem pariter & abnegent. Sed & illuc nunc non digredimur. Jam verò aſſumimus; Cùm verba iſta, *Filius meus Tu: Ego hodie genui te*, talia ſint atque tantorum myſteriorum feracia, ut ex iis non ſolùm æterna Generatio Chriſti, ſed & munus Pontificale quoque, & Reſurrectio ejus ex prima ſtatim allegatione directè concludantur, concludendum igitur eſt, nè de angelis quidem, (Quæ Apoſtoli illatio ibi eſt, τίνι δὲ εἶπέ ποτε τῶν Ἀγγέλων;) nedum de Davide ipſo aliquo in ſenſu dici ea potuiſſe, ſed in ſolius Chriſti (in quo vîſum eſt Deo ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα, Eph. 1. 10.) Myſticam deſcriptionem, & non uno modo explicandam, æternùm ea reſervanda eſſe.

16. Occupat igitur jam extremum hujus ſophiſmatis iſta ſtropha, *quòd conſtet Deum aliter quàm ex eſſentia generare, dum à Deo genitos credentes Scriptura pronunciat.* Ecquis verò omnium hoc negat? Enimvero propter hoc pii Chriſtiani premunt, urgéntque ea

verba, *Filius Tu: Genui te*, ut unicum illum atque unigenitum (in quem ſe & hii credere profitentur) Filium Dei adſerant; cæteróſque omnes, qui ex Deo tamen geniti dicuntur, toto cœlo, totâ naturâ, Angelos Hominéſque ab eo diſtare. Hoccine igitur nunc illos ex iiſdem verbis amoliri poſſe? ſcilicet. Poſſe enim Filium illum Dei aliter quàm ab Æterno generari. At iſtud nos illis (rumpantur ut ilia) & negamus & pernegamus, adſerimúſque, Non poſſe dici *Ego hodie genui te* ſine comprehenſione Æternæ Generationis. Igitur quòd locum illum indicent nobis, ubi Apoſtolus ait, Chriſtum ipſum *poteſtatem dediſſe credentibus in nomen ſuum, ut filii Dei eſſent*, Joh. 1. 12. *Qui non è ſanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, ſed ex Deo nati ſunt*, verſ. 13. quòd & alterum quoque illum addant, *Omnis qui natus ex Deo eſt, non poteſt peccare, quia ex Deo natus eſt*, 1 Joh. 3. 9. támne aut ipſi decrêrunt, aut Nos ſomniarunt cæcutire, ut vel ipſi nè velint, vel nos non poſſimus obſervare infinitam differentiam quæ eſt inter Deum (in illo Divino quem habet cum Filio unico ſermonem,) de ſe aſſerentem γεγεννηκέναι, & homines, per Regenerationem ſolùm Fidei, atque adoptionis gratiam in ſtatum Filiorum admiſſos, dici γεγεννημένους ἐκ τοῦ Θεοῦ, atque ἐκ τοῦ Θεοῦ γεννηθῆναι; Sed pudet tædétque immorari hiis captiunculis! Quid verò eſt quod pollicentur ſibi ex altero Apoſtolo? Βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, Jac. 1. 18. Meliúſne ex eo ſperant, quia Verbum ibi eſt vocis Activæ? Fortaſſe; miſeras enim ſpes alere coguntur. Sed tam egregiè Metaphoricum illud eſt, ut nec à ſexu immutando abſtinere curaverit: ἀποκυῆσαι enim feminarum proprium eſt, indicátque Apoſtolum de ſpirituali ſolùm in Eccleſia partu per fidem loqui, atque λόγῳ ἀληθείας in idem referri, quod Paulus dixit *In Chriſto per Euangelium ego vos genui*, 1 Cor. 4. 15. Utraque enim vox, tum Λόγος, tum Ἀλήθεια, in N. Teſt. ſumitur pro ipſo *Euangelio*.

17. Tandem

17. Tandem aliquando igitur & denuo redire datur à diverticulo: Neque enim ſic abibunt nobis, qui tam facetè Chriſtum *In Principio Euangelii ſermonem* ſibi efformârunt. Rogandi igitur ſunt, id primùm ut dicitent, De Euangelio hoc locuti, principium Rei (quando eſſe cœpit,) an principium cognitionis (quando promulgari cœpit) intelligi velint. Neque enim nos feremus, quin & Euangelium, Rem ipſam quod attinet, ab Æterno fuerit, neque ex alia ratione eſſe, quòd & *Agnum occiſum ab origine mundi* Joannes nobis memoret, Apoc. 13. 8. & non ille ſolùm *εὐαγγέλιον αἰώνιον* diſertè nuncupet, Apoc. 14. 6. ſed & Paulus quoque Euangelii hujus myſterium *χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένον* fuiſſe aiat, Rom. 16. 26. gratiámque nobis in Chriſto datam eſſe, *πρὸ χρόνων αἰωνίων*, 2 Tim. 1. 9. Quòd ſi ad Principium cognitionis ſive Promulgationis Euangelii reſtringant nos, dicendum etiam, Unde & illud ordientur. Nam ut Prædictiones illius omnes, indè ab Adamo ad Chriſtum, tranſiliamus, de Angelis quid dicent, Chriſto jàm tum nato proclamantibus, *Gloria in Altiſſimis Deo, & in terris pax, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.* Luc. 2. 14? *Bona* enim illa *voluntas Hominibus* ex Deo, ecquid erat aliud quàm ipſius Euangelii Annunciatio? Jámne ergò Chriſtum *Sermonem* factum eſſe ſtatuunt, vel horulæ Infantulum? Sin Euangelium determinent ad prædicationem ejuſdem per Chriſtum ipſum, ſequimur, quocunquè vocant. Principium autem illius erat, quando Chriſtus *cœpit prædicare, & dicere, Pœnitentiam agite, adeſt enim regnum cœlorum*, Mat. 4. 17. Jam igitur calculos componamus, & quid dicant denique, aut Quorſum, breviter ſpectemus. *Quia Deus voluntatem ſuam omnem per Chriſtum perfectè expoſuit* hominibus, ergò Chriſtus *in Principio* voluntatis Dei hominibus expoſitæ *fuit Sermo.* Ut placet jam hoc? ſatin' ſe Aquilam Joannes probat ex tali ſententia? At verò, ſi per illum voluntas Dei expoſita eſt, tum ille erat antequam ea exponi poterat. Et tamen, donec ea omnis expoſita eſt, Chriſtus

ſtus non potuit eſſe id propter quod dicitur ab iis eſſe *Sermo*. Sunt & alia in hiis hoc genus ἄτοπα. Tam bellis interea gyris ſtrophíſque pluſquam Divinis conſtat circulatoria hæc fides!

Sect. II.

1. *Phraſes dubia exponenda ſunt per loca alia: Id ſi nequit fieri, per conſenſum Patrum; ſi nec id, tum per ſcopum loci ſui.*
2. *Negant Chriſtum fuiſſe ante Abrahamum, tribuentes ei ſolùm umbilicalem Deitatem.*
3. Γίνεσθαι *pro Eſſe, & Fieri. De Rebus dictum. Fieri ſæpe eſt pro Evenire.*
4. *Gentium pater factus eſt, cùm ex Abramo Abrahamus: ſpiritualis enim paternitas erat fidei, non ſanguinis.*
5. Γενέσθαι & εἶναι *ſæpe idem ſunt.* Πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, & πρὶν γενέσθαι Ἀβραὰμ, *non ſunt eadem.*
6. *Probatur à Lapidibus, Quid Chriſtus per* Antequam Abrahamus fuit, ego ſum, *volebat.*
7. Γενέσθαι, *omnium Temporum eſt, præſentis, præteriti, futuri.*
8. *Chriſto dicente,* Ἐγώ εἰμι, *per Ellipſin, dicit ſe Meſſiam: ſed dici ſolet ſine ſupplemento, idq; ex uſu vario.*

1. OBortâ inter Partes quæſtione de genuino ſenſu vocis phraſeôſve in aliquo loco SScripturæ, rectam & veræ pietatis Criticen eſſe cenſemus, ad alia SScripturæ loca, ubi ejuſdem vocis aut phraſeos ſignificatio extra quæſtionem paret, recurrere, atque indè prioris quæſtionis nodos σὺν Θεῷ ſolvere. Tuta quidem eſt iſta atque ſalubris Regula, & ad Analogiam SScripturarum Fideíque conſervandam Chriſtianis omnibus longè digniſſima. Verùm appellatione factâ aliquando ad SScripturas, quid ſi variis in locis eadem vox aut phraſis non unum, ſed varium ſenſum clarè ſortiatur? Quæ jam nobis litem eam decidendi ratio relicta eſt?

Fieri

Fieri quidem id posse, atque exemplorum ejus rei abunde esse, satis nôrunt qui operam aliquam in versanda sacra Pagina navârunt. Duplicis autem remedii in eo casu spem affulgere existimamus. Quarum primam quidem haud sine mente Dei habendam esse, vel ipsi confirmare coacti sunt, qui veterum omnium consensui repugnantẽ, oportere ejus rei justissimam caussam adferre, confitentur, C.R.p.3. Altera verò consensu omni firmior est, ipsíque rationi, tam Divinæ quàm humanæ, optimè innititur, ut sensus ille verborum pro verissimo semper habeatur, non quem pars litigans præferendum duxerit, sed qui Perioches illius contextui sine fraude inservit, atq; cum manifesto ipso scopo rerum inibi dictarum quàm maximè congruit.

2. Insignis autem locus est Joh.8.58. de cujus expositione (Bone Deus!) immane quantum nunc contenditur! Verba sunt, *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί.* In iis enim Antiquitas omnis semper censuit clarissimum argumentum contineri Æternitatis Filii Dei. Non ità pridem verò novus Christus sub typis natus, atque in Orbem productus est, ad quem idem adhuc dici licet quod ad Dominum tum dixerunt Judæi, *Quinquaginta annos nondum habes*, ver.57. (Tantùm exspectatur, ut jam brevi Cultores ejus Racoviam evocentur, ad Jubilæi ejus primi celebrationem:) Frondatores autem Divinitatis cùm Ipsi se nunc fecerint, nullámque in natura ea Personam, seu Filii, seu SSpiritûs efflorescere pati possint, neque Deitatem certè aliam quàm merè conflatoriam (quam ipsi, scilicet, in sua ipsorum imaginationis officina jam nuper cuderunt,) Christo concedere velint, negant illi, quicquam in hiis verbis de Æternitate exprimi. Annon enim, *Aliud est* (aiunt) *ante Abrahamum fuisse, aliud, esse aternum?* Cat.Rac.p.53. Eam primam coitionem in ista palæstra faciunt, sed acerrima quidem non est, mera potiùs velitatio Iusúsque. (Ludere enim cum Divinis nè ipsi verentur quidem.) Nos verò seriò reponimus, sono ea inter se differre sed

sensu

ſenſu eadem eſſe; Exſiſtere enim eum ante tot ſecula, ad aliud argumentum quàm Æternitatis commodo aliquo ſenſu reduci nequit. Fruſtrà igitur eſſe & adſumentum eorum, C.R.ibid. *Ne hoc quidem* in verbis illis *expreſſum eſſe, Ipſum ante Mariam Virginem fuiſſe.* Suum enim ipſorum aucupium ſolummodo ſunt vocabula ea *exprimi*, & *expreſſum eſſe*, atque in fraudem Catechumenorum ſuorum à principio per ſemetipſos introducta, quaſi quod in ipſa aure non reſonat, adfirmari tutò poſſit in argumento non contineri. Sed & hanc ſibi viam obiter præ- 10
ſtruendam eſſe duxerunt, ad Deitatis illius, quâ ſolâ Chriſtum ſuum beare dignantur introductionem, ex Africa aliqua (ut videtur) accerſitæ, Monſtri tantum ſecum adportat; Ἀκέφαλον enim eſt, & non niſi umbilicalis Deitas, ab utero ſcilicet B. Virginis orſa, quam Chriſto attribuunt.

3. Sed pergunt etiam, ad (ut ipſis placet) longè graviora. Statuunt enim *ea verba poſſe aliter legi.* Verùm quid eſt poſſe? Aiúntne, Aliter legenda eſſe? Nam non ſequi Argumentum à Poſſe ad Eſſe, è trivio Dialecti- 20
corum eſt. Dicant tamen & id, Quomodo poſſunt aliter? *Hâc ratione*, inquiunt, C.R. p. 53. *Amen dico vobis, priuſquam Abraham fiat, ego ſum.* Poſſe autem ſic legi ſiquis ambigat, ad Regulam quam initio fiximus confugiunt, atque *apparere id* aiunt *ex iis locis Euangeliſtæ, ubi ſimilis & eadem locutio Græca habetur.* Similem autem dicunt eam, περὶ τῦ γενέσθ, è Jo. 13. 19. eandem verò, πρὶν γενέσθ, è Jo. 14. 29. atque utroque in loco verti *priuſquam fiat.* Regulam eam igitur & nos ſecuti, non ad ea ſolùm loca, ſed ad infinita alia itamus, atque indè 30
diſcimus verbum γίνεσθ in N. T. (præter alias ſignificandi varietates) promiſcuè uſurpari, interdum pro *eſſe*, interdum pro *fieri.* Quid igitur adhuc proficimus ex appellatione ad Regulam? ut & mira jam nulla ſint, quòd *Poſſe aliter legi*, ſatis aſtutè dixerint, non dixerint, *Debere.* Addimus verò nos, Ipſum τὸ γενέσθ aliter de Perſonis, aliter de Rebus dici ſolere. Dictum enim de Rebus, licèt

fiat,

fiat, vertatur, nihil aliud tamen velle, quàm *Accidere*, ſeu *Evenire*, teſtamur ipſa loca hæc, quæ laudarunt. Dicto enim è Pſal. 41. 9. *Qui panem meum manducat, levabit calcaneum contra me*; Chriſtus ſubjungit, *Dico hoc vobis, priuſquam fiat*: h. e. priuſquam ſic eveniat, ut à Juda tradar: Ac ſi pluribus dixerat, In perſona Meſſiæ hoc à Davide prænunciatum eſt, de quo ego jam in memetipſo prænonitos vos eſſe volo, ut tum cùm evenerit, credatis. Sed ibi non ſiſtimus, annectendum enim & hiis eſt *quòd ego ſum*. Quæ verba, (tam ſimilia iis quæ in textu hoc ſunt, tam brevia etiam,) quòd jam in citatione ſua amputarint tamen Putatores iſti, nolumus adhuc dicere. Similiter & in illo altero, *Abire me ad Patrem nunc moneo vos, priuſquam fiat*, (i. priuſquam eveniat abire me) *ut quando evenerit, credatis*. Quàm parùm igitur hæc faciunt ad πεῖν Ἀβρὰμ γενέϛ, ut ex iis probetur, vertendum eſſe, *fiat*?

4. Eorum igitur jam eſt dicere, ipſi per id quid velint, & quæ ſit ejus lectionis ſententia. Rogitamus verò? In quo ſic ipſi ſibi miſelli plaudunt, ut à triumpho ante victoriam ſtolidè canendo, temperare nequeant. Sic enim paragraphum eum ordiuntur, *Sententia eſt admodum egregia*, C. R. p. 54. Sic claudunt denique, *apparet ſententiam, quam attulimus, eſſe ipſiſſimam*. Θεῦ πᾶς παραφρύνει. Sed quid non licet iis erga Catechumenos ſuos? Audiamus verò ſultis, quicquid id eſt. Quod è *notatione nominis Abraham deprehendi poteſt*, aiunt: *conſtat enim inter omnes, Abrahamum notare Patrem multarum Gentium*. Neque de eo contendemus. Ratio enim, cur אברם i. *Pater excelſus*, de cætero vocandus erat אברהם i. *Pater videns populum*, ab ipſo Deo aſſignatur, *Quia Patrem multitudinis Gentium dedi ti*, Gen. 17. 5. Hæc enus interea bene habet; nam ex נתתיך (Quod Senibus, Paulóque ex illis, Rom. 4. 17. eſt τέθεικά σε·) non magis e uere eſt, *fieri*, quàm *eſſe*. Quid indè concludunt igitur? *At Abram*, aiunt, *non prius factus eſt Abraham, quàm Dei gratia in Chriſto manifeſta in mul-*

tas

tas gentes redundaret. Manifesta jam hæc est, atque ipsissima falsitas, & egregia λογομαχία, quam isti, solentes suo more, pro fidei suæ statumine habent. Sive enim *fuisse*, sive *factus fuisse* Pater multarum gentium dicatur, indè ab eo momento, quo Deus hoc condixit, non minùs fuit, factúsve est, jure ipso fœderis, & certitudine fidei, quàm postea unquam, ubi Gentes in Christum credere cœperant. E respectu enim fidei solius, non naturæ aut sanguinis, ea Paternitas semper æstimanda erat, neque aliam quàm spiritualem, atque indè ab ipsa Promissione actu præsentem, Rationem habere dicenda; Licèt hii sententiæ egregiæ suæ satis putidè id adsuerunt, C. R. p. 55. *Quòd Abrahamus unius tantùm Gentis antea Pater fuerit.* Quasi de stemmate corporeo, aut naturalis duntaxat propaginis paterna ejus conditio fuisset.

5. Non alium igitur nugatoribus istis adversarium damus, quàm ipsum Apostolum; Quanquam enim & ille eâdem locutione semel usus sit, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, Rom. 4. 18. Nihil tamen de ità *fieri* quòd in eo vocabulo somniarit, ipse abundè monstrat, ex eo quòd verbum *esse* bis tèrque præmiserit; εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων πιστευόντων, v. 11. & κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου, v. 13. & ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν, v. 16. Sed neque captatoribus istis non istud quoque objectandum est, Christum nunc non dicere, πατὴρ γενέσθαι Ἀβραάμ, sed transpositis terminis, πατὴρ Ἀβραὰμ γενέσθαι. Utcunque enim Regula hæc nulla sit in Propositionibus Subjectum atque Prædicatum suum expressè ferentibus, in Propositione tamen elleiptica, qualem illi hanc sibi imaginantur, Ἀβραὰμ γενέσθαι, atque γενέσθαι Ἀβραάμ, non eadem semper habenda esse, vel hos ipsos confitentes reos habemus; Nam ut colorem aliquem ineptiis istis conciliare possint, & ipsi coguntur sic loqui, *Abram non est factus Abraham.* Sed et feliciorem longè habemus Autorem; Paulus enim ipse, cùm se illud dicere ostenderet, Patriarcha quid futurus erat, in ea Propositione Prædicatum postposuit verbo, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα ἐθνῶν. *Ut foret*

foret ipſe, vel *ut fieret*, (Habeant ſcilicet per me, quod tantopere ardent; ne ciccum enim interduim, in hac quæſtione;) *Abrahamus*, i. *Pater multarum gentium*. Quis tamen hoc non iniquè ferat in inficetis iſtis, támque ἀλλοπροσάλλοις ardelionibus? Nunc enim, cùm ſuâ intereſſe rentur, (Quod tamen quàm nauci nihilſque ſit, cenſere quemvis jubeant, qui ſanus eſt:) Ohe! egregium inventum eſſe oportet, neque quicquam infra ipſiſſimam fidem, ut contra omnium conſenſum γενίσθ reddatur per *fieri*, & non per *eſſe*. Mox verò, ubi Ἐναν θρώπησιν Domini (cui toti oppedunt) nimium confirmare videtur ea expoſitio, non obſecrabis, ut ferant totius Eccleſiæ ſcitum. Quid? *verbum carnem factum eſſe?* vah! Incuſant τῶν παρεμπιπτόντων, atque γενίσθ per *fuit* vertendum eſſe, de cauſis, (nè nullas habere videantur) ſatis ridiculis, (ſed juſtiſſimis tamen inter ſuos; nam & ſus ſui pulcher;) vociferantur, C. R. p. 51.

6. Quid multa igitur? Proprietas certè Græci ſermonis utramq; expoſitionem vocabuli in loco fert: Ideóq; (quod in principio monitum eſt) ſi de cujuſquam loci expoſitione litigetur, quia ex aliorum locorum, nunc hunc nunc illum ſenſum ferentium, uſu dirimi ea lis non poteſt, ex loci ipſius, de quo contenditur, ſcopo & circumſtantiis dirimenda eſt. Non abrenuntiare ſe quidem huic Regulæ vel ipſi hii monſtrant, ex eo, quod (tam fruſtrà licèt, ut aliàs parebit) conati ſunt ibi ad Jo. 1.14. arguere. Eamus igitur jam ad locum iſtum, & quid ille ferat, paucis conſideremus. Hem iſtud igitur primum, Simplex effatum hoc non eſſe, ſed de proximè dictis totum dependere. Reſpondetur etiam jam quæſtioni. Nam factâ ſubindè in hoc cum Judæis colloquio mentione Abrahami, cùm Chriſtus tandem diceret, *Abrahamum vidiſſe diem ejus*, v. 56. Judæi, non ſine faſtidio, honoríſque cauſâ quem Abrahamo deferebant, mutatâ ſententiâ eâ in id quod pro Æquipollente habebant, interrogant Chriſtum, *Tu vidiſti Abrahamum?* v. 57. Interrogationum autem conditionem quis neſcit? Quæ ſine negatione efformantur,

efformantur, ad vehementiùs negandum inſtituuntur. Reducatur itaque jam hoc in Categoricam formam, addatúrque & ratio, quâ ſe illi Chriſtum mendaciloquentiæ conviciſſe putabant, & ſic ſe habebit; Impoſſibile eſt te, nondum annos natum quinquaginta, vidiſſe Abrahamum, ante annos ferè bis mille denatum. Reſtabat igitur jam Chriſto objectionem iſtam ſic ſolvere, ut priori dicto ſuo, *Abrahamum vidiſſe diem ejus*, ſua veritas conſtare poſſet. Facítque egregiè, ſi iſtos (elucidatores, è nova luce) audiamus: Adſerit enim, eſſe ſe jam in orbe, antequam Gentes in Deum credant, Abraham úmque indè Patrem ſuum efficiant. Sed quid hoc ad rhombum? Interrogatio erat de numero annorum ejus, déque ipſius conſpectu Abrahami. Reſpondeat igitur ad rem, aut Phariſæis, (ſatis, nimíſque naſutis,) ridendum ſe propiner. Ille verò rem ipſiſſimam acu tangit, atque ſic reſpondet, ut Eum illi non rideant quidem, ſed lapident. Sed quid ità, ô Boni? Nam ſi iſtum oportebat eſſe ſenſum τῆ Ἀληθείᾳ γινόδς, ecquid peccavit? quod & de vobis univerſis verum eſt, vos jam eſtis, priuſquã ſic fiat Abrahamus. Verùm Judæi facto ſuo commonſtrant, probè ſe noviſſe quid ille dixerat; ab æterno ſe fuiſſe; exiſtere enim priùs quàm Abrahamus in orbe fuerat. Atq; hinc illi lapides.

7. Non poteſt jam in contrarium quicquam vel ſupponi quidem, niſi Chriſtum hii, quem *Sermonem* tam egregiè fecerunt, & Mercurium quoque egregium nunc faciant, æquivocandi mentiendíque Deum (quod ille tamen jam fortiter, atque in os iis rejecerat, Ἐσομαι ὑμῖν ὑμῶν ψεύστης, v. 55.) ità dicta per dolum ſua componentem, ut, in ſuam ipſius gloriolam, videantur quidem ea Judæis illud dicere, quod & Eccleſia univerſa hactenus ſenſit, de Æternitate ſuâ, ſed tamen reſervatum apud ſe ſenſum, atque ab incomparabilibus magiſtris, (poſt ſeſquimille annos ad id natis) tandem pandendum, habeant, ſic ut aliud longè nunc dicere probentur, atque ipſiſſimam veritatem in ſe comprehendere. Præter verò, quod evincere nullâ arte poterunt γινόδς hoc reddendum non eſſe niſi

niſi per *fieri*, neque illud unquam largiemur iis, quod ipſi ſatis callidè ſuppoſuere, Potentiali jam modo πρὶν γενέσθαι ſumendum eſſe, pro *priuſquam fiat*. Refert enim iſtud *fiat* quaſi ad rem, tum cùm Chriſtus loquebatur, futuram; Cùm Chriſti revera mens erat, Quid alio jam ſeculo olim fuerit, antequam Abrahamus ſeu factus, ſeu natus erat. Igitur quod aliàs de Participio γενόμενος obſervatum à nobis eſt, omnium Temporum vim illud in Sacro Textu ſortitum eſſe, idem & de Infinito ſuo γενέσθαι opportunè nunc quoque monendum eſt. Sæpiſſimè quidem ſumi de tempore venturo nulli negamus, pro *futurum eſſe*. Sed eſt tamen, ubi & ad Præſens fertur, ut ὃν πρὸ γενέσθαι τοῦ φωτὸς, Luc. 9. 36. & τέκνα θεοῦ γενέσθαι, Jo. 1. 12. & πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι, Joh. 3. 9. Eſt etiam ubi Tempus jam præteritum deſignatur ex eo, ut ἀνεψχθῆναι ἐγερθῆναι, καταβῆναι τὸ πνεῦμα, φωτὸς γενέσθαι, Luc. 3. 22. & μὴ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, Act. 19. 21. & τὰς δεσμές μου φανερὰς γενέσθαι, Phil. 1. 13. cum nonnullis aliis. Genuiniſſima igitur loci redditio eſt, *Antequam Abrahamus* (non *fiat*, ſed) *fuit, Ego ſum*.

8. Denique nec illud ἐγώ εἰμι accipi nunc oportet, ut ἑλληνιστικῶς dictum. Veriſſimum quidem eſt, ſæpe ità uſurpari, ut aliquid ſubintelligendum ſit. Sed nec illud tamen, quod Nugivenduli hii, quò hypotheſi ſuæ promtiùs ancillentur, Quia Chriſtus orationem hanc exorſus eſt ſic, ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου, v. 12. ergò & pòſt quoque, cùm dicat, ἐὰν μὴ πιστεύσητε, ὅτι ἐγώ εἰμι, v. 24. & τότε γνώσεσθε, ὅτι ἐγώ εἰμι, v. 28. ad eundem modum & iſta ſupplenda eſſe hariolantur, C. R. p. 54. Et propter iſtud quidem eſſe parùm dubitamus, quòd in priore ea citatione *ut cùm factum fuerit credatis*, Jo. 13. 19. omiſerint hii ὅτι ἐγώ εἰμι· nè & ex eo loco, (itinere tam longo) Lectorem (pro more ſuo) retro cogerentur mittere ad τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Sed ſi κυρίως loqui ſaperéque velimus, Chriſtus nunc, non de Luce Mundi magis, quàm de Pane cœli, Jo. 6. 48. de via & vita, Jo. 14. 6. de eſtio ovium, Jo. 10. 7. de Paſtore eorum, v. 11. de vite,

Jo. 15. 1. de aliis, (de quibus omnibus dixit, ἐγώ εἰμι·) accipiendus est. Nam id quod revera subauditur in hoc genus locis idem est quod Baptista, non ex usu solùm communi οὐκ εἰμὶ ἐγώ, Act. 13. 25. sed & ἀρνεῖσθαι abnuerat, οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, Jo. 1. 20. Impostores verò sibi arrogaturos esse Christus præmonet, ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, Mat. 24. 5. De Messia enim qui in omnium expectatione jam erat elleipses ex omnes καθ' ἐξοχὴν accipiendæ sunt. Verùm sunt & alia loca, ubi ἐγώ εἰμι absolutè dicitur, & supplementum nullum expetit: Cùm in mari ambulans, pro spectro à suis habitus est, quò ex voce eum cognoscere possent, & metu liberari, dixit, ἐγώ εἰμι, Mat. 14. 27. à sepulchro verò redux factus, tactuíque illorum se, in fidem resurrectionis, exponens, ait, ἴδετε, ὅτι αὐτός ἐγώ εἰμι, Luc. 24. 39. Nunc verò, quia de ævo ipsius quæstio mota fuerat, de Æviternitate sua respondetur ab eo, per ἐγώ εἰμι. Támque durus illis sermo iste videtur, ut ipsi nil nisi lapides jam loquantur, quasi in Blasphemum scilicet.

Sect. III.

1. *Socinios cur appellet Barjesuitas.*
2. *Nihil inconveniens affigendum est SScripturæ, quo statuminentur Dogmata.*
3. *In Historiis, Regula, ab Ordine Rerum, non est rigida. Sunt etiam & Parentheses, & Prolepses.*
4. *Caro pro Misera Conditione; Sed & pro ipsa Natura.*
5. *Hypostaticam Unionem dicens, cur De Gloria addidit. Non dixit, Verbum Homo factum est; E Verbo, Carnéque Christum una persona.*

VErbum, an *Sermo*, ὁ Λόγος de Christo dictus verti debeat, satis eventilatum est in Sectione dudum antegressa: In qua & quàm coacta quoq; sit, atque inepta, & re quidem verâ nulla ratio illa, ob quam Barjesuitæ

jesuitæ (ità enim mihi de cætero nuncupandi sunt, osores SS. Trinitatis, Hostésque Æternitatis filii Dei; Sunt enim uti Paulus Parentem eorum, Act. 13. 6. depinxit, πλήρεις παντὸς δόλου, καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, cum quæ ibi sequuntur de Distorquendo vias Domini, v. 10.) Christum ab Euangelista *Sermonem* dictum esse commenti sunt, breviter expositum est. Sed & in sequente eam sectione egimus de voce γενέσθαι, monstravimúsque illud nunc ad *fuisse*, nunc ad *factum esse* significandum in SScripturis usurpatum esse. De tribus igitur vocibus, quibus Johannes Sanctissimum Mysterium ἐνανθρωπήσεως Divinæ exposuit; ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, Jo. 1. 14. solum vocabulum Σὰρξ nobis jam restat eripiendum eorum præstigiis. Antequam tamen accingamus nos ad illud, meminentes regulæ quam jam proximè fiximus, de vero sensu vocis dubiæ eruendo sæpe ex ipsius loci scopo, aut circumstantiis, Observamus & Ipsos ex illiusmodi argumenti prætextu adfirmare, σὰρξ ἐγένετο non posse solùm reddi, *caro fuit*, verùm etiam debere. Debere autem? Quid ità, ô Boni? *Ordo enim verborum Johannis id docet.* Doceant ergò & nos, si boni sunt, eum ordinem. *Valdè enim inconvenienter locutus fuisset* λόγον σάρκα γενέσθαι, i. *Naturam divinam, ut Adversarii interpretantur, adsumsisse humanam, postquam ea jam de illo exposuisset, quæ subsecuta sunt Nativitatem hominis Jesu.* Hæc illi, C. R. p. 91. Habemúsque illis has gratias, quòd blasphemiæ igitur non fit, sed inconvenientiæ solius crimen, quod in nos retorquere non erubescunt. Si clamitent verò, Ferendum tamen non esse, ut Dogmatis nostri suffulciendi causâ, SScripturis quicquam obtrudamus, quod tam inconveniens sit, aut cum optima dicendi ratione non congruat, succlamamus quidem & nos, Ferendum non esse; Atque ipsi ne dememinerint hujus, monentes, monstrandum jam suscipimus, vitium hoc revera nullum nostrum esse, sed ipsorum solùm dolum esse, atque convicium.

2. Agant igitur, atque ea primùm exponant nobis, quæ

expoſita eſſe ab Euangeliſta aiunt, quaſi de Chriſto jam priùs nato. Ea autem ſunt quatuor; unum eſt, *Baptiſtam de illo teſtatum eſſe:* (ità enim loqui amant,) Nos rem agnoſcimus; Nam *hic venit in teſtimonium, ut teſtimonium perhiberet de Lumine*, v. 7. Secundum eſt, *In mundo illum fuiſſe.* Rectiſſimè; nam ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, v. 10. Tertium, *à ſuis non fuiſſe receptum.* Neque iſtud malè; nam οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον, v. 11. Poſtremum eſt, *Iis, à quibus receptus eſt, poteſtatem dediſſe, ut filii Dei fierent:* textuíque & hoc quadrat; nam ὅσοι ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς, v. 12. De hiis igitur jam, aut ex hiis, quid? In genere, iſtud, *Hæc omnia nativitatem Chriſti ſubſecuta eſſe.* Neque litem de hoc movebimus. Teſtimonium enim illud, quà Perſonam perhibentem, h. e. Johannem ipſum reſpicit, anno ferè triceſimo poſt natum Chriſtum prodiit. Veruntamen ſi teſtimonii rem ipſam ſpectemus *verbum fuiſſe Deum*, v. 1. *vitam*, v. 3. *lucem hominum*, v. 4. *veram lucem, illuminantem omnes*, v. 9. non aliam nativitatem hæc, quàm illam Barjeſuitis noſtris exoſam, Æternam, (quam ex utero ante Luciferum, jam ſatìs confirmavimus,) ſubſecuta ſunt. Verùm nè remoræ iis ſimus, habeant quod volunt; expoſita ſint hæc omnia à Johanne de Chriſto jampridem nato. Quid indè igitur? Igitur immanis inconvenientiæ reum facimus Euangeliſtam. Qua in re? Quia ordinem dictorum ab eo confundimus, atque ſententiam eam *verbum caro factum eſt* exponendo, ut nos imaginamur, obtorto collo cogimus eum ſtylum convertere ad expoſitionem nativitatis Chriſti, poſtquam tam multa jam, quæ nativitatem eam præſupponebant, expoſuerat. Abſit verò tam inſigne ὕστερον πρότερον, reſque tam incongruæ turpe hoc ſtigma SScripturæ inuri meritò poſſe. Alius igitur verborum illorum ſenſus, & quo ipſi, ſolentes ſuo more, orbem nunc beârunt, recipiendus eſt, cum gratiis. Atque hæc jam Quadruplatorum iſtorum Dica eſt: ſed à nobis ἐνάδικος ſtatim faciléque facienda.

3. Dicimus igitur primò, merè Sophiſtici Tortoris eſſe, in

in Hiſtoriis (Quarum in claſſem reponendæ ſunt S. narrationes Euangelicæ) ordinis rerum tam rigidam, ſtolidámque normam exigere. Neque abimus hinc nunc ad Exoticas; imò, non ad Geneſeως, & Exodi, totiúſque V. Teſt. Hiſtorias, locupletes hujus, quod dicimus, teſtes. Inſtamus enim in ipſo hoc, quem objiciunt, textu. De quatuor enim præmiſſis illis, quæ ipſi enumerarunt, Annon *Teſtimonium, quod de Chriſto jampridem nato Johannem perhibere* volunt, ver. 7. antecedit, primúmque locum occupat, & ſequitur dein, atque ſecundum eſt, *Eum eſſe in mundo*, ver. 10? Rurſus poſtquam monuerat, *receptum eum à ſuis non fuiſſe*, ver. 11. narrat *quid fecerit recipientibus eum*, verſ. 12. Ergò nec iſta ferent quoque, propter inconvenientiam ordinis? Verùm nè Orbiliis hiiſce Euangeliſta nimiùm vapulet, Quod ſecundò reponimus, eſt, Neque optimâ quidem ratione rem iſtam carere. Quàm multa enim in Hiſtoriis ſunt, vel majoris ordinis causâ, quæ datâ operâ per Parentheſin introducuntur? Et videntur quidem iſta, quæ Johannes indè à tmematio quinto ad decimumquartum contexuit, intercalaris revera conditionis eſſe, atque Parentheticas lineas, ſi per hoſce magiſtros licebit, neutiquam refugere. Verùm illud utcunque nè ſit, tertiò tamen de Prolepſibus quid ſtatuunt? Num & rhetoribus quoque ſuis anticipationibus interdicent, propter grande crimen hoc inconvenientiæ? An pueris ſolùm ſuis in colorem hæc ab iis ingeruntur, nè non aliquid habere ſe gaudeant, propter quod conveniat ut & ipſi diſcant eſſe blaſphemi in Filium Dei? Nam quod de Nativitate ejus heic objiciunt, è craſſiore ignorantia, an fraudulentia profluxerit, incertum eſt. Neque enim ad connotandum tempus Natalis Chriſti, aut ad faſtos Genethliacos ei condendos, ſed tantummodo ad innuendum ineffabile myſterium Hypoſtaticæ unionis, hoc jam dictum eſt, ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. Nulla igitur perturbatio ordinis eſt, nulla inconvenientia, quantumcunque de rebus poſt Nativitatem Chriſti contingentibus tactum in præmiſſis ſit, in-

ſtinctui SSpiritûs nunc obſequi eum, atque poſt illa præmiſſa, & ſanctiſſimam ipſam Naturarum unitarum conditionem, modúmque jam breviter ſignificare.

4. Quàm ſtupenda verò eſt iſta cæcitas, partiúmque hæreticarum ſemper propria perverſitas, Ad effugiendum argumentum unionis hypoſtaticæ, exclamare, atque ab *inconvenientia* (ſed neſciunt cujus) terriculamento (ſi placet) totos metuere, Et eandem tamen, aut longè inficetiorem, inconvenientiam ipſos ſibi adornare in paralogiſmo, per quem decrerunt ſe velle effugere? Juſſi enim exponere quomodo ipſi verba ea Euangeliſtæ exponant, reſpondent, *Poſſe & debere ità reddi*, Sermo caro fuit, C. R. pag. 90. Annectunt autem, C. R. pag. 91. *Iſtâ ratione intelligendum id eſſe, Quia Chriſtus homo fuit, omnibus miſeriis & afflictionibus ac morti denique ſubjectus. Vocem enim* Caro *Scriptura in eo ſenſu uſurpat.* Scilicet! Paret igitur, *poſſe* ſic interdum *reddi*. Sed nunquánne in alio uſurpat? Niſi enim & id dixerint, quid fiet ſuo *debere*? Verùm nè in quaque argumentatione eorum cogamur putidum iſtud Dialecticæ ſuæ ulcus tangere, Audiamus, ſúltis, quid id ſit, quod à Johanne, eo in ſenſu dictum, quem ipſi excogitarunt, omni hâc inconvenientiâ purgatiſſimum erit. Credatur igitur hoc dicere; Quem jam ab initio Sermonem à me appellatum fuiſſe audiviſtis, quia Deus tum per eum hominibus voluntatem ſuam omnem perfectè expoſuiſſet, (Illius autem voluntatis pars palmaria fuerat, Eum ipſum miſeriis, mortíque ſubjectum fuiſſe:) Illum (nunc tandem cùm meminerim) adnuntio vobis ſubjectum miſeriis, mortíque fuiſſe; Ideóque eum jam appello *Carnem*. Et ſatis hæc jam congruè? ordinéque & ſchemate Divino? At verò aliter hæc verba interpretari, (aiunt) atque hoc in loco, poſtquam de Chriſto tam multa præmiſerat, ut Homo jam natus erat, Carnem pro Natura Humana, (licèt Matt. 16. 17, & ſæpe alibi ità ſumatur) ſumere, præpoſterus ordo eſt, & inconvenientia Euangeliſtâ indigniſſima; Verùm ad humanæ naturæ fragilitatem ſignificandam

candam quòd introducta per nos vel jam ſit carnis mentio, nolumus eſſe aliquam inconvenientiam. Et cum cæteris quidem dictis ſuis quàm optimè hoc convenit!

5. Cum ipſo Textu verò ut conveniat, nolumus & nos non obiter expendere. Nam ſi reſpectu habito ſolùm ad miſerias & ignominioſam mortem appellet eum *Carnem*, quorſum jam ſpiritu eodem & de *Gloria* ejus conjungit? Hæccine enim tam bellè conveniunt, ut commodè ſic copulari poſſint? Miſerrimus ille mortalium fuit, *& vidimus gloriam ejus*; Gloriam verò ingentem; omnium enim conſpectui expoſita, omnium oculos ad ſe pertraxit, ἣ ἐθαυμάσθη τὴν δόξαν ἀυτῦ. Gloriam immenſam, Deóque ipſo dignam! δόξαν ὡς μονογενῦς παρὰ πατρός. Quin pugnant iſta potiùs! verùm habito reſpectu ad glorioſam eam copulam, in qua Verbum, h. e. Deus filius, (Ille unigenitus Filius, exiſtens æternùm εἰς τὸν κόλπον τῦ πατρὸς, ver. 18.) adſumtâ ad ſe naturâ humanâ commorandi inter homines opportunitatem ſibi fecit, ínque terris ſic verſatus eſt, ut ex omni in adverſum occaſione, nativitatis, infantiæ, pueritiæ, baptiſmi, egeſtatis, ignominiæ, crucis, ſepulcri, ipſa tamen Divinitas reluceret in homine illo, atque ſingula ſubindè eum clararent Deum, pace horum (parùm elegantium inconvenientiæ ſpectatorum) dicimus, qui *verbum* ità *factum carnem* dixit, convenientiſſimè potuit pariter & de Gloria unigeniti filii dicere. Addendum denique & hoc eſt, quòd *Caro factum eſt* dixit, non *homo factum eſt*: quanquam non incongruè hoc applicari poſſit ad denotandum beneficium quod univerſæ carni noſtræ indè accrevit, non de meliore nota lutóve ſolùm, vel nobiliore ſanguine, ſed & infimis omnibus abjectiſſimíſque; Præcipuè tamen dictum eſt, ut Naturam ſolùm, non Perſonam (*Homo* enim perſonaliter intelligi poteſt,) adſumtam eſſe ſignificaret; Eóque ex intuitu, ut jam Perſonalem utriuſque Naturæ, tam Verbi, quàm Carnis, (Divinæ, Humanæque) unionem ſignare ſe monſtraret, in numero ſingulari, de Ver-

bo, Carnéque, subjungit, *Habitavit in nobis; & vidimus Gloriam ejus.*

SECT. IV.

1. *Spiritus Christi in Prophetis. Daniel maximè quæsivit de tempore Messiæ. Barjesuita Christum faciunt Postprincipialem Deum.*
2. *Prænuntiare de Christo, non facit Spiritum Christi.* 10 *Subjecta materia non denominat Spiritum.*
3. *Spiritus Veritatis, aut Erroris. Multum interest Prædicatum sit Persona, an Res. Substantivum Substantivo jungitur pro Adjectivo.*
4. *Spiritus pro Homine professo Spiritualia docere. Spiritus Veritatis est Christi. SSpiritus est Spiritus Veritatis.*

SScripturam dicere, *Spiritum Christi fuisse in Prophetis*, Barjesuitæ non possunt non agnoscere. Manifestus 20 enim est ille (quem satis oscitanter tamen ipsi citant) locus Apostoli, *Propheta, qui de illa in vos gratia*, (sed tu lege; *Qui de ista in vos gratia*) *prophetaverunt, scrutantes, ad quod aut quale tempus significaret in iis Spiritus Christi*, (Tu verò & hoc lege, *Declarabat, qui in illa* (supple, *erat*) *Spiritus Christi*;) & adde quæ ibi sequuntur, *Prætestificans* casuras *in Christum perpessiones, multáque post illas gloriam.* 1 Pet. 1. 10. Tam inimica autem sunt hæc, tam ex diametro contraria rudimentis Socininis, ut placendum aliquà fuerit Catechumenis suis, atque experiendum quid ad hoc responderi posse prænderet 30 illud *κίνδυνον* & Catechisticum. Atque ille rotundè, (solens enim suo more) *Neque hinc naturam in Christo Divinam effici*, C. R. pag. 112. Scilicet! Verùm nos, ô Bone, primo statim volatu tam altum non adscendimus. De prophetis enim hic sermo est. Age igitur, Quos illos jam dicat, id primum expedi. Dicítne senem Symeonem,

Luc,

Luc. 2. 25. aut Prophetiſſam illam Annam? ver. 36. aut Parentem Baptiſtæ? Luc. 2. 67. an ipſum ſcopum loci ſecutus, retrocedendum eſſe cenſes ad ætates aliquantò vetuſtiores, (ad quas & Chriſtus ipſe reſpexit, Matt. 13. 17.) ádque *virum* illum *Deſyderiorum*, inter primos, Danielem? Dan. 9. 24. Reſponde igitur jam primùm de hiis, de hujus mundi ætatibus. Nam in Daniele, cæteríſque prophetis ſi Spiritus Chriſti inerat, quid de Numine veſtro, Spiritu illo Samoſatanico fiet, adfirmante, *Chriſtum ante Mariam non fuiſſe?* Pudere quidem videris (quantumcunque commaſculâris frontem) tam odioſæ & deſperatæ ſententiæ, Neque igitur clarè hoc eloqui ſolere niſi vos inter vos, ſed obiter tantùm, ínque locis alienioribus, quoties dicendum eſt, Poſtprincipialem Deum veſtrum (ſicut Cain olim fructus in oblatione ſua, מִקֵּץ יָמִים, *à fine* illo primo *dierum*, ut & Deut. 15. 5. i. Poſtprincipiales, & ſequioris notæ) proferre; Atque iſtud eſſe, quòd ſecula omnia retrò acta tranſilire jam velis, déque Divina Natura indè non effecta reſpondeas.

2. Et quídni verò efficietur? Optima de ratione: Locutio enim Petri ea, non niſi nugatoria, & æquivocatoria revera eſt, atque à ſerio illo, quem ſonare videtur, ſenſu longè aliena. Hæc ſumma eſt Elenchi; quàm molliter cunque vaferrimum caput conetur id dicere. Chriſti enim Spiritus non erat, *Spiritus hic qui in prophetis erat*; *Chriſti* autem *Spiritus dici poteſt*; ait C. R. pag. 113. At quò nobis, improbe, iſtud *poteſt*? Quod enim poteſt eſſe, poteſt & non eſſe. Sed hoc genus argumentis ſtare oportet fidem novam Barjeſuiticam! Dicat igitur, Quomodo id poteſt? *Chriſti dicitur*, ait, *non quòd à Chriſto datus fuerit ille Spiritus.* Hoc autem eſt, Non quòd aliquis Chriſtus extiterit eo prophetarum ſeculo, qui ſpiritum illum propheticum iis immiſerit. Iſtud eſt quod vult; ſed modeſtum caput parciùs eloquitur. *Sed quòd Spiritus ille, ea quæ Chriſti erant, prænuntiavit.* Atque ob hoc jam dictus eſt Spiritus Chriſti, ſiqua ipſi fides. Fidem autem vel indè ſententiæ ſuæ conciliare ſatagit,

satagit, quia in proximis sequitur apud Petrum, *Spiritum eum prænuntiasse perpessiones Christi, summámque post illas gloriam ejus.* At vel hinc cordato cuivis potiùs in contrarium arguere licuisset, non esse ità exponendum Spiritum Christi. Quæ enim hæc crambe erit, & quàm inficeta quidem nimísque insulsa tautologia, si hoc sit quod Petrus volebat, *Spiritus qui in prophetis erat, prænuntians Christi passiones, gloriámque sequentem, declarabat ea quæ Christi erant!* Sed stomacho hii homines sunt plusquam struthiocamelino, ferramenta talia nullo negotio devorare edocti, in horas singulas! Agamus verò & nos jam, ex pari consequentia. Igitur Spiritus qui in Esaia erat, cùm clamantem in deserto prænuntiabat, Esai. 40.3. Spiritus Baptistæ ob id appellari poterat: cùm Regem illum Persarum, Esa. 44. 28. Spiritus Cyri: cùm de cœlo casurum, Esa. 14.12. Spiritus Luciferi. Spiritus autem Ezechielis, per integra duo capitula, erat Spiritus Gog. Ezech. 38. 1. Danielis autem Spiritus eâdem ferè horulâ tam variè mutandus erat, in Syrum, Græcum, Romanum, ut in eo opus jam sit magistrum hunc præstare se Nomenclatorem Spirituum.

3. Exhorruit igitur ad tam prodigiosum interpretamentum Catechumenus ejus, turpésque se ludos planè fieri persensit. Vellit igitur infelici adolescentulo aurem Cynthius, admonétque, *Hunc loquendi modum etiam 1 Joh. 4. 6. habes.* C. R. pag. 113. Sed ô formose puer nimium ne crede magistri tui coloribus. Hunc enim non habes: & egregiè se mentiri scit tuus Catechista. Verba enim Johannis sunt, *Nos ex Deo sumus; Qui Deum novit, audit nos* Apostolos ejus. *Ex hoc cognoscimus Spiritum Veritatis, & Spiritum Erroris.* Duos igitur Spiritus Apostolus ibi dicit, Album, Atrúmque; Habes autem in Catechista tuo solum sequiorem, nequiorem illum, Spiritum Erroris, qui neque ex Deo est, neq; audit Apostolum. Non audit, ais? Imó. Nam *ibi, non propterea Spiritus veritatis, & spiritus erroris dicitur, quòd veritas & error, tanquam persona, eum Spiritum conferant, ve-*

rùm

rùm eò quòd Spiritus veritatis loquatur quæ veritatis ſunt, & ſpiritus erroris, quæ ſunt erroris, Cat. Rac. p. 113. Tam ſcitè ſciunt hii Auditorum ſuorum ora oblinere, atque glaucomata iis ob oculos ponere! Hiccine enim ille loquendi modus eſt, qui Petri antè fuerat? At Petrus dicit, *Spiritus Chriſti*. Chriſtus autem (ille quem nos agnoſcimus; Barjeſuitarum autem Chriſtus quid ſit, quis ſcit?) Perſona eſt. Perſona conferens ſit, necne, id ſolùm controvertitur ab hiis. Petri igitur loquendi modus eſt de Perſona. Verùm Johannis modus ille non eſt. Illum enim non de perſona aliqua loqui ipſe hîc ait, quia de veritate atque errore loquitur, quæ Perſonas ipſe ait non eſſe. Et nihil hii modi differunt? Quod Dominus igitur in blaſphemos Judæos retorſit, *Filii veſtri erunt judices veſtri*, Mat. 12.27. dicant & nunc pueri Socinini, Habetiſne jam illum loquendi modum in Johanne, quem habebatis in Petro antea? Petrus expreſſè de Chriſto dixit, Ea igitur in propoſitione Prædicatum erit perſona. Johannes jam veritatem, atque errorem dicit, De rebus igitur ſolùm, rerúmve affectibus Prædicatum ille ſuum deſumere videtur. Satin' ergò nunc præceptori veſtro ad argumenti ſui confirmationem eſt reſpondere? *Res eas non dici tanquam Perſonas*, quod revera implicat. An ſatis certè ad vos miſerè eludendos dicere? *Hunc loquendi modum in Johanne habetis.*

4. Falſiſſimum tamen eſt & id quoque quod ille pro cauſæ ſuæ ſtatumine nunc habet, *Spiritum veritatis atq; ſpiritum erroris ibi non dici tanquam Perſonas, quæ ſpiritum eum conferant.* Indè enim ab Exordio capituli illius Johannes eos, qui pro Doctoribus aliorum (pro Catechiſtis ergò) ſe venditabant, appellat τὰ πνεύματα, prætendebant enim ſe de rebus ſpiritualibus, & quaſi à Spiritu Dei loqui. Cavet igitur, *Ne omni ſpiritui credatur, ſed ut probentur ſpiritus, An ex Deo ſint*, 1 Joh. 4. 1. Spiritum autem ex Deo eſſe, idem eſt ac ſi diceret, Deum contuliſſe eum ſpiritum: ſin Antichriſtus contulit, eſt ſpiritus

ritus Antichristi, v. 3. Prout igitur spiritus Antichristi non dicitur, quia prænuntiat de Antichristo, sed quia ex Antichristo est, atque ipse contulit eum; Ità & Spiritus Christi in Prophetis dictus est, non quia prænuntiabat de Christo, sed quia ex Christo erat, h.e. Christus ipse spiritum donârat Prophetis, per quem ipsi illa de eo prænuntiare poterant. Utroque igitur modo Personalis consideratio nunc habetur. Nam si homines solummodò respicere velimus, spiritus ipse à Johanne pro homine dicitur, atque ità *Spiritus veritatis*, Hebraico ritu, quo substantivum substantivo adjungitur vice Adjectivi, est Homo verax, Doctor veritatis; *spiritus* autem *erroris* est Homo mendax; uno verbo, Barjesuita, falsitatis Catechista. Quòd si & ad spiritûs cujusque collatorem seu Autorem respiciamus, tum τὸ Ἀλήθεια atque τὸ Πλάνη hoc in loco dicuntur per eminentiam (Articulis ipsis hoc innuentibus) atque personalem rationem hanc habent. *Spiritus* igitur *veritatis* est Spiritus Christi, i. Spiritus ipse Dei, quem & Deus confert suis: unde & apud Paulum pro synonymis habentur πνεῦμα Θεοῦ, & πνεῦμα Χριστοῦ Rom. 8. 9. *Spiritus* autem *erroris* est spiritus Antichristi, i. spiritus Diaboli, ex illius inspiramine, ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν ait v. 5. atque hoc est ex Diabolo (ut 1 Joh. 3. 8.) mundi principe & patre omnis mendaciloquentiæ, Joh. 8. 44. Veritas autem ut à Johanne ponatur pro Christo, eccui novum esse videbitur, ex quo ipse de se asseruit, *esse se ipsam veritatem*? Joh. 14. 6. sed & Spiritus quoque eandem nomenclaturam sæpe sortitus est, atque ab ipso dicitur τὸ πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, Jo. 14. 17. E contrà verò novimus, Cujus illud sit, *Ibo, & ero spiritus mendacii in ore prophetarum ejus*, 1 Reg. 22. 22. Atque indè apud Paulum reperimus, *Qui attendunt spiritibus erroris, & doctrinis Dæmoniorum*, 1 Tim. 4. 1. Huc igitur jam recidit cavillus iste malefidi Catechistæ.

SECT.

Sect. V.

1. *Qualem Hominem Deúmq; Barjesuitæ Christum faciant.* Sumere formam servi, *Quid.*
2. *Esse servum, conditio est hominis. Forma hominis est Suppositum, & Natura.*
3. *Angelus Dei servus est non minùs quàm homo.* ICH DIEN.
4. *Doctorum blasphemia. Panhæresis Barjesuitarum. Nihil in S Scriptura dictum fortuitò.*
5. Μορφὴ *de Homine dicta supponit naturam ejus.* Μεταμορφῶσις. Σύμμορφος.
6. Μορφὴ *de Deo dicta,* μοῖραν φησὶ, *h. e.* φύσιν. *Pro adversariis habent Barjesuitæ Catholicam Ecclesiam.*
7. *S Scripturas vitiant, ad exemplum Diaboli.*
8. *Æternitatem Christi ut ex hoc Textu ipsi refugiant.*
9. Ἀλλὰ ἐκένωσε, *necessariò infert Æternitatem Christi.*
10. Instar, *Quid sit, Christum* esse in forma Dei, *plus est quàm formam Dei esse in Christo.* Ὑπάρχων.
11. *Opera Dei facere, Omnia Ei parere, Adorari, non faciunt Christum: sic enim Angeli, Moses, Sancti, imò & Diabolus.*
12. *Æqualitas cum Deo in quo consistat. SS. Triados consubstantialitas, coæternitas, coæqualitas.*
13. *Paulus optimus loquendi magister. Neutrum Pluraliter de persona dictum.* Χεῖρον τὸ ἴσα Θεῷ.
14. *Deus, ut pater sit hominum, ut & Christi.* Ἰησ. *Christi Æqualitas cum Deo infert diversitatem Personarum, Naturæ unitatem.*
15. *Aliud est* Seipsum inanire, *aliud Exinanire formam suam.*
16. Κενῶσαι *ut differat à Compositis suis: Non, ut nè sit Res, sed, ut nè exerat se.*
17. Κενώσεως *Christi Stationes Tres, Creari; Hominem esse; in Mundo versari,* ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων.
18. Σχή-

18. Σχήματι ὡς ἄνθρωπος εὑρεθεὶς.

19. *Quibus gradibus Chriſtus jam homo humiliavit ſe; Quos Barjeſuitæ in eo confundunt.*

20. *Quàm futilem æqualitatem cum Deo adſcribant Chriſto ſuo.*

21. *Faciunt nimirum, Deus ut nè fuerit, donec reſurrexerit: ſed diſtinctio Temporum in Chriſto eſt deſtructio Barjeſuitiſmi.*

DOno quidem dederunt Barjeſuitæ Chriſto ſuo (ardent enim eum efflictim) ut verus homo, & cum alicujus quoque mantiſſa (qualis ea cunq; ſit) Deitatis, merus homo ut nè ſit. Veruntamen vel Humanitatem illè ſuam de cujuſquam alterius dono, præterquam de ſuo, de prædicatione Pauli, de interpretatione univerſæ Eccleſiæ ut habeat, nulli patiuntur. Igitur cùm Paulus adfirmârit, *ſumſiſſe* eum *formam ſervi*, Phil. 2.7. Quicquid Eccleſia ſemper ſenſerit, inficias jam it novus homo, pugil ille Catechiſticus, neq; ſinit *iſtud denotare naturam humanam.* C.R. p.91. Quídni verò, ô Bone? Enimverò, (ſi fatendum eſt quod res eſt; ſed parciùs tamen atq; in aurem dictum volumus) odimus nos inficetum illud vocabulum *ſumere.* Talem enim eum ſi largiamur fuiſſe, qui naturam, quam antè non habebat, *ſumere* poterat, quid nobis miſellis fiet? Stabítne per nos, qui hominem quidem eum, atq; ex unciola quadam jam deum eſſe juſſimus, quin jus ſuum brevì repetat, ipſámq; divinam naturam (in qua ſuo ſibi gladio, quod eſt verbum Dei, Eph.6.17. jugulanda, nos operam jam ſemiſecularem non infeliciter, (longè enim proſerpſit) poſuiſſe gloriamur;) reſumat ſibi, Orbíq; Chriſtiano reſtituat, quam per ſeſquimille annos, Judæorum omnium Gentiúmq; ingratiis, venerati fuerunt SS. in unitate Trinitatem? Non placet igitur, quicquid erit, de natura humana dici illam, quam ſumſit, *formam ſervi:* ínque ejus rei refutationem, hem vobis, argumento gemino, & utroque perachillæo, pugnamus: Primum eſt *(quia ſervum eſſe ad fortunam & conditionem hominis refertur.)*

Alterum,

Alterum, (*quia in N.T. hæc vox* forma *ſemel fortaſſis tantùm alibi uſurpatur*, Mar. 16.12. *idque in eo ſenſu, quo non naturam hominis, ſed exteriorem ſpeciem ſignificat.* C.R. p.92.)

2. Et veriſſimè quidem illud in principio prolocutus eſt, *ſervum eſſe, ad fortunam, & conditionem hominis referri.* Sed indè quid? Hoccine inficiationem ejus confirmabit? *Sumere formam ſervi, non eſſe ſumere naturam hominis.* An è contrà potiùs, ad affirmationem confirmandam quammaximè faciet? Eripiendus igitur eſt jam huic monſtro Chriſtiani gladius ſuus, ínque ipſius jugulum retorquendus. Nam cùm *ſervum eſſe, ſit conditio fortunæ hominis*, neceſſe eſt ut *forma ſervi* ſit aliquid amplius. Quid igitur erit? Conditio enim & illa hominis non erit, niſi, in uſum Socininum, condenda nunc ſit conditio conditionis. Et enim monendi ſunt, non dixiſſe Apoſtolum, *fecit ſe ſervum*, fuiſſet quidem illa adſumtæ, quam volunt, conditionis percommoda expreſſio: ſed *ſumſit formam ſervi*, ait. Atque hæc alia planè res eſt, oculúmque aliquem (præterquam nycticoracinum) habentibus indicat, adſumtum eſſe id, in quo illa conditio ferebatur; de ſubjecto igitur ità conditionato (ſit venia verbo) hoc dicitur, Suppoſitum autem conditionis ſervilis eſt ipſa natura rationalis, Quam habeat neceſſe eſt, (&, ſi antè non habebat, adſumat) quiſquis ſervilem conditionem, quacunque de cauſa, facere voluerit ſuam. Planiſſimè igitur æquipollent hæc, *Sumere naturam humanam*, atque *ſumere formam ſervi.* Pariter quoque & hoc (ut vel ilia Barjeſuitis cum Juda rumpantur) ex ea ſumtione ſequitur, ſumtorem ipſum jam antequam formam illam, ínque illa forma conditionem ſervilem admiſit, aliter in ſe extitiſſe, formæque ſeu naturæ alterius participem priùs fuiſſe. Atque hanc ipſiſſimam eſſe mentem verborum Apoſtoli proximè antecedentium, Ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ver. 6. in Sectionis iſtius decurſu pòſt indicabitur.

3. Sed quoniam luctam nobis nunc eſſe novimus cum capta-

captatoribus dolosis, solâque versutiâ servare se solitis, non tœdebit, ità hanc viam, priusquam de ea decedamus, communire, ut ab objectiunculæ, ex ipsis verbis arripiendæ, molestiæ, morâque deinceps immunes simus. *Formam* enim *servi sumere*, si naturam humanam supponere dicatur, quorsum Paulus eodem statim halitu, de eadem natura subjungit, atq; adsumtorem formæ servi, & *in similitudine hominum factum* esse monet? ὃν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος. Suppôsto enim priore, hoccine non planè παρέλκον? Planissimè. Et superfluum quidem nimis fuisset, si de solis hominibus nunc institueretur sermo. Extra terminos enim naturæ humanæ positos non egrediendo, neque Relationem aliam habendo, quàm quæ hominum ad homines, ut homo homini sit dominus, & homo homini servus, Qui servus esse jam dicitur, nihil opus est ut & homo dicatur. Sed cùm latiùs multò jam pateſcat hic saltus, atque Correlatio hæc à Paulo instituta è potiore parte sui Divina sit, ad hominum Dominum, non hominem, sed Deum ipsum; mediáque cùm natura sit, Deum inter & hominem, Rationalis illa quidem, sed intellectualis atque Angelica, quæ Domini Dei serva quoque sit, Nè igitur intelligeretur dicere, naturam hanc eum sumsisse, οὐ δήπου Ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, Heb. 2. 16. Quo in loco etiam, hos Tortores, præ metu adsumtæ naturæ, video artem suam sidiculariam exercuisse: dicto de natura servi sumta, expositionis suæ caussâ, congruè subjungit, de *Facto in similitudinem hominum*. Homines autem, quales sint cunque per suam inter se conditionem, Servi, an certè Domini, relatione tamen ad Deum habitâ, universi Servi sunt; Ità ut Imperatoribus ipsis, Regibus, Principibus omnibus, Saxonicum illud Scitum Principis Walliæ, I C H D I E N, hoc jam respectu commune esse debeat. Atque istud solùm est, quod Apostolus nunc dicit sub *forma servi*, subque notione τῆς κενώσεως ejus, neque ad cæteras Serviles καὶ ἀνθρώπων conditiones descendit, nisi sub notione τῆς ταπεινώσεως in Tmematio sequente.

4. Igitur

4. Igitur quod ſecundo in loco, de uſu ipſius vocis *forma* huc conferunt, nè hilum juvabit eos: Sed an nos quicquam juvabit, ad dignotionem ipſorum, qui viri revera ſient, alii jam cenſeant. Primò enim, *quòd ſemel tantùm ea vox occurrat alibi in ſcriptis N. T. idque in eo ſenſu, ut non naturam, ſed exteriorem ſpeciem ſignificet*; Catechiſta præmonet, *Nè illud quoque diſſimulandum eſſe*, C. R. p. 92. Nos verò nos tam caudices eſſe non diſſimulamus, ut nè percipere quidem fateamur, quorſum id ab eo dicatur, aut quò tendat ea præmonitio, niſi iſtud innuat, nè à Docetarum quidem, Marcionitarum, Manichæorum blaſphemiis ſe ſic abhorrere, Quin & hoc in loco igitur μορφὴν ità accipi oportere, neque Chriſtum verè, ſed apparenter tantùm, in corpore Phantaſtico, ſpeciéque exteriore, natum, verſatum, paſſum fuiſſe, reſurrexiſſe etiam, & adſcendiſſe, facilè admitterent, ſi ad cæteras inſanias ſuas id quicquam facturum eſſe videretur. Paratos enim ſe, ex ipſa religione ſua, quam Hæreſeων omnium παντοδαπείαν, communéque Proſtibulum eſſe voluere, pharetram ſuam (ubi ex re ſua erit) comiter aperire ἴσασι πασῶν βίλων, ut loquitur Sapiens, Eccluſ. 26. 12. Sed nec illud quidem ſatis adſequimur, Cat. Rac. p. 93. quòd *vocem eam ſemel fortaſſis tantùm alibi uſurpatam* aiat. Nam quid eſt illud *fortaſſis*? Itáne etiam erga Spiritum, (quem de Eſſentia Divina pari cum faſtidio deturbârunt) animatus eſt, ut fortuitum aliquid in ipſius dictatis admittat, vocíſque cujuſquam, aut vel apicis quidem, uſurpationem fortè fortunâ in eo, per imprudentiam, aut incogitantiam contigiſſe intelligat? Enimverò, quid velit, neſcimus, ſed τὰ χρήσιμα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας non ſperandi, (quanquam libentiſſimè velimus,) neceſſitatem faciunt nobis nefanda cæterorum Dogmatum ſuorum prodigia.

5. Si verò id in eo loco, Mar. 16. 12. vel fortaſſis obſervâſſet, abs re iſta non fuiſſet, Chriſti illam apparitionem

ritionem ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, Quam ipse *exteriorem speciem* satis temerè vocat, non fuisse in alia natura quàm humana, non in Taurina, Leonina, Aquilina, sed in ipsa forma, (Hominis dicam? an) certè, in forma sua: neque igitur ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ τῇ Χεισῦ, dicitur, neque ἐν μορφῇ ἑτέρᾳ τινός· quàm parum igitur ea locutio facit ad hanc, ἐν μορφῇ δέλε; Diversitatem autem, quæ nunc apparebat, ex ipso oculorum suorum defectu enatam fuisse, non ex aliqua vel speciei quidem Christi mutatione, clarum est è verbis alterius Euangelistæ: Ait enim, non, Rediisse Dominum ad veram suam formam, cùm panem iis porrigeret, Sed ipsorum oculos, (occlusos antè ad hoc,) aperturam nactos fuisse, atque tum ipsos eum, in eadem forma, quam ab initio habuerat, cognovisse, Luc. 24. 31. Quanquam etiam vox ipsa μορφὴ alibi in N. T. non occurrat, Conjugata tamen, indéque composita alia habentur, μορφοῦς, μόρφωσις, σύμμορφος, συμμορφόμενος, μεταμορφοῦς. Quæ non nisi de vera natura hominis (vel de meliore natura) perfectâque ratione ejus rei, gratiæve in homine, ad quam significandam applicantur, usquam usurpantur. Tantâque de industria istud observatum est à SSpiritu, ut cùm Paulus præmiserat συχηματίζεδε τῷ αἰῶνι τότῳ, in hortamento tamen ad contraria officia, non placuerit dicere, μεταχηματίζεδε, sed hoc alterum, μεταμορφοῦς, ut absolutam atque realem mentis humanæ renovationem eò meliùs depingeret, Rom. 12. 2. Quod & in finali quoque corporum, & totius hominis glorificatione non aliter adnotatum esse, notare, miratique par est. Ait enim, Χεισὸς μεταχηματίσῃ τὸ σῶμα τῆς ταπινώσεως ἡμῶν, εἰς τὸ γενέδαι αὐτὸ, (quid? noluit jam dicere, σύχημον, sed) σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτῦ. Phil. 3. 21. Denique & ipsi Senes è Lingua Sacra vocem illam communem תמונה, ubi de rebus aliis usurpatur, verterunt nunc παράδειγμα, nunc τύπον, nunc ὁμοίωμα, nunc ῥυθμὸν, verùm de homine, ubi dictum repeterunt, ibi esse voluere, ὑποίησον αὐτὸ κὰ μορφὴν ἀνδρὸς, Esai.

Esai. 44. 13. quasi vocabulo peculiari naturæ hominis usi.

6. Hominis tamen naturam cùm hèic dicamus, quòd & de Deo quoque enuntiari, adnotandum nunc sit, notionem istam vocabuli μορφὴ non subruit, sed sublevat, perficítque. Nihil enim in Rationali, aut Intellectiva natura est, quod in Divina eminentissimè non existat. De Deo autem ἡ μορφὴ convenientissimè dicitur, ut ineffabilis illius naturæ, propriissima expressio, ὅτι τῶν μοῖραν φυσὶ, eo ipso in sensu, quo veteres Græci per μοῖραν solebant, inter cæteras significationes, & ipsam φύσιν comprehendere. Ante annos 40 ità adnotatum à me reperio ad Lexicon meum ex Æschyli Eumenid. v. 420, ἴχνεσι μοῖραν ἐκ ἐυπλημτον· quod à Scholiasta exponitur, δυσάρεστος φύσει ἐστὶ. Latini autem vocabuli notatio ex ipso Græco traducta est, per literarum duarum elegantem transpositionem, unde μορφὴ est *Forma*. Atque istud jam est, quòd Christus, qui formam servi in mundo accepit, respectu Generationis suæ æternæ, ὁ μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, ab Apostolo antè dictus est. Ad quem locum Barjesuitæ quid respondeant, nihil habent: Quid sophisticetur tamen Catechista, excutere nunc licebit. *Neque hîc extare* (ait) *quod adversa pars confectum velit.* De vocabulis autem cum insulso cavillatore nulli nunc litigabimus. Mittimus ergò, eò impudentiæ ab Hæreticis istis processum esse, ut adversùs Sacras literas, imò adversùs Christum ipsum, & S. denique Triadem os suum aperire non veriti, neque se tamen (inter nepotulos suos) pro parte Orthodoxa habere, atq; Ecclesias omnes, & universam Antiquitatem Partem adversam nuncupare, vereantur. Mittimus etiam stolidam eam, ut verba ejus ferunt, implicationem. Nam id, quod ille *Adversam partem indè confectum velle*, dicit, accipi non potest, nisi de Corollario ex iis verbis deducendo: Exceptio tamen ipsius est, *id ibi non extare.* Crimen igitur hoc est, Corollarium quod indè deducendum est, non totidem verbis ibi reperiri. Sed eant hæc deliria. Ecquâ ratione verò firmat exceptionem suam? Certè pinguissimâ, &

sui semper simili: *Aliud enim est, quod Apostolus ait,* Cùm in formâ Dei esset, formam servi adsumsit, *Aliud verò, Natura Divina adsumsit humanam.* Nam quis dixerat ea verbis eadem esse? Nemon'? Quem ergò Adversarium habet? Adversa enim pars (vel ipso teste) tantùm dixerat, *Hoc ex illo confici posse.* Sed Nugatorculo condonemus & hoc. Tandem igitur post ridiculas istas ambages, hem, seriò se componit, respondétq; de tripode, *Etenim hîc* forma Dei *designare non potest Dei naturam.* Sed de eo mox videbimus.

7. Interea non sic elabetur Proteus manifestarius. Apostolus enim id nusquam ait, *Cùm in forma Dei esset, formam servi assumsit.* Hoc igitur jam genitoris sui habet Catechista; Eodem enim exemplo cum ipso Christo egit & Ille in eremo; *Scriptum est,* clamavit ille, Mat. 4. 6. Sed carptim tamen, subsultímque citavit locum, omisítque, quod intermedium ibi erat, sibíque ipsi os obstruxisset, si non surripuisset; *Custodient te,* ait, sed omisit, *in omnibus viis tuis,* nè reponi statim posset, Hominem se deorsum conjicere de pinnaculo Templi, nullam esse viarum suarum. Apostolus igitur quod ait, istud est, vel potiùs, ista sunt, quæ ait; Duo enim distincta sunt, & utrumque egregiam habet hypothesin suam præfixam. Prima hypothesis est, *Cùm Jesus Christus in forma Dei esset, non rapinam existimavit esse aqualem Deo.* Altera hypothesis est, *Cùm Jesus seipsum exinaniverat, sumsit formam servi.* Spectate jam Veteratoris artificium. Nam si hanc distinctionē hypothesewn patiantur, Barjesuitæ pereunt. Ibi igitur primùm omnium sunt, ut actutùm confundant, quæ Apostolus distinxerat, atq; unicam capturam faciunt, *Cùm in forma Dei esset, sumsit formam servi.* Quòd si sic abire poterunt, actum est ilicet; de cætero securi sunt. Fungos enim fungissimos eos esse oportet, si λημμάτιον illud non possint facilè eludere. Verùm nobis, ô lepide, non placet σκαληνιὰ ista Theologia. Pari passu nos cum Apostolo gradiendum esse decernimus, primámque hanc stationem esse jubemus, *Christus in forma Dei existens, sine omni rapina aqualis Deo erat.* Age ergò jam, fallax

fallax Deſultor, Profer huc Chriſtum tuum, ſi habeas, ut comparetur ad Chriſtum, quem Paulus prædicat. Accurrite ſultis & vos Catechumeni Racoviani, & quam Duci veſtro, miſere occæcato, ᾧ ἀπειάγουσι Act. 13. 11. χειραγωγίαν Sacer hic locus porrigat, attenditote.

8. Sed Chriſtum ille ſuum ſic illico producit. *Qui in mundo, Inſtar Dei, opera Dei efficiebat; Et cui, ſicut Deo, omnia parebant, & cui Divina Adoratio exhibebatur.* C.R.p.94. Benè habet! Quam mox igitur inquiremus, an hæc ſint Chriſti, quem è Paulo nunc quærimus, genuina ſigna; An & ob hæc dicendus quiſquam ſit ἁρπάγειν ὁν μορφὴν Θεοῦ, atque omni rapinâ ſemotâ, ἴσα Θεῷ. Sed primùm jam ademti huic monſtro luminis indicium eſſe jubemus, primum illud verbum ejus, *Qui in mundo.* In mundo enim ſi Chriſtus ejus tum erat, quid ad τὸ ζητούμενον illud? Neque id nunc objiciemus, quàm ille futiliter ſoleat vocabulum ipſum *mundus* exponere. Sed quicquid per *Mundum* velit, ut ἀπροσδιόνυσον prorſus nunc repellimus. *In mundo* enim ità Chriſtum *eſſe*, præſupponit eum *jam priùs factum eſſe in ſimilitudine hominũ*: præſupponit autem illud, *eum antè inaniviſſe ſeipſum.* Et ſunt hæc quidem omnia de Chriſto veriſſima. Sed de quo? Et quo ordine? Annon de illo, qui Paulo jam teſte, antequam inanierat ſeipſum, *in forma Dei erat atque æqualis Deo?* Hunc nos igitur Chriſtum ut proferant, jam poſtulamus. At hunc illi nullius coloris nôrunt, nullum agnoſcunt. Ipſe enim hic eſt, quicquid Paulus ille deliravit, quem ipſi oderunt cane pejus & angue, cui & ante ſemiſeculum publicè abrenuntiârunt, atque expetunt jampridem periiſſe. Atq; eant quidem quò digni ſunt. Etenim piis, veríſque Chriſti veri cultoribus nunquam poterunt Divinum hunc proceſſum, Ordinémq; verborum Dei extorquere de manibus, aut de mentibus excutere.

9. Nè poſſint quidem, Ipſe SSpiritus divinitus curavit, per Adverſativum illud ἀλλὰ, quod de induſtria interpoſitum eſſe adſerimus, adversùs Barjeſuitarum perdi-

tam vafritiem. Noluit enim Paulus dicere, quod ad ipſam quidem ſententiam æquipolluerat, *Qui in forma Dei exiſtens, neque rapinam ratus æqualem ſe Deo eſſe, inanivit ſeipſum, formâque ſervi ſumtâ, in ſimilitudine hominum factus eſt.* Sed quoniam prævidit Dominus, è Stygiis cavernis, ſero tandem ſeculo, prodituros lumbricos, atque Æternitatem Filii ſui arroſuros, objecit igitur particulam illam Adverſativam *Sed*, quæ ſola ſatis ſupérque eſt ad auſa hæc Tartarea æternùm peſſundanda, *ſed inanivit ſeipſum*; perinde enim valet, acſi dixerimus, æqualis Deo ab æterno fuerat. Ecqua mira igitur ſunt, ſi vaferrimum caput, verbis hiſce Apoſtoli jam ſemel ab eo productis, poſtea cùm ad loci, (excuſſionem? imò,) exciſionem ſe accingeret, nihil prius habuit, quàm ut Actuum iſtorum, ab Apoſtolo tam ſolicitè diviſorum, diſtinctionem fileret penitus, celaret etiam quantum poterat, (aliquadántenus quidem ſe rem tam inviſam iis, in ipſa citatione prima, enervâſſe fiſus, mutando iſtud *Sed*, legendóque, *verùm exinanivit*:) per elumbem denique expoſitionem ſic obſcuraret, ut omnino confunderet? Senſit enim miſer, ni faxit, occidiſſe ſe. Unicum enim illud ἀλλὰ, tantam ex Deo virtutem hoc in loco ſortitur, ut lapilli Davidici inſtar, de funda Spirituali ritè jactum, ad horrendum hoc Socinitatis monſtrum proſternendum abunde ſufficiat. Quid itá? Exigit enim, ut Chriſtus Dei, verus Chriſtus nè ſit, niſi (Quem illi devoverunt, & execrantur) Qui, antequam ſeipſum ità ſubmiſit, homo ut fieret, Deo Patri Coæternus, & Coæqualis etiam fuerit.

10. Vapidum igitur commentum eſt, nihílque ſapit præter dolum malum, quòd *De exiſtendo in forma Dei* dicere rogatus, Chriſtum de ſuo obtrudit, quem *inſtar Dei*, ſi placet, fuiſſe adſeverat. *Inſtar* autem? Quid hoc jam ad μορφὴ; ex ore præſertim Barjeſuitæ, Qui Arianis ὁμοιουσίοις patronis, æquiparari ſe, eſt ubi faſtidiat, C. R. p. 106. Chriſto tamen ipſe Ariano quovis (vel ipſis Anomœis) longè injuriosior! Sed quicquid intellectum voluerit,

luerit, (plus, minúſve) per ſuum *Inſtar*, ad præſentem locum nihil facit. Neque enim Apoſtolus dixit, τὸ μορφὴ τῦ Θεῦ εἶναι ἐν Χριςῷ. Proclivius quidem fuiſſet id torquere, & neſcio quid in Chriſto *inſtar Dei* ex eo dicto comminiſci. Sed nunc, non quid in Chriſto fuerit, ſed in quo Chriſtus fuerit, Apoſtolo inſtitutum eſt dicere, *erátque* (ait) *in forma Dei*. Forma igitur iſta de Deo ipſo prædicatur, Forma ipſius eſt. Nihil igitur præter naturam Dei, (ut antè monſtravimus) illud deſignare poteſt: Niſi & exteriorem aliquam ſpeciem Socinini, (non de trivio ἐνῆται,) habere ſe ſperent, quam & Deo Patri largiantur. Mantiſſæ etiam loco eſt, quòd Chriſtus in illa forma ὑπάρχων ab eo dicatur. Nôrunt enim Græci, ὕπαρξιν ad rei cujuſque *ſubſtantiam* habere peculiarem relationem, Sic ut verè ὁμούσιον dici Filium vel hinc concludamus, optimè licebit. Corollarium autem Diviniſſimum illud, quod Chriſtus ipſe, de Chriſto enim ἡγήσαλο iſtud dicitur, indè deducit, quoniam *in forma Dei erat*, ergò ſacrilegium nullum in eo erat, εἶναι ἴσα Θεῷ, tam malè ominatis in Barjeſuitas verbis concipitur, ut nè ſemel nominare quidem in loci hujus Metaphraſi Catechiſta contentus ſit. Quid ni? urgetur inpræſentiarum (heu nimiùm!) cæterorum argumentorum vi. Benigna autem eſt iſta locutio ejus, *inſtar dei*, poterítque, ſi bellè tractetur à ſuis, etiam & ad ἴσα Θεῷ extendere videri. Erit autem deinceps (ſed alieniore ab infauſtis hiis argumentis loco) hanc phraſin (nè non credatur ad omnia par eſſe) repetendi anſa, C. R. p. 103. atque tum licebit ei eâdem fideliâ, quæ nunc quidem nè teruncio æſtimanda eſt, & illum parietem optimè dealbare.

11. Fiat igitur ei licentia nunc explicandi ſuum *inſtar*. Facítque peregregiè, τελετόδας ἰδὼς σύχον, utì de decrepito me puerum Æſchylus docuit. Primum autem eſt, *Quia Chriſtus opera Dei in mundo efficiebat*. Quod felix igitur, fauſtúmque Moſi (ut de Angelis nihil dicamus) olim fuerit! Nam ſi *opera Dei in mundo efficere*,

faciat Christum, inserátque formæ Dei, Moses, quod nemo putârat, erat Christus senior, Christorúmque divites nos esse nunc oportet; Promisit enim ipse, *Qui in ipsum crederent, non ea solùm opera, quæ ipse faciebat, sed & majora etiam facturos esse.* Jo. 14. 12. Parum interea erat, quod istud *Instar* Christo præ cæteris contulit; majora enim quotquot effecerunt, ex ista consequentia, magis *instar Dei* evaserunt. Igitur cùm hoc justo curtius sit, annectitur secundum, Quia Christo, *sicut Deo, omnia parebant.* Sed *Omnia* Barjesuitarum quàm curta & illa, paucáque sint, &, ipsorum dicto, *Non omnia*, ipsi (per nos) exponant, tum è Joh. 1. 3. C. R. p. 73. tum ex ad Heb. 1. 3. C. R. p. 83. tum è Joan. 16. 15. C. R. p. 107. tum denique è 1 Cor. 8. 6. C. R. p. 117. Sed huc addatur, quòd & extra Ecclesiam Judæorum (mundi quidem nè millessimam partem, sed gestorum tamen à Christo in omni vita limitem) Diabolo *omnia, sicut Deo, parebant.* Manifestum indicium habemus in Samaritis, qui Simoni, per multos annos præstigiis suis eos dementanti, προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, οὗτός ἐστι ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ μεγάλη. Act. 8. 10. Quid? Ergóne hii & Claudio Imperatori astipulantur, & Numen Divinum Simoni Deo Sancto rectè attributum esse censent, ex isto argumento suo, *Quia cùm omnia ei parerent, instar Dei erat?* Eugepæ! Per istos igitur ad μορφὴν Θεοῦ jus habebunt tum Simon ipse, tum & Simonis dominus! Similis autem farinæ, parísque per omnia momenti & Tertium adponitur, Quia Christo *Divina adoratio exhibebatur.* Neque tamen Quando, aut Ubi, aut à Quibus exhibita est, dicit, suâ enim plurimum intererat, nè diceretur; neque certè quicquam refert ad μορφὴν Θεοῦ, ut dicatur: Nam & Jovi, Saturno, Plutoni, Vitulo etiam, & Feli, Leguminibus denique ipsis exhibitam fuisse, quis nescit? Verùm cùm alii colores deerant homulo, vel odiosis istis, atque ex Ethnicismo ipso petitis, utendum erat, ad lucidæ Causæ obductionem.

12. Denuò

12. Denuò ergò cogitur Spermologus ab infelici hac crambe repetenda non abstinere, cùm reddenda ei est ratio, cur Christus æqualis Deo dicatur. *Æqualitas Christi cum Deo in eo est*, (ait) *quòd eâ virtute, quâ in eum Deus contulit, ea omnia effecerit, quæ ipsius Dei sunt, tanquam Deus ipse.* C. R. p. 103. Quàm nullæ autem hæ rationes hac in parte sint, jam satis indicavimus; Quàm longè verò à Paulo discedant, ejúsque argumentum non corrigant quidem, sed corrumpant, nunc indicandum est. Ratio enim, ob quam Paulus Christum, aut ut rectiùs eloquamur, ob quam Christus ipse apud Paulum, se Deo æqualem ducit, 1. non extrà quæritur, sed penitior est, atque ipsius formæ Divinæ ὑπάρξεια. Nam quoniam *existebat in forma Dei*, existimabat se *æqualem Deo*. Est ea ibi vis Participii ὑπάρχων. 2. Non ex posteriore aliquo dono collatum id fuit, sed primævum jus erat ipsius naturæ, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο εἶναι. Largitione scilicet nullâ indigebat, qui nôrat suum ab initio fuisse. 3. Describitur hoc ipsum per duo Præsentia, ὑπάρχων, & εἶναι, ad Æternitatis, quæ semper præsens est, connotationem, *Existere* eum *in forma Dei*, & *Æqualem esse Deo*. Adsurgit igitur jam ex hiis S. illa Trias, (quam si Barjesuitæ, οἱ πρὸ ὀφθαλμῶν ἀνὴρ καμμύσαντες, intueri nullo modo possint, quantumlibet ab Apostolo ad vivum depictam, in pœnam contumaciæ suæ est,) Dei nimirum Filii cum Deo patre consubstantialitas, coæternitas, coæqualitas.

13. Neque prætereunda etiam est ipsa phrasis, (mysterio enim suo non caret,) quâ SSpiritui visum est Æqualitatem istam exprimere. Quanquam enim ad Græcorum elegantias non immeritò referendum sit, nomina pluralia neutra sæpe pro singularibus poni; Quanquam & Paulum etiam, elegantiarum, loquendíque magistrum facilè existimemus, quicquid alii in eo cæcutiant; Admittendum tamen non est, vel ἀξιοπιστίᾳ vitio captum eum fuisse, nullâque de causa vocum novitates adfectâsse, vel facilè reperiri, ubi sermone de Personis habito, Neutra Pluralia usurpentur pro singularibus masculinis. Non poterat

terat igitur, me judice, aliquid excogitari, ad ineffabilem Identitatem naturæ, ſive Eſſentiæ Perſonarum Divinarum, meliùs connotandam, quàm ut Filius de ſeipſo decerneret, non videri aut Reputari ſe, ſed revera τὸ ἴσον, & Quid? non ἰσόθεον, aut ἰσόθεα φρονοῦντα, neque etiam ἴσον Θεῷ, (quæ ſuo quidem modo poſſunt & de hominibus fortean dici:) Sed quò omni, & tamen ἀνεκδιηγήτῳ modo ità eſſe conſtaret, ἴσα Θεῷ. Cujus ego me exemplum haud unquam videre nunc memini. Proximum huic, longo ſed intervallo proximum, eſt illud, quod ad Lexicon meum olim notavi è Mitylenæorum legatione, (Thucyd. lib. 3.) ἐν διὸς ἐξῷ ἴσα, καὶ ἐκόν ἐσμέν. i. *conditione pares inter nos, ádque Deum jam ſupplices ſumus.* Quod verò ibidem notavi è Conſtantin. de Adminiſt. Imp. c. 45. τὰ ἴσα τῶν χρυσοβυλλίων, de exactis exemplaribus Indultorum à Principe, quæ in Archivis ſervabant, tam plenè huic loco non reſpondet, quia de Perſonarum paritate iſtud ibi non magis dicitur, quàm & illud, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα, dictum eſt à Chriſto, Luc. 6. 34.

14. Tu verò, Catechumene, quære jam ab Informatore tuo, Si æqualitas Chriſti cum Deo conſiſtebat in eo tantùm, quòd Chriſtus, quæ Dei erant, efficiebat, per virtutem ſibi à Deo collatam; cur Judæi mortem Chriſto ob id meditantur? Cur & Johannes, pro majore in eo crimine habitum ab iis aiat, quòd ſe æqualem Deo fecerat, quàm quòd Sabbatum ſolverat? Joh. 5. 18. Mone igitur, ut oculis, ſi poſſit, utatur, obſervétque longè aliam eo in loco rationem Æqualitatis ſuæ cum Deo, ab Euangeliſta adſignari, ὅτι πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν. Quòd à Latino quidem (Noſtrorum quoque Duce) ſatis cæcè redditur, *Quia Patrem ſuum dicebat Deum.* Hoccine enim Sabbati violatione gravius, mortéque dignius videri poterat iis, qui & ipſi, non diu pòſt, gloriari auſi ſunt, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν Θεόν. Joh. 8. 41? Sed hoc intererat; Judæi, cùm ſeipſos dicebant, de Deo, ut de Creatore, atque communi Parente generis ſui, locuti ſunt: Sed Chriſtum intel-

intellexerunt, locutum esse, de sua solius atque personali Generatione; Atque indè inferunt, de Æqualitatis cum Deo Affectatione; Christus enim per Παλίεγ μν, voluit Παλίεγ ἴδιον. Quod illi neminem dicere posse agnoscebant, quin necesse habendum erat, ut æqualis Deo esset: E divina enim Generatione specialiter dicta, vel Judæis quidem judicibus, necessariò sequebatur Patris, Filiiq; Æqualitas. Et satis quidem suboluisse hoc vulpeculæ videtur, Quia futilem illam Æqualitatis descriptionem subjecturus utcunque; cum ipsa tamen verborum citatione aliud sibi effugium protinus adornat. Respondet enim, *Quòd Christus sit æqualis Deo, id divinam in eo naturam nullo modo probat.* Cat. Rac. p. 103. Non credis verò? At ipse tamen Catechista dixit: sed audi porrò, *imò hinc res adversa colligitur.* Jámne credis? An vis, qui *colligi* dicit, dicat etiam, per quem Collectorem? *Colligíne* enim cum Christo? secùs autem cùm sit, *colligere* ejus est *dissipare*, Luc. 11, 23. testamúrque ipsam, quem ille adfibulat, rationem. *Nam si Christus Deo, qui naturâ Deus est*, ait, (varios enim, quicquid simulant, Barjesuitæ sibi Deos habent;) *æqualis est, efficitur*, (ò quantum colligendo profecit hic homo! sed qualis Collectio ejus, talis & Effectio:) *quòd is idem Deus esse non possit.* Ad cujus blasphemiæ aciem retundendam, nobis in præsentiarum satis erit, tam in se ea retunsa est, addere alterum *Non.* Ità igitur postrema ejus verba formamus, *efficitur, quòd is idem, Deus non possit non esse.* Diversas enim Personas in illa Natura, sed Deum Unum, evincit ea ipsa æqualitas.

15. Redire igitur nobis nunc licet ad *Formam Dei*, quam iste *designare non posse Dei naturam*, alterius ratiunculæ arundini innixus, adserit. Cat. R. p. 92. Illa est, Quia *Apostolus scribit, Dei formam Christum exinaniviſſe, Deum verò Naturam suam exinanire nullo modo potest.* Siccine verò? Scribítne Apostolus Christum exinaniviſſe formam Dei? ubinam? Aut enim illud ab eo dicendum est, aut nobis denuò dicendum est, in probationem jam dicti priùs de eo, particulam illam Adversativam ἀλλὰ, ità exter-

exterruiſſe hominem, & tam citò, longéque à Paulo abegiſſe, ut exciderit jam miſero, quid Apoſtolus ſcripſerit. Apoſtolus quidem ſcripſit, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε. Ità nimirum comparaſſe ſe Chriſtum, (quod, Deus cùm erat, potuit,) ut qui *in ipſa forma Dei*, h. e. ex natura ſua Deus ab æterno extiterat, adeóque Deo Patri per omnia æqualis ſemper fuerat, tandem *ſeipſum inaniret*. Sed hoc eſt impoſſibile, ait Catechiſta: *Deus ſeipſum exinanire non poteſt*. Utri igitur nunc credemus? Homulo huic Czarcoviano? An ipſi Paulo? Verùm Paulo nè credamus, mutat ipſe quæſtionem fraudulenter, atque jam, non Quid Chriſtus ipſe fuerit, fecerítve, (Deum enim eſſe eum, præmiſſa abundè evincunt;) ſed, Quid Deus poſſit, in quæſtionem ab eo vocatur. Ut verè de hiis vaticinatum fuiſſe Davidem videamus, *Contra excelſum loquuntur; poſuerunt in Cœlum os ſuum*. Pſal. 73. 9. Emollire ſe tamen ἀντιλογίαν ſuam ſperat, (& parùm aberat, quin erubuerat; Sed perierat ei antè frons;) quia Deum dicit *non poſſe exinanire naturam ſuam*. Ea verò de re tam certus eſt, ut nec cumulare id vereatur; addit enim, *nullo modo poteſt*. Nunc igitur ſpecimen ſpecitur: Nos enim Apoſtolum, imò Deum ſecuti, quod iſti de æterno Deo dici poſſe pernegant, fortiter adſerimus, *Potuiſſe Deum ſuo modo inanire ſeipſum*.

16. *Suo modo*, autem non alio conſilio intromittimus, quàm in debitam ſanctiſſimi illius Myſterii, indè à principio rerum, non ſolùm ſilentio ſuppreſſi, Rom. 16. 25. ſed & abſconditi etiam, Col. 1. 26. venerationem. Quin & viam pariter Sophiſtis iſtis præſtruemus, cùm *nullo modo*, ſic clamitent, nè ſub verbo κενῶσαι plus tegant vapidi, quàm auſi ſunt adhuc proloqui. Quanquam enim inter Græcos ipſos interdum, aliis etiam in linguis (Latinam non excipio, Anglicanam autem noſtram omnium minimè,) ſatis infeliciter permiſceri ſoleant ſignificationis hujus vocabula, ex natura tamen ſua longè differunt ſimplex κενῶσαι, atq; indè compoſita, ἐκκενῶσαι. ἐκκενῶσαι. κατακενῶσαι. Hæc enim talem *Evacuationem*, ſeu *Exinanitionem*

tionem ſecum ferunt, quæ plenariam quidem Exhauſtionem, Pſal. 74.8. totalem expoliationem, 2 Par. 24.11. abſolutam extirpationem, Pſal. 136.10. ſummámque effuſionem, Gen. 42.35. deſignent. At verò κένωσις de partiaria quacunque, temporaria, arbitraria imminutione, vel ſepoſitione, vel contractione dici poteſt, atque ità accipi, non ut nè ſit res id quod eſt, nedum ut καθαιρεσις, aut pro rejectamento ſit, ſed tantùm, ut nè vires ſuas pro tempore exerat, atque ut virtutem ſuam, qua ex parte velit, tantiſper ſuſpendat, aut vigorem pro placito minuat, molliátve. In N. T. nuſquam alibi reperitur hoc verbum activè poſitum, niſi 1 Cor. 9. 15. atque ibi Apoſtolus profitetur ſe ſibi cavere, nequâ minuere ei vel tantillulum quiſquam poſſit exiſtimationem ipſius, aut quicquam omnino deradere de pia ſua exultatione adversùs Pſeudapoſtolos. Sed nec alium ſenſum habet etiam paſſivè poſitum, 2 Cor. 9. 3. additâ tamen ibi & modificatione expreſſâ, ἐν τῷ μέρει τούτῳ. Ad hanc igitur notionem vocabuli, intelligendus eſt Deus Filius plenitudini majeſtatis, gloriæque ſuæ Divinæ, cùm homo fieri voluit, atque in terris verſari, tales limites ſeu cancellos, pro infinita ſua ſapientia, potentia, bonitate poſuiſſe, ut plenum ſe ſolius gratiæ, atque veritatis pro tempore ſuis exhiberet, Joh. 1.14. licèt & tum quidem, prout & nunc, *tota plenitudo Deitatis inhabitaret in eo corporaliter*. Col. 2.9. Quantò rectiùs igitur, atque ex re Theologica longè conſultiùs noſtri feciſſent, ſi vel ipſum verbum, **but he emptied himſelf**, retinuiſſent potiùs, quàm ut ad inficetam ſuam, auræque popularis rationibus nimiùm ſubjectam paraphraſin abirent, **He made himſelf of no reputation**? Sed multò tamen propiùs ad rem ipſam, locíq; ſcopum attinget, ſi vertatur, **But he abated himſelf.**

17. Atque hac jam in parte, ut expectandum ſit ſuffragium Barjeſuiticum, Deus quid poſſit, quid non? ut per hoſce magiſtros ſtet, nè liceat olim Domino Jeſu feciſſe quod voluit de ſuo, de ſe? *Inanivit ſeipſum*, h. e. ſepoſtâ

stâ parumper, seductâque pro suo arbitrio, & cedere tantillũ à se jussâ majestate suâ, Minuit seipsum, ait Paulus. Intercedit jam Tribunus, Orci filius, atque hoc, ut duriusculè dictum videri posset, ausu prophano sic enunciat, *Deus naturam suam exinanire nullo modo potest.* Eugepæ! Quod Jesus ipse sibi præstare nunquam potuit, Barjesuitæ possunt! Ille seipsum vel ad tempus minuere non potuit, Hoc enim fuisset, naturam Divinam exinanire: At ipsi ei naturam Divinam (velit, nolit) non exinanire solùm se posse confidunt, sed & in æternum excludere. Sed increpabit eos Dominus. Nos interea Pauli vestigiis inhærentes, Divinæ ipsius κενώσεως trinas heic observamus quasi stationes. Prima est, quòd naturam creatam sibi adsumserit, atque ex eo respectu dicitur, λαβὼν μορφὴν δούλου. Altera est, quòd non Angelicam eam, sed Humanam esse voluerit, atque indè dicitur, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος. Quòd verò non simpliciter dictum sit, ἄνθρωπος γενόμενος, sed cum additione ea, ἐν ὁμοιώματι, ad insignem hujus stationis ex utraque parte limitationem factum est: Ex parte Dei, significat, naturam ipsam Divinam non seposuisse Christum, sed majestatem solùm, & vim; non igitur est factus merus, licèt verus, non purus Homo; pariter enim & Deus erat: Ex parte autem hominis, ad excludendum peccatum; verum scilicet hominem eum fuisse, hominibus tamen universis tantùm similem; Quia quæ hominum omnium naturalis jam ex lapsu Adami adfectio, atque imminutio est, sine peccato ille fuit, & tantùm ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας. Rom. 8. 3. Tertia verò est, quòd homo jam factus neq; se pro tempore, Angelorum instar, cœlo ipsi, atq; Patris tantùm conspectui, ad cujus Dextram nunc sedet, neque ex primi hominis privilegio illo, quod servare Adamus non potuit, solius Paradisi incolatui sese reservavit, sed Humano more, heic in orbe terrarum moratus inter homines, versatúsq; est, atq; ob id dicitur, σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος. Quicquid enim ad externam dispositionem nostram communiter pertinet, σχῆμα id comprehendit; εὑρεθῆναι autem Hebraismus merus est, & in N. T. non infrequens,

ad

ad connotandam, non aliquam Quæſtionem rei, ſed rem duntaxat, præter quàm expectabatur, certóq; cõtingentem.

18. Meræ igitur, turpéſque offuciæ ſunt, & Catechiſtâ Polonico ſolo dignæ, quòd nepotulis ſuis ζήτημάτιον iſtud ſuppediter, *An ex hiis verbis, Habitu inventus eſt ut homo, non appareat, Chriſtum incarnatum fuiſſe?* Cat. R. p. 93. Puerorum enim noſtrorum in plateis planè exemplo, qui imagunculas ipſi ſibi, ſtolidáſque pupas efformant, & dein baculis ſuis hoſtiliter petunt, ferociter ille ſic contrà inſurgit, *Nullo modo. Etenim ea oratio nihil in ſe habet ejuſmodi.* O dictum Athleticé! Etiámne probat tremendam ſuam ἀπόφασιν? Nihil dubitat. Nam *de Samſone in literis ſacris legimus, quòd idem futurus erat ut homo*, Jud. 16. 7. & 11. Ut homo? Et riſum teneatis, Auditores? Nam Samſonis, de familia Danitarum, atque Manoa Patre nati, Jud. 13. 2. illud, *ut homo*, Quid eſt, ad Chriſti, de cœlo, Déóque (vel ipſis non abnuentibus) nati, *habitu inventus eſt, ut homo?* Nihil enim hæc inter ſe, an toto quidem cœlo, differunt, ὡς ἄνθρωπος, ibi de Samſone, atque heic de Chriſto, σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος? Sed & more ſuo pervulgari, Scripturam ipſam, jam ubi diſtorquere nequit, mentitur. Neque enim ità de Samſone in Sacris literis legitur, *quòd idem futurus erat*, (ſive neutraliter, ſive maſculinè illud *idem* ſumi cupiat) ſed verba Samſonis hæc ſunt, והייתי כאחד האדם, i. *& ero ut unus quivis homo.* Habet enim vim ſuam Articulus ille, acſi dixerat, *ut ex hominibus quilibet alius.* Samſone igitur cæciorem eſſe oportet, qui ex his locis lucem ſe accerſere poſſe hariolatur ad Myſterii hujus expoſitionem, σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος. Et tamen ejuſdem prorſus farinæ eſt, quod & è Pſal. 82. 6. obtrudit, ipſo SSpiritu ſuum כאדם ibidem etiam exponente per כאחד השרים. Neque abſtinere ſe tamen miſer poterat à ſcurrili epiphonemate, *de diis iſtis, atq; filiis Altiſſimi, certum eſt non poſſe dici, eos incarnatos fuiſſe.* Utinam verò neque de Barjeſuitis poſſit, eos infatuatos eſſe!

19. Apoſtolus autem tranſactis jam Divinæ κενώσεως gradibus,

gradibus, per quos Deus Filius, (quem descripsit v.6.) voluit descendere de se, atque seipsum imminuere, v.7. proximè ad Divinam ejus ταπείνωσιν transit, ἑαυτὸν ἐταπείνωσεν, narrátque, quî Filius jam Dei, hominísq; Jesus, submittere se porrò voluit in nostrum commodum. Meminisse enim semper oportet, illud esse primarium scopum totius hujus exegeseως. Nam, *Nè quæ sua sunt, quisq; quærat, sed quæ aliorum sunt, quisque*, mandatum Apostoli est, v.4. Hortamento autem huic ut alacriter pareant, ab exemplo Christi urget, *ut idem adfectus in illis erga alios sit, qui in Christo fuit*, v.5. Explicandum igitur restabat, ut Christus se habuerit, quantóque de fastigio se submiserit, ut nobis saluti esse possit. Ordine autem hæc prosequitur, Exponendo primùm, Quantus ab æterno Christus fuerit, v.6. Dein, Quantopere sese minuerit, ut homo inter homines esse posset, v.7. Quousque deniq; se hominem humiliaverit, suámq; dignitatem, voluptatem, vitam incolumitati nostræ posthabuerit, v.8. Enecat certè Barjesuitas Apostolus per gradualem istam Christi ἡ κενώσεως, atque ἡ ταπεινώσεως dispertitionem. Ideóq; Catechista totus ibi est, ut confutet, commisceátq;. Confundere autem se hæc egregiè sperat, dum locum totum intelligi suadeat, *De Christo facto servo, & mancipio, & ex aliis vulgaribus uno, cùm ultrò se rapi, vinciri, cædi, & occidi permiserit.* Cat.Rac.p.94. Et sunt quidem ista quatuor, quæ enumerat, ταπεινώσεως Dominicæ mirabiles scenæ: Verùm singula hæc ad Extremum actum pertinent, neq; aliæ quàm ἡ καθαιρέσεως ipsius partes solummodò sunt; Neq; enim die uno integro antecesserunt ante mortem Christi hæc omnia.

20. Dicite igitur Nobilissimi Fures, Quid factum est Epitasi omni? Quid de reliqua vita Christi, cujus annos totos triginta primùm, dein & quatuor alios, omni notâ majores, suffurati, nè postremum ejus diem nunc totũ nobis opponitis? Atqui Christus τῆς ταπεινώσεως suæ initia fundâsse dignoscitur, ὅτι τὸν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ, Luc. 1.48. tum cùm uteri materni carceres primùm subiit, pérque totius ætatis suæ decursum, mirificis deinceps

deinceps exemplis eandem confirmavit. Præiverunt etiam ipſi vitæ ejus egregiæ illæ, quas nos jam modò (*paragr.* 16.) Paulo ipſo deſcriptore, delineavimus, ſtationes tres κενώσεως ejus: Supereminebat autem iſtis omnibus Divina illa, Deóque plena Protaſis, textu ipſo enarrante, Quid Chriſtus ab æterno fuerat, antequam aut minuere ſe aut humiliare cœperat. Támne helluones igitur Divinorum eſtis, ut hæc omnia, citiùs quàm vel aſparagi coquantur, abligurire poſſitis? Verùm ità facto opus erat, aut Babyloni Socininæ ruendum funditus erat! Diſſimulant tamen hanc παρεγγύαν, quantum poſſunt, verbóque tenus, paratos ſe prætendunt Apoſtolum audire, atque Æqualitatem in Chriſto cum Deo agnoſcere; Sed quam? *quia Deus in Eum virtutem contulit, omnia efficiendi, quæ Dei ſunt.* C. R. p. 103. Quàm nihili verò id ſit in hoc argumento, jam ſuprà indicavimus. Addendum etiam eſt, quòd *omnia* dicunt, ſed non dicunt, Quæ ea ſint; & *contulit* dicunt, ſed non dicunt, Quando. Intelligunt autem, poſtquam è Maria natus eſt. Abſorpta igitur, (utì jam ſatìs tetigimus) atque deglutita eſt κένωσις illa Chriſti, cum toto ὑπάρξεως ἐν μορφῇ Θεοῦ, quam Apoſtolus præmittit, anteceſſu.

21. Quin & vitam quoque Chriſti ab utero in terris omnem, (quadraginta diebus, è ſepulchro illis, exceptis,) cur non devoratam, deletámque ab iis eſſe dicamus, quid impedit? Quanquam enim aliquid in genere per ſummum dolum proloquantur, C. R. pag. 94. *de operibus Dei quæ Chriſtum in mundo efficere volunt, inſtar Dei, omniáque ei parere*; feciſſe tamen eum omnia docent, non niſi *per virtutem eam, quam in Eum,* (*Ei* enim, quòd non dicant, non caret & illud ſuâ fraude;) *contulit Deus*, C. R. pag. 103. Illius autem Poteſtatis donationem non priùs factam volunt, quàm excitatus ipſe à Deo è ſepulchro eſt, C. R. pag. 80, 225. ſic ut mortem ipſius ea tota ſubſecuta ſit. Advertite igitur jam, quò res hæc redigatur ab iis. Etenim vel in ipſorum ſenſum ſi cogi Paulus jam poſſet, nihílque per *formam Dei*, aut *Æqualitatem cum Deo*, quàm quod

ipsi comminiscuntur, nihil per κένωσιν atque ταπείνωσιν, quàm ex ipsorum voto, velle eum, daretur, (Dabitur autem, cùm & ipsi Deo Patri Thronum Ejus clepserint :) non effugiet tamen Apostolus, quin misere vapulet iis, quòd tam immane ὕστερον πρότερον moliri ausus sit, ut de statu Christi glorioso (amplius enim Ei non concedunt) tam longâ serie ante passionem, & resurrectionem ipsius, præmitteret hoc omni in textu, cogerétque eos ad id amoliendum, etiam ea in speciem dicere videri, quæ ἀσύστατα planissimè sunt, atque cum suis ipsorum scitis nequeunt consistere. Sed receptui jam canendum est. Igitur quod ille olim dixit, *Distingue tempora, & concordabis scripturas*; licebit & huc jam applicare pro Epiphonemate, Distingue tantùm tempora hæc, & conculcabis hanc aspidem, confundésque Barjesuitas, vel ex ipso istarum rerum ordine.

Sect. VI.

1. *Ut juventur à Latino V. Barjesuita, ubi Græci codices habent,* Θεὸς.
2. *Erratum fortean est sumendo* Θ *pro* Ο. *Majusculis solis Græci Vetusti Codices exarabantur.*
3. *Ut velit Barjesuita* Deum Patrem *in carne manifestatum esse.*
4. *Sicubi Christus* Caro *dicatur, Natura Ejus designatur, non Conditio, Quia ea peccatrix semper est.*
5. Caro *quà Natura, de Christo, déque Nobis, dicitur ; Quà conditio Natura, de Nobis etiam, sed de Christo nunquam.* Apparere *non est* φαίνεσθαι. *Apparuit olim Deus in naturis humilioribus.*
6. Φανερωθῆναι *nusquam dicitur de Virtuali Præsentia; sed Reali semper, aut Personali.* Ἐν σαρκὶ *De Supposito eodem semper dicitur,* In Carne sua ; *Transitivè non sumitur, nisi* ῥητῶς *exprimatur.*

7. Adsumi

7. Adſumi *Perſona, nequit dici, niſi perſonali in Admiſſione*; Recipi, *in Metaphoricâ*. Ἀνδηροθλῶμαι, ab ἀνὰ eſt Rurſum, *Reſumi, ab ἄνω, eſt* Surſum, *Suſtolli*. Ἀναλυτὶς, *Quid*.

8. Ἐν *pro* Σὺν, *& pro* Εἰς. *Senſus, ſi dubius, eruendus eſt è contextu, & Scopo Loci.*

9. Receptus in Gloriam, *cur Catholicus vertat, ſed Socinius nullus ferat? Chriſtum de Cœlo deſcendiſſe.*

10. *Deus, id eſt, Euangelium, ait Ille; Quia eſt Voluntas Dei de ſervandis Hominibus.*

11. Φανεροθλῶμαι *poſcit Ocularem conſpectum.* Δικαιοθλῶμαι *de Perſona dicitur:* ὄφθη, *De Spectabili Objecto.* Recipi *vulgò uſurpatur pro* Accipi.

12. *Paraphraſtica Accommodatio non eſt genuinus ſenſus. Eſſentialiter ſumendo, Chriſtus eſt Patris Voluntas, Sapientia, Potentia; Niſi ſic ſumat Barjeſuita, Idololatra ſit.*

QUid agitis verò, Pontificii? Romanam Eccleſiam ſolam eſſe Catholicam crepatis, neque veſtrâ tamen intereſſe putatis, infelix telum, quod contra Catholicam fidem è veſtro ſolùm armamentario depromſit Racoviana pernicies, è manibus ipſorum extorquere? Negant illi Deum Filium; negant ἀναθρώπησιν Filii Dei; negant, eam fidem nobis è clariſſimo illo loco Paulino, μέγα ὅτι τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν Σαρκὶ, 1 Tim. 3. 16. poſſe confirmari. Et variis quidem verſutiis ad hanc inficiationem inſtruuntur: Sed quæ primaria iis eſt, vobis acceptam ferunt. Vos verſionem illam vulgarem Latinam Cœlo jampridem donaſtis, Sixtíque V. Autoritate eam fidei Regulam eſſe juſſiſtis. At in ipſa, aiunt, non legitur vox illa *Deus, quare ex eo loco certum nihil concludi poteſt*, C. R. pag. 94. Hæc vos auditis, & non labra movetis? non in prælium jamdiu protruditis magnos veſtros Pyrgopolinicas, Jeſuitas, Barjeſuitis hiiſce qui occurrant, ſartámque tectam vobis conſervent de Verſione veſtra inſaniſſimam Sanctionem?

onem? An ad vos ſolos non ſpectare hanc Provinciam confiditis, quia &, *à multis aliis Exemplaribus vetuſtis abeſſe eam vocem* adfirment? C. R. ibidem. Verùm non poteritis ſic effugere. Nam per dolum (peſſimum eum quidem, ſed fide Barjeſuiticâ digniſſimum) hoc ab iis adfirmatur, multa in genere Exemplaria crepantibus, verùm illa, ſi Res rectè excutiatur, non Græca, (in Græco enim nullo, Quantum audio, vel Codice, vel Expoſitore, non legitur Θεός·) Sed tantùm Latina intelligentibus ſe dicere, Quorum veſtrum ſemper vos Anteſignanum eſſe vultis, atque agmen illud ducere. In vos igitur jure ſummo devolvitur Latinarum verſionum omne Patrocinium: Quid dicitis igitur? An, Scriptores veſtros, *myſterium* illud *Pietatis*, quod ibi antecedit, de Chriſto ipſo accipere, atque ex ea acceptione ſupplendum eſſe, Suppoſitum, *Deus*? Vah! Albis dentibus ridebunt vos (neque præter meritum) ob iſthoc reſponſum. Scriptores veſtros illi non magis faciunt, quàm vos Illorum; Nihílque audire certi ſunt, præter ipſum textum, Quem nunc de veſtro beneficio, cum voluptate legunt, *Quod manifeſtatum eſt*, & non, *Deus manifeſtatus eſt*.

2. Verùm ſtabit ſacro textui ſua fides, Jeſuitarum atque Barjeſuitarum omnium ingratiis. Græcè enim Apoſtolum ſcripſiſſe non audent negare; Græcorum autem univerſus conſenſus (ni peſſimè memini) nobis heic Θεὸν exhibet. Velint igitur nolint Hæretici, de Deo manifeſtato in carne, certò hinc concludere poſſumus. Poſſumus & de Latinorum errore, unde obortus ſit, non certò concludere quidem, ſed ſatìs ὐσβχως conjicere tamen. Nam cùm vetuſtiſſimi codices Græcorum ex integro omnes per majuſculas literas exarati fuerint, proclive erat oſcitanti veteris Latini (Correctori, non dico, ſed) corruptori, cùm in exemplar vetuſtum Græcum inciderat, quod Θ ſolùm hoc in loco conſcriptum habebat, pro ΘΕΟϹ, illud pro Relativo Ο ſumere: videbat enim verba illa omnia, ἐφανερώθη· ἐδικαιώθη·

πεπώθη· ἄφθη· ἐκπεφύχθη· ἔπεδύθη· ἀνελήφθη· indifferenter se habere ad quodlibet genus, neque masculino magis quàm neutrali posse inservire; ideóque pro *Deus manifestatus est*, facilè suppositi, *Quod manifestatum est*. Verum istud fuerit, nécne, vehementer non contendimus. Inficiatores verò majestatis Christi opprimentur ab ipsius Græci Textûs gloria: neque Sixtus V. servare eos poterit, quin in contradictione sua à Latina lectione, utcunque accersita, penitus confundantur. Neque ipsi quidem, qui cùm in rem suam facturum esse sperant, urgere nunquam obliviscuntur, ut in Græcis se loca habeant, vehementer hoc diffitentur, (fronte enim magis quàm naso carent hii homines:) Proximè igitur post hæc apponunt, quod concessioni manifestæ æquipolleat, dum salvos se futuros stolidè videri volunt, *etiamsi ea vox, Deus, in Textu legeretur*. C. R. pag. 49. Sequamur igitur eos jam oportet ad illud prodigium.

3. Dicat igitur nobilis Thraso, quâ spe jam fretus *etiamsi* suum jactitet. Quod audiant, velim, ferre si possint, qui nomen Christo, quocunque sub cœlo, dederunt. *Nullam enim esse causam*, ait, *cur ad Patrem referri non possit*. C. R. ibidem. Quid est? Vultis ut eloquatur? Hoc igitur dicit, aiente Paulo, quòd *Deus in carne manifestatus est*, nihil omnino impedit, ait Barjesuita, quin de Deo Patre in carne manifestato accipienda sit ea sententia. Deum autem Patrem cùm dicit, non è tribus Personis unam illam, primámque, (Patripassianos enim non longè superare, plurimùm fastidit:) sed unicum solum Deum, atque Integram, Divinam Essentiam intelligi vult se dicere. Et hoc *Mysterium* jam non est? Est profectò maximum. Verùm neque τῆς εὐσεβοῦς *mysterium*, de quo Apostolus dicere instituit, est, (sed quæ pravitatis Hæreticæ apud primævos Patres Nomenclatura vulgò facta est, τῆς Ἀσεβείας·) neque cum ὁμολογουμένως quicquam commune habet, putà quod Orbi Christiano inauditum supra annos

seſquimille diu fuerit, atque etiamnum piis omnibus inviſum ſit, aliámque ſibi nequit, quàm paupertinam, & clandeſtinam, i. Sociniam confeſſionem, nè nunc quidem obtendere. Audite verò ſûltis, quàm ſuaviter & cætera concinant. Nam ſi per religionem à Chriſto introductam (de ea Paulus ibi agit) factum ſit, ut *Deus* Pater *manifeſtatus fuerit in Carne*, per eandem & idem Deus Pater *juſtificatus fuit in Spiritu*. Quídni & hoc ſuis exponit mirabilis iſte Myſta? Per eandem etiam, quòd Deus Pater tum *viſus* ſit *ab Angelis*; Deus Pater *prædicatus* ſit *inter Gentes*; Deo Patri *fides habita* ſit *in mundo*; Deus Pater *receptus ſit in gloriam*. Recitaſſe autem hæc jam ſatis eſt, neque opus nobis erit, impias, inſanáſque concluſiones, quæ ſponte ſuâ ex his protuberant, ſigillatim appingere. Iſta nimirum de cauſſa, nè ipſe quidem Catechiſta, quàm perfrictæ cunque frontis ſit, auſus adhuc eſt ea ſingula percenſere; Sed cùm *hæc de Deo Patre affirmari poſſint*, in genere dixerat, C. R. pag. 94. dolo ſuo ſibi cavere voluit, déque Senario illo Paulino intermedias quatuor Sententias alto ſilentio premit, ad primam tantûm, ultimámque aliquid contentus dicere.

4. Ad primam autem quod oggannit, ſic ſe habet. Paulo Myſterii Chriſtianæ religionis caput faciente, *Deum manifeſtatum eſſe in carne*, Hoc Barjeſuita eſſe vult, *Deum Patrem apparuiſſe in Chriſto, & Apoſtolis, qui caro fuerunt*, C. R. ibidem. Et ſunt quidem in hac expoſitione varia, quæ ſi diviſim expendantur, verè ſatis enuntiantur, Apparuit enim Deus in Chriſto: Apparuit & in Apoſtolis Chriſti: Chriſtus etiam caro fuit: fuere etiam Apoſtoli. Conjunctim tamen hæc ab eo prolata, ádque mentem loci exponendam fraudulenter obtruſa, ad falſiſſimarum pravitatis Sociniæ concluſionum venena inſtillanda inſigniter faciunt. In antidoto igitur noſtro ordiri libet ab eo, quòd *Chriſtum & Apoſtolos carnem fuiſſe* dicat, & de Chriſto quidem ſæpe ſic reſponſitat. Jam antè convenimus eum, Johannis illud

illud, *Verbum caro factum est*, Joh. 1. 14. ità diluentem, *Sermo caro fuit*, & sic se demum exponentem, *Quoniam Christus homo fuit, omnibus miseriis, & afflictionibus, ac morti denique subjectus.* C.R. p. 92. Et nè quid temere ab eo, aut sine sanctissima ratione adfirmari videatur, subjungit, *vocem Caro eo in sensu usurpat Scriptura, ut ex iis locis perspicuum est, ubi Deus loquitur*, Non contendet Spiritus meus cum homine in æternum, Quia caro est; Gen. 6. 3. *& Petrus*, Omnis Caro ut fœnum, 1 Pet. 1. 24. C.R. pag. 92. Scopus autem Impostoris jam iste est; Christum ab Euangelista *Carnem* illic dici vult, non ad Naturam ipsam humanam, quam assumsisse ab Orthodoxis creditur, designandam, sed tantùm ad naturæ illius, in qua natus est, conditionem describendam, infirmam scilicet & caducam. Et verissimum quidem est, loca illa, quæ laudavit, de conditione naturæ humanæ loqui intendere; & per summam tamen fraudem ab eo in hoc argumento adducuntur; de conditione enim ea loquuntur, non solùm ex eventu, quia natura hominum imbecillis, atque mortalis est, verùm præcipuè propter Caussam ejusdem, quia impura, atque ἁμαρτωλὸς est. Ad refellendum igitur hoc Sophisma, (quo ipse suos fallit, partem rei tantùm dicendo) nos statuimus, ubi *caro* enuntiatur de Christo, necesse esse, ut non ad communem conditionem, sed ad solam naturam ipsam in eo connotandam usurpetur. Ratio luculenta est, quia in conditione humanæ naturæ, si de ea ageretur, primas agit peccatum. In Christo autem, humana natura (licèt homo ipse, cætera si spectentur, χατὰ πάντα, καθ' ὁμοιότητα fuerit) fuit tamen semper χωρὶς ἁμαρτίας, Heb. 4. 15. Ista igitur prima ejus fraus est.

5. Eandem verò repetit, quòd *carne* jam dictâ, de ea, *in Christo, & in Apostolis*, pariter adsumat, junctímque pronuntiet, quòd *caro fuerint*. Non, quin ità fuerint; fuere enim, & naturâ quidem ipsâ pares; sed conditione tamen inter se diversissimi. *Caro* igitur, quâ naturam humanam denotat, (ex quo solo intuitu, de

Christo in SScripturis dicitur) non de Christo solo, sed & de Apostolis quoque, de nobis omnibus, pariter dici potest; Verùm quà conditionem naturæ humanæ designat, (extra quam de homine nemine, nè de Apostolis ipsis, unquam usurpatur) ad Christum nullo modo referri potest: Pari enim sub conditione naturæ, quâ nos, neque *Caro* Christus, neque homo fuit. Hæc altera igitur ejus fraus est; quòd in voce hac *Carnis*, Christum atque Apostolos pariter consocier. Ut nihil porrò heic queramur, de non observata ab eo, vel aliter infinita Christum inter atque Apostolos differentia; Illos, pro sua cujusque mensura, Eph. 4. 16. sed mensurâ tamen, ratâque portione, semper æstimandos; Christum verò, non ad mensuram, Joh. 3. 34. Ἐν αὐτῷ γὰρ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, Col. 1. 19. Et huic tamen ut Christus, atque Apostoli nullo jam discrimine agantur? Factum quidem hoc ab eo esse scio, ad alterius erroris (errores enim erroribus pertegere miser cogitur, nè insanùm perpluant;) statuminationem; verùm nolo nunc digredi, aut extra has lineas expatiari. *Apparuisse* autem *Deum in Christo & Apostolis*, quid hoc ad rem? Quodnam Religionis mysterium Paulus ex hoc consurgere perspexit, propter quod triumphum hunc canat, quasi quod prioribus seculis negatum fuerat? An ex eo erat, quia sic se Deus submittere jam voluit, inque tam humili natura præsentiam suam mundo exhibere? Ità quidem Barjesuita innuit, *apparuit enim*, ait, *in illis qui Caro fuerunt*. Sed quid mirum, novúmve hoc? Quodnam mysterium spirat? Annon jam antè idem fecerat Deus, & in rebus longè humilioribus? Apparuit olim in jumento Balaamitico, *aperuit enim Jehova os asinæ*, Num. 22. 28. Apparuit in ipsis vermiculis Ægyptiacis: *digitus Dei erat in iis*, Exod. 8. 19. Quid pluribus opus? Si hoc ex respectu igitur procudat Paulus Mysteria Pietatis, ipsum quidem, cujus dicta distorquere nil Iste veretur, naso quoque aliàs suspendat, expectabimus; Ditiora enim talium mysteriorum prisca secula fuisse constat.

6. Respondeat

6. Respondeat igitur oportet, cùm *apparuit* suum nobis obtrudat, quid hoc sit ad Pauli ἐφανερώθη. Vocabulum quidem φανερωθῆναι apud Exteros Græcos rariùs occurrere memini: tam frequentem verò in Sacris literis, (plusquam tricies enim reperitur in N.T.) usum obtinuit, ut ex eo solùm Thesauro significatio ejusdem depromenda optimè sit. Quanquam verò apud Marcum, atque Johannem locus unus & alter sint, in quibus non per *manifestari*, sed per *apparere* tralatum sit; nego tamen aliquem locum esse, ubi de virtuali solùm Præsentia usurpetur, sed semper, de reali, si de rebus enuntiatum sit, vel de Personali, si de Personis. Hoccine igitur est, quod Barjesuita vult? Deum Patrem Personalem suam præsentiam exhibuisse *in carne*, *in Christo* scilicet, *atque Apostolis*? Non dicet, opinor, quanquam nihil fidejubebo ipsius nomine. Atqui nos, Deum Filium personaliter in carne versatum fuisse, fidenter adserimus, ex ipso jam Paulo edocti, Θεὸν φανερωθῆναι ἐν σαρκί. Et quia ἐν σαρκὶ dicitur, igitur de Deo Patre, quà ille *in Christo aut Apostolis apparuisse* supponitur, non posse intelligi contendimus. Nam & ἐν σαρκὶ locutio est, quæ in N. T. haud multò rariùs usurpatur; absolutè autem sic positum nusquam reperitur, (quocunque cum actu conjunctum sit, sive cum ἦν, ut Rom. 7.5. sive cum στῆναι, ut 2 Cor. 10.3. sive cum βιῶσαι, ut 1 Pet. 4.2. sive cum φανερωθῆναι, ut heic) quin reflexivè, & de eodem illo supposito sumatur, qui Esse, Ambulare, Vivere, Manifestari dicitur, idémque valet quod, in sua ipsius carne. Transitivè enim si quando significare jubetur, quid uni Personæ usu veniat in altera, (Quod Barjesuitam velle necesse est, cùm *Deum Patrem apparuisse in Christo & Apostolis* ineptiat,) disertè exprimi illa altera Persona solet; sic enim, non ἐν τῇ σαρκὶ, sed ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ, ait Apostolus de Pseudapostolis è Galatarum circumcisione sibi gloriam quæritantibus, Gal. 6.12. Sic & hoc ipso verbo φανερωθῆναι usus, ait, φανερωθῇ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν, cùm nos manifi-

manifeſtarios ſocios vitæ D. Jeſu futuros pollicetur, 2 Cor. 4. 11. Exponere igitur, *Deum manifeſtatum in carne*, quod abſolutè enuntiatur, per *Dei Patris* neſcio quam *apparitionem in Chriſto, & Apoſtolis*, tam ab omni non ſolùm recto ſenſu, ſed & uſu quoque loquendi alienum eſt, ut in neminem cadere poſſit, præterquam de grege Socinino Catechiſtam, vel Grammaticorum pueris ridendum ſe propinare ſolitum, modò poſſit pueros ſuos aliquà lætare, vaniſſimâque vel miſeri paralogiſmi ſpecie eos producere.

7. Dicto autem jam, quod de *Deo manifeſtato in carne* habebat, quid ſaltu porrò poſſit, experitur, quatuórque illa, quæ interjacent, uno volatu, nullo negotio prætervectus, concludit denique, *quod autem inferius legitur, receptus eſt in gloriam, id in Græco habetur, receptus eſt in gloria*, i. *cum gloria, aut glorioſè*. C.R.p.94. In Græco autem? Benè habet! Textui igitur Græco, illudere utcunque (ſi poſſit) per fidem Barjeſuiticam liceat, non licet tamen ei non ſubmittere. Vocabulum igitur ΘΕΟ'Σ jam non excludetur. Sed libet percontari, ubi ſic legitur, *Receptus eſt*? In Latino, quem citavit, legitur, *aſſumtus eſt*, eadémque verba, Mar. 14. 19. ſunt, *Dominus aſſumtus eſt in Cœlum*. Neque aliter variis in locis habetur; *Receptus eſt*, quod ſciam, nullibi. Non hoc aio, quòd illam lectionem huic præferam, malímve ἀναλημφθῆναι verti *aſſumtum eſſe* quàm *receptum eſſe*, ſed quòd ſubrideam, artémque hominis laudem, viam ſibi tam callidè præſtruentis, quaſi ex recepta ſolùm, atque communi lectione ferretur ad id, quod ipſe in animo coquit in fraudem veræ interpretationis. Videbat enim *aſſumi*, ubi de Perſona dicitur, (ut hoc, *Deum aſſumtus eſt*) non poſſe cogi ut alium quàm Perſonalis admiſſionis ſenſum admittat; ejuranda autem prorſùs eſt ei Perſonalis horum verborum interpretatio. Sed *Recipi* vocabulum eſt ex uſu communi flexibilius, potéſtque *Deus receptus eſt* minore cum vi ad ſenſum Metaphoricum abduci, ſic ut non ipſum Deum tamen, ſed aliquid ſui, ex Deo aliquid receptum eſſe, intelligatur. Jam verò vocabulum Græcum,

Græcum, apud Exteros Autores, ex vi præpositionis ἀνὰ, significationem vulgarem habet *Iterationis*, éstque *Resumere, Recipere, Repetere.* In usum verò sacrum non Receptum est, quà ἀνὰ significat Rursum, sed tantùm quà significat Sursum, i. ἄνω, habéque sensum *suscipiendi, sublevandi, sustollendi.* Sic scutum levantes in defensionem sui, dicuntur ἀναλαζόντες τ̀ θυρεὸν, Eph. 6. 16. armáque sibi induere, est ἀναλαζῶν τὴν πανοπλίαν, ver. 13. quod in humeros quoque tollebant, ἀναλαζῶν dicuntur, Act. 7. 43. itidem & in equum, Act. 23. 31. Qui verò in navi jam vehebant, conscendentes ad se ἀναλαζῶν leguntur, Act. 20. 13, 14. & 2 Tim. 4. 11. Et quod in cœlos denique evehitur, est ἀνελήφθην αι, ut præter loca jam dicta videre est, Act. 1. 2, 11, 22. atque Act. 10. 16. Unicus tamen locus occurrit, Luc. 9. 51. ubi Ἀνάλη ψιν, non pro *assumtione in cœlos*, ut vulgo Interpretum placet, sed pro *Refectione*, seu *Resumtione virium*, sumi oportere, jam alibi exposui.

8. Verùm id quod Pietatem hominis jam lædit, est, quia ἐν δόξῃ redditur *in gloriam* (Receptionem enim personæ illud pluspiam innuit;) cùm reddi tamen oporteat, *in gloria*, atque id nihil est, nisi *cum gloria.* Et de Præpositionum quidem promiscuo (pro more Hebraico) usu in N. T. jam sæpe dictum est. Ἐν usurpari sæpe pro σὺν, evincunt hæc loca, ἐν πνεύματι ἁγιῳ, Mar. 1. 23. &, ἐν τίνι ἐρτύσετε; Mar. 9. 50. &, ἐν δέκα χιλιάσι, Luc. 14 31. &, ἐν μαχαίρᾳ, Luc. 22. 49. &, ἐν πνεύματι, Act. 11. 16. &, ἐν πληρώματι, Rom. 15. 29. &, ἐν δόξῃ, 2 Cor. 3. 17. &, ἐν ἐπαγγελίᾳ, Eph. 6. 2. &, ἐν αἵματι, Heb. 9. 25. &, ἐν ὑρῇ, Jac. 3. 18. &, ἐν φωνῇ, 2 Pet. 2. 16. Cæterùm & pro ἐις non minùs usurpari liquet, per ἐν θαλάσσῃ, Mar. 1. 16. &, ἐν ᾧ σκανδαλόμεθα, Luc. 19. 30. &, ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ, Joh. 3. 35. &, ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, Joh. 5. 4. &, ἐν ὁμοιώματι, Rom. 1. 23. &, ἐν τῇ καρδίᾳ, 2 Cor. 8. 16. &, ἐν παντὶ τόπῳ, 1 Thes. 1. 8. &, ἐν τῷ ὑποδήματι, Heb. 4 11. &, ἐν ὑπομνήσει, 2 Pet. 1. 13. &, ἐν ἀγαλλιάσει, Jud. v. 24.

Sunt

Sunt & alia loca in utraque acceptione; ſed hæc jam mihi ad manum erant; & ſatis, ſupérque ſunt, ad contundendam audaciam hominis, aientis, *In Græco eſt, in gloria*, i. *cum gloria*. Imò, ô Bone, dic, ſiquid modeſtè dicere poteſt Barjeſuita, *In Græco eſt, in gloria*, & *id eſſe poteſt, cum gloria*. Neq; enim, *id eſt*, poſſe à te dici ſine ſumma inſania, abundè jam indicatum eſt. Sed quomodo igitur dirimetur hæc lis? Cùm poſſit ſic eſſe, debeat e iam nécne, unde conſtabit? Certè quod in conſimilibus caſibus fieri neceſſe eſt, Experiundum eſt, Quid ex ipſius loci ſcopo, aut circumſtantiis, quid è contextu erui poſſit ad iſtam deciſionem.

9. Hoc autem primùm inter partes intereſt, quòd Barjeſuita non ferat *in gloriam* ſubſtitui pro *in gloria*; ad id de neceſſitate miſer adigitur, nè pereat protinus, niſi hypotheſi ſuæ inſerviat, nullóque modo admittat, quod omni modo pernegandum ipſi eſt, ſi ſalvus eſſe velit, Perſonalem hanc, quam Paulus dicit, receptionem fuiſſe. Orthodoxi contrà, neceſſitate nullâ urgentur; Indè enim à principio teſtimonii hujus, pro conceſſo, per *Deus manifeſtatus eſt in carne*, ab iis ſumitur, perſonaliter hæc omnia enuntiari: Illi tamen *in gloriam* legendum cenſent, non ut quicquam ſibi lucrentur in argumento ſuo, non ut excludant etiam *in gloria* vel *cum gloria*; ſed tantùm ut ſatisfaciant ſcopo loci, atque amplitudinem myſterii, quod Apoſtolus deprædicat, pleniùs adſequantur. Adde autem, quòd deſtrui etiam perſentiant ipſum etymon τῆς ἀναλήψεως, niſi legatur *in gloriam*. Sive enim id *Surſum* ſit, & ab ἀνω formetur, *ſublatum eſſe in cœlos* dicit, i. in locum gloriæ, quò & Chriſtum adſcendiſſe nè ipſe Barjeſuita negat: ſive ſit *Rurſum*, & ex ἀνὰ compoſitum, in idem recidit; Exinde enim antè deſcenderat Chriſtus, è ſinu & gloria Patris; illuc igitur redeundum ei erat, ἀναβαίνειν ὅπου ἦν τὸ πρότερον, Joh. 6. 62. Quo quidem dicto ſuo Dominus ſcandalizari nôrat tum Judæos, qui non credebant, tum Judam, qui proditurus eum erat, (Quibus ſuccenturiari jam par eſt & omnes Barjeſuitas;) ſed argumentum

ſtat

ſtat immotum, Paulo ipſo ſic alibi inferente, τὸ δὲ ἀνέβη, τί ἔστιν, εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον; ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν, καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα, Eph. 4. 9. Cogitúrque & ipſe Catechiſta tandem *perlibenter admittere, Propriè dici filium hominis de cœlo deſcendiſſe, ideóque & in cœlos adſcenſurum eſſe*, Jo. 3. 13. C. R. p. 114.

10. Quo ore igitur, quóve conſilio, quod alibi lætus concedit, inficias heic ire poteſt? Dicam. Nam & ſub-
10 leſtâ ſatìs fide illud ibi concedit, *de filio* ſcilicet *hominis* id dici, ſed non de Filio Dei. Et heic, cùm Deus expreſsè præeat in capite dicendorum ei, *Deus manifeſtatus eſt in carne*, & quæ ſequuntur; igitur &, *Deus receptus eſt*; Niſi perſonalitatem illam (ſit venia verbo) ſuffurari aliquà, déque ſenſu loci ſubducere poſſit, atque Metaphoricam expoſitionem dictis Paulinis affingere, actutum miſer occidet, atque Socinitas tota diſpergetur cum pulviſculo. Quid fit igitur? Commaſculatâ de more fronte, cùm jam ſperaret ſe ſcopulos, à quibus antè metuendum
20 ei meritò erat, per dolos ſuos, quorum remigium ſatìs indicavimus, effugiſſe, tandem ad integri loci recitationem ſe ſic accingit, *Deus manifeſtatus eſt in carne, juſtificatus eſt in ſpiritu, apparuit Angelis, prædicatus eſt gentibus, Fides habita eſt illi in mundo, receptus eſt in gloria.* Atque jam ſine hæſitatione adſerit, hujus teſtimonii ſenſum eſſe, C. R. p. 95. *Deus*, i. (non Deus, ſed) *voluntas Dei de ſervandis hominibus*, quod uno quidem verbo, eſt, Euangelium. Hoc autem ut ſatìs congruè ſenſúque ſano dictum ab eo videatur, jam ἐφανερώθη eſt ei *perfectè*
30 *patefacta eſt*. Dein *in carne*, eſt *per infirmos homines*; Chriſtúmque ipſum deſignat, & Apoſtolos: ἐδικαιώθη autem ei eſt, *pro vero agnita eſt*: tum ὤφθη eſt, *apparuit, & perſpecta eſt*: porrò ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ eſt, *omnes credidérunt ei*: denique ἀνελήφθη ἐν δόξῃ eſt, *inſignem in modum, & ſumma cum gloria recepta eſt.*

11. Nos jam quid contrà? nihil jam priùs dictis addere curamus, niſi quod Textus ipſe Lectioni huic oppo-

nit.

ponit. Neque enim tanti eſſe arbitramur iſta deliria, ut aliter cum iis nunc pugnemus, quàm pugnant ipſa cum verbis, quibus innituntur. Quaſi ἐν παρέδοκα igitur monemus hominem, 1. Quoad uſum ſacrum, ſatis non eſſe ad φανερωθῆναι, qualemcunque, aut quàm perfectam cunque patefactionem, niſi ſenſui ipſi, quod patefieri dicitur, expoſitum fuerit, atque imprimis, oculo. Teſtamur ad hoc & alterum Apoſtolum, hoc ipſo in argumento, ad ſuum ἀκηκόαμεν ſemel iterúmque fortiter preſſum ab eo, non ſolùm ter adjungentem ἑωράκαμεν, cúmque eo, nequid ſomniari poſſit de metaphora, copulantem τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, 1 Jo. 1. 1. verùm etiam, ubi de ἐφανερώθη quid ſentiat interſerendum ei ſit, ſolummodò urgentem ἑωράκαμεν, v. 2. 2. Aurem etiam amicè vellimus homini, & ſciſcitamur, Quæ major licentia ipſi ſit, negandi ἐν δόξῃ verti poſſe *in gloriam*, quàm nobis eſſe jam poterit, negandi ἐν σαρκὶ verti poſſe, *per carnem? Caro* autem ea quæ verè fuerit, jamdudum indicatum eſt. 3. Monemus etiam δικαιωθῆναι in Theologicis nunquam uſurpari, nunquam referri poſſe, niſi de conditione alicujus perſonæ. 4. Addimus, eſſe & eandem τὸ ὀφθῆναι rationem, quatenus ſemper (& plus vicies Spiritus eo Tempore in N. T. uſus eſt) uſurpatur de objecto Spectabili. 5. Quid quòd & hic ipſe ſeſe ea in parte ex inopinato ſubruat, Etenim, niſi ad Perſonæ ſuppoſitionem feratur, cùm ὀπιστεύθη vertat, *omnes crediderunt ei*, turpem Apoſtolo ταυτολογίαν infert, nihil aliud & in hoc dicenti, quàm quod in ἐδικαιώθη ſupponitur ab ipſo priùs dixiſſe, *ab omnibus pro vera agnita eſt*. 6. Denique ſi ἀναληφθῆναι ἐν δόξῃ id ſolum deſignet, *quòd inſigni modo, atque cum gloria recepta ſit*, doceat, qua in re differat à jam proximè dicto, ὀπιστεύθη ἐν κόσμῳ; Vúltne enim, Euangelium univerſalem quidem per orbem fidem in principio ſortitum eſſe, Sed non niſi poſt tempus aliquod meruiſſe gloriam? 7. Ut nihil nunc adſumamus, de Catechreſi hac in prægrandi Theologo verè puerili, quæ neque τὸ ἀνὰ, neque τὸ ἄνω rationem aliquam in ἀναληφθῆναι obſervare

obſervare novit, *Recipíque* id dicit cum vulgo, quod non aliter quàm *accipi*, ſeu *admitti*, intelligendum in eo eſt.

12. Sed pudet tœdétque me difficilium harum, quas in rem Religionis, γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, quod aiunt, introducit, ineptiarum. Summa igitur hæc eſto; Quod voluntati Dei de ſervandis hominibus, ex hoc Textu, per accommodationem quandam, paraphraſticè adſcribere ſatagit, vehementer non rejicimus; Habent enim ſingula ſuo modo verum in ſe ſenſum, licèt frigidè ſatis, ſegnitérque ab eo explicata ſint. Verùm quòd ſomnia jam ſua pro primitivo, & genuino ipſo ſenſu verborum Apoſtoli venditare velit, Myſteriúmque pietatis, quod ſingulari modo Paulus ibi elucidat, myſterium tamen indè per tot ſecula remanſiſſe credendum ſit, donec Hieronymus à Moſcorow cum ſuis Magiſtris in ſcenam prodierit, & ſuam mentem (heu! parùm eminentem) pro Paulina voluerit juſſerit haberi, jam hoc omnem non Impietatem ſolùm, ſed & ſtoliditatem ſuperat. Niſi iidem Autores nunc eſſe nobis velint, ut hæc, quam ſubornant, voluntas Dei, eſſentialiter tamen dici intelligatur. Eo enim in ſenſu haud illubenter admiſſuri ſumus, quicquid in Deo eſt, ſeu Intellectus appelletur, ſeu Voluntas, ipſe Deus ut ſit, próque ipſo Deo habeatur: neque quicquam obſtabit, quin Chriſtus Dei filius, ab Angelorum choro, cùm naſceretur, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία proclamatus, Luc. 2. 14. áque Paulo, *Dei potentia, & ſapientia* dictus, 1 Cor. 1. 24. itidem & *voluntas Dei* jam ex iſtis, (ſi quid opus ſit eâ variatione) audiat. Uno igitur verbo ut rem omnem expediamus; Paulus dixit, *Deus manifeſtatus eſt*. Catechiſta dicit, *voluntas Dei*. Reſpondeat ergò, *voluntas* hæc, quam dicit, Deus ipſe eſt, néene? Eſſe ſi dicat, ſatis eſt nobis. Ipſe videat, *Juſtiſſimam cauſam variationis ſuæ afferre ut poſſit*, C. R. p. 3. nè cum ſervo nequam ex ore ſuo damnetur, Luc. 19. 22. Quòd ſi non patiatur, Deus ut ſit, caveat ſibi inter cætera & à crimine Idololatrico; Deum enim è Textu ſciens prudénſque depulit,

pulsit, & loco Dei suffecit, quod (ut ipse gloriatur) non est Deus.

SECT. VII.

1. *Arianum Scelus. Presbyteri Episcopos pellunt ex Ecclesia.*
2. *Contra Sociniana Blasphemiam 8 Corollaria.*
3. *A Posse ad Esse, non sequi Argumentum.*
4. *Sanguinem Christi ut velint dici sanguinem Dei Patris.*
5. *Petitio Principii quàm familiaris sit Barjesuitæ!*
6. *Quod in Propheta est Metonymia atque Metaphora, in Paulo Tropus non est.*
7. *Ex eadem causa idem Effectus. Absurdo Uno dato cætera sequuntur.*
8. Post Gloriam, *Quid. Propheta Deum introducere solent in sua persona loquentem.*
9. Dominus exercituum, *& Pater, & Filius. Christus, ut Deus, missit, ut Homo, missus est.*
10. Oculus ejus, *Proverbialiter, pro Oculo Cujuspiam. Pupilla Oculi, Pars tenerrima. Adagia sæpe concisa sunt.*
11. *Per ἀνθρωποπάθειαν dicuntur de Deo, quæ Hominis sunt.*
12. Ejus, *& Propriè suus, ut differant. Deus Pater nequit dici habere Proprium sanguinem; De Christo dicitur.*
13. *Quòd Christi Αἷμα ἴδιον sit dictum, est Argumentum Incarnationis. Nulla Conjunctio potest transferre τὸ ἴδιον.*
14. *Non placet iis, Ecclesia Dei Acquisitionē & Redemptionem fieri per satisfactionem è sanguine Christi.*
15. *Quis finis fuerit fusionis Christi Sanguinis.*

PAræneſis illa, quâ Apoſtolus uſus eſt, quando Aſiaticis Epiſcopis extremùm valedixit, Προσέχετε ἑαυτοῖς, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, Act. 20. 28. monitio περίεργος non

non erat, aut cunis illis Eccleſiæ ſolùm data, atque cum eorum perſonis terminanda, ſed in omnem ætatem, univerſum ordinem, functionémque eorum reſpiciebat. Habuit igitur ſemper ſuum in Eccleſia Chriſti locum, & an ullâ unquam ætate majorem, quàm ſequiore hoc ævo hodiéque obtinuit, equidem neſcio. Ut Gregi quidem toti caverent, προσέχετε παντὶ τῷ ποιμνίῳ, nunquam non inculcandum erat, propter Hæreſium, Schiſmatúmque, per fraudem Satanæ ſubindè pullulantium, contagionem. Verùm præter illam peſtem, ſibi cum gregibus ſuis communem, quòd & ſibimet ipſis ſpeciatim cavendum eſſe Paulus monuerit, προσέχετε ἑαυτοῖς· Sero huic ſeculo potiſſimùm paratam fuiſſe eam præmonitionem quis nunc non videt? Ætas enim nunc agitur, in qua revocato ab inferis Aëriano furore, factâque cum ipſius gregis Chriſti parte inſana conjuratione, bella, horrida bella indicuntur ipſi SSpiritui, quòd Epiſcopos in Eccleſia Dei collocârit; pérque mille jam perjuria, latrocinia, homicidia, ſub Sacræ Cauſſæ prætextu, ſanctificata, eò per Scoticanam factionem perventum eſt, ut vel Chriſti ſummis ingratiis, (ſed Chriſti, ſi placet, cauſſâ; Chriſti enim nomen continuo boatu vehementer reſonare loca omnia docent, qui re tamen verâ neminem Chriſtum agnoſcunt, præter ſemetipſos:) Epiſcopos ex Eccleſia Chriſti æternùm exulare juſſerint. Eccleſiam igitur nunc hii homines venditant, non in qua SSpiritus tam parùm providè Rectores poſuerat Epiſcopos, ſed in quam (quod longè præcellentius eſt, & Chriſto dignius) ipſi ſeſe intruſerunt pro Epiſcopis; *Perquiſitam* & hanc quoque *per ſanguinem*, non quidem Chriſti ipſius, Deóque, ſed Chriſtorum tamen, Sanctorúmque, & Deo hujus ſeculi; cui & nomen quoque (præierunt enim & ad hoc piiſſimi Nomenclatores Scoti) inditum eſt, Regnum Jeſu Chriſti. Verùm abſtinebimus; ſparſim enim jam ſæpéque in hiis Anamericiſmis tactum eſt, quod de novitia hac pietate, ex variis Scripturæ locis, monendum habuimus.

2. Quòd nunc verò ad hanc Paræneſin delati ſimus,

alterius animadversionis caussâ factum est. Observamus enim ità SSpiritui visum fuisse Paulinam hanc monitionem efformare, ut vel ex verbis ejusdem & alteri quoque impiissimæ sententiæ nostro jam ævo, plus quàm prioribus, atque longè immaniùs grassanti, & naturam humanam cum Divina in Persona Christi conjunctam esse abneganti, validissimè occurri possit. Sic enim pergit Apostolus, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὑμᾶς Ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. O præclaram igitur hanc sententiam, atque Divinorum sensuum ad miraculum divitem! Nam primo statim intuitu, Corollaria non pauca exinde nata cuivis enumerare est. 1. Esse in terris Ecclesiam, Unam, Sanctam, Catholicam, Apostolicam. 2. Ecclesiam hanc qui habere dicendus est, Deum esse. 3. Qui administrat hanc Ecclesiam, esse SSpiritum. 4. SSpiritum per Episcopos suos eam ab initio administrare, regere, pascere. 5. Qui acquisivit Ecclesiam hanc, eundem & Deum esse. 6. Sed & Sanguinem proprium habere Deum hunc. 7. Per sanguinem suum acquisiviſse Deum hanc Ecclesiam. 8. Sanguinem, quo Ecclesia acquisita est, esse proprium sanguinem ipsius Dei. Possunt & alia ex hoc fonte hauriri; sed hæc πρωτόῤῥυλα sunt, sponteque suâ se nobis offerunt.

3. Jam in hanc arenam igitur provocemus denuò necesse est, blasphemum caput, πρόπολον illum τῶν Ἰησουιτῶν & χειρομάχον, Barjesuitarum, Polonicum Catechistam. Ille enim ad hæc, quid? Respondet, *nomen Dei hoc loco non referri ad Christum necessariò*, C. R. p. 69. *Non necessariò* autem? Quòd si vel contingenter, verè modò, referri ad Christum possit, ipsis *necessariò* pereundum erit; tum enim contingit, (velint nolint ipsi) Christum ab æterno Deum fuisse. Verùm non pugnabimus de verbis illius; accipiemus quod dicit, ex ipsius sensu; *non posse ex hoc loco probari Christum esse Deum: nullam enim necessitatem esse, ut hoc nomen*, Dei, *de Christo à Paulo dici intelligatur*, C. R. p. 69. Quid ità verò, scelus? *Ad ipsum unicum Deum Patrem referri posse.* Referri posse quid? An-

non

non ſuppoſitum quæſtionis ipſe jam fecerat, *nomen Dei?* Certé. Atque ergò Seraphicus Doctor non veretur nunc adſerere, *Nomen Dei referri poſſe ad ipſum Deum Patrem.* O ſubtile atque ſtupendum acumen! Jam omne punctum tuliſſet, addidiſſet modò, *quoniam nos in Polonia ità volumus.* Sed tamen ſciſcitari licebit, Quorſum nobis hoc *Poſſe* ejus? De natura enim τὸ ἐνδεχομένου eſt; Quod poteſt eſſe, poſſe & non eſſe. Poteſtne ergò per illum & non referri ad Deum Patrem nomen dei? Poteſt fortaſſean & hoc in Theologia Barjeſuitica admitti. Sed quod nunc τὸ κατὰ μέρος eſt, hoc ex eo audiamus. Quomodo poteſt id, quod à Paulo hoc in loco dicitur de Deo, ad Deum Patrem referri? Dicitur enim quòd Deus *acquiſivit Eccleſiam:* Deúſne Pater eſt Acquiſitor, aut Redemptor fidelium? Dicitur etiam, quòd *proprio ſanguine acquiſivit eam:* Deúſne Pater proprium ſanguinem aut habet, aut ſolvit alteri?

4. Profectò aliquà jam cogendus eſt, ut habeat, potiùs quàm ut Barjeſuitæ cogantur ad Chriſtum ſe recipere, eúmque pro Deo iſto agnoſcere. Videte ergò, quibus nervis conficere ſe rem hanc Catechiſta ſperet, *Sanguinem enim eum, quem Chriſtus fudit, Apoſtolus vocat ſanguinem Dei Patris,* C.R. p. 70. Ain verò? Quem Chriſtus fudit? Optimè habet. Et ille ſanguis eſt ſanguis Dei Patris? Scilicet. Subolet ergò nunc, cur hii, tam jurati in Chriſtum ſint, illiúſque Divinitatem tam cupidè ei interimant, quia illum fudiſſe credunt ſanguinem Dei Patris ſui: Meram igitur vindictam moliuntur, putà quibus datum eſt, (ſed ex quo oraculo, non dicunt,) ut ipſi ſint ukores ſanguinis Dei. Jus quidem illud ſanguinis ulciſcendi in Lege vetere dabatur maximè propinquo, Num. 35. 21. atque ipſos Dei Patris cognatiſſimos eſſe, eccui jam, vel ob hoc, licebit dubitare? Igitur, qui ſanguinem, quem Chriſtus fudit, vocari à Paulo volunt Sanguinem Dei Patris, quin & Paulo dicam hanc inſcribunt, quòd non ſit iſtud clarè prolocutus, cúmque τοῦ πατρὸς mentionem in Scriptis ſuis tam familiariter, (plus quàm vicies

enim in Epiſtolis ejus occurrit,) facere ſolitus ſit, hoc in loco, (in tanti momenti re, ne diſperdantur pii Barjeſuitæ,) quòd oblitus ſit officii ſui? An verò Barjeſuitica revera hæc audacia eſt, Pauli mentem turpiſſimè mentita? Nobíſque jam ſatìs, ſupérque erit, fortiter negare, quod illi impudenter aiunt. Aiunt illi Paulum ibi ſanguinem, quem Chriſtus fudit, vocare Sanguinem Dei Patris. Largiuntur igitur nobis, quod nos cum Paulo ſanctiſſimè adſerimus, ſanguinem eum, per quem acquiſita eſt Eccleſia Dei, eſſe Chriſti ſanguinem. Nos igitur hoc contenti, non modò negamus iis, ſed & ejuramus etiam, atque abominamur adſumentum, quod illi ſtolidiſſimè adnectunt, Paulum vocare eum ſanguinem ſanguinem Dei Patris; jubemúſque ut prodigioſam adfirmationem, ſi reſpui, atque explodi nè velint, probatione velint aliquâ, modò poſſint, communire.

5. At cui frons & fides indè à principio periere, ut ille probatione unquam videatur deſtitui? Probat igitur ſine mora, magnificé. Paulus enim *ſanguinem à Chriſto fuſum vocat ſanguinem Dei Patris, eo genere loquendi, & eam ob cauſſam, quo genere loquendi, & quâ ob cauſſam Propheta ait, eum, qui tangit populum Dei, tangere pupillam oculi Dei ipſius*, C.R. p. 70. Ex quo genere probandi, & quam ob cauſſam nos jam ei in os regerimus, probationem ejus non ſolùm in genere frivolam eſſe, & albis dentibus ridendam, ſed ſpeciatim etiam eſſe, (ligonem enim ligonem fas eſt dicere) meram petitionem principii. Erat enim jam τὸ ζητούμενον, (éque ſua ipſius inſtitutione prognatum erat,) An Paulus ità dixerit. Hoc jam illi cùm probandum ſit, facetiſſimum caput pro conceſſo ſumit Paulum ità dicere, atque id tantùm allaborat, ut vervecibus ſuis perſuadeat, *Quo in genere*, & *Quam ob cauſſam* Paulus ſic loqui poterat. Vah! Potuiſſe dicere, atque dixiſſe, quantum immane diſcrepant? Tali autem in argumento, alterum pro altero ſupponere, quibus oportet, (nbilis, dicam? an certè) ſcuticis, excipi? Veruntamen ut dicis cauſſâ, & hanc miſollo Sophiſtæ impoſturam condonemus,

eamus

eamus ſultis jam ad Prophetam, quem ipſe laudat in ſuum præſidium, ſpectemúſque, An candidiùs quicquam cum eo, an pari planè fraude, quâ & cum Paulo, egerit. Prophetæ autem verba hæc agnoſcimus, *Tangens vos, tangens pupillam* עינו, *oculi ejus*, Zach. 2. 8. Sed quonam Antecedente gaudeat Relativum illud *Ejus*, hoc jam nobis reſtabit breviter exquirendum.

6. Barjeſuitam audivimus. Ille dum reddat *pupillam oculi Dei* ipſius, id agit, Ut ſi Deus Pater oculum, aut pupillam ex alio habere dicatur, non minùs & ſanguinem dici poſſit ex alio habere. Et Latinus quidem vulgaris, quaſi ità de Deo Patre locum iſtum intelligi commonſtrare velit, vertit, *Qui tangit vos, tangit pupillam oculi mei.* Sed tamen ad hoc exclamat Barjeſuita noſter, & nullus fert, ut verba ea *Oculi mei* legantur, ſed *Oculi ejus*. Quid ità verò? De Deo licèt dici ea velit, à Deo tamen nè dicantur, plurimum ipſius intereſt, uti mox indicabimus. Sed ad hæc, quid Nos? Meminentes, quid Barjeſuitæ crepare viſum fuit, *Paulum de ſanguine Dei Patris, eodem in genere, in quo Propheta, atque eandem ob cauſam, ob quam Propheta de oculo Dei Patris, locutum eſſe*, ſequimur eum haut gravatè ad utrumque horum. Et in genere loquendi primùm, impoſturam ejus alteram expandimus. Ipſe enim Paulum ità locutum vult, ut duabus diverſis perſonis, Chriſto, Deóque Patri, unum eundémque ſanguinem attribuat. Hoccine verò in genere locutus eſt Propheta? Illéne eandem *oculi pupillam*, Deo, & populo Dei adſignat? An verò populi cauſſam contentus eſt in genere agere, atque interminatur cuicunque eorum tactioni, ſive in oculo ſit, ſive in ore, ſive in latere, ſive in pede, & *pupillam oculi* ejus tangit Hoſtis, ubicunque eos tetigerit, h. e. quomodocunque eos vexaverit? Igitur alio omnino *in genere* Propheta loquitur, in alio Paulus: In Metonymico Propheta, atque Metaphorico, in figurato prorſus genere, Tropúmque merum redolente: Paulum verò figurâ omni vacare, ipſe Barjeſuita agnoſcit, loqui enim eum de re

verè præstita, de naturali Christi sanguine, realiter fuso. Sic quidem ipse; Sed addimus nos, quod ille altum dissimulat, loqui etiam de ingentis pretii sanguine, in terminis Justitiæ, Deo Patri persoluti, pro redemtione eorum, quos in Ecclesiam suam coalescere volebat. Diversissimo igitur *in genere* dicuntur, quæ à Paulo, & quæ à Zacharia.

7. Diversam quoque ob caussam, & non ob eandem, istud quod locuti sunt, locuti videntur Prophetæ, atque Apostolus. Ait enim ipse Barjesuita, *In caussa cur Christi sanguis sanguis ipsius Dei Patris à Paulo vocetur, esse summã conjunctionem, quæ est inter Deum Patrem, & Christum.* C. R. pag. 70. Eadémne verò conjunctio erat inter Deum Patrem & Israelitas? Summóne in gradu connectebatur & populus ille cum Deo? Si neget, neget *Eandem ob caussam ista dici:* Si adfirmet, implicat: summum enim in Christo esse nequibat, quod ille commune habebat cum omni populo. Doceat nos etiam eadem è caussa cur non idem effectus sequitur? Oedipum se præstet nobis, atque ænigma hoc explicet: Nam si *conjunctio* (ut ait) caussa erat; Minor autem inter Deum populúmque erat *conjunctio*, quàm inter Christum, Deúmque, unde tamen, vice versâ, effectus major ibi ex parte populi, quàm heic, ex parte Christi? Sanguis enim Christi est, sed ex conjunctione cum Deo Patre nihil sanguini Christi accrescit, sed tantùm & Dei Patris sanguis esse dicitur ibi apud Paulum: Idem igitur sanguis eadem in sententia de utroque prædicatur. Apud Prophetam verò, Quilibet è populo est pars una, imò & quidlibet è quolibet, (vel capitis capillus igitur, ut Luc. 21. 18.) & tamen si tangatur, tangitur non Deus solùm, sed & oculus atque pupilla ipsius Dei Patris, si Barjesuitæ credimus. Hæccine verò jam ei sunt eadem? & ob eandem caussam ista ab utroque dicuntur? Sed ità semper fieri amavit: Nam, Philosopho monente, Uno absurdo dato (Nihil autem absurdius est, quàm sanguinem Christi dici sanguinem Dei Patris:) cætera, rupto statim aggere, non tam sequuntur, quàm irruunt.

8. Frustrà

num. Fruſtrà igitur planiſſimè eſt hoc, quod in aliquem inſulſiſſimi dicti de ſanguine Dei Patris prætextum, è Propheta huc per *oculum Dei* accerſitur. Sed porrò jam addimus, Haud eſſe accipiendum Prophetam, acſi de *oculo Dei* ipſius, quod Barjeſuita hariolatur, iſtud dixerit. Sive enim, Deus ipſe ſit, ſive Angelus Dei, qui ea verba proferat, *Tangens vos, eſt tangens pupillam oculi*, in idem penitus recidet. Catechiſta quidem contendit, quia eſt עין *Oculi ejus, neceſſe* igitur *eſſe*, ut dictum illud *referatur, non ad Dominum Exercituum, ſed ad Legatum ejus*, C. R. pag. 63. Verùm perquam tenuis eſt iſta ratio, veríque ponderis conſequentiam non habet. Verba enim Prophetæ ſic ſe habent, *Quia ſic dicit Dominus Exercituum, poſt gloriam* (ſubaudi, *in me collatam*, aut aliquid ſimile: Nam eo in ſenſu & David eâdem phraſi uſus videtur, Pſal. 73. 23. ideóque à Græcis ibi redditur, non μετὰ δόξαν, *poſt gloriam*, ſed μετὰ δόξης, *cum gloria*) *miſit me ad gentes ſpoliantes vos*; *Quia tangens vos, eſt tangens pupillam oculi ejus.* Et hoc quidem Latinus, ut antè monui, cùm præſumeret eſſe dictum ab ipſo Deo, ob id reddidit, *pupillam oculi mei.* Barjeſuita contrà, cùm in Hebræo ſit *oculi ejus*, lætus, lubénſque hoc arripit, & exinde toto opere contendit, eſſe dictum à *Legato* ſolùm *Dei*, qui jam cum Zacharia, alióque Angelo colloqui cœperat, ver. 4. Et verum quidem eſt, quod uterque dicunt. Eſt Legati hujus dictum, ut Catechiſta urget: eſt & Dei ipſius, ut à Latino ſupponitur. Quòd verò negativè à Barjeſuita urgeatur, *neceſſe eſſe non referri ad Dominum Exercituum, ſed ad Legatum ejus*, neceſſarium quidem eſt hoc ad ipſius cauſſam, ſed falſiſſimum omnino in ſe eſt, atque à mente SSpiritûs alieniſſimum. Qui loquitur enim, Legatus ille eſt, ſed & Deum quoque loquentem illa citat, & quod in Prophetis familiariſſimum eſt, (paret per Moſem, in mandatis ad Pharaonem, pérque Samuelem, & cæteros deincipes Prophetas:) quid Deus ipſe dici volebat, non ſuis ipſius ille, ſed Dei à verbis, atque in Perſona Dei ſic

exprimit, ut non alius, quàm Deus ipſe loqui videatur.

9. Apud Zachariam igitur, qui dicit, *Miſit me*, idem ille revera eſt qui & longè antea eâdem locutione uſus, dixit, שלחני *miſit me*, Eſa. 60. 1. neque igitur, *ad Chriſtum* Dominum, Eſaiæ verba ea ad ſe applicantem, Luc. 4. 28. ab Orthodoxis *torqueri* dicendum eſt (quod Barjeſuitæ impurum convitium eſt, C. R. pag. 62.) ſed, quod verba ipſa loquuntur, Chriſti ipſius, Legato utcunque recitante, in ſua Perſona effatum eſt; Ille ſe miſſum eſſe ad Gentes eas profitetur. Quanquam igitur non ſine riſu ſuo, ſannâque excipiendum ille cenſeat, quod nos *arbitremur*, *dici ibi Dominum Exercituum miſſum eſſe à Domino Exercituum*, C. R. pag. 63. Sciat tamen oportet, Arbitrii noſtri rem non eſſe, ſed dictaminis ipſius Divini; ipſum igitur SSpiritum ille, non Orthodoxos, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν, Joh. 3. 10. Ità enim à SSpiritu ῥητῶς in ore Legati ejus, dicitur, *Sic dicit Dominus Exercituum, poſt gloriam miſit me.* Qui miſit igitur Dominus Exercituum erat; Dominus quoque Exercituum, qui miſſus eſt: Idem ille, ex Natura ſua Divina, Dominus Deúſque, Deus Filius, quoad Naturam humanam, quam hypoſtaticè ſibi conjunxerat in utero B. Virginis, miſſus in mundum, ipſo ſe hoc profitente, dicitur: Ut jam, nè rideant porrò Barjeſuitæ, ſed frendeant, intabeſcántque, æternúmque invidentibus rumpantur ut ilia.

10. Vocabulum autem, עינו, quòd urgeatur, cavillatio hominis an ſit, an mera hallucinatio, nolo temere ſtatuere. Verùm iſtud ſtatuo, dictum prophetæ, Chriſtum Dominum Exercituum dicere, Dominum Exercituum Deum Patrem, miſiſſe eum ad gentes populi ſui expilatrices, *Quia tangentes populum ſuum, erant tangentes pupillam oculi ejus*, ſi ſobriè ſapere velimus ſanctámque Criticen colere, difficile nihil in ſe habere. Neque enim ad *Dominum Exercituum* in alterutra Perſona, (non ad Deum Filium, non ad Deum Patrem) refertur iſtud,

iſtud, *oculos ejus*, ſed proverbialiter tantùm ab ipſo uſurpatur, ex uſu Hebræorum ſatis familiari, ut quod homini in ſummo pretio eſt, & nequid detrimenti capiat, omni curâ atque teneritudine cuſtoditum ſemper eſt, & cuſtodiendum, *Pupilla oculi ejus*, audiat. Pro more igitur Adagiorum, in quibus ſæpe vocabulum unum alterúmque ſufficit, & notiſſima res per phraſin conciſam compendiosè efferri ſolet, Parœmiæ hujus Divinæ, ſi rectè explicare velimus, ſenſus eſt, Tangentes populum Dei, tam eſſe Deo inviſos, ac homini cuipiam, atque oculos habenti, infenſus infeſtúſque eſt, qui tangit pupillam oculi ejus. Neque ego ex meipſo hoc, aut meôpte cerebro, ſed ex uſu Sacro, dico. Habeo enim Exemplum Senum, qui hac ipſa in phraſi, ubi & vocabulum eſt עין, Deut. 32. 10. pronomen tamen affixum de induſtria ſupprimunt, & propter rationem iſtam Proverbialem non aliter reddunt, quàm ἐφύλαξεν αὐτὸν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, i. ut natura hominem docet cuſtodire pupillam oculi. Quòd ſi Senum Autoritas, in ſuæ ipſorum linguæ explicatione, uſúque, minor cuipiam ſit, eccum, qui ſatis ſupérque erit: Davidis enim eſt illud, φύλαξόν με ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, Pſal. 17. 8. Pro mente, moréque Adagiorum omittit & ille pronomen, & quia Deum ipſum alloquitur, nihil aliud ait, quàm באישון בת־עין, & non dicit ὀφθαλμῶ σου. Quod tamen, ubi ad hominem ſermo eſt, affigi interdum reperiemus, ut, μὴ ζιωπησάτω κόρη ὀφθαλμοῦ σου, Thren. 2. 18. interdum tamen & ſileri, ut, καὶ χάεις ἀνθρώπῳ ὡς κόρῃ ζιωπήσει, Ecclus. 17. 22.

11. Explicato autem jam prophetâ, oculóque ejus à Feſtucis, h. e. loco ipſo à captionibus Barjeſuiticis vindicato, Chriſtíque Divinitate, & Perſonâ Dei Filii ex iiſdem verbis abunde expoſitâ, redeundum nobis nunc eſt ad locum Apoſtoli, de ſanguine Dei. Atque Chriſti ipſius quòd ſanguis ille revera ſit, indicavimus, Barjeſuitam non poſſe negare: Sed quia negandum à Principio ſuſceperat Chriſtum verum, æternúmque Deum eſſe, Suadere igitur velle, ut *Dei ſanguis* ab Apoſtolo dictus, pro

pro ſanguine Dei Patris ab illo intendatur. Colore autem ad id eo uſum fuiſſe oſtendimus, quia *eo in genere, & eam ob cauſſam* (ut ineptè declamitat) reperiſſe ſe apud Prophetam ſperabat, *De Deo dici oculum ejus.* Iſtud verò quàm infeliciter ei, ínque ſummam execrandæ ſuæ cauſſæ ruinam, ab eo productum ſit, alii jam judicent. Veruntamen cùm in V. Teſt. frequens illa Allegoria ſit, & non oculus ſolùm, ſed & Manus, Pes, Caput, Cor, alia membra, Deo quaſi per ἀνθρωποπάθειαν ex vulgari figura attribuantur, benignè cum eo agemus, neque à beneficio, quod ſibi à Propheta pollicetur, ſi aliud nihil in contrarium occurrat, per nos excludetur. Eſto igitur, Zachariam eo genere loquendi uſum eſſe, *De oculo Dei Patris.* Quid tum poſtea? Ergóne & Paulus eodem uſus eſt, *De ſanguine Dei Patris?* Non ſequi & hoc abunde monſtravimus. Verùm in tam miſella cauſſa, nè non nimium benevoli ei ſimus, vel & hoc quoque tranſilire, (Argumentum à Poſſe ad Eſſe; Quod nè pueri quidem Dialecticorum ferent.) non abnuemus. Sed nec ſic ei res ſuccedet tamen. Ejuſmodi enim verba Apoſtoli ſunt, ut nè poſſint quidem, ad id, quod è Propheta, (ſed fruſtrà,) ſperabatur, per fas accommodari.

12. Suppoſito enim Zachariam de Deo Patre *Oculum ejus* dicere; Hoc tamen nequit eſſe id, quod jam de Deo Apoſtolus dicit; Paulus enim non dicit *Sanguinem ejus.* Dicit quidem, διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. Dicimus & nos ex eo, *Deum acquiſiviſſe Eccleſiam per proprium ſuum ſanguinem.* Neſcítne verò mirabilis Catechiſta diſtinguere, inter *ſanguinem ejus*, atque *ſanguinem proprium?* At nos pernegamus ei, poſſe ex aliquo prætextu fieri, ut Deus Pater dicatur habere αἷμα τὸ ἴδιον. Quod ubicunque dicitur, de Chriſto Homine-Deo ſolo, in ſua ipſius perſona, intelligitur, ut Heb. 9. 12. & 13. 12. ideóque à Syro (niſi peſſimè recolo) alicubi redditur, per *ſanguinem animæ ſuæ.* Cauſſam quidem Barjeſuita (ſed Non-Cauſſam pro Cauſſa) prætendit, ſummam conjunctionem

nem Chriſti cum Deo Patre: nos verò conjunctionem longè conjunctiorem, quam & Nycticoracis hujus oculi ferre non poſſunt, in natura Divina Humanáque hypoſtaticam unionem, agnoſcimus; Neque nos tamen audemus, poſſumúſve *proprio ſuo ſanguine* Deum Patrem ſic aſpergere. Quid enim? Si illius *proprius ſanguis* dici poſſit, quia Chriſti ſanguis erat, Quod re quidem verâ implicat, Annon per eandem rationem, & ex utero *propriæ* Parentis ſuæ naſci Deus ille Iſraelis, & pendere in *propria* Cruce, & corpus *proprium* Dei Patris in *proprio* ſepulchro exanime jacere, & ipſe denique ſibi *proprius* filius eſſe, (Chriſtum enim Deus Pater ἴδιον ὑὸν habere dicitur, Rom. 8. 32.) dicetur?

13. Argumentum igitur nos fortiſſimum τῆς θεανθρωπήσεως Chriſti, atque duarum naturarum in eadem Perſona unitarum, hinc aſtruimus; *Perquiſivit Eccleſiam Deus* (ait) *per proprium ſanguinem.* Jam verò *Perquirere* eſt actus Perſonæ; *Deus* naturam Divinam dicit; *ſanguis* Humanam; *Proprius* autem additur, ad excluſionem τῦ ἀλλοτρίου, Heb. 9. 25. ut alienæ opis non fuiſſe, neque alio quocunque ſacrificio, præterquam ſui ipſius ſtetiſſe ſciamus Eccleſiæ Chriſti acquiſitionem. Aliter igitur ſi Barjeſuitæ lubeat interpretari τὸ ἴδιον, ut quod unius Perſonæ eſt, ſub alicujus Conjunctionis colore, alterius tamen perſonæ jure habeatur, idem & Matribus, atque uxoribus in grege ſuo Autor eſto, modò de conjunctiſſima cum maritis ſuis parte cavere ſibi velint, operámque dare ſatis inceſtuoſis libidinibus, ut confidant ſe tamen mandatum Dei, prout ſibi ab Apoſtolis injunctum eſt, τὰς ἰδίους ἄνδρας ἔχειν, 1 Cor. 7. 2. & τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθαι, Eph. 5. 22, & 1 Pet. 3. 1. optimè perimplere, atque ex Barjeſuiticæ Religionis novo jure, per legem ſummæ Conjunctionis, propriis tamen viris ſuis ſe ſemper uti.

14. Nec dum abſolvere licet hanc Sectionem. Adſumentum enim ipſe ſibi hoc facit, *Neque verò præterundum eſt ſilentio, quòd in Editione Syriaca loco* Dei *legatur*

legatur Christi, C. R. pag. 70. Quod in purâ igitur Syrorum fidei encomium cedat, Filii Divinitatem semper agnoscentium, Christúmque, & Deum pro eodem habentium, in immortale verò Barjesuitarum Stigma, qui Christi Ecclesiam aliquam, (Absit verò, ut de aliqua, præter suam ipsorum loquantur,) esse volunt, & non Dei. Verùm quid si nos jam ipsius adsumento usi, sic tandem finire optemus? Neque verò prætereundum est silentio, quòd versipelle hoc animal Catechisticum neque eo genere loquendi utatur, neque eam ob caussam, quo genere loquendi, & quam ob caussam, Apostolus usus est, quem ille tamen tantopere jam vexavit. Pauli enim sententia est, *Dei Ecclesiam* esse, quia Christus eam ob caussam sanguinem suum fudit, ut per eum acquirere sibi Ecclesiam posset. Porrò etiam, quo in genere acquisitionem istam intellexerit, eosdem postea per Epistolam commonefacit, ubi τὴν ἀπολύτρωσιν cum eadem consociat, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, Eph. 1. 14. *Acquisitionem* igitur eam vult, quæ per *redemtionem* facta est è Christi sanguine. At verò de Acquisitione déve Redemtione, altum heic in Catechista, Caussam quantumlibet crepante, silentium. Quid caussæ sit, rogitas? Odit enim, & abnegat scelestus illam caussam. Adeatur Capitulum ejus Octavum de Prophetico Christi munere, clarúmque erit infaustos hosce magistros Redemtionem omnem per Christum abominari, quódque ille morte suâ salutem nobis æternam meritus fuerit, aut per sanguinem suum pro peccatis nostris satisfecerit justitiæ Dei, pro fallacia & mendacio habere. Istud igitur est, quòd ad insignem hunc locum Paulinum De *Ecclesia Dei proprio suo sanguine acquisita*, nihil jam ex isto, (loci tamen Expositorem se faciente,) audire sit, sed tantùm quòd *Christus sanguinem fudit*, & denuò, (sed in genere, & perquam dolosè) quòd *pro nobis fusus ille sit*; & tertiò, quòd *sanguis in eum finem* (sed quem eum, aut qualem, non dicit,) *fusus, ipsius Dei sanguis jure vocari potest.* De Ecclesia verò Dei, de Acquisitione Ecclesiæ per istum Sanguinem,

Sanguinem, (non obstante jam ridiculo strepitu ejus, *De eo genere loquendi, & eam ob causam, quo genere loquendi, & quam ob causam Paulus dixit,*) nè γεῦ quidem.

15. Tumultuatur certè ea in parte, & inter eundum spargit arenam Bos, ut aliquid videatur dicere; sed id solùm agit miser, ut majores offundat tenebras. Dicto enim *Conjunctionem inter Deum Patrem, & Christum in Causa esse, cur Christi sanguis, sanguis ipsius Dei Patris dicatur*, Cat. Rac. p. 70. continuò subjungit, *Præsertim si quis expendat, quatenus is est pro nobis fusus. Præsertim?* & *Quatenus?* Quid sibi volunt hæc? Si aliquem heic sensum habeant, hunc esse oportet, Manifestum fore, sanguinem eum optima de ratione Sanguinem Patris dici, si hoc expendatur. Optimè habet; Proponat igitur rationem, ut expendamus. *Etenim* (ait) *Christus est agnus Dei, qui tollit peccata mundi.* Certissimè est, Baptistâ sic indicante, Joh. 1. 29. Sed quid indè? Ergóne, quo jure Deus Pater Agnum habere, à Baptista dicatur, eodem & Sanguinem habere, à Paulo dicendus est? Expectabamus certè hanc illationem à Barjesuita, quidlibet è quolibet inferente, ubi fraudi locum esse viderit. Quod tamen & nos illi nulli negabimus. Agnum Deus Pater habet, sed tamen ipse non est Agnus; parique respectu habeat & Sanguinem, sed ipsius tamen non erit sanguis, scilicet non τὸ αἷμα ἴδιον. Deflectit verò heic Proteus, & quasi de Causa jam aliter dicturus, sic elabitur, *Unde sanguis in eum finem fusus, ipsius Dei sanguis jure vocari potest.* Jam *Unde* hoc, est *Ergò*, ideóque à fine fusionis peti nunc videtur conclusio ejus. Sed quæ est ista, non Consequentia, sed Confusio? Aut è tam variorum terminorum coacervatione quî concludi poterit? Sanguis igitur in eum finem fusus, (Quem ille neque Meritorium, neque Satisfactorium, neque Redemtorium esse patitur, neque pretii, aut virtutis acquisitivæ aliquid in se habere; sed vapido sub pectore vulpes, Quo in genere finium

finium eſſe ſinet, aſtutè ſervat:) Dei Patris Sanguis quo jure vocari poteſt? Quin igitur legem laudat nobis? quin exponit jus? Sed inſulſo Juris Coctori ſatis fuit inter ſuos ità dicere, atque è Scena ea exiit; Atque eat per me, quò dignus eſt.

Sect. VIII.

1. *Pontificatus Chriſti probatur ſub Ellipſi. Legalia in Tabernaculo erant umbra Cœleſtium.*
2. *Ellipſeων atque Supplementorum Periculum, atque Lex.*
3. Τὰ ἐξ *eſt Illativum, ut probet, quod antè dictum eſt. A Majore duplex Argumentum.*
4. *In Textu Sacro habenda ſemper eſt ratio Conſequentiæ. Tutiſſimum Supplementum Ellipſeως eſt repetendo quid ex antedictis.*
5. *Participium Præſens Verbi Subſtantivi deſignat Rei naturam. Eſſe Sacerdotis. Fraus Barjeſuitica contra Sacerdotale munus Chriſti.*
6. *Noſtra Dialectus Adjectivum non fert ſine Subſtantivo.*

NEque animus mihi nunc eſt, neque opus certè, ut recitem, quàm variè ab aliis exponantur illa verba Apoſtoli, οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὅρκου εἰσὶν ἱερεῖς· ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· ὤμοσεν Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ, Hebr. 8. 4. Ex ipſis igitur autoribus ea petantur per me, quorum ego ſententias utcunque meminerim, verba tamen non teneo. Verùm ſemper quidem miratus ſum, à genuino ſenſu loci tantopere eos deflexiſſe; Quem (niſi nimiùm cæcutiò) ex Elleipſεως (Sacro textui, & præſertim Paulino, perquam familiaris,) proclivi, atque neceſſaria ſuppletione, non minore poterant cum facilitate, quàm veritate, atque voluptate, eruiſſe. Sic enim ſe res habet. Eſſe Chriſtum, *Apoſtolum, atque Pontificem Profeſſionis noſtræ*, jam antè præmiſit, Heb. 3. 1. *Pontificem nobis fidelem in omnibus, quæ apud Deum pro nobis agenda ſunt*, Heb. 2. 17. *Ab æterno*

æterno quidem *ità factum à Deo*, Heb. 5. 5. (ex eadem ratione, quâ & *Agnus erat occiſus ab origine mundi*, Apoc. 13 8.) atque ex *corpore, quod Deus ei aptârat, paratum*, Heb. 10. 5. *ex iis, qua* in corpore eo *paſſus eſt, edoctum*, Heb. 5. 8. atque ex *adſcenſione* denique *in cœlos* commodè jam *diſpoſitum*, 4. 14. ad opus ſuum Archieraticum pro nobis ibi apud Thronum gratiæ: Quódnam verò opus illud? A pari conditione terrena petendum eſt huic Quæſito reſponſum. Cultus enim ille, qui tum vigebat, terreſtris, Deo ipſo ità inſtituente in populo ſuo, erat figura, & umbra Cœleſtium, Heb. 8. 5. Igitur cùm in terris Pontifex omnis ad offerendum pro populo inſtitutus fuerit, Heb. 5 1. Multò jam magis eſt iſta conditio Pontificis noſtri in Cœleſtibus: Oportet igitur ut & Chriſtus in Cœlis nunc habeat, quod offerat. Et diſertè quidem hoc ab Apoſtolo concluditur, Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρα καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον, ἔχειν τι καὶ τοῦτον, ὃ προσενέγκῃ, Heb. 8. 3. Apoſtolus enim per Demonſtrativum iſtud, τοῦτον, deſignat Jeſum Chriſtum ad Dextram Throni Majeſtatis Divinæ in carne noſtra jam ſedentem, v. 1. Atque pro Pontifice noſtro ſeſe gerentem in eo Tabernaculo, ver. 2. fieríque non poſſe, ait, quin Oblationem ſemper ille ibi habeat, Deo ex Archieratica ſua functione præſentandam, in populi ſui gratiam.

2. Huic autem dicto, quod proximè ſubjungat, *Si in terris eſſet, nè Sacerdos quidem eſſet*; hoc ego nunc, nè non cohæreat, ἰλλιπτικὸς ab eo dictum eſſe adſero, ſupplendúmque eſſe id, quod ſubintelligitur, repetendo ἀπὸ τῆς κοινῆς, (Quæ tutiſſima omnium in ſupplementis via eſt,) id quod anteceſſit, ſic, *Si in terris eſſet, nè Sacerdos quidem eſſet, niſi haberet quod offerret.* Non ferent me, opinor, qui aliter hactenus interpretati hoc ſunt, atque (ut ſuum quiſque ſenſum defendant,) exclamabunt, Periculoſam nimis eſſe licentiam cuilibet quidlibet pro ſuo arbitrio introducendi in Textum Sacrum, ſub prætextu elleipſeων. Quibus ego me certè ſuffragatorem

fragatorem acerrimum do, rémque periculoſiſſimæ aleæ plenam eſſe denuntio, non audendam quidem à quoquam, neque à nobis unquam admittendam, niſi ſub gemina conditione Sanctiſſima. Prima eſt, ubi, ni fiat ſupplementum, integer, ſanúſque ſenſus à verbis abeſſe videatur: Altera, ubi non Textus ſolùm ſupplemento egere, ſed & Contextus, ſcopúſque loci illud ipſum ſupplementum exigere: Quod & ex ipſo contextu ſi acceſſatur, eò erit ab omni periculo immunius. Exluſiſſimum igitur ab hoc loco ſi me eſſe jam reponant, Quoniam verba hæc per ſe ſatis perſpicua ſunt, nullámque ex nobis opem deſyderant, ut rectè, faciléque intelligantur, Nè ſic quidem (bona cum bonorum venia) poſſum repelli. Habeo quidem nunc præ oculis Sophiſtam omnium *εορισικώτατον*, qui de verbis hiiſce Pauli ità definivit, *Apertè ſcriptor iſte Divinus teſtatur, Chriſtum, ſi in terris eſſet, nè Sacerdotem quidem futurum.* Neque expectare poſſum, quin & ab aliis, viris melioris fidei atque eruditionis, qui mecum nondum ſentiunt, ſatis per ſe aperta eſſe Apoſtoli verba cenſeantur, neque ergò ſupplemento alicui dandum eſſe heic locum, ut, cùm dicat, *Si in terris eſſet*, cognoſcamus, quid in eo voluerit.

3. Ut fidem igitur meam liberem, jam neceſſe eſt. Brevis autem reſponſio eſt. Non ſunt (inquam) ea Apoſtoli verba; *Si in terris eſſet, nè Sacerdos quidem eſſet*; Sed quod Paulus dicit, eſt, *Si enim in terris eſſet, nè Sacerdos quidem eſſet*: Hæc verò duo immane quantum differunt! Enimvero, εἰ μὲν τοῦ, atque εἰ μὲν γὰρ τοῦ, quoad loci expoſitionem, jam toto cœlo diſtant. Eſt enim τὸ γὰρ particula Rationalis, antecedentis adſertionis illativa. Atque hinc iſta obſcuritas. Dixerat, *Neceſſe eſt, Chriſtum habere, quod offerat.* Quid ità verò, ô bone Paule? *Si enim*, ait, Hem! reddit rationem; certè geminam conſociat in una ratione rationem. Argumentum ſcilicet ei inſtituitur à Majore, & planè bicorne eſt. *In terris quidem Sacerdos non eſſet*, ait; atque Aſſumtio eſt,

Multò

Multò magis non erit in Cœlis: Sunt enim Terrestria hoc in genere tantùm imago & umbra Cœlestium, v. 5. Illud igitur est primum. Dein, *Nè Sacerdos quidem esset*, ait; Assume, *Multò minùs, Pontifex summus erit:* Illud est alterum. Proferantur verò jam in medium (sicui sit opportunitas & animus) aliorum interpretationes, atque in promtu heic est mihi quod adversùs singulas objiciam. Simplici huic dicto nihil allaboro; adpono tantùm quod Apostolus adponit, οἱ μὲν γάρ· quæróque, Quæ jam consequentia? Quæ Illatio? Profectò planè nulla erit ex eorum interpretamentis. *Necesse esse, ut Christus jam in Cœlis aliquid habeat, quod offerat, Quia si in terra esset, nè Sacerdos quidem esset;* Si simpliciter, atque ἀπλῶς, sumatur, non magis sequitur quàm si ego nunc dixero, *Necesse esse, ut Christus jam in cœlis pro Hostia ipsa, seu Agno Dei, habeatur, Quia si in terra esset, nè sacerdos quidem esset.* Quod quomodo sequatur nè ipsa Sphinx expediet.

4. Facit ergò, τὸ γὰρ, ut ad hanc ellipsin pius Lector animum advertat; facit ipsa consequentiæ necessitas, ut repetatur, quod Paulus jam dixerat, atque ut indè extrahatur Illationis Apostolicæ supplementum. Adsumentum ergò hominis cujusquam esse, cave dixeris; Neque enim ità haberi, sine contumelia, potest: Quod ex ipso SSpiritu fluere, atque è Divini Authoris breviloquentia enatum, suâ sponte se nobis, per caussativam eam particulam, & tam exertè exhibere, τὰς ὀφθαλμὰς αὐτῶν καμμῦσαι Oportet, qui non videant. Atque hoc jam illud est, quod de contextûs ipsius, scopíque loci ratione, in supplementis semper habenda, modò à me præmonitum est. Qua de, nequid in hoc ambigatur, hem & alteram mantissam. Dicto enim, εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεύς· supple verò, εἰ μὴ ἔχει τι ὃ προσενέγκῃ. addit, ὄντων τῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα. Istud autem Latinus vulgaris misere transtulit, *cùm essent, qui offerrent secundum legem munera.* Nostri autem nihilo infeliciùs, dicam? an paulò absurdiùs,

Seeing that there are Priests, that offer gifts according to the Law. Igitur cùm & ipsi perspicerent, quàm inanis hæc interpretatio non modò consequentiæ omnis, sed & boni probíque sensûs erat, in margine adposuere, Seeing that they are Priests. Et paulò quidem rectiùs jam hoc: verùm si ἀκειβῶσαι cupiamus, ità fit, Seeing that Priests are they that offer gifts. Jámque manifesta est & ex hac parte argumenti Paulini consequentia: Dixerat, *Christum in cœlis, Pontifex cùm sit, habere, quod offerat.* Quid ità? *Quia si in terra esset, nè Sacerdos esse posset, nisi haberet, quod de lege offerret.* Ecquis verò hoc jam negabit ei? Probatur; ídque ex ipsa natura, atque definitione Sacerdotis; *Sacerdotes enim sunt, qui munera habent, & offerunt.* Sequitur ergò jam ex his, Christus nè habeat, atque Sacerdos nè sit; Nè in terra quidem; Quantò magis, nè in cœlo? Non ex ordine Sacerdotum; Quantò magis, non summus Pontifex?

5. Observare igitur est participium Præsens verbi substantivi, Illativum (ut plurimùm) esse, reíque rationem in se comprehendere; Ità, ὄντες ὸν σώματι, Heb. 13. 3. significat, *Quia in Corpore estis*, &, ὑμεῖς ὑμέρας ὄντες, 1 Thess. 5. 8. est, *quoniam nos diei sumus*, &, σὺν αὐτῷ ὄντες, 2 Pet. 1. 18. est, *Quia eramus cum eo.* Quantò magis verò, cùm in Regimine absoluto ponitur, ut, ὄντων ἐν ἱερῶν, caussam ipsam rei designare intelligetur? Ait igitur, *Sacerdos in terra non erit, (quantò minùs Pontifex in cœlo?) nisi habeat, quod offerat; Quoniam de essentia Sacerdotii est, Oblatorem esse.* Atque hæ jam sunt Divinissimi hujus loci rectæ, veréque Theologicæ consecutiones; Ad quarum explicationem eò ardentiùs impulsus sum, ex quo observo, illos Domini Jesu devotissimos (ô Deus!) Cultores, non dico, (præterquam nomine,) sed re quidem verâ, Irrisores, atque Expoliatores, Barjesuitas, aliorum Doctorum virorum errore abusos, verba ista Pauli, ut nudè, simplicitérque dicta, accipientium, pro fundamento jam sibi habere, *Christum, si in terris esset,*

esset, nè Sacerdotem quidem futurum, C. R. p. 291. & p. 77. quò possint eum Sacerdotali suo officio, (quod vel in cœlo quidem, per paralogismum ab intercessione mera, vel Benedictione Melchisedeciana, jam misere decurtant ei :) prorsùs expoliare, quantisper in terris erat. Igitur, nè cogantur concedere, vel Christo aliquid ex hypostatica naturarum unione (quam toti oderunt, & abominantur,) pretii, meritíve, vel nobis ex ipsius Spontanea passione Satisfactionis aut Redemtionis beneficium aliquod accreviſſe, perfrictâ jam fronte pernegant, vel Mortem ejus Sacrificium pro nobis fuisse, vel ipsum, antequam adscenderat in cœlos à cruce, Pontificem nostrum omnino extitisse : Atque ex hoc intuitu, nè non aliquam semper fraudem immiscеant ; quod Paulus dixit, *Si enim esset*, ipsi convertunt, in, *quamdiu enim erat in terra.*

6. Sed quàm misere decollârit iis ex hoc loco spes omnis, arbitratu jam facile cuivis Nostrûm erit, qui è præmissis probè perpenderit, istam esse loci veram versionem, v. 3. For every high Priest is ordained, for to offer gifts and sacrifices: whereupon of necessity, this [high Priest] also is to have somewhat to offer. v. 4. For if he were on earth, he should not be a Priest, [unles he had.] Priests being those, that do offer gifts according to the Law. Ità verò, τοῦτον, reddendum esse censeo. Nam cùm ex necessitate Dialecti nostræ non possit sine substantivo suo exprimi, præstabilius multò est, ut, this high Priest, legatur à nobis, quàm (ut nunc legitur,) this man. In hac enim hypothesi, illud proximius est, istud est remotius, nimísque generícum.

SECT. IX.

1. *Articulus unicus præfixus Duobus Attributis, argumento eſt, ea de Uno eodémque Subjecto accipi debere.* τελειῶσαι. *Lucas Pauli Amannenſis ad Hebræos.*
2. *Regulas Hæretici certas eſſe nolunt, ſed Ambulatorias.*
3. *SScripturæ ſunt ſanctiſſimè tractandæ. Multitudo Collectivè eſt Unum.*
4. *Cur Catechiſta audiat mihi Barjeſuita.*
5. *Chriſtus diſertè dictus eſt* Solus Deus. *Πάλαι uſque ad Creationem recurrit.*
6. *In Regno Chriſti, & Dei, Cur Chriſtus præponatur Deo,* Δεσπότης, *Chriſtus.*

HAbeo & aliud τηρητήριον de Articulo Græcorum, ſacræ Critices ſtudioſis non indignum. Ubi enim duobus prædicatis Articulus unicus præfigitur, de more Græci ſermonis indicio eſt, utraque ea de uno eodémque ſubjecto indifferenter debere intelligi. Exemplum eſto illud Apoſtoli, εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν, καὶ τελειωτὴν, Heb. 12. 2. Gemina enim videmus eſſe prædicata, ἀρχηγὸν, atque τελειωτήν. Sed unico anteambulone gaudent, Neque enim dictum eſt, τὸν ἀρχηγὸν, καὶ τὸν τελειωτὴν, Sed, εἰς τὸν, ſemel præfixum, utrique ſufficit. Quid ità? Quia de eadem Perſona, de D. Jeſu, (quem propoſitionis illius, ſi in formam Categoricam compingatur, ſubjectum eſſe oportet,) pariter enuntiantur. Tam firma autem atque inconcuſſa hæc Regula eſt, Ut; vel ejus rei cauſſâ, nunquam mihi probare potuerit argumentum ſuum Doctiſſimus Vir, (qui ſibi tamen in eo mirè placuiſſe videbatur; nec dum & mihi excidit:) per quod appoſitionem illam τῆς πίστεως, ad ſolum ἀρχηγὸν, referri voluit, & non ſpectare ad τελειωτὴν, Sed ſeorſim iſtud accipi, quaſi ſubaudito ἡμῖν. Quanquam enim verum eſſe poſſit, (eſt tamen, cur & de eo dubitetur, ex Hebr. 7. 11, 19.) quod ipſe acutè obſervavit, τελειῶσαι atque τελείωσιν, in hac Epiſtola nunquam

nunquam usurpari, (Occurrunt autem vel decies;) quin ad personas semper, déque hominibus ipsis, & non de affectione eorum aliqua prædicentur, non sequitur tamen illatio ejus, Ut Christus ea propter heic non dicatur, τῆς πίστεως τελειωτής. In aliis enim locis SScripturæ plusquam decies reperire est, vocabula ea de rebus ipsis, déque humanis attributis enuntiari: Idque apud Lucam ipsum, Pauli (ut fas credere, alibíque à me indicatum est,) Amanuensem ad hanc Epistolam; Ut, ἵνα τελειώσεις τοῖς λελαλημένοις, Luc. 1.45. &, τελειοσάντων τὰς ἡμέρας, Luc. 2. 43. &, τελειῶσαι τὸν δρόμον μου, Act. 20. 24. Quid quòd & ab alio Apostolo disertè dicatur, ἡ πίστις ἐτελειώθη, Jac. 2. 22. ut & ἡ ἀγάπη, ab altero, ter, 1 Jo. 2. 5. & 4. 12, 17. Quòd non sequatur verò heic Illatio ejus, vel Articulo huic uni attribui posse censeo, Qui ut eidem subjecto utrumque prædicatum agglutinat, ità & utrique Prædicato idem objectum Effectúmque impertit. Nostri igitur non malè verba locárunt, The author and finisher of our faith.

2. Verùm nunc repertus est nobis novus homo, novæ & prodigiosæ non παιδιὰς solùm, sed & δεισιδαιμονίας etiam recens παραχαράκτης, Qui Articulo huic suam autoritatem derogat, C. R. p. 66. *Tenendúmque esse* præcipit, *Eam regulam apud Græcos non esse perpetuam.* Non perpetuam autem? Et amicè quidem hoc; Regula enim ut sit, nullus negat: Tantùm, nè sit, imperat, nisi ipso annuente. Et nè lector quidem incertus sit, atque animi pendeat, aliam ei regulam præscribere videtur, atque *ubi locus priori regulæ non sit, id è rei circumstantia deprehendi jubet*, C. R. p. 66. Sed hæc mera impostura est, ut semotâ demùm publicâ Regulâ, ex cujusque arbitrio pendeat res. Quod Dictatori novo felix, faustúmque erit, Quia hoc admisso, Quò quisque perfrictioris frontis est, & quidlibet adfirmandi audentior, eò certiùs rei circumstantiam (velit, nolit ea) in partes suas adiget. Sed heus tu, Qui æs triplex hoc in fronte geris, unde

tibi iſtud Imperium in Regulas? Ohe! *Non eſſe eam regulam perpetuam, Teſtimonia ipſum novi Fœderis demonſtrant*, C. R. p. 66. Ecquis verò tam ferreus, ut pugnet adversùs demonſtrationes? Abſit. Sed tamen videamus ſodes eas, ut diſcamus cedere.

3. Nam *ubi ſcriptum eſt*, (ait) Ejecit omnes vendentes & Ementes, *in Græco eſt unus tantùm Articulus præfixus iis vocibus*, Ementes & vendentes. C. R. p. 66. Certiſſimè eſt unicus, ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας, Mat. 21. 12. Quid indè verò? Vacillat ergò regula (ait.) Neque enim utrumque Prædicatum ad unicam perſonam ibi refertur, licèt unicus Articulus ſit. Et riſum teneatis, Amici? An, Quia Res ſacra agitur, indignatione potiùs Divinâ excandeſcitis, Audere quenquam, Religionem ipſam tam Sophiſticis modis tractare, verbúmque Sacroſanctiſſimum Dei, per cavilla, & Diabolicas Captiones fœdè cauponari? Quàm perdita enim hæc fallacia eſt, obortâ quæſtione, de Singularibus, ſed uno de ſubjecto prædicandis, locum obtrudere, ubi SSpiritus, non de unica, ſed de pluribus ſimul perſonis inſtituit dicere, atque indè argutari, quòd unica perſona non ſit? Et tamen ſpiſſâ hâc fraude, quam molitur, nihil revera proficit adverſus regulam eam Articuli. Nam & heic, οἱ πωλοῦντες καὶ ἀγοράζοντες, quantocunque in hominum numero ſunt, ſunt tamen unum illud, quod à Chriſto ejicitur è Templo: non una Perſona quidem, ſed (quod æquipollet in hoc quæſito;) ex pluribus perſonis unum corpus, unum prædicationis iſtius ſubjectum, (collectivè enim tota ea multitudo accipienda eſt,) atque ità unioni Logicæ, quæ per unicum articulum intenditur, nè hilum præjudicat.

4. Ut σκοφιλίαν interea nobis liceat, (quod Anglicè dicimus. To ſcoff:) impudentem iſtum Impoſtorem cum putida ſua Demonſtratione. Demonſtrat enim nihil, niſi quàm fallacem fidem hi homines colant, ſolámque per Sophiſticam quàm ridiculè ſperent, (ſi tamen ſperent, curéntve;) ſe ſalvos fieri. Huic enim geminum

eſt,

eſt, quòd (nè exemplis hac in re non abundare videatur, qui Teſtimonia crepabat,) non ſine pompa ſubjungat, *Quibus ſimilia habes*, Mar. 11. 15. & Luc. 19. 45. C. R. p. 66. Salva igitur nunc res eſt: Potuit enim jam verum dicere. Similiáne enim non erunt ea loca, quæ obtrudit, cùm nihil aliud ſint, niſi ejuſdem Hiſtoriæ in aliis Euangeliis repetitio, iiſdémque verbis, atque ſub eadem unici articuli Regula, rem eandem enarrent, atque in eandem ab ipſo fraudem huc denuò adſuantur, quam nos in eo nunc averſamur, atque explodimus? Satis verò perſenſit, Solers τεχνασὶς, impoſturæ ſuæ hanc infelicitatem, atque (ut aliquà, credatur bene rem gerere) inſanam antilogiam ſuam magnificè clauſit, *Ac præterea, locus, Eph. 5. 5. apertè indicat, Eam Regulam non eſſe perpetuam*, C. R. p. 66. Ain' verò, Aperté? Quin apertè igitur verba loci citas nobis? Verùm iſtud minùs placet ei. Apertè enim Verba illa nobis hoc confirmant, cujus pernegandi gratiâ Veterator iſte τλὼ ἀλήθειαν παρρησίᾳ &, omnem hanc telam hactenus texuit. Ex iſtis igitur nunc cuiquam, naſum aliquem in rebus Theologicis habenti, ſubolebit, Quem ego me virum intelligam dicere. Quis enim omnium Ipſe eſſe nunc poteſt, niſi Ille (quem, ut antè tetigi, Apoſtolus in Anteſignano ejus graphicè deſcripſit, Act. 13. 10.) Propago Diaboli; dolo atque malitiâ omni refertus, probitatis oſor, & (quod caput eſt) viarum Domini rectarum, h. e. SScripturarum, veríque ſenſûs earum, perpetuus Diſtortor; Quem nos ergò uno jam verbo indigetavimus (Non per convitium, neque ex aliquo, ſtudio, aut titulo Partium, Sed ex eadem ratione, quâ Dominus Judæis dixit, Eſſe eos *ex Patre ſuo Diabolo, Quoniam deſyderia illius ſtudebant facere*, Jo. 8. 44.) Barjeſuitam.

5. Sic enim ſe res habet. Secundam illi Perſonam in Divinis, Deíque filii, tum Æternitatem, tum Incarnationem deteſtati, inter alia loca infinita SScripturæ, miſerrimè ſe tortos ſentiebant verbis illis, in ca-

pita ipsorum malè ominatis, Apostoli, Quòd *irrepserant* (putà, in Ecclesiam Christi,) *homines irreligiosi, qui olim*, (i. indè à Creatione, cùm Deus ipse contradistinxit Semen Mulieris, & semen Diaboli, Gen. 3. 15.) *præscripti sunt ad hanc damnationem*, (Atque hinc est, quòd è præcipuo quodam intuitu, Paulus Barjesum disertè nuncupavit *filium Diaboli:*) τὸν μόνον Θεὸν, καὶ Δεσπότην τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι, Jud. v. 4. Et quid jam faceret infelix Hyperaspista? Non videri citare hunc locum, fuisset, manus æternùm dare. Citat igitur, Sed fraudulenter, pessimâque fide: legit enim, *Solum Herum, & Dominum Jesum Christum negantes.* Neque nescio quidem, Potuisse eum (quod sæpe solet) è variis Editionibus, de vera Lectione loci litem aliquam prætendere. Sed vafer sapuit; Non enim placebat, tantisper in verbis tam inauspicatis sibi, capútque ipsorum tam punctim, cæsimque petentibus, immorari; Quorum genuina quoque lectio penes vetustorum codicum MSS. fidem futura erat. Quid igitur respondet? Planè nihil: Ut canis in Nilo, Bibit tantùm, & abit. Nactus certè χρυσόγλωσσον, nè nihil dicere videretur, ait Orthodoxos *evincere conari ex eo loco, quia unicus Articulus præfixus est, ad Christum ea verba referri debere*, C. R. p. 65. Ea verba? Eloquere, Subdole; Quæ ea? Nam de voce, κύριος, nulla potest esse Quæstio. Neque de, Δεσπότης, rectè locum legenti, *Solum Deum, & Herum Dominum Jesum Christum.* Nulla enim Conjunctio copulat *Herum*, & *Dominum*, non dixit, Δεσπότην, καὶ κύριον, sed, Δεσπότην τὸν κύριον. Non ultima igitur hæc fraus est, quòd in præmissis suis de ea sola voce quærere proponat, An Christus *Solus herus* ibi dictus sit, C. R. p. 60. Verùm à Juda dicitur *Solus Deus, & Herus Dominus noster Jesus Christus.* Atque jam ex ea Regula unius Articuli, (quam oppugnator iste expugnare non potest, quicquid non pudeat oppedere,) de D. Jesu dicitur, ipsum esse τὸν μόνον Θεὸν,

καὶ

καὶ Δεσπότην. Ex utroque igitur vocabulo (præter crimen suæ Negationis) Barjesuitica Caussa æternùm jugulatur.

6. Quòd si admittatur, veram eam lectionem esse, quam ipse propinat, τὸν μόνον Δεσπότην, καὶ κύριον ἡμῶν. ut tamen nec indè Regulæ de Articulo quicquam decrescere, sed Soricem suo indicio perire, indicemus. Ad locum enim eum nunc redimus, in quem ipse non erubuit, quasi Regulæ huic adversantem, intendere digitum. Verba ea sunt, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ, Eph. 5. 5. Eccui igitur jam mira sunt, quòd & ab istis recitandis planè abhorruit? Quid enim poterat in execrandam caussam eorum feralius dici? Vel ex ipso Sono talium locorum mors Barjesuitis est. Nam dicere *Regnatorem esse Christum, & Deum*, nihil aliud est, nihil esse potest, quàm, *Christum Deum regnare*, atq; hoc est, quod nos profitemur, *Hominem Christum esse, & verum Deum*. Unico igitur articulo homo ille, Deúsq; contenti sunt, Quia ex hypostatica unione, unam Personam Constituunt: Neq; ex alia ratione à Paulo, interjectâ jam Conjunctione, divisim nominantur, (quod & ex ipso ordine verborum liquet;) quàm ad Regnum illud, Homines inter heic in terris, quod Gratiæ est, distinguendum ab illo sequente in cœlis, æterno, & Gloriæ; Non poterunt (ait) ad illius hæreditariam possessionem, multò minùs ad hujus, unquam pervenire. Consona autem sunt hiis, & rem egregiè confirmant, quæ è Secunda Petri (Ex ea autem Petri, istam Judæ prognatam esse, quis nescit?) petere est. Prænonet enim & illa, falsos doctores irrepturos, viámque veritatis in blasphemiam redacturos, (hoc est, blasphemis suis glossematiis, & torsionibus depravaturos) certámque indè sibi & Sectariis suis perniciem inducturos, Speciatim verò, in hoc flagitium (quo de nunc agimus) ruituros, τὸν Δεσπότην ἀρνησάμενοι, 2 Pet. 2. 1. Quem autem *Herum illum* vult Petrus? Eundem, quem & Judas, *Dominum nostrum Jesum Christum*, probatur ex eo, quod ipse apposuit, τὴν ἀγοραζάσαν αὐτούς. Quid igitur plura? Sunt jam istæ Barjesuiticæ Domini nostri Jesu Christi abnegationes, Esse eum

eum cum Patre & Spiritu unum Deum. Eſſe † Αὐτόθεον illum. Eſſe & Redemtorem noſtrum.

Sect. X.

1. Magnus Deus *ut Chriſtus vocetur. Articulus unicus duobus Prædicatis.* Ἐπιφάνεια *nuſquam in N.T. niſi de Chriſto, atque Ejus Adventu.*
2. *Tres Adventus Chriſti. Subſtantivum Subſtantivo additum pro Adjectivo; præcipuè, cum vocabula* Δόξης.
3. *Divinitas Chriſti celebatur donec reſurrexerat; Aliter, non crucifixiſſent. Ex Euangeliis Argumentum nullum ſequetur contra Deitatem Chriſti.*

EJuſdem planè farinæ cum priore eſt, quod commentus eſt de loco Apoſtoli, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ Μεγάλου Θεοῦ, καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Tit. 2.13. Negat enim Chriſtum Servatorem eſſe, qui ibi appellatur, *Magnus Deus.* Negat, (ſed alio argumento nullo, quàm Lectorem remittendo ad id, quod exploſum jam à nobis eſt;) per Regulam iſtam unius articuli præfixi geminis prædicatis, poſſe id probari; Car. Rac. p.66. Cùm tamen eodem in Commate exemplum ejuſdem antecedat, Argumento enim eſt, τὴν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάνειαν, ſub una eadémque expectatione pariter atque ex æquo cadere, quas unici videmus Articuli ductu gaudere. Verùm ille de ſolo Deo Patre dici *Magnum Deum* vult, & qui ab Arianiſmo ſe ſatis abhorrere alicubi prætendit, Car.Rac.pag. 106. jam cùm ſuâ intereſſe putat, commune hoc cum Arianis dogma totus arripit, Filium eſſe Patre Minorem hoc ipſo ex loco jam olim probare ſatagentibus, Quia *Magnum Deum* dici eum ab Apoſtolo ſomniabant, Diſtinctionis cauſſâ à Filio. Sed quam non Hæreſin Barjeſuitæ amplectuntur, quâ poſſint aliquem blaſphemiis ſuis colorem accerſere? Verùm nec Latino Vulgari jam parcit,

parcit, vertenti, *expectantes adventum gloriæ Magni Dei.* Quídni verò? Cavet enim sibi, nè objiciatur, *Adventum Dei nullum expectari à nobis, præterquam Christi; non Patris, non Spiritûs, sed solùm Filii.* Utinam verò grandius crimen nullum in Latino eo nunc extaret, quàm quòd ἐπιφάνεια vertatur *Adventus.* Quanquam enim *Apparitionem* verti oportuit, veniam tamen facilè meretur, ex duplici gratia, tum quòd ἐπιφάνεια in omni N. T. non occurrat, nisi de Christo solo; tum quòd nusquam etiam, nisi de Adventu aliquo Christi,

2. Seu Primo eo, & in Carnem; ut, *Gratia Dei data nobis ante secula, sed manifestata nunc per Apparitionem Servatoris nostri Jesu Christi.* 2 Tim. 1.10. Seu Medio, & ad Judicium Gentis suæ; ut, *Quem destruet, apparitione Præsentiæ suæ*; 2 Thess. 2.8. Seu Ultimo, & in fine Mundi; ut, *servare mandatum, usque ad apparitionem Domini nostri Jesu Christi*; 1 Tim. 6.14. & rursus, *Coram Domino nostro Jesu Christo, judicaturo vivos & mortuos in Apparitione ejus*; 2 Tim. 4. 1. Illud verò quod ab eo dictum est, *Omnibus, qui dilexerint apparitionem ejus*; 2 Tim. 4.8. De quolibet horum Adventuum non malè intelligi poterit; Atque alibi vocabulum hoc non legitur. Propter hunc igitur constantem usum ejusdem, tam de Christo solo, quàm de Adventu ipsius aliquo, summa cum ratione postulari à nonnullis videtur, (quod & ipsi Catechistæ alicubi non displicuit, Cat. Rac. p. 118.) ut Appositio ista nominis Substantivi ad Substantivum, ἐπιφάνεια τῆς δόξης, ex familiari Hebraismo, sumatur jam pro Adjectivo, prout factum esse dicimus, ὀθὶ θρόνου τῆς δόξης αὐτῦ, Matth. 19.28. &, ὡς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτῦ, Eph. 1. 14. &, ὁ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτῦ, ver. 18. &, τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτῦ, Phil. 3.21. &, τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτῦ, Col. 1. 11. &, καὶ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τῦ μακαρίε θεῦ, 1 Tim. 1.12. &, τῦ κυρίε ἡμῶν Ἰησῦ Χριστῦ τῆς δόξης, Jac. 2. 1. & sæpe alibi.

3. Atque

3. Atque alias quidem hoc genus Appoſitiones nunc adpono nullas, Infinitæ licèt ſint: Sed in vocabulo τῆς δόξης, nolui non iſtas producere, tum ut vulgarem ejuſdem uſum monſtrare poſſim, tum ut vel indè, alterius objectionis (quâ & heic, & alibi mirè digladiatur,) aciem retundere. *Expectari* enim *apparitionem gloriæ magni Dei*, de ſolius Dei Patris gloria dictum eſſe, Ille Cat. Rac. pag. 67. nil dubitat ſe ſatis probare, ex ipſius Chriſti verbis, non ſemel profeſſi, *Venturum ſe eſſe in gloria Dei Patris ſui*, Matth. 16. 27. & Mar. 8. 38. Jam verò præcitata illa à nobis loca (quibus & totidem alia è N. T. ſuccenturiare licebit) eandem appellitant, τὴν δόξαν αὐτοῦ· *ſuam ipſius* Chriſti *gloriam*. Eſt etiam ubi & diſtinctim dicitur, ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ τοῦ πατρός. Luc. 9. 26. Quid igitur rei eſt? Sobriè nimirum, ſanctéque à nobis diſtinguendum eſt, inter ea, quæ à SSpiritu de Domino Jeſu, ante Paſſionem ejus, & quæ pòſt, dicta occurrunt. Indè enim à B. Parentis ſuæ Sponſalibus uſque ad crucem, dicta, factáque ſunt omnia, ut aliquadantenus tegeretur ejus Divinitas. Et ab Apoſtolo ratio hujus luculentiſſima redditur, *Nam ſi cognoviſſent, utique non crucifixiſſent*, τὸν κύριον τῆς δόξης. 1 Cor. 2. 8. Gloriæ igitur Chriſti, non Patris, imputandum hoc eſt; Quæ niſi ad tempus ſcitè cooperta fuiſſet, poterat (quantum ad homines) & Mors ejus, & tota οἰκονομία Domini interturbari. *Filium* ergò *hominis* Ipſe ſe vulgò appellitabat; Nihilque ſibi, quod non hominem ſonaret, adſcribebat; Siquid verò alium ſenſum habebat, tam parcè interſpergebatur, támque Divinâ arte celabat Ille ſeipſum, Ut, *eſſe eum Chriſtum illum, Filium Dei viventis*, nè à Petro quidem ipſo ſine præcipua quadam Dei Patris ope, perſpici poſſet, Mat. 16. 17. Quàm inſanus igitur jam paralogiſmus iſte eſt, & Impoſtoribus hiis ſolùm accommodus, Quæ Chriſtus datâ operâ de ſe, tantummodo quà Homo erat, atque in velamen Divinæ ſuæ naturæ, vulgò protulit, ea nunc, ſummis reliquarum Scripturarum ingratiis, ad eam Naturam

turam abolendam, prorsúsque abnegandam intorquere? Sed fermentum istud verè Diabolicum est,(Cat. Rac. p. 35, 50,67,112,120.sed & adhuc alibi:)pérq; omnem massam religionis Barjesuiticæ dispersum, usui nulli est; nisi ut corrumpat universam.

Sect. XI.

1. *De Vi Articuli in Græcis, ejúsque geminatione.*
2. *Ens, Unum, Verum, convertibilia sunt. Trinitas tota perfectissimè à ratione Deus est. Pater Deus esse nequit sine Æterno Filio.* Pater *pro Autore.*
3. Vita Æterna, & Verus Deus, *sunt idem. Relatio non semper sit ad proximum, sed ad remotius.*
4. *Quodnam sit Antecedens τῷ* οὗτος *in nonnullis locis.*
5. *Id sæpe est Antecedens, Quo de potissimùm sermo est.*

Quid agemus igitur cum hujusmodi, Hominibus non possum dicere, sed prodigiis hominum, Marte omni ἀλλοπροσαλλοδήμοις, vultúmque sibi suum toties mutantibus, ut Proteus ipse nihil ad eos? Etenim, quem Articuli Græci autoritatem pro suo arbitrio spernere jam monstravimus, & cùm sibi adversari eum putet, súsque déque habere, ubi tamen ex re sua facturum quid sperat Catechista, potestatem ei largitur, incomparabilem, immensam, infinitam, & quæ non fidem omnem, sed & veritatem quoq; superet. Loquatur enim ille locus, οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεός 1 Joh. 5. 20. Nam eam esse nunc vim hujus Articuli vult, ut vel Christum, (Quem ille quidem, ex benignitate sua, *non negabit esse verum Deum*, Cat. Rac. p. 64.) disterminabit tamen à vero Deo, atque exclusissimum ab hoc loco faciet. Quid ità verò? *Quia is locus verba ea*, hic est verus Deus, *de Christo accipi non admittit*, Cat. Rac ibid. Ain' verò, Scelus? *Locus non admittit?* Imò, Hæreticus non admittit; saltem, non admittere, & Christum loco suo pellere, conatur. Sed frustrá. Locum enim vel maximè

maximè velle ſe de Chriſto accipi, atque (ut plus dicam) de alio præterea nemine accipi poſſe, clariſſimo indicio ſunt vel verba conjuncta, οὗτός ἐστιν ὁ θεὸς ὁ ἀληθινὸς, καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος. Indè enim ſic concludere eſt, qui *verus Deus eſt*, idem eſt & *vita æterna*. Atque è converſo, qui *vita æterna* eſt, idem eſt & *verus Deus*. *Vitam* autem *æternam* Chriſtum eſſe, ex ipſo Epiſtolæ exordio, (illud enim nunc agit Divinus Apoſtolus, ut in quo orſa ei eſt Epiſtola, in eodem & terminetur,) manifeſtè videre eſt: Chriſtum enim, (*Quem & oculis ſe, & auribus, & manibus uſurpaſſe adſerit*, 1 Joh. 1. 1.) annuntiare ſe iis profeſſus, non aliter id exprimit, quàm, *vidimus & annuntiamus vobis τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον*, ver. 2. Geminatur autem ab eo articulus, ut majore jam Emphaſi Chriſtum proſequatur, cùm moneat, Eum eſſe illam vitam æternam. Atq; iſta jam vera eſt, atq; ex ipſo idiomate, & natura Græci ſermonis nata, vis hujus Articuli.

2. Sed novus homo Catechiſta H.M. à M. veris rebus non contentus, *agi heic* affirmat, *non ſolùm de vero Deo, ſed & de illo uno vero Deo, ut articulus in Græco additus indicat*, Cat. Rac. p. 64. Quod articulo Græco jam bene vortat, tantum ſibi derepente Patronum, Pugilémque nacto! Nos interea eum (quantus quantus eſt,) naſo ſuſpendimus, cum Diſtinctione ſua, differentiam nullam revera habente. *Verum* enim *Deum*, atque *illum verum Deum*, aut (nè non largiamur ei, quod tamen in verbis ipſis ῥητῶς non habetur; ſed Ens, & Unum, & Verum converti, bene novimus;) *Illum unum verum Deum*, Unum atque eundem eſſe adſerimus, Patrem, Filium, & SSpiritum, tres Perſonas, ſed unum Deum. Nunc igitur, cùm nos, Chriſtum verum Deum eſſe, adſeramus, mera Petitio principii in eo eſt, cùm & hominem verum, mera λογομαχία eſt, quòd ille adſumit, *Chriſtum non eſſe illum unum Deum, qui per ſe, & perfectiſſimâ ratione Deus eſt, cùm is Deus tantùm ſit pater*, Cat. Rac. ibid. Eſſe enim Deum Verum, Increatum, Immenſum, Incomprehenſibilem, Æternum, Omnipotentem, Eſt, *Eſſe*

per

per se, & perfectissimâ ratione Deum; Talis autem est Deus Filius; talis est & Deus Spiritus; & neuter minor est, aut minùs talis, quàm est Deus Pater. Habeant enim licèt Personalitatis suæ quisque divisam rationem, & sibi propriam; *Per se* tamen, *perfectissimèque* tales existunt, habéntque pariter omnes ejusdem Divinitatis unitatem, gloriæque æqualitatem, & Majestatis Cœternitatem. Quod Catechista igitur, (Principium hoc misere emendicatus) pro concesso sumat, (probando enim nunquam fuit, erítve:) Deum suum, sic esse *Unum Verum Deum*, ut per eam rationem excludat reliquas personas à sua Deitate, atque eapropter appellet eum Deum Patrem, planè implicat. Quomodo enim, ut Deus, Pater audiet, nisi Filium Deum Æternum habeat? Specificámne Deitatis suæ differentiam debebit externæ, vel finitæ, vel postnatæ, vel Accidentali alicui, & Metaphoricæ rationi, ex qua Pater evadet? Ità quidem facto est opus; neque enim ab æterno extitit Pater, si istum audiamus. Quid igitur Barjesuita præstat Poetis ipsis? Apud eos enim celebratur & talis *pater Æneas*, & è Diis suis, Ille *Nivis atque Grandinis Pater, ventorúmque Pater* ipse Æolus.

3. Articulum igitur hunc, cui soli in tam perverso sensu, caussâque desperata haud ausus est fidere, elabi passus, Pronomen ipsum, quod præit, apprehendit, negátque jam digito illo, οὗτος ὁ, Christum monstrari. Ille negat; Nos adfirmamus; Uiri jam credetur? Adfirmationis enim nostræ confirmationem nos è verbis subjunctis jam attulimus. De quo enim dicitur, οὗτος ἀληθινὸς θεὸς, De eodem etiam &, ὁ ἀληθινὸς θεὸς. Christus igitur noster οὗτος ὁ. Ut ejulandum jam misero huic sit, atque inclementer secum agi querendum, quòd eum non nisi ex improviso prorsùs, incautóque adoriamur! ô perversos Adversarios! ô crudeles Insidiatores! Quod ille tantùm præcaverat, ex antecedentibus verbis nè probaretur, Nos jam probamus è subsequentibus. Ait quidem ille, *Nec quicquam juvat Adversarios, qui propterea volunt,*

volunt, ὃς, ὃτι, *ad Christum referri, quòd Christi mentio proximè antecesserit*, C.R. pag.64. Volumus certè nos & id; Idque miserandus Disputator actutùm sentiet. Verùm erat & postica sanna, cui occurrere eum potiùs oportebat, si se salvum volebat, atque ex ea jam totus occidit. Videamus autem, Lector, si tu non nevis, Quantum & ipsum juvare possit, quod ab antecessu sic sese præmunierit. Ait quidem, *Pronomen illud*, ὃς, *non semper ad proximè præcedentes personas, sed ad remotiores interdum referri*, C.R. p.65. Producit verò & tria Scripturæ loca in dicti sui fidem, ex Act. 7. 18, 19. & Act. 10. 6. & 2 Joh. 7. de quibus quid à nobis regerendum jam sit, breviter sic habe.

4. Et de Relativis quidem in genere, verum esse quod adserit, nulli inficiamur; Abunde enim exemplorum in N. Test. est. Verùm de isto Relativo, ὅτις, quàm imbellem delectum sibi fecerit, jam tuum, Lector, erit judicium. Hoc tantùm præfamur, Antecedentiam Personarum in sententiis esse duplicem, Unam, ex ordine solùm, sitúque Verborum, Alteram, ex ipsa Serie, & sensu dictorum; Ad hanc autem attendendum nobis esse, atq; ad hanc si relatio habeatur, non esse eam ad personam remotiorem, sed propriam eam esse, (táque propter ad propissimam,) Relationem. Jam verò in illis verbis, ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ οἶδεν τὸν Ἰωσὴφ· ὅτις ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν, Act. 7. 18. Quanquam nomen *Josephi* scribatur proximè ante ὅτις, nullam tamen rationem illius habet ut proximi Antecedentis sui; Quia eo respectu, ὃς οὐκ οἶδεν τὸν Ἰωσὴφ, parenthesis planè est, potéstque sine sensûs detrimento tam abesse, quàm adesse; Sed verum Antecedens est totum illud Complexum, βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ οἶδεν τὸν Ἰωσὴφ· neque intermedia ista verba, inter βασιλεὺς & ὅτις, aliter accipienda sunt, quàm si nomen Adjectivum essent, si fas dicere, Ἀγνωσιώσης, aut aliquid simile. In altero verò Exemplo deploratior ei res est: Præter enim manifestam parenthesin primæ partis illius tmematii, ὅτις ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι Βυρσεῖ,

Βυρσεῖ, ᾧ ὄνομα Σίμωνι παρὰ θαλάσσαν· commonstrat & prius illud ὅτι etiam & proximum istud quod subsequitur, ὅτι λαλήσει σοι, pari conjugio ad unam eandémque Petri personam ex æquo pertinere. Act. 10. 6. Nihilo feliciùs succedet ei res & in Exemplo ejus tertio. Nam cùm Apostolus dicat, *Quòd multi Seductores introierunt in Orbem, qui non agnoscunt Jesum Christum venisse in carne:* (Nequeo autem ego non & heic παρενθῆναι, atque uno verbo interrogare, Annon sit & hæc Prophetia de Barjesuitis?) *Iste est impostor, & ille Antichristus*, 2. Joh. 7. ex ipsa jam variatione Numeri, à Plurali ad Singularem, cum Relativo, *Multi*, atque, *Iste*, clarissimè patet, familiarem elleipsin esse, è cujus necessario supplemento, ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, repetendo quod dictum jam erat, ὅσοι οὐ μὴ ὁμολογοῦσιν· vel ὅσοι δὲ οὐχ ὁμολογοῦσι, jam Relativum, ὅτος, genuino suo Antecedente quàm proximè perfruetur. Abs re denique non erit, scisciatari, Personarum Antecedentium quas ille sibi metas ponat? Licétne enim, per eum, retrò referre ad quantumlibèt remotam? An ad penultimam tantúm? Aut in quoto gradu Remotionis!

5. Et profitetur quidem, satis ex arte, *Relativa ista sæpenumero referri ad id, de quo potissimùm sermo est*, C. R. pag. 64. Neque nos abnuimus quidem. Id tantùm quærimus, An hoc in loco ipse jam hoc faciat? De quo enim heic potissimùm sermo est? De Deo Filio? An de Deo Patre? Verba sunt, *Scimus, quòd Filius Dei venit: & dedit nobis intellectum; ut cognoscamus τὸν ἀληθινὸν Θεόν.* Atque iste est Deus Pater, succlamat Catechista. Nihil opus est, ut pugnemus; videtur tamen, quòd non sit Pater, sed & hoc elleiptixῶς quoque dici, pro, ἵνα γινώσκωμεν αὐτὸν τὸν ἀληθινόν· Ni enim ità sit, quid fiet verbis subsecutis? Καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. Eò tamen parciùs hoc urgeo, quia posse regeri video, vel ex ipso Relativo hoc, αὐτῷ, debere, τὸν ἀληθινὸν, ad Deum Patrem referri. Accipiemus igitur hoc responsum, (ut in Christo nos esse monstremus;) Atque de utroque jam dici adseremus, Primò,

mò, de Patre; Dein, & de Filio. Nam istud, τὸν τῷ ἀληθινῷ, τῷ τῷ υἱῷ αὐτοῦ Χριστῷ, cùm copulâ omni careat, per Appositionem dicitur, valétque, *Videlicet:* vel, *Id est:* vel, *Quandoquidem: in illo Vero Deo, in Filio ejus Jesu Christo: Iste est ille verus Deus, & illa vita Æterna.* Et de utroque cùm jam sermo sit, non potest, τοῦτο, non & ad Christum ex pari ratione referri. Ecquis autem non perspicit, Apostolum jam hoc in dicto respicere ad dictum illud Christi, quod & ipse refert, Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν, Joh. 17. 3? Eo autem in dicto, non secluditur Deus Filius à vera & æquali Divinitate, sed tantùm includitur Homo Deus in cognitione nobis ad æternam vitam necessaria. Neque enim mirum esse poterit, parem conditionem Deitatis ibi meritò supponi, ubi par necessitas cognitionis mortalibus imponitur.

Sect. XII.

1. *Articulus unicus Duobus Nominibus præfixus.* Ὁ Θεὸς ἡμῶν, *in N. T. non dicitur, nisi de Christo solùm.*

NE & ista pagellæ pars vacet, Adsumentum nunc esto ad Regulam non semel jam tactam, De unico Articulo Nominibus duobus præfixo, locus ille Apostoli, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2 Thes. 1. 12. Ibi enim de Jesu Christo prædicari tum Θεὸν, tum κύριον, paret vel ex eo Articuli indicio. Quàm nollem igitur, Tralatoribus nostris posse hanc dicam inscribi, si non ex eo respectu, quòd Regulam istam unici articuli non agnoverint, ex eo tamen, quòd Textum ipsum violârint, obtruserintque ei Articulum, ubi nullus erat, adeóque cum inficetissimis illis Divinitatis Christi inficiatoribus temere conspiraverint; Verterunt enim, according to the Grace of our God, and the Lord Jesus Christ; Deúmque inter, & Christum, ex imbenigna

ea

ea additione, distinxerunt; cùm verti oporteat, of our God and Lord, Jesus Christ. Sed & observatu indignum non est, quòd illa locutio quoque, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ab Apostolorum nemine usurpetur, (& satis quidem rarò ab iis usurpatur;) quin de Christo Domino solùm possit, debeátque accipi. Testor nobile par Apostolorum; Paulum, ex antecedente tmematio, 2 Thes. 1. 11. atque ex antecedente Epistola; 1 Thess. 2. 2. & 3. 9. Petrúmque ex altera sua, ὁ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Σωτῆρος, Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 Pet. 1. 1. Quo in loco & unici quoque Articuli ratio non est negligenda, Quantumcunque nostri eâdem quâ priùs chordâ oberrantes, & in eo quoque vertendo turpiter lapsi fuerint.

Sect. XIII.

1. Ἐρχόμενος, *de Rebus Futuris, usurpatur Metaphoricè, de Personis Venturis, Propriè.*
2. *Existentia omnium Temporum est. Christum suum Barjesuita Verum Deum faciunt, sed Claudum atque Acephalum.*
3. *Praeteritum, Praesens, atque Futurum, in nullius Æternitatis descriptionem veniunt, nisi Dei Hominis.* Ὁ Ἐρχόμενος, *ante Christi Adventum in Carnem, non dicitur.*
4. *Quod Christus ipse de Se loquitur, Barjesuita citare noluit.*
5. *Joannes in Apocalypsi Bene precatur iis à Christo, Primò, quà Deus est, & Dein, quà Homo est.*

Quòd non aliam agnoscat rationem Polonicus Sophista, cur Orthodoxi Christum eum esse velint, Qui in Scripturis dicitur *Dominus Deus Omnipotens, Qui erat, & qui est, & qui venturus est*, Apoc. 4. 8. nisi *Quia neminem praeter Christum venturum esse arbitrentur*, C. R. pag. 68. summam hominis Impostoris arguit; Quòd & eam rationem tam puerilibus modis arietet, summam

cauſſæ ſuæ deſperationem: Primò enim, quàm ridiculum eſt hoc, quod de vocabulo ipſo ineptit? *Verùm tenendum eſt, eam vocem, quam illi reddiderunt*, venturus eſt, *reddi æquè poſſe*, futurus eſt. C. R. ibidem. Tenendum autem? Quomodo? ut Cæſar olim, in arena prolapſus, tenuit te, Africa. Etiam & *æquè* poterit? O inauditam Barjeſuitarum æquitatem! At ſi ἐρχόμενος poteſt eſſe *futurus eſt*, Quid impediet, quin æquè eſſe poterit & ἐρχέσθαι, *Eſſe*? Quòd ſi reponatur, ipſos non tam ad naturam vocum, quàm ad uſum attendere, Pol ex uſu ſuo, (hoc eſt, fluctuando) ſibi ſapiunt: De uſu igitur jam nos inſtruat. Sunt enim Sexaginta in N. T. loca, in quibus Participium hoc, ἐρχόμενος, occurrit. Bene habet, Nam ille in Duobus eorum *futurum* aliquid reperiſſe ſe non dubitat. Hoccine igitur non eſt *æquè*? Sed proferat utcunque ſuam Duadem. C. R. pag. 68. *Nam Dominus ait de Spiritu, quem Apoſtolis promittebat, quòd illis eſſet futura annunciaturus*, Jo. 16. 13. Imò, Dominus dixit, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. At illa, *futura erant*, inquiet. De eo pòſt videbimus. Quòd ſi erant, quid tum? Quicquid enim venturum eſt, futurum eſt. Quorſum igitur ille bina tantùm loca huc allegat miſer? Præterea, Quæſtionis hujus inſtitutum eſt, Quid in SScripturis, ὁ Ἐρχόμενος, ſignificet, atq; hoc eſt, Quando Participium iſtud de Perſonis enuntiatur: Ille verò jam narrat nobis, quid τὰ ἐρχόμενα ſint, ſcilicet quando de rebus per Metaphoram uſurpetur iſta vox. Quid diſtent igitur æra lupinis, hic homo nè ſcit quidem; atque nè curet, jam quidem expedit: At verò addit, C. R. pag. 68. *Legimus etiam diem Feſtum futurum*, Act. 18. 21. Legimus certè, ἡ ἑορτὴ ἡ ἐρχομένη, ejuſdémque & hoc generis eſſe cum priore exemplo dicimus, atque ſolennem illum diem feſtum *proximè venientem* ſignificare; prout &, τῷ ἐρχομένῳ Σαββάτῳ, Act. 13. 44. dicebatur de Sabbato ſequente. Quanta igitur hæc ei è duobus locis ſuis victoria? Sed talibus triumphis ſolet ille rem ſuam beare!

2. Habet tamen in ſubſidiis & terribile, *Deinde*, quo hoſtes ſuos miſerè conterat, ſiquid porrò muſſitent.

Deinde

Deinde quis eſt, qui neſciat, cùm priùs dictum ſit, Qui erat, & Qui eſt, *& poſterius hoc, quod additum eſt, per Futurum eſſe, reddi debere; ut ubique de Exiſtentia ea oratio accipiatur, & non, in prioribus duobus membris, De Exiſtentia, in poſtremo, De Adventu?* C. R. pag. 68. Igitur, quod in Parœmia eſt, *Nullus. Magnus. Malus. Piſcis.* Turpitèr enim atrum definunt in piſcem, aut ſi quid vilius eſt, longi hii logi. Quaſi quod de Adventu dicitur, non dicatur de Exiſtentia? Imò verò, ut ὁ ἦν dicit Exiſtentiam eam, quæ anteceſſerat, atque ὁ ὢν, Exiſtentiam, quæ Præſens erat, ità & ὁ Ἐρχόμενος Exiſtentiam eam, quæ Pòſt ventura erat. Ἐξισάζ igitur Catechiſtam, quis non juraret, qui neſciat eum, Ut Puſiones ſuos dementet, hanc operam ſolùm dare? Sed neque ſic abibit tamen; habet enim præterea, quod mantiſſæ loco adjiciat, aſtque, *Nec eſt quiſquam, qui non animadvertat, hoc deſcribi Æternitatem Dei, qua tempus præteritum, præſens, & futurum comprehendit,* C. R. p. 69. Eſto verò. Quid indè concludet? Ad Chriſtum ergò non ſinet hoc pertinere, Quia Chriſtum nè vult eſſe Deum? Non audet quidem id clarè dicere, profeſſus toties, *Se non negare, Chriſtum eſſe verum Deum,* C. R. pag. 64. Sed ſi eloqui expediret, illud eſt, quod vult. Verus enim quantumcunque ſit, ex Barjeſuitica veritate, mancus tamen, claudúſque Deus iis eſt, ut Vulcanus nihil ad eum: Certè Deum verè Acephalum eum faciunt, principio ſuæ Æternitatis, quam & Tempus Præteritum comprehendere aiunt, carentem; Nam caput hoc habere eum ipſi non ſinunt, niſi in ventre B. Virginis Parentis ſuæ, C. R. pag. 53. Atque indè toties apud hunc contra Præternitatem Chriſti ſermo, C. R. pag. 51. Præroſâ autem ab hiis beſtiolis Æternitate ejus, qualiſnam ille jam Deus eſt? Habitóque Temporum reſpectu, Quæ major jam Chriſti ſui, quàm & ſua ipſorum, (De futuro ſemper durantium,) Divinitas? Infelix igitur hoc telum retorqueamus ei oportet in Caput ſuum.

3. Accipimus enim, quod ait, In hiis verbis, ὁ ἦν, ᾧ ἐ ἰὼν,

ὁ ὢν, καὶ ὁ Ἐρχόμενος, describi quidem Æternitatem Dei: Sed Æternitatem tantùm illam, quam Barjesuitica fides execratur, Æternitatem solùm Dei Filii, h. e. Personæ in Divinis secundæ, Naturam humanam cum natura sua Divina hypostaticè unitam habentis; Atque hinc jam terminorum istorum temporis enumeratio. Simpliciter enim loquendo, Æternitas Dei nullis temporum commensurationibus comprehenditur; Nescit, Quid sit Prius, aut Posterius, quid fuisse, aut præteritum esse; Expectationem quoque futuri nullam admittit, neque habet in se, quod venturum dici potest. Deus in se solùm, atque æternùm Præsens est: *Sum qui sum*, sine Adjecto aliquo, est nomen ejus, Exod. 3. 14. & alius distinctionis ille incapax est. Verùm habito jam respectu, quòd Verbum Æternum Caro etiam fieri voluit, quòd & in plenitudine temporis, à semetipso ab æterno præordinati, in orbem venerit, jam non solùm ὁ ὢν, sed & ὁ ἦν quoque, atque ὁ Ἐρχόμενος, Appellationi suæ à se adjungitur. Observari autem velim, quòd de ea ratione, per quam Æternitati suæ Divinæ subjunguntur ab ipso ὁ ἦν, & ὁ ἐρχόμενος, ex eadem est, ubi non solùm à Divinis illis Præcentoribus ὁ ἦν præponitur, priorémque locum quàm ὁ ὢν sortitur, Apoc. 4. 8. sed & ὁ ἐρχόμενος ab Angelo aquarum prorsus omittitur, Apoc. 16. 5. Hæc verò in absolutam descriptionem Æternitatis Dei non possunt cadere, ut temporis ratio aliqua ei præscribatur, quantò minùs, ut interturbetur, aut loco moveatur, omnium minimè ut adimatur pars integra ejusdem; sed è sola modificatione, per mysterium incarnationis introducta, hæc omnia sequuntur. Atque indè est, (& notatu hac in parte non indignum) quòd cùm vox ista, ὁ ἐρχόμενος, à Spiritu ad ultimi illius διακήματος expressionem usurpetur, ante tamen primum Christi Adventum, in carnem scilicet, nunquam id factum fuerit: ex hac tandem conditione, Advenire Deum-Hominem, Dei Filius & ὁ ἐρχόμενος in SScripturis audiit.

4. Præter igitur, supérque probationes omnes, quas

nunc

nunc tetigimus, palmaria jam ratio, quòd Orthodoxi ſtatuant Chriſtum eſſe Eum, qui in SScripturis dicitur, *Dominus Deus omnipotens*, *Qui Eſt, Qui Erat*, & *Qui Venturus eſt*: iſta eſt, Qui Autorem ejuſdem habent omni exceptione, Quæſtione, fide majorem; Chriſtus enim ipſe hoc ipſum de ſe profeſſus eſt, Ἐγώ εἰμι τὸ Α, καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ, καὶ τέλος, λέγει ὁ Κύριος ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ Ἐρχόμενος, ὁ Παντοκράτωρ, Apoc. 1. 8. Chriſtúmne verò negabunt eſſe, qui hæc loquatur? Notum certè eſt, furens, atque deſperans Barjeſuita quid poſſit: ſed totus Textus reclamitat; Ipſius Jeſu Chriſti Apocalypſis hæc eſt, ver. 1. Ipſe eſt, Qui ad Eccleſias jam miſſurus eo ipſo ſub titulo, ver. 11. viſendum ſe Johanni in peculiari ſua figura monſtrat, ver. 13. eadémque de ſe repetit, Apoc. 2. 1, & 18. Ipſe denique, qui quo ſtylo Apocalypſin ſuam heic orſus eſt, eodem quoque claudit eam, Apoc. 21. 6. & 22. 13. Verùm quòd Chriſti ipſius verba citare ad hoc noluit, ſed eadem citat è Cantico 4 Animalium, Apoc. 4. 8. nullo alio conſilio fecit, quàm per ſummam fraudem, ut eò liberiùs poſſet, (ſed paulò obliquiùs, tectiúſque) ipſi Chriſto convitium dicere, ea de ſe aliis in locis dicere id auſo, quod hoc ex loco dici ab Orthodoxis, non niſi *per craſſum errorem* impuriſſimo ore evomit, C.R. pag. 69.

5. Quin & ibi etiam eſt, ut dilectum quoque diſcipulum, quantum per cavillum poſſit, adigere videatur in contumeliæ ſuæ patrocinium. Ille enim VII Eccleſias ſic adfatur, *Gratia vobis, & Pax ab eo, qui eſt, & qui erat, & qui venturus eſt*; *& à VII Spiritibus coram throno ipſius*; *& à Jeſu Chriſto*. Atque ibi quidem, per dolum deſinit citationem ſuam Planus iſte; (Solvere enim Jeſum, præcipuè edoctus eſt.) Sed nos pergentes adjungimus, *Qui eſt teſtis ille fidelis, & primogenitus è mortuis, & Princeps Regum terræ*. Apoc. 1. 4. E ſuis autem præmiſſis, non pudet eum ſic inferre, *è quo teſtimonio apparet, Jeſum Chriſtum ab eo Qui eſt, Qui erat, & Qui futurus eſt, eſſe longè alium*, C. R. pag. 69. Ec-

quem verò ſanum, atque oculos habentem movet, quid Sophiſtæ cæco cæcorum duci apparere videatur? Nos cavillum ſic repellimus, Precari iis gratiam, primò *ab eo, Qui eſt, & erat, & erit:* h. e. Quà ipſe eſt Deus Filius æternùm benedictus: Deinde verò & *à Jeſu Chriſto, qui Martyr eſt, & à mortuis primogenitus, & Rex Regum*: h. e. Quà homo in Deum adſumtus eſt. Nihil eſt in hoc Teſtimonio, (quicquid de *craſſo errore* à ſubtili Errone iſto prætenditur; quin unum eundémque deſignari à Johanne nos intelligamus, neque longè, neque propè Alium à ſe, ſed in alia, aliâque natura, per diſpenſationem Divinam, Perſonam uniſſimam, candiſſimámque.

Sect. XIV.

1. *Lucrum apud nos fieri poſſe, (ſi cum Re Sacra non eſſet,) è monſtratione Barjeſuitæ.*
2. *Ut Presbyterani Regiâ Majeſtate abuti ſolent, ſic Illi SScripturis.*
3. *Nè Chriſti æternitas indè probetur, negant Eum creâſſe mundum.*
4. *Chriſtus creavit, quicquid Deus per Chriſtum, & quicquid Chriſtus, Deus.* Secula, *Quid.*
5. Αἰὼν *nunquam deſignat id quod futurum eſt.* Αἰῶνες *omnia Tempora comprehendunt, déque Deo, aut Chriſto ſolùm dicuntur.*
6. *Hypoſtatica Unio probatur è gradatione in encomiis Chriſti. Aoriſtus ſæpe habet ſignificationem Præteriti pluſquam Perfecti.*
7. *Cur Jeſum appellant Nazarenum. A primo Conceptu fiebat Dominus & Hæres omnium. Nomen* Jesus *ut datum Ei.*
8. *Poteſtatis in Conceptu data cur mentio fiat poſt Reſurrectionem.*
9. *Poſt Reſurrectionem etiam & Miſſum ſe dixit. Poteſtatem*

ſtatem quam in ſe habuit, Diſcipulis ante mortem impertiit.

NOn exiguam in lucri partem apud nos Anglos poni videmus, quod è Populo, propter monſtrata iis portenta, aut è præſtigiarum omne genus editionibus, colligi facilè ſolet. Niſi igitur execrandus Catechiſta, ludorum & verſutiarum ſuarum argumentum illud ſibi fecerat, quod Nos Sacroſanctiſſimum eſſe ducimus, & non niſi cum ſumma Religione & Veneratione ſemper tractandum, Verbum ſcilicet Divinum, SScripturæque Canonem, Quos ego jam proventus poſſem cuiquam polliceri, ſi Hiſtrioniam hanc ad tempus exercere in populo velit, coloribúſque ad vivum ſuis depictum Barjeſuitam in ſcena propinare, cum ſceleratis omnibus Reſponſionum ſuarum ſtrophis, fraudibúſque, non odiorum ſolùm inter Pios, ſed & cachinnorum quoque profana in plebe abunde feracibus? Verùm quæ populo & pueris placeant, alii moliantur: Cordatis ſolùm iſta, judiciúmque habentibus, & Divinæ Theologiæ ſtudioſis à Me dantur; Quorum certè plurimùm intereſſe arbitror, paucis ſeriò præmonitos eſſe, ubi res dederit, quid Ludiones iſti prævaricentur.

2. Iſtud igitur ſe nunc offert. Expulſâ ab iis Divinâ naturâ, & Æternitate Dei Filii, cùm ſe ſatis perſentiſcerent, infinitâ Teſtimoniorum mole è SScripturis ea in parte obrui, Aliquid audendum iis erat, quod ſpeciem in plebe ferret amoliendi dirum illud infortunium. SScripturas enim (ſi verba eorum audiamus) profitentur ſe admittere. Sed re quidem verâ non aliis modis Autoritatem earum accipiunt, quàm vidimus in Scotia conſimilem feram (quæ Aëriana apud eos factio eſt,) accipere Autoritatem Monarchicam. Summam enim & illi Fidem, Majeſtatíſque Regiæ Venerationem graphicè ſimulant; Sed in eo tamen toti ſunt, ut Imperatoriam Poteſtatem ſervum ſibi Pecus habeant, Jure nullo potitam, niſi quod in Verba ipſorum juratur, Placitorúmque ſuorum

rum popularium (Quod Ipsi splendidè mentito nomine Regnum Jesu Christi appellitârunt) Ministram solùm & Executricem dicto audientem; Uno verbo, Ut Reges regnentur, à suis Presbyteris, Sceptríque Autoritas, ut nulla verè sit, nisi quam accepiam ferat Sacerrimis Ipsorum conventibus. Eodem igitur exemplo, paríque fide Barjesuitæ SScripturas venerantur. Scripturæ enim ut sint, atque Autoritate suâ sanctè fruantur; Boni Viri nil abnuunt. Sed Quâ? An primævâ illâ, priscâve? ex Apostolorum, Martyrum, Patrum, Ecclesiæ totius Christi sensu derivatâ? Absit, ut sic insaniant. Sed, quo Barjesu Discipulos possis agnoscere, novitiâ, atque è suo jam cerebro primùm calente, & non nisi per vim, detorsiones, cavilla, sophismatum genus omne in suos ipsorum sensus (velit, nolit) coactâ. Uti jam ad hoc Lectorem velim oculis suis, atque observare, Primò quidem, Dichotomias multas frivolas, (nullâ arte, fidéve ab eo institutas, sed in pompam solùm, fraudémque introductas, ut, confusis indè atque stupefactis, Discipulis videatur Orthodoxorum sententiam, non exactè solùm nôsse, sed ex arte quoque collegisse,) In quarum χηματισιν sequentis paragraphi partem aliquam nunc quasi per parenthesin prodigere, abs re fortassean non erit.

3. Illarum igitur prima est, *Divinam Ipsi* (de Orthodoxis hoc ait) *in Christo naturam asserere conantur, Dum student, Aut è Scripturis evincere, quæ in iis non habentur, Aut dum ex iis, quæ in Scripturis habentur, perperàm ratiocinantur, & malè rem suam conficiunt*, Cat. Rac. p. 51. Proxima huic est, *Illa quæ de Christo è Scripturis evincere conantur, & illic non habentur, est Præternitas Christi, eámque duplici Scripturarum genere approbare nituntur, Primum ejusmodi est, in quo expressam eam esse putant; Secundum in quo licèt expressa non sit, eam tamen colligi arbitrantur*, Cat. Rac. p. 51. Perdura, obtestor, si bonus es, Lector, inficetias istas partitionum, naso tantùm suspendere contentus. Tertia est, *Testimonia in quibus non putant exprimi quidem Præternitatem Christi, sed ex iis tamen*

tamen eam effici posse, sunt ea quæ videntur Domino Jesu quasdam res attribuere ab æterno, quasdam verò tempore certo & finito. C.R.p.55. Quarta est, *Loca Scripturæ, quæ videntur Christo, quædam tempore certo & definito tribuere, sunt duplicia; Alia enim, Nomina, Alia, Facta respiciunt, quæ Christo à Scriptura attribui opinantur*, Cat. Rac.p.60. Plura jam nolo: Sed tandem aliquando post devorata insulsa hæc deliria, (in quibus quas protulit instantias plurimas jam antè contudimus:) Lector porrò observet, ut ex illis Testimoniis *quæ Facta & operationes Christo à Scriptura attributas respicere*, Cat. Rac.pag.72. ait, pedem in iis figat, in quibus Orthodoxi existimant, Christo attribui *quòd Cœlum & Terram creârit*, súbque eo Capite quinque loca sacra alleget. Quinque autem? Quid ità? Dicam. Non quin & multò plura, claráque eo in argumento in SScripturis habeantur: sed quòd singulis à se privatim examinatis, contra Quinq; hæc tantùm comminisci quicquam potuit, quod in speciem aliquam (miserrimam licèt, & Autore solo dignam) possit suis obtrudere; Eo igitur consilio ea sola seligit.

4. Igitur cùm Mihi, ex Officio Diurno percensendum erat exordium Epistolæ ad Hebræos, Ecce delatus sum in unum alterúmq; Locorum eorum, quæ ille obelisco suo (sed stramineo, cuspidémq; nullam habente) configere se nil dubitat. Primum est, ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ· ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων. δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησε. Heb. 1.2. Quo posito, sic contrà insurgit, C.R.p.79. *Ad primum eo pacto respondeo, quòd ibi palam scriptum sit, non Christum fecisse, sed Deum per Christum fecisse secula.* Habes responsum ejus, & quàm tersum illud, nolim Te quærere, Lector, sed quàm solidum! Satin' enim valida habenda est hæc Consequentia, Quia David Civitatem suam ædificari, & Salomon Templum per Architectos curârunt, ergò Ædificatores illi neutiquam sunt dicendi Regiam extruxisse, neq; Templum, Architecti? Quanquam & penitior longè diviniórq; est ratio Christi, ex Deo extruente, quàm Fabrorum ex Davide. Ut servi enim subditíq;, & ipso Rege multò minores,

nores, multùm ab eo conditione atq; dignitate diverſi, operas ſuas locabant Architecti: ſed Chriſtus, Verbum illud Patris eſt, idem cum Patre, & Patri coæquale, quod Ipſe Deus eſt, Jo. 1. 1. *per quod Cœli firmati ſunt*, Pſal. 33. 6. prout ab Apoſtolo deſcribi videmus Creationis illa Primordia, *Per fidē intelligimus, aptata eſſe ſecula, Verbo Dei*, Heb. 11. 3. Verbo quidem Beneplaciti ſui, ſed quod explevit Verbum Deus Ipſe. Chriſtus igitur creavit quicquid Deus per Chriſtum creavit; & quicquid Chriſtus, Deus; eóq; jam pacto palàm in fumos abit omnis iſta Cavillatio: ſed & oculus jam à nobis retrò non immeritò flectendus eſt ad illam Dichotomiarum ſuarū modò citatarum ridiculam pompam, quâ ſe obruturum ſperabat Præternitatem Chriſti. *Secula* enim (hoc eſt Univerſum, quod Temporum revolutionibus & commenſurationibus ſubjicitur) an Ipſe Chriſtus *fecerit*, an Deus per Chriſtum, indifferenter ſe habet in hoc argumento. Per Chriſtum autem, Ille non negat; Vel exinde igitur ſequitur, Chriſtum ante ſecula, quæ ab ipſo, vel per ipſum fiebant, extitiſſe, id eſt, Ante Tempora omnia; Ab æterno igitur ipſum fuiſſe, licèt tempore certo & definito Creationem abſolverit, vel potiùs per Creationem certam temporum Definitionem.

5. Et certè parùm placere homini ſuam exceptionem, ex ipſa fuga ejus paret. Dicto enim citiùs deſerit eam, atq; ad alteram fraudē ſub voce *ſecula* transfugit; *Quam non ſolùm Præſentia atq; Præterita, verùm etiam Futura ſignificare poſſe, in confeſſo eſt*, ait C. R. p. 80. Sed quid hoc ad rem? Nam cùm ipſe ad hoc jam tendat, nè locus ille Apoſtoli de Præterita jam olim rerum Creatione dici intelligatur, de Voce *Secula* nulli Quæſtioni nunc locus eſt, niſi, An futura ſola ſignificare ea Vox poſſit. At hoc ſi ait, ſtrenuè repellimus, adſerimúſq; Vocabulum ὁ αἰών, quod vel centies in N. T. repertire eſt, Tempus Futurum, ſeparatim atq; ſolitariè, nunquam deſignare, niſi & Limitationem ſuā pariter adpoſitam habeat; Ut ἐν αἰῶνι τῷ μέλλοντι, Mat. 12. 32. &, ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ, Mar. 10. 32. &, καὶ ἀξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου, Luc. 20. 35. &, ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις, Eph. 2. 7. Ampliamus

mus verò, dicimúsque, τὰς αἰῶνας, in numero Multitudinis ſæpiſſime quidem legi, ſed ſi abſolutè, & ſine limitatione adjuncta ſtet, nunquam poni, niſi ut omnia Tempora ex æquo comprehendat, Præſentia, Præterita, Futura, ab Æterno ad Æternum. Addere denique poſſumus in Perſonalem nullam enuntiationem Plurale hoc, αἰῶνες, unquam ingredi, niſi quæ de ſolo Deo, Chriſtóque fit; exceptis paucis aliquot locis in Apocalypſi, In quibus propter effectum Judiciorum Dei, etiam & de aliis Perſonis enuntiatur, εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ſed Metaphoricè ibi ſolùm dicitur, pro Semper, ut Apoc. 14. 11. & 19. 3. & 20. 10. & 22. 5. Prælibatis autem jam hiis, ad Sophiſtam noſtrum redimus, auditum, Quid Ipſi nunc de voce, *Secula*, videatur. Ille verò, De Futuris hîc agi, reſpondet. Bene habet! Dicat igitur, Quæ ipſe *Secula* intelligat, *Futura*. An illa in fine Mundi, in quibus Judicium agetur? Atqui de illis, τὰς αἰῶνας ποιῆσε, dictum tum eſſe oportuit, & non, ἐποίησε. Nondum enim exiſtunt, factáve ſunt. Sin de Ultimis jam Temporibus hiis ſub Euangelio, ex Adventu Chriſti, intelligi velit, *Secula*, cùm iſtud dicebatur, Præſentia illa tum erant, ſempérque fluentia jam ſunt, atque Futura dici nullo modo poſſunt, niſi per ſummam catachreſim, fraudémque.

6. Verùm ipſi quidem nè hilum refert, aut Quid aut Quomodo dicantur, modò obtinere poſſet, De Creatione Rerum nè dicantur. Ibi igitur totus eſt, Non, Ut quæ iſta Secula ſint, quæ per Chriſtum facta eſſe non negat, exponat, (nè ſibi malum turdus cacet,) ſed ut de prima Mundi Creatione non poſſe dici (ſi placet) demonſtret; Idque ex hoc Argumento confectum iri ſomniat, *Quia per eum, Quem Haredem univerſorum conſtituit Deus, Secula iſta dicantur condita eſſe*, Cat. Rac. p. 80. Scilicet! Quídni enim? *Nam Jeſus Nazarenus* (ait) *non priùs conſtitutus eſt Hares Univerſorum, quàm eum Deus ex mortuis excitavit.* Cat. Rac. p. 80. De hoc autem pòſt videbimus. Sed (nè moremur) jam

jam detur. Et quid tum poſtea? Ergóne Creationis Ille Author non fuit? Vah! Non ſequitur; Neque enim Qui dicit, *per eum quem Hæredem conſtituit*, præſumendus eſt dicere, *per eum, poſtquam Hæredem eum conſtituit*. Diſtinguenda igitur ſunt Tempora, diſtinguendi Actus, diſtinguenda omnia. *Locutus eſt Nobis per Filium*, ait. Sed quem Filium? Naturalem illum, atque ſolo Deo operante, è B. Virgine genitum, Quem & totius Mundi Dominum (quà Homo erat) jam conſtituerat; ſed & idem Naturæ quoque Divinæ ſuæ Filius erat, Verbum Deus, per quem univerſa ab Origine creaverat. Gradatio igitur hæc manifeſta eſt in Prædicatis de Filio Dei; Quæ & non obſcurè innui videtur ex tranſpoſitione particulæ, Καὶ, cùm non ſit dictum conſecutivè, Καὶ δι' ὃ καὶ, ſed Cumulativè, δι' ὃ καὶ. Per eam autem Gradationem Apoſtolus aſcendit, ab aſſumtæ Naturæ in Chriſto conditione, quam illuſtrat ex Univerſali jam rerum Dominio, etiam & ad Divinæ æternæque, Quam delineat ex Univerſi Mundi Conditura; Pérque iſtam encomiorum Chriſti conjunctionem, argumentum Nobis irrefragabile ſuppeditatur utriuſque Naturæ in Chriſto Hypoſtaticè unitæ. Et multò quidem clariùs hoc Lectoribus primo ſtatim adſpectu apparuiſſet, ſi Interpretes Officio ſuo non defuiſſent. Ἔθηκε enim, & ἐποίησε non ſunt heic *Conſtituit*, & *Fecit*, ſed *Conſtituerat*, & *Fecerat*, vertíque à noſtris oportuit, By his Son; Whom he had appointed Heir of all things; By whom alſo he had made the Worlds. Eſſe enim Aoriſti hujus iſtam ſæpe Poteſtatem, jam ſæpe à Me admonitum eſt; Exemplíque ejus rei ſunt, ἔλιπεν· Matth. 14. 3. &, ἐτέθηκαν· Matth. 27. 37. &, ἠκολούθησαν· v. 55. &, ἠγόρασαν· Mar. 16. 1. &, ἠθέτησαν· Luc. 7. 30. &, ἐξένισε· Joan. 5. 13. &, ἔλαχε· Act. 1. 17. &, ἐκοίνωσε· Phil. 4. 15. cum pluribus aliis, quæ neſcio an priùs recenſuerim.

7. Verùm priuſquam hinc pedem feramus, Quid illud eſt, quod de Jeſu Nazareno ipſe narrare nobis cœperat? Titulum enim illum Nos nulli abnuimus; Licèt minore

cum

cum convitio Chriſti Domini, à Pilato in crucem ejus inſcriptus ſit, Jo. 19. 19. imò, à Dæmoniis ipſis de eo uſurpatus, Mar. 1. 24. quàm à Barjeſuita nunc heic, atque in fronte infelicis ſui libelli, intenditur. *Jeſus Nazarenus* (ait) *non priùs conſtitutus Hæres Univerſorum fuit, quàm eum Deus ex mortuis excitavit.* Atque hinc quidem iſta nunc appellationis Dominicæ alteratio; Ad Mendacii hujus (Quod Religionis Barjeſuiticæ altera ferè columna eſt) ſtatuminationem, Jeſus Nazarenus nunc derepente audit, Qui toties antè Chriſtus ab eo dictus eſt. Quid ità verò? Quia Meſſiam aut Chriſtum ſi dixerat, ab Humanitatis ſuæ Primordiis, cùm Meſſias Chriſtúſque exiit, eo Honore donatum eum fuiſſe, nemo dubitaret. Ait enim ipſe, *Prædicabo Legem, de qua Dominus dixit ad Me, Filius meus es Tu, hodie genui Te; Poſtula à Me, & dabo Tibi Gentes hæreditatem tuam*, Pſal. 2. 8. In ipſo ſcilicet Conceptionis Momento, Hæreditatem hanc crevit; Quamprimum Sanctiſſima Virgo dixerat Angelo, *Ecce Ancilla Domini; Fiat Mihi ſecundùm Verbum Tuum*, Luc. 1. 38. Facta & ipſa eſt Mater Domini, v. 43. Conjuncta igitur hæc & σύζυγα ſemper fuiſſe habenda ſunt, Quando Mater aſſenſum præbuit, Homo factus eſt; Quando Homo, & Chriſtus; Quando Chriſtus, & Dominus. Petrus quidem Dominum priore in loco ponit, *Certiſſimè ſciant Judæi omnes,* ὅτι καὶ Κύριον, καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε· Act. 2. 36. Eſtque & ibi, τὸ ἐποίησε, *fecerat*, That God had made him both Lord and Chriſt, quem illi ſub nomine Jeſu Nazareni modò affixerant Cruci. Hinc igitur eſt, quòd quamprimum naſcatur, Cœlo ipſo Teſte, naſci dicatur eo ipſo momento Chriſtus & Dominus, Luc. 2. 11. imò, antequam naſcatur, pro Domino habetur, & Præcurſorem ſuum habet, Luc. 1. 76. Expectanda igitur utcunque Circumciſio ipſius erat, antequam Ille Jeſus publicè appellatus fuerit, Luc. 2. 21. (Privatæ enim erant binæ illæ Præmonitiones Angelicæ, Una, paulò antequam conciperetur, Luc. 1. 31. & altera denuò non multò pòſt, Matth.

Matth. 1. 21.) Expectanda etiam post reditum ex Ægypto aliquot annorum Mora in ea Urbecula, antequam pro Nazareno habitus fuerit, Matth. 2. 23. Ille ipse tamen qui successu temporum Jesus & Nazarenus audit, ex utero Dominus extitit, Prophetâ olim non aliter ratiocinante, *Filium datus est Nobis*; atque tum quamprimùm datus est, *Principatus ejus super humerum ejus*, Esa. 9 6. Atq; ex hoc respectu solùm (Dominii Universi, non alicujus Successionis,) *Hæres Universorum constitutus* heic dicitur, ex eo quòd Hæredis est, esse Dominum omnium. Gal. 4. 1.

8. Quàm immanes igitur sunt istæ detruncationes Christi! quàm barbaræ mutilationes Filii Dei! Deus cùm à Nobis dicitur, Divinitatem ei ad Umbilicum, & ultrà, præscindunt; Esto Deus, inquiunt, sed nullus ante Mariam. Sin Dominum eum vocamus, nisi & Dominium ejus aliquà prærodere possent, mortui essent: Igitur & Dominus erit, aiunt, Sed non erit à Principio Humanitatis suæ, Non nisi finitâ demum in terris vitâ ipsius, Non enim erit, si ipsos audimus, donec resurrexerit. Quídni verò? *Patet hoc* (ait) *quòd tum demum omnis Potestas in Cœlo & Terra ei data à Patre fuerit*, C. R. p. 80. Siccine verò? Dicite Fides, Pietásque, Quid agemus cum hoc monstro Hominis, qui totus, quantus, Prævaricator est? Haut alio igitur consilio locum nullum citare jam ausus est, quàm nè Lector oculis suis usus, fraudem ejus illico detegeret; Verùm niti eum scimus illis Verbis Christi, postquam redux factus est à Sepulcro, professi, *Data est Mihi omnis Potestas in cœlo & in terra*, Matth. 28. 18. Sed dic, ô Bone, Qui dixit tum, *Data est*, dixítne Datam esse tum? Et tum demum Datam? id est, tum, & non antea. Quæ sunt istæ Præstigiæ, & verborum Fraudulentiæ? Ut nihil igitur nunc urgeamus à Tempore vocabuli, ἐσόδῃ, Dicta tamen, Factáque Domini abunde suppetunt in contrarium urgenda. Nam, *Omnia mihi tradita sunt à Patre*, jam olim dixerat Matth. 11. 27. Verbum quidem quo ibi utitur, est, παρεδόθη, sed illud habere, ἐσόδῃ, in se, & aliquid amplius, facilè discitur

tur è Gal. 2. 20. & Eph. 5. 2, & 25. Sed & ipſi Baptiſtæ longè ante Chriſtum denato, conſpicuum hoc erat, atque Ipſe verbo δεδωκε utitur, *Omnia dedit Pater in manus ejus* Jo. 3. 36. Quod verò ad Patrem Chriſtus ipſe dicit, *Dediſti ei Poteſtatem omnis carnis*, Joan. 17. 2. id dicti hujus poſt Reſurrectionem & ratio tota, & fundamentum eſt. Nam qui Apoſtolis ſuis limites antè poſuerat, extra domum Iſraelis nè pedem ferrent, Matth. 10. 6. abiturus tamen nunc in cœlos, quia probè Patrem nôrat, Poteſtatem ei ab initio dediſſe omnis carnis, nunc igitur iiſdem Apoſtolis mandat, *in omnes Gentes ut exeant*, Matth. 28. 19. Atque ex hoc ſolo intuitu, Ut mutati conſilii ſui rationem ſuis exponat, ad Gentes, negatas iis priùs, ut nunc ſe conferant, Poteſtatis illius, non tum demum, ſed à principio (ut antè audierant) ſibi datæ, nunc denuò meminit.

9. Pluribus verò ſi quid opus eſſe videatur, adeatur unica illa Concio ejus, Hieroſolymis longè ante Paſſionem ipſius habita, atque in ea reperietur etiam tum *à Patre datum ei fuiſſe omne Judicium*, Jo. 5. 22. 1. Regimen & Gubernationem omnem, ait Ipſe Sophiſta, & *poteſtatem quoque exercendi Judicium illud, quà Homo erat*, v. 27. Data etiam opera, per quæ probari poterat, quòd ipſe Meſſias erat, v. 36. Quod Poteſtatis denique omnis ſumma eſt, *Datum ei & Vitam in ſeipſo habere*, non alitèr quàm Pater ipſe habet, hoc eſt, Poteſtatem vivificandi omnia. v. 26. Addatur autem huc, quòd Chriſtus dum in vivis jam erat, *Jus & Moderamen Ovium ſuarum*, i. Eccleſiæ ſuæ, *datum* ſibi adſerat, Jo. 10. 28. *Vitæ etiam Mortiſque ſuæ arbitrium*, v. 18. *Datum* etiam *Gloriæ Divinæ participium*, v. 22. *Datam* denique *Poteſtatem tum remittendi Peccata in terris*, Mar. 2, 10. *tum imperitandi Dæmoniis*, Luc. 4. 36. Uno verbo, *Univerſa Patrem in manus ipſius dediſſe*, Jo. 13. 3. Atque hæc (inter alia) Dicta ab eo habemus. Concinunt igitur hiis & Facta ipſius. De SSpiritu enim, ab initio ſibi, & non ad menſuram (nè temporis quidem) dato, Jo. 3. 34. impertit &

ille Apoſtolis ſuis, iſſque in prima Emiſſione eorum dat *Poteſtatem* (Dátne verò quod tunc non habuit?) *in impuros Spiritus*, Matth. 10. 1. & *ſanandi omnes morbos*, Mar. 3. 15. *ſub Pedibus* etiam *calcandi omnem Poteſtatem inimici*, Luc. 10. 19. & quod omnium denique Primum eſt, Quamprimum in mundum Ipſe venerat, *Quotquot eum per fidem receperunt, Dandi & iis Poteſtatem ut fierent Filii Dei*, Jo. 1. 12. Chriſto igitur poſtquam reſurrexerat, tum demum Poteſtatem ſuam dari qui dixerit, quia cùm reſurrexerat, datam eam fuiſſe ex occaſione dixit, idem eodem Paralogiſmo ſuadeat, neque miſſum eum à Patre fuiſſe, antequam reſurrexerat; Nam & poſtquam reſurrexerat, Apoſtolis etiam dixit, *ſicut Me miſit Pater, & ego mitto Vos*, Joan. 20. 21. Verum futile iſtud Commentum eſt, ad Æternitatis Filii Dei abnegationem, per teterrimam fraudem, à Barjeſuita (quod & ſæpe in Uſus ſuos repetit, C.R.p. 225. & p. 275.) introductum, nè Chriſtus habeatur pro Seculorum omnium Conditore. De Primo igitur loco hæc: In ſecundo an fœliciùs ei ſucceſſerit cavillatio ejus, alterius Sectionis erit.

SECT. XV.

1. *Catechiſta quid velit per Deum Patrem. Ut Chriſtum ſinat eſſe Deum.* ὅτι, εἰσαγάγῃ, λέγῃ, ἄγειν, *De Quo dicantur.*
2. *A dicto de Perſona ad Res abducere, fraudem olet. Præſtantia Chriſti, quâ Homo eſt, eſt à Se, ſed quâ eſt Deus.*
3. *Creatio mundi ut Chriſto adſcribenda ſit.*
4. *Citationum in N. T. nihil* παρέλκειν, *aut otiari.*

ADfirmatâ ab Apoſtolo Excellentiâ Chriſti ſupra omnes Angelos, Heb. 1. 4. varia è V. T. Teſtimonia ſubjungit ad illius rei confirmationem. In iis, Unum

Unum eſt, petitum è Pſal. 102. 15. *Et, tu in principio, Domine, terram fundâſti; Et opera manuum tuarum ſunt cœli.* Heb. 1. 10. *Ipſi peribunt, ſed tu permanes.* v. 11. Teſtimonium autem hoc, quia Creationem Mundi Domino attribuit, Veterator Barjeſuiticus (quidlibet audendi, adſerendíque certus, quod ex re ſua impuriſſima ſit;) reſpondet, *Non de Chriſto, ſed de Deo, accipiendum eſſe.* C. R. p. 80. Non, quin Chriſtum ille & Deum eſſe ſinet, modò ſorte eâ Divinâ contentus abibit, quam Mulciber ipſe fabricavit ei ex Officina ſua, Metaphoricam, Mancámque, & cum natura Divina reapſe pugnantem: Sed, quòd veri nominis Deum Patrem, (eúmque, ex eo titulo contradiſtinctum à Filio, & Spiritu, ídque Naturâ ipsâ, & non Perſonâ,) ille ſolummodo agnoſcit eſſe Creatorem Cœli, & Terræ. Uſitata igitur ei diſtinctio ea eſt, *inter Deum Patrem, & Chriſtum:* C. R. p. 70. Et nunc tamen, quantumcunque aliàs depuduit, puduit Patris mentionem facere, quia Proximis in Verbis ſubjungere cogitur, *Quòd idem Scriptor* (Tu, Lector, Divinum ad Hebræos authorem, Quem hic revera odit, eadem de cauſſa, quâ Achabus Michæam, 1 Reg. 21. 8. intellige:) *iſtud ad Filium Dei referat.* C. R. p. 80. Refert certé: nec aliter, quàm quod Hebræis univerſis, Dei tamen Iſraelis (ut iſte Patrem indigetare amat,) devotiſſimis Cultoribus, in confeſſo erat; Quod & ex ipſa particula, καὶ, abunde colligitur; Conjungit enim hoc, cum eo, quod priùs dixerat, πρὸς δ τὸν υἱὸν λέγει. v. 8. Dicit etiam & hoc ad eundem Filium, *Tu, Domine, in initio creaſti omnia.* Quis verò dicit hoc? Deus ipſe eſt, Filium ſuum qui Deum adfatur. Neque enim nomen ſubſtantivum aliud habet, ὅτε. v. 5. &, εἰσαγάγῃ. v. 6. &, λέγει. v. 7. &, εἶπεν. v. 13. Deus ipſe dicit hoc, ad quem tamen hoc à Davide, in Pſalmo, unde petitum eſt, dicitur. Verùm quia David in Spiritu, myſticóque ſenſu locutus eſt, juxta Spiritualem igitur Davidis intellectum Apoſtolus nunc ait, Deum iſtud, (per Davidem ſcilicet) ad Filium dicere, *Tu fundâſti.*

2. Contra Deum igitur dicentem quid aget jam Barjeſuita? Ohe! Tam iners non eſt, aut nominis ſui indignus, ut dictum Dei facili negotio non poſſit ludos facere. Lancem igitur ſolertiæ ſuæ actutum arripit, atque *Expendendum eſt*, (ait) *Sermonem in eo Teſtimonio, non de una re, ſed de duabus potiſſimùm haberi expreſſé.* C. R. p. 80. De unâ Re? Vah, Jam hæc prima ejus fallacia eſt, ut à Perſona ad Res Lectorem abducat. At verò Deus ipſe, David, Paulus, ibi potiſſimùm hoc in ſermone, ſolúmque ſunt, Ut Excellentiam Dei Filii, ſupra omnes Creaturas, ſupra Angelos ipſos, evehant, Neque alio quovis reſpectu, in iſto Teſtimonio conſideratur Rerum vel Creatio, vel abolitio, niſi ut Divinæ illius perſonæ, Chriſti, de quo Sermo eſt, Creantis ab æterno, æternúmque pro placito ſuo abolentis, Dignitas indè extollatur, atque expendatur ἡ ὑπεροχή. Iſtud igitur unicè eſt, quod revera nunc expendendum eſt; licèt, hoc modo parcere Perſonæ, quam ex animo odit, vulpecula didicit; Atque indè de Rebus dicere indè ab initio inceptat, ut de Principali Scopo abductos Auditores, incautóſque faciliùs fallat, perdátque. Sed his præmonitis, audiamus jam ſultis, Quid ille expendendum habeat de duabus rebus ſuis, C. R. p. 81. *Perſpicuum eſt*, (ait) *quòd is Author priorem earum* (i. Creationem Cœli & Terræ,) *ad Chriſtum non referat.* Ain' verò? Tantæne nequitiæ ille nobis Autor eſt, ut rerum perdendarum tantùm velit nos pati Chriſtum Deum eſſe, Numónque ejus (cum Manichæorum Deo altero) ad abolitiones ſolas præſtandas damnare? Quibus verò perſpicillis uſus, hoc perſpicis? *Quòd ille in hoc capite præſtantiam Chriſti demonſtrare propoſuerit.* C. R. p. 81. Quid tum? *Non eam tamen, quam à ſeipſo habeat, ſed quam hæreditavit, & quâ præſtantior Angelis effectus eſt.* Quorſum autem hæc ſtolida cautio? Neque enim nos Chriſtum hominem præſtantiam ſuam à ſeipſo homine habere dicimus, ſed per unionem Hypoſtaticam hæreditare eam, (h. e. propriè atque de jure paterno poſſidere) Nomen illud Filii Dei, Angeliſque omnibus ex

iſta

iſta gratia infinitis paraſangis ſupereminere; Filium enim Dei infinitè majorem eſſe Angelis neceſſe eſt.

3. Quid igitur eſt, quod angit hominem? *Quia ejus generis præſtantia Creatio Cœli & Terræ neque eſt, neque eſſe poteſt*, C. R. ibid. *Ejus generis?* Cujus? Quæ jure filii poſſidetur; & quæ filium ſupra Angelos evehit? Cujus Contrarium ergò eſt verum, ſi hoc velit. Creâſſe enim Cœlum & Terram, eſt & Angelos ipſos, qui in Cœlis ſunt, creâſſe; Filius verò ſolus eſt Idea illa in Mente Dei, Verbum illud in corde Divino, primáque omnium Cauſſa; pérque Filium ſolum Deus creavit omnia. At præſtantiam Creativam non aliam eſſe oportet, quàm quæ à ſeipſo habetur; Hoccine eſt, quod vult? Volumus & nos hoc ipſum; Atque Chriſto homini communicari quidem præſtantiam iſtam dicimus, ſed à ſeipſo Deo: Et Barjeſuitam non aliúnde confundi, quàm à ſeipſo, quòd Jeſum hunc ſolverit. Retorquemus igitur ei in jugulum ſuam ipſius illationem, *apparet enim manifeſtè, in eum finem Teſtimonium hoc ab Epiſtola Scriptore allatum eſſe, ut Chriſtum creâſſe cœlum, & terram probaret*, C. R. ibid. Quod verò hiis ipſe magnâ ambage allaborat, quaſi verba illa in Pſalmo, quæ cœlorum terræque creationem celebrant, nullo alio fine introducta in Epiſtolam fuerint, quàm ut poſterior ejuſdem teſtimonii pars, quæ de Rerum abolitione eſt, intelligi poſſet, hei, quàm turpe eſt difficiles has nugas nectere? quàm ſtultus labor eſt tam ridicularum ineptiarum? Quaſi, (ſi id fuiſſet; quod ipſe vigilans ſomniat,) Apoſtolus, breviloquentiæ ſacræ optimus præ cæteris Magiſter, cùm ſe tantâ neceſſitate (ſi deliris placet,) propter Relativum *ἀνῆλθε*, compulſum ſentiret, loco ejuſdem non potuiſſet, facilius, gratiúſque Antecedens ipſum *οἱ ἄγγελοι* ſufficere, quàm integrum tmematium in vanum producere. Sed Barjeſuiticæ hæc ingeniis hæc tam craſſa ab eo ſcribuntur; Et ſuum ſui pulcherrimum eſſe, quis vetat?

4. At non ſic effugiemus. *Nam & alii Scriptores*

ſacri (ait) *ad eum modum citant Teſtimonia Scripturæ nullâ adacti neceſſitate*, C. R. pag. 82. Vapulabunt igitur, ſi quid mea vota valent, Hieronymo huic τῷ μωροσόφῳ, aut, ſi calumnia hæc ſit, ipſe eorum vices luat. Citet igitur, atque prodire nobis jubeat illos Citatores. Facit verò, atque pro Legiſtarum noſtrorum formula, *Vous avez*, exclamat. *Habes Mat. 12. ver. 18, 19, 20 & 21; ubi nimis apertum eſt, ver. 19. tantùm ad propoſitum Evangeliſtæ pertinere, cùm id voluerit probare, cur Chriſtus, nè palàm fieret, interdiceret*, C. R. ibid. Sed nimis aperta, putidáque eſt hæc calumnia, nimíſque doloſa Propoſiti Chriſti curtatio. Volebat enim Chriſtus per omnem Iſraelem eò tectiùs pergere, nè interturbaretur tranſitus ejus ad Gentes denique; Atque hoc conſilium, expoſitum in ver. 18, concluſúmque in ver. 19, per totam eam citationem pertexitur. Proximam autem Dicam inſcribit Petro, cujus propoſitum (docendi Spiritum effuſum eſſe ſupra diſcipulos) contineri ait, Act. 2. ver. 17, & 18, ille tamen tmematia alia tria adjunxit. Certè. Adventus enim Chriſti ſecundus (ſeu ad Judicium Mundi, ſeu ad Excidium Gentis ſuæ; Quæ duo ab Apoſtolis ipſis tum vix ſatìs diſtinguebantur;) in dies ſingulos ab iis (ut alibi indicavi) tum expectabatur, parandúſque erat populus Dei quantocyùs ad Media ſalutis ſuæ, fidem & Invocationem, ídque Petri propoſitum ibi eſt, atque ex illis præmiſſis concluditur. Sed Petrus denuò plectitur ei, propter ver. 25, 26, 27, 28. ibidem ab eo introductos, cùm ver. 27 ſolùm faciat ad propoſitum approbandi, Chriſtum à morte detineri fuiſſe impoſſibile. Verùm, niſi huic Nudè aliquid adfirmare ſit approbare, ad Cauſſæ, Proceſſûs, Effectuum, reſuſcitati Chriſti probationem, apprimè neceſſaria eſt integra ea perioche, quam Petrus appoſuit. Denique & hoc ipſo in Capitulo, ubi propoſitum eſt probare, Chriſtum Angelis præſtantiorem factum eſſe, nihil ad rem pertinere ait illa verba *dilexiſti juſtitiam, & odio habuiſti iniquitatem*; ver. 9. Verùm ſciat Lavernio, & ea verba, & id quod ex iis

verbis

verbis eo in tmemate infertur, ſed à Barjeſuita, jam fure manifeſtario, ſurripitur, ſupprimitúrque, *propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo exultationis pra conſortibus tuis*, imprimis pertinere ad depingendam Divinam Excellentiam Chriſti: Ad Barjeſuiticæ autem perfidiæ συλίτδειν ſatis inpræſentiarum erit tranſpoſitio verborum eorum ἐν αὐτοφώρῳ factа, *Diligit enim ipſe iniquitatem, & odio habet juſtitiam.*

SECT. XVI.

1. *Verborum tranſpoſitio.* Πάλιν, *interdum eſt*, Alio vice, & Alio in Loco. Πρωτότοκος *pro Domino. Sic* משיח *&* ראש.
2. *Chriſtus erat Dominus à Conceptu.* Εἰσάγειν, *Verbum Juris. Angelorum obſequia Chriſto præſtita ab initio.*
3. *Chriſti in Orbem 4 Adventus. Patri adſcripſit omnia, ut celaret Divinitatem ſuam, donec paſſus erat.*
4. *Ut Angeli Chriſto in carne ſervierunt. Aoriſtus habet ſenſum Temporis perfectè Præteriti.*
5. Οἰκουμένη *nequit ſignificare* Mundum Futurum, *niſi addatur* ἡ μέλλουσα. *De Præſente dicitur. Futurum Chriſtus adminiſtrabit per Sanctos ſuos, non, per Angelos.*
6. Mundus Οἰκουμένη *dicitur ſolo reſpectu ad Homines.* Δὲ *Adverſativè interdum ponitur. Paulus Senes ſequitur, Qui Secundam perſonam mutârant in Tertiam.*

TAM facilis eſt, & non invenuſta quidem, tranſpoſitio vocabulorum, cùm Apoſtolus dicat, ὅταν δὲ, πάλιν, εἰσαγάγῃ, Heb. 1. 6. pro πάλιν δὲ, ὅταν εἰσαγάγῃ. Ut ſemper miratus ſim, inventos eſſe viros eruditos, qui (parùm cogitantes, Quas hâc in parte ſuppetias Barjeſuitis ferant, Cat. Rac. p. 76.) pro violenta Metatheſi iſtud habuerunt, acritérque contenderunt, Adverbium πάλιν referendum eſſe ad Verbum εἰσάγειν, ſumendúmque locum de altera in Mundum introductione Filii Dei. Neque

quę enim exemplo ſacro caret, ubi πάλιν poſt initium ſententiæ apponitur, nec tamen ad iterationem ſequentis verbi intenditur, ut, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσὶ, 1 Cor. 12. 21. Sed & in ipſa ſignificatione vocabuli, ratio optima ſe nobis offert, cur noſtro modo nunc accipi oporteat. Licèt enim πάλιν ſimpliciter quidem ſumtum, ſignificet *rurſus, iterum*, hoc eſt, *alterâ vice*, ſolet tamen in Sacris, ſi teſtimonii citati Res agatur, ſignificare, *alio in loco:* Atque indè Euangeliſta, poſt laudata jam verba Prophetæ, ex Eſa. 53. 1. ſubjungit, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας, Joan. 12. 39. cùm tamen Teſtimonium illud ex antedictis Prophetæ accerſitum ſit, Eſai. 6. 10. ideóque non *iterum*, aut *ſecundâ vice*, Sed *alio in loco*, dictum id fuiſſe intelligit. Neque in alium ſenſum uſurpatur & 1 Cor. 3. 20. & Heb. 2. 13. & alibi. Præterea ad hanc de primo Chriſti Adventu confirmationem, non exiguum facit & ipſum illud vocabulum, Πρωτότοκον. Merus enim in ſe Hebraiſmus eſt; Atque ut eum κληρονόμον modò indigitârat, ver. 2. vocabulo nullam ſucceſſionis, ſed ſolius Dominii rationem ibi habente, Ità & πρωτότοκον eum nunc appellat, ex ejuſdem Dominii tantùm atque Principatûs, non ex ordinis alicujus, naſcendíve reſpectu: Quo exemplo & vocem משל quam Senes vulgò reddiderunt ἄρχοντα, ἡγούμενον, βασιλέα· eſt tamen, ubi per πρωτότοκον exponunt, 1 Paral. 26. 6. Similiter & vox, ראש, Quæ plus centies iis eſt, ἀρχηγὸς· ἄρχων· ἡγούμενος· vertitur tamen ab iis, πρωτόλοκος, Gen. 25. 25. paríque ratione & ad τὸν κληρονομίαν quoque ab ipſis inflectitur, Zach. 4. 7.

2. Jam verò, Chriſtum, in prima ſua mundi editione, quamprimum Verbum Caro factum eſt, factum fuiſſe & Dominum, Chriſtúmque, abunde jamdudum monſtratum à nobis eſt. Hujus autem Dominii lemniſcatiſſimum ſignaculum eſſe decernimus edictum iſtud, *& adorent eum omnes Angeli Dei.* Ex optima igitur ratione, ab Interpretibus, Syro, Noſtríſque ab Expoſitoribus etiam (ſiqua fides memoriæ meæ) Græcis atque Latinis non paucis, talis Syntaxis heic adornata eſt, ut in ipſius loci

ſenſu

ſenſu, τὸ πάλιν, ſatis diviſum ſit à verbo, εἰσάγειν, ſic ut Introductio iſta Chriſti, non niſi de primo omnium ejus in Mundum adventu, accipi poſſit. Siqua verò & in ipſo verbo, εἰσαγάγῃ, emphaſis attendenda jam ſit, quaſi vocabulum Juris illud eſſe voluerit SSpiritus, etiam & ea, naſcente tum Chriſto, abunde impleta eſt: Nam in ea naſcentis Introductione, pleniſſimam Dominus Jeſus Inductionem, Miſſionémque in Jus, & Poſſeſſionem univerſi mundi ſortitus eſt. Actutùm igitur & Angelos ipſos videmus ſtrenuè obire, quod ipſis imperatum eſt, atque in novi Principis ſui obſervantiam certatim obſequia ſua præſtare, ſnque omne genus officia, ad Illius cultum ſpectantia, promtiſſimè incumbere. Principalis ille Gabriel, jam nuntius ſit ad B. Virginem, Luc. 1. 26. Idem ille (opinor,) qui & Joſepho mox ea de re per inſomnium ſatisfacit. Matth. 1, 20. Angelus porrò eſt, qui natum jam Paſtoribus primò annuntiat, Luc. 2. 9. Tota dein Cohors cœlica, quæ Natales eos celebrat, ver. 13. Angelus, qui poſt Magorum digreſſionem imperatam, Mat. 2. 12. infantem in Ægyptum abducendi Author eſt, ver. 13, reducem quoque faciendi, ver. 19. & in Galilæam ſecedendi, ver. 22. Neque pluribus opus eſt; Quem enim famulatum Chriſto, in Eremo, in omni vita, in Agonia, in Reſurrectione, in Aſcenſione denique, Angelorum ordines præſtiterunt, Chriſtianum neminem latere poteſt; neminem etiam, ut & malis Angelis imperitârit, eóſque ſibi, ubi volebat, ſubditos & dicto ſuo audientes ſemper habuerit.

3. Ad aliam igitur, præter primam eam, Introductionem Chriſti in Orbem, verba iſta torquere, vis planè eſt, non intempeſtiva ſolùm, ſed & conſilii expers. Licèt enim alios ex eo tempore Adventus Chriſti Eccleſia piè numerat, Unum, cùm Mundus, ex Apoſtolorum prædicatione, per fidem Chriſtum recepit, Dominúmque ſuum eſſe agnovit; Alterum, cùm ſub Aquilis Romanis, in furore ſuo veniſſe eum Judæi ſenſerunt, ad excidium ſuæ Gentis; Expectemus verò & Tertium denique, cùm

cùm in fine Mundi judicatum omnes veniet; Ex ipſa tamen incertitudine, utrum horum trium Apoſtolum velle dicetur, parùm conſultò faciet, quiſquis primam illam, certámque introductionem tranſiliens, alteram poſcat', quam nequit decernere. Sed neque veri quidem Nonnis introductiones tres iſtæ habendæ ſunt. Clara quidem res eſt, quòd in primo ejus Adventu Pater ipſum introduxit: Et confirmatur vel ex hoc, quòd ipſi alteram jam introductionem flagitent. Prioris autem in promtu eſt ratio, Quia Divinitas ipſius, nequà interturbaretur οἰκονομία ejus, celanda tum ab hominibus, Dæmonibúſque erat, (*Nam ſi cognoviſſent, non crucifixiſſent*, 1 Cor. 2. 8.) Omnia igitur Patris nomine, nutúque, Patris omniáque auſpiciis, atque imperiis geſta ſunt, Omnia denique tam ſapienter comparata, Ut verbum Caro factum, Carnem tamen eam pro velo Verbi haberet, moréque humano, Chriſtus, Dominus licèt, non pro Domino tamen, ſed pro Pupillo ſe gereret, Rectè igitur tum, non tam ipſe veniſſe, quàm à Deo introductus eſſe videretur. Sed in cæteris ejus Adventibus aliter longè ſe res habuit, aliter & habitura eſt. Ex quo enim in Cœlos hinc abiit, Poteſtatem omnem, quam ipſe, ut Deus, ex Deo habet, ità jam exeruit ſemper, exerétque, Ut omni Mundo jam manifeſtum ſit, è ſuómet ipſum Arbitrio, próque Divino ſuo beneplacito, Hominem Deum, per ſe, aut per ſuos, pro libitu ſuo, agere, jubere, accedere, judicare, adminiſtrare, perimplere omnia.

4. Ingenuè igitur nobiſcum agant, & reliquorum Adventuum utrum velint, ſpeciatim deſignent. An illum, per quem Chriſtus in corda Mortalium, ex Euangelii promulgatione, ſeſe penetravit? At & ex Angelorum quoque parte ut hoc applicent, oportet, monſtréntque nobis, Quodnam Mandatum Divinis illis Spiritibus de novo tum exiit, Quam & illi adorationem, aut tum præcipuè præſtiterunt, aut præſtare juſſi ſint, quam non antè præſtiterant. Niſi Angelos Apocalypticos intelligere ſe nunc dicent, Apoſtolos atque eorum Succeſſores Epiſcopos,

pos, ſanctiſſimos quidem illos cultores Chriſti, & perenniſervos ejus: Verùm hoc non ſtabit cum ſcopo ipſius Capituli, Quod ad Excellentiam Chriſti ſupra omnes illos cœli Angelos, è Teſtimoniis V. Teſt. commonſtrandam inſtituitur. Multò minùs parebit hoc in Adventu Domini ad Excidium Judæorum. Quanquam enim per malorum Angelorum immiſſiones, Pſal. 78. 50, Proditricem Gentem tum miſere contriverit, Nihil tamen hoc ad Myriadas illas Angelorum Dei, quibus omnibus imperatum ex iſta nunc lege eſt, ut Chriſto ſuo inſerviant. Minimè omnium, ad Extremum illum, atque Judiciarium Adventum Domini poterunt hoc applicare. Repugnat enim (ſi nihil aliud eſſet) ipſum tempus Verbi, quo uſum eſſe Apoſtolum, quàm nollem, Interpretes non obſervando confirmare Catechiſtæ ſuam fraudem, quam ex eadem illatione adornat, C. R. pag. 76. Nam, *cùm introduxit*, Latini vulgaris eſt; & Noſtrorum, ex eo, when he bringeth in. Atqui in Textu, non eſt, ὅταν εἰσάγῃ, nedum (quod ad ſenſum ipſorum opus eſt, de re tam longè pòſt futura,) eſt, ὅταν εἰσάξῃ· ſed eſt, ὅταν εἰσαγάγῃ. Atque illud rei vel tum præteritæ ſignificationem habere neceſſe eſt, *Quando introduxit*, vel, *introduxerat*. when he brought in, vel, had brought in. uti jam ſæpe admonitum à me eſt de genuina ſignificatione illius Aoriſti.

5. Verùm ut porrò pergamus. Quòd indè ſibi ſatisfacere nonnulli velint, Quia ultimus Adventus Domini futurus eſt cum ingenti gloria & Majeſtate, ſtipantibus eum omnibus Angelis ſanctis, Matth. 25. 31, non parùm hac in parte, veriſſima ſit licèt, erratur ab iis. Præſtabunt enim Divinæ illæ virtutes Obſequium iſtud Chriſto Domino, non ex tum calente, aut recente aliquo juſſu Dei, quo de Textus iſte nunc agit, ſed ex eodem Edicto ex antiquo lato, atque τῇ οἰκουμένῃ Chriſti cœvo. Quantò minùs ſequetur Argumentum aliorum, à Vocabulo οἰκουμένης petitum, ſi eo Apoſtolus paulò pòſt, de ſeculo illo futuro (fortaſſean) uſus fuerit? οὐ γὰρ

[Ἀγγέλους

Ἀγγέλοις ὑποτάξας τῇ οἰκουμένῃ τῇ μελλούσῃ, περὶ ἧς λαλοῦμεν, Heb. 2. 5. Ex iſto enim Teſtimonio, malè ſaburratum hoc dogma eorum vel maximè ſubruitur. Præter enim, Quòd Angelos, quos Chriſtus in aerem, de cœlo ad Judicium deſcendens (quia Solus tum, aut ſine Gloriæ ſuæ Miniſtris apparere nè vult) ſecum adducet; non videatur tamen retenturus in iſta Clientela, (non enim de nihilo ait, οὐ γὰρ Ἀγγέλοις.) Sed amandaturus eos in Cœlum denuò, quamprimum ipſum in throno ſuo collocaverint, Matth. 19. 28. atque Electos ad ipſum in nubes congregaverint, 1 Theſſ. 4. 17. Sanctorum ſuorum operâ dein (ut alibi ediſſerui,) ſolùm uſurus in Orbis univerſi Adminiſtratione; vel id reſpondeant, obteſtor, Quorſum Apoſtolus, οἰκουμένῃ, ibi jam denuò nominans, pro Epitheto adjungat ei, τῇ μελλούσῃ, niſi Specificationis ergô? ut vel indè cognoſcamus, τῇ οἰκουμένῃ, abſolutè, & ſine tali addiramento poſitam, non poſſe ſic accipi, ut ipſi jam imaginantur. *At*, inquiunt, περὶ ἧς λαλοῦμεν, *dicit*; *De Mundo autem nuſquam antea locutus in hac Epiſtola eſt, niſi hoc ipſo in loco.* Ità quidem & Catechiſta C. R. pag. 76. in rem ſuam inſtituit argumentum; ſed malè colligitur ab hiis. Neque enim de quo antea dixerat, intelligi ſe nunc volebat Apoſtolus, ſed de quo jam tum loquebatur; non dicit ergò, περὶ ἧς ἐλαλήσαμεν, ut Joh. 16. 1, aut, ἐλαλήσαμεν. ut 2 Cor. 7. 14, aut, λαλοῦμεν, quidem, ut Act. 16. 13. Sed in Præſenti, περὶ ἧς λαλοῦμεν, quod diſtinctionis ſolius gratiâ adponi manifeſtum eſt, ut etiam jam, οἰκουμένῃ, ſe dicere intelligatur, quam priùs dixerat.

6. De primo igitur Domini Adventu, atque in Carnem, hunc locum exponi oportere, abunde jam paret; Neque alia (opinor) de Cauſſa, dicere noluit, εἰς τὸν κόσμον, (Quod tamen hac ipſa in re ab ipſo pòſt dicitur, Heb. 10. 5.) Sed, εἰς τὴν οἰκουμένην dixit, quàm ad ſpecialem denotationem converſationis Chriſti cum Hominibus jam futuræ; οἰκουμένη enim propriè *Orbem* ab humano genere *habitatum* denotat. Particulâ autem, non

Copulativâ

Copulativâ, καὶ ὅταν, sed Adversativâ, ὅταν δὲ, quòd usus jam fuerit, (quanquam & illud quoque, rem tam exiguam, magni Interpretes negligendum duxerunt,) me quidem æstimatore, in hoc argumento parvi pendendum non est. Nam, Qui capituli totius scopus est, ad Excellentiæ Christi præ omnibus Angelis descriptionem, Disparatio ista (illo quidem, atque illo modo, Deum de Christo, & ad Christum suum locutum fuisse, de Angelis verò non nisi isto,) non exigui ponderis allegatio est. Eò autem plus momenti in se jam habet, quòd Apostolus (mentis Divinæ irrefragabilis Interpres jam à Christo factus) Senum sententiam sequi maluerit, atque Personam ipsam immutare, in usum suum. A Davide enim Præceptum istud in Secunda Persona profertur, *Incurvate vos ei*, Psal. 97. 6. quasi Deus Angelos suos (quod iis honorificentiæ plenum est,) comiter compellaverit, atque officia hæc erga Filium suum ipse iis præscripserit: Sed, Προσκυνήτωσαν, in tertia Persona jam Senum, Paulíque interpretatio est, quasi Deo, Christi sui deliciis ità jam abrepto, colloquiis sic occupato, ut Angelos ipsos adfari haud lubeat, vacétve, sed servorum exemplo, eos heri sui conciso solo Edicto contentos esse oporteat, *Omnes eum adorent.* Cur verò David Idolorum Cultoribus jam oppositurit כל־אלהים Qui, Ἄγγελοι θεοῦ, heic redduntur; Quanta etiam allusio, atque alliteratio in Psalmo eo sit inter eos, & המתהללים באלילים non est hujus Disquisitionis. Verto verò locum, But then again, when he had brought the first born.

Sect. XVII.

1. *Barjesuitæ velitatio cum Jesuita De Cultu Sanctorum.*
2. *Christum habent, alium ab Orbe toto Christiano. Ut Eum finant esse Deum.*
3. *S Scripturæ, præcipientes cultum Christi, probant ejus Deitatem. Persona in Divinis.*

4. *Nullus*

4. *Nullus Cultus inter Chriſtianos, niſi imperatus. Sanctorum nuſquam præcipitur.*
5. *Sanctos in cœlis intercedere pro nobis, neſciant licèt, quæ hîc gerantur, neque preces audiant.*
6. *Paulum poſcentem, Ut pro eo orarent, poterant & illi poſcere, Ut ille pro iis. Sed Nos nunc non poſſumus;*
7. *Neque Jure Naturali, Quia efficere nequimus, ut audiant; neque Divino, Quia nuſquam ſcribitur.*
8. *Theologis indigna eſt Quæſtio,* Cur non? *Vivos rogare, ut orent pro Aliis, eſt ut monere eos Officii ſui.*
9. *Sancti in Cœlis, non rogati, monitíve, ſemper præſtant quod Suum eſt. Nec Cœlos, nec Angelos precamur, ut expleant Officia ſua.*

Occurrunt, κατὰ ζυγκυείαν, pugnaciſſima duo Capita, Racovianus Catechiſta, & Jeſuita, nec ſine aliquot arbitris ex utraque hæreſi. Spectaculum non inficetum videbatur, Partium duarum, Primo ſtatim intuitu invicem incaleſcentium. Barjeſuita verò, (Genus enim eſſe dicuntur, propter Artis ſuæ, verbum Dei viáſque Domini callidè diſtorquendi, fiduciam, inſanùm magiſteriale;) ſine mora involat in Pontificium, eúmque, ut Legis Divinæ violatorem, increpat. Jeſuita contrà, neque fronte cuiquam, neque linguâ cedere doctus, ſummo cum faſtidio incurſantem repellit, eúmque Divinæ majeſtatis violatorem execratur. Sed Catechiſtæ, quia Actorem primus ſe fecerat, primæ probationis partes incumbere omnibus viſæ ſunt, jubetúrque ille inſtare, Quid agi Romæ objiciat in fraudem legis Dei. Peccant enim publicè (ait) in Præceptum illud Primum, *Non habebis Deos alienos coram me.* Habent enim alios præter Deum, quos Divino cultu atq; honore proſequuntur, Virginémq; Mariam, & alios Sanctos, ut Divinam poteſtatem habentes, adorant, invocántque, C. R. pag. 152. Hæc ſumma Objectionis erat. Reponit actutùm Jeſuita, Per ſummam calumniam hæc ſingula dici; *Nequaquam* enim *Præceptum illud Dei immutari* ab iis, *cùm omnia*,

omnis, qui B. Virgini, Sanctíſque *exhibetur Cultus, in Dei gloriam redundet.* Tantummodo *ratio ipſius, & modus nonnihil immutatus eſt. Etenim ſub Lege, ante Chriſtum, immediatè tantùm, ſed* jam *ſub Chriſto, etiam mediatè Deus colitur. Præterea cùm ea lex velit, Nè Deos alienos habeamus,* B. Virgo verò, Sanctíque *non ſint Dii alieni, Sed in eo ipſo cultu, qui illis exhibetur, ſint Deo ipſi ſubordinati, Apparet,* Legem Dei *nullo modo mutari; Cùm Subordinata non pugnare, notiſſimum ſit.*

Inſurgentem denuò Catechiſtam ad hæc, atque plurima contra hanc Defenſionem Jeſuitæ, habere ſe dicentem, non tulit Ille, ſed Dei, Hominúmque fidem inclamans. Dicat primùm Barjeſuita (ait) de tota argumentatione mea, An recta, verá ;ue eſt! An ſecus! Rectam eſſe ſi largiatur, Habemus, quod volumus; Quid opu'ſt alio Reſponſo! Vicimus cauſſam, Et Ille calumniatur. Si neget rectam eſſe, Recta tamen erit vel illius ſummis ingratiis, ſvó ;ue miſer indicio ſorex peribit. Ipſiſſima enim hæc Media ſunt, ipſiſſima ſunt verba Catechiſtæ, C. R. pag. 150. Quibus ille probatum iit, teneri ſe Chriſtum illum tuum pro Deo agnoſcere, eúmque cultu Divino proſequi.

2. Infremuit jam non nemo, (Convitium hoc eſſe, & non tam Parti ſuæ, quam Chriſto Domino fieri, Quem ille, non ſine Scommate, appellárit Chriſtum illum ſuum.) Sed Jeſuita, Scomma nullum eſt; Neceſſaria increpatio eſt, omníque convitio caret. Neque enim vos eundem Chriſtum cum Orbe Chriſtiano, ſed Alium, veſtrúmque, colitis, Alium longè ab eo, quem Eccleſia Catholica indè à principio profeſſa eſt. Per charientiſmum quidem vos pro vero Deo agnoſcere dicitis Chriſtum veſtrum; Sed re tamen verâ veri nominis Deum eum eſſe abnegatis, Divinam enim ei naturam præciditis, Cat. R. p. 126. Deúmque non Deum eſſe cogitis. *Imaginem* igitur *Dei inviſibilis*, uti à Paulo definitur, Col. 1. 15. eſſe non ſinitis aliter, quàm ut indè concludatis eum, ipſum Deum non eſſe, Quia Imago ejus tantummodo eſt, C. R. p. 109. Neque, *Charakte-*

rem

rem etiam ἐπαγγέλιας αὐτῆ, Heb. 1. 3. quàm ut, ἐπάγεται, pro promisso sumere liceat, atque ità obtorto collo pertrahere, κατεγκλῆμα, ad rerum à Deo promissarum, Per Christum exhibitionem, Cat. Rac. pag. 110. Ibi igitur revera estis, ut Christum Deum revera non habeatis, Quem licèt verbis, (verbis enim vestris adfari vos licet, Cat. Rac. p. 151.) negare non audeatis, reipsa negetis tamen: Id enim obstinatè agitis, ut Christus vester Deus non sit aliter, quàm quatenus sublimi quâdam Majestate, rerúmque omnium potestate donatum eum esse vultis, idque nonnisi post resurrectionem ejus à morte, Cat. Rac. p. 225. (Neophytum ergò Deum, & ipso Arianorum Christo infinitis Parasangis inferiorem;) Sed ob illas tamen magnificas dotes (concurrente permissu vestro,) & non propter essentiam suam, verámque Divinitatem, adorandum eum jam, colendúmque esse. Ex hujusmodi autem respectibus, cùm & Nos B. Virginem, & Sanctos Cœlicolas Christi asseclas, justè coli atque adorari contendamus, vos jam, Nostris ad hoc argumentis, cultum Christi vestri (Creaturæ quidem in se, licèt omnium sublimissimæ tandem factæ, Deíq; Titulo insignitæ, sed Creaturæ tamen,) defendere coacti, cultum tamen nostrum tam impudenter arietatis? Additurus fortean vester Athleta erat aliud argumentum De cultu Christi in SScripturis imperato, Cat. Rac. p. 147. Sed quorsum hoc, siquid per se valeant rationes illæ, (quas alibi urget) à Cultu Mediato, atque à Subordinatione ductæ? Si non valeant, quanta cum fraude ibi adductæ sunt? Concedi autem vobis eas nunquam patiemur, & nobis negari; nunquam prodesse vobis, atque nobis eripi.

3. Ad alia pergentem interturbat pars opposita, gravatissimè ferens, potuisse hæc dici, & non potuisse refelli: Ad Hominem enim argumentum erat satis ineluctabile! Quoniam verò deerat qui partibus præsideret, atque Autoritate suâ Moderatoriâ altercantes in ordinem redactos, continere se intra Regulas Disputandi cogeret, omnia actutùm dilapsa sunt in clamorem, & tumultum.

multum. Seceſſum igitur ex abrupto eſt. Optandum verò fuiſſet, neutri intercluſam occaſionem fuiſſe, plura pro placito in hiis addendi: Non Catechiſtæ igitur; ſed ut ad loca SScripturæ Divinam adorationem Chriſto deberi docentia, progredi eum alter ſiviſſet. Ex illis enim omnibus (Quæ multa eſſe ipſe non diſſimulat, C. R. p. 146.) retorqueri optimè potuiſſet, quod ille contra Divinam in Chriſto Naturam impuro ore intorſerat. Nullo enim alio conſilio argumentari ipſe poteſt, præcipi in SScripturis Divinus ut Honor exhibeatur Chriſto; niſi quòd ſine præcepto, cuiquam Divinam Naturam non habenti (quod ille de Chriſto ſupponit,) honorem Divinum exhiberi licitè non poſſe, ſupponeret. Per me igitur, nunquam non habeat hoc, quod poſtulat: Æquiſſima enim res eſt, atque æterno eo fundamento nititur, Quod Deus ipſe jam olim noluit non annunciare, tum cùm de Chriſto ſuo populum diſertè præmonuit, *Ego Jehova: Hoc Nomen meum: Et gloriam meam alteri non dabo*, Eſai. 42. 8. Sequitur igitur nunc irrefragabiliter, Chriſtum Dei Filium, (Cui non ſolùm gloriam ſuam Deus expreſſè dedit, præcepítque, *ut omnes honorent Filium, ſicut honorant Patrem*, Joh. 5. 25. verùm etiam admonuit Fideles, officii ſui eſſe, *In gloriam Dei Patris, confiteri, quòd Jeſus Chriſtus eſt Dominus*, Phil. 2. 11.) Ipſum verè eſſe Jehovam; Hoc & Ejus Nomen eſſe; Alterum igitur Naturâ à Patre non eſſe Eum, eſſe non poſſe; Licèt propter Naturalem illam χώσιν, Quæ Patris, Filiíque inter Se ſemper eſt, (Nos autem Perſonas nuncupamus;) eatenus quidem diverſificentur, Perſonæque, Prima, & Secunda, vulgò appellitentur.

4. Ecquid verò repoſiturus ille erat ad elenchum Jeſuitæ, Quóve Sophiſmate ſperabat evincere, Media eadem, quibus ipſe uſus in loco fuerat pro adoratione Chriſti ſui, nihil illis, à quibus ſurripuerat, profutura, pro adoratione Matris Chriſti, incertum nunc eſt. Eſt quidem, ubi ille Romanam Eccleſiam nequaquam excuſari in ea parte poſſe ſtatuat, licèt eo nomine id faciant, ut Deo

ipſi cultum exhibeant, C. R. p. 152. Et ratione utitur ad ſententiæ ſuæ confirmationem apprimè bonâ: Quia in cultu Divino, non ſatis eſt opinione, quantumvis ſpecioſâ, niti; Sed & veritate quoque ipſâ opus eſt. Salva igitur Pontificiis hæc res eſſe nequit, niſi teſtimonium aliquod SScripturæ proferant, per quod probabitur, tum licere hominibus, tum expedire, Parentem Chriſti non modò μακαρίζειν, ut Luc. 1. 48. Sed & ἐπιδιῶσαι etiam per Cultum & Invocationem. Similis quoque probatio incumbit, (Sanctos in cœlis opem ſuam poſcendos eſſe,) bonâque ſe fide credere, utcunque in prima promulgatione Euangelii, Petrus ipſe non excepit B. Virginem, cùm aſſeruit, *Nomen nullum aliud, præter Chriſtum, ſub cœlo datum ad hoc eſſe in hominibus*, Act. 4. 12, In cœlo tamen nunc innumera Sanctorum nomina dari, Quorum merita, atque interceſſiones, (Petri Succeſſore ità jubente) neceſſariò requirunt ad Salutem hominibus conciliandam.

5. Specioſa quidem ea, piáque ſatis (ſiquid ego rectè judico) opinio eſt, Cœlicolas Omnes Deum dies noctéſque interpellare, in gratiam Catholicæ ſuæ Eccleſiæ, cujus & ipſi Pars maxima, atque palmaria ſunt. Veruntamen ob hoc, (Quòd, neque quo ordine, modóve, ab iis iſtud fiat, neque quibus in terminis conſiſtat, Deus cuiquam unquam revelârit;) invocandos, adorandóſque à Fidelibus Sanctos eſſe, Qui dixerint, probent primùm oportet, (ex illis fide dignis pagellis) non iſtam ſolùm adſertionem, ſed & alteram ei prævíam, Scire Sanctos illos Superos, quæ in terris geruntur omnia, & Quid cuique heic maximè conveniat, precéſque & vota Supplicantium extemplò audire: Quod Pſalmiſta tamen Deo ſoli reſervaſſe videtur, *Tu audis Orationem: Ad te omnis caro veniet,*) Pſal. 65. 2. Nè abeamus nunc ad difficiliores eorum nugas hoc ipſo in argumento, Cuique in Eccleſia liberum eſſe, delectum ſuum facere, & quem ſibi volet, ex eo numero Patronum aut adſciſcere, aut certè abdicare; Et quæ

in

in Orbe noſtro per ſtudia partium inſanis modis geruntur, eorundem viam in religione ſua terere, cœlóque inferre; Sanctas denique illas animas ſeculariſbus obſequiis, procantium planè ritu, (Ædibus, Altaribus, Anathematibus, Peregrinationibus, Thure, Votis, Titulis, Veſtibus, Cereis, aliis Munuſculis,) deliniri, pellicíque oportere; Cum reliquis feſtivæ illius Eccleſiæ crepundiis.

6. Nam quod ab ipſorum Hyperaſpiſtis (Et unicum revera argumentum eſt quod hac in Cauſſa habent, rationis aliquam ſpeciem præ ſe ferens; Ipſi autem validiſſimum eſſe ſtolidè crepant;) vel centies ferè urgeri memini, Divorum Suorum invocationes non minùs licitas eſſe, quàm ſunt Fidelium in terris inter Se pro Se mutua interceſſio, atque oratio, toties à Paulo in Epiſtolis expetita: tam inſignis hæc fallacia eſt, ut non alio, ſi animum advertamus, reſponſo opus ſit ad Cauſſam eorum ſubruendam, ipſóſque jugulandos ſuo gladio. Sic enim procedimus; Negamus iis, Licitum eſſe Fidelibus in terra orationes pro Se mutuùm poſtulare. Mirè igitur triumphant, atque Pauli Loca, hoc ipſum expoſcentis ſibi, (Præter alia plurima, in quibus ipſe orationes ſuas pro aliis non tacet;) numerant, Rom. 15. 30. Eph. 6. 18. Col. 4. 3. 1 Theſſ. 5. 25. 2 Theſſ. 3. 1. Hebr. 13. 18. Philem. 22. Jam quid nos? Cedimus igitur actutùm, atque hanc veniam precati, ſolóque Pauli nomine victos nos faſſi, Sanctè pollicemur, de cætero nunquam non adſenſuros, licitam rem, piiſque omnibus digniſſimam eſſe, ut mutua officia, Sancti in terris, mutua Suffragia, Preces, Opem Sanctam poſtulent; cùm tam manifeſtâ Authoritate, praxíque Apoſtoli nitatur. Adſumant igitur jam Pontificii ex hac conceſſione noſtra, Quid indè inferunt? Si Paulus (inquiunt) implorat pro ſe Orationes Fidelium ad Deum, licet & Fidelibus, viciſſim atque ſimiliter, implorare Orationes Pauli pro ipſis.

Scilicet; Procul omni dubio licet: Concedimus & hoc quoque, Sed detonſâ tamen, antequam procedimus, fallaciâ, quam à Tempore ipſo machinantur; Paulus enim hodiéque non implorat, ſed olim, cùm in vivis erat, implorabat viventium Orationes; vicéque verſâ, & tunc Fidelibus licebat, Pauli tum viventis orationes pro ipſis poſtulare.

7. Excandeſcunt verò ad hæc, atque iſtam temporum diſcriminationem nullo modo ferunt. Nam ſi Pauli in hac mortali carne viventis orationes poterant poſtulare, multò magis poterunt & mortalitate hâc jam exuti, atque regnantis cum Chriſto, clamitant. Sed nos uſque reclamamus, atque iſtud jam iis ſtrenuè pernegamus. Illud enim poſſumus, quod jure poſſumus: At Pauli jam in cœlis Orationes nullo jure poſtulare poſſumus: Non jure Naturali; quia efficere nullo modo poſſumus, ut nos Paulus audiat. Ridiculum enim eſt illud Poetæ,

——*Venti Divûm referatis ad aures,*

Non jure Divino; quia Paulum, cujus Authoritate ſtatim coegerunt nos concedere licitum eſſe viventibus Mutuas Orationes poſtulare: neque feciſſe hoc commonſtrant, neque fieri præcepiſſe. Hoc igitur jam quod poſtulemus ab iis, cùm Juris Divini nunc Quæſtio ſit, injuriam iis nullam poſtulando facimus: Enimverò mirè morigeros haberi nos volumus, qui ſic obſecundemus, & ipſos ſequamur. Annon hanc ipſi methodum nobis jam præſcripſerunt, Qui negantibus juſtè poſtulari viventium ſuffragia, non aliter extorquendum à nobis adſenſum monſtrârunt, quàm à frequente, quod protulerunt, exemplo Pauli? Proferant igitur jam denuò aut Paulinam, aut aliam aliquam è ſacro Textu Authoritatem, Siquid, in Cauſſa jam longè perplexiore, extorquere nobis ſperent; Eapropter jam magis obniti edoctis, Quia tam paratos priùs Pauli Productores, in luto hærere jam perſentimus, atque

atque Paulum nullum in promtu habere, quem proferre possint.

8. Satisfacit autem hoc abunde Sophisticæ illi, atque Theologis verè indignæ, eorum, qui acutissimi in iis visi sunt, Scisciationi, (Si Orationes in terris viventium, cur non & in cœlo Regnantium?) Responsio hæc ad Hominem plenissima est, Quia vel de viventibus quidem dictum, confirmari debere ab exemplo Pauli, ipsi sponte suâ censuerunt. Sîccine verò argumentari, dicam? an certè cauponari Theologiam, edocti sunt, cùm confirmare se posse sciunt, ad ravim id facere, Cùm non possunt, interrogare, Cur non? Quin confirment nobis etiam & de in Cœlo agentibus, vel è Paulo, vel è Pauli Collegis: Ni faxint, Interrogatores ipsi primùm dicant, Cur non, suis jam ipsorum legibus destituti, naso suspendentur à nobis ob rem tam gratis dictam? Cur non, tam captiosi vitilitigatores, ire foras jubebuntur cum suis Quæstiunculis? Neque tamen ista nunc oggerimus, nisi quòd Davidicæ gloriæ apicem esse meminerimus, Hosti, quem Lapillo straverat, etiam gladium Suum eripere, eóque Solo cervices Goliæ demetere. Nam & Ratione quàm optimâ hac in re Nos non destituimur. Etenim quòd Fidelium in terris suffragia à Fidelibus póstulentur, Postulatio ista omnis, est etiam Sancta Monitio. Homines enim sunt, qui postulant, & qui postulantur, Fideles utcunque, Sanctíque: Et Humanum est, (etiam sanctorum,) Errare interdum, decipi, obliviscì, ab officio abesse, deficere in necessariis, tepere sæpe, interdum & torpere. Nulli itaque injuriæ, aut contumeliæ, sed Beneficio potiùs est, beneficium ab iis postulando, veternum etiam excutere, atque ciere eos ad officium: Orando, ut Orent pro nobis, commonefacere eos, Pro se, pro nobis, pro omnibus semper orandum esse: Charitatis eorum stricturas aliquas exposcendo nobis, Divinissimas virtutis illius flammas in ipsis excitare, atque adaugere.

9. Aliter autem se res longè habet in Choro Cœlesti.

Monitione nullâ nostrâ illi indigent, nullâ excitatione. Silentibus quantumcunque mortalibus, aut despectui quidem habentibus, illi tamen tam miselli non sunt, ut nostro vitio, quod suum est, perpetim non agant, Non possunt enim non agere, quia non possunt delinquere. Quantum igitur licere sciunt, atque expedire, non rogati, non minùs, quam rogati, ipsi pro nobis ultrò intercedunt apud Dominum; Ab officiis omne genus Divinis (præcipuè Charitatis, quæ iis in Regionibus æternùm viret;) nunquam absunt, quicquid à nobis agatur, aut non, nunquam intermittunt, neque cessante celeusmate nostro, Cessatores illi fiunt. Nam quod de animalibus illis cœlicis dicitur, ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσι, Apoc. 4. 8. etiam ad eos pertinet, Καὶ λατρεύουσι αὐτῷ, ἡμέρας καὶ νυκτὸς, ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, Apoc. 7. 15. Haut magis igitur solicitandi à nobis in opem nostram Illi sunt, quàm aut Diem precamur, ut redeat, Solem, ut influat, Lunam, stellásque, ut noctibus præsint, Aut quàm Intelligentias rogamus, ut Orbes, quibus præsident, informare, atque movere nè desinant, Aut quàm Angelis denique supplicamus, ut faciant, quod nunquam non faciunt, ad ministeria Sanctorum prodeant, Heb. 1. 14. éque jussu Divino custodiam nostri capescant, & salutem nostram in terris communiant. In Causa igitur Sanctorum apud Deum agentium, nullæ partes nostræ sunt, nisi ut Gratiam eorum strenuè imitantes, gratiásque Deo pro iis quotidie agentes, eorum quidem memoriam piâ semper mente fideliter celebremus, sed Christum solum, Regem Sanctorum, Apoc. 15. 3. adoremus & invocemus.

Sect. XVIII.

1. *Pro Creaturæ Cultu, quem negat Jesuitis, Quid ipse Barjesuita.*
2. *Quæ Gloria Creaturis concessa est. Divini Cultûs nulla.*

nulla. Chriſto debetur ex Unitate Naturæ. Electi, ut ſint Unum.

3. *Chriſto nihil Divinum tribuunt niſi poſt Reſurrectionem. Deus & Homo quî poſſint Unum eſſe.*

4. *Laus eſt minus quid, quàm Gloria. Idola omnia Deus minùs æſtimat, quàm è Servis ſuis Unum.*

SEctionem antegreſſam jam vix abſolveram, cùm planè perſpiciam, adſumento opus eſſe. Incido enim in locum ejuſdem Catechiſtæ, qui ad Textum eum Prophetæ, quem Paragr. 3. allegavimus, *Gloriam meam alteri non dabo*, Eſa. 42. 8. ex profeſſo Sic reſpondet; "*Satis apparet, quid ſibi velit illa particula*, Alteri; "*Etenim illico ea conſequuntur*, Neque honorem meum "Sculptilibus. *De hiis itaque eo loco Deus loquitur*, "*Qui cum eo communionem nullam habent, Et quibus*, "*ſi gloria, & honor aliquis tribueretur, in eum non re-*"*dundaret. Verùm nequaquam dicit, Se cum eo non com-*"*municaturum gloriam ſuam, qui ex eo pendeat, & qui* "*ſit ei ſubordinatus. Hâc ratione enim nihil decedit* "*ipſius gloriæ, cùm univerſa in eum referatur. Etenim* "*cùm Dominus Jeſus à Deo pendeat, & ei ſubordi-*"*natus ſit, quicquid honoris ei exhibetur, id totum in* "*ipſum Deum redundat.* Hæc ille, C. R. p. 122. O ſi Jeſuita igitur nunc denuò adeſſet, atque ea, quæ ipſe priùs ex iſto ſtrenuè urſit, pro cultu Sanctorum, nunc perſentiret, cramben ſolummodo fuiſſe, à Barjeſuita ibi repetitam ex iſto Loco, Sed tamen Seipſum, qui de Sanctorum Cultu Jeſuitam damnârat, miſerè enecantem! Prohiberi autem jam nullo jure poteſt, quin & Locus iſte in Jeſuitæ (abſentis nunc utcunque) gratiam accommodetur adverſùs hoſtem ſuum, útque illatio à Catechiſta heic inſtituta, (Argumentum enim ad Hominem eſt, ut ut in ſe nè hilum valeat:) ad Pontificiorum Cauſſam confirmandam non minùs conformetur. Sic igitur legatur, "*Ne-*"*quaquam dicit Deus, ſe cum iis non communicaturum* "*gloriam ſuam, Qui ex eo pendeant, & qui ſint ei ſubordi-*

" *nati. Hâc ratione enim nihil decedit ipſius gloriæ, Cùm* " *univerſa in eum referatur. Etenim cùm B. Virgo,* " *Sanctique in Cœlis à Deo pendeant, & ei Subordinati* " *ſint, quicquid honoris iis exhibetur, id totum in ipſum* " *Deum redundat.* Quo jure igitur, Qui iſtam Conſequentiam ſibi nunc pro cultu Chriſti Sui (vero enim Chriſto Divinus Cultus ex alio longè capite debetur;) concedi poſtulat, eandem tamen Pontificiis pro Sanctorum Cultu detrahat, abnegétque, Aut quâ fronte, niſi inſanùm perfrictâ, & verè perditâ, in eorum ἀγνοιαν involare poſſit, cùm & ipſum redarguat culpa eorum, eandem prorſus cum ipſo hanc Defenſionem habentium; ipſe Catechiſta (reus jam bis habitus in hoc genere,) per me videat, & reſponſionem ſuam, ubi ſatis excoctam ſibi eſſe confidat, iis adponi jubeat.

2. Nos interea, Quod de Cultu propter Dependentiam, déque Divino Honore aliis per Subordinativum Jus communicando, aut Deum per Redundantiam etiam adorando, jam ſatis priùs dictum eſt, non repetimus. Sunt quidem in Creaturis ſuis, quas Deus multiplici gloriâ veſtivit: Sua eſt ipſi Cœlo, Aſtriſque; Sua etiam ſub Cœlo, Regibus, atq; Principibus gloria; Eſtq; ea omnis de Deo ipſo deflua, propter Deũ debita, ſub Deo ordinata, & in Deum redundans. Sed non eſt ea iſta gloria; Nuſquam paret, Eſſe eam Divinæ Adorationis, & Invocationis. Soli ſibi hanc Deus æternùm reſervat, atq; Alteri nemini dabit; Hoc eſt, Nuſquam juſſit dari; non patietur dari; Siquis cuiquam, præterquam Deo, quocunque prætextu, dederit, rapinæ reus erit, atque ſeverâ ultione plectetur. Meſſiæ tamen Suo cùm & hanc dediſſe eum ſciamus, daríque ab omnibus, etiam ab Angelis univerſis, Heb. 1. 6. præceperit, reluctentur Barjeſuitæ, rumpantur ut ilia, erit Meſſias & ipſe Jehova, non Alter à Deo, Sed ejuſdem Dei Altera tantum Perſona; *Ille* enim *& Pater unum ſunt*, Jo. 10. 30. una eadémque eſt utriuſque Natura, utriuſque Eſſentia; licèt cum ea inter ſe Diſtinctione, ut Unus non ſint, ſed Perſonæ duæ.

Neque

Neque quicquam huic Teſtimonio officit, quod ab illis, per Summum cavillum, opponitur, Cat.Rac. p.102. Dixit quidem Chriſtus ibidem, *Pater qui dedit oves Mihi, Major omnibus eſt; & nemo poteſt rapere eas è Manu Patris Mei.* Sed de Raptoribus ſolùm, & non de Se ipſo intelligendus eſt, univerſis illis Patrem majorem eſſe, Rapere igitur in eorum poteſtate non eſſe; Oves autem ſic datas ei eſſe, ut in Patris quoque manu adhuc ſint, ſic ut ſua, Patríſque manus una ſit, Hoc eſt, Poteſtas atque Providentia Divina in utroque ſit eadem; Quæ quidem Unitatis in iis maxima eſt probatio. Dixit etiam alibi Chriſtus, *Serva illos in nomine tuo, ut Illi ſint Unum, quemadmodum & Nos*, Jo.17.11. Electi enim, Perſonis quantumcunque diſtincti, habent & ſuam quoque inter Se Unitatem; Non Naturæ ſolùm dico, quâ Homines ſunt, ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, Act.17.26. Sed & quâ Electi ſunt, Specialem aliam, id eſt, Spiritualem, & Gratiæ; Πάντων ἡ καρδία, καὶ ἡ ψυχὴ μία, Act.4.32. Unum corpus enim ſunt in Chriſto, Rom.12.3. ἓν σῶμα, καὶ πνεῦμα, Eph. 4.4. déque hac Unitate eorum Chriſtus ibidem Se exponit, *Ut & ipſi in Nobis Unum ſint*, Jo.17.21. eo enim pacto fierent, τετελειωμένοι εἰς ἕν, ver.23.

3. Improba autem diſtortio eſt, ſolóq; eo digna, qui Solens Suo More, dictum hoc Chriſti, *Unum ſumus*, ità pervertit, Ut, *De Voluntate aut de Potentia in Salutis noſtræ ratione accipi debere*, ſtatuat. *Debere*, verò, ὦ θαυμάτιε! Quo de jure, obteſtor? Quiáne Tu nunc jubes? Satis pro imperio. Non Sic acceperunt Anteceſſores illi tui, quos Chriſtus adfatus eſt, *Lapides enim ſuſtulerunt ut lapidarent eum*, ver.31. Quem (ſi id volebat,) tam paratum in ſalutem hominum, plauſu potiùs in cœlum evehere debuerant. An jure optimo ſic accipi debuiſſe dices, Quia ità Pater ei dederat? Ain' vero? Patrem cùm Oves ei jam antè in manus daret, dediſſe & eam potentiam? Ergò, jam ſi habebat, cùm iſta diceret, Menſium non paucorum (nequid ampliùs dicam) Spatio, (ut optimè colligitur, ex aliquot pòſt itineribus ejus, Joan.10,40. & 11.54. & 12.1.)

ante-

antequam in Crucem actus est, Cur toties jam ex te audimus, próque fundamento tibi positum est, De Christo tuo salutis Authore facto, déque Potestate, & cæteris donis à Patre in eum collatis, non nisi post resurrectionem ejus? Cat. Rac. pag. 80. & 127. & 225. Quin monetis eum igitur, ut temporis, Suíque meliùs meminens, dicat, *Ego & Pater Unum Erimus*: De cujus veriloquentia tam piè cautos vos Barjesuitas esse audimus, ut cùm ad Latronem in Cruce respondisse legatur, *Amen, dico tibi, Hodie mecum eris in paradiso*, Luc. 23. 43. per Horas verò Quadraginta (plùs minùs) ante Resurrectionem illud *Hodie*, dictum fuerit, Authores Lectoribus fueritis Sapiendi, atque aliter interpungendi ea verba, Christum enim vestrum dixisse, *Amen, dico tibi Hodie, eris mecum in paradiso*. Veruntamen neque Sic abibis: Supererit enim & hoc enucleandum tibi, Quâ tandem torsione, quibúsque fidiculis efficies, ut Christus tuus, Qui Naturam neutiquam Divinam, sed Humanam, solùm nactus est, id est, Creatam, finitámque, Voluntate tamen atque Potentiâ Unum sit cum ipso Deo, Increato, atque Infinito, Cùm Finiti ad Infinitum nulla proportio sit. Quantò minùs Infiniti, atque Finiti (Quale est τὸ Ἕν,) Unitas esse poterit? Enimverò, quâ Homo Voluntatem Divinæ voluntati conformem habet, eatenus Deus & Homo ille Unum, idémque Velle dici possunt, Quâ Divinæ etiam potentiæ particeps sit, eatenus Unum Posse eos, sed Unum Esse eos, dici non potest, nisi Suppositâ Naturarum (Divinæ, Humanæque) Hypostaticâ unione: Ex eo autem Suppósito, (licèt ex eo Solo) Homo ille, Patérque rectè dicentur Unum Esse.

4. Cæterùm ad id, quod in Propheta sequi objiciebatur, *Gloriam meam Alteri non dabo, & laudem meam Sculptilibus*; Quandoquidem eo Solùm argumento Nos non nitamur, neque ad adserendam Christo Suam Divinitatem, neque ad abnegandum Divinum Honorem cuivis creaturæ, próque Solius Dei Adoratione; pauca jam sufficient. Istud igitur dicimus, Unicâ licèt negatione,

pro

pro idiomate Hebraico, contentæ videantur, Duas tamen ibi, distinctásque Sententias esse; Quarum in Posteriore, quæ Priori sic annexa est per modum Argumenti à Majore, repetendum, ἀπὸ τῆς κοινῆς, est antegressum Negativum. Ista enim Mens loci est, Gloriam meam cuipiam Alteri (quantæcunque eminentiæ fuerit, quàm vicinæ cunque relationis,) non dabo: Mea enim hæc, (hoc est, Dei Solius) gloria est, & non Deo non debita, non danda: Quanto magis igitur Sculptilibus, atque eorum Incubatoribus, Dæmoniis Gentium illis Numinibus, nè tantulum dabo quidem, Non de Laude Mea aliquid? Et ex ipsis certè verbis colligi hoc non ineptè potest; tum à mutatione vocabuli, כבודי, in illud, quod multo minus in se esse novimus, quàm תהלתי, tum ex variatione quoque ipsius Numeri, Ut minore in pretio apud Deum Gloriæ, esse Sculptilia ea universa simul sumta, Dii utcunque à Gentilibus habebantur, sciamus, vel Unico Singulari Altero, (Hôc, vel Illo) in Creaturis, Dei famulis, & Sculptilia exosis, Locum suum habente.

Sect. XIX.

1. *Barjesuita est Hæreticorum callidissimus per torsiones SScripturæ. Ecclesiam credit Catholicam, sed non Ecclesia.*
2. *Ubi torquere SScripturas nequit, squallet.* Χαραχλὴς *semel tantùm habetur, atque* ἀπόφασις, *ut de Persona.*
3. Exhibere, *non est Effigiare.* חרת *ad Formam Rei refertur.*
4. Ὑποθέσις *non est* ἀπόφασις. *Promissa Dei. Fraus est in non interpretandis Vocibus.*

ILlud, *non nescimus versutias ejus*, 2 Cor. 2. 11. Licèt ab Apostolo dictum sit de ipso Diabolo, licebit tamen mihi & ad Filium hunc Diaboli, Act. 13, 10. applicare, ad Barjesuitam meum, Non nescire me, Quantâ Cogitationum

num vafritie, quibúsque ad fallendum astutiis instruatur, è quibus in Ecclesia Christi callidior nunc evadit cunctis Decessoribus suis Hæreticis, Ut & Serpens in Paradiso erat cunctis Animantibus terræ, Gen. 3. 1. Quanquam verò, pro Summa Parentis Sui abundantia, Eph. 6. 11. & ipse μεθοδειῶν istarum ditissimus sit, nullúmque non genus κυβείας πανουργίας, πρὸς τὴν πλάνην. Eph. 4. 14. in promtu, atque ad unguem habeat, Palmarium tamen ei, Artísque suæ Caput in quolibet ferè Quæsito est, Vocabulorum phrasεώnque SScripturæ Sophistica distortio, Et quia in utraque Lingua, Hebræa, Græcâque, eadem Vox, eadémque Locutio, simpliciter sæpe sumatur, sæpe & per Metaphoram, proptérque Figuræ rationem ad diversas Significationes diversis in Locis accommodetur, ex ea techna cavere impuro suo Capiti, atque si Simplici dicto peti Se sentiat, confugere ad Tropum; Sin sub Figura hâc pereundum ei sit, aut Tropos Omnes ejurare, aut ad alteram Figuram transfugere; Spretis interea, pessúmque datis, non Loci solùm Scopo, sed & Sanctæ Catholicæ Ecclesiæ (Quam, Se credere dicit; (Dicet & Diabolus:) Sed Cui, neuter: De ea enim non sunt,) Consensu; Acsi Socinino jam demum ævo Ecclesia Christiana Sapere cœperat, & quæ sub Domino Jesu per tot Secula cæcutierat antè, neque Legem ipsam Christi, id est, N.T. exponere poterat, nonnisi Barjesu jam beneficio mirabilem lucem nacta sit, & nunc ad amussim calleat omnia. Quàm longè verò hæc à contumelia absint, & quàm merito suo maximo in Barjesuitam à me cudantur, indicio sint ea, quæ de Racoviano Catechista jam sæpe, (obiter tantùm, atq; ut mihi, Sacræ solùm Critices vestigia prementi, incidebat,) déq; pluribus vocabulis, phrasibúsque ab ipso tortis, monita à me sunt, atque ubi inciderint, sunt porrò monenda.

2. Quod inpræsentiarum verò monendum occurrit, est, Ut in Ecclesia Christi cordati qui sunt, piéque & sobriè sapiunt, mecum observent, quàm miserè magnus iste ardelio flacceseat, atque non solùm acuminis omnis,

omnis, ſed & rationis quoque expers ſit, & turpiter ſqualleat, ſi quando conſuetis iſtis dolis deſtituatur, & per ſilentium SSpiritûs (Quem, an ob iſtam injuriam, infenſiùs, impenſiúſque oderit, non dico;) relinquatur, ut piſcis in arido, à ſolito illo χρησφυγέτῳ ſuo excluſiſſimus. Exempli gratiâ, Cùm Apoſtolus inter alia diſerta Divinæ in Chriſto Naturæ argumenta, quæ in Barjeſuitarum illum exoſum eculeum, (Capitulum primum dico Epiſtolæ ſuæ ad Hebræos;) congeſſit, adſerat, Filium eſſe, χαρακτῆρα τῆς ὑποστάσεως τοῦ Θεοῦ, Hebr. 1. 3. Quid ad hoc Proteus noſter? Verùm apage malè ominatam quæſtionem. Illéne ut quicquam ad hoc? Unde terrarum haberet, cùm vocabulum illud, *Character*, nuſquam præterea in Sacris literis reperiatur, ex cujus amphibolia aliquid ſibi poſſit in capitis ſui ſalutem extundere? Cùm & altera ea vox, *Hypoſtaſis*, licèt quater alibi uſurpetur, ſolùm tamen hoc in loco prædicetur de Deo, ut de Perſona, ὑπόστασις ἀυτῦ, Cæteríſque in locis tantam ſpiret Rerum, ad quas refertur, certitudinem, evidentiam, realitatem, ut ex pumice aquam citiùs expromere quis poſſit, quàm ex iis aliquam in hunc Locum cavillationem? Igitur cùm jam Spirituali Jezabeli, Apoc. 2. 20. Stibium ſuum, & quod Capiti ſuo Bonum faciat, 2 Reg. 9. 30. SScriptura inviderit, commaſculanda erat meretricia frons, atque, nè nihil videretur dicere, γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, aliquid, quàm futile idcunque, pro Reſponſo extrudendum erat. Ait igitur, *Quòd verò Chriſtus* Character Hypoſtaſeos Dei *dictus ſit, hoc intelligi debet, Deum, quicquid nobis promiſit, jam reipſâ in Chriſto exhibuiſſe*, Cat. Rac. pag. 110. Atque iſta jam eſt Ovi ſui τῆ ὑποστάσει præclara excluſio!

3. Debet autem? Nempe hoc aſſiduè? Sed quo jure, ô Bone, univerſi Fideles hoc genus Debitores à te fiunt? Non alio quidem quàm Barjeſuitico. Sed dices, Annon enim quod efformatur, eatenus & exhibetur? Credendus quidem es hoc dicere: Et certiſſimè

ſimè exhibetur. Exhibetur quoque non minùs & Ovum, quod excluditur. Sed neque excluſio Ovi tui, neque exhibitio promiſſi alicujus dicenda eſt Rei efformatio. Characteriſmus propriè ſignificat ipſius formæ in quaque re figurationem, Naturæ, atque Eſſentiæ effigiationem, atque indè, τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς φύσεως, à Baſilio dici, notatum mihi eſt ad Lexicon, ex Hexaem. 4°. Ipſum quidem Græcorum, χαρακτὴρ, deductum eſt ab Hebræorum, חרת, quod eſt, *exarando repræſentare*, ſeu *inſculpendo ſic deſcribere rem, ut præſens ibi diſtinctè adſit*; Neque alio jam modo dicit Apoſtolus, Filium Dei eſſe, *Characterem Hypoſtaſeos Patris ſui*; Ejuſdem nimirum Naturæ alteram Perſonam.

4. Tum quod Cybeliſta obtrudere heic ſatagit de Promiſſis Dei, hei, quàm evanidum eſt! Stat quidem Deus, æternúmque ſtabit, promiſſis ſuis, exhibétque ea, σὺν τόκῳ, & in Chriſto ſemper exhibet. Sed quid indé; Ergóne eſt *Character exhibitio?* Ergóne & *Hypoſtaſis* eſt *Promiſſio?* Quâ demùm Authoritate hoc firmabit nobis? Peregregiâ veró: ſuâ ipſius enim, hoc eſt, egregiè ridiculâ, & deſpuendâ. Dabo ei tamen, quia Bonus eſt, quî ſalva ei inter pullos ſuos res hæc erit. Nam, ἡ ὑπόσχεσις, Græcis eſt *Pollicitatio*, ſeu *Repromiſſio*. Ab ea verò quàm parùm, literulíſque, ſonóque, abludit, ἡ ὑπόστασις! Hoc igitur ſatis ei ſit; Nam & quod apud Senes vulgò legitur, καὶ πᾶσαν ἀνθρώπων τὴν ὑπόστασιν, Deut. 11. 6. Alii correctiùs legendum cenſuerunt, πᾶσαν ἀυτῶν τὴν ὑπόστασιν. Enimverò tali aliquâ Defenſione opus habet putidum iſtud Scitum, quod ille tam gratis ſuos docuit, *Intelligi debere*. Sed laudem quidem ſuam meretur, quòd hactenus ſapuerit Catum Caput, ut neutrum horum vocabulorum interpretari Suis voluerit, aut aliter, quàm Græcè, *Characterem Hypoſtaſeos*, unquam exprimere, Nè ſuboleret iis, quid rei eſſet, ſi vel ipſum Latinum Vulgarem, (minùs utcunque & in hoc exactum) ſecutus fuiſſet,

(Quem

(Quem aliis in locis tamen, cùm in rem ſuam eſſe videatur, nè vult non premere,) legiſſétque, *Filius eſt Figura Subſtantiæ Dei.* Sed veniâ hâc dignus eſt; Fecit enim quod potuit miſer; Atque in re tam deſperata, eſt aliquid prodiiſſe tenus.

SECT. XX.

1. *Per πολυσημασίαν vocabulorum diſtorquentur SScriptura.*
2. *Θεότης, & Θειότης ut differant.* Divinum *de Rebus aliis, præter Deum, dici obtinuit.*
3. *A Poſſe ad Eſſe, non ſequitur.* Θειότης, *voluntatem Dei, non ſolam, ſed cum omnibus Attributis Ejus, complectitur.*
4. *Chriſtus præferendus eſt univerſis Sapientibus.*
5. *Infinita inter eos diſparitas eſt.* Κατοικῶν *eſt Perſona.*
6. *Chriſtianos mirè continet in fide & Officio, quòd ſciant, Chriſtum eſſe Deum.*
7. Deitas *in Chriſto* corporaliter, *ex parte Dei dicitur propter Hypoſtaticam Unionem, ex parte Hominis, Quia non Animam Humanam ſolùm, ſed & Carnem adſumſit.*
8. Corporaliter *poni tantùm pro* Integre, *quàm ridiculum!*
9. *Summa mentiendi Ars eſt, ut verum etiam ſuo modo ſit, quod dicitur. Barjeſuita in hoc eminet.* Πνευματικῶς.

QUàm miſerè torquetur, & æſtuat infelix Barjeſuita, ex altera illa Apoſtoli Sententia de Chriſto, Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς, Col. 2. 9? Nam & heic SSpiritus, (vel ob hoc, Odio ipſius pluſquam Vatiniano digniſſimus ab eo habitus,) inclementer intercluſit ei familiarem ſtropharum ſuarum viam, Ex eo quòd & horum vocabulorum, Θεότης, atque σωματικῶς, neutro uſus ſit in aliis N.T. locis, per quorum

rum πολυσημασίαν, ille aliquem sibi clypeum fabre facere posset, contra tam fatalis sibi sententiæ vim. Quid igitur facit? Quod miserè reum decet: Sto Judâ Descriptore, *Despumat suum ipsius dedecus*, Jud. ver. 13. & præterea nihil. Primò enim, ut Textum ipsum, quantum possit, corrumpat, dat Operam; Arrosum igitur, semesúmque allegat. In Quæstione quidem Responso suo præfixa, Scelestus Præceptor Discipulum ejus, Præceptore suo fideliorem esse per fraudem voluit, curavítque, ut verbum ipsum Apostoli apponeret, Déque Omni in Christo Plenitudine interrogaret: Verùm ipse respondet ei, De Aliqua. Absorbet igitur, tam infaustum ei, Universale illud, Πᾶν, aítque, *Plenitudo in eo habitat*, Cat. Rac. pag. 110. Illud primum est. Minùs etiam ad palatum ei facit ipsa, κατοίκησις, ab Apostolo prædicata de Christo: *Habitare* enim, nisi impropriè sumatur, Personæ est; Dicere igitur, Θεότητα *habitare in Christo*, nimis apertè innuit Naturarum Unionem in eadem Persona. Declinat igitur & hoc; Nam quicquid id est, (plus, minúsve) est quod juvabit, si silentio supprimatur; de *Habitatione* igitur nè χύ. Ità igitur loquitur, ut transeat jam ad tempus *habitare in eo*, quasi nihil aliud sit, quàm *in eo esse*, vel *eum habere*, vel quidlibet aliud. Hoc est Secundum.

2. Præ cæteris verò non placet illa vox, Θεότης. *Deitas* enim illa est; At si omnis Deitas in Christo adsit, quî fierit poterit, ut Ille Essentiâ Deus non sit? Nunc igitur adhærendum est Vulgati Latino, Ille parùm attentè reddit, non, *Plenitudo Deitatis*, sed, *Plenitudo Divinitatis*. Amicè factum est, ait vulpecula, accipítque versionem ejus, neque aliter heic legit, quàm *Plenitudo Divinitatis*. Quanquam enim in ipso Deo, Θεότης, atque Θειότης, eadem reverâ sint, (consulatur ad hoc, Rom. 1. 20.) Solóque ex contemplationis nostræ modo differant, de Christo tamen nunc cùm agatur, cujus Deitatem iste sacerrimè harpagavit, Θειότης magìs ad rem Barjesuiticam faciet. Nam quid si in Christo Θειότης esse dicatur?

dicatur? Annon Homo ipse erat? Ipsa autem Anima Humana, θεῖόν τι, vulgò audit, &

—— *Divina Particula Auræ.*

Sed & Numinis id, quod Gentilium Diis attributum est, θειότης passim dicitur; Applicari denique hoc ad res inferiores, Deitatis omnis inanes, satísque in se viles, argumento erit illud,

—— *Divinum opus Alcimedontis,*

apud Poetam. Atque hoc jam Tertium est. Hiis igitur sic præparatis, jam sacer Agyrta nil veretur animi sui sententiam exponere.

3. Ait igitur, *Primùm, hac vox*, Divinitas, *designare potest Voluntatem Dei*, C. R. pag. 111. Ad hujus autem cavilli refutationem satis jam nobis esset, regerere, At hæc vox, *Deitas*, non potest id designare. Dicto enim hoc, actum est de Responso ejus. Verùntamen non sic abibit ineptulus Sophista. Respondeat, Primò, Quorsum illud, *Potest*, suum? sequitúrne à Posse Argumentum ad Esse? Juramento nos contrà (jusserit) contendemus, Posse & egregium Catechistam, ineptire, cavillari, sophistam agere: Ipse concludat igitur. Negamus ei tamen, Posse &, θειότητα, id est, *Divinitatem*, Dei Voluntatem designare. Si possit, exemplum aliquod proferat. Hoc præsertim in loco nè possit, suus ipsius paralogismus impedit. De Sola enim voluntate Dei designanda, ille se accipi intendit, quam Dominum Jesum mundo per Doctrinam suam patefecisse vult. Hujus igitur doli caussâ clàm surripuit vocabulum, πᾶν. Jam verò, θειότης licèt sensu sano dici possit universa Attributa Divina in se comprehendere, Voluntatem, Majestatem, Simplicitatem, Bonitatem, Æternitatem, Justitiam, Sapientiam, Providentiam, Omnipotentiam, Quicquid denique ex ipsa mentione Deitatis, in animum nostrum de Deo cadere potest, Voluntatem tamen solam, (exclusivè ad

cætera idiomata Divina, ſic ut Plenitudo Voluntatis Dei pro ſolitaria in Chriſto Habitatrice nunc ſumatur, Tota autem Deitas incolatum in eo non habeat,) deſignare non poteſt.

4. Cogitur igitur & fallaciam fallaciâ pertegere, nè perpluant, cùm ad hujus commenti confirmationem ſic ſubjungat, *Dictum hoc de Chriſto, Plenitudinem Divinitatis in eo habitare corporaliter, opponi ab Apoſtolo, non Perſonis, ſed Philoſophiæ, & Legi.* Falſiſſimum enim & hoc eſſe, ipſa verba Apoſtoli proclamant; Nam, Μὴ τις ὑμᾶς ἔσται ϛυλαγωγῶν· &, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, de Perſonis, atque ipſis hominibus, expreſſè dicuntur. Licèt igitur hominem Paulus neminem nominat, non minùs tamen hominibus, legem ſuam, aut Philoſophiam obtrudentibus, quàm ipſi Legi aut Philoſophiæ, dicendus eſt opponere effatum illud de Chriſto: *ut ſileat coram eo omnis terra*, Habac. 2. 20. Cadit igitur prorſùs ea propoſitio. Cadit & altera quoque, quam indè adſumit. Nam & ſi hoc non ità eſſet, ideò tamen, *De Chriſti Doctrina ſolùm, & non de Perſona ejus, accipi hanc ſententiam*, tam abſonum planè, frivolúmque eſt, (Quod ille tamen *perſpicuum* ex eo argumento eſſe, ſtolidè gloriatur) ut omni non conſequentiâ ſolùm ex iis præmiſſis, ſed & ratione quoque in ſe, careat.

5. Sive enim Philoſophia & lex Moſis, ſive Philoſophi ipſi Scientiam ſuam, Judæíque Legem ſuam venditantes, (utrum verò ſtatuatur, in hac Quæſtione, nè ciccum quidem interduim;) Pars oppoſita nunc ſit, Per ſummam tamen fraudem ab eo dicitur, *Apoſtolum iis opponere orationem eam.* Ille verò opponit iis ipſum Chriſtum. Diſerta ſunt verba ejus, Καὶ οὐ κατὰ Χριϛὸν. Jam verò ſi rectè hoc ſequeretur, (u i ille callidè ſupponit,) Hoc de Chriſto iis opponi, Quia Doctrina ejus erat Voluntas Dei; Quantò magis ſequetur, Chriſtum ipſum iis opponi, quia ipſa Deitas in Chriſto inhabitat! Alia autem Oppoſitio heic nulla

la inſtituitur, quàm à Perſonarum infinita diſparitate; Eſtque Argumenti ejus ipſe Scopus, Non oportere pati Fideles per Philoſophiæ, Legiſve Dictatores ſpoliari ſe, abducíque à Chriſto, cùm ipſi Chriſtum ipſum Ducem ſibi Dominúmque habeant, non particularis alicujus Scientiæ aut Doctrinæ magiſtrum ſolùm, ſed in quo etiam Deitatis ipſius tota Plenitudo corporaliter habitet. Quàm prodigioſè igitur hæc vis fiat verbis Apoſtoli, adſerere, Accipi hæc (à quoquam ſcilicet, præterquam ab Impoſtore Barjeſuita;) *De doctrina inhabitante in Chriſto, & non de Perſona*, jam ſatis indicatum eſt, ex triplici eo medio. Neque enim, θεότης, dicenda eſt, *Voluntas Dei*, nedum eſt, *illius Doctrina in Chriſto*; Neque, πᾶν τὸ πλήρωμα θεότητος, de ſola Voluntate Dei accipi ullo modo poteſt; Neque etiam accipi ſolet, κατοικῶν, cum ſuis Conjugatis (ſemicenties tamen in N. T. occurrunt) niſi de Perſonali cujuſpiam inhabitatione.

6. Neque etiam ut aliter hoc in loco accipiatur, patientur geminæ aliæ maximi momenti res: Prima eſt, Tempus ipſum, quo Apoſtolus jam hoc in Verbo uſus eſt. Licèt enim hæc ab eo ſcripta ſint, Non cùm Chriſtus in terris agebat, docebátque ſuos Voluntatem Dei Patris, ſed poſt aliquot luſtra, cùm in cœlis jam diu Dominus conſederat, in Præſenti tamen etiam jam ponit; Non dicit igitur, ὃν ἐκάθισε, Quo tamen exemplo dixit de Fide ipſa Chriſtiana, ἥτις ἐνῴκησε πρῶτον ἐν τῇ Μάμμῃ Σου Λωΐδι, καὶ τῇ Μητρὶ Σου Εὐνίκῃ, 2 Tim. 1. 5. ſed ratione Perſonæ, æternùm ejuſdem, ait, κατοικεῖ ὃν ἐκάθισε πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος. Iſtud verò ſi ad Doctrinam ſolùm Chriſti in Cœlo jam confidentis reſtringeretur, ad argumentum Apoſtoli nè tantulum quidem faceret, neque ponderis aliquid in ſe haberet, ad Chriſtianos in Fide Chriſti, atque Officio ſuo continendos: Ex altero verò reſpectu, Quia in Carne ſua ipſorum, (in corpore enim Chriſti, Cœlorum nunc incolâ,) Deitas

ipſa in tota plenitudine ejuſdem Perſonaliter, indè à momento ἀναστάσεως, etiamnum habitat, Quid non ſunt præſtituri Fideles, atque ſummâ Fide elaboraturi, Ut divelli ſe nunquam patiantur ab Illius (In quo & ſeipſos quoque Divinitus repletos eſſe intelligunt, Καὶ ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, verſ. 10.) ſpirituali & myſticâ unione? Alterum verò, quod, *Plenitudinem omnem Deitatis*, de ſola Dei voluntate, per Doctrinam Chriſti explicanda, accipi non ſinet, eſt, quòd, *inhabitare ea in Chriſto à Paulo dicatur*, Σωματικῶς. Eſtque jam Quintum hoc & ineluctabile Argumentum, contra inſanam eam, & execrandam Loci diſtortionem.

7. Ut igitur ab hoc ictu iſte ſe liberat? Planè aufugit nequam; ſed veteratorio tamen, hoc eſt, ſuo, modo, Cum Pollicitatione, (ſi placet) ſe denuò pugnaturum. Sed iſta reverâ res eſt: Quantumcunque perfricuerat ipſe frontem ad quidlibet audendum, deerat tamen ei jam, quâ in ſe quidem, confidentia, tot immanes abſurditates, uno ſimul tempore, ſine omni probatione, congerendi; Quâ de ſectariis ſuis, ſpes, poſſe iis tam craſſè imponi, ut hoc unico jam hauſtu velint tantorum prodigiorum amyſtin educere. Glorioſulâ igitur apoſiopeſi uſus, *De hac verò voce*, Corporaliter, *quid ea notet, inferiùs ſuo loco audies*, ait, Cat. Rac. pag. 111. & abit. Ἄπαγε δ' ἐς μαχαίρας ἐνυοδὼν, aſtutiarum Dædale. Ut enim magis Suus locus quiſquam huic voci eſſe poſſit, quàm heic, ubi modus inhabitationis, (quam ipſius Deitatis, inque omni plenitudine ejuſdem, in Chriſto eſſe, ab Apoſtolo edocemur) explicari ſe poſtulat? *locum Tuum* igitur dic, ſceleſte, non *ſuum*. Tu ubi locum nactus fueris, probationem declinandi, obitérque elabendi, incautúmque & parùm memorem Auditorem tuum ludos faciendi, tum audiet. In loco ſcilicet, ubi ſperare poteris, haut certò pereundum tibi eſſe, vel à Veritate, ſi ea dicatur, vel ab impoſtura, ſi nihil

hil ad rem dicatur; Istud enim vis; atque *loco suo*, est loco Barjesuitico, loco ad fallendum accommodatissimo. Ad dicendum verò, quid, *Corporaliter*, notet, hic locus aptissimus est, ut Christiani jam ex Paulo intelligant, In Christo perfectam Deitatem inhabitare, *corporaliter*, i. Ex parte Dei, Non per gratiam solummodo, aut Virtutum inoperationem, Quomodo Deus in sanctis suis, præsertim in Prophetis, atque Apostolis habitasse dictus est, sed per Unionem Personalem cum Corporea ea Substantia, quam adsumpsit ad Deum: Rursùs, *Corporaliter*, i. Ex parte Hominis, Non solùm quoad Animam Humanam, sed etiam quoad Carnem ipsam, membráque è B. Virgine prognata; Utrumque enim horum, tam Corpus, quàm Animam, Deitas attraxit sibi in Hypostasin Verbi. Atque hæc jam est Unio Dei & Hominis in Christo, Natura scilicet utraque in unica Persona; *Corporaliter*, adesse dicta, propter modos jam dictos; *Inhabitare*, etiam, Quia Personalis hujus Existentiæ modus permanens jam, atque perennis est; *Jesus Christus, Heri & Hodie, idem Ille, & in æternum*, Heb. 13.8.

8. Veruntamen quoniam ità libet, i. (licet Judæ *abire in locum suum*, Act. 1.25.) Audiamus igitur nunc quid hoc sit. Post pagellas igitur bis denas, mutatóque jam & Capitulo, & titulo, ait, *Cùm adserit, omnem Plenitudinem Deitatis in Christo habitare*, Corporaliter, id est, *quod in Doctrina Christi tota Dei voluntas integre & reipsâ est patefacta*, C.R. p. 130. Eugepæ! Habemus nunc *Locum suum*! Locus igitur nunc nobis est ineffabilem tanti magistri subtilitatem demirandi. Ubi enim est *Locus* ille *Suus*? Oh, inter Scita sua de Prophetico Christi munere; Neque enim ille tam profanus est, oblitúsve vel Christi, vel Sui, ut temerè ista misceat. Utut igitur, *Habitare plenitudinem Deitatis in Christo*, spectabat ad priora Quæsita sua, De Persona Christi, *Corporaliter tamen habitare in eo*, non spectat nisi ad Doctrinam Christi, & ad munus ejus Propheticum. O stu-

pendum acumen! Vos verò, O Boni, auditum hæc admissi, Sacer est Locus, Extrà ridete, atque in Loco, Cum Θεῷ, sapite. Quid verò, si nihil aliud hâc in re nunc dicat, cùm de Prophetia Christi dicit, quàm dixit antè, cùm de Persona ejus agebatur? Nemo tamen nunc ausit dicere, Dicere eum hæc, sed nil Probare. In tanto enim Dictatore, Annon idem bis dixisse, (quàm gratis cunque) æquipollebit simplici Probationi? Tum verò, hoccine jam est idem? Doctrinam quidem Christi, antè dixit, & Voluntatem Dei, antè; Atque eadem nunc denuò dicendo, satis, supérque probat, Rem ità se habere. Verùm, qui antè dixit, *potest esse*, nunc, ut abundè probâsse eum, atque vicisse cognoscamus, dicit, *id est*. Sed &, quod antè sapienter suppressérat, disertè nunc addit, *habitare*, exponítque, per *patefactam esse*, addit & signum nunc universale, dicit, *omnem plenitudinem*. Denique pro *Divinitatis*, Piè reponit, *Deitatis*. *Locus* enim *Suus* hæc omnia tutè dicendi nunc est, cùm probata hæc singula fuisse antè, à nemine non inficeto dubitabitur. Igitur & Textum ipsum (Quicquid antè furti, aut falsimonii iste insimulabatur,) nunc, pro innato suo candore, citat satis Corporaliter; Id enim ipse esse vult, *integrè*, *& reipsâ*.

9. Hem igitur vobis, Pulli, quod æternùm beabit vos; Habete nunc in *Loco Suo*, Verborum Paulinorum elucidationem è Polonia, longè diviniorem, quàm Paulus ipse unquam vidit vel in Luce illa Meridiana supra splendorem solis, Act. 26. 12. vel in Tertio Cœlo denique 2 Cor. 12. 2. sic enim se res nunc habet. Paulus, satis obscurè, pro suo more, dixit, *In Christo habitat omnis plenitudo Deitatis Corporaliter*. Heu, Quantæ heic Tenebræ! Igitur Bonus Barjesuita, post secundas cogitationes, (æternùm jam excussâ caligine, per Paulum olim Parenti suo inflictâ, ex oculis ejus;) luculentè hæc exponit, 1 *In Christo*, id est, *In Euangelio*. 2 *Habitat*, id est, *patefacta est*. 3 *Omnis Plenitudo*, id est, *tota Voluntas*. 4 *Deitatis*, id est, *Dei*. 5 *Corporaliter*, id est,

est, *integre, & reipsâ*. Ut placet verò! Quid malum! Naso suspenditis has glossas! Satisque ridiculè coactas esse clamatis! Erratis profectò, Juvenes, neque satis rem adsecuti estis; Præter enim quod gratis dictæ sint, sunt etiam insanùm violentæ, & seriò execrandæ, Neque tamen non habent singula hæc, quæ dicuntur, suam veritatem. Tota enim Voluntas Dei integrè per Christum patefacta nobis est. Est ista scilicet Barjesuiticæ Artis, Fraudísque Palma. Habebant enim & veritatem suam primigenia illa mendacia in Paradiso, *Non morientini. Scit Deus, quòd aperientur oculi vestri. Et eritis, sicut Dii*, Gen. 3. 5. Est igitur per me jam Antesignanus vester, atque Primogenituram sacerrimi Genitoris sui (vel nunc hoc demum ævo) sibi soli vendicet; (Nam & in Campo Hæretico non minùs quàm in Vinea Dominica, fieri poterit, ut meritò sint *οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι*, Mar. 10. 31.) Qui in distorquendis verbis, atque hoc est, in pervertendis viis Domini, tam Corporaliter quidem, (Ita enim ipse ex hoc loco exponi jubet, id est, tam integre, atque re ipsâ) Tam Spiritualiter verò, (ut ego mavelim hoc dicere, ex usu vocabuli illius, Apoc. 11. 8.) id est, tam ad vivum, atque reverâ, utrumque Parentem suum referat, Barjesum illum, Titulo, sed Re, Bar Satanam, Act. 13. 10.

Sect. XXI.

1. *Triumphus Charitatis à Paulo descriptus: στέγειν, (unde* Tegere*) à Paulo solo usurpatur in Sacris.*

2. Charitas omnia fert; *Quæ ea sit, in Deum, an in Homines.* Omnia, *per distributionem accommodam. Referuntur ad subjectam materiam.*

3. Ἐγένετο, *quando eſt*, Factum eſt, *& quando eſt*, Fuit.
4. Fieri per, *non deſignat Cauſam Secundam, Mediámve in Divinis.*
5. *Opera S. Trinitatis ad extrà ſunt indiviſa. Adfuit Chriſtus in Creatione mundi.*
6. *In Chriſto omnia ſunt Nova.*
7. *De Perſonis Neutraliter dici. Alcoranus Socininus, Catechiſmus Racovianus.*
8. *Sub* Euangelii *nomine Quid comprehendatur.*
9. *Paulus Propheticè locutus videtur de Barjeſuitis. Certò Futura enuntiantur in Præterito.*
10. *Subjecta materia non dicitur, niſi de materiâ ipſius loci.*
11. *Sententia quæque, vel Abſolutè in ſe, vel proximè dependentem, materiam ſuam habet.*
12. *Per Chriſtum ipſum Vocationem Gentium, atque Abolitionem legalium inſtitui.*
13. *Creatio eſt proceſſus ex Non Eſſe ad Eſſe, in Naturâ, inque Gratia.*
14. *Per Chriſtum Qua* reconciliari dicuntur.
15. *Vocabuli,* Omnia, *materia ſubjecta per Actum Reflexum reperienda eſt.*
16. Verbum Virtutis *eſt Placitum Omnipotentiæ.* Φίρειν.
17. *Materia Loci cujuſque eſt præſè ſervanda.*
18. *Materia ſubjecta vel expreſſa eſt, vel incluſa.*
19. *Chriſtus, quod habet, ut homo à Deo habet, ut Deus à Se Ipſo.*
20. *Suppleatur Verbum Subſtantivum, & Lux clara fiet.*
21. *Nomen* Patris *pro Creatore. Tautologia nulla in SScripturis.*

NON paucorum aliquot dierum opus eſſe oportet, Divinum illum Triumphum, quem Charitati ſuper omnia adornavit Apoſtolus, 1 Cor. 13. 1. ordine deſcribere,

ſcribere, ſinguláque quæ in ea pompa exhibentur, pro ipſo, tum Authoris, tum Rei, merito, exponere. Eſt ipſa quidem, Πομπικὴ, ad miraculum glorioſa; ſed abſolutâ in tribus tmematiis eâ, actutùm uno ferè ſpiritu, ſedecim quaſi Victoriarum Inſignia, (mirâ Arte, Adfirmativa Septem Negativis Novem intertexta) produxit, dicam? an cumulavit quidem? In Adfirmativis autem, O quàm ſtupendum in modum, ingentes Quatuor Provincias, Quatuor Vocabulis, atque unico tmematiolo, abſolvit! Πάντα σέγει· Πάντα πιςδ'ει· Πάντα ἐλπίζει· Πάντα ὑπομένει, ver. 7. Jam verò in hiis, Primum illud, σέγειν, Latinis utcunque ſuum, *Tegere*, dediſſe meritò creditur, ſolius tamen Pauli vocabulum in Sacro Codice eſt. Et quod miremur magis, licèt in iſta ad Corinthios, non ſemel Vox iſta Univerſali νικητείω, ab Apoſtolo decoretur, (Adfirmat enim & de ſe, πάντα σέγομαι, 1 Cor. 9. 12.) alibi tamen nuſquam uſurpavit, niſi in contrarium, atque abnegativè, Διὰ μηκέτι σέγοντες, 1 Theſſ. 3. 1. & rurſus, διὰ τοῦτο μηκέτι σέγων, ver. 5. Igitur quid hoc eſſe dicemus? Aliàs ipſum, πάντα σέγειν, aliàs, μηδὲν σέγειν. & in eodem quoque Argumento utrumque, Charitativo ſcilicet, ínque aliorum bonum! Neceſſe igitur nunc eſt, ut νυβυσικῶς expendamus, Affirmationes iſtæ Apoſtolicæ, quid velint, & quid valeat Univerſale ejus Πάντα. Nam & in ſententia ſequente, eſt quòd eodem planè ſcrupulo torqueamur. Quid ait? *Charitas credit!* Eſto verò; Id enim eſt, Homines Charitate inflammatos, per eam credere omnia. Aliter enim, Credere Charitatis Actus proprius non eſt; Charitas diligit, Actu ſuo elicito; Sed Actu quidem Imperato, Credere dicitur. Verùm, an laudabitur jam ab univerſali piſteumate Charitas, Cùm Author ipſe Fidei noſtræ, Fons idem, Dominúſque Charitatis, haberet, in quo nos præmonendi ab ipſo eramus, Μὴ πιςεύσητε, Matth. 24. 23. Ex eâque cautione, Dilectus Domini Diſcipulus nos porrò ſubmonuit, ἀγαπητοὶ, μὴ παντὶ πνεύματι πιςεύετε,

τι, 1 Joan. 4. 1. hoc eſt, Nè fidem habeamus omnibus, qui SSpiritu agi ſe prætendunt. Iſtud, μὴ παντὶ, igitur neceſſariò ſecum trahit etiam, μὴ πάντα πιστεύειν. Sed & eadem hæc ratio prorſus eſt contra tertium horum quoque, Πάντα ἐλπίζειν. Cùm neque Natura Humana ferat, Nihil à nobis deſperari, Neque Voluntas Divina, Omnia ab eo poſtulari. Ut de Quarto denique, πάντα ὑπομένειν, Nihil nunc diſceptemus.

2. Adactos igitur ex iſtis Rationibus viros eruditos eſſe memini in pugnam non levem de ſenſu hujus loci. Sunt enim in illis, Qui ad Deum ſolum referri jubent iſta, τὰ πάντα. Homines pios ſcilicet, verâque Charitate perfuſos, ex eo officio, alacriter omnia ſufferre, quæ à Deo ipſis impoſita ſunt; Fideliter omnia credere, quæ Divinitùs iis proponuntur; Immotè omnia ſperare, quæ Deus ipſis promiſit; Fortiter omnia ſuſtinere, ubi Deo videtur moram trahere. Alii verò reclamitant, urgéntque, Triumphum iſtum Charitatis ab Apoſtolo non aliter inſtitui, quàm de Victoria ejuſdem ex officiis ſuis erga Proximum. Exponi igitur primariò oportere hæc omnia de Hominibus ipſis, Ad Deum autem, πάσιν, aliam iſta non habere, quàm & Præcedentia illa cætera habent; Quatenùs & fluunt omnia, ex Charitate noſtra in Deum, ut neceſſaria Effecta ejuſdem, & animis noſtris probant, confirmántque Eam, ut ſigna, mentiri neſcia. Eſſe tamen & alios obſervabam, quibus in hanc palæſtram haut viſum eſt deſcendere, ſed rem in genere potiùs pertractare, atque unicâ hâc cautione contentos abire, Eſſe in vocabulo, *Omnia* ex mente SSpiritûs, Diſtributionem, non ſimpliciter Univerſalem, verùm Conditionatam tantùm interdum, atque Accommodam. Jámque veriſſimè quidem iſtud prolocuti ſunt: Sed quod ad hanc tamen litem dirimendam nullo modo ſufficit, Quia nulli dicunt, Unde Conditio ea depromenda ſit, Quóve Authore, vel Qua ex Regula fiet iſta Accommodatio.

Abſit

Abſit enim, ut Arbitraria, atque Ambulatoria res ſit, atque pro captu Lectorum, (quanto minùs, pro placito eorum?) quotidie accommodanda. Rectiùs igitur illi, & ad rem propiſſimè, Qui vocabulum hoc, *Omnia*, in SScripturis cenſent ſemper accommodari oportere ad materiam ſubjectam, ſic ut comprehenſio vocabuli reſtringatur, Ubi, & Quatenus materia reſtringitur, amplietur etiam, pro ejuſdem amplitudine. Turiſſimam autem hanc regulam eſſe, ab ipſius SSpiritûs exemplo diſcitur, Qui plurimis in locis per ſubjunctionem factam vel Participii, ut, Πάντες οἱ λαβόντες μάχαιραν, Matth. 26. 52. &, σὺν Πᾶσι τοῖς ἁγιοις ἐμοῦ, 1 Cor. 1. 2. vel Relativi, (quod centies opinor in N. T. factum eſſe;) docuit, Signum iſtud Univerſale, in loco, ex Materia ſubjecta circumſcribere, neque ulteriùs extendere, quàm juxta limites eidem poſitos in ea ipſa ſententia.

3. Plaudit verò ſibi non ſegniter ob iſtanc Regulam Barjeſuita meus, támque felicem eam fauſtámque ſcelerato ſuo capiti ſervando futuram pollicetur, ut térque quatérque ipſum, cùm aliter non poſſit non perire, eam ad aram ſumma cum fiducia confugientem reperiam. Suffuratus enim Chriſto Divinam ſuam Æternitatem, Orthodoxos perſentit acriter inſequi, certámque prædoni ruinam intentare ex eo Teſtimonio, quòd, *Omnia per eum facta ſunt*, Joan. 1. 3. Igitur quid Ille? Aliquantiſper quidem ad alia, κρησφύγετα, in fugam datus, ſe recipit. Exclamat enim primò, *in hoc Teſtimonio, non haberi*, creata Omnia ſunt, *verùm* Facta ſunt, Cat. Rac. p. 73. Sed quid indé? Per ſummam ſcilicet fraudem ipſe inſtituerat Quæſtionem ſuam ſub eo vocabulo, *An res omnes in principio per Chriſtum creatæ ſint*. Sed ô ridiculam, improbámque captionem! Nam neque ſi ſic propoſitum fuiſſet, *Res omnes in principio per Chriſtum factas fuiſſe*, Minùs indè ſecuta fuiſſet probatio Æternitatis Chriſti; Neque inſigni huic Captatori ſatis iſtud fuiſſet, ſi ipſum vocabulum

vocabulum interpoſitum heic ab Euangeliſta fuiſſet, Nam operam paulò pòſt navat, ut altero in Teſtimonio & illud eludat quoque, prout mox parebit. Sed bene habet interea, quòd, *Omnia per eum facta eſſe*, nullus jam rejiciat. Joannis vox eſt, Πάντα ἐγένετο, addítque, χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονε, & rurſus, Ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, ver. 10. & rurſus, Τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, ver. 12. atque in hiis quidem omnibus admittit, *factum eſſe*. Poſt alterum tamen tmematium, cùm contra inſaniam ſuam facere perſentiat, totis viribus contendit, nè, ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, vertatur, *factum eſt*, ſed, *fuit*, ver. 14. futili ſatìs ratione ad id prætenſâ, Cat. Rac. p. 90. quæ refutata jam pridem à Nobis eſt. Exempla verò, quæ pro ſe ibidem attulit, ſi doloſè tantùm ab eo, atque in ſpeciem introducta fuerint, aſtutam quidem Vulpem eum eſſe probant, ſin ſeriò, & ſine fraude, parùm acutum Grammaticum. Verum enim utcunque ſit, quod ille ibi adſerit, ἐγένετο, in multis locis SScripturæ poſſe verti, *Fuit*, habeátque hoc præcipuè locum, ubi copula ipſa locatur ante Subjectum, aut Prædicatum ſuum, Quod in Exemplis ab ipſo allatis è Luc. 24. 19. & Jo. 1. 6. factum eſt: Debere tamen ità verti, (Quod ille ibi per paralogiſmum ſatìs ineptum confirmat,) nunquam tenet in aliquo loco, ubi Subjectum & Prædicatum præponuntur ſuæ Copulæ. Corruit igitur Fundamentum exceptionis ſuæ contra Incarnationem Verbi ex eo Teſtimonio probatam, Verùm ille ſatìs gnarus, huic latebræ parùm fidendum eſſe, ut Canis in Nilo, bibit, & abit: Fugientem igitur illi portò inſequuntur.

4. Secundò autem tergiverſatur, atque Orthodoxis ſic objicit, *Modus iſte loquendi*, Omnia per ipſum facta ſunt, *non eum, qui prima Cauſſa ſit alicujus rei, verùm Cauſſam Secundam, aut Mediam exprimit*, C. R. p. 73. Et eſt quidem iſta Reſponſio è Communibus ſuis antris alterum, ad quod ſorex iſte ſæpe cogitur diffugere; Sed è materia

materia planè ſabuloſa eſt, & nullo ferè negotio diſpergetur. Longè enim Alia eſt ratio operandi in Natura Divina, Alia in Rebus Creatis; fruſtráque & impiè creditur, è Cauſſis Naturalibus, & Subordinatis, atque indè Secundæ, aut Mediæ Cauſſæ ordinem atque denominationem accipientibus, æſtimare licere ineffabilem eam, Communionem, quæ Patrem inter, Filiúmque & SSpiritum, in SScripturis memoratur. In iis igitur & Deum quoque, per SSpiritum ſuum Omnia facere, imò, & omnia per Deum ipſum (Barjeſuitâ ipſo non negante,) C. R. p. 117. fieri, adſeruntur. Inepiſſimum igitur eſt, quod ibi ſuccłamat, *Aliter hæc de Deo, quàm de Chriſto accipi.* Quid ità ve ó? Annon iſtud de Chriſto, *Omnia per eum fieri*, dicitur, *Quia Omnes Cauſſa Mediæ* (Tuíſne verbis uti licet?) *per quas ſit aliquid, non aliunde ſint, niſi à Chriſto, neque ſint ejuſmodi, ut vel illa* (addemus enim hoc verbis tuis;) *ſine ipſo agere poſſint, vel ille ſine illis agere non poſſit.* Ecquid verò amplius hiis & Tu dixiſti de Deo Patre?

5. Dextrè igitur nos accipimus, quod tu ſiniſtrè ſatis intorques, & tecum adſerimus, De Chriſto dici, *Omnia per eum facta fuiſſe, Quia per eum alius quis*, (nempe, Deus Pater, per Verbum ſuum, Deum Filium) *omnia ea operatus eſt:* Locum etiam, in quo expreſsè hoc haberi ais, nos expreſſiùs laudamus, verba enim ipſa adſcribere non refugimus, *Quæ ſit diſpenſatio Myſterii abſconditi à Seculis in Deo, qui omnia creavit per Jeſum Chriſtum*, Eph. 3. 9. Hinc autem tu quid infers? Nam heic expreſsè habes, *omnia creavit.* Id eſt Primum. Quòd ſi regeras, non dici Chriſtum creâſſe Omnia, ſed Deum per Chriſtum, hæc jam eadem eſſe nos modò indicavimus, Opera enim SS. Trinitatis ad extrà ſunt indiviſa. Hoc eſt Secundum. Quod ſi adhuc negites, impræſentiarum ſufficiet, (Argumentum enim ad Hominem ineluctabile eſt,) vel ex loco, quem ipſe allegaſti, probare. Ex hoc enim ſupponere jam cogeris, (quod alibi tamen abnegas) Deum Filium Patri in rerum Omnium Creatione adfuiſſe, ut ille

per

per Chriſtum, (*tanquam per Mediam Cauſſam*; ais tu,) crearet omnia. Dominus autem Jeſus ipſe ut unus ex rebus in principio creatis exiſtat, cum Arianiſmo (ſi qua Fides dictis tuis,) C. R. p. 106. abnegaſti. Concedas igitur neceſſe eſt, Chriſtum, (in initio præſentem, & non ut Creaturam,) Creatorem ipſum, atque Deum ſemper extitiſſe. Verùm quia nec heic perſtas, ſequimur uſque, & à diverticulis tuis in priorem viam tecum reverſi, ſtamus jam expectantes, quid tandem dicas, de ipſo vocabulo, *Omnia*.

6. Ais verò, *vox*, Omnia, *non pro omnibus prorſus rebus heic ſumitur, ſed ad Subjectam Materiam reſtringitur omnino*. Ad hoc autem quid jam nos? Ex parte quidem una (Duo enim ſunt, quæ in hoc dicuntur à Te;) toti adſentimur; ſed ex altera, toti abnuimus: Fallaciter igitur à te complicata, reſolvimus tantùm atque retorquemus in caput tuum: vox, *omnia*, ad Subjectam Materiam omnino, ſempérque reſtringitur: Ergò pro omnibus prorſus rebus in hac ſententia, ſumenda eſt. Tu quidem pro arte tua, ut ad alium actutùm locum lectorem abducas, id probandum adſumis, quod Nos tibi nulli negamus; Inque dicti fidem allegas, C. R. p. 74. *exemplum ſingulare, quod extat*, 2 Cor. 5. 17. *in quo habetur ſermo de re, huic, de qua Joannes tractat, admodum ſimili*, (vah! ad quæ lenocinia Verborum Productori nunc vacat!) *ubi dicitur*, omnia nova facta eſſe, *cùm certum tamen ſit, multa extare, qua nova facta non ſint*: Sed ligonem ligonem dicere oportet; Pace igitur tuâ dixerim, Certo Certius eſt, egregiè te σοφιζᾶν, atque ſplendidè hæc mentiri. Reſtringendo enim ad Materiam ibi Subjectam, (Ab ea autem lege, quam ipſe fixiſti, non poteris nunc, non patiemur te avelli:) Nihil aut tunc extabat, aut etiamnum extat, quod novum factum non ſit. Subjecta enim Materia in iſta Pauli ſententia eſt, *Quicquid eſt in Chriſto*: Ità Apoſtolus, μετὼν, præmiſit, *ſiquis eſt in Chriſto, nova Creatura eſt*. Atque ex eo Suppoſito, ſubjungit, *Vetera præterierunt*, hoc eſt, abolita

ſunt

ſunt omnia, quatenus extra Chriſtum erant, Atque ecce (in Chriſto nunc) *Nova facta ſunt omnia.* Hæc jam eſt Materia hoc in loco Subjecta; univerſa ut comprehendat, quæ aliquo modo in Chriſto ſunt.

7. Sive de Perſonis Solis, Fidem Chriſti verè profeſſis, intelligere iſta, jubeamur, (Neutraliter enim & de Perſonis loqui didicimus ex ipſo Chriſto, Joan. 6. 39. & 17. 2.) Sive de Rebus quoque Ritibúſque fidem & religionem Chriſtianam abſolventibus, eatenùs enim quâ in Chriſto ſunt, Omnia ſunt nova. Novatorem igitur utcunque ex alia parte Barjeſuita Se ad prodigium uſque præſtet, evagando tamen heic tam perditè extra Subjectam Materiam, próque iis ſolummodo, quæ in Chriſto ſunt, impudenter ſuis obtrudendo ea, quæ in mundo (ſi placet) rerúmque natura extare ei certum eſt, Veteratorem ſe non incertum uſque demonſtrat, veteríſque illius Serpentis, Apoc. 12. 9. certiſſimam ſobolem. Parcatur autem labori, Suadeo, atque Res (Novas non factas) nè quæſiverit extra ſe; Locupletes enim Teſtes ei hac in parte vel nos habebit. Nam in Alcorano iſto Socinino, (Catechiſmum intellige Racovianum) Fidei ſuæ, (Chriſtianæ tamen non dico, Sed cum adſumento, Barjeſuiticæ) monſtrificam ἔκθεσιν; non Veteris ſolùm Judaiſmi Portiones magnas, ſed & Vetuſtarũ quoq; Hereſeωn inde Chriſto (ferè) Omnium Monumenta extare tam certũ eſt, ut ego me ei Debitorem jam hoc Nomine dem. In promtu enim, paratóque nunc habeo, (antequam Symmyſtarum ſuorum quempiam oculis uſurpare mihi contingat, aut ab iis quicquam ad hoc probandum mutuò ſumere, præter quod conjeciſſe ferantur omnes in hanc Catecheſin:) Sigillatim ei, (ubi juſſerit, aut in jus vocaverit) omnia numerare, atque debitum hoc, & fidem meam exolvere.

8. Atque altera quidem jam hæc reverà digreſſio fuit; Sed non inamœna tamen; & quam ipſe, per me, totus luat; Cui neceſſariò indicandum jam erat, cùm illuc tam præfidenter provocaret nos, Quàm infeliciter

ei

ei cedat Exemplum ſingulare ſuum, quámque nihil ex eo proficiat, præterquam ad Cauſſæ ſuæ ruinam. Verùm ille tamen ſecurus ſui, certúſque vervecum ſuorum, quibus iſta ſcribi, τῷ ἐυήθειαν, non minùs extare, quàm Res in Orbe, Novas non factas, redit in viam non ſine triumpho quodam, pergítque, per eandem fallaciam, Suos denuò ludos facere. Adſumit ergò, *cùm verò Subjecta apud Joannẽ Materia ſit Euangelium, apparet vocem*, Omnia, *de iis omnibus quæ quoq; modo ad Euangelium* pertinent, accipi debere. C. R. p. 74. Etiam denuò *Debere!* Sed age, Cur? Quia, *Subjecta Materia eſt Euangelium*, ait. An ſit verò, pòſt videbimus: Quòd ſi ità ſit, Ille aut rectè inferre diſcat, aut Dialecticorum pueris ludibrium hoc debeat. Suppoſito enim, Euangelium eſſe Subjectam Materiam, annon, reſtringendo vocem, *Omnia*, ad Subjectam Materiam, Illatio, ſi ritè fiat, eſſe debet, *Omnia Euangelia per ipſum facta ſunt?* Hunc igitur eſſe jubet primarium hujus loci ſenſum? per conſequentiam autem aliquam, atque dicendi Tropum, (Continentis nimirum pro Contento) fieri fortè poteſt, ut Euangelii nomenclatura applicetur ad ſingula, quæ in Euangelio dicuntur: Sed quæ figura erit, & quo ſub axe nata, cùm per ſolam coactionem, atque immanem vim vox, *Euangelium*, extendatur tam crudeliter, ut de rebus quoquomodo ad Euangelium pertinentibus, de Effectibus, Eventibúſque omnibus ſub Euangelio editis, de ritibus etiam, aut conditionibus quibuſcunque Euangelii tempore inſtitutis, deſiríſve, uſurpare liceat, & qui talia intendat facta eſſe dicere, dicat facta eſſe Euangelia, atque per Chriſtum facta eſſe? ὦ τῆς περιττῶδος κατοχῆσιως! Veruntamen quoniam ità vult, ſequamur eum. Reſpondeat ergò, nullóne modo ad Euangelium pertinebat, cùm Joannes iſtud ſcriberet, Herodem occidiſſe infantes; Diabolum tentare Chriſtum; Herodem alterum fratris ſui Uxorem habere; Illius Filiam Baptiſtæ Caput auferre; Dæmoniacum ab integra legione poſſideri; Phariſæos eſſe incomparabiles Hypocritas; Saducæos negare Reſurrectionem; Herodianos

Herodianos vitæ Domini piè insidiari; Divitem æstuare in Inferno; Petrum ter abnegare Herum; Judam prodere Christum, & miserabili exemplo ἀπάγξασθαι, Nè infinitus in hiis sim; De hiis, omnibúsque similibus, hem nunc Determinationem sanctissimi Barjesuitæ, ad Euangelium hæc omnia (suo modo) pertinent, Ergò, *omnia ista per Jesum facta sunt.*

9. In tam felici igitur Successu hominis, nequeo imperare mihi, Quin ad singulare illud Exemplum, ad quod ipse modò abduxerat nos, jam eum denuò (velit, nolit) revocem, quo & παυηγίας ipsius singulare Exemplum ex eo quoque, in æternam ejus memoriam statuatur. Paulus dixit, *Omnia facta sunt nova.* Vin' jam, Lector, dicti illius divinam elucidationem? Audi ergò Racovianum. Cùm restringi oporteat vocem, *Omnia*, ad Subjectam Materiam, Subjecta autem Materia ibi apud Paulum sit Epistola ea ad Corinthios, apparet vocem, *Omnia*, de iis omnibus, quæ quoquo modo ad eam Epistolam pertinent, accipi debere, C. R. p. 74. Quid? Mirificè, Scio, hoc placet tibi. Vides igitur, Novam hanc Epistolam factam esse; Nova enim est, cùm Secunda sit, & à priore altera. Pergamus verò ex ipsius exemplo. Ad hanc enim Epistolam plurima pertinent, quæ specialem à nobis observationem postulant; *Satanæ cogitationes vaferrimas esse, & ad decipiendos homines compositas*, c. 2. v. 11. *Esse multos, qui cauponabantur Verbum Dei*, v. 17. *Qui ambulabant in summa astutia, atque dolosè tractabant Verbum*, c. 4. v. 2. *Quorum mentes Deus hujus seculi excæcarat, nè affulgeret iis Claritas Euangelii Christi, Qui Imago Dei est*, v. 4. *Qui corrumpebant animos hominum, atque abducebant à simplicitate, quæ est in Christo*, c. 11. v. 3. *Qui Jesum prædicarent, quem Apostoli non prædicarant*, v. 4. *Qui ψευδαποστολοι erant, dolosi Operarii, transformantes se in Apostolos Christi, ut Satanas se in Angelum Lucis*, v. 13. Jam verò, ex Definitione Extatici Doctoris, omnia hæc Epistolæ hujus Subjecta Materia sunt. Igitur cùm & dictum Pauli sit,

Omnia facta sunt Nova, atque vocem hanc, *Omnia*, ad Subjectam Materiam restringi oporteat, perpendatur, obtestor, An Historicam solùm veritatem Citationes, quas jam protulimus, habere censebuntur, an etiam Propheticam (De rebus enim certissimè futuris in Tempore Præterito loqui, Propheticæ locutionis idioma est:) ità ut, *omnia hæc Nova facta sunt*, exponatur, Esse certò, quando Nova omnia hæc fient; venire Tempus, Quando alius Jesus ab Apostolis non prædicatus, prædicabitur; Fieri etiam hoc oportere, summo cum dolo, & per omne genus Sophisticen, ídque ab ipsis Satanæ Ministris; ante omnia non ferentibus, Christum esse Imaginem Dei. Atque jam rogandus est ipse Barjesuita, Quid sibi videatur de tali Expositione, ad ipsius exemplum, Regulámque tam affabre facta.

10. Saltem dicat, Quâ fide, (Catechisticâ solùm suâ, an certè bonâ, Serióque,) dixerit, quòd *Subjecta apud Joannem Materia sit Euangelium*. Injuriam enim Joanni insigniter facit, qui ab Euangelio solo eum laudaverit, non minùs ab Apocalypsi, atque ab Epistolis ejus æstimandum. Sed exclamabit nunc, scio, hanc esse Meram λεξιθηρίαν. Nam, *apud Joannem*, quod dicat, ex usu communi intelligi oportere, *In eo loco Joannis*, Rectè monet. Absit autem ut nos verborum Venaturam faciamus. De eo loco Joannis, nisi ipse nevelit denuò, accipiemus, Verùm unde probat ille nobis Materiam Subjectam illius loci esse Euangelium? An Quia ipse dicit? An Quia in Euangelio ille Locus est? Ergóne verò cujusque Loci in eo Euangelio Subjecta Materia est Euangelium? At siquid habeat insanius hoc, insulsiúsve, dicat & id quoque. Nam (in proposito ut nè instemus,) Annon loca sunt in hoc Euangelio, *In nomine proprio si alius venerit, eum accipietis*. c. 5. v. 43. *Ille homicida erat ab initio*. c. 8. v. 44. *Istud verò nemo accumbentium noverat*, c. 13. v. 28. *Pueruli, ecquid Obsonii habetis?* c. 21. 5. (Infinita alia transilimus;) Horúmne ergò singulorum locorum Subjectam Materiam statui oportet Euangelium?

omnem

omnem Corybantiaſmum ſuperat! Quod de Euangelio igitur nemo putarat, Eſt & illud, ex hujus jam decreto, Totum in toto, & totum in qualibet parte. Verùm habemus ei has gratias, quòd ex iſta regula, præter ſpem, exponere jam nos doceat alium Locum huic ſimillimum, (Nam & de Chriſto dicitur; & in hoc Euangelio dicitur; & non à Joanne ſolùm, ſed & à Petro quoque; & vocem hanc, *Omnia*, in ſe habet; *Domine, Tu noviſti Omnia*) Jo. 21, 17. Vultíſve igitur & vos jam, Pulli Socinini, & hujus Loci, *Omnia*, cognoſcere? Næ vos Catechiſtam habetis Expoſitorem (Supra fidem) mirabilem! Nam cùm Subjecta apud Joannem Materia ſit Euangelium, ad eam reſtringendus eſt & hujus loci ſenſus. Eſt igitur, *Domine, tu cognoſcis Euangelium, & omnia, quæ quoquo modo ad Euangelium pertinent.* Et veriſſimum eſt, quod dicit. Sed quid tum poſtea? Ergò & Petrinam Dilectionem, *Domine, tu ſcis, Quia amo te.* Sed pro appendice ſit, Ergò & Barjeſuiticam impoſturam, *Tu ſcis, Domine, quàm graphicè prævaricetur.*

11. Ad dictam autem regulam De Subjecta Materia quòd provocet, & has ei gratias ingentes habemus, præterquam quòd in fraudem hoc, (in ſpeciem enim ſolam) faciat. Tam ſancta enim ea Regula eſt, atque à Theologis omnibus tam religiosè colenda, Ut quolibet in Loco haut alium ad ſenſum ſententiam aliquam pertrahere fas ſit, quàm qui genuinè eruendus ſit è Materia Subjecta. Verùm (nè lactare nos poſſint, & uſque fallere;) è Materia, Qua? & Subjecta, Cui? E propria ſcilicet. Non igitur è Materia prima, Sed è propiſſima, non è longè Semotiore aliqua, Sed è proxima. Subjectam eo in loco Materiam eſſe oportet, iis ipſis Verbis ſubſtratam, ínque ea ſententia (ſi abſoluta ea, perfectáque ſit; ſi non, ſed dependeat, tum in ea, ex qua dependet,) comprehenſam. Materia hæc eſt in omnibus dictis verè Subjecta. Jam verò ſub hujus regulæ prætextu, lineas omnes confeſtim tranſilire, atque extra oleas quenquam ſic decurrere, ut deſertâ prorſus propriâ materiâ loci,

evagetur, atque generalem aliquam materiæ notionem ſubintroducat ſibi, hic Dolus, hoc Scelus eſt, unde Theologia commutatur planè in Pseudologiam, neque pro doloſa ſolùm ambulatione, ſed & probroſa mœchatione haberi oportet, Quia jam pro legitimè Subjecta & ritè conjuge Materia, uſurariam ſumit Suppoſititiam, & alienam. Loci igitur iſtius, *Omnia per eum facta ſunt*, Materia verè Subjecta (Quicquid Barjeſuitam, in ſuo AntiChriſtianiſmo, Nè Chriſtus Creator Rerum habeatur, inſanire coactum audivimus:) eſt, Quicquid in Rerum Natura fuit unquam, eritve; Conditor ipſe omnium fuit. Et ſequitur quidem hoc ex ipſo Ordine dicendorum: Primò, Ut doceret Joannes, Deus Filius Qui fuerit; Perſona altera, Ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, v. 1. Sed Naturâ idem; Θεὸς ἦν ὁ λόγος. Dein, Quid fecerit; Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο. V. 3. Atque ea de re, nè quicquam erretur, quod in Collectivo adfirmârat Pluraliter, πάντα, per Diſtributivam Negationem Singulariter etiam diducit, *Sine ipſo factum eſt nihil.* Ità quidem vulgò vertitur, ſed minore, quàm par eſt, cum emphaſi; vocabulum enim eſt, οὐδὲ ἕν. Sic ut in iſta Negatione concludantur ad unum omnia, Quæ facta unquam fuere; *Sine verbo facta eſt nè Res una.* Poterat ergò & à Noſtris (Latinum non malè emendantibus) paulò ſignificantiùs verti, And without him was made not any one thing, that hath bin made.

12. Subjectam igitur Materiam ſuam ſententia ipſa clarè annuntiat, Rerum Omnium Univerſitati adæquatè parem. Ut jam non explodendus modò, ſed & execrandus etiam ſit effrons Catechiſta cum ſuo delirio, haut veritus adſerere, SSpiritum addidiſſe ea verba, *Sine ipſo factum eſt nihil*, in gratiam Barjeſuiticam, ut eo meliùs illuſtraret blaſphemas ipſius ineptias; Quas cùm repetere quidem reverâ ipſum puderet, tegere, quantum poteſt, contentus, appellat, *Illa*, ut, *Illa ſuperiora*, &, *ejus generis quædam.* C. R. p. 74. tandémque de Vocatione Gentium, & Abolitione Cæremoniarum (de quibus nemo ambigebat) longos ſatis

logos

Logos per fraudem ſubnectit, nuntiátque, *Ea facta eſſe per Chriſtum*; Et non facta per eum tamen; Sed per Apoſtolos facta eſſe; & facta non ſine Chriſto tamen. (Egregiè enim fluctuat, ut dolo ſuo aliquam nebulam offundat.) Quaſi duæ hæ res non parem omnino conditionem ſortitæ ſint cum cæteris operibus Chriſti, cum promulgatione Euangelii, Verbi diſſeminatione, Sacramentorum celebratione, Eccleſiæ plantatione. Sed iſte meliore eas illuſtratione ex ipſo Joanne opus habuiſſe vult, (Neque tamen debuiſſe à Joanne expreſſè nominari, ſed, honoris cauſſâ, fidei Barjeſuiticæ reſervari:) nè ſtolidi atque tardicordes Chriſtiani, (Tales enim eos ab iſto haberi, Quis ex hoc non videt?) ambigere poſſint, an Abolitio legalium, atque Vocatio Gentium à Chriſto factæ fuerint. Periiſſet igitur Chriſto tum excuſſi jugi Legalis Honor, tum introductæ Plenitudinis Gentium Gloria, Niſi Sagaciſſimæ Socinitati jam tandem ſuboluiſſet, per annos pluſquam ſeſquimillenos latuiſſe res iſtas, (prætérque illas nihil,) ſub hac Sententia, *ſine ipſo factum eſt nihil*; jámque per ipſos, nare tam beatâ præditos, publicari Mundo, Chriſtóque Autori adſeri, Quod (E reliquis Euangeliis; è Stellâ magorum; Novi jugi annuntiatione; Fiſſurâ Veli; Maceriæ ſolutione; Chirographi deletione; miſſione denique in omnes Gentes cum mandatis ſolùm ſuis,) neque mundo ſatìs innotuerat, neque Chriſto in laudem ſuam ceſſerat, φεῦ τῆς βεβήλων κενοφωνίας! Verùm hiis ſe ſiliquis paſcere porcos iſtos oportet!

13. Habent verò & loca alia Vocem hanc, *Omnia*, quæ cùm peſſimè Se cruciari ex iis ſentiat, eodem hoc gladio, quantumvis plumbeo, atque ſecandi exorte, tranſadigi jubet, ſed cautè tamen, atque ex arte ſua, hoc eſt, egregiè Veteratoria. Igitur cùm à Paulo dictum ſit, *In ipſo creata ſunt Omnia*; & rurſus, *Omnia per ipſum, & in ipſum creata fuere*, Col. 1.16. non placet heic, ad Subjectam Materiam, *Omnia*, referre, non ad Epiſtolæ Materiam extravagari. Apoſtolus enim ipſe Subjectam hoc in

loco Materiam, tam invidiosè quidem, descripsit, ut locum nullum cavillandi ea in parte reliquerit. Ait enim, *Creata sunt omnia; ea quæ in cœlis, & ea quæ in terris; Quæ Visibilia, & Quæ Invisibilia; sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus, sive Potestates, omnia per ipsum, & ad ipsum creata fuere.* Quid igitur jam facit? Neque adhærere ausus priori suæ Exceptioni, (De Christo hæc dici, tanquam de Secunda, & Media Caussa;) obiter tantum, & in transitu solùm id nominat. Videt enim, si δι' αὐτοῦ possit & heic parem colorem ei paralogismo conciliare, præstò tamen adesse &, ὐπ' αὐτῷ, &, εἰς αὐτὸν, quæ rem totam in integrum plusquam restituent. Ad, *Creandi*, quidem Vocabulum, quod pro diffugio ei antè fuit, quia non usurpatur ibi à Joanne; necesse est, ut aliquid videatur jam dicere. Ait igitur, *Verbum*, Creari, *non solùm de Vestro, sed etiam de Nova Creatione in S Scriptura usurpari*, C. R. pag. 78. Triáque exempla in eum sensum laudat. Sed quorsum hæc Nugatio? Ecquis enim omnium hoc negabit ei? Dicitur, *Creari*, de Rebus omnibus, ex non esse ad esse procedentibus. Ad Naturam igitur non magis referri potest, quàm ad Gratiam; Ex qua & Nos, *Creari*, Fideles dicimus, atque neminem nasci, sed Fieri Christianum.

14. Verùm tu hoc responde, Potéstne, *Creari*, hoc in loco accipi de Nova Creatione? Súntne ea quæ in cœlis, & ea quæ in terris? Súntne Omnia, quæ Visibilia sunt, & quæ Invisibilia? Súntne Throni, Dominationes, Principatus, Potestates, de nupera atque recente Creaturarum editione? Hui! Quàm æstuat! Non placet tam restrictim examinari hæc. Deserit ergò & istam Berenicen, quantacunq; cum παρασκῇ à Se ridiculè introductam, tandémque respondet, *Præterea, ea verba*, omnia in cœlis, & in terra, *non usurpari pro omnibus prorsùs apparet*, C. R. pag. 78. Quidni verò? Quia *paulò inferiùs subjecit, Deum per Christum reconciliasse omnia, pacémque fecisse inter ea, sive ea super terra sint, sive ea in cœlis*, ver. 20. Rectissimé. Sed quid? Hæccine inter se adversantur,

adversantur, *omnia, quæ in Cœlis, Terrísque sunt, Creata esse per Christum: Per Christum etiam reconciliari inter se omnia in Cœlis, Terrísque?* Ecqua in hîis pugna est? Neque id ausus est disertè dicere. Quid igitur rei est? Revera merus lusus est, & puerilis tantùm paralogismus, in aliquam speciem objectionis pueris suis obtrudendus, sed tergori ipsius magistri literis ulmeis meritò inscribendus: Sic autem se habet, *Quia omnia in Cœlis & Terris Paulus dicit de Rebus per Christum Reconciliatis*, Quæ tamen Omnia prorsùs non esse, satis novimus, sed esse tantùm Omnia, quæ reconciliantur, Ergò cùm de rebus per Christum Creatis idem dicat, de prorsus omnibus, (Quæcunque Creata sunt scilicet,) accipiendus non est. Annon hoc omnem subtilitatem superat? Semper ità non est; Ergò, non heic. Profecto si id solùm voluisset, De longè pluribus, *omnia per eum creata sunt*, dici, quàm, *omnia per eum reconciliata sunt*, pedibus iremus in sententiam. Ex hoc enim, jam eò magis sequeretur, *omnia Creari*, de omnibus prorsus dici. Enimverò (ut semel jam hoc moneamus,) Est ista Materiam Subjectam in quaque sententia designandi optima atque tutissima via, per Actum in se Reflexum ad eam connotandam procedere.

15. Divinum ad hoc exemplum ipsius SSpiritûs habemus ibi apud Joannem; Nam, *omnia per ipsum facta sunt: & sine illo res nulla facta est*, æquipollet huic, *Quæcunque facta sunt, per ipsum facta sunt.* Similiter & in hîis jam præstandum est, *omnia per ipsum Creata sunt*, significare oportet, *Quæcunque creata sunt, per ipsum creata sunt.* In illo quoque Reconciliationis negotio, licèt restrictius Creatione sit, ad eandem tamen methodum, *omnia per ipsum reconciliata sunt*, nihil aliud esse debet, quàm, *Quæcunque reconciliata sunt, per ipsum reconciliata sunt.* Hæc est vera ea Relatio, quam vox, *omnia*, ad Subjectam Materiam semper habet. Atque opportunè jam ista consyderatio non ingratum nobis hunc reditum præstat ad illa Quatuor Paulina effata, à quibus

Sectionem hanc orſi ſumus. Adſerit ille, Divinam eam Virtutem, Ἀγάπην, quam ibi in Cœlos pro merito evehit, Πάντα στέγει. Πάντα πιστεύει. Πάντα ἐλπίζει. Πάντα ὑπομένει. Cupin' tu jam, pie lector, Scire, quæ iſthæc, Πάντα, ſint? Vin' deſcribatur tibi tam conciſarum Sententiolarum Subjecta Materia? Jam facilis eſt ad hæc via, & verè lactea: Reflecte Actum cujuſque, & habes, *Omnia. Charitas omnia ſuſtinet*, Putà, Quæ à Chriſtiano Fratribus ignoſcenda ſunt. *Charitas omnia credit.* Quæ Fidei ipſius eſſe ritè proponuntur. *Charitas omnia ſperat.* Quæ ſub officio Spei cadunt. *Charitas omnia tolerat.* Quæ Patientiam Chriſtianam requirunt. Uno verbo, *Suſtinet quæ ſuſtinenda ſunt*; *Credit credenda*; *Sperat ſperanda*; *Tolerátque toleranda.*

16. Sed jam pergendum eſt; Nondum enim abſolvimus omnia. Neque igitur fert Chriſtomachus iſte, ut, *Chriſtum res omnes creatas conſervare*, probetur ex iis verbis, *Portánſque omnia verbo virtutis ſuæ*, Heb. 1. 3. Reſpondet igitur, *Verbum*, Omnia, *heic non minùs, quàm in pluribus locis aliis, non omnia in univerſum ſine ulla exceptione deſignare*, C.R. p. 83. Verùm & heic nos non credimus tibi ſpeudole, veritatis tam manifeſtario Paracharactæ: Addit ergò, *ſed ad ea tantùm, quæ ad Chriſti Regnum pertineant, referri.* Iſtud verò quantò minùs tibi credimus, in ſenſu tuo, partem maximam Regni Chriſti harpagare jurato? In ſenſu enim recto, Ad Regnum Chriſti Omnia in univerſum ſine ulla exceptione pertinent. Sed fidem ille, cùm non inveniat, faciet. Ad confirmandum igitur ſe accingit, *Quòd verò vox*, omnia, *hoc in loco, ad ea duntaxat referatur*, ex ipſa *Materia Subjecta ſatis apparet*, C.R. p. 84. Ohe! Duo jam Adverbia advocavit, *Duntaxat*, & *Satis*, & ex illis rem factam ſe habere confidit, Cauſſámque ſuam bene peroratam. Nobis verò certum eſt, & Verba ejus, & Adverbia, tam gratis accerſita, nullámque ſecum probationem apportantia, pariter, ὀκοσχιῶν, Duntaxat in Speciem enim probationis fieri, quod ad Materiam Subjectam

jectam referri cupiat, iſtud omnium ſatis apparet, quia nondum diſtinguit, Quam Materiam, Aut Cui, Vel Ubi ſubjectam velit. Quid? An generaliorem aliquam? Novimus enim, qui non ità pridem recepit Se ad Euangelium. Sed hoc nunc præſenſit, eſſe periculoſæ plenum opus aleæ, Quia hinc ſi pedem moveat, in foveam incidit, Primum enim hoc Epiſtolæ hujus Capitulum diris Barjeſuiticiſmi tormentis eſt refertiſſimum. Sapit ergo ſibi, atque extravagari nunc non audet. An igitur, Huic tantùm Loco Subjectam? Præter eam profectò, Materiam nullam verè dici Subjectam, jam indicatum eſt. *Omnia* igitur Chriſtum, *verbo virtutis Suæ*, hoc eſt, Solo verbo placitóque Suo poteſtatem atque virtutem omnem habente, *Ferre*, *Conſervare*, *Gubernare*, *Adminiſtrare*, (De Significatione enim, τῷ φέρειν, excluſivè ad aliquod horum, & ſtulta eſt, & improba Lis.) ex ipſius Sermonis idiomate, (cùm in textu nulla ſit reſtrictio adjecta,) pertingere ad Omnia oporteat, quæ Latione, Conſervatione, Gubernatione, Adminiſtratione opus habent; ideóque de Rebus Creatis Omnibus accipi, Sine virtute iſta, πάντων ζωϊκλικῆ, καὶ ζωδοτικῆ, actuùm, æternúmque ruituris. Ex ipſâ igitur Materia Subjecta jam ſatis apparet, quàm impudenter ille nunc prævaricetur; Cùm in ipſo contextu Singula Virtutem eam loquantur, quæ ſeſe extendit ad Omnia in univerſum ſine ulla exceptione.

17. Igitur cùm tam feliciter Res ei hactenus ſucceſſerit, Omniáque quæ in adverſum objecta ſunt, tanto pugili Singula obſtare nequiverint, majus opus jam molitur, bináque loca pariter in arenam protrudit, ut uno ictu geminis hoſtibus proſtratis, Rem confectam ei dent, conclamatámque, Σὺ ἢ δὺ' ἐρχόμφοι! Divina igitur Chriſto Natura adſeri nè poſſit, vel ex illis verbis, *Omnia quæ Pater habet*, *Mea Sunt*, Joan. 16. 15. vel ex illis, *Mea Omnia*, *Tua Sunt*, & *Tua*, *Mea*, Joan. 17. 10. Reſpondet, *Vox*, Omnia, *ad Subjectam Materiam ferè ſemper refertur: Quare ex ejuſmodi locis non poteſt ullo modo, quod volunt effici*, Cat. Rac. pag. 107. *Non ullo modo?*

O immitem Sententiam! Verùm agite, pariabimus ei; Non poteſt ullo modo ſequi hæc Negatio, Catechiſtæ igitur, *Quare*, eſt κολοβόκειρον, & Conſequentiam nullam habet. Capiti autem ſuo caveat, quantum poteſt: Nam cùm Vox, *Omnia*, ad ſubjectam Materiam referatur, Ex hiis locis, Divina, quam volumus, in Chriſto Natura neceſſariò efficitur. At jam in iſta, ἀντεναντίοις, quid fiet? Expendenda neceſſariò eſt utriuſque Loci Materia. Eatur igitur ad Loca, Primus eſt, *Omnia quæ Pater habet, Mea Sunt.* Sic illi viſum eſt legere; Nam SScriptura cùm ſit, ſi non aliquà vitiaſſet, mortuus eſſet. Verba verò ſunt, Πάντα ὅσα, *Omnia Quæcunque habet Pater, Mea Sunt.* Sed inimica nimis ei eſt Vox, *Quæcunque*, Chriſtúmque ſonat, imò clarat, Deum. Præcidit igitur ei ad nates impurus Ammonita, 2 Sam. 10. 4. & ſurripuit, *cunque.* Sed hoc in Barjeſuita parum eſt. Agat igitur, jam dicat, Quæ eſt Materia Subjecta hujus Loci. Reſpondet verò, *Materia Subjecta capite 16 eſt.* O infidum Caput! ídque non in 16, ſed in largiſſimo Folio! De Capitis Materia dicit, de Loci pollicitus dicere; Locus autem hic illius Capituli nè centeſima quidem pars eſt. Sed ſic ſolet beare amicos! Quin ſi verum dicendum eſt, Debent ei immortales has gratias Sui, quòd mitiùs jam cum iis agat, quàm priùs, neque ad Materiam totius Euangelii ſed ad Capitis tantùm, (Nunquid non modicum eſt?) eos ableget.

18. Sed agamus ſodes; Inquiramus, quæ & hæc Illatio ſit. Nam *Materia Subjecta Capite 16. eſt* etiam Perſecutio Fidelium, ver. 2. eſt Chriſti Diſceſſio, ver. 5. Diaboli Convictio, ver. 11. SSpiritûs Annuntiatio, ver. 14. Diſcipulorum perturbatio, ver. 19. Conſolatio, ver. 23. Profeſſio, ver. 30. Diſſipatio denique, ver. 33. Quid? Omniáne hæc ſunt Dicti iſtius Subjecta Materia? An, Cauſſam dicit, cur hunc de SSpiritu ille Solùm ſeligat, niſi ut blaſphemæ ſuæ hypotheſi hôc magis inſerviat? Sed & purget jam ſe oportet ab audacia plus quàm Diabolica. Chriſtus dicit, *Omnia.* Idem etiam, nequid erretur in dicto

dicto eo, Subjecta Materia quæ hoc in loco sit, ipse determinat, *Quæcunque habet Pater.* Sed intercedit Barjesuita, statuitque intelligi debere, *Quæ SSpiritus Discipulis revelabit.* Jesu ipsi jam credetur? An Barjesuitæ? Verùm huic nè credatur, Christus ipse Satìs cavit; Ait enim non semel, SSpiritum accepturum esse; Quid? Non, τὰ ἐμὰ, *Accipiet Mea,* Sua enim sunt, Quæcunque Patris sunt; sed, ὅτι τῶν ἐμῶν, ver. 14. *aliquid de Suo* (quantum Discipulis expediret scilicet;) SSpiritus revelaturus iis erat: Quæ revelaturus ergò erat, non sunt Materia Subjecta, ad quam referri oportet istud, *Omnia.* De nihilo igitur non fuisse Opinor, quòd voculam illam, *ferè,* religiosè nunc cautus, Impostor heic interposuerit, Ait enim, *Vox,* Omnia, *ad Materiam Subjectam ferè Semper refertur.* Ubi enim SSpiritus ipse ἀντῶς designat, Quid sub Voce, *Omnia,* intelligi oporteat, (Quod in hoc loco factum est, dicit enim, *Omnia Sua esse, Quæcunque habet Pater,*) ibi per nequitiem solùm, dolúmque malum, quæritur Subjecta Materia, ad quam referri possit. Verùm Pyrgopolinices noster, ut SScripturarum se Solum Dominum, (domi saltem suæ) esse monstret, ubi nunc SSpiritus Subjectam Materiam designavit, aliam tamen Quærit, déque Suo Substituit; ubi verò non designavit specialem, quàm parùm ille Sensus suos loci ipsius Subjectæ Materiæ submiserit, jam satìn indicavimus.

19. Transeundum igitur nunc ad Secundum horum Locorum est: *Et Quæ Mea, Omnia Tua Sunt, & Quæ Tua, Mea.* Eâdem autem chordâ & heic oberrat, atque ut Subjectam Materiam eruat Sibi, nè ad Divinam Naturam referre cogatur hoc, *Omnia,* narrat nobis, (ut antè.) Quid 17 hoc Capite agatur. Agitur verò in eodem & de Rebus Antesecularibus, ver. 5. & de filio Perditionis, ver. 12. & de Mundo atque Maligno, ver. 15. Sed ait, *Apertissimè constat agi de discipulis, quos Deus Christo dederat,* Verùm quid indé? Nequìcne ergò Christus esse id quod est, Quia Discipulos à Patre habet? Aut cùm jam dixerat, *Rogo te pro his,* (Discipulis suis scilicet) *quos dedisti*

disti mihi, quoniam tui sunt, ver. 9. quod proximè atque eodem spiritu subjungat, *Et Mea Omnia, Tua Sunt*, tautologicè solùm dici oportet, neque aliud Significare, quàm omnes mei Discipuli sunt tui? Ferret quidem hoc Barjesuita libenter; sed non Feret ipsa Conjunctio, γ'. Nam qui ad Deum eodem tempore dicit; *Discipuli Mei Tui Sunt, Et Omnia Mea, Tua Sunt*, non Solùm de Discipulis, Sed & de alia re omni, quæ sua dicenda est, intelligendus est dicere: Qui verò pergit usque, & cum Deo reciprocat, *Et Omnia Tua, Sunt Mea*, Naturam ipsam imprimis dicat oportet, aliúsque esse non potest, quàm Secunda Persona, Deus Filius, Deitate Idem, Gloriâ æqualis, Majestate coæternus. Satìs hoc sensit vaferrimum Caput, ínque Majorem Cautelam tenuibus hiis filis argutiolam alteram subsidiariam subnexuit, *Praterea, cùm quicquid Christus habeat, habeat Patris dono, non autem à Seipso, hinc apparet, ipsum Divinam Naturam habere nullo modo posse*, C.R. pag. 108. Verùm Socinuli hujus, *Nullo Modo*, quàm nullam vim habeat, & ejus, *Apparet*, quàm merum phantasma sit, jam Satìs experti sumus. Reponimus igitur uno verbo, Quicquid Christus habet, ut Homo est, Dei dono habet: Sed ut Deus est, Omnia à Seipso habet. Igitur quod & Iste, quasi in objectionis suæ Confirmationem, adsumit, *Quia Naturâ Deus omnia à Seipso habet*, ambabus ulnis & nos accipimus; Habet enim Christus, quâ Deus est, & à Seipso Omnia.

20. Jam tandem ergo enavigavimus hæc, *Omnia*, atque terram videmus. Nam quod ab Apostolo dictum est, *Nobis unus Dominus Jesus Christus, Per quem omnia, & nos per eum*, 1 Cor. 8. 6. post velitationum nonnihil, (quod nos jam antè, ubi inciderat, obiter coercuimus:) quasi confectâ jam re, non sine fastidio transilit, *Nè commemorandum mihi sit, verbum*, Omnia, *ad Subjectam Materiam referri*, C. R. pag. 117. Profectò commemoret, nécne, nos nil moramur: Meminisse verò nè desinat, & rectè referre, nisi vapulare nobis velit, id monemus. Quàm ipse verò heic Materiam Subjectam comminiscatur,

tur, Socinelli (fortè) ejus ex verbis ſuis, quia Senſu Omni carent, eò meliùs adſequentur: verùm nobis non placet eſſe tam cicuribus. *Quod ità habere, indè apparet*; ait. Sed Quid eſt illud, *Quod*? An, *verbum*, Omnia, *referri ad Subjectam Materiam*? Optimè! Et, *verbum*, Omnia, *referri ad Subjectam Materiam, ità ſe habere indè apparet*. Elegantiſſimè hoc! Et unde apparet? *Quòd Apoſtolus agit de iis Omnibus rebus, quæ ad populum Chriſtianum pertinent*. Hoc acutiſſimè! Ubi autem de iis agit? Iſta in Epiſtola? An, in iſto Capitulo? Certè, utrum velit, parùm refert. Ex iis enim Locis Materiam Loci cujuſquam unquam accerſi, An fallaciùs dicatur, aut ſtolidiùs credatur, nondum inter nos convenit. Habet enim, (quod jam ſæpe monuimus) quæque Sententia vel abſolutam in ſe, vel ex proxima dependentem, Materiam ſuam Subjectam. In hac igitur, *per Chriſtum Omnia*, Supplenda ſolùm eſt Elleipſis, quâ nihil vulgarius apud Paulum, Verbi Subſtantivi, *Omnia ſunt per Chriſtum*. Atque jam ſi quæratur, *Omnia* quæ? Reflecte ſolùm, & habes, *Omnia quæ ſunt, ſunt per eum*; Quæ *Facta* ſunt, Joannis verbo; Quæ *Creata* ſunt, Pauli; Quæ in rerum Natura ſunt ſcilicet: Eodem planè exemplo, quo & ibidem dicit, *Omnia ex Deo Patre*. Subjecta ergò Materia eſt Rerum Univerſitas.

21. At quid tum fiet Demonſtratione Barjeſuiticâ? Ait enim ille, *Apoſtolum agere de rebus ad populum Chriſtianum pertinentibus, duo hæc verba demonſtrant, Nobis, & Pater*. Demonſtrant verò & aliquid aliud agi, quod & ſæpiſſimè à Nobis jam demonſtratum eſt, Catechiſtam ſcilicet agere ridiculum Sophiſtam. Agítne enim Paulus de iis Solis ibi? At nullum aliud vocabulum ad Res univerſas tam propriè pertingit, ac iſtud *Patris*. Indè enim &, *Pater Pluviæ*, Deus audit, Job. 38. 28. &, *Unus Omnium Pater*, Mal. 2. 10. Sed & alterum vocabulum illud, *Nobis*, hoc ipſum exigit. Plus quàm Tautologia enim eſſet, poſt, *Per Chriſtum Omnia*, addi, *Et Nos per Chriſtum*, Si, *Omnia*, ibi de Chriſtianis, nedum de Solis, accipi

accipi oporteret. Ipſa igitur Conjunctio, καὶ, docere poterat Magiſtrum Lituanicum, quomodo, πάντα, exponere debeat: *Per Chriſtum Omnia*; puta, Quæ in Natura Creata ſunt. *Et Nos quoque per Chriſtum*; Creati denuò in Gratia. Corollarium igitur ipſius, (nè longiores nunc in re tam manifeſta ſimus) Caſtrare primùm contenti, atque veritati, Sceleratam ei Negationem demetendo, reſtituere, amicè ſic reponimus, *Unde efficitur, Chriſtum Simpliciter, & abſolute, non certa ſolùm de Cauſſa aliqua, dictum eſſe, Dominum Unum, per quem Omnia*; *Quare Divinam Naturam in eo indè probari*, Cat.Rac.pag.118. Siquis verò Locus in prodigioſo Libello præterea ſuperſit, in quo Eum pro Libitu ſuo exponere, hoc eſt, Corrumpere Vocem, *Omnia*, adhuc me fugit, pòſt adſuetur hiis, ubi inciderit, σὺν Θιῷ.

Sect. XXII.

1. *Elleipſεων in S. Textu Supplementa ut facienda ſint. Repetendo optimè fiunt.*
2. *Quæ Tempora Chriſto ſuo Barjeſuita ponit, Ut ſit; Ut ſit Rex; Ut & Propheta ſit.*
3. *Ut & Sacerdos etiam: nam non antequam in Cœlos rediit.*
4. *Fallacia ejus Una eſt, è confuſione Temporum, ſumendo,* Si eſſet, *pro,* Quando fuit.
5. *Altera, à Vocabulo ſuppreſſo, Scopóque Loci neglecto.*
6. *Regula de Ellipſibus, earúmque Supplementis. Ἀεὶ ſupponit aliquid aliud prater id de quo dicitur.*
7. *Niſi ex ea ratione, Græci non dicunt, εἰ δ' ἂν, ſed, εἰ μὴ ἄν. Particula* Δυνητικὴ, *Ἂν, per,* Poſſe, *rectè exponitur.*
8. *Interpretibus fas non eſt, Ellipſin facere. Articulus eſt interdum* Δεικτικὸς. *Sacerdotis Eſſe fluit ab Offerre.*

9. Sacer-

9. *Sacerdotium de Cœlo ſolùm deſcendit. Ut Sacerdotium Chriſti in Melchizedeco adumbratum ſit à Parte Antè & Póſt. Chriſtus ipſe & Sacerdos & Hoſtia.*

ELleipſεων plenas varióque in genere, eſſe, tum locutiones ipſius Chriſti, tum Epiſtolas Apoſtolorum, (Paulinas præſertim, propter connatam ejus breviloquentiam;) poſt tot jam exempla à nobis connotata, probatione aliquâ egere non exiſtimamus. Supplementum verò earum ut in quoque Loco inſtitui oporteat, abſit, cujuſque qui volet, arbitrio aut optioni relinquatur: Ex neceſſitate enim ipſius ſenſûs, verborúmque Syntaxi, illud imprimis æſtimandum eſt, debitámque in hiis Analogiam ni ſervet, meliore ſemper jure, quàm obtruditur, eſt repellendum. Minimè quidem hac in parte peccari ſpem eſſe oportet, ubi ſuppletur ſolùm per repetitionem, ἀπὸ τῦ κοινῦ, neque aliter quàm iterando aliquid, quod in Contextu præceſſerat, confici jubetur id, quod in ſenſu deeſſe putatur. Neque tamen expectandum nunc à Nobis eſt, quibus rem hanc habere cum Barjeſuitis contingit, ut vel hiis ſe legibus illi lubenter ſubjiciant, aut non gravatiſſimè ferant, quantumcunque decurratur intra iſtas lineas, quod jam molimur. Caſtiganda enim jam venit improbitatis eorum pars non exigua, atque eripiendus eſt iis Locus, Quem ipſi nequiſſimè à Se violatum, coactúmque id dicere, quod à mente Apoſtoli longiſſimè abeſt, unam habent, ſolámque damnatiſſimæ ſuæ Sententiæ defenſionem.

2. Quàm bonus quidem, felíxque Suo Chriſto Catechiſta fuerit, jam pridem conſpeximus, & quàm impensè pro Benignitate Barjeſuitica curaverit, Nè non ſit Deus: Diviniſſimo ſolùm exemplo, Ut Paulo, nè propter excellentiam Revelationum nimiùm extolleretur, datus aliquando eſt Angelus Satanæ, qui Colaphis ipſum acciperet, 2 Cor. 12. 17. Ità & Se datum Chriſto, Ut quam largiuntur ei Deitatem, Moderetur tamen, atque nè nimis

mis extollatur, Colaphis & eum cogat, Nisi Deus esse nolit, ut quas ei metas, quæ tempora ponere visum ipsis sit, accipiat, licèt indè reverà fiat, Ut Deus nè sit. Jubet igitur, Ut serâ solùm Divinitate gaudeat, & vel ipso Herode Magno junior multò Deus sit; Uno enim Verbo, nè fuerit, id quod Est, ante uterum Virginis, Cat. Rac. pag. 53. Propheta etiam ut Sit, Conceditur; Tam insignis quidem Expositor Voluntatis Dei, Ut indè, *Sermo Dei*, audiat, Cat. Rac. pag. 91. Sed neque hoc tamen, ante principium Euangelii. Ità enim exponi oportere illud Joannis, *In principio erat Verbum*, Jo. 1. 1. quòd Christus scilicet in principio Euangelii fuit ille Sermo, Cat. Rac. pag. 52. Principium autem Euangelii ad Baptistæ prædicationem disertè restringi novimus, Mar. 1. 1. Atque ità annos ferè triginta, Luc. 3. 23. nuperus iste Deus eorum agere cogitur, antequam ad Propheticam Dignitatem admitti ab iis possit. Rex autem ut foret, grandioris gratiæ res erat; Illud igitur obtinere ab iis non potuit, (Quicquid Magi, De Rege tum nato, stolidè percontati sunt, Matth. 2. 1.) nisi altero post Doctoratum datum Quadriennio: *Nam, non priùs constitutus Heres Universorum fuit*, (ea autem est & Regni Constitutio, Psal. 2. 6.) *quàm Eum Deus ex mortuis excitavit*, ait Cat. Rac. p. 80. Eugepæ! Quibus gradibus, temporúmque intercapedine quàm Sapienter divisas, Deo Suo Prærogativas ipsius nôrunt hii homuli erogare!

3. Ad Summam tamen nondum perventum est. Supereſt enim & alter adhuc Præeminentiæ ipsius Gradus, Munere Sacerdotali quoque ut investiatur, fiátque ab iis Summus Pontifex. Neque isto certè Honore non dignantur Eum, Sed More tamen Suo, Ut viros Sapientes decet, interponi volunt Spatium Temporis & in hoc, Quò sentiat Christus Suus, indies Se apud eos gratiâ proficere; Placétque iis, Primò, Ut præstoletur, postquam è Sepulcro rediit, ad Quadraginta dies, Act. 1. 3. Pòst, jubent, In Cœlos rectà ut eat, ibíq; Corpus, quod apparari ei jusserant, Muneri ei Pontificali

Pontificali accommodatum, id eſt, *Immortale*, accipiat, C. R. p. 98. Atque ità evadat Pontifex, &, quod in terris peragere non poterat, C. R. p. 189. ibi Se ad Oblationem accingat, atque Sacrificandi Munere perfungatur, C. R. p. 244. Excitatus enim à morte licèt jam fuerat, nôrant tamen illi, Quid fieri poſſet; Quicquid Paulus Noviſſe Se aiat, *Chriſtum reſuſcitatum non ampliùs mori*, Rom. 6. 9, Sapiebant illi, atque in terris quantiſper moram trahebat, Mortale ei Corpus eſſe ſciebant, In Cœlos igitur ingrediendum ei eſſe, antequam aptato illo Corpore, Heb. 10. 5, indui eum ſinerent, C. R. p. 98. Hem! Quid Rei eſt, Lector? Horréſne ad hæc? Exhorruerunt quidem & pulli illi Polonici, atque exclamârunt, *Quid! Annon Chriſtus erat Sacerdos, antequam in Cœlos adſcenderat?* C. R. p. 29. Sed motos hos Fluctus quàm ille facilè compoſuit? uno verbo Magiſtrali, *Non erat:* actutùm fecit, nè muſſitare porrò auſint. Bonus tamen eſt quoque, & nè nimis imperiosè cum Suis agere videatur, inficiationis tam peremtoriæ probationem non inficetam apponere dignatus, ait, *Nam apertè Scriptor ille Divinus teſtatur, Si in terris eſſet, eum nè Sacerdotem futurum*, Heb. 8. 4. Et peramœnus quidem ei hic Locus eſt, locus eſt & pluribus umbris: Jam modò enim, attulerat eundem eadem in re, C. R. p. 290. & repetit nunc denuo, ut (pro Sua Autoritate) idem per idem probet. Sed & antea quoque eodem Se tegmine beârat, ubi ingreſſum Chriſti in Mundum, Heb. 10. 5, non de Mundo Præſenti, Sed de Futuro accipi mandârat, *Quandoquidem Si in terris eſſet, nè Sacerdos quidem eſſet*, C. R. p. 77. Agamus igitur cum bono Deo, hunc Locum pauliſper eventilemus.

4. In eo autem, an aliquam *μείωσιν* Apoſtolus inſtituit, &, *Qui in Cœlis Pontifex eſt, in terris nè Sacerdotem eſſe*, adſerat, nè nimiùm evagemur, nunc non diſquirimus. Ad illud igitur Solùm accingimus nos, quod in Quæſtione hac præcipuum eſt; Cúmque Iſte,

in probationem insanæ suæ adsertionis, aiat, *aperte ita Scriptor Divinus testatur:* Nos contrà, Consentimus in Judicem, atque Scriptorem eundem testamur, (*Divinus* enim reverâ est, & novit, Quis & Qualis hic homo sit, qui sic tangat eum, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι, Luc. 7. 39.) Quàm apertè ille Testimonium hoc torqueat, vitiétque. Quæstio enim, quam ipse proposuerat, erat, de Christo, antequam adscenderet in cœlos, id est, (æquipollent enim;) Quantisper in terris adfuit. Igitur cùm Paulus hæc scriberet, nihil potuit ea de re ab eo dici, nisi Sub notione Temporis jam antè Præteriti, De eo scilicet Tempore, Quando Dominus Mundo interfuit, & de quo jam est Quæstio, an Christus tum fuit Sacerdos. Sed istud, quod ipse è Paulo nunc citat, est, *Si in terris esset*, atque istud Temporis notionem nullam habere potest, nisi vel jam tum Præsentis, vel pòst Futuri. Atque hoc tamen tam apertum est è Paulo Testimonium? An re quidem verâ, Apertum est in Barjesuita falsimonium? Nam, *Si esset*, aliud longè est, quàm, *Quando erat*, aut, *dum fuit*; Apertè igitur nihil hinc sequitur, neque, *Christum, antequam in Cœlos adscenderet, Sacerdotem non fuisse*, per aliquam Consequentiam concludi indè potest, præterquam per Barjesuiticam, quæ ut plurimùm est nulla, falsa semper est atque Sophistica. Istud igitur jam primum esto; Suppositionem, De re non nisi Præsenti, aut Futura, ab isto Scriptore factam, Citatorem hunc Supposititiam jam facere, & pro re diu antè Præterita sumere.

5. Sed & qui toties hunc Locum pro Se laudavit, dicat, Quid factum est Particulis, μὲν γάρ. Ità enim sunt verba Scriptoris, Quem Nos Paulum appellare, nulli veremur; εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς. Caussativam autem ex vim in Se habent, atque ad aliquid probandum interseruntur. Illud autem quid sit, si exquiramus, apertè indè probabitur, quàm graphica ista nunc prævaricatio sit. Dixerat Apostolus, *Necesse esse, Pontificem nostrum Christum in Cœlis jam aliquid habere, quod offerat.*

Confirmat

confirmat autem ex hoc, *Quia si in terris esset, Sacerdos utique non esset.* Sed Pace S. Pauli, interrogemus, necesse est, Quæ est ista Consequentia? Si in terris existens Christus Sacerdos non esset, Ergò, In Cœlis existens, habet, quod offerat. Verùm ex Mente S. Pauli, habemus, quod respondeamus, Consequentiam hanc optimam esse, & luculentissimam. Elleipsis enim Solummodo in eo, quod posteriùs dixit, est, Cujus Supplementum, Si jam per Rei, quæ probanda erat, repetitionem, fiat, (Quo nihil in usu sermonis facilius, nihil in ipsa ratione naturalius est:) argumento Apostolico tum Lucem, tum Confirmationem abunde præstabit, Sic, *Si enim in terris esset,* (repete heic, & Supple, *atque non haberet, quod offerat.*) *Sacerdos utique non esset.* Directè igitur nunc concluditur, Multò magis necessarium est, Pontifex in Cœlis cùm sit, ut quod offerat, habeat. Atque hæc jam est vera vis verborum, genuinus hic & apertus Loci Sensus.

6. Quod si Paralogismo jam suo emunctus, Barjesuita reclamitet, Ferendum enim omnino non esse, ut in Sacro Textu Elleipseis quisque, quas volet, somniet; Quanto minùs, ut ad libitum, atque pro Suo sibi placito subornet, per quod suppleatur, συμψύχους nos atque συμψύχους habet, totísque viribus ei suffragamur. Elleipseων enim leges illas, quas, in exordio hujus Sectionis, de jure figendas esse monuimus, refigere nemini licere protestamur, neque è Suopte solùm cerebro, aut quod deesse censeatur, imaginari, aut unde supplebitur, Comminisci. Nos igitur ad Scopum, Sensúmque loci primò confugimus, atque eum Si non rectè teneamus, Si non clarè illustremus, ilicet, quin repellamur, Causam non dicimus. Evincimus præterea quod volumus, & ex ipsis verbis Loci. Per enim ipsum, γὰρ, Probationis Causâ ab Apostolo annexum, aliam Consequentiam nullam, quàm quæ jam à Nobis introducta est, probari posse, modò indicavimus. Porrò & alteram particulam, ὡς, ad eandem probationem huc accimus. Simplex enim

Negatio cùm non ſit, Sed & Disjunctivum quoque in Se comprehendat, neceſſe eſt, ut aliquid Secum quod contrà reſpondeat, vel Expreſſum, vel Subintellectum, habeat. Rectè igitur ex priore, Senſus petitur, Si non habet, quod offerat. Neque habet utique, unde Sacerdos ſit. Si non illud, Neque & hoc. Pariatio enim quædam ſeu Conduplicatio ſemper in hiis Subeſt.

7. Hæc autem jam ratio nè intercalanda ſit, addimus, ex idiomate Græcorum aliter eſſe, ubi per Meram, Solámque Negationem, quæ hujus ſunt generis, dicuntur, Ità Chriſtus Judæos nobis, produxit, εἰ ἦμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν Πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἦμεν κοινωνοὶ αὐτῶν, Matth. 23. 30. οὐκ ἄν, aiunt, non aiunt, οὐδ' ἄν· Sed &, hac ipſa in Epiſtola, εἰ Ἰησοῦς αὐτοὺς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει, Heb. 4. 8. Imò, hoc ipſo in Capitulo, εἰ ἡ πρώτη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος, Hebr. 8. 7. Quibus geminum eſt & illud, ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι; Hebr. 10. 2. Ecquis igitur tam obeſæ nariis eſt, ut non ſi boleat ei, amplius multò comprehendi in οὐδ' ἄν, quàm in οὐκ ἄν, atque aliquid neceſſariò ſupponi, ad quod οὐδὲ conferatur? Illud autem heic è jam proximè dicto repetendum eſſe dicimus, *Non eſſe ei, quod offerat, Neque igitur eum eſſe Sacerdotem.* Denique & Tertia ea particula, ἄν, cuiquam verè Grammatico, atque locutionem Græcanicam acutè callenti, hoc ipſum non obſcurè innuit. Neque enim παρεμπλήρωμα & Tantùm Cauſsâ nunc inditur, aut Expletiva ſolùm eſt, ut interdum fieri amat, ſed verè Δυνητικὴ heic eſt, ſúbque ratione ea Potentiali addita, exponi debet, οὐδ' ἂν ὧδ' ἱερεὺς, *Neque eſſe poſſet Sacerdos.* Non poſſet autem? Quidni? Supponitur enim deſtitutus eſſe eo quod Characteriſticum eſt in Sacerdote, atque ad formalem rationem ejus requiritur, *conſtitutum ſcilicet non habere, quod offerat.*

8. Neque heic ſiſtimus etiam. Probationis enim loco non aſpernabili nobis erit, quòd Apoſtolus ad hæc, à nobis jam allata, quæ non videbantur Confirmatione egere,

confirmanda

confirmanda tamen proximè procedat, Primò ad illud, *Quenquam in terris, non habentem, quod offerat, Sacerdotem esse non posse.* Istud autem disertissimè facit, cùm subjungat, Ὄντων τῶν ἱερέων, τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα. Tacendum quidem non est, Interpretibus satìs infeliciter ista cessisse. Latinus enim Vulgaris, præter quòd lapsus est in Tempore Participiorum, quæ Præsentia sunt, factâ quoque, (Quod in Interprete nullo modo ferendum est) elleipsi principalis vocabuli, τῶν ἱερέων, & reddito loco, *Cùm essent, qui offerrent*, varios variè fefellit. Sed Articulus ille, τῶν, utraque in statione Emphasin suam propè σκιλλιτὸν, habet, & recta Versio est, *eò quòd Sacerdotes sunt ii, qui offerunt ex lege Munera.* Ex hac autem interpretatione, adeóque ex verbis, & mente Apostoli, directè jam sequitur, Quum de Esse Sacerdotis sit, ut offerat, quod constitutum est, Quibus nihil constitutum est, quod offerant, eos Sacerdotes esse non posse.

9. Dein verò, ex hoc præmisso, Apostolus regreditur ad id, quod primò concluserat; *Necesse esse, ut Pontifex noster in Cœlis habeat quod offerat.* Idque jam confirmat Argumento à Majore. Prævidebat enim posse regeri, Non esse eandem rationem Sacerdotis in Cœlis, quæ est in terris; Sed tacitæ objectioni occurrit, mul óque magìs rem se sic habere in Cœlis demonstrat, Quia de Cœlo fluxit illa in terris Conditio, & tota terrestris Sacerdotii Religio, Umbra tantùm erat, Cultríxque Sacerdotii Superni, Eâque de caussâ solùm à Mose constitutum fuerat, tum cùm ipse Sacerdotes institueret inter homines, quæ illi in terris Munera offerèrent, Quia idem ei in Monte (unde illi Omnium exempla desumebantur,) antè monstratum fuerat, oblationem scilicet ab æterno in Cœlis fieri. Jam verò istud aliter exponi non potest, quàm de æterno Christi Sacerdotio; Adumbrato quidem longè ante Mosen & in Melchisedeco, Idque non solùm à parte Pòst, Quia ille Sacerdos erat qui ζωῆς τέλος non habebat, Sed etiam à parte Antè, Quia

ἀρχὴν ἡμερῶν quoque nullam habebat, Heb. 7. 3. atque per hæc ex integro *adsimilatus erat ipsi Filio Dei*; Quem nos jam, *Quia obtulit ipse se*, Heb. 9. 14. παρεσχεν ἑαυτὸν θυσίαν τῷ Θεῷ, εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, Eph. 5. 2. non Sacerdotem solùm agnoscimus, Sed & Agnum quoque occisum ab origine mundi, Apoc. 13. 8. Eat igitur nunc Lavernio, quò dignus est, cum suis Mostellariis, ab hoc loco Apostoli toto jam Cœlo exclusissimis.

Sect. XXIII.

1. *Christus Barjesuitarum Qualis Deus sit. Syllogismorum Lex.*
2. Ante Tempora Secularia, *Quæ sint.*
3. *An Christus sub Decreto Prædestinationis redigendus sit.*
4. *Naturæ utriusq; in Hypostatica Unione probatio.* Παρὰ. *Nomen* Patris *pro tota Trinitate.*

ACcurrite igitur, quantum potestis, Dialecticorum pueri; Nam vestra res ex parte jam agitur, Quæstio enim est de Syllogismo: & nobilis ille Catechista Conclusionem quidem tantùm non negat, Sed pravam eam prorsus esse, & perperàm ab Orthodoxis astructam, id magno ore clamitat, C. R. p. 99. Vestri igitur judicii, per me, primæ partes jam sunto. Conclusio autem eorum, (quam ille, Scelus, damnavit quidem, atque erutam velit;) ista est, *Ergò, Christus est Deus.* Verum autem perfectúmque Deum intelligunt se dicere; non Vocatitium solùm aut Secundarium Deum, Deum ex grandioribus aliquot Conditionibus Sed factum tamen paucis retrò Seculis, (Quod Lepidus iste Christo suo liberaliter indulget;) Sed absolutè Deum, *Qui per se*, per suam Deitatem, *atque perfectissimâ ratione* (ut ipse postulat, C. R. p. 64.)

p. 64.) *Deus eſt*, Naturámque ſibi Divinam habet. Jam verò Syllogiſmi, per quem iſtud ab Orthodoxis concluditur, Præmiſſæ Propoſitiones, (quarum alteram ab eo, ſiquid regulas veſtras curaſſet, negari, ſubruíve oportebat; Sed horrebat miſello animus eas aut efformare, aut recitare.) ſic ſe habebunt, Qui, antequam mundus erat, erat cum Patre in Gloria, ille verus Deus eſt, At Chriſtus, antequam mundus erat, erat cum Patre in gloria: Ergó. Major confirmatur, Quia antequam mundus erat, eſſe aliquid cum Deo in gloria, quod Deus non erat, turpiter implicat, erat enim, antequam erat. Aſſumtio verò probatur, Quia *Chriſtus gloriam habuit apud Patrem, antequam mundus erat*, Jo. 17. 5. Ille verò jam, neutram Propoſitionem (quicquid de Concluſione ab iis perperàm confecta priùs eboârat;) diſtinctè abnegans, confuſè ſic reſpondet, *Neque hinc Natura Divina probatur*, C. R. p. 111. At quid eſt hoc revera, niſi negare Concluſionem? Senſit vafer, atque nè vobis, ingenui Pueri, grande hoc ludibrium deberet, adfibulat, quod argumenti rationem adverſùs Præmiſſarum aliquam, (ſed neſcitis Quam,) habere videatur; Regerit enim, *Poſſe aliquem gloriam habere, antequam Mundus fieret, apud Deum, nec tamen hinc effici, eum eſſe Deum.* Vos igitur jam dicite, Perperámne illi Concluſionem ſuam adſtruxerunt, an ſatis quidem νομίμως illi argumentati ſunt; verùm ipſe Reſponſum ſuum perperàm, atque perversè confecit? Sed ut Sophiſtam tamen decuit, ſperantem, Quò confuſiorem Se præſtet, eò difficiliùs ſe ab antagoniſtis confutari, aut corripi poſſe.

2. Verùm agite, ô Boni; neque enim ſic effugiet Monedula. Accipimus igitur, quod reſpondet, adſerimúſque in oppoſitum, ſuppoſito, Aliquem habuiſſe gloriam apud Deum, antequam mundus fieret, neceſſariò indè effici, Eum eſſe Deum. Probatione autem hujus Affirmationis, quam in ſe apertam, nobíſque in proclivi eſſe ſciebat, non expectatâ, maluit verſutus ille de ea via deflectere, atque Negationem ſuam per paralogiſ-

mos obſirmandam ſuſcipere; ſubjungit igitur, *apparere id* 2 Tim. 1. 9. *ubi Apoſtolus de credentibus ait, Illis datam fuiſſe gratiam ante tempora ſecularia*, C. R. p. 112. Et quid jam Nos? Certè, inficias non imus, talia ferè verba ibi loci reperiri. Excepto tamen, quòd pro æquipollentibus, *ante tempora ſecularia*, & *antequam mundus erat*, admittamus, cætera Apoſtoli verba ibi, pauciora eſſe, quàm Barjeſuitæ ex iis cavilla ſunt, facilè oſtendimus. Primò enim pro *Gloria*, obtrudit nobis, *Gratiam*; Dein, pro ſingulari unius gloria, communem omnium gratiam. Quæ igitur heic ſimilitudo? Quæ proportio? Rurſus, pro eo, quod Chriſtus dixit, *habuiſſe ſe apud Deum*, obtrudit ille, quod ab Apoſtolo dici ait, *à Deo illis datam fuiſſe*. Hæccine verò ut eadem ſint? Enimverò toto cœlo differunt, ut mox parebit. Verùm & nos hoc ei negamus, Apoſtolum dicere, *fidelibus datam eſſe gratiam ante ſecula*. Quod Apoſtolus dicit, iſtud eſt, *Vocatos à Deo fideles fuiſſe, ſecundùm ſuum propoſitum & gratiam datam iis in Chriſto Jeſu ante ſecula*. Longè verò alia hæc res eſt; facitque, ut nos ad retundendam tam inſignem impudentiam, furti quoque Sacrilegum Caput incuſare cogamur, Quòd geminas phraſes ex eo textu clanculùm ſubducere auſus ſit, Unam, euntem præ, κατ' ἰδίαν πρόθεσιν, alteram, ſubſecutam, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Quas dicti Apoſtolici ſenſum ex complexu ſuo infinitè variare, & ab hoc Barjeſuitæ ſenſu planiſſimè alium, (ab uſu igitur ejus penitùs ſemotum) facere, par eſt, ut nunc paucis indicemus.

3. Parem enim ſi ille utriuſque Loci rationem eſſe jubeat, dictúmque illud Chriſti per dictum hoc Apoſtoli exponendum cenſeat, age, Monſtret nobis primò, Quænam illa prothesis Divina fuit, ſecundùm quam & Chriſtus dicetur, Gloriam ſuam habuiſſe ante ſecula. Quòd ſi hac in parte nullas ille delicias fortaſſean factarus ſit, qui Chriſto (eſt, ubi)

ubi) oppedat illud, *non exprimi, Ipſum ante Mariam fuiſſe*, Cat. Rac. p. 53, Facilè igitur ſtatuat, Potuiſſe Deum in prævia illa Voluntate ſua, æternóque decreto, & Chriſtum ipſum prædeſtinare; At non tam facilè extricare ſe videbitur in parte altera; (à qua quidem, jugulum Cauſſæ ſuæ tam ſtrictim petente, immunis ut eſſe poſſet, ſub doloſo brevitatis obtutu, utramque ſuppreſſit:) *Nam Gratia iſta fidelibus per propoſitum data eſt, in Chriſto Jeſu.* Quid jam? Antevortit igitur Chriſtus Jeſus & Anteſecularem illam Dationem Gratiæ; In ipſo enim data eſt: Iſtud eſt primum. Oportet etiam, ex paritate rationis, Ut Gloriam, quam Chriſtus ante Mundum apud Deum habuit, habuerit in Chriſto Jeſu, hoc eſt, in Seipſo; Ex Natura igitur ut fuerit, & non ex dono alio; Illa autem Natura alia eſſe non poterat, quàm verè Divina. Inſigniter igitur cavillatur, Qui diſtingui inter iſta nevelit, ſummúmque per dolum ſatagit, ut *Dari*, atque *Haberi*, pro iiſdem heic habeantur. *Dari* quidem tum quid à Deo dicitur, reſpectu certitudinis illius προθέσεως, quâ futuris pòſt ſeculis, iſtam in Chriſto gratiam fideles habituros decrevit Deus, licèt Actu nec ea, nec illi tum extitere, Qui tum haberent, quod dabatur iis. Eſt enim, *habere*, verbum Poſſeſſivum, atque Actum aut Fruitionem præſentem deſignat. Obſervandum igitur eſt, quòd neque Paulus de fidelibus dixit, *Gratiam, quam habuere ante ſecula*, neque Chriſtus de Se, *Gloriam, quam ante Mundum dediſti mihi*, aut quam decrêſti me aliquando habiturum, ſed, *quam tum, antequam Mundus erat, ipſe habui.* Illa verò, ſi in Decreto ſolùm, (ut iſte miſer gratis nugatur,) fuiſſet, donum Gratiæ tum fuiſſet, Gloriæ non fuiſſet, (neque igitur habuiſſe ſe Gloriam dicere Chriſtus poterat,) antequam in eam introiiſſet. Satis igitur conſcius ipſe ſibi horum paralogiſmorum, nè uno actutùm indicio periret, & aliud ſibi, *præterea*, paravit, ad quod ubi neceſſitas eſſet, perfugeret, *Præterea*

terea (ait) *ſcriptum hoc eſt, Jeſum rogare hanc gloriam : Quod naturæ Divinæ prorſus repugnat*, Cat. Rac. pag. 112.

4. Ain' verò, inſane? Naturæ Divinæ repugnat, Jeſum rogare Eam? Quid verò poteſt dici Naturæ utrique (Divinæ, Humanæque) convenientius, quàm Hominem Jeſum rogare Deum Patrem? Quid potuit igitur feliciùs allegari ad fidei Chriſtianæ integritatem conſervandam, adque Socininæ hæreſeως blaſphemiam contundendam, quàm Locus iſte, in quo utriuſque Naturæ Hypoſtaticam unionem tam ad vivum ab ipſo Jeſu delineatam videmus? Jam Hominem quidem Jeſum fuiſſe, Humanâ naturâ verè præditum, illud Adverſarii facilè admittunt; Sed & illud hinc (contra alios hæreticos, & illud negantes,) optimè adſeritur, quia Gloriam ſibi adhuc deeſſe, (quâ parte ſcilicet Homo erat,) agnoſcit, poſcítque Patrem, ut nunc tandem, (conſummato jam opere toto, quod ab Homine Jeſu præſtandum erat, ver. 4.) admittatur ad Paſſionis ſuæ trophæum, (precationem enim iſtam factam fuiſſe proximè ante proditionem ſuam, novimus è Joh. 18. 1.) atque ità ingrediatur in Gloriam ſuam, Luc. 24. 26. Deum autem eundem ipſum quoque fuiſſe, Naturæque in ſe Divinæ participem, manifeſtè probatur, Quòd & *gloriam habuerit, antequam Mundus erat*; Quòd & eam habuerit, non παρὰ Πατρὸς, ut Donum aliquod, aut Chariſma ei conceſſum *à Patre*, ſed παρὰ Πατρὶ, *apud Patrem*, unà cum Patre, ex ipſa Natura ejus profectam. Fuiſſe Eum denique Deum, Hominémque in una eadémque Perſona, concluditur, Quòd idem iſte Jeſus, Qui in Divina Natura ab initio erat; Sibi jam, id eſt, Humanæ Naturæ ſuæ, quam adſumſerat, precetur complementum illius Gloriæ, quam ipſe, quâ Deus erat, ab æterno habebat apud Patrem, quæ ab Homine igitur nemine haberi jam poterat, niſi qui & idem erat Deus. Sub titulo autem hoc, *Patris*, variis de Cauſſis, (non Diſtinctionis

ſtinctionis ſolùm, Ordiníſque Naturæ, ſed Honoris quoque, & Celationis etiam ſuæ, dum in terris verſabatur,) precatur hoc ſibi Chriſtus ab ea Deitate, in qua & ipſe tum erat, & Quæ ab initio (illa enim vox ejus jam duodecennis, erat, Luc. 2. 49, illa extremùm ſpirantis, Luc. 23. 46, Reſurgentis etiam, Jo. 20. 17. & adſcendentis denique, Luc. 24. 49.) per omne Euangelium *Pater* ab eo appellitatur. Tantum eſt, ô Boni, quod vos jam volebam. Sophiſtâ autem iſto abundè nunc vobis propinato, Quem, propter & diſputandi fraudem, derideatis, & Dogmatis impietatem, deteſtemini, Claudite jam hos rivos, domúmque veſtram ite, cum bono Deo.

SECT. XXIV.

1. Καὶ *interdum ponitur pro* τοτέ; Nempe. ὁ Ὢν *comprehendit omnia Tempora. Æternitas in Partes non diſtinguitur.*
2. Ὁ Ἦν, *in Chriſti Titulo additur, quia Homo quoque erat. Homo, Æternus eſt à Parte Poſt, licèt non à Parte Anté.*
3. Ἐρχόμενος *in Titulo Chriſti, Temporis rationem non habet, nam tum eſſet* ὁ Ἐσόμενος.
4. Ἦν *ſignificat &* Erat, *&* Fuerat. *Perſonæ omnes æternùm futuræ ſunt, non Res omnes.*
5. *Meſſias propter certitudinem Promiſſi dictus eſt* ὁ Ἐρχόμενος, *antequam innotuerat Eum veniſſe. Adventus Medius Chriſti, ad Excidium Judæorum, non eſt Finalis ille ad Mundi Judicium.*
6. *Eſt ubi* ὁ Ἐρχόμενος *in Titulo Chriſti omittitur, & Cur. Reſpectu Ultimi Judicii etiam nunc dicendus eſt* ἐρχόμενος.

Ad

AD illa verba, ἀπὸ τοῦ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ Ἐρχόμενος, Apoc. 1. 4. quòd Nostri in margine suo adnotârint Locum alium, in Exod. 3. 14. reprehendendum neutiquam est. De tribus enim his, quæ nunc à Johanne dicuntur, Primum eorum, ὁ ὢν, prorsùs consonat, idémque omnino est, cum dicto illo Dei ad Mosem de Divino nomine suo, אהיה אשר אהיה, verùm quòd à Commentatoribus ità elucidentur hæc verba Johannis, acsi ille Salutationem suam Epistolarem, primò ordiretur à Deo Patre, Angelísque primariis Throni ejus Astitibus, & secundò, à Jesu Christo, propter illa verba insequentia, καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ver. 5. minùs mihi attentè, acutéve id facere videntur. Súntne enim aliqui Spiritus, quos περιεμπατίζειν Johannem oportuit, atque Jesum Christum in secundis consistere jubere? Est igitur (nisi cum cartulis meis & memoria mihi omnis penitùs aufúgit;) ubi abundè monstravi contra Barjesuitam meum, (ex hoc ipso paralogísmo ineptè tripudiantem, Cat. Rac. pag. 69.) particulam καὶ apud Græcos, etiam in Sacro N. T. usu, sæpe valere idem, quod τυτέστι, scilicet, *Nempe*, eáque propter ἐξηγητικῶς tantùm heic sumendam esse, vertíque à nobis debere, Namely, vel Even, from Jesus Christ, vel, that is, from Jesus. Verùm nè occidat hæc crambe, nihil repeto. Illud solùm obiter submoneo, septem illos Spiritus, Qui & *septem Lampades* dicuntur, Apoc. 4. 5. & *septem Oculi*, Apoc. 5. 6. peculiares esse Christi Astites in Throno suo; Habet enim & Christus thronum Gratiæ suæ, divisum à throno Majestatis Dei, Apoc. 3. 21. Ex occasione verò Authoritatis illius, quæ ex ipso Deo de se profluxit, non pigebit jam annectere, id quod reliquum est in ista sententia Johannis, scilicet, Καὶ ὁ ἦν. καὶ ὁ Ἐρχόμενος, non posse de ipso æterno Deo, quâ Deus est, sine τῇ κακοφωνίᾳ, stultíque laboris elencho enunciari. Absolutè enim loquendo, Ens, & Unum, & Verum, & Æternum, ità inter se complicata sunt, ut si de quoquam rectè dicatur, ὁ ὢν, *Qui est*,

est, frustrà omnino sit de eodem annectere, *Qui fuit*; & *qui erit*. Ni Fuerit enim, Erítque semper, neque Ens aut Esse verè dicitur; Minuitúrque ex aliqua temporis additione, non augetur ἡ τ ὐσίας φειδώνυμος προσγόδοις. Optimè hoc edocemur ab ipsius Dei exemplo eo, Mosem ibi de sua appellatione, etiam ad Popularem captum instruentis, neque tamen אהיה שלח suo quicquam allaborantis. Stolidè igitur à Barjesuita, improbéque supponitur, non aliter potuisse à Johanne satis *describi aternitatem Dei, Quoniam ipsa Tempus, Praeteritum, Praesens, atque Futurum, comprehendit*, Cat. Rac. pag. 68. Comprehendit enim & ὁ ὤν, omnia ista diastemata.

2. Quorsum igitur nunc tam distinctim à Johanne hæc apponuntur? Quis hoc interrogat? Si Barjesuita; Respondeo, Propter Barjesuitarum, suíque similium, impietatem. Præsensit nimirum SSpiritus, si de Jesu Christo nihil ampliùs nunc Apostolus diceret, quàm ὁ ὤν, neque adjungeret Secundum illud, καὶ ὁ ἦν, cùm & Jesum Christum ille piè agnosceret, verum hominem esse, veræ Deitati ejus vel indè oppedere voluisse pestes istas fidei Christianæ, Arianam primùm, dein Arianâ errantiorem, Barjesuiticam: Dicerent enim, *Erat*, *Quando non erat ille*, non erat ante rerum Creationem; Licèt ipse primò creatus fuerit, & tum cæterorum factus Creator, ait Arianus: *Non erat ante Mariam matrem*, Cat. Rac. pag. 53. *neque tum in natura Divina erat*, Cat. Rac. pag. 48. *licèt praecellentissimâ tum potestate & Dignitate donatus*, Cat. Rac. pag. 88. ait Barjesuita. Jam verò habere & ipsam Essentiam hominis cujusque aiunt suam Æternitatem à parte Pòst, atque ὁ ὤν in eo genere & de eo dici posse, licèt non ità fuerit à parte Antè, sed in tempore suo quisque cœperit. Atque istud quidem est, quòd Barjesuita tantopere se vexet, Cat. Rac. p. 51. Nè *Praeternitas Christi* (ut vocat) probari aliquâ videatur. Verùm quicquid ille cavilletur, ex isto reverà intuitu

jam

jam eſt, ad Deum filium τὸν θεάνθρωπον deſignandum, quòd pariter inſeratur utrumque ab Apoſtolo, ἀπὸ τῶ ὢν, καὶ ὁ ἦν. Qua quidem de cauſſa, ſemper idem, ſuſque ſimilis, verbum iſtud ἦν alibi etiam tam religioſè inculcat, In capite enim Epiſtolæ ſuæ, (ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς,) bis ab eo ponitur τὸ ἦν, 1 Jo. 1. 1. In Euangelii autem, (ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, Jo. 1. 1.) térque quatérque τὸ ἦν repetitur.

3. A ſolo igitur Jeſu Chriſto, à quo tota hæc Apocalypſis proceſſit, procedit omnis hæc Salutatio. Ejus Nomenclaturam videmus librum ipſum præ ſe ferre, eſt Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ver. 1. Quam licèt ipſe, ut homo erat, à Deitate ſua accepiſſe ſuis manifeſtandam dicitur, manifeſtat jam tamen, ut Deus-homo, Apoſtolo ſuo, atque ab eo Deo-homine Apoſtolus Salutem hanc omnem Eccleſiis intelligendus eſt dicere. Idem enim ille eſt, qui iiſdem verbis deſignatur, cùm ſtatim ipſe ingeminet, Ἐγώ εἰμι τὸ Α, καὶ τὸ Ω, Ἀρχὴ καὶ Τέλος, λέγει ὁ Κύριος, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ Ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ, ver. 8. Idem & in illo triſagio Epiphonemate, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ Ἐρχόμενος, Apoc. 4. 8. Idem dein in acclamatione Presbyterorum, Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ Ἐρχόμενος· ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας, Apoc. 11. 17. Idem denique ex ore ipſius Angeli, Δίκαιος, Κύριε, εἶ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, Apoc. 16. 5. Atque ex Angelica quidem iſta Salutatione, manifeſtò jam parere adſerimus, tertiam illam partem, καὶ ὁ ἐρχόμενος, ex nulla temporum, Præſentis, Præteriti, Futuri, ratione, relatione, aut diſtinctione, Sed ex alia planè Cauſſa, toties in iſto elogio jam adjunctum fuiſſe. Nam ſi ex temporis reſpectu neceſſarium fuiſſet in prioribus Locis addi, omitti quidem nè nunc poſſet, ſine Solœciſmo ipſius Angeli. Quinetiam, de tempore intelligendum, ex communi verborum analogia oportuerat eſſe,

esse, ὁ ἐσόμενος, & non, ὁ ἐρχόμενος. Qua quidem in parte Barjesuita meus egregiè se philosophari confidit, (sed satis pueriliter id præstat) dum probare satagit, *quòd* ὁ Ἐρχόμενος, *non* venturus *est*, (venturum enim esse neminem nôrat, nisi Christum; licèt per impudentissimum cavillum sciscitetur, *Quod est inconveniens, si dicatur Deus Pater* venturus, *cùm filius ad mundum judicandum venerit?* Cat. Rac. p. 67.) *Sed*, futurus est, *æquè reddi possit*, Cat. Rac. pag. 68. An verò nostri in aliquem Codicem incident, in quo ἐσόμενος ibi jam legatur, quòd ipsi verterint, and shalt be: cùm semper anteà reddiderint, and which art to come: aut qua alia de caussa ibi jam mutaverint, equidem nescio. Nimiò verò velim, ut & Pronomen ipsum ubique immutâssent, veréque Personaliter, & sine vulgi nostri, Personas cum Rebus per cacoethes miserè confundentis, solœcismo, in hiis omnibus semper enunciâssent, who art.

4. Cæterùm tempus ipsum quod attinet, geminis iis jam præmissis, (*Esse*, in ὁ ὤν, sempérque *Fuisse*, in ὁ ἦν) quicquid de *Futuro* jam adfibulatur, sive ὁ ἐρχόμενος, sive ὁ ἐσόμενος, fuerit, otiatur, & planè περίλυπον: Neque enim aliter esse potest, ubi ea supponuntur. In rebus quidem iis, quæ ex natura sua termini, atque abolitionis propriè capaces sunt, aliter usu venire posse non negamus. Mutari enim ibi potest *Est* in *non Est*, atque illud ἦν, licèt in Præterito Imperfecto sumtum, significet *Erat*, in Aoristo tamen secundo sumtum, significabit *fuerat*, atque ità χρονῶς indicabit, Rem eam præteriisse, atque tum non Esse. Est quidem in Grammaticorum choro non nemo, (memini enim, ex quo olim inter eos versabar; dicíque mirabar,) cui non placet, ut hujus Verbi Tempora Aorista in usu sint. Verùm (ipsius pace quidem, si fieri possit, si non, vel ingratiis,) jampridem à me in Sacræ hujus Critices Anamerycismis indicatum est, non ex mente solùm optimorum Magistrorum, statuentium, si verbum in μι reduplicatione careat, idem esse regulariter, tum Imper-

Imperfectum, tum Aoriſtum ſecundum, verùm etiam ex uſu SSpiritûs, in Mar. 11. 13. & Mar. 15. 25. aliiſque in locis multis, exceptione omni majoribus, τὸ ἦν, poni interdum pro eo, quod jam abierat, ceſſárátque, ſive eſſe deſierat, idémque Græcè dicere, quod & Latinè dici vel pueri nôrunt, in, *fuimus Troes: fuit Ilium.* Jam verò alia planè res in Perſonis eſt, atque in iis, Æternitatem ſuam ſortitis, ut hoc abſolutè admittatur, pluſquam implicat: In iis igitur, ſi ad ſolam Futuri temporis adnotationem aliquid adſuatur, inficetus pleonaſmus eſt, nequid dicam aſperiùs. Inquies igitur, Unde eſt, quod tertium hoc, καὶ ὁ ἐρχόμενος, in iſta ſententia toties adjunctum reperiamus? Dicam jam iſtud σὺν θεῷ, Adjunctâ etiam (ut par eſt) ratione, Quare toties à Johanne adjunctum antè, in poſtrema tamen ea citatione ejus, non adjungitur.

5. Propter certitudinem Promiſſi Divini, Meſſiam aliquando venturum, proptérque expectationem illam Gentium, Gen. 49. 10, Ipſum antequam in Mundum veniret, & poſtquam venerat, antequam Mundo innotuerat, ὁ Ἐρχόμενον vulgò nuncupatum fuiſſe, vel pueri non neſciunt in Schola Chriſtiana. Ad eundem autem modum, ex occaſione novi Promiſſi per Ipſum Suis ſanctè præſtiti, cùm hinc abiret, Se brevi rediturum, atque de hoſtibus ſuis vindictam ſumturum, fideles autem ſervos ſuos ad ſe adſumturum, (Quæ omnia in ultimo illo Sermone ſuo in Monte Olivarum, ab Euangeliſta fuſè memorantur, Matt. Cap. 24. & 25.) facilè obtinuit, ut redux jam in cœlum factus, quotidiè à ſuis expectaretur, atque ὁ Ἐρχόμενος etiam tum audiret. Memor igitur ipſe ſervorum ſuorum, atque Promiſſi ſui, Johanni jam ex eo planè intuitu Author eſt, ut ipſum jam iis ab ea notione (inter alia) deſcribat, quòd ſit ὁ Ἐρχόμενος, atque Expectationi eorum ſine mora reſponſurus ſit. Primum omnium igitur eſt, poſt Salutationes iſtas finitas, à quo Apoſtolus, quaſi qui quæſtionem hanc anticipare volebat,

Bene

Bene precaris nobis ab Eo, Qui venturus est; Sed quando venies?) orditur, ἰδὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, ver. 7. Adventum quidem Christi Finalem illum, atque ad mundi Judicium, Apostolos ipsos in initio prædicationis suæ, atque fideles omnes, suo demùm ævo futurum expectasse, jampridem ex variis argumentis indicatum à me est. Verùm SSpiritus ista jam de medio tantùm ipsius Adventu, atque ad Gentis Proditricis Judicium, Excidiúmque, (Quod post tempora in hac parte Apocalypseos supposita, brevì secutum est,) intelligendus est dicere. Atque hinc istæ tam frequentes τῦ Ἐρχομένυ mentiones!

6 Atque hinc etiam, in illo Pæane Angelico, ejusdem omissio! Nam cùm tum mirificis modis Dominus præstiterat, quicquid pollicitus fuerat, atque absolutæ jampridem erant, non in Judæos solùm, atque Judaizantes per Universum Orbem, sed & in Ethnicos etiam, quî Euangelio juratos sese hostes probarant, eíque submittere prorsus renuerant, gravissimæ ultiones; Jámque de cætero, Ecclesiæ suæ, Reíque Christianæ decursus erat, futurúsque erat, usque ad consummationem seculi, Qualem ipse quidem decretum apud se habebat in æterno consilio suo, sed de quo, dum in terris ageret, nihil ille suos prænonuerat, nihil præstandum à se specialiter promiserat, (Quanquam non deesse scio, qui vel de posteritatis hujus Ævi Rebus putida deliria sua orbi obtrudere fategerunt, pro Præmonitionibus Apocalypticis!) Justitiæ quidem, atque Sanctitati ipsius, tam abundè expletis, applauditur à Choro Cœlesti, sed, ὁ ἐρχόμενος, tum omittitur, neque in Titulum ipsius ibi introducitur. Solùm enim ad res eas jam tum in orbe præstitas Angelus ille respexit, & non ad futuras in fine mundi; Earum autem respectu hodiéque licebit Dominum Jesum, τὸν Ἐρχόμενον, celebrare, atque ipsum Apostoli Epilogum accinere, Ναὶ, Ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν. Ναὶ, Ἔρχου Κύριε Ἰησοῦ, Apoc. 22. 20.

Sect. XXV.

1. *Barjesus in Orbe Ethnico primus AntiChristus, fraude & sedulitate insignis.*
2. *Filios ejus non esse Christianos. Agnitio qualiscunque Symboli Apostolici non facit Christianum; Baptismus facit.*
3. *In Baptismo est Probatio SS. Trinitatis.*
4. *Tres enim Persona, atque Deitas Una docetur ex ea Formula.*
5. *Quantum Christo deferre Barjesuita videntur. Formula Baptismi est Summula Fidei.*
6. *Oderunt Illi Baptismum, propter eam Formam in administrando.*
7. *Christianus nemo Socinum sequi potest, prater stolidissimam plebem, atque Doctrinebque aliquot, falli aptissimos.*
8. *Quæ sit conjunctio Filii, SSpiritúsque cum Patre in Baptismo: Fidei & Obedientia professio in eo.*
9. *Æstas Judais sine pluvia. Ut Deum timebant, Ut & Samuelem.*
10. האמין *in Regimine suo, cum affixo* ל *est pro* Credere, *cum* ב *pro* Confidere.
11. Verbum Gratiæ ejus, *est Euangelium Christi. Omnipotentia Christi* τὸ κράτος τ̃ ἰχύος αὐτοῦ *dicitur.* Ἐν διὰ δυοῖν.
12. *Stoliditas eorum qui Socinitatem sectantur.*
13. *Baptismi alii æquivocè sic dicti.* Εἰς *est* Ad, *magis quàm* In. Moses *pro Religione Mosaicâ. Ut Nubes & Mare erant Typi Baptismi.*
14. Christus *ponitur pro Corpore suo Mystico, In quod nos baptizari dicimur.*
15. *Professio Fidei in Baptismo Christiano. In Joannis Baptismo Qua Professio.*
16. *Judæos satis audivisse de SSpiritu; sed non audivisse antè, Esse Eum distinctam in SS Triade Personam.*

17. Ba-

17. Baptizari in Aliquem, *nusquam dicitur. Barjesuita quàm abundet fraudibus.*
18. Nomen Domini & Deus, *pro Eodem usurpantur.* Baptizari nos in Christum, *quomodo dicatur.*

NEmini mira esse debent, cùm Barjesus ille resisteret Apostolis Euangelium Proconsuli annuntiantibus, operámque daret, ut averteret eum à fide Christi, Act. 13. 8. si tam vehemente procellâ invectus in Magum Paulus fuerit, SSpiritúque præeunte, nuncuparit eum, *Plenum doli, plenum improbitatis, hostem Justitiæ, filium Diaboli*, ver. 10. Atrocissima enim utcunq; hæc atque immanissima stigmata sint, merito tamen ipsius maximo inusta sunt, Qui pro Pseudoprophetico suo instituto, tanta cum contumacia auderet se primum in orbe Ethnico AntiChristum præstare, Salutísq; æternæ prædicatione tam perditè sese opponere: Justissimam igitur hanc pervicaciæ suæ mercedem retulit Elymas ex istis increpationibus. Veruntamen quòd Apostolus cumularit etiam hæc convitia, pondúsque terribile iis addiderit, ex eo signo universali, non semel, sed ter, adjecto, eúmque πανὸς δόλε plenum dixerit, & πάσης ῥᾳδιουργίας, atque inimicum πάσης δικαιοσύνης, non potui non mirari hanc hyperbolen, Cujus nè rationem quidem (Rationis tamen expers nihil admittere Divinus ille Pauli zelus poterat;) potiorem aliquam excogitare unquam potui; quàm ut Prophetiæ quoque loco haberetur, & Posteritati datum, quò & nos præmoneret, quales, filius ille Diaboli, filios ipse habiturus erat. Quanquam igitur, τὸ διαστρέφειν, Characteristica nequitiæ ejus nota sit, Quasi qui emissus à Patre suo Diabolo fuerat, ex opposito ad Baptistam, (Ille enim prærierat Domino, monueratque omnes, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίε, εὐθείας ποιῆτε τὰς τρίβες αὐτῶ, Matt. 3. 3. hujus igitur opus tum erat, subsequi Dominum, atque διαστρέφειν τὰς ὁδὰς τῦ κυρίε τὰς εὐθείας, Act. 13. 10. Satagebat ergò διαστρέψαι τ' Ἀνθύπατον, ver. 8. idéoque totus erat in pervertendo, & distorquendo vias Domini;) Auctior tamen ei, atque provectior hæc nequitia erat ex

adjunctis geminis ejusdem conditionibus, Fraudulentiâ scilicet, atque Sedulitate, quarum prior quidem denotatur sub egregiis illis titulis, δόλου, καὶ ῥαδιουργίας, Altera verò comprehenditur sub istis signis universalibus, παντὸς καὶ πάσης, præsertim cum annexa illa increpatione, ὃ παύσῃ διαστρέφων ; Jam verò Catechistæ mei Racoviani (è cujus vestigiis totius Socinini prodigii βδελυγμία æstimanda jam à me in hac Solitudine est ;) purum putum hoc ingenium est ; In utroque hoc cacoethi sic ille eminet, ut Barjesû filium facilè possimus agnoscere eum, parenti suo tam simílem, Viásque Domini, hoc est, Verbum Veritatis, tanta cum arte pervertentem, tanta quoque cum sedulitate, ut locus SScripturæ nullus ferè sit, quem, si attigerit, (attingit autem loca plurima,) non corruperit, si vel salutârit quidem, non distorserit.

2. Instemus autem nunc, necesse erit, nè injuriam hanc facere, atque Sacerrimæ Factioni convitium dicere videamur. Sumimus igitur, quod nunc incidit, (Sed ad quodlibet aliud Religionis Caput, in quo ipsi ab Ecclesia Catholica desciverunt, pòst secuturi eos, quocunque, quandocunque vocarint ;) de sancto Baptismate, quod & Initiatio est in Ecclesiam Christi, atque etiam exterius τὸ γνώρισμα omnium veri nominis Christianorum. Pro Christianis igitur non adulterinis, si Barjesuitæ hii οἱ ὑδροφοβικοὶ, sacróque latices Baptismales exosi, haberi se postulent, monstrent necesse est, quo jure id nominis sibi, aut quo argumento vendicent. Novimus quidem, ubi pro summa despuendi capitis arrogantia stolidè gloriatus fuerit iste impudentiæ Magister, *Fidei Symbolum, quod vulgò Apostolicum vocant, nobiscum universi Christiani amplectuntur*, C. R. pag. 47. Ain' verò ? *Vobiscum universi Christiani ? φεῦ τῆς τυφωμανίας !* Christiani quidem universi Symbolum illud indè à principio amplexati sunt : Vos verò cum illis an consentiatis omnino, incertum est, incertum etiam, quousque consentiatis. Monendi autem porrò estis, hactenus etiam consentire quenquam, ut non possit non agnoscere vera esse, quæ in illo

illo Symbolo celebrantur, non ſufficere ad faciendum Chriſtianum. Etenim vel ipſe Proavus veſter, Barjeſû illius parens, Symbolum hoc, velit nolit, cogitur agnoſcere, utì Apoſtolus in ſimili argumento, καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι, Jac. 2. 19. Ergóne & Diabolus eſt vobis Chriſtianus? Enimverò eſt, Sed qualis vos, ô Boni! Veriverbio autem qui Chriſtiani ſunt, tales fiunt, non ex materia ſola iſtius fidei, hoc eſt, non ex qualicunq; agnitione rerum in eo Symbolo contentarum, ſed ex formali profeſſione ejuſdem, éque publicè data Chriſto per Baptiſmum, & Eccleſiæ in Baptiſmo, (ídque poſt μάθησιν aut μαθητεύσιν, Mat. 28. 19.) Fide, tam de vero, plenóque adſenſu ſuo, quàm de ſubmiſſione quoque & ſubjectione Nomini, in quod baptizantur, déque pia & ſincera per omnem vitam obedientia. Nemo igitur naſcitur Chriſtianus, neque in Chriſtianam conditionem quiſquam uſquam ſuccreſcit, niſi ex Baptiſmo: Beneficium eſt, quod Chriſtus ſuis indulget, ut nomen ejus ferant, Qui nomina ſua ipſi in Baptiſmo dederunt, pactúmque cum eo in Eccleſia inierunt, de Officiis Chriſtianis fideliter ei præſtandis. Hunc Ille quidem aditum ad ſe, hanc in ovile ſuum januam ſemper patere voluit, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλαχόθεν, (non ſolùm in Regimen ovium, ſed & in ipſum Agmen,) κλέπτης ἐστὶ, καὶ λῃστής· Joh. 10. 1. Neque igitur ex alio intuitu ab Epheſinis illis quæſivit Apoſtolus, εἰ τὸ ἐλάβετε; Act. 19. 3. niſi ut cognoſcere poſſet, cùm pro Diſcipulis ſe gererent, quam Fidei, quum baptizabantur, Profeſſionem fecerant, adeóque an inſtitutum à Chriſto Baptiſmum adhuc ſuſceperant, qui de SSpiritu nihil dum audierant.

3. Verum principalis propoſiti non immemores, propiùs nunc accedamus ad illa SScripturæ Loca, Baptiſmi Sacramentum nobis exhibentia, in quibus perditus iſte Sophiſta ſceleratas ſuas ſtrophas, diaſtrophâſque exercere veritus non eſt, atque hæretico ſuo modo in iis genuinum frangere. Diſerta autem ſunt illa verba inſtitutionis Dominicæ, tum cùm in cœlos rediens aliam Baptizationis

formulam Discipulis suis, quàm quâ in Judæa hactenus usi fuerant, præscriberet, βαπτίζετε αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, Matth. 28. 19. Attendite igitur nunc huic Circulatori. Unicum hunc locum sufficere videbat ad totius Barjesuitismi sui destructionem: Danda itaque ei summa opera erat, ut hunc, quaquâ posset, subrueret, nervósque ejusdem prorsus succideret. Quid agit igitur? Prima hæc fraus est, quasi sub Catechisticæ brevitatis prætextu, ut conjungat cum hoc Loco Loca alia, non absimilis quidem argumenti, sed contra quæ tamen melioribus ipse se cavillis instructum esse sperabat, ut hâc demum arte, siquid proficere posse videretur contra illa, etiam & in hujus loci diminutionem cederet ipsa conjunctio. Satis autem modestum appariturum esse confidebat, quod primò postulat, *Ex istis locis argumentari nos* (Orthodoxos putà) *solere, Quia mentio in iis fit Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti*, C. R. pag. 36. Et verè quidem hoc jam prolocutus est, SS. Trinitatis probatio ex istorum locorum mente à nobis confirmatur, mentio illa utcunque (eatenùs enim mentitur,) exacta, & κατ' ἀξίαν, quæ in isto quidem Loco est, in cæteris illis Locis non fiat. Sed istud facilè damus ei. Procedit ergò, & generatim respondet, *ea testimonia tantùm docere, Patrem, Filium & Spiritum Sanctum esse*, C. R. pag. 37. Et quid tum porrò? *Quod nos non solùm agnoscimus, verumetiam constanter adserimus*, ait. Satin' hoc Pugilicé? Sed & istud parum est Barjesuitico præstigiatori. Ampliat igitur, *Ità ut nè Christianum quidem eum esse posse, qui id ignorat, aut non credat, pronuntiemus*, C. R. ibid. O Divinum arbitrum! Huic igitur ut Christianus quisquam jam diffidat? ut in tanti Zelotæ verba omnia non juret, qui tam mirabilem sese præstet veritatis Pronuntiatorem? Apage verò subtilissimum Veteratorem! Qui in speciem solùm, fraudémque ista subjunxit, ut subdulcare posset venenum improbissimæ Sententiæ, quam jam propinaverat. Nos verò neganti Christi Deitatem neutiquam deferimus, ut quis Christianus sit, ab eo pronuntietur.

4. Quid?

4. Quid? *Hæc loca docere tantùm, Patrem, Filium & Spiritum Sanctum, esse?* Impurum os, & mendaciloquentissimum! Neque negamus tamen, Doceri illud è quavis sententia, quod per veram consequentiam ex ea diduci potest. Verùm si quid aliud præterea in eadem insit, quod præcipuè intenditur, & cujus adstruendi caussâ ipsa sententia prolata fuit, jam ea hoc docere dicenda est, hoc quod proximum atque palmarium est, neque sine dolo pessimo restringi potest ad aliquid solùm, quod est remotius. De cæteris verò hiis locis pòst, Ζωὴ ἐστῶ, videndi opportunitas erit. Istum quod attinet, quem nunc præ manibus habemus, mandare jam Dominum, ut dein baptizentur omnes in nomen Patris, & Filii, & SSpiritûs, Quod principaliter in hoc docetur, adserimus esse illud, quod nemo, præter καμμύοντα Barjesuitam, (videt autem & ille, sed intabescit videndo, oculísque suis maledicit;) non clarè videt, tres esse Personas à Baptizandis omnibus agnoscendas; (Habet enim quilibet horum personalem suam, distinctámque appellationem, Pater suam, & Filius suam, & Spiritus suam:) Naturam autem, sive Essentiam horum trium, non solùm Divinam esse; (In eodem enim Ordine, Conditione, Prædicamento cum ipso Patre, sunt Filius, SSpiritúsque, Deus ergò sunt:) verumetiam unam eandémque esse; (Unum enim est, idémque nomen, & commune Trium, in quod omnes baptizantur; Neque enim dictum est Collectivè, εἰς τὰ ὀνόματα, sed nec Distinctivè, εἰς τὸ ὄνομα τῦ Πατρὸς, καὶ εἰς τὸ ὄνομα τῦ Υἱῦ, καὶ εἰς τὸ ὄνομα τῦ ἁγίυ Πνεύματος· sed Conjunctivè, seu potiùs, Identicè, εἰς τὸ ὄνομα, de omnibus, unum illud scilicet, idémque nomen trium;) Jam verò hanc in formam ut baptizarentur homines, hoc est, ut divinum hoc mysterium profiterentur, atque in istam professionem baptizari se cuperent, impossibile erat, donec summatim docerentur, hæc ità esse. Doctrinæ igitur S. Triados, (Quam indè à Principio, Ecclesia tota Christiana adorat, nulla nisi Antichristiana potest execrari;) primum illud atque principalissimum est, solitariúmque in anteceſſu Baptismi, quod ex

isto loco docetur. Ut eat nunc quò dignus est infrunitus Barjesuita, cum falsissimo illo, & fallacissimo Restrictivo suo, *tantùm*.

5. Et metuere quidem ipse sibi videtur, nè Responsio generalis sua minùs solida, aut secura videatur, Pergit igitur ad novam technam, pullósque suos objicere docet, *Attamen ex hac conjunctione istorum trium, tres esse Personas in una Divina Essentia videtur posse colligi*, C. R. pag. 37. Sed contrà insurgit, & primò quidem, quàm magisterialiter! (*Nullo pacto.*) Verùm nos tam Monosyllabi non sumus, ut non rideamus hoc, urgeamúsque, Quidni, ô Bone Magister? Jam igitur, quàm Sophisticé! *Quia, etiamsi Pater, & Filius, & Spiritus sint conjuncti in Baptismo, effici tamen non potest, Eas Personas esse in una Essentia Divina*, C. R. pag. 38. Sed & hæc jam altera grandis fallacia est, (cogitur enim fallacias fallaciis pertegere, nè perpluant;) planéque biformis est; primò, ex facta à se subdola suppositione; Dein, ex ipsa, quam indè infert, πολυζητήσεως complicatione. Primum quod attinet, per, *Etiamsi*, illud suum ità supponit, acsi de una, eadémque trium Personarum natura nullo alio modo constare nobis posset, nisi quia conjunguntur in ista formula Baptismi; cùm nobis in parato sit, ex ipsa præstantissima Naturæ Divinæ conditione, éque variis SScripturæ locis eam exponentibus, idipsum confirmare; Christúmque adseramus (Quem & ipse non ausit non agnoscere,) *omnem Dei voluntatem perfectissimâ ratione in cœlis edoctum fuisse, & ad eandem hominibus publicandam è cœlo magnificè missum fuisse, eámque perfectè iis enarrasse*, C. R. p. 129. Eo solùm consilio Baptismi formulam horum trium conjunctione condecorasse, Quia tam palmarium hoc in Essentia Divina est: Voluit igitur, ut omnibus ad ipsum accedentibus innotesceret, sine summaria hujus fide, nè admitti quenquam posse, ad jus & spem Mysterii Dei, & Patris, & Christi, Col. 2. 2. Secundò verò, ex illatione ea, quam Catechista indè facit, Quid ab eo negetur, quis expediet nobis? An, non indè effici, Eos esse Personas? An, non indè effici, Eos esse

esse in una Essentia? Nam ad utrumque horum illud quod dicit applicari potest, & utrumque à se intelligi, colligere datur, ex confirmatione, quam adfibulat; Sic enim procedit, *nam in Scripturis minimè novum est, in aliis rebus, non minùs, quàm Baptismus, Divinis, Deo conjungi & Personas, & Res, quæ ad Essentiam Dei nullo modo pertinent*, Cat. Rac. p. 38.

6. Ad istius autem Sententiæ suæ Eventilationem priusquam concedamus, silentio præterire non oportet, inficetam illam, quam fecit, parenthesin, *In aliis rebus, non minùs, quàm Baptismus, Divinis.* Quorsum enim intertruditur hoc ab eo? Facítne aliquid ad sententiæ suæ promotionem? Ecquid aut ponderis, aut roboris, aut lucis ei conciliat? Luci profectò magis officit, paulóque obscurior sententia redditur ex ea additione. Satis autem vera si esset, integra satis, perfectáque sententia est, demtâ ipsâ parenthesi. Ponderis denique nihil à non insano sperari poterat, è farcimento, non solùm odioso, (Ità enim semper se habere solent hoc genus Comparationes;) sed & insipido etiam, atque egregiè falso: Nam ut populus Israeliticus timeret Deum, atque Mosen, in ævo suo, aut Samuelem, in suo; Ut Ecclesia etiam aliqua, vel commendaretur Deo, & verbo Gratiæ ejus, vel confortaretur in Deo, & in virtute Potentiæ ejus, (Hæc illa tamen sunt, quæ instantiæ caussâ ipse profert;) Res longè minùs Divinæ sunt, quàm est Sacramentum Baptismi, à Christo in Sanguine suo, indè à Principio, institutum, ad Catholicæ Ecclesiæ suæ, omniúmque in ea membrorum Initiationem. Sed, quod est in proverbio, *Mala Mens, malus Animus*: Lavernio hic Sanctum Baptismum (tam manifestarium Deitatis, quam ille execratur, in Filio, SSpiritúque Adsertorem) non poterat sine alicujus blasphemiæ convitio intactum præterire, pérque infaustam μίσωσιν hanc (sceleratissimi animi indicem) quasi Divini nihil in se habentem temnere, catulísque suis temnendum propinare.

7. Sed præfecto jam obiter hoc ungue malæ bestiæ,

beſtiæ, ad ipſius ſententiæ ſuæ meritum excutiendum nunc nos accommodemus. Audiat verò Fides, audiat Veritas; Nam quæ eſt iſta Conſequentia? *Quia in Scripturis cum Deo ſæpe conjunguntur tum Perſonæ, tum Res, quæ ad Eſſentiam Divinam nullo modo pertinent.* Ergò, Effici non poteſt, ut Filius, & SSpiritus cum Patre in Baptiſmo conjuncti, variæ ſint Perſonæ in eadem Eſſentia. Quâ quidem concluſione nihil abſurdius, aut inconſequentius inferri poteſt! Quin ex pari ratione Paulum jubeat ſibimet ipſi contradicere, &, Quia *Deus multipliciter, variéque locutus eſt olim patribus per Prophetas*, Heb. 1. 1. concludat ergò, Effici non poſſe, ut *noviſſimo tempore locutus ſit nobis per Filium*, ver. 2. Illatio quidem abſimilis non eſt. Sed ſic ſolet argumentari verſipellis iſte. Probè enim novit, quibus nectat ſuas decipulas; vel Miſello ſuo, ſtultóque popello, qui planè nihil intelligunt, vel iis, (quorum conditio deploratior eſt, atque ut turpiter decipiantur, multò aptior,) ſciolis aliquot, & δοκησισόφοις, qui ſui judicii acumine freti, næ intelligendo, prout ipſi ſibi videntur, facilè faciunt, ut nihil intelligant. (Extra harum verò Claſſium alteram, nunquam adhuc reperi, nunquam reperturum me opinor quenquam Socininis glaucomatibus excæcatum.) Vel in Speciem igitur ingenioſi argumenti ſiquid comminiſci poſſit, ſalvam ſibi rem fore nihil dubitat, neque ſimplici fallaciæ quicquam allaborandum eſſe. Iſtam tamen, quam ſolam nunc vibrandam habebat, tam craſſam eſſe præſenſit vulpecula, ut nè verbis quidem ſatis apertis, quod maximè cupit, auſus fuerit exprimere. Opinari enim Mammacuthos ſuos vult, in ſanctiſſima ea Baptiſmi formula, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti*, Orthodoxos à mera ſolùm conjunctione horum argumentum ſuum firmare, Deitatémque Filio, & SSpiritui adſerere ob aliam rem nullam, niſi quia conjunguntur Deo, paritérq; cum Patre in eadem Propoſitione nominantur. Ad ora igitur ſuorum hac in parte ſublinenda, ſcitulè apponit iis ridiculam illam, quam fecit, venaturam Propoſi-

tionum

tionum aliquot, in quibus (ſi placet) tum Perſonas, tum res videre eſt, Divinam Eſſentiam nullam ſortitas, ex ejuſmodi cum Deo conjunctione.

8. Et dignum quidem Socininis pullis eſt iſtud pulpamentum! Verùm ſciant miſelli volumus, Nos non ex ejuſmodi, quam nè explicare quidem aut eloqui Magiſter eorum audeat, hoc eſt, non ex fortuita aliqua, aut accidentali, non ex Rhetorica qualicunque conjunctione cum Deo, Naturam Divinam Filio, Sanctóque Spiritui accerſere. Id genus conjunctiones tam vulgares eſſe agnoſcimus, tam nullius argumenti aut ponderis, ut vel ipſum Parentem ſuum Satanam (ſi nos obſecret Catechiſta) largiri velimus ei, ſic aliquando cum Deo conjunctum fuiſſe. Nam quod uno in loco dicitur, *Dominus iratus eſt contra Iſrael, & concitavit Davidem*, 2 Sam. 14. 1. in alio legitur, *Stetit Satanas contra Iſrael, & concitavit Davidem*, 1 Par. 21. 1. Argumentatio autem noſtra longè alia eſt, Ab unica iſta, Speciali, Singulari, Reali, Naturali, Eſſentiali, Identica, Divina conjunctione, quam Deus Filius, Lumen de Lumine, verè Deus de verè Deo, nos docuit in hac propoſitione; Per quam ſignificavit nobis, Qui in Deum Patrem baptizandi ſunt, ad æternæ, ſi rectè credere perſtiterint, Salutis conſecutionem, & in Filium quoque, Sanctúmque Spiritum baptizari eos oportere; Eandem, quæ in Patrem eſt, etiam in Filium, Spiritúmq; fidem omnium eſſe debere, eandem profeſſionem, eandem Deditionem, & dedicationem ſui; Patris enim, Filiíq; & Sancti Spiritûs eſſe unum idémque Nomen, hoc eſt, unum idémque Numen, unam Deitatem, Æqualem Gloriam, Coæternam Majeſtatem. Hoc autem modo conjungi cum Deo, ſic ut non minùs, non magis, non aliter, in nomen Patris, quàm in Filii, SSpiritûſque baptizetur Humanum genus omne, jam hoc neceſſariò atque irrefragabiliter inferre Naturam Divinam, in Filio, & in SSpiritu, non minùs, non aliter, quàm in Deo Patre eſt, immotè adſerimus, atque Chriſtianis omnibus (ringantur interea, quantum volent, rumpantúrq; Barjeſuitica prodigia,) in Monade iſta Divinâ

Divinã Triadẽ, in Triade Monadẽ eſſe æternùm adorandã.

9. Haud tamen refugimus & Exempla, quæ protulit, quid ferant, piâ mente expendere. Duo autem Paria ea eſſe voluit, Perſonarum primum, è V. T. Alterum dein & Rerum, è N.T. Jam in illis, iſtud præire juſſit, *Et timuit omnis populus valdè Dominum & Samuelem*, 1 Sam. 12. 18. C.R. p. 38. Conjungitur igitur heic cum Deo Samuel, quoad timorem populi. Veriſſimé; Sed ex hoc exemplo ipſe nè hilum proficit; Duæ enim diverſiſſimæ res hæ ſunt, longè aliter timebatur ab iis Deus, aliter Samuel. Nam cùm jam, præter quòd cœlum ſudum fuiſſe, imbriúmq; aut tempeſtatum puriſſimum conſpexerant, etiam & tempus ipſum nôrant, pro natura Regionis ſuæ, alienum à pluviis eſſe, (*Annon enim meſſis tritici eo die erat?* ver. 17. id eſt, ariſtæ jam primò maturuerant: A principio autem meſſis, antequam aquæ ſtillare è Cœlo ſolebant apud eos, non exiguum temporis ſpatium ſemper fuiſſe, notatur ex ipſa hiſtoria, 2 Sam. 21. 10.) Deum tamen ipſum viderent, Quia ipſius θεοκρατίαν, & non Samuelis Regimen, 1 Sam. 8. 7. (nec ſine ſummo faſtidio quoq;) obſtinatè repuliſſent, ità commotum eſſe, ut mutato quaſi naturæ curſu, Tempeſtate tantâ eos præter ſpem percelleret, Conſcii jam ipſi ſibi ſummæ proterviæ ſuæ, trepidare cœperunt, atque exitium præſentaneum ab irato Deo ſibimet ominari. Atq; iſtud opinor eſſe, ad extremum hunc Divinæ ultionis metum prænotandum, quòd particula illa, מאד, ſeparatur ab ipſo verbo, nominíq; Jehovæ tantùm præponitur, *Timuerunt omnes vehementer Deum.* Neq; eo tamen timore ſolùm perculſi ſunt, ſed etiam timuerunt (quantum hominem timeri par eſt,) & Samuelem. Quidni enim? Experti jam eum, quem ipſi tam indignis modis rejecerant, (hominem omni exceptione majorem, tantâque integritate, ô Deus! & ſanctitate præpollentem!) Deo ità ſe probare, ut Joſue ipſius ferè exemplo, cœlo imperare potuerit, Soloque verbo ſuo, alienâ prorſus tempeſtate, tempeſtatem inducere, Formidare quidem non immeritò poterant, nè hominem ſeſe jam ille præſtaret, ipſorum vel hactenus

nus ſimilem, ut par pari rependeret, & quod in ipſo erat, ipſos porrò plectendos à Deo ſuo obtineret. Locus igitur nunc conjunctioni huic opportunè factus eſt, *Timuerunt omnes valdè Deum, & Samuelem*; Dominum ſcilicet, Summo timore, & Samuelem, ſuo. Jámque nobili Catechiſtæ, pro ſcitiſſima arte ſua, comminiſcendum relinquimus, ſiquam ille ſimilem huic diſſimilitudinem inter tres perſonas excudere poſſit, in illa formula Baptizandi in nomen Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti.

10. Sed & alterum ejus, quod attulit, Exemplum, ejuſdem ferè farinæ eſt; cum inſigni tamen mantiſſa, (fidem enim alicui habere, longè plus eſſe retur, quàm timere eum:) propter quam viſum ei eſt, loco id ſuo movere, & tempore antiquius multò, poſteriùs tamen in hanc ſcenam producere, quò hærere jam magis, mentéſque Auditorum occupare diutiùs poſſit. Verba ſunt, *Et timuit populus Dominum, & crediderunt Domino, & Moſi ſervo ſuo*, Exod. 14. 31. Sed ipſe, (quo intuitu, aut quàm ſubdolè, nunc non dicimus,) corrigit Latinum vulgarem, aſtque juxta Hebraicam veritatem legi, *Credidit in Jehova, & in Moſe ſervo ejus*, C. R. p. 38. Profectò Verbum illud, האמין, quacunque à re Objectum, cui creditur, ſuum accerſat, ſive à Deo ipſo, ſive ab Hominibus, ſive & à Natura aliqua inferiore, non unius generis ſyntaxin in Lingua Sancta ſortitum eſt; Ut plurimùm tamen, ſi ipſa Veracitas dictorum potiſſimùm reſpiciatur, meráque Credendi res agatur, in Regimine ſuo affixum habet ל, ut Gen. 45. 26. Exod. 4. 8, & 9. 2 Par. 9. 6. (formatur tamen id ipſum per ב affixum, 2 Reg. 17. 4.) Eſai. 43. 10. Jer. 40. 14. aliíſque totidem in Locis aliis. Ubi verò & Certitudo, (ſive Poteſtatis, ſive Promiſſi ſit,) intenditur, unde & Confidendi quoque Actus ſubinfertur, in Regimine affixum eſſe ſolet ב, ut Gen. 15. 6. Exod. 14. 31. Num. 14. 11. 1 Sam. 27. 12. 2 Par. 20. 20. bis, Job. 15. 31. aliíſque in Locis duplò pluribus; eóque in ſenſu, à Græcis interdum

dum per ἐν, interdum per εἰς, exprimitur. Veruntamen nobis nunc nihil opus erit ἐξακριβοῦσθαι, quia ipse SSpiritus in ista, quam fecit, conjunctione Personarum, Credendi tamen disjunctam atque differentem acceptionem se velle, diserte indicavit, Credebant enim, ait, Deo, ut Domino, & summo Imperatori, Mosi autem, non nisi עבדו, ut Instrumento scilicet, & Administro. Paritatem igitur illam, seu potiùs Identitatem Naturæ Divinæ, quam, ex formula ea Baptismi à Christo instituta, Nos Patrem inter, Filiúmque, & SSpiritum probari statuimus, bardum eum, blennúmque esse oportet, qui ex hoc Loco Mosis credat, Ludionem, atque Sophistam, qui vel speret, posse enervari.

11. Transilimus igitur ad reliqua Exempla, quæ solens ille more suo, (violentiore, an fraudulentiore, difficile est dicere;) in argumentum istud è N. T. angariavit. Unum autem est, *Commendo vos Deo, & verbo Gratiæ ejus*, Act. 20. 31. Alterum est, *Confortemini in Domino, & in virtute potentiæ Ejus*, Eph. 6. 10. Habemus igitur heic, ait, *Res cum Deo conjunctas, quæ ad Essentiam ejus nullo modo pertinent.* Ain' verò, ἅπαξ πόνον; Tam peremtorié? Planè *nullo modo?* Habétne Deus Barjesuiticus quicquam in se, quòd (non dico, Deus non sit, sed) nullo modo ad Deum pertineat? Præcipuè verò ut Verbum Dei, & Gratia Dei, intimæ apud Deum gratiæ non sint? Virtus atque Potentia ejus, ut Virtutem nullam essentialem sibi habeant? meréne erunt externæ, atque accidentales, & à Subjecto suo mobiles? Quanquam vel si sic ei inessent hæc omnia, cùm tamen introducta aliunde non sint, Sed intùs enata è Seipso profluant, aliquo igitur modo (vel ità quidem considerata) ad Essentiam ejus pertinebunt. Verùm neque nunc opus est nobis, de Essentia Dei, déve Attributis Divinis cum Barjesuita in arenam descendere. Condonantes igitur ei suum, *nullo modo*, quasi nullo sensu, nullâ etiam fide, frontéve, præterquam Barjesuiticâ, ab eo dictum, istud solùm nunc respondeat, volumus, Dominus iste, cum quo conjunguntur

junguntur Virtus & Potentia, Quis ille est? Annon est ipse Christus? *Ipse enim est omnium Dominus.* Quod de industria interjectum ab Apostolo est, Act. 10. 36. déque idiomate Apostolico est, ipsis Theologorum discipulis perquàm notissimo, Ubi *Dominum* dicant, Christum dicere. Sed & eodem exemplo, Deum illum etiam, cum quo conjunxit Verbum Gratiæ ipsius, eundem Christum Paulus volebat. Verbum verò Ejus, & Gratiam ejus, nihil aliud esse, nisi Euangelium Christi, Iudentis operam erit, ego si probare jam satagam, abnegantis fidem, ipse si ausit negare. Cum Christo autem ista conjunctim prædicari, ecquid non proprii in se alit? ecquid propter quod Deitate suâ mulctandus sit? Figura tamen dictionis, rectè si rem arbitremur, in utroque hoc dicto inest, in N. T. non infrequens illa, & nusquam quàm heic conspectior, non ineptè quidem, ὧν διὰ δυοῖν dicta, cùm dividitur ipsum Prædicatum à Subjecto suo, & quod unicum in se esse poterat, sub forma bimembri enuntiatur. Ità igitur jam, *Confortemini in Domino, & in virtute potentiæ ejus*, idem omnino est cum, *Confortemini in omnipotenti Virtute Christi*; &, *Commendo vos Deo, atque Verbo Gratiæ ipsius*, idem est cum, *Commendo vos gratiosissimo Euangelio Christi.* Hiis autem jam par aliquid Dædalus iste procudat nobis ex instituto Christi, de Baptismo in nomen Patris, & Filii, & SSpiritûs, & deosculabimur hominem, Phyllidáque solus vel sine Baptismate habebit.

12. Et sensit ille quidem, capiti suo nondum satìs cautum esse ex priore paralogismo; Ad alium igitur confugit, Puerísque suis, sic à se denuò objicere doctis, *veruntamen ipsi statuunt, Eum oportere prorsùs esse Deum, in cujus nomen baptizamur*, terribiliter jam respondet, *Errant vehementer.* Ὦ τῆς βλασφημίας ὑπερβολῆς! Errare quidem humanum est: Sed Orthodoxos unà omnes, & in tanti momenti re, & tam restrictim, diúque cogitata, & vehementer tamen errare? Nullam profectò causſam dicimus, quin, ille si verum hoc dicat, miserorum Erronum stigmate ipsi

ipſi inurantur, Sin aliter verò, ipſe ſpurciſſimi Calumniatoris. Audiamus igitur, ut fidem ſuam liberet. *Nam legimus in Scripturis, Iſraelitas baptizatos fuiſſe in Moſen*, 1 Cor. 10. 2. *& quoſdam diſcipulos in Baptiſma Joannis*, Act. 19. 3. Legimus quidem: Et quid tum poſtea? *At neque Moſes Deus eſt, neque Baptiſma Joannis eſt Perſona, nedum Deus*, C. R. p. 39. Neque Catechiſta quidem cercopithecus eſt, Sed tamen bipedum omnium, & caudâ carentium eſt caput γελοιωδέστατον, deſpuíque dignifſimum. Nam præter ſcurrilem Sannam, quid hæc ad rhombum? Quæſtio à ſeipſo inſtituta eſt, An ex Baptiſmo in nomen alicujus, ſupponendum ſit, illum eſſe Deum? Hoc qui pernegat, ille ut non aliam inficiationis ſuæ rationem prætendere poſſit, quàm Quia neque Moſes, in quem baptizabantur, (Sed non audet dicere, *In cujus nomen*,) neque baptiſma Joannis, in quod baptizabantur, Deitatem indè conſequebantur? Agedum ergò, fruatur ſuâ fronte; vel pueri tamen ejus, Utrum horum, An Orthodoxos à recta fide, an Magiſtrum ſuum ab ipſa Quæſtione, vehementiùs errare, ex eo reſponſo probetur, cenſento. Nobis interea, antequam ad id abeamus, ut quid diſtet, inter Baptizari in hunc, vel in hoc, & baptizari in nomen Chriſti, excutiamus, duo jam obiter adnotanda ſunt. Primum eſt, (quo de jamdudum ex parte monuimus,) bene nôſſe Barjeſuitam, tam ſtipites planè, mentéque omni motos eos eſſe, cum quibus illi fidei ſuæ formandæ res eſt, ut opus iis ſit vel hoc moneri, Moſen nondum eſſe Deum, neque Baptiſma, quod Joannes contulit, eſſe Perſonam aliquam. Alterum eſt, tum cùm urceolus iſte Catechiſticus primò exiit in Polonia, aliquantò Chriſtianiores fuiſſe informatores iſtos, quàm nunc eſſe dicuntur, neque docuiſſe ſuos tam contemnim ſentire de Baptiſmo in Chriſtum, quos Baptiſmum Suum jam tum profiteri docebant, atque Pueros hos de ſeipſis, (Aiunt enim, *In cujus nomen baptizamur*,) tam impunè dicere, C. R. p. 38.

13. Verùm hæc ἐν παρέργῳ tantùm intercidunt. Cardo autem totius quæſtionis in quo vertatur, iſtud eſt. Expoſito antè

antè à nobis, *Baptizari in nomen Patris, & Filii, & SSpiritûs*, Quid ſit, & Ad quid tendat in ſenſu Chriſti, Deum igitur eum eſſe oportere, in cujus nomen Catholica Chriſti Eccleſia baptizata ſemper, baptizanda ſemper eſt, neceſſariò indè inferri, nos conſtanter adſerimus. Hujus autem Conſequentiæ nervos incidere ſe poſſe, ſi divinum hoc Chriſti inſtitutum quoquo modo deprimat, comparétq; ad quodlibet aliud æquivocè dictum Baptiſma, ſeu Moſis illud fuerit, ſeu Johannis, quiſquis credat quidem, ex inſania eſt, & ſeipſum decipit, quiſquis conetur utcunque, ex impoſtura fit, ut decipiat alios. Præter enim cæteras omnes Baptiſmorum horum, qui nunc obtruduntur, diſparitates, nihil eſt in idiomate Græcorum, cur baptizari εἰς Μωσῆν, & εἰς Ἰωάννου βάπτισμα, magis reddi oporteat, *In Moſen*, & *in Johannis Baptiſma*, quàm, *Ad Moſen*, & *ad Johannis Baptiſma*. Noſtri ergò cum ſua laude reddiderunt, **unto Moſes**, &, **unto Johns Baptiſm.** Primò enim, Moſen quod attinet, manifeſtus hoc in loco Tropus eſt, neque igitur ad Perſonam ipſam Moſis deſignandam id dicitur, Quaſi nemo omnium ex Ægypto liberatorum fuerit, qui non profeſſus à principio fuerit, ſe in Moſis cultum, atque obſequium Baptiſmo eo initiari; ſed ſub nomine hoc Moſis, per Metonymiam in N. T. non infrequentem (utì videre eſt Mat. 23. 2. Mar. 7. 10. Jo. 7. 23. Act. 6. 11. & 15. 21. & 21. 21.) comprehenditur Lex ipſa Sacrorum, hoc eſt Religio illa, Cultûſque Divini forma, quam Deus tum cœpit populo ſuo per Miniſterium Moſis præſcribere. *Omnes igitur ad Moſen baptizabantur*, ait Paulus, hoc eſt, in Eccleſia illa, (quæ tum figura erat Futuræ ſub Chriſto) juxta ritus ſuos ſub Moſe, ádque Inſtitutionem, quam ei datum eſt adornare, habebant & illi Baptiſmum, ſeu potiùs Baptiſmi figuram quandam, Baptiſmi hujus, quem jam Chriſtus Eccleſiæ ſuæ præſcripſit, inſignem typum. Nam prout Chriſtus mandavit diſcipulis, quum ad Apoſtolatum eos emiſit, ut ipſi duplicem operam navarent in univerſorum admiſſione ad Chriſtum,

μαθητεύσαντες eos primò, Quò in Discipulatûs illius desyderium, gaudiúmque pertrahere mortales possent, dein & βαπτίζοντες, quò in mystici sui corporis participium eos inserere, Mat. 28. 19. Ità & Israelitæ illi universi, Nube divinâ circumdati primò, pòst & per ipsum mare traducti à Mose, in sensu Spirituali quasi Baptismum quendam consecuti fuisse dicuntur ab Apostolo.

14. Hunc autem esse genuinum Loci istius sensum, optimè colligitur, tum ex additione, quam proximè facit, cibi etiam, potûsque Spiritualis Israelitarum, v. 3. (Figuram igitur jam utriusque Sacramenti, à Christo pòst instituti, habuisse connotantur,) tum ex frequenti ea repetitione universalis signi, πᾶς πάντες. Non posset enim illud non nimiùm, frustráque abundare censeri, in tam brevi Protasi vel quinquies iteratum, nisi quòd de industria à se sic admissum fuisse Paulus innuat, per insignem illam, quam, cùm ad Apodosin suam ventum est, imminutionem statim fecit, *Sed non fuit beneplacitum Deo*, ὐκ τοῖς πλείοσιν αὐτῶν, 1 Cor. 10. 5. Atque indè occasionem sibi præstruat, commonefaciendi etiam Corinthios, quibus ei nunc per Epistolam Sermo est, Quicquid ipsi sibi de professione sua Christiana pollicebantur, neque illis tamen jam satìs futurum, quòd in tam Sanctæ Religionis consortium admissi fuerant, quòd Baptismo in Christum donati, quòd Spiritualiter denique pasti, potíque, nisi ab id genus flagitiis, propter quæ Israelitarum illorum pars maxima, Sacrarum rerum participes utcunque facti, olim exciderant, jam sibi caverint, v. 6. Huic autem Figuræ, quâ eos *baptizatos ad Mosen* dicit, cùm initiatos solùm ad Sacra Mosaica, secundùm ritum Religionis quem à Mose acceperant, fuisse intelligat, gemina est & illa ejusdem Apostoli, ubi parissimo modo, ὡς Χριστὸν, dicit, Gal. 3. 17. neque Christum tamen in propria persona sua, sed in toto Corpore Mystico Religionem Christi profitente, per id intelligit: A qua etiam neque hac ipsa in Epistola multum abludit, cùm, ὕτως καὶ ὁ Χριστὸς, dicens, 1 Cor. 12. 12. non Christum solùm, sed Sanctam uni-

universam Ecclesiam Christianam (propter quam etiam omnes εἰς ἓν σῶμα baptizatos esse ait, v. 13.) manifestè complectatur. Accensâ autem jam hâc face ad Apostolicæ phraseos elucidationem, Barjesuitæ vices suas nunc cedimus, Ut monstret, si aut animus ei, aut facultas porrò sit, Cur nos istud, quod ex Baptismo ad Mosen dicto, in hanc Quæstionem protrusum ab eo est, non solùm coactum esse dicamus, ádque suos lactandos tantummodo datum, sed & ad ipsum τὸ ζητούμενον, de baptismo, in nomen Dei, Christíque, planè nihil.

15. Supereſt etiam, ut quid in altera phraſi prævaricatus ſit, paucis commoneamus. Neque iſtud tamen, quòd diſcipulos iſtos Epheſinos, qui reſponderant, baptizatos ſe fuiſſe, εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα, Act. 19. 3. pro bardis aut imperitis accipi jubeamus, rerum quippe omnium tam ignaris, ut nè quidem ſcirent, An Spiritus Sanctus eſſet, V. 2. Paulum enim videmus Reſponſum eorum accipere, atque ex eo oſtendere, rectè ſatis reſpondiſſe eos ad id, quod ipſe quæſierat. *Baptizatos* igitur *ſe fuiſſe ad Baptiſma Johannis*, eundem ſenſum habeat neceſſe eſt, quem Interrogatio ipſa Pauli, cui reſponſum ab iis eſt, habebat: Ea erat, *Ad quid igitur baptizati eſtis?* Occaſio autem ei erat illud interrogandi, quia duodecim hii, pro diſcipulis Chriſti Se gerentes, neque Confirmationis tamen beneficium (ad illud enim tendebat Apoſtolus in iſta Catechizatione eorum gratiam eam collaturus jam iis, ſi fortean nondum Confirmati fuiſſent:) ſe unquam accepiſſe, neque audiviſſe quidem, *ſi Spiritus ſit*, profeſſi fuerant. Hem! Nè audiviſſe? Miratus hoc Apoſtolus, de Baptiſmo eorum apud ſe meritò jam dubitare cœpit. Ecquis enim poterat baptizari in nomen Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti, neque audiviſſe de Spiritu tamen? Hinc iſta Interrogatio, *Ad quid baptizati fuiſtis?* Hoc autem eſt, Quam profeſſionem fidei ſuæ tum fecerant; ſeu, In qua profeſſione admiſſi ad Baptiſmum fuerant? Tum illi, Baptizatos ſe ad Johannis Baptiſma fuiſſe. Quid igitur erit hoc? Scilicet Johannis Se ſolum-

modo imbutos fuiſſe baptiſmate; Neque igitur Profeſſionem aliam præſtitiſſe, quàm quâ in eo inſtituto opus erat, Eſſe ſe peccatores, atque externam eam lotionem avidiſſimis animis adire, tum in promiſſionem pœnitentiæ ſuæ, vitæque Sanctè innovandæ, tum in Spem, atque teſſeram internæ, quâ maximè indigebant, Ablutionis, propter remiſſionem peccatorum ab ipſo Meſſia, qui jamjam poſt Johannem veniebat, ipſis indulgendam. Jámque ſatis eſt & iſta brevis explicatio loci, ad Barjeſuiticam impoſturam denudandam, ádque vel luſcis quidem manifeſtandum, quàm longiſſimè tum à re ipſa, tum à ſana mente ſit, quod ille contra SS. Triadem in Baptiſmo Chriſtiano contentam intorſiſſe ſe opinatur ex ea locutione, *Baptizatos iſtos fuiſſe, εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.* Ad Baptiſmum ejus ſcilicet, hoc eſt, ſecundùm illam Formam, atque in illa Profeſſione, quæ in Johannis tinctione requirebantur.

16. Perpendatur autem jam porrò à cordatis Theologis velim, Annon amplius aliquid, & Pneumatomachorum conſiliis ſummè inimicum, ex hoc ipſo Dialogo eruendum meritò ſit. Nam ut pro conceſſo ſumatur de hiis duodecim, quod & de Apollo priùs dici videtur, noviſſe eos ſolùm Johannis baptiſma, Act. 18. 25. At hii, Johannis baptiſmate priùs imbuti, próque diſcipulis Chriſti jam habiti, Cujates erunt? Annon de Gente, Sanguinéque Judæorum? Bene habet. Judæus autem quiſquam, multò minùs integra Dodecas eorum, ut dicere poſſit, ſe non audiviſſe quidem, An Spiritus Sanctus ſit? Scripturarum tam aſſidui, tam fideles Auditores, ánnon ſæpe audierant de impletis Spiritu Dei, Exod. 31. 3. & 35. 3. & Num. 11. 29. & 27. 18. & Jud. 3. 10. & 1 Sam. 10. 10. & 2 Sam. 23. 2. & 2 Par. 15. 1. cum infinitis id genus locis aliis, Spiritum Domini Dei diſertè nominantibus? *Sanctus* quidem ibidem non cognominatur; Sed poteritne non Sanctus eſſe, cùm Dei, Dominíque ſit? Audierant verò & de *Spiritu Dei bono*, Nehem. 9. 20. atque Pſal. 143. 10. de *Spiritu Domini ad Sapientiam & Intelli-*

Intelligentiam, & fortitudinem, Esai. 11. 2. De *Spiritu Gratiæ & Miserationum*, Zach. 12. 10. Nec dum ista aliquid sunt? Agamus ergò, quod abunde erit; A Davide enim audierant Sanctum ipsum Spiritum, ut idioma Hebraicum fert, *Spiritum Sanctitatis ejus*, Psal. 51. 15. & ab altero Propheta, *Dominus Deus Jehovah misit me, & Spiritus ejus, dicit Dominus Redemptor Sanctus tuus Israel*, Esa. 48 17. apud quem geminatur etiam pòst, *Spiritus Sanctitatis suæ*, Esa. 63. 10, & 11. Præter hæc verò, Annon in ipso illo Baptismo, ad quem se nunc recipiunt, refricabatur iis memoria Sancti Spiritûs? Johannes enim (quod & Paulus eos jam monet, ver. 4.) universos, quos baptizabat, monebat, ut crederent in Eum, qui post ipsum veniebat. At Quem Illum? Expressè hoc, præter omnia, Qui baptizaturus eos erat ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, Matth. 3. 11. Mar. 1. 8. Luc. 3. 16. Audivisse ergò eos Spiritum Sanctum esse, negari nullo modo potest. Atque hoc tu, Paule, jam audis, & non labra moves? In os tibi reponunt, *non audivisse eos*, & nihil te hoc movet? Quòd si (mitior Petro, in mendax par conjugum, Act. 5. 4.) non perdis istos, neque intonas tamen in tam perditè mentientes? Manifestum igitur vel ex hoc est, nullum mendacium jam fuisse. Quid igitur erit? Eo scilicet in sensu, quo & illi Paulum ex ipsius Quæstione acceperant, Paulus ipsos accipit, (Non audivisse se priùs, Spiritum Sanctum esse ipsum Deum; Non esse distinctam in Natura Divina Personam; Scilicet de SS. Triade, Deo Patre, Deo Filio, & Deo Spiritu Sancto, De Tribus Personis, atque Uno Deo, jam primùm audire se aiunt, Qui poterant igitur audire, de distinctione Personæ ejus, vel de Charismatum donatione, unquam antea?) Veruntamen & hæc audire potuisse eos, Apostolus, non sine tecta reprehensione monet, si pro officio Discipulorum, atque ex monito Baptistæ, in Illum, qui sequebatur eum, recto modo credidissent, si ergò quæsivissent, Quid Christus iste pòst docuerat, & Quid à Messia promulgatum fuerat, quum ipse Baptismum suum institueret.

17. Nil opus igitur jam erit, Veteratorem iſtum (Quod ipſe tamen ſibi, ſed in majorem ſuorum fraudem, paravit,) à Pueris ipſius urgeri, *longè aliud videri, In nomen alicujus baptizari, aliud verò, In aliquem baptizari*, C. R. pag. 39. Veriſſima enim utcunque iſta admonitio ſit, atque Magiſtri hujus τὸ *Nequaquam*, nil aliud ſit, quàm ἀναίδεια impudentis & nequam Magiſtri, Nos tamen, *In aliquem baptizari*, in ſenſu ſuo ſimplici, proprióque, nec tropum inferente, nuſquam dictum eſſe, jam ſatis oſtendimus: Eâque de cauſſa eſſe notandum eſt, quòd Paulus, ubi in proprium eum ſenſum inſtituenda ei Quæſtio erat, non interroget, Μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν; ἢ εἰς τὸν Παῦλον ἐβαπτίσθητε; ſed mutatâ hac Phraſi, ait, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 1 Cor. 1 13. eadémque de ratione & paulò pòſt addit, *Nequis dicat, quòd in meum ipſius nomen baptizaverim*, ver. 15. Noluítque dicere, *In meipſum?* Neque tamen non optimè meminimus, hoc, quod univerſis aliis, Perſonis, Rebúſque, jam abjudicamus, de Chriſto tamen non ſemel dici, *Baptizari nos in Chriſtum*, ut Rom. 6. 3. & Gal. 3. 27. Sed ex gemina, quam reddituri ſumus, hujus rei ratione, Barjeſuitam non ſummi ſolùm erroris arguendum eſſe monſtrabimus, ſed & ſummæ quoque impudentiæ, quòd ipſe nihil veritus ſit, etiam & iſta Loca huc in aliquam hæreſeos ſuæ defenſitationem allegare. Aliquid quidem de *vi idiotiſmi Hebraici*, idioticè ſatis, non dicam, ſed nimis Sophiſticè, præmittit, ex qua, *Idem ſæpe in Nomen alicujus facere, quod in aliquem facere, ſignificare, notum eſſe*, ait, C. R. pag. 39. Sed prima hæc fraus ejus, (numerum enim nunc cum eo ut ineamus, neceſſe eſt,) hac ipſa in parte eſt, quòd mutet Quæſtionem; Ea enim nobis hactenus fuit de Baptiſmate, atque ille jam neſcio quid obtrudit de aliis factis. Altera eſt, quòd mutet Modum Verbi; (Neque enim caret & iſtud ſuâ fraude.) An idem ſit, *Baptizari in aliquem*, quod *baptizari in nomen alicujus*, de eo quærebatur, ſed quod ille jam reponit, de *fieri in aliquem*, aut *in nomen alicujus*,

jus, non eſt, ſed novum aliquid eſt, De *facere*. Tertia eſt, quòd mutet Ordinem horum; Quod quærebatur enim, erat, An idem ſit *baptizari in aliquem*, atque *baptizari in nomen alicujus*: Ille, vice verſâ, (nè non recolamus eum eſſe filium Barjeſu τῆ Διαφθορᾶ,) tranſponit iſta, ordinéque perverſo, ait, *Quod dicitur in nomen alicujus facere, idem eſſe, quod In aliquem*: Quo de quidem nemo jam dubitabat; Minus enim eſſe in Majore, certum eſt, ſed non in Minore Majus. Quarta eſt, quòd ambulare in hiis quoque nolit, niſi doloſè, & in generalibus; *Facere in aliquem*, ait, & *Sæpe*, & *Notum eſt*. Sed nec *quid facere*, nec *in quem*, nec *ubi ſit*, nec *quibus notum*, nec quicquam diſtinctè indicat, nè indicetur, ipſe quàm graphicè mentiatur.

18. Quis autem, obteſtor, unquam legit, *Facere in aliquem*, niſi illud, *In eum*, ſumendum ſit, pro *contra eum*? Et notum quidem optimè eſt; ubi Sermo de Deo ipſo eſt, phraſes Hebraicas, ex idiomate illius Linguæ, idem ſignificare, ſeu *nomen Domini* dicant, ſeu *Deum ipſum*. Ità paſſim leguntur, Invocare Nomen Domini; Timere Nomen ejus; Laudare illud; Diligere; Magnificare; Blaſphemare etiam; Jurare per illud; Ædificare domum Nomini; Confiteri Nomini; Miniſtrare ei; Cum infinitis aliis, Quæ & de Deo quoque ipſo, non minùs omnia dicuntur. Hæccine verò quicquam patrocinantur Barjeſuiticæ huic abſurditati, *facere in aliquem*, aut *in Nomen alicujus*? Præſertim verò, cùm etſi Præpoſitio *In* addatur, de ſolo Deo hoc teneat, idem eſſe *In Deum*, atque *in nomen Dei*. Sed Barjeſuitica omnis hæc impoſtura intercidit, niſi quod contrà objectat, de Homine accipiatur. Obſervetis igitur, ſultis, Serpentigenæ iſtius, omnem Protea ſuperantis, lepidas verſutias. Eſſe in Natura Divina diſtinctas tres Perſonas Catholici confirmamus, Quia Baptiſmus Suis omnibus à Chriſto inſtitutus eſt, *In nomen Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti*. Reclamitat Barjeſuita, primóque objicit, *Cum Deo Patre conjungi poſſe, tum Perſonas, tum Res, quæ Eſſentiam nullam*

Divinam exinde ſortiuntur. Sed eo cavillo exturbatus, Secundò clamat, etiam in re Baptiſmi inſtare ſe poſſe; Fuiſſe enim Baptiſmum in Moſen, ínque Johannem, neque Moſen tamen, neque Johannem indè Deos evaſiſſe. Fugatus etiam & ex hoc Creſphugeto, unáque meminiſſe juſſus, Non diſputare ſe nunc ad idem, Nam, ſi illud *In aliquem*, vel propriè, atque ſine Figura dictum fuiſſet, aliud tamen eſſe, *In nomen ejus baptizari*, iſtud enim Deitatem neceſſariò præſupponere; Tertiò jam (quidlibet audendi certus,) clamitat, *In eum*, atque *in nomen ejus*, idem ſignificare: Atque ad hoc confirmandum, cùm ſe alio omni vel colore quidem deſtitutum ſentiret, ἀναγκωτηλίαν omnem ſupergreſſus, in Hoſtium ſuorum caſtra confugit, inſtátque in propoſito eorum, adſerítque *Baptizari in nomen Chriſti*, & *baptizari in Chriſtum*, pro eodem poſita eſſe, C. R. pag. 39. Enimverò poſita ſunt; Idque ad immortalem triumphum Cauſſæ Chriſtianæ, ſed ad æternam confuſionem Barjeſuiticæ impietatis, evidentiſſimum iſtud Deitatis in Chriſto argumentum, confiteri jam coactæ. Quanquam enim Baptiſmus noſter Tres illas Divinas Perſonas, non aliter quàm ipſa Deitas Sua, ex æquo reſpiciat, ádque Patrem, Filium, & SSpiritum in communi, & indiſtinctim referatur fides, quam in illud Nomen baptizati profitemur, SSpiritui tamen viſum eſt, in Chriſti Solius Nomine, (Quia quà Filius Dei eſt, Secunda, Mediáque Perſona in illis tribus eſt, Quà filius Hominis eſt, ipſius Baptiſmi Author nobis atque Inſtitutor eſt;) totam Deitatem ἀνακεφαλαιώσασθαι, atque abſolutè de Baptiſmo noſtro interdum dicere, Nos, qui in Nomen Patris, & Filii, & SSpiritûs baptizati eramus, in Chriſtum baptizatos fuiſſe. Supereſt igitur jam nihil impræſentiarum, niſi, ut poſt Gloriam omnem SS. Triadi dictam, ſuccłamemus etiam, Barjeſuita, totus, quantus, dolus peſſimus eſt!

SECT.

Sect. XXVI.

1. *Baptiſmus cur Barjeſuitis exoſus. Chriſti Præceptum.*
2. *Illi Sacramentum aut Myſterium non agnoſcunt. Cœnam Domini habent pro nuda Cæremonia.*
3. *Valedictoria Promiſſio Chriſti ad Barjeſuitas, (Miſſionem nullam habentes,) non pertinet. Cur Catechiſticam formam induerunt ſibi.*
4. *Baptiſmum exoleviſſe volunt cum Gentiliſmo & Judaiſmo.*
5. *In Baptiſmo, attenditur non Unde, ſed Quó. Primi Chriſtiani erant & Legis Judaicæ zelotæ.*
6. *Ad Baptiſmum nil refert Unde veniant, niſi in Senſu Spirituali, à peccatis.*
7. *Nè Joannis Baptiſmus erat per μετανοιαν dicendus* Aquæ Baptiſmus.
8. *Pædo-Baptiſmum impiè negant habere Mandatum aut Exemplum in SScripturis.*
9. *Utrumque elici poteſt è mente Chriſti. Infantes poſſunt ſtipulari in Bonum ſuum.*
10. *Quòd Infantes baptizentur, eſt è Præcepto Chriſti.*
11. *Regeneratio eſt à SSpiritu, non ab Aqua, ſed per Aquam, Chriſto ſic inſtituente.*
12. *Regeneratio Barjeſuitarum Qua. Infantes tam Regenerari poſſunt, quàm Generari.*
13. *In Sacramento, SSpiritui, non Aquæ, totum adſcribitur.*
14. *Cur Baptiſmus Idololatriæ inſimuletur à Barjeſuitis.*
15. *Verbum in Sacramento operatur, Sed non ſeparatim à SSpiritu.*
16. Lavacrum Regenerationis, *non Metaphoricè dicitur, ſed Metonymicè.*
17. Habere, *apud nos, eſt Verbum Poſſeſſivum: & Signum Temporis Verborum.*

18. Ἀνα-

18. Ἀναπαύσεις *eſt vel Subjectivè, vel Effectivè,*
19. Et, *interdum ponitur, pro* Hoc eſt. *Regeneratio in Baptiſmo ut ſit.*
20. *Catechiſticæ Formæ indutæ dolus. Per Baptiſmum ablui peccata.*
21. *Invocatio Domini in Baptiſmo, cum Fidei profeſſione.*
22. Ἄνωθεν *eſt vel* Deſuper, *vel* Denuo, *Et in Regeneratione noſtra utrumque eſt.*
23. *SSpiritus & Eccleſia generant Chriſtianum. Aqua Baptiſmalis dici etiam Spiritualis poteſt.*
24. *Quàm ſtolidè prævaricentur è Vocabulis* Ἐν *&* Ἐκ.
25. *Baptiſmus à Chriſto inſtitutus longè præcellit aliis. Per ignem Apoſtoli baptizati ſunt.*
26. *Nihil valent Argumentationes à* Non eſt ſcriptum. *Generatio eſt vel Naturalis, vel Cæremonialis, vel Spiritualis.*

BArjeſuiticis Catellis quid incuſſerit τὸ ὑδροχικὸν πάθος ſuum, jam antè tetigimus. Ipſa enim inſtitutio Baptiſmi, fieri à Chriſto juſſi, εἰς τὸ ὄνομα *Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti*, Matth. 28.19, ſi jam aliud præterea extaret nihil in Sacra pagina, trium Perſonarum in eadem Deitate fidem, (Quam Barjeſuitica Erinnys, teterrima illa terræ propago, ex guttis genitalium Veteris totius Hæreſeos, noſtro jam Seculo, enata, oppugnat,) Satis, ſupérque adſerit. Metus igitur iis erat, né vel ſolius Baptiſmi, univerſis impertiti Authoritate, impertiendíque Reverentiâ, horrenda ipſorum adverſùs SS. Triadem rabies ab omnibus, vel pilum quidem boni viri, aut ſanæ mentis habentibus, brevì exterminaretur. Quid igitur faciunt? Quod ſic metuunt, oderunt, Quod oderunt, periiſſe expetunt. Indè à principio igitur omnes fraudes nectere decretum iis eſt, totíſque medullis inſudare, ſiquâ Sacramentum ipſum ſubruere poſſint, uſúmque & opinionem S. Baptiſmatis in Eccleſia, ſi fortè non poſſint prorſus

prorſus excludere, arrodere tamen, & ſæviter imminuere. Ex hoc igitur carcinomate ebullivit Echetæ Racoviano ſuum *De Prophetico Jeſu Chriſti munere Caput quartum*, Cui & titulum ob id fecit, *De Baptiſmo Aqua*, C. R. pag. 195. Methodo autem ad hoc quàm captioſâ, (Nunquam enim non prævaricandum ei eſt,) turpiterque fallaci uſus ſit, prænonito opus eſt. Dicto enim, *Chriſtum, præter ea, qua Mandatis Dei per Moſen adjicere viſum eſt, etiam alia Præcepta, ſigillatim, & ſua, tradidiſſe*, C. R. pag. 178. Quærenti, Quæ iſta fuerint, reſpondet, *Eſſe ea duplicia, reſpicere enim quadam eorum, Mores; Quadam, externos Actus Religioſos*, Cat. Rac. p. 179. Optimè habet. Tantum igitur Magiſtrum, quia mendacem eum eſſe non oportet, memorem etiam eſſe nemo dubitat, ſed tantùm ex re ipſorum eſſe, hoc ipſum, quod de quibuſdam, déque Religioſis Actibus, ab ipſo, in Plurali numero, propoſitum antè, promiſſúmque eſt, reſcindere, atque poſt pagellulas non multas, pro ſingulari ſua arte, monere ſuos, *Quod externum aliquem Actum Religioſum reſpiciat, Unum duntaxat Præceptum Chriſti eſſe, Cœnam nempe Domini*, C. R. pag. 186.

2. Cui igitur jam non ſubolet, quàm verſatile hiis hominibus ingenium ſit, & quàm egregiè valeat, quocunquè verterint? Quid? Etiámne demendum eſt miſello populo quicquam de Sacramentis Eccleſiæ? Nos videant, (inquit iſte,) atque fatendum facilè erit, Pontificios Prædones nihil eſſe ad nos. Illi quidem Calicem è Sacramento Cœnæ popello ſuo ſubduxerunt. Parùm eſt, atque rem exiguam audentium! Quantò præclariùs Nos? Poſtquam enim Chriſto ipſi Naturam ſuam Divinam adimendam eſſe decreverimus, nequid dehinc vel cogitandi quidem de ea occaſio cuiquam ſubeat ex nomenclatura rerum, Nos etiam hæretica ſua vocabula (*Myſterium*, & *Sacramentum*) in Alcorano hoc noſtro, nè vel ſemel quidem nominentur curavimus, ut Sanctos decet ex hara Polonica. Cæremonias eas vulgò vocari, iſtud quidem, atque de pia induſtria, non ſemel à nobis monitum

tum est, C. R. pag. 179, & 186. Præter enim, quòd non parùm minuere possit ea consyderatio de vera, solidáque Sanctitate, Rem quoque planè σχηματιζει, & solummodò ad tempus duraturam denotat. Hoc primum nobis consilium fuit. Dein, ex altero nunc consilio est, quòd qui paulò jam priùs non poteramus non de Cæremoniis pluribus à Christo imperatis promittere, nunc tamen, cùm aliter nobis expedire videatur, nostra solùm Authoritate freti, etiam priorem earum penitus subduci jussimus, neque sinimus, Cæremoniali quidem in numero aliquid ut habeant nostræ Editionis Christianuli, præter unicum illud, quod *Cœnam Domini* quidem appellitamus, Sed & eam, ità uti ab Antesignano nostro Racoviano, (arreptâ ad hoc è Pontificiorum deliramentis occasione aliquâ ;) circumscripta, decurtata, atque exinanita est, *Cœnam Racovianam* potiùs appellitandam. Ad id verò expatiari jam non placet, cùm de numero solùm Præceptorum Christi disquisitio hæc sit. Memoriam etiam homini nè porrò refricemus, Támne verò & frontem perdidit, ut & vicinix toti indè male cesserit, actúmque jam Barjesuitæ de utroque oculo simul cum fronte fuerit? Nam verbis in illis, Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτὸς, Matth. 28. 19. Nemo omnium, ἐτεροδιδάσκαλος quantum libet sit, vel μεταδιδάσκαλος quidem, non videre poterit clarum Præceptum Domini de Actu Religioso : Præceptum, quod ex ipsa Natura rerum, ordinéque decoro anteire oportebat, Ut laventur omnes, antequam cœnentur: Et quod ad universos sub æterna Regula à Christo extendebatur ; Et quod in ipso Adscensu suo, specialis ei atque ultima vox, & jussio erat ; Et quod cum ingenti promisso (Præcepta autem cum promisso quàm sint attendenda, Paulo monitore discimus, Eph. 6. 2.) imponebatur, *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem Seculi*, ver. 20.

3. Ad hæc igitur quid venerabilis Catechista? Nè πρὸ. Neq; enim in ipsorum cœtu quisquam est, ad quem ea Promissio

missio pertinet. Facta est ea in gratiam Apostolorum, atq; ab iis Substituendorũ seriatim in finem seculi, (Ἐγὼ μετ' ὑμῶν εἰμι, ait Christus, hoc est, Cum illis, Qui à Vobis, (prout Vos à me, atque Ego à Patre meo, Joan. 20. 21.) Ordinationem, Missionémque Canonicam, & non mentitam Successionem, (sic ut vos in Illis præsentes semper habeam) sortientur; Igitur & cum illis, qui eam nunc sortiti sunt, & qui deincipes sortituri sunt, æternùm adero, Sed cum illis Solis; Quorum Barjesuita jam quisquam pars nulla est. Sapere tamen istum, suo more, non negamus, atque ex arte sua satis in tuto apud suos esse. Eo enim consilio sub Catechistica forma institutum ab eo hoc magma est, ut ipse solus semper delectum facere possit, Nepotulísque suis, pro suo ipsius placito, obtrudere, quæ velit, & in quibus imponere se iis posse minùs dubitet, Quæ verò difficiliora esse, & vires, fraudésque suas superare præsentiat, sub Catechisticæ (si placet) brevitatis cucullo, fileat ea, siccóque pede transiliat. Neque tamen Nos, nisi nimiùm obesæ naris esse velimus, non odoramur, (Amici enim est, odorari quid velit amicus:) quid ipse sibi pro effugio, licèt eloqui ausus non sit, paraverit, contra Præceptum hoc Christi de Baptismo. Post illa enim, quæ de unico Cæremoniali Præcepto, de Cœna Domini, more suo, (hoc est, mangonizandi, instituto sub prætextu exponendi Præceptum, atque Barjesuiticum virus cum expositione intermiscendi,) propinanda habuit, interesse suâ putavit, haud abire prorsus ab eo de Præceptis Themate, donec & Baptismum, quod Præceptum Domini in eo genere præcipuum esse sciebat, atque ab omnibus primariè expectari, impuro halitu deturpaverat. Indè igitur prodiit ei Cœnosum illud Capitulum de Aquæ baptismo; In quo definiendo, utcunque ei altum sit de Præcepto aliquo silentium, (Quod nè nominare quidem se posse videbat, nisi eâdem prorsus operâ Lectorem mitteret ad hunc Locum Matthæi, sibi longè exosiorem, quàm Tentatori Domini illud, Ὕπαγε Σατανᾶ, Mat. 4. 10.) Ritum tamen, usúmque ejusdem nequit non agnoscere, hominibus

ad

ad Christianæ Religionis charisma introitum fuisse.

4. Fuisse, inquam. Nam in tempore eo impostura hujus Cardo jam totus vertitur, *Per Baptismum manifestè profitebantur homines*, (ait,) *se Christum pro Domino agnoscere*, C.R.p.195. Tu verò cave tibi, Lector, nè ludi fias. Non enim ait, *Profitentur*. Quid rei igitur est? An desierunt jam in illorum regionibus Christum pro Domino habere? An saltem plus sapiunt ingeniola Barjesuitica, quàm ut istud velint, plebeio more, modóque, manifestè agnoscere? Aliquid esse oportet, quòd tempus mutaverit. Certè est. Id enim agit Vulpecula, ut Baptizandi Ritus iste jam olim exoleviſse, à Suis putetur. Et quo argumento? Quia solis iis præscribebatur à Domino, *qui è Judaismo, vel è Gentilismo ad fidem Christi accedebant*, C.R.p.195. Et ex parte quidem aliqua, verum est quod dicit. Nam cùm Baptismus præcipiebatur, nemo omnium in orbe toto erat, qui Judaismum, vel Gentilismum non oleret. Sed quid tum postea? Rogas, ait? Ergò, qui nunc ad Christum accedunt, cùm neque è Judaismo, neq; è Gentilismo, veniant, ecquid Baptismus ad eos? φεῦ τ ἀναχολυθίας! φεῦ τ ἀναιδωτίας! Sed ad eos, qui in Barjesuitica parte Scioli sibi esse videntur, lactandos, satis sunt istiusmodi argutiolæ! Præcipi iis, *Qui è Judaismo, aut Gentilismo veniebant*, & Præcipi iis, *Quia è Judaismo, aut Gentilismo veniebant*, sono tam parùm differunt, ut & sensu eadem (ô immane quantum differentia!) ab iis esse censeantur. Neque interea attendunt, quod à Magistro suo tam impudenter obtruditur, non ratione solùm omni, atque Authoritate carere, sed & per eandem omnino sequelam, etiam & à S. Eucharistia se, (Quam, ut exterius quiddam Cæremoniale, *Cœnam Domini* dictam, adhuc admittere dignantur;) & ab Oratione etiam Dominica, denique & ab Euangelii totius privilegio, ubi Magistris suis visum erit, ineluctabiliter excludendos esse; Nam & hæc ad eorum solùm usum, qui Judaismi, aut Gentilismi consortes jam fuerant, indulta in principio, præscriptáque sunt.

5. Quid

5. Quod audiant igitur veri nominis Christiani omnes, audiant etiam & Barjesuitæ, (si aures Socininæ, ad audiendum sint ;) Nos cum S. Paulo asserimus, *In Jesu Christo*, hoc est, ut ad Dominum Jesum accedamus, & veri Christiani simus, Salutísque æternæ consortium ex eo consequi possimus, *neque Circumcisio aliquid valet, neque Incircumcisio* ; hoc est, nihil omnino refert, è Judaismo, an è Gentilismo accedant homines, *sed nova Creatura*, Gal. 6. 15, hoc est, renovatio illa per veram fidem, quam profitemur, quando per Baptismum admittimur ad Christum, ea ipsa de caussa appellatum, *Lavacrum Regenerationis*, Tit. 3. 5. Dicimus igitur ; Id quod in primævis ipsis (Quorum Baptismo hii simulant se non oppedere,) Christianis attendebatur, erat, Quò veniebant, sed non Unde : Atque indè est, quòd sacræ omnes Locutiones ad nil aliud tendunt, *Baptizari in nomen Domini*, Act. 8. 16. &, *Baptizari in Christum*, Gal. 3. 27. &, *Baptizari εἰς τὸν θάνατον αὐτῦ*, Rom. 6. 3. Sed βαπτισθῆναι ἀπὸ nunquam nusquam legitur ; An ἀπὸ Ἰουδαϊσμῦ, an ἀπὸ τῆς Ἐθνικῶν, in nullam considerationem SSpiritûs unquam veniebat, sed nunc tantùm à Barjesuitis inventum est, ad stultos mortales per ridiculam eam fraudem Baptismate suo emungendos ; Cum Baptismo autem, & Fide ; cum Fide etiam, & Domino ; *Unus enim Dominus, una fides, unum baptisma*, Eph. 4. 5. Hoc est, Christus homo, jure Redemtionis solus Dominus noster factus, colitur sub una eadémque fide Christianorum omnium inter se, Quam illi per eandem omnium Professionem in Baptismo suo (Fidei ob hoc, Sacramento non malè dici solito,) Universi testatam faciunt. Prætextus autem iste, quasi Baptismi ad nihil instituti, nisi ut ablueret homines ab illa seculari conditione, unde venerant, ab Ethnicismo, an à Judaismo, proh, quàm insulsæ in se sunt, & solis asininis labris aptatæ hæ lactucæ ! Quanquam enim de Ethnicismo alia res erat, propter Idololatriam, & genus omne impietatem cum eodem indivulsè conjunctam, Quis tamen nescit, Primævos Christianos, (Tria millia illa, hortante Petro, βαπτίζεται ἕκαστος ὑμῶν

ὑμῶν ἐπ' ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, Act. 2. 38. & innumeras illas multitudines, Act. 5. 14. & 6. 1. & pòst, ad aliquàm multos annos, Judæorum credentium myriadas alias, Act. 21. 20.) eo omnium animo ad Baptismum & accessisse, & ab Apostolis admissos fuisse, ut Judaicâ Religione (quam & Christiani pro ejusmodi agnoscebant, *quæ à Deo profecta, ad certum suum tempus duratura erat*, C. R. p. 13.) adhuc fruerentur, legísque Zelotas se cum laude sua etiam in cultu Christi præstarent?

6. Ex isto igitur colore, tam aqueo & planè evanido, contra Baptismum Christianorum, Barjesuita haud ampliùs proficiet, quàm ut respondere jam à nobis jubeatur, Quid factum fuisse censeat, de prole illorum, qui Christiani (nondum nomine quidem, sed Re, Fideles enim erant,) tum erant, quando universalis iste Baptismus à Domino imperatus est. Nam, (ut Absentium nulla nunc ratio habeatur,) adfuisse è fidelibus, uno pariter tempore, locóque, supra Quingentos, Paulus testis est, 1 Cor. 15. 6. Ad aliquot igitur Capitum Chiliadas facilè poterat numerus liberorum ex iis adscendere. Baptismum igitur adierunt hii, annon? Si neget Baptizatos fuisse, monstret etiam Diploma aliquod exemtionis eorum, per quod non ceciderunt sub generali regula, Christi Baptismum deferendum esse εἰς πάντα τὰ ἔθνη, Mat. 28. 19. id est, Nè de Ethnicis solùm hoc dici, & non de Judæis Barjesuitica ingenia cavillentur, εἰς ὁ κόσμον ἅπαντα, Mar. 16. 15. Chiliadas igitur istas per quam Potestatem ille excipiet? & Quis dedit ei hanc Potestatem? Quòd si fuisse Baptizatos non inficietur, tum neq; in signum accessûs eorum è Judaismo, aut Gentilismo factum illud est, Neque satis ipsis erat ad πολίτευμα Christi obtinendum, fidelibus, id est, Christianis parentibus, natos esse. Unde veniant igitur, qui ad Christum accedunt, in sensu Spirituali solùm, attendi in Baptismo oportet; An de communi quidem Naturæ corruptione profugiant, An peccatorum eos pœniteat, Diabolo, Mundóque & Carni abrenuntient, ideóque se baptizari cupiant, *ad Remissionem peccatorum*, Act. 2. 38. *ad Ablutionem peccatorum*,

torum, Act. 22. 16. Támne verò Sancta jam Pars hæc Barjesuitica facta est, ut cùm adoleverint etiam, (Peccato enim Originis repudium eos misisse, non nescimus, C. R. p. 249.) eâdem, quâ Apostoli, atque primævi Christiani gaudebant, purgatione per Baptismum neutiquam indigeant? Scilicet! Verùm nec hoc sufficiet tamen; non quantæcunque Sanctitatis simulatio; non quantævis Puritatis præsumtio; non prætentio quantælibet Fidei. Dominus enim est, qui sic præscripsit, ὁ πιστεύσας, καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, Mar. 16. 16. De jure ergò communi Salutis, non magis sufficiet hominibus Fides sine Baptismo, quàm Baptismus sine Fide. Jámque videat Barjesuita, per quod posticum ipse subinducetur ad Salutem, Qui non baptizatur.

7. Neque audet quidem illud claris verbis adfirmare. Callidè igitur se in ea parte, quantum potest, reprimit, magísque eligit, in ipsum Baptismum, quem, consiliis suis omnibus tam ex diametro adversantem, nequit non odisse, totis viribus invehi. Egerat reverà hoc jam indè à principio: Titulus ipse, quem fecit huic Capitulo, *De baptismo Aquæ*, (ut & de loco ejusdem nihil dicamus,) locuples invidentiæ ipsius testis est, index odii & malevolentiæ. Id si non esset, Quid facit ibi Adsumentum *Aquæ*? Poteránne metuere, si solùm inscripsisset, *De baptismo*, non posse se intelligi, vel certè, posse non intelligi? Sed efferati animi hæc spuma est. Siquis enim nunc Latratores Racovianos audit, Baptismus Christianorum Aquæ meræ negotium est, *Ritus* solùm *exterior*, C. R. p. 195. qui minus reverà in se habet, quàm aut Pilati manuum lotio habebat, aut Pharisaica patinarum & poculorum ablutio. Sed Anathema Maranatha; Increpandos eos relinquimus Domino, cùm venerit, S. Baptismatis Instaurori. Istud interea dicimus, Nè de Johannis quidem Baptismo hoc sine scelerate μισόπονος convitio dici potuisse. Sanctior etiam ille erat, propter gratiam eam Pœnitentiæ, ad quam, morali suo (ut plurimùm) modo, ingenerandam à Deo institutus est, quàm ut, per execrabilem Sannam, sed Authore ipso dignam, *Baptis-*

mum *Aqua*, hoc est, merè extèrnæ ablutionis opus haberetur. Johannes tamen ipse, Baptismi à se celebrati comparatione factâ ad Baptismum, quem Christus in Ecclesia sua instituturus erat, clarè distinguit, atque se quidem baptizare ἐν ὕδατι, ait, Jo. 1. 26, Sed Christi baptizationes futuras ἐν πνεύματι ἁγίῳ, v. 33. Verbis igitur Domini (siquid ea valeant apud Barjesuitas,) suademus iis, collyrio inungant oculos suos, ut videant, quod & Petrus omnibus evidenter ob oculos posuit, In Baptismo Christianorum esse non unam lotionem. Prior enim est, Exterior ille Ritus per aquam, carnísque ea ablutio est, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, 1 Pet. 3. 21. Sed & Interior etiam lotio est, ad quam & significandam, & ad homines, ex instituto Dominico, deferendam, exterior ea servire jussa est: Ista autem per SSpiritum fit, éstque σωτηρίου ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεὸν, ζῇ ἡμᾶς σῴζει· id est, (ut occasio mihi jam sæpe facta est verbum istud σῴζειν in sensu Euangelico explicandi,) Baptismus in Christum, factâ per SSpiritum stipulatione nostrâ cum Domino, liberat nos à peccati diluvio, ínque conditionem & Statum Salutis nos restituit. Ex hoc igitur intuitu natum est & illud corollarium Pauli, *Corde quidem credi ad justitiam, Sed ore professionem fieri* εἰς σωτηρίαν, Rom. 10. 10. Intelligitur enim de ea Professione fidei in Christum, quam in Baptismo quemque facere, si salvus esse velit, Officii quidem, morísque Christiani est: Atque indè, tum de interiore gratia SSpiritûs in baptismo, tum de necessitate ipsius Baptismi, facilè concluditur.

8. Sed isthæc omnia, qui sub ferula Catechistæ militant, scient juxtà cum ignarissimis. Ipse enim securus suo modo pergit, atque ut Baptismum (quocunque modo) oppugnet, quantum possit, in Anabaptistarum castra primò se penetrat, & quasi de ætate solùm Baptizandorum solicitus jam esset, quærit, *Num ad eum Ritum infantes pertinent?* C. R. p. 195. O quantum igitur mutatus jam Polypus! Vel enim stolidè istud, hoc jam seculo, éque sola animi impotentia, aliquâ ut noceat, nunc quæritur,

quæritur, Vel à Judaiſmo, aut Gentiliſmo accedat quiſquam ad Sacros latices, neutiquam reſpiciendum eſſe fatetur, modò pedibus ipſe ſuis accedat, atque aliorum geſtamen nè ſit. Agedum verò, ſi ſit, ſi aliorum pedibus utatur, quid tum? O piaculum! *Infantes ad eum Ritum ut pertineant? Nullo pacto*, C. R. p. 196. Quoniam igitur hoc diſplicet ei, hem, mutamus terminos, quærimúſque, *An Ritus iſte pertineat ad Infantes?* Reſpondeat Magiſter. Sed per infortunium, quod in Sapientem cadere poteſt, profectò non putârat, præſtitiſſe Quæſtionem ità inſtitui. Credamus igitur & ad hoc reſponderi ab eo, *Nullo Pacto.* Sed quídni? *Quia in Scripturis* (ait) *nullum Mandatum, aut Exemplum ea de re habemus*, C. R. p. 196. Hæc prima ipſius ratio eſt; Atque hæc quidem ſatis vacillat. Multa enim ad Chriſtianos in vita ſua ex Officio pertinent, quorum è Scripturis expectari non oportet, Aut Mandatũ aliquod, niſi generalia illa, *Omnis anima Poteſtatibus ſupremis ſubjecta ſit*, Rom. 13. 1. &, *Obedite Præpoſitis veſtris, atque ſubmittite iis*, Heb. 13. 17, Aut Exemplum certè, niſi à paritate rationis illud, *Et tu fac ſimiliter*, Luc. 10. 37.

9. Neque tamen Exempli ſolùm, Sed & Mandati etiam plurimum, ad hanc ipſam rem Baptiſmi Parvulorũ, (Quandoquidem Domino poſtea viſum fuerit, Baptiſmum univerſis, pro Introitu ad Regnum ſuum præſcribere,) contineri in facto, reſponſóque Chriſti, (Quando & ipſe τὰ παιδία ad ſe admiſit, & Diſcipulos, prohibentes id ætatis ad ipſum adferri, ſeverè redarguit, rationémque eam, De Jure eorum Euangelico petitam, ſuperaddit, ἧς γάρ τοιούτων, Mat. 19. 14, hoc eſt, etiamſi infantes erant, eorum tamen eſſe, hoc eſt, ad eos pertinere, Regnum cœlorum, hoc eſt, Admiſſionem, & introitum in Regnum Gratiæ;) alibi à nobis expoſitum eſt: Integram autem de Pædobaptiſmo diſſertationem nunc excutere, hujus neque Loci, neque Inſtituti eſt. Vel pueris igitur exibilanda relinquetur altera illius ratio, *Quia infantes*, (ut res ipſa indicat,) *Chriſtum pro ſuo Servatore agnoſcere per ætatem non poſſunt*, C. R. p. 196.

p. 196. Nihil enim & hæc res indicat, nisi puerilem Barjesuitæ captionem. Illud enim potest quisque, quod jure potest: Jure autem omni Infantes, in suum beneficium, id quod per ætatem suam non possunt, per alios ætatem habentes, & Potestatem eorum, possunt. Per Ecclesiam igitur, per Sponsores, possunt agnoscere Christum Dominum suum, possunt pacisci de agnoscendo, ubi adoleverint, possunt ex isto pacto admitti ad privilegia divinæ Gratiæ, possunt iisdem postea, nisi abrenuntient, perfrui: Neque minùs hæc omnia, quàm in regno Poloniæ, & magno Ducatu Lituaniæ ipsi jam perfruuntur indultis, quæ cùm Infantes ipsi erant, per stipulationem à Majoribus eorum, non sibi solùm, sed & Parvulis suis factam, obtinere ipsos potuisse, non negatur.

10. Miserrima igitur est ista fluctuatio, quam ad gratiam Orthodoxorum jam denuo, conciliandam, (dicam, an emendicandam, parùm refert; putida enim res est;) prodit, cùm subjungat, *Qui infantes baptizant, quantumvis hac in re errent, non licere tamen ideo eos condemnare*, C. R. p. 196. Vah! Imò probent Errorem esse, in tali præsertim, tantique momenti Re, tam Sancta, tam Publica, tam Catholica, atque Causam non dicimus, quin *ideo condemnentur*. Imò, non licere dicimus iis, quorum interest dijudicare, non condemnare, Errorē quidem ipsum, Quando probabitur, Sed ipsos interea, qui tam stolidè pronuntiant, Errorē esse. Triobolaris igitur merx sunt, & præterea nihil, tres quas adsuit, conditiones (si placet) cōdemnationis hujus prophylacticas. Prima enim (*modò alioquin Idololatræ non sint*,) rancidum est, sub obtentu cautionis, (uti mox parebit) convitium. Altera *modò piè secundùm Christi præcepta vivant*, Anilis delirii sputum est, sic evomitum ut in suam ipsorum faciem redundet. Infantes enim baptizare, nos adserimus, esse piam Præcepti Christi, quantum ex mente Christi colligitur, expletionem; non baptizantes ergò utroque nomine peccare, viveréque in peccato, contra Pietatem pariter, atque Præcepti intentionem. Tertia, *modò alios, sententiam eorum repudiantes*,

non

non perſequantur. Summum quidem hoc, ſolúmque reverâ Voti ſui caput eſſe perſentimus, ut pravitati ſuæ immunitatem emercentur. Sed iniquiſſimum poſtulatum eſt. Qui S. Catholicæ Eccleſiæ Sententiam tanto cum faſtidio tam contumeliosè repudiant, Unitatémque in Chriſto non ſine blaſphema ſententia ſcindunt, velle tamen ſententiam ſuam Schiſmaticam, ἀναντιφώνλον eſſe, atque à nemine judicari? Abſit. Ab alia autem perſecutione ſi hic metuere ſe ſimulet, per calumniam & hoc quoque dicitur. Orthodoxorum enim Chriſtianorum ſententia eſt, Nè vulpeculas quidem, quæ demoliuntur Vineas, Cant. 2. 15, Nemini licere perſequi, niſi quibus cum ſpeciali cura Vinearum, Poteſtas eas capiendi deſuper data eſt. Deſinant igitur ex ſuo ipſorum ingenio alios æſtimare, per popularem ſeditionem, tumultum, & vim, Religiones ſuas edocto ſtatuminare. Clauditur autem ei hic Paragraphus improbiſſimo paralogiſmo, ipſíq; Sacro Textui, per fraudem eam, & vim inferente. Nam cùm Paulus ſervitutem, Jugúmq; Legis per Chriſti Euangelium excuſſum eſſe ſignificet, ſic ut nunc *Regnum Dei non ſit Cibus aut Potus*, (hoc eſt, non conſiſtat in delectu ciborum, potuúmq; in ſe adiaphororum;) *Sed Juſtitia, Pax, & Charitas in Spiritu*, Rom. 14. 15; Hujus jam loci verba, (Perverſionis genuinus iſte filius,) ad hæc diſtorquet, ut vel per hanc ſtropham ſuis perſuadere poſſit, Baptiſmum, externum quiddam ſolùm, & non niſi inter res adiaphoras eſſe, próque ſua cujuſque libertate licitè poſſe, ſi fortè admitti, certè & negligi: Cùm tamen eum non Præcepti ſolùm, ſed & Conditionis ad Salutem quoque naturam ex ipſo Chriſto habere, jam indicatum ſit, Juſtitiámque (Quam vel in Joannis baptiſmo adeundo propter Divinum Beneplacitum, implendam tum fuiſſe, exemplo etiam ſuo Chriſtus docuit, *Sic implere omnem juſtitiam*, Mat. 3. 15.) & ex illa, Pacem conſcientiæ noſtræ erga Deum; & ex illa, Gaudium Spiritûs, in ſe comprehendere. Ità Baptiſmo noſtro optimè erit, unde Catechiſta ominabatur peſſima!

11. Factâ autem jam hâc contra Pædobaptiſmum Ana-

baptistis gratiâ, quam eos aliquâ (Muli enim mutuùm scabunt,) retributuros, non est quòd dubitet, ad Antibaptisticum ingenium suum redit, novámque de Adultis quæstionem, Solens suo more, hoc est, vaferrimo, adornat, (*Quid de eâ re statuis, Quòd sint, qui putent, se eo Ritu regenerari?* C. R. p. 196.) Nam quorsum subleste hæ circuitiones? Quin succinctè quærit, An hoc ritu regenerentur? Sed fatuis suis ludificandis datur reliquorum verborum paratura. Jam enim illi putare, Rem miram hanc esse, prorsúsque novam, *Quòd sint*, hoc est, quòd quisquam de Baptismo aliter, quàm ipsi, animatus esse possit: Fatendum tamen esse, reperiri jam in orbe, Quos verò? nonnullos, putà tres, quatuórve, heic illic sparsim, sed raros parere nantes in gurgite Christiano; Sunt igitur; Sed Quales? *Qui putent.* Rem enim futilem esse, solâque opinione insanâ nixam, neque umbellam aliquam Rationis secum trahentem; & Quid? *Eo*, (intellige, quem ipse depinxerat,) *ritu se regenerari.* Stant igitur expectantes, Quid jam Polonicus Magister suus, ea de re statuat. Verùm antevortimus, atque audiant primò, jubemus, Quid nos jam de doloso Magistro suo statuamus. Ipsum ad reliquas virtutes suas, parente quidem ipso Barjesû dignas, id quod palmarium in eo est, *est enim mendax ipse, & Pater ejus*, Jo. 8. 44, ubi opus ei est, adjungere posse strenuam mendaciloquentiam. Neq; enim quisquam est in orbe Christiano, *qui putet se regenerari ritu eo.* Per Sacramentum quidem Baptismi à Christo in Ecclesia sua instituti, quotquot ad eum dignis, debitisq; modis admittuntur, regenerari, non putant solùm, Sed sciunt etiam, & contra Barjesuitarû Parentẽ ipsum, Prolémq; omnem, probare sciunt, non obscuri aliqui, paucíve, Sed Christi Catholica Ecclesia. Verùm quid hoc ad pingue mendacium Catechistæ? *Putare regenerari Ritu eo.* Externâ scilicet lotiunculâ? præter Aquam nihil secum ferente? Mero signo illo contentâ? Hunc enim ipse Ritũ non semel dixit, Hunc tantùm; Hunc etiam intelligit se dicere, Relativum suum adsuens, *Ritu eo.* Atq; hoc quidem st regenerari,

nerari, hoc ſolo, ſolaquaticis Barjeſuitis amentiorem eſſe oportet, vel qui ſic de ſe puret, vel qui alios ſic putare exiſtimet. Regeneratio eſt à ſolo SSpiritu, ab interna ea Lotione, quam Divina bonitas animabus noſtris in Chriſto impertit; Aqua verò de fonte, quâ caro exteriùs perfunditur, Signum ſolum eſt, (Chriſto authore ad id inſtitutum,) Beneficii Spiritualis, quod in animas infunditur de fonte Gratiæ. Atque iſto jam Ritu, Spiritûs Sancti, per Aquam ſignificati, & in eo Lavacro per Chriſti gratiam illapſi, regenerantur homines.

12. Jam igitur quid ad ſuam ipſius Quæſtionem illam ὁ Μαστιγοφόρος Polonicus? O quàm tremendum intonat! *Falluntur vehementer ejuſmodi*, C. R. p. 196. Sed & rationem, (nunquam enim inſanire vult ſine ratione;) annectit, *Etenim Regeneratio nihil eſt aliud, quàm Rationis & Voluntatis noſtræ transformatio, & ad Chriſti Conſervatoris noſtri Doctrinam compoſitio, ut ipſa vox Regenerationis indicat*, C. R. p. 197. Hanc autem deſcriptionem regenerationis qualemcunque (nè nimiæ nobis remoræ in præſenti quæſtione ſit, Barjeſuiticum anguem, in florida ſingulorum ferè verborum, phraſiúmque herba hac latentem, excutere;) nos ut nunc, in ſenſu non pravo, noſtróque, ſumamus, Quid indè concludit? *In Infantibus Eam locum non habere*, C. R. ibid. Eja! Nicodemum agit? Quæſiturus Regenerationem, redítne ad uterum matris? Jo. 3. 4. Etiam denuo de Infantibus? At Quæſtio jam hæc à ſeipſo inſtituebatur, *De iis, qui putant ſe regenerari.* Nónne verò ea locum habere poteſt in iis, qui poſſunt putare? Tum & infantes iſtiuſmodi ſunt, qui *falluntur vehementer*, ſi ipſe verum dicat? An illi quidem infantes ſunt, & aliquid amplius, quibus ille ſe facilè ſuaſurum ſcit, ut putent tamen eum verum dicere? Veruntamen tranſeat & hoc, atque ad cunas ſuas eum denuo ſequamur. In Infantibus igitur cur locum habere nequit? *Quia ignorant, quæ dextra, & ſiniſtra ſit.* Ignorant certé. Sed quid indé? *Tantum abeſt, ut res tanti momenti in eos cadat*, C. R. p.

197. Ἄναγ' εἰς μανείαν, infelix Sophista! Ut regenerent se quidem, qui hæc ignorant, ut transforment Rationem & Voluntatem suam, (Barjesuita autem Regenerationem aliam, ipsáque SSpiritûs molimina ignorat:) non cadit in eos: verùm ut regenerentur per Virtutem SSpiritûs, ut transformentur per Divinam Gratiam, ab ætate, aut à cognitione sua neutiquam pendet. Fateri jam hoc cogetur Impostor, ex eo ipso argumento, per quod negat. Negat, Regenerari in voluntate sua posse, aut transformari ad rationem, ádve Christi doctrinam componi, (utimur enim nunc ipsius phrasibus;) quia tam ignari sunt, tam à Voluntatis arbitrio, usúque Rationis alieni. At ex hac ipsa Consequentia, nec homines erunt, non ad Voluntatis exercitium generati, non ad Rationis usum formati, non ad Doctrinæ cujusvis perceptionem compositi: *Ignorant enim, quæ sit dextra, & sinistra.* Verùm hiis cavillis nihil obstantibus, ex ipsa Animæ vi Infantes Animalia Rationalia jam tum sunt, indè ab utero, per Semina naturæ suæ, pérque potentiam humanæ Animæ insitam, homines sunt tum, cùm quoad Doctrinæ beneficium, nihil à Japidibus differant, quoad Voluntatem Plantis ipsis vix pares sint, quoad Rationis usum vel à pullis, catulísque vincantur. Quid impedit igitur, aut quâ fronte, (Barjesuiticâ solùm exceptâ) negabitur, Qui ex illapsu Animæ suæ, ad voluntatis conditionẽ generantur, ad rationis formantur, ad doctrinæ componuntur, ut ipsa vox generationis indicat, Eosdẽ ex illapsu SSpiritûs, omnia pro Beneplacito suo potẽter, suavitérq; disponentis; & Regenerari in Volũtate posse, & transformari in Ratione, & ad Christi ipsius Doctrinã componi, ut vox ipsa *regenerationis* indicare ab eo dicitur?

13. Abit igitur hinc, cunísque relictis ad Adultos se recipit. Eos verò *Aquâ regenerari posse tantùm abest à veritate* (ait,) *ut etiam videatur quidpiam hoc idololatriæ simile*, C.R.p.197. *Aquam* verò cùm dicit, aquam ut Caussam Regenerationis dicit, & aquam etiam solam, ut Caussam solitariã ejusdẽ dicit, Quod in choro tamen Christiano à nemine omnium dicitur. Neque igitur se jam δευτέρον

solùm

ſolùm præſtat, ſed & αὐτομάχον quoque, ídque in genere omnium turpiſſimo,& cum umbra ſua, à ſe nimirum formata,dimicat.Quod enim Chriſtiani hac in re dicunt,idem eſt,quod Chriſtum ipſum dicere monuimus,*Regenerari homines ex aqua & Spiritu*, Jo.3.5. *Spiritus* igitur *eſt, qui vivificat*, Jo. 6. 63. Idem ille & qui regenerat, Joh.3.8. Aqua non niſi Signum eſt exterius interioris illius Gratiæ, Inſtrumentum eſt, quod ad Mundationem Corporis naturaliter quidem operatur, ſed ad Animæ purificationem ſolummodo ex placito Inſtituentis, pérque SSpiritum Sanctificantis eos,qui ritu à ſe imperato ad eum admiſſi, exinde regenerantur. Hóccine igitur eſt, *Rei materiata* (ità loqui amat,) *adſcribere id, quod ipſi Deo adſcribendum eſt ?* Cat. Rac.p.197.An in contrarium ex diametro eſt,Spiritui,hoc eſt,Deo ipſi reſervare,quod Barjeſuita, (Qui in cortice ſolùm hæret, & merè pſychicus eſt, neque *percipit ea, quæ ſunt Spiritûs Dei. Stultitia enim ei eſt, neque poteſt ille intelligere, quia ſpiritualiter diſcernitur*, 1 Cor.2.14.) putari velit Aquæ ſoli adſcribi, Quo poſſit maledico ori ſuo prætextum aliquem conciliare, ad blaſphemas ſuas,ſolóque patre Barjeſû ſatas, ſuſpiciones, De Idololatria in Baptiſmo Chriſtianorum, evomendas?

14. Paulò jam antè notatum eſt, primam eam fuiſſe è tribus illis Conditionibus, (ſtolidè ſatis, ſed nequiter ab eo intertrufis,)per quas Pædobaptiſmus immunis eſſe poſſit, (iſtud ſi cuiquam curæ eſſe poſſit,)à Barjeſuitarum, baptiſmi omnis Oſorum, condemnatione. Verùm hoc nemini ità videtur, aut videri quidem poteſt, præterquam inſaniſſimis omnium Hæreticis, hujus etiam paralogiſmi contumeliam per ſceleratam fraudem gratis confingere coactis, ut vel ſuis aliquâ ità eſſe videatur. Sed Orthodoxi Regenerationem ſuam ſoli Deo acceptam ferunt, Locáque à Sophiſta jam per inanem ſpeciem adducta in jugulum Goliæ retorquent. Profitentur igitur, Deum nos genuiſſe, Jac.1.18. Sed quomodo? βουλῇ & λόγῳ ἀληθείας. Jam Ἀλήθεια iſta eſt Euangelium Chriſti, (ſæpe in N. T. ità dictum) λόγος eſt Via illa, & Ratio Regenerandi in Euangelio

angelio præſcripta. Vocabulum denique βουλήθεις optimè nobis conſignat Authoritatem Baptizandi in Eccleſia Chriſtiana, Quia ità voluit, hoc eſt, ità viſum eſt Domino noſtro, Externum iſtud Lavacrum, in Signum, Mediúmque Interioris, præſcribere. Corruptibili igitur rei alicui Regenerationem non attribuunt, non Aquæ, non Operi ſuo, ſed incorruptibili ipſi Verbo, 1 Pet. 1. 23, per SSpiritum ſuũ iſtud operanti. Eo enim reſpectu Chriſtus ſuos monuit, *Verba, quæ ipſe loquebatur iis, eſſe Spiritum, & Vitam*, Jo. 6. 63, ut ſignificaretur, Regenerationem, Vitámq; Spiritualem, omnibus Verba ſua, id eſt, Euangelii ſui præcepta, in quibus Baptiſmum poſuit, obſervantibus, conferri per SSpiritum.

15. Eandem autem inſaniam, & in iis quæ ſequuntur, inſanire cogitur. Apoſtoli enim dicto preſſus, *Deum ſervare nos per Lavacrum Regenerationis*, Tit. 3. 5, reſpondet, *Apoſtolum non affirmare, Lavacrum illud eſſe aqua Baptiſmum*, C. R. p. 198. Atq; hoc profectò non mentitur; Apoſtolus id non affirmat; Quî enim poterat, niſi Barjeſuita eſſe volebat? Ille ut affirmaret, Aquæ eſſe, hoc eſt, Aquæ ſolius, (ità enim Barjeſuita ſemper intelligit:) quod Spiritûs Sancti quoq; Baptiſmũ eſſe nôrat? Sed quoniam hoc non finimus, Aquæ ſolius ut ſit, hem, Quaſi jam cedat ille nobis, Spiritûs, ſi velimus, (per eum) lavacrum ſit, ſed tum, ſub duplici conditione, hoc eſt, cum duplici fallacia; Prima, ut non dicatur nomen SSpiritûs eſſe, ſed Verbi. Quod Orthodoxis quidem ex æquo eſt; Nam & Verbum in Sacramento eſſe ſcimus, & Verbum per SSpiritum operari. Lavacrum igitur Verbi, an Spiritûs dicatur, perinde eſt nobis. Qui tamen non neſcimus, In eodem Prædicamento eſſe, qui aliquam virtutem adſcribunt Verbo diviſim à Spiritu, cum illis, qui (ut modo calumniantem iſtum audivimus) Aquæ ſoli. Altera, ut Verbi, excluſivè ad aquam, dicatur, Verbi ſolius, & non omnino aquæ. Quid ità veró? Hoc enim dato, actum penitus hac in re erit de Baptiſmo Chriſtianorum. Quid enim Baptiſmus ad Regenerationem, à qua unico jam verbo licebit ei integrales partes Baptiſmi

ptiſmi utraſque excludere, Spiritum, & Aquam? Hæc ejus jam nequitia eſt, atq; in hanc quantopere incumbat, jam indicamus. *Neq; enim in Scripturis inuſitatum eſt* (ait) *Purgationem animorum noſtrorum, quæ Verbo fit, figuratè lavacrum dici*, C.R.p.198. Moriar verò, niſi incomparabilis fraudium Artifex ſit! Quot verba ferè, tot ei ſemper fallendi tendiculæ! vel quatuor jam ſunt in hac ſententiola, Quòd *animorum* dicat; quòd *Purgationem*; quòd *verbo*; quòd *figuratè*: quæ ſingula dolo ſuo non carent. Primò enim, non placuit ei *Animarum*, (De quibus in Regeneratione Quæſtio eſt) ſed *Animorum*, dicere. Quid ita? E gemina fraude, Una, nè peccatum Originale fateri videretur; Altera, nè de Infantibus agere. *Purgationem* etiam dicit; In genere ſcilicet, Quæ ea cunque fuerit; Cùm Regeneratio non niſi ſpecialis illa ſit, innovationem importans, alterámque creationem, uti Davidem habemus ad hoc è SSpiritu præcinentem, *Cor mundum crea mihi, & Spiritum rectum innova*, Pſal. 51.10. Fieri autem hanc Purgationem *Verbo* dicit, ſed an ſolo, & ſine aliquo adjecto, non dicit; At verò, niſi ſolo intelligat ſe dicere, fruſtrà ei eſt, nullíque uſui inſervit hoc omne quod blaterat. Neque enim aliter Baptiſmum oppugnat, Adſerentibus nobis, per Verbum in Baptiſmo expurgari animas; Neque conſtabit ei ſuum *Figuratè*. Nam ſi aqua etiam adſit, An Figurâ aliquâ opus erit, ut Lavacrum appelletur? Operam igitur, oleumque perdidit.

16. Nè benignè tamen cum eo non agamus, Figuram nos in Lavacro Regenerationis facilè admittimus. Sed quam Figuram? Non, quam ille vult, (licèt ad celandam fraudem nominare non vult;) non Metaphoram; Ità ut locutio hæc non niſi tralatitia ſolùm habeatur, ſed Metonymiam, hoc eſt, Figurâ Nominis pro Nomine poſiti, Nomen enim Partis ponitur pro Nomine Totius, Cúmque in Regeneratione noſtra, ex inſtitutione Domini, concurrant Exterior ritus per Lotionem aquæ, & Interior Gratia per operationem SSpiritûs, viſum tamen Spiritui eſt, (in majorem Sacramenti à Chriſto imperati, Qui & ipſe externum

num eum Ritum à Johanne miniſtratum adire voluit, honorem, confirmationémque :) Totius nomenclaturam ab ea parte, quæ externa eſt, atq; in ſenſum omnium incurrit, quæ prodroma etiam eſt, atq; Myſterium iſtud inchoat, trahere, atq; appellare *Lavacrum Regenerationis*. Deſinat igitur jam puerilem iſtam captionem, *Quia Paulus non affirmavit, Lavacrum iſtud Regenerationis eſſe aquæ Baptiſmum*. Videmus enim lavacri iſtam affirmationem, aquæ affirmationem eſſe; Jámque videbimus, etiam & aquæ vocabulum ſi expreſſè addidiſſet, neque id tamen pertinaci huic Rixæ ſatisfeciſſe poſſe. Eſt enim ubi abunde id addidit, *Eccleſiam ſanctificavit, purificans eam Lavacro aquæ in verbo*, Eph. 5. 26, ubi *lavacrum* ſolùm non dicit, neque *Aquam* ſolam, ſed junctis vocabulis utrumque dicit, *Lavacrum aquæ*, & tamen impudentiſſimus iſte Sophiſta, (Quem vel indè quidem, juſtiſſimo Dei judicio, penitus depuduiſſe arbitror, quia ſanctam hanc nunquam accepit in fronte lotionem,) tam perfrictæ jam frontis eſt, ut & hunc Locum ad prioris ſuæ amentiæ probationem adigere auſit, & quia etiam *in verbo* eſſe dicitur, indè inferre, *Aqua* omnino non eſſe, ſed figuratè dici, hoc eſt, Verbi ſolius eſſe; quod tamen utriq; ex inſtituto Chriſti, in ordine ſuo inſcribendum eſſe, tum Lavacro, tum Verbo, Regenerationémque Chriſtianorum, & Sanctificationem Eccleſiæ Chriſti, tum per aquam, ut per inſtrumentalem Cauſſam, tum per SSpiritum, ut per Efficientem, in baptiſmo obtineri, jam ſatis monſtravimus.

17. Nè horreſcerent igitur Auditores ad tam deſperatam, fidéque & fronte omni deſtitutam loci illius diſtortionem, hem alium locum, (ſiquid ex eo, ut Balaacus olim cum Balaamo, in pari deſperatione, Num. 23. 27, proficere poſſit,) Sed pari cum infortunio, exquiſivit. Hebræos enim ait, *qui Chriſto nomen jampridem dederant, nec ampliùs aquæ baptiſmo egebant*, monitos tamen eſſe, *Ut corda aſperſa haberent à conſcientia mala, & corpus ablutum aquâ mundâ*, Heb. 10. 22. Cat. Rac. p. 198. Sed ô quàm ſui ſimillimus! Nam & ex hoc Loco immaniſſimè

simè prævaricatur. Quàm vellem verò Polonicæ linguæ callentem aliquem jam mihi dari, è quo intelligere posiem, quâ in dialecto illi SScripturis utantur, & an Sua eam habeat cum Anglicana nostra adfinitatem, ut ex ejus idiotismo quicquam prætendi possit ad hanc impostaram. Nam quod iste jam vertit, *ut haberent*, hoc tum à Græco, tum à Latino alienissimum est. A nostris quidem, non dicam, minùs communiter, (Quia præter Vulgarem usum vix est,) reddi tur, having our hearts, Sed minùs tamen fideliter, reddi enim oportuit, having had our hearts. *Habere* enim apud nos non Possessivum solùm est, aut fruitionem designat, sed & temporis etiam Signum est, solétque verbis præfigi, ad Præteritorum, & pluſquam Perfectorum denotationem. Quod Græcè igitur legitur, ἐῤῥαντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ· elegans quidem in se Hellenissimus est, quem & Latinus pari cum elegantia imitatur, *Aspersi corda à conscientia mala, & ablati corpus aquâ purâ*. Hóccine verò est, *ut haberent?* Hóccine etiam est id, ad quod Apostolus eos hortatur? Duplici igitur jam scelere hanc fraudem communivit. Primum est, quòd Participiorum, ἐῤῥαντισμένοι, καὶ λελουσμένοι, Tempora violaverit, & quod SSpiritus per ea jamdiu antè præteritum significat, *Quia habuerint*, ille ad futuri consecutionem distorserit, *ut habérent*. A nobis igitur optimè vertetur, Qui having been sprinkled in our consciences, and our bodies been washed. Alterum est, quod & totius Loci sententiam, sensúnq; corruperit. Hortamentum enim Apostoli est, si ad verba antecedentia relatio habeatur, *Ut adeamus Deum cum vero corde, in πληροφορίᾳ fidei*. Sin potiùs ad verba subsequentia, *ut immotam servemus Professionem spei nostræ*. Media autem hæc verba, de aspersione Cordium, & abluctone Corporum, caussa quidem sunt, ex qua, non sunt ipsa Res, ad quam hortatur eos, ipsa Ratio hortamenti sunt, sed non sunt Finis ejusdem; Motivum certè egregium sunt ad utrumlibet, Deum ut fidenter jam adeamus, quandoquidem ità purificati fuimus; &, quoniam ità purificati fuimus, ut teneamus usque, quod

cum

tum profeſſi ſumus: Sic ut, uno ferè verbo, Res hæc tota jam recidat ad confirmationem Baptiſmi Chriſtianorum, quem per conſuetam ſibi perverſionem verborum, Catechiſta exterminatum voluit. Etenim quia in Baptiſmo non Corda ſolùm ex aſpergine Sancti Spiritûs, ſed & Corpora quoque ex Aquæ lavacro mundata nobis jam antè fuere, Ergò & Deum, cui Nomen in Baptiſmo dedimus, adire nil dubitemus, Et de fide etiam quam in Baptiſmo profeſſi ſumus, nunquam decidamus. Hæc eſt ſententia Apoſtoli; Quæ verò Barjeſuitæ ſit, antè audiiſtis; De eo igitur quæ veſtra ſit, nunc dicite.

18. Quanquam & ille, conſcius ipſe ſibi nefandæ ſuæ in hiis prævaricationis, ſententiam contra ſeipſum non inevidentem fert. Deſertis enim iſtis ad Epheſios atque Hebræos Locis, ſolam confuſionem ei hoc in argumento præſtare jam viſis, actutùm retro labitur ad *Lavacrum Regenerationis*, unde exciderat, expertum, ſiquid è ſecundis cogitationibus, (quæ ei ſceleſtiores ſemper ſunt,) extundere ibi poſſit, quod Lavacro ei aquam omnem ſubducere poſſit, & ſiccam ſuam Figuram pro aqua ſuffundere. Videte igitur quo Canali ſperet id fieri. *Denique ipſe Apoſtolus eodem loco ipſo, quem pro manibus habemus, ſeipſum explicat, Quid per* Lavacrum Regenerationis *intelligat, Ea verba ſubjiciens, quæ ſuperioribus lutem afferunt*, Et Renovationem Spiritûs Sancti, Cat. Rac. p. 198. Verba autem in Paulo ſunt hæc, διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου, Tit. 3. 5. De quorum quidem elucidatione, haud abs re erit jam pauca interſerere. *Renovationem* enim *SSpiritûs* cùm audiamus, neutiquam oportet id Subjectivè accipi, acſi SSpiritum renovari dicat, (eo tamen modo dixit ἀνακαίνωσιν ἐν νοὶ ὑμῶν, Rom. 12. 2.) ſed Effectivè, opus nimirum iſtud eſſe SSpiritûs, Qui nos renovat, ſervátque. In Caſu verò ſecundo, ἀνακαινώσεως, cur, aut unde regatur, extra omnem quidem Quæſtionem non eſt. Copulativa Conjunctio καὶ manifeſtè indicat, eodem modo regi, quo & illud, quod anteceſſit, & quícum copulatur. Antecedere autem παλιγγενεσίας, regíque

regíque in eo Caſu per Appoſitionem ad λυτρῶ, nemo non videt. Ergò & ἀναγεννήσεως, ab eodem regi par eſt, dicíque λυτρὸν παλιγγενεσίας, καὶ λυτρὸν ἀναγεννήσεως Πνεύματος Ἁγίου. Sed hoc ut Barjeſuita noſter ferat? Λυτρὸν ille, quod prorſùs excluſum nunc it, tam facilè ut repetat? Nunquam obſecrabis. Quid agit igitur? Sperat quidem meliuſculam rem ſuam fore, ſi Regimen ἀναγεννήσεως accerſatur paulò remotiùs, ab ipſa Præpoſitione διὰ ſcilicet, dicíque hæc à Paulo, jubeantur διὰ λυτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ διὰ ἀναγεννήσεως Πνεύματος Ἁγίου. Captatâ igitur opportunitate Præpoſitionis Latinæ *Per*, eam repeti ſupponit, vertítque non, *Per lavacrum Regenerationis, & Renovationis Spiritûs*, in Caſu ſecundo, ſed in quarto, *Per lavacrum Regenerationis, & Renovationem Spiritûs.*

19. Neque nobis certè placet tam inutilis contentionis ſerram cum eo reciprocare; Neque enim fortunæ hujus Græciæ in hoc vertuntur. Habeat igitur, obteſtor, quod vult, *Deum ſervare nos per lavacrum Regenerationis, & per Renovationem Spiritûs Sancti.* Hóccine enim non eſt illud, quod nos à principio jam diximus? Annon ex ipſo Chriſto accepiſſe nos monſtravimus, *Regenerationem eſſe ex Aqua & SSpiritu?* Non per Aquam ſolam igitur, (Præter quam nihil in Inſtituto Chriſti, quicquid Chriſtus dixerit, videre volunt Terrigenæ iſti talpæ, & ob id appellitant *Aquæ Baptiſmum:*) Sed per Aquam & Spiritum; Lavat Eccleſia; Renovat SSpiritus; Signum, (quod imperavit Chriſtus,) Eccleſia ſuppeditat; SSpiritus (quem Chriſtus promiſit manſurum nobiſcum εἰς τὸν αἰῶνα, Jo. 14. 16.) conſignat Gratiam. Nos igitur lucis iſtius, Solarem omnem ſuperantis, immortales Chriſto gratias agimus, precamúrque, ut neque Barjeſû filiis immortales ſuæ tenebræ ſint, ſed ἄχει χαιρῶ tantùm, Act. 13. 11, atque ut Solem veritatis Divinæ aliquando poſſint videre, & venerari. Sed rem longè aliam ſerpens iſte Epidaurius jam heic conſpicatus eſt. Videt enim ille *hanc particulam*, Et, *tantum valere poſſe, quantum*, hoc eſt, Cat. Rac p. 199. *Poſſe* autem? Nempe

Nempe hoc æternum! valere verò neſciunt argumenta Barjeſuitica niſi à *Poſſe* ad Eſſe? Utinam verò ſic, ex parte nonnulla; Nam tum & ipſum Barjeſuitam (ubi bonus Deus adegerit eum,) Poſſe non mentiri, Poſſe non ſophiſticari, nulli negabimus. Quòd ſi Orthodoxi me (omnium poſtremiſſimum) audient, dabitur ei nunc & hoc, *Et* valebit, *hoc eſt*, atque Catechiſtæ imperia ſecuti, legemus locum, *Servat nos Deus per lavacrum Regenerationis, hoc eſt, per Renovationem Spiritûs Sancti*; & ergò, Quid? Ergò, Lavacrum hoc, Figura ſola? ergò, mera Metaphora erit? Sequetur hoc ad Græcas Kalendas. Sed, ergò Regeneratio, & Renovatio SSpiritûs, unum idémque ſunt; Ergò qui Chriſti præcepto parent, & ritè baptizantur, ex ea ipſa lotione, non externam ablutionem ſolùm ſortiuntur, ſed & per SSpiritum eodem momento renovantur; Fiunt membra Chriſti; Filii Eccleſiæ; Hæredes Regni; Inque mortem Chriſti immerſi, exeunt Novæ Creaturæ: Naturaliter quidem jam hæc, & cum Deo ſequuntur. Atq; indè Baptiſmus, piè, ſcitéq;, nomenclaturam reportat ab utraque actione; A parte enim conſpectiore ſui, audit *lavacrum*, à Myſtica parte, *lavacrum Regenerationis*.

20. Neq; manum tamen de hac tabula tollere ei placet. Barjeſuiticæ nimirum ſubtilitatis hoc habet, in Catechiſticam formam à principio exaſciatus, ut univerſam ſcenam ſolus implere poſſet, Perſonáſq; omnes, (Pyramum, Thiſben, Leonem, etiam & Parietem,) unus agere. Perſpectis igitur apud ſe in quoq; argumento Locis SScripturæ, quæ contra Barjeſuitiſmum militant, In quibus nihil ſe habere videt, quod ex aliquo colore reponat, ſapit, atq; ea intacta præterit; Quibus verò nebulam aliquam à ſe effundi, per quaſcunq; fallendi artes, poſſe ſperat, ea non protrudere eſt nefas. Superſunt igitur ei nunc duo Loca vexanda, antequã hinc abeat. Unum eſt, quòd Ananias Paulum hortetur: ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, Act. 22. 16. Ad hæc igitur, nè peccata ablui per Baptiſmum credatur, jam longos logos nectit, nihil ad rem, *quando Caremonia exteriori id adſcribitur, quod ad Salutem prorſùs pertinet*, C.R. p. 199.

Sed

Sed hoc jam ſatis à nobis exploſum eſt. Exteriori enim Cæremoniæ ab Orthodoxis nihil adſcribitur, ſed Interiori Gratiæ, & Virtuti SSpiritûs, quæ per Exteriorem eum Actum, Ritúnque, quem Chriſtus ipſe ad id ordinavit, ſignificatur, producitúrque. Umbratile igitur, & valdè futile eſt, quod de *Adumbratione* neſcio qua obtrudit, ſummóque Hæreticum eſt, quòd Adumbrationis ſuæ exemplum ſumi poſſe opinetur à Communione Corporis & Sanguinis Chriſti, quæ in Sanctiſſimo eo Sacramento Verè atq; Realiter exhibentur, utì ſuo loco, Ζῶ Θεῷ, indicabitur. Neque igitur &, *Nos per Baptiſmum induiſſe* Chriſtum, (quod è Gal. 3. 27. quoque citat.) umbra aliqua, aut fictio juris eſt, ſed Divina Conditio ad communionem Sanctorum pertinens, Myſticam quidem illam, & Spiritualem, ſed Realem, Verámque, ſic ut in Corpus ejus in baptiſmo inſiti, jam mundo abrenuntiaverimus, factíque ex æquo nunc omnes, (ſine diſcrimine nationis, ordinis, ſexûs, ver. 28.) Membra ipſius ſimus. Muliebre igitur Corollarium eſt, & è gynæceo traductum, *Anania verba eâ ratione* (hoc eſt, umbratili ſuâ, & pluſquam metaphoricâ, ſolidæque rationis nihil in ſe habente;) *intelligi poſſe, & debere*, C. R. pag. 200. Quàm non debeant enim, jam antè oſtenſum eſt. A Poſſe verò ad Eſſe, Catechiſtæ æterna rationis, id eſt, inſaniæ ſuæ, Regula eſt.

21. Habet tamen in ſubſidiis & aliud *Poſſe*, ſi umbræ ſuæ minùs deferatur. Subjungit enim, *Anania verba ad hunc modum accipi poſſe, non, ut Paulus per Baptiſmum Aquæ peccata ablueret, verùm ut baptizaretur, & peccata abluerei, invocando nomen Domini*, C. R. pag. 200. Euge verò! Quaſi in priorem paralogiſmum & hoc quoque jam non recidat. Ità enim ipſe argutatur, ac ſi nos peccatorum ablutionem externo ſoli Ritui, ſine interiore SSpiritûs ope, adſcriberemus; In ipſa etiam externa actione, acſi ad ſolam tinctionem, & aquæ aſperſionem attenderemus, & non ad Fidei quoque Profeſſionem, Deíque Invocationem, quæ in Baptiſmo pariter fiunt. Sciat igitur Birjeſuita, Ananiam in monito ad Baptiſmum ſuo,

Sacramentalem iſtam invocationem, atque integrum Ritum Baptiſmalem intellexiſſe. Parebit autem hoc, quia Paulum, antequam ipſe adiret eum, Precari multùm diúque, Deúmque invocare, ex ipſo Deo edoctus eſt, ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, Act. 9. 11, hortatur tamen eum, ut jam denuò precatus, ad ablutionem peccatorum baptizaretur cum Invocatione Domini; Cum ea ſcilicet, quæ de more Sacro Fidei Profeſſionem adjunctam habebat, ínque celebratione Baptiſmi in uſu Eccleſiæ vel tum erat. Horſum igitur ſpectat, quòd & ipſe Paulus pòſt, ubi Fidem in corde, ad juſtitiam, atque in ore Profeſſionem, εἰς σωτηρίαν requiri monuerat, Rom. 10. 10, illico ſubjungat, Πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται, σωθήσεται, ver. 13. Iſtud enim vult, (ut alibi expoſuimus,) Quicunque ritè baptizatur, in Statum Salutis admittitur.

22. Tandem aliquando igitur terram videmus. Sola enim jam reſtat ei iſta Quæſtiuncula, *Annon Chriſtus cum Nicodemo*, Joh. 3. 5, *agat de Aqua Baptiſmo?* C. R. pag. 200. Expediebat ei ſcilicet, ut à Loco conſiliis Barjeſuiticis tam inimico, videretur ſuos aliquâ liberare. Commaſculatâ igitur fronte, pernegat, quæ Chriſtus ibi diſſerit, ad Baptiſmum pertinere; Atque Quadrupedem ſibi hanc inficiationem adornat, Ratiunculis quatuor, quaſi totidem pedibus, à ſe inſtructam, quò fortiùs incedat, meliúſque pertranſeat. Prima eſt, *Quia illic Dominus agit de Generatione ſuperna, id eſt, Cœleſti*, C. R. pag. 200. Agit certè; Atque ergò agere de Baptiſmo, nulli dubitabunt, niſi curvæ in terras animæ, & cœlestium inanes. Regeneratio enim, quam è Baptiſmo, in terris adipiſcimur, Terreſtris ſolùm ob id non eſt, ſed & Cœlo deſcendit. Conſepulti enim cum Chriſto in mortem ejus per Baptiſmum Reſurrectionis quoque ejus ad Vitæ novitatem conſortes reddimur, Rom. 6. 4. Phraſis autem Domini ad Nicodemum eſt, γεννηθῆναι ἄνωθεν, atque iſtud ἄνωθεν eſt *Deſuper*. Concludi igitur ex eo nequit, vel quòd non niſi in Superis ſolùm ſit, vel quòd in terris etiam non ſit; nam & Apoſtolus Sapientiam, quæ hèic in hominibus

hominibus est, distinguit in τῶ ἄνωθεν, & τῶ ἐκ ἄνωθεν, Jac. 3. 15. Verùm ἄνωθεν est etiam *Denuò*, Paulo Galatas ità increpante, ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; Gal. 4 9: & Christum ità hoc intellexisse, paret, quia Nicodemum, ità sumentem verba ejus, atque ob id interrogantem, *Quomodo potest homo generari, qui Senex est?* ver. 4, ea in parte nullus correxit; sed de tali Regeneratione intelligi se voluit, quæ in Senes quoque cadere possit, De Baptismo scilicet, quem introitum fore intenderat in Regnum cœlorum, hoc est, in Ecclesiam suam, in statum Euangelii, in Regnum Gratiæ. Primo igitur jam pede claudicat hæc bestia. Secunda ei ratio est, *Quia Christus agit de ejusmodi generatione, sine qua nemo in cœlum intrare potest, quod dici non posse de Aqua Baptismo, ipsa ratio indicat*, C. R. pag. 200. Nihilo autem sanior jam & iste pes est. Generationem enim, sine qua Christus ait, Neminem intrare posse in Regnum Dei, (hoc est, in Ecclesiam suam, primò, & per eam, in Cœlos:) negari non posse de Baptismo Christianorum, ipsam rationem indicare, non gratis solùm (ut illud à Barjesuita) dicitur, sed & solidè à nobis probatur, tum è placito Domini, introitum eum patefacientis (*Nemo enim salvabitur, nisi qui credit, & baptizatur*, Mar. 16. 16,) tum è stipulatione, quæ cum Deo per resurrectionem Christi, ex qua introitum hunc patefecerit, in Baptismo fit, 1 Pet. 3. 21. Solis enim in ista Arca Vectoribus dari, è mundi hujus diluvio in Cœlos appellere.

23. Pergit igitur ad tertium Sophisma. Jámque licèt Christus de Aqua disertè loquatur, Aquam tamen non voluisse, adserit. Quidni verò? Loquitur enim & de Spiritu, ait. Loquitur: Sed quid tum? At *quod ait de aqua, & quod ait de Spiritu, ea diversa non sunt.* Apage verò has ambages: Quorsum enim coquuntur, præterquam ad fraudem? Generari hominem ex aqua, & generari eundem è Spiritu, hæc ea sunt quæ Christus ait. Hæccine verò sunt, quæ ille diversa esse negat? Quod

felix igitur; faustúmque sit, Convenimus. Negamus enim & Nos diversa esse, quoad id de quo jam agitur, effectum scilicet Regenerationis. Conjunctus enim Actus est, unum idémque Apotelesma, Sanctæ Ecclesiæ, per Aquam, Sancti Spiritûs, per Influxum suum: Illa, è Jussu Christi, Fidéque sua, intingit, Ille è Promisso Christi, Gratiâque sua, influit, & sic generatur Novus homo, SSpiritus & Ecclesia generant Christianum. Verùm hoc aliud longè est, quàm quod vulpes volebat, cùm negaret, *ea diversa esse*. Neque enim ille de complexis hiis, De *generari ex aqua*, & *generari è SSpiritu*, accipi se jam cupiebat, sed de ipsis Simplicibus vocibus, De *Aqua*, & *Spiritu*, atque hæc *non esse diversa, sed, per aquam intelligi ipsum Spiritum*, Cat. Rac. pag. 200. Atque indè concludi (si placet) Christum de Aqua non esse locutum. Oh, bene habet! Videmus igitur nunc, rogandum esse Christum, ut (in gratiam Barjesuitarum, Nominis jam ipsius tam bonam partem sortitorum;) mutetur sermo ipsius, atque ut locus legatur, *Nisi quis generetur è Spiritu, & è Spiritu*. Hoccine jam placebit iis? Hui! Nec dum habent, quod volunt; nec dum enim audent Christo (quanquam de Christo quid non audent?) tam insanam battologiam adfibulare. Quid ergò esse hoc volunt? *Per aquam, vel ipsum Spiritum, vel aquam Spiritualem intelligi*, Cat. Rac. pag. 200. Siccine verò? Locúnne habet, *vel*, in fide Barjesuitica? Quanquam verò istud pugnet cum exemplo Pauli, professi de se, *Ego verò sic curro, non quasi in incertum*, 1 Cor. 9. 26, audeamus tamen, cum bona Christi venia, ut istos lucremur, vel sic locum legere, *nisi quis generetur vel ex aqua Spirituali, vel è Spiritu*. Modò jam nos doceant, quomodo ipsi distingui velint aquam suam Spiritualem ab ipso SSpiritu. Aquam enim Baptismalem, propter & institutum Domini ad opus hoc Divinum, propter & in opere ipso Illapsum SSpiritûs, *Spiritualem aquam* appellari, (præsertim cùm sic Barjesuitis placeat) nulli reclamitamus. Verùm illi nec istud agunt etiam; Atque

jam

jam imbenignè nos cum iis agere credimur, qui hærere iis adhuc hanc aquam cogimus, quam à Sensu Christi ipsi penitus subductam volunt, Idque de ratione insanùm bona.

24. Etenim, *Videtur planum esse, quòd ea particula, &, hoc in loco significare possit*, id est, C. R. pag. 201. Salva verò jam iis æternùm res est: Nam, *nullo modo*, eorum invictissimè nunc confirmatur, per *Videri*, & *Posse esse*. Nos tamen (subrusticiores aliquot in Anglia,) nil veremur nasum emungere, atque hæc duo accinere, Id quod potest Esse, Potest & non Esse, &, Aliud longè est, quod cæco, aut oculos claudenti; aliud, quod oculis rectè utenti, *Videtur*. Videbimus tamen, (quia hic tam bonus, atque politus est,) ut & hoc confirmatum eat. *Nam in simili loco ita significare videmus, ubi dicitur quòd Christus baptizaturus esset, Spiritu, & igne*, C. R. pag. 201. Locum autem dicit, Matth. 3. 11. & Luc. 3. 16. αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ πυρί. Hiccine verò est similis Locus? An nos non abs re jam sæpe monuimus, cavendum semper esse, quid Impostoribus videatur? Primò enim, Locus ille de baptizatione hominum est, atque in ipso vocabulo suo Baptizandi, Baptista Aquam supponit: At iste Locus, de Generatione Hominum est, unde si aquæ mentionem suffurentur, similis Locus non potest esse, sed omnium dissimillimus. Rursùs, cùm ille Locus sit, βαπτιζῶσι ἐν πνεύματι, καὶ πυρί· iste verò, γεννηθῶσι ἐξ ὕδατος, καὶ πνεύματος, similéne jam hii sunt? Nam, ut mittamus de diversitate Præpositionum ἐν & ἐκ; sensum dictorum infinitè variante, dicere, Annon ipse ordo Verborum (Spiritus enim, in uno loco, antecedit, in altero, sequitur;) Similitudinem omnem exponendi & per *id est*, penitissimè excludet? Igitur si fortè, *cum Spiritu, & igne*, accipiendum fuerit, pro *cum Spiritu, id est, cum igne*, quasi Spiritum devorante, ut ergò *ex aqua & Spiritu* sumi oporteat, pro *ex aqua, id est, è Spiritu*, quasi aquam absorbente? Annon verò hæ pudendæ quidem affaniæ sunt, quibus Barjesuita suos misè-

rùm χλευάζειν, sed Res tamen dissimiles sunt, totóque cœlo inter se disterminatæ?

25. Verùm respondeat etiam nobis, Quo Authore, præterquam Ordinis sui parente illo, In iis verbis, *Baptizabit vos cum spiritu & igne*, oportet istud *&*, in *id est*, transformari? Dicétne, Quia igne Christus ad baptizationes nusquam usus est? Eò magìs igitur est hoc contra suum *id est*. Nos verò Christum igne aliquando usum esse, & semper, hodiéque, re ipsâ, per ignem eum significatâ, uti, totius Barjesuitismi ingratiis, defendimus. Jamjam enim in cœlos rediturus, Sacramentum Baptismi, quem omnes in ea Gente optimè jam norant, Apostolis suis, & per eos, Ecclesiæ suæ, usque ad consummationem seculi, imperat, Matth. 28. 20. Quoniam verò nolebat Baptismum hunc, à se jam institutum ad Initiationem in regnum Dei, neque tanto operi imparem esse, neque vulgari Judæorum omnium, atque ipsius etiam Johannis baptismo non longè præcellere, Apostolis, quibus jusserat jam exire, ver. 19. jubet tamen, ut aliquantisper mantent, Luc. 24.49. Et quo Consilio? Eundi quidem, Ut baptizent universos: manendi verò, ut ipsi primò baptizentur, *Donec induamini* (ait) *virtute ex alto*, hoc est, baptismo Spiritûs Sancti, quem post non multos dies effusurum se in eos esse spondet, Act. 1. 5. Atque hæc Virtus decimo pòst die præstita iis est: Nam in Pentecoste, SSpiritus in specie ignis in eos descendit, Act. 2. 3. Petri verbo, (ut Baptismum referat) à Christo effusus est, ver. 33. atque ut Apostoli, non sibi solùm, sed per eos universis ad Christum admittendis, dari scirent, in forma linguarum igearum super eos consedit, quos jam interiùs etiam Charismatibus suis repleverat, ver. 4. Hic igitur jam Baptismus est, quem Ecclesia Christi in æternum celebrat, Lavacrum Regenerationis, quam Christus Nicodemo jam tum prænuntiaverat, non per aquam solùm, sed per SSpiritûs quoque (Quem in igne illo linguarum repræsentari tum placuit.) operationem.

26. Igitur pede in uno jam, eóque nimis ridiculo,

stat

ſtat miſerabile hoc animalculum. Sic enim claudit, *Atque ideo,* (putà, quia, ut ille fingit, de vera Aqua non agebatur cum Nicodemo ;) *Chriſtus in eodem colloquii pregreſſu, nullam amplius aquæ, ſed tantùm Spiritûs mentionem facit,* C. R. pag. 201. Stolidum caput, non dicemus ; Neſcimus enim, ánnon longè aſperius aliquid ei, Qui quid dicat, ſatìs novit, inſcribendum ſit, (Ergò vervecino ſuo gregi, quibus ille iſta ſatìs futura eſſe novit, reſervanda ſit ſtoliditas ;) Sed improbo Capiti tamen ſuo caveat, qui non neſciat vel inter pueros explodi argumenta ab eo topico accerſita, *Quia non eſt ſcriptum:* ipſe tamen triumphare ſe poſſe ſperat, *Quia bis, aut ter ſcriptum non eſt.* Nam quorſum ſcriberetur ? Quorſum diceretur ? Id agebat Chriſtus, quod ei tum præ manibus erat, ut Nicodemum, Doctorem Iſraelis, doctiorem redderet in re Regenerationis, doctrinâque Euangelii ſui. Sciebat eum non neſcire Generationem Naturalem, quâ homo generabat hominem ; ſed nec Cæremonialem etiam, ſive Legalem, quæ Generatio quædam, id eſt, Regeneratio in ſuo genere, habenda erat, ínque Politia Judaica jam generalis Ritus erat, ut non ſolùm Proſelyti de Gentilíſmo, ſed & ſoboles omnis Iſraelitica, per aquæ baptiſmum ad Religionis ſuæ ſacra initiabantur. Jam verò cùm Nicodemus audiret Chriſtum, hiis non contentum, aliam inſuper Generationem, γεννηθῆναι ἄνωθεν, exigere ab omnibus, qui ſe ſalvos eſſe avebant, ad hoc jam ſtupet, hærétque. Erudit igitur eum Dominus, monſtrátque, ità facto opus eſſe ad Salutem hominum, Ut duplici Generationi, à Nicodemo agnitæ, addatur & tertia. Naturalem igitur, eam è Parentibus, utì neceſſariò ſupponebat, alterámque, quam Legalem hactenus habuerant, ex aquæ baptiſmo, retenturus & ipſe uſque erat, & ſuam quoque facturus, ità etiam cum illis Spiritualem, Tertiámque requiſiturum ſe nunc ab omnibus eſſe declarat, qui ad Regnum Dei affectarent viam. Rebus igitur ſic ſtantibus, Aquæ Generationem, tam probè cognitam, tam omnium in uſu, vel ſemel nominaſſe, ſatìs ei, ſupérque

erat, (Præſertim cùm ſolùm apud ſe, in beneplaciti ſui propoſito, (colloquente jam tum Nicodemo cum eo,) & nondum in Eccleſiæ ſuæ Politia, Baptiſmi Cæremoniam à Judæis ad ſuos tranſtulerat, præceptóque ſuo confirmaverat:) ideóque ad Spiritualis Generationis fidem ingenerandam ſolùm, reliquus colloquii cum Nicodemo progreſſus deſtinabatur nunc à Domino.

SECT. XXVII.

1. Πνεῦμα. *Ventus. Quæ Perſonarum ſunt, ut de Rebus dici poſſunt. Perſona non eſt niſi Intelligentis.*
2. *Vox non eſt Rationalis Naturæ propria.* φωνὴ & φθόγγος *idem ſunt. Vocales in Literis.* Θέλειν & Βούλεσθαι. *SSpiritum vocari Deum.*
3. *Legem loqui, atque SScripturam pranuntiare, vedit in Authorem earum, SSpiritum. Peccati Vis. Encomia Caritatis: Quæ non in Abſtracto conſideratur, ſed in Subjecto ſuo, Homine.*

INter Barjeſuitarum blaſphemias in SSpiritum, Catechiſta illud ad Nicodemum de Vento produxit, τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει, πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις· ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει, Joh. 3. 8. Subíſne verò mirari, quorſum produxerit? Ego dicam. Indè ab initio, Qui Vir ipſe fuerit, audiviſtis; *Plenus omni dolo Barjeſus, & Filius diaboli*, Act. 13. 10. Sperabat igitur, cùm Res tam vilis, atque vulgaris, ac Ventum eſſe putant, dicatur τὸ πνεῦμα, vel ipſam Nomenclaturam hanc non parùm, in animis perditæ ſuæ Sectæ, detracturam eſſe de SSpiritûs exiſtimatione, gloriâque. Non nego tamen aliud eſſe, quod (pro arte ſua) vafrè prætendit. Nam cùm nihil habeat, quo protegere ſe poſſit à fatali eo telo, *Ea, quæ & Perſonarum, & Dei ipſius propria ſunt, in SScripturis attribui Spiritui Sancto*; hoc

hoc tandem effugium ſibi adornat, *Ad eundem modum hæc de SSpiritu dici, quo in aliis Scripturæ locis id ſæpenumero Rebus attribuitur, quod Perſonarum eſt; Neque tamen Res illa propterea Perſonæ cenſentur*, C.R.p.215. Probare autem ſe ſimulat adſertionem hanc per quinque Inſtantias, Peccati; Legis; Scripturæ; Caritatis; Venti. De cæteris igitur pòſt; Nunc (Latini verſionem ſecuti, *Qui nititur mendacio, hic paſcit ventum*, Pro. 10. 5.) de *Vento* quàm verè hoc dixerit, paucis inquirimus. Tribuuntur autem *vento* ibi à Servatore, flare; velle; vocem edere; venire; vadere. Hæccine verò ait, eſſe *Perſonarum propria?* Animatorum quidem propria ſi dixiſſet, aliquantò propiùs à vero abfuiſſet. Perſonæ autem alius planè generis ſunt: De nulla enim natura dicuntur infra intellectu prædictam. An verò quicquid flat, vult, vocem edit, vadit, venit, Barjeſuitis aut Homo eſt, aut ſupra Hominem? Ità eſſe oportet, ſi hæc Perſonarum eſſe juſſerint, Brutáq; jam omnia erunt Barjeſuitarum fratres.

2. Neque nunc exclamet, Se non de ſingulis hiis, quaſi de Perſonarum propriis, accipi velle. Quin ipſe diſtinxerit igitur, de quibus accipi ſe tulerit, digitúmque ad ea, quæ voluerit, intenderit! Verùm ut vices ejus jam ſuppleamus, De Voce quid ſentiat, quærimus. Eſtnè illa Intellectualis, aut Rationalis Naturæ propria? Solúmne hominem ſemper Vox ſonabit? Aſellum igitur Balaami Monitorem & ei addicimus; Habebat enim ille vocem ſuam Arcadicam, antequam humana ei dabatur ad Correptionem Heri ſui. Memorat etiam nobis Paulus τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, tibiam, tubam, citharam, atque exinde φωνὴ & φθόγγον pro iiſdem diſertè ponit, 1 Cor. 14.7. Sed & inter ipſas literulas, Philoſophi (SScripturarum idioma nullum ſecuti) diſtinxerunt, Græci, τὰ φωνήεντα γράμματα, *Vocales*, Latini. An igitur inſtare nos malit in voce θλην; At nec iſta ad Perſonas proprio aliquo jure pertinet. Omnium enim Grammaticorum conſenſu ità diſtinguuntur θλην & βλαδῆ, ut dici hoc quidem de ratione prædictis ſolùm ſtatuant, illud verò

ϗ ὅτι ἀλόγως ζῶν. Qualia igitur ζῶα cenſebimus Catechiſtæ Pullos eſſe, quibus iſtud de vento jam aufit ipſe obtrudere? Præſertim ut in hoc argumento jam faciat? De quo tanto cum hiatu, in ipſa ferè fronte putidi libelli, tam Thraſonicè promiſerat, *quòd Scriptura attribuat ea Spiritui Sancto, quæ ipſius Dei ſunt, non ob hoc factum eſt, quòd Spiritus vel Deus ſit, vel Perſona Divinitatis, ſed longè aliam ob cauſam, ut ſuo loco audietur*, Cat. Rac. pag. 35. Jam igitur auditur: Hic ille *locus ſuus* eſt. Et nónne egregiam jam Cauſſam propinat ſuis? Sperârat, credo, oblitos eos fore, Quos Montes pollicebatur; Hactenus igitur diſtulerat. Verùm ecce nunc quàm ridiculum murem peperit! Cauſſam aliam rei nullam ille jam habet, præter Modum quendam aliis in rebus, meram (ſi placet) ſimilitudinem, cámque tum maxima ex parte falſam, tum & gratis jam ab eo dictam, Adque rem quæſitam, De Deitate ſcilicet SSpiritûs, pertinere non aliâ fide firmatam, quàm Quoniam ipſi videtur in aliis rebus ità eſſe, vel eſſe poſſe, igitur & in iſta, omnium ſanctiſſima, diviniſſimâque, ità eſſe. Verùm iſta purum putum Barjeſuitiſmum ſapiunt, qui nobis jam ſæpe vapulavit. Eidem etiam virtuti inſcribendum eſt, quòd Qui, ibi in initio tam confidenter adſeruit. *Spiritum S. nuſquam in Scripturis vocari expreſsè Deum*, C.R. p. 35, fateatur nunc ſe vocabulum illud, *expreſsè*, in fraudem, purúmque cavillum indidiſſe; Fateri enim nunc cogitur, *ſub nomine Spiritûs S. ſæpe Deum ipſum intelligi*, C.R. p. 216. Quæ verò realis & Theologo digna differentia ſit inter *Spiritum vocari Deum*; atque *ſub nomine Spiritûs intelligi ipſum Deum*, expectandum nobis porrò eſt iſtud è Polonia.

3. Verùm nè Argumenti ejus vim, quæ penitus nulla eſt, declinare videamur: De *vento* ejus hactenus locuti, jam ad cæteras inſtantias ejus ſic breviter progredimur. Nam quòd Lex dicatur, λέγειν ϗ λαλεῖν, Rom. 3. 19, quòd & Scriptura, φησὶν ϗ προσδιαλέγεσθαι, Gal. 3. 8, non niſi vulgaris Metonymia iſta eſt, Legem, atque Scripturam nominans pro Authore ipſo Legis atque Scripturæ, pro

pro ipso scilicet SSpiritu, Qui locutus est in Prophetis, Heb. 1. 1. De peccato autem quòd Paulus adserat, ipsum ἐξαπατῆσαι καὶ ἀποκτεῖναι, Rom. 7. 11. Personarum utcunque neque hæc sint propria; (sunt enim ex inferiore natura multa, quibus hæc propriè competunt;) sub eodem tamen elencho concludi & hoc nunc meretur, sub quo, quod sequitur illud de Caritate, 1 Cor. 13. 4. Omnia enim illa, quæ à Caritate tam præclarè agi, vel non agi memorantur, non in Abstracto intelliguntur dici, sed in Subjecto suo, hoc est, in Personis hominum caritate præditorum, quatenus etiam eâdem non imbuuntur solùm, sed & aguntur quidem, atque secundùm eam operantur. Igitur quid pii viri, perenniservi J. Christi, præstantissimâ hâc omnium Virtute ex Domino suo donati, ductíque per Ejusdem gratiam, suaviter ipsos, fortitérque ad hujusmodi actus impellentem, præstare, quid & vitare soleant, Apostolum jam dicere, luculentè paret ex illa suppositione, de Semetipso, non semel solùm præmissa, sed & tertiò repetita, *Caritatem autem si non habeo*, ver. 1, 2, 3. & non in nubibus tantùm proposita, *Caritas autem si non sit.* Nihilominùs solitæ brevitati pariter atque elegantiæ ejus dandum est, quòd postquam sic præmiserat, animíque sui mentem clarè exposuerat, jam pro *Caritatem veram habentes, quâ tales sunt, sic, & sic se habent*; uno verbo perstringat, *Caritas hæc agit, fugítq.* Jam verò in locis illis, quæ de SSpiritu in SScripturis habentur, talis σχηματοποιίας, aut Figuræ cujusquam locum nullum esse, sed ea omnia vel de sua ipsius Persona, Præsentiâque (Quâ Deus ipse est, cum Patre Filióque unà adorandus, unà glorificandus;) vel de Donis atque Effectibus à SSpiritu profluentibus accipienda esse, abunde tum parebit, cùm ad particularem Loci cujusque excussionem, cum bono Deo, pervenire contigerit.

SECT.

Sect. XXVIII.

1. *Propoſitio Interrogativa reducenda eſt ad Categoricam. Spiritus Cujuſq; eſt Quiſque. Articulus* ἐκλικὸς *poſitus. Nemo novit alterius arcana.*
2. *Dei arcana SSpiritus Dei ſolus novit. Duorum Articulorum alter emphaticus eſt.*
3. *SSpiritus Deus eſt. Quomodo dici poteſt, In Deo eſſe. Hominis Spiritus, Qualis.*
4. *SSpiritum eſſe Perſonam; Sed Barjeſuita vult eſſe Virtutem. Chariſmata appellantur Spiritus.*
5. *In SScriptura, multa dicuntur de SSpiritu, quæ Perſonam eſſe probant; Multa, Quæ Perſonæ non conveniunt, Quia dicuntur de Donis SSpiritûs.* Δωρεαὶ.
6. *SSpiritûs Dona ſunt de Gratia ea, quæ Chriſto dabatur non ad Menſuram.*

AD elucidationem Interrogationis illius Paulinæ, τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ἐν αὐτῷ; 1 Cor. 2. 11, commodiſſimè procedetur, Primò, ſi Interrogationem ipſam in Categoricam formam reducamus, atq; Propoſitionem univerſalem Negativam (utì Natura fert Interrogationum, ſi Negatione careant, eò fortiùs negantium;) ex ea conficiamus; Ea igitur ſic erit, οὐδεὶς οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου. Secundo in loco mirè proficiemus, ſi & Exceptivâ eâ Particulâ, εἰ μὴ, ſemotâ, dividamus jam hoc quod dictum eſt, atq; ex poſteriore ea parte adjuncta, Propoſitionẽ alteram Adfirmativam exædificemus, ſic, τὸ δὲ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ἐν αὐτῷ, οἶδε τὰ αὐτοῦ. Ex iſta autem Partium reductione, jam facilè parebit, Quæ mens Apoſtoli ex integro ſit, & quàm planè coacta, curtáq; ſit Vulgaris Expoſitio Interpretum, quæ ad hoc ſolùm intenditur, *Quòd noverit homo arcana hominis, è Spiritu hominis eſſe.* At quis hoc negârit? *Spiritus* enim *hominis*, hoc eſt, animus cujuſq;, is eſt Quiſq;: Ecqua mira igitur ſunt, Spiritui ſuo debere quemq;, quod ſciat de ſe, cùm eidẽ debeat & Quod ſit? Verùm longè aliã rem Apoſtolus nunc

nunc agit. Per hanc enim Propositionē, (οὐδεὶς οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου) supponitur totum hoc, quod Interpretes apportant; Habet scilicet Articulus ille, τοῦ, vim, si non Demonstrativam, *Nemo novit arcana hujus, vel Illius hominis*, digito jam notati, certè tamen Discretivam, & omnes extra se in genere sejungit, *Nemo novit cujusquā alterius arcana, nullius novit quisquam, præterquam sua.* Istud igitur est, quòd non contentus fuerit Apostolus dicere, τίς οἶδε; Sed cum pleonasmo adjecto, τίς οἶδεν ἀνθρώπων; Addi enim mihi videtur vocabulum hoc ἀνθρώπων, ex duplici respectu; Primarius quidem adfirmationem Collectivam habet, & universim complectens, innuit, Esse Deum καρδιογνώστην πάντων, Act. 1. 24, omniáque omnium arcana ei patere; Alter verò ità negat, ut homines omnes ad unum excludat ab aliorum cognitione; in hominibus enim nemini datum esse, vel unius alterius cor intelligere.

2. Propositio igitur illa Secunda, quam fieri modò suasimus, haud aliter sumenda erit, quàm ut Restrictivæ reverâ æquipolleat, *Spiritus suus cujusque arcana sua novit*; hoc est, sua solùm; In universa natura humana, secreta sua sunt sibi, & suo solius spiritui arcana cujusque sua cognita sunt. Ex istis autem præmissis, Argumentum Apostoli de SSpiritu Dei, illiúsq; arcanis, jam optimè sequetur; à Majore enim est, Si quæ hominis sunt, nemini omnium cognita, præterquam spiritui suo, sint, Quantò magis, quæ sunt Dei, à solo Spiritu Dei cognosci poterunt, & à nemine alio, nisi cui ille revelaverit? Ista certè Argumentationis Apostolicæ vera emphasis est; Ideóque & illud, quod Spiritui hominis hoc adnexum est, τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ἐν αὐτῷ, pleonasticum nihil in se reverâ habet, sed de industria, optimóque consilio Apostolus sic loquitur, Non, quod quisquam id nesciat, Spiritum hominis esse in eo, sed ut omnes persentiant, ἐμφατικῶς jam adjungi ab eo istud, τὸ ἐν αὐτῷ, & non in genere, De Homine, Sed de eo ipso Individuo id intelligi, nihílque aliud dici, quàm, Qui

suus

ſuus cujuſque ſpiritus eſt, hunc, quæ hujus ſunt, ſolum noſcere. Igitur cùm codices Græcos M S. quò vetuſtiores ſunt, eò magis ſciamus in accentuum Spiritumque affixis deficere, ecquid grande jam audebo, in loco tam manifeſto, (alios utcunque hoc, aliam Sententiam, veram quidem illam, Sed inutilem, minúſque appoſitam ad id quod Apoſtolus dicit, ſecutos, fugerit,) Si non, τὸ ἐν ἀυτῷ, Sed Reciprocè, τὸ ἐν ἀυτῷ, legi poſtulavero? Nemo enim novit, quæ hominis cujuſque ſunt, niſi Spiritus, qui in ſemetipſo eſt. Similiter igitur, neque quæ Dei ſunt, quiſquam novit, niſi ipſe Spiritus Dei, aut (ſi hoc mavelint) niſi Spiritus ipſius Dei. Ità enim in N.T. ut plurimùm intenditur, ut è duobus Articulis pariter conjunctis, prout in hiis, τὸ πνεῦμα τῦ ἀνθρώπυ, atque, τὸ πνεῦμα τῦ Θεῦ· expediat quidem alterum, (alterutrum autem ſatis eſt,) δικλικῶς, & cum emphaſi juſta ſumi. Nobis igitur ſic verto hunc locum, For who knowes among men, the thoughts of any man, but that ſpirit of man, which is in himſelf? Even ſo the Secrets of God not any one knowes, but the very Spirit of God. Nam quòd noſtri verterint hæc, the things of man, neque illud ſolùm, ſed etiam, the things of God, pro miſera oſcitantia habeo, & ſtolidiſſimo Angliciſmo. Sed & quòd, ἀνθρώπις, communiter à nobis vertatur, No body, vel no man, licèt hac jam in re non multùm abs re ſit, propriè tamen loquendo Linguæ noſtræ tam ruditatem, quàm paupertatem arguit, ut notaſſe me opinor ad Mat. 13. 32.

3. Miſſâ autem nunc Protaſi, quam in Interrogatione ſua Apoſtolus concinnavit, tranſeamus jam par eſt ad id, quod Principale in hoc dicto eſt, ad ipſam Apodoſin. *Solus Spiritus cujuſque* (ait) *hominis ullius arcana novit; Solus igitur & Dei arcana, Spiritus Dei.* Jam igitur ex hoc quis non concludit, Prout Spiritus ille hominis, eſt ipſe Homo, ità & Spiritum hunc Dei, eſſe ipſum Deum? Aliter enim, malè contuliſſe cenſebitur Apoſtolus Res diſparem in ſe rationem habentes; Peribíque Argumentationi

tationi illius omnis Conſequentia, neque à Pari quidem, (Quantò minus à Majore?) erit, ſi Spiritus Dei inferiore ſe modo habeat, reſpectu Dei, quàm Spiritus hominis, (quîcum Comparatio hæc fit) ſe habet, reſpectu hominis. Et eſſe tamen permagnam inter Spirituum horum conditiones, propter eminentiam alterius eorum, differentiam, Apoſtolus id ſatis nôrat; Sed eminentia ea ex parte Spiritûs Dei eſt, eámque jam ſatis notat, per geminam Reſtrictionem injectam ab eo in Spiritum hominis, quarum neutri locum eſſe videbimus in Spiritu Dei. Eſt enim ei Spiritus hominis, τὸ πνεῦμα, τὸ ἐν ἀυτῷ. Suus Scilicet cujuſque ſingularis, propriúſque eſt, Et quot Homines tot Spiritus. Ea prima Limitatio eſt; Atque altera, Quia Spiritus iſte ineſt, eſt τὸ ἐν ἀυτῷ. Principalis quidem pars Compoſiti eſt, Pars tamen utcunque eſt, idcóque dicitur, Spiritus hominis eſt in homine. De Deo autem nihil tale dicitur. Deus enim Eſſentia Simpliciſſima, omníque modo prorſùs incompoſita eſt. Dicto igitur, τὸ πνεῦμα τῦ Θεῦ, nihil heic additur: Tantùm eſt, Spiritus Dei eſt; Abſolutè igitur & Deus eſt. Vide igitur jam mihi Barjeſuitæ pluſquam Serpentinam calliditatem. Ibi enim ille totus eſt, ut ſumantur & hæc verba cum eodem adſumento, *Niſi Spiritus Dei, qui in ipſo Deo eſt.* Addit ergò, (pro ingenti ſua in SSpiritum pietate,) rationem, *Quia Spiritus non eſt natura extra Deum, ſed in ipſo*, C. R. p. 213. Et habet quidem è Patribus non neminem, (Tertullianus eſt, niſi memoriâ peſſimè ſum falſus,) ità legentem hæc, atque indè ità inferentem, Ergò Spiritum eſſe naturâ Deum, Quia non eſt aliquid extra Deum, ſed in ipſo. In ipſo? At Quomodo? In ſenſu ſcilicet ſuo, Sanó que; Neque enim diviſus ab eo eſt; eſt unius Subſtantiæ, Naturæ ejuſdem conſors, Poteſtate idem, Gloriâ æqualis; non igitur extra Deum quærendus; non pro Patris, Filiſque miniſtro habendus: Ut illorum tum temporum Πνευματομαχία ferebat. Atqui hoc, quod ex iſta lectione infertur, Barjeſuita execratur, *Eſſe SSpiritum naturâ Deum*, odit ille, atque

atque non minùs aversatur, quàm veterum Hæresiarcharum quilibet; Et omnino tamen istud agit, ut Spiritus dicatur *in Deo esse*.

4. Quæ istæ verò præstigiæ sint, quæritis? Dicam. Primò, ex ista locutione (si admittatur) excudere se posse sperant cavillum, per quod excludi possit SSpiritus, nè ipse in Natura Divina Persona sit. Ità enim cavillatur, (*Quoniam Sanctus Spiritus in Deo est, nec tamen in Spiritu Sancto reciprocè dici potest esse Deum, hinc apparet, Spiritum Sanctum non esse Personam*, C. R. p. 214.) Imò verò, hinc apparet, Barjesuitam esse, quod dicere nolo. Præter enim quod de lectione Suppositicia infert, futile etiam hoc, & ridiculè captiosum est, quod de (*reciprocè dicendo*) postulat, neque ad conditionem *Personæ* ullatenus requiritur. Quid agimus igitur? Quod Theologos decet. Ut omnem è phrasibus λογομαχίαν arceamus, ipsam Apostoli locutionem retinemus, atque in caput disputatoris Sophisma ipsius sic retorquemus, Quoniam Sanctus Spiritus Dei Spiritus est, neque Natura extra Deum, Quæ verò de bonitate Dei proceduntur, ab ipso Sancto Spiritu fieri, darique dicuntur, hinc apparet, Spiritum Sanctum esse Personam. Quid jam ad hæc Barjesuita? Quod Serpentes, ut se servent, varios gyros adornat. Spiritum Sanctum esse Virtutem Dei, id quidem hinc apparere, facilè concedet; (& ista certè altera fraudis suæ ratio est, cur dici velit, *Spiritum esse in Deo*, Ut Qualitates scilicet sunt in suo Subjecto, Virtúsque in homine est.) Id igitur ut suadere possit, ità pergit, C. R. p. 214. (*Ut verba Christi ad Apostolos indicant, Manete in urbe donec induamini virtute ex alto*, Luc. 24. 49.) Sed præter interpretamenti istius torsionem, ut Δύναμις ἐξ ὕψους, restringatur ad Solam (nescit quam) *virtutem in Deo*, etiam & Argumenti hujus, si in Syllogismum redigatur, ut Terminos enumerent, explodántque, Dialecticorum tironibus curæ erit. Nos interea, quod maximè interest, sic breviter monemus, vix esse vocabulum in Sacro Codice aliquod πολυσημότερον, quàm vocabulum, *Spiritus*,

Spiritu, eſt. Iſtud imprimis liquet, non ſolùm dici, ut de Cauſſa Efficiente, verùm etiam, ut de Cauſſæ illius Effectu, déque Donis ejuſdem vulgò ſumi, ipſáque Chariſmata SSpiritûs vocari *Spiritum*. Sub hujus igitur paralogiſmi præſidio, tanquam ſub Ajacis clypeo Septemplici, Barjeſuita delitescit. Quæſtione enim motâ, *An Spiritus ſit Deus*; *An ſit Perſona in Deitate*; Eccui non paret, de *Spiritu* jam, ut de Cauſſa, déque ea Natura Divina, quæ Res ſcit, efficit, agitat, quæri inſtituit? Verùm quicquid ille contrà reponit, ex illis locis petitur, quæ de *Spiritu* dicta ſunt, ut Effectum, Donáque ipſius ſignificent; Neque veretur tamen ille ex iis concludere, *Spiritum neque Deum, neque Perſonam eſſe, Quia ea quæ Spiritui attribuuntur in Scriptura, nullâ prorſus ratione Perſona convenire poſſunt*, C. R. p. 213.

5. Támne impudenter verò, Mendaciorum Magiſter? *Ea, quæ attribuuntur?* Ain', in univerſo genere? Nihil in SScripturâ attribui SSpiritui, quod Perſonæ conveniat? Niſi hoc dixeris, jam improbus Sophiſta es, & Sociniuum Gregem tuum (utì meritum quidem eorum eſt;) ingenti ludibrio habes. Satis enim adverſùs te Orthodoxæ parti eſt, ſi unum, alterúmve, (Quantò magìs, ſi perplurima?) quæ in SScriptura attribuuntur SSpiritui, Perſonam ejus loquantur, comprobéntque. Hoc autem fateri ipſe mox cogeris; In variis enim SScripturæ locis, ais, *Actiones Perſonarum propriæ, atque ad Deum ipſum ſpectantes, Spiritui attribuuntur*. C. R. p. 215. Quod cordatus tamen Lector obſervet, Diſertis verbis iſta laudare, vel ipſum ſerpentem jam pudet, Sed nec infelicem digitum intendere audet ad ea loca, (Ex parte tamen Cauſſæ ſuæ, utrumque hoc jam ſedulò facit;) Quia tam manifeſtè pugnant cum ipſius blaſphemiis in SSpiritum. Nos igitur, ut verbo jam abſolvamus, quod res eſt, ſic ſtatuimus. Utraque iſta adſertio veriſſima eſt. Sunt in SScriptura plurima SSpiritui attributa, quæ Perſonam ſonant, eáque neceſſariò inferunt. SSpiritus ergò Perſona eſt. Sunt etiam plurima, quæ Perſonæ nullo modo conveniant.

Neque tamen ista impediunt, quin ipse Persona sit. Quid ità? Quia quæ hujus farinæ sunt, non intenduntur de ipsa Persona ejus dici; Non enim dicuntur de SSpiritu ipso, ut de Caussâ, Sed ut de Effectu Ipsius, déque ejus Charismatibus, dicantur utcunque sub eadem nomenclatura SSpiritûs. Talis erat illa Virtus (si pro Virtute sola fas sumere;) quâ imbuendos eos esse promiserat Christus, & quæ tam divinis modis, tum Externis, (præsertim in Pentecoste) tum Internis, Gratiæque plenitudinem spirantibus, exeruit se in Apostolis. Sed vocabulum ibi est, Δύναμις, comprehenditq; in se, non tam *virtutem*, (Quam vocem tamen Barjesuita, ut perverso suo sensui jam plurimùm facientem, plurimi facit:) quàm & *Potestatem* quoque & *Efficientiam*, quæ è SSpiritu, tanquam è Fonte primario atque Authore, in Apostolos ipsos, ut in Substitutos, & Cooperarios suos, derivata est.

6. Hic igitur ille jam Spiritus est, *Qui suis dari dicitur*, Act. 5. 32, & *ex quo dedit Dominus*, 1 Jo. 4. 13. Hic ille, quem *in duplo sibi dari* Elizæus postulavit ab Elia, 2 Reg. 2. 9. De hoc Spiritu *effundebatur* in Pentecoste, Act. 2. 17, & (si id contendant quoque) v. 33. In hunc Spiritum *potari* fideles dicuntur, 1 Cor. 12. 13. Hòc etiam *impleri*, Eph. 5. 8, ídque juxta Promissum illud Christi, quod Barjesuita *in partes distribui*, quâ fide reddidit, jam non quæro, Joan. 7. 39. *De hoc Spiritu, qui erat in Mose, Deus abstulit, & dedit senioribus populi sui*, Num. 11. 25 Hunc denique *Spiritum nè extinguant*, Fideles ab Apostolo monentur, 1 Thess. 5. 19. Jámque Barjesuitam nostrum datâ operâ secuti sumus, ad omnia ea loca, quæ ipse (Catechisticâ suâ brevitate heic jam non obstante,) odiosæ suæ Caussæ statuminandæ subornavit; Uno tantùm excepto; Cujus quidem verba ille per dolum corrupit, falséq; citavit, sic, *Spiritum dari secundùm mensuram*, C. R. p. 213. à nobis verò præteriri neutiquam oportet, Quia verba ipsa Pauli clarissimè exponunt, Quid intelligendum revera sit per vocem *Spiritus* in cæteris Locis à Catechista laudatis: Ea scilicet non esse dicta, de

Ipso

Ipſo SSpiritu Authore & Largitore, atque ut eſt in ſe, Sed de Chariſmatibus ab Ipſo effuſis, atque ex ea ſolùm ratione appellationem ipſius ferentibus. Sic enim ſe habent verba Apoſtoli, *Unicuique noſtrûm data eſt Gratia ſecundùm menſuram donationis Chriſti*, Eph. 4. 7. id eſt, In ea proportione, quæ Donatori ipſi Chriſto viſa eſt. Sed attende, Lector: *Data eſt Gratia*, ait Paulus; *Spiritus datus eſt*, ait Barjeſuita; neque hoc quidem malè, in iſto jam ſenſu, (Deóque has gratias agimus, quòd verum dicere Barjeſuita potuit, etiam cùm mentiri voluit:) ſumendo ſcilicet *Spiritum*, pro Gratia & Effectis Spiritûs. Cùm tamen & *Spiritus* in hoc ſenſu, (Barjeſuita enim nec hoc ibi omiſit;) ipſi Chriſto, etiam quà Homo erat, propter Hypoſtaticæ Unionis Gratiam, *non ad menſuram dabatur*, Jo. 3. 34.

SECT. XXIX.

1. *Vera lectio Loci unde petenda ſit. Firmat Textum verum, quòd ſic corruptus fuerit.*
2. Perhibere teſtimonium, *quando ſupponit Perſonam; quando Non.*
3. *Pater, Verbum, & SSpiritus ut concurrant in Teſtimonium.* Οὗτοι, *refertur ad Singulos, de quibus Sermo eſt. Propter Dignitatem Perſonæ conjunctæ Neutralia enuntiantur Maſculinè.*
4. *Chriſtum fuiſſe Verum Hominem, verúmque Deum, infiniti in Cœlo Teſtes ſunt.*
5. *Teſtimonio Unum.* Εἰς τὸ ἓν εἰσι.
6. Τὸ ἅγιον πνεῦμα, *nil Barjeſuita eſt, niſi Virtus Dei. Nomina Neutralia unde habent Relativum Maſculinum.*
7. *Unitas Naturæ in III Perſonis Divinis. Proceſſus SSpiritûs.* Τὸ ἅγιον Πνεῦμα, & τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ὅτι *interdum eſt Determinativum.*

MIserrimum illud κηπευτὸν est, & se solo dignum, quod contra fidem Codicum Sacrorum Barjesuita adornat sibi, in illo Divinissimo Testimonio, Ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατήρ· ὁ Λόγος· καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἓν εἰσι, 1 Jo. 5. 7. Dicto enim, *Ex iis nihil certi effici posse*; rationem hanc adnectit, *Quia notum est, in Græcis Exemplaribus Vetustioribus, ac in Syriaco, denique in Latinis versionibus Antiquioribus, ea Verba non haberi, Quemadmodum præcipui ex Adversariis nostris id ostendunt*, C. R. p. 40. Pro Adversariis autem suis, quos ille Gregem suum habere velit, nihil nunc moramur; nedum, quem ille delectum jam fecerit, aut qui Gregarii, Qui Præcipui in iis ab eo habeantur. Sed vapidâ certè fraude suâ non caret, (aliquâ autem non carebit unquam Barjesuita, in parte aliqua;) quod de Exemplaribus Vetustioribus, & Versionibus Antiquioribus tam speciosè oggannit. Nisi enim de Vetustissimis, & Antiquissimis dicere velit, nihil (præter Nugas & fraudes) agit. Provocamus enim nos ad Secula antequam Pestis Ariana grassari cœperat. Nam si constare poterit, (Constabit autem abunde, tum è Græcis, tum è Latinis, Sicui animus est, & opportunitas adeundi;) Locum istum non aliter lectum fuisse ab illorum retrò ævorum primævis Authoribus, quàm ut nos jam legimus, certissimè indè, quod ritè petimus, concludi potest, atque eò quidem certiùs, quò corruptior iste Locus, aut mutilatior, (Non uno enim modo scelleratam Vim passa est ista perioche;) postea per Hæreticorum nequitiem prodiit. Neque vehementer quidem de hoc pugnaturus videtur Barjesuita paulò pòst, (Testes enim ei semper sumus, Naso eum multò minùs, quàm Fronte, carere;) ideóque subjungit, *Etiamsi hæc verba in Scripturis haberentur, ex iis tamen concludi non posse, Tres Personas esse in una Divinitate*, C. R. p. 41. Agamus igitur sultis, atque in hanc jam arenam paulisper nos demus.

2. Sic

2. Sic autem ille porrò insurgit, *Nam locus iste nulla de re alia agit, quàm de Testimonio ejusmodi*, Jesum *nempe* esse Filium Dei. Sed quàm elumbe est hoc dictum, quam ineptum etiam & temerarium! Certè si Locum istum nihil aliud præter id intendere dixerat, Scopúnque ejusdem esse Testimonium hoc de Jesu, minùs quidem errasset, propiúsque à vera rei ratione abfuisset. Primaria enim ratio, cur verba hæc ab Apostolo nunc introducuntur, est, Testimoniorum istorum tam irrefragabilium productio. Veruntamen non id unicè dicitur. Nam id si solum fuisset, abunde ad id sufficere potuisset, dici, *Est in Cœlo Testimonium unum*, *Est in Terra, alterum.* Verùm SSpiritus Author Apostolo est, ut porrò ampliet, Déque Testimoniorum horum Varietate, Ordine, Fine, Præcellentia, (verbo licèt hæc singula) ut agat; Ut de Testium etiam ipsorum Numero, Natura, Conditione, Concentu; Omnia hæc hoc in loco dicuntur; Sed Barjesuitæ tamen (nequid indè plectatur,) hæc omnia sunt nulla alia res, quàm ipsum Testimonium. Forsitan inquiet, Nihil ibi agi de Personis Divinis, hoc se velle. Falsa verò est & hæc negatio, & Ratio ejus negandi malesana & fallax est. Addit enim; *Testimonium hoc perhiberi posse ab iis, Qui Personæ non sunt*, C. R. pag. 41. Ain' verò Politum caput? Súntne *Qui?* & *Personæ* tamen *non sunt?* Oedipo jam opus erit. Nam quod Apostolus ipse dixerit, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσι, Plurale illud Masculinum οἱ ex dignitate Personæ procedit; Personæ enim in illis tribus reperitur. Verùm ut condonemus ei hoc: Audiamus tandem, quid hac in re velit. Istud scilicet, *Testimonium perhibere*, non esse Actionem propriam Personæ: Hæc argumenti ejus ratio, atque vis est. Atque hanc rationem nos neque prorsus repudiamus, neque facilè admittimus. Distinguimus ergò. Μαρτυρεῖν enim, ut sumitur, pro sponte sua testando adesse, Fidémque & Autoritatem cujuspiam denotat, qui ultroneæ operæ, aut vivæ vocis testimonium fert, Personam necessariò infert; Atque eam hujus

Loci rationem esse adserimus: verùm, ut sumitur pro significare rem, vel medium Logicum denotat, quod in declarationem, aut Probationem dicti factive cujusquam adducitur, Personam non constituit.

3. Verùm miserè fallitur Barjesuita, & acumen SSpiritûs, quem minuere cupit, nullus adsequitur, Cùm ex ea solùm ratione, quia *Testimonium perhibere* dicuntur, Filio, Sanctóque Spiritui Personas in Deitate vendicare nos imaginetur. Eam quidem rationem cur eripi nobis non sinamus, jam audiit. Neque enim Pater solùm Cœlestis suæ vocis oraculo, testando sæpe Christo adfuit, in Baptismo, Matt. 3.17, in Transfiguratione, Matth.17.5, in Precatione Christi, Joh. 12. 28; Sed & Filius ipse quoque ut de se testatus fuerit, (nè totum nunc Euangelium allegemus,) optimè relucet ex iis Locis, in quibus diserte περὶ μαρτυρίας sermo est, Joh. 5. 34, 36, 39. & 8. 14. & 10. 25. & 13. 21. & 18. 37. & 1 Tim. 6. 13. & Apoc. 1. 5. Sanctus Spiritus denique, præter alia hoc genus Testimonia sua, singulari etiam modo suo, & vocem omnem superante, Descendendo scilicet de Cœlo, in Columbæ forma, in Christum jam baptizatum, Joh. 1. 33, ínque Linguarum ignearum, in Pentecoste, Act. 2. 4, Personale illud Testimonium Christo perhibuit, de quo Christus præmonuerat suos, τὸ Πνεῦμα ἡ ἀλήθειας, ἐκεῖνο μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ, Joh. 15. 26. Personæ igitur locuples probatio est hujusmodi de Christo Testimonii jam perhibitio; Personam enim esse oportet, quisquis ad hunc modum potest testimonium suum adferre. Verùm Nos ex eadem jam sacra Critica, quam Christus ibi præire nobis videtur, ad Sancto Spiritui Personam adserendam, (Dicto enim, τὸ Πνεῦμα ἡ Ἀληθείας, ut ipsum de Persona loqui pareret, Personale Relativum ei subjungit, neque enim dicit, ἐκεῖνο μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ, sed in Genere Masculino, ἐκεῖνος, hoc est, *Illa persona*) pari exemplo & hoc in loco, cùm Apostolus dicat, Ὅτι οἱ τρεῖς, ex isto Relativo, ὅτι, Personam unicuique eorum suam, Patri, Verbo, Spiritui, hoc est, Tribus Testibus tres Personas, facilè

facliè extorquebimus; Istud enim sequentia verba, (Barjesuitæ enim telum istud extorquere nunc è manibus, atque in ipsum retorquere nefas non est;) abunde indicant, C. R. pag. 41. Dicto enim ibi, τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα, id quod iis subjungit, non est ἕνα οἱ τρεῖς, sed nudè καὶ οἱ τρεῖς. Quid ità verò? Quia in hiis Tribus, una licèt, unica tantùm jam Persona est, (Ob cujus quidem Dignitatem tria ista Nomina Neutralia, sub Masculini tamen Generis Relatione connectuntur, dicítque οἱ μαρτυροῦντες, & non dicit τὰ μαρτυροῦντα.) Sed ex eo, quod antè, de Patre, Verbo, Spiritu, dixerit, non solùm οἱ τρεῖς, sed ἕνα οἱ τρεῖς, ex hoc jam singulis eorum suam Personam competere, (ex æquo enim refertur ἕνα ad singulos, ut Matt. 13. 38. Luc. 8. 15. Joh. 17. 11. Act. 20. 5. & passim alibi) nè concludamus, nunquam prohibere poterit universus Barjesuitismus.

14. Persona autem una illa, quam intelligi dicimus in secundo eo Testimonio, οἱ μαρτυροῦντες εἰς τὸ ἓν εἰσι, Est Persona ipsa Christi, quâ homo erat, & Spiritus ille est Spiritus ipsius Christi, Anima scilicet humana ejus, quam ultrò emisit, quum voce magnâ exclamans è Psal. 31. 6, *Pater, in manus tuas commendo Spiritum meum*, Luc. 23. 46, *Capútque inclinans tradidisse Spiritum suum* dicitur, Joh. 19. 30. E terris igitur non potest jam certius aliquod Testimonium de Christo excudi, quàm in quod consentit Spiritus ipsius, cum aqua & sanguine defluentibus à latere ejus, atque veram Naturam Humanam, quam constituerant in Christo, commonstrantibus. Missis igitur aliis omnibus in terra testibus, Trigam hanc Apostolus è Natura ipsa Humana producit, contra illius tum ævi hæreticos, Christum verum Hominem non fuisse, sed Spectrum solummodo, & Phantasma, dogmatizare non veritos. Sed Testium illorum Trium, qui in Cœlo μαρτυροῦν dicuntur, jam longè Divinior Authoritas est; Christum quidem, verum etiam Deum esse, Deum de Deo, veríque Dei verum Filium, Qui perhibeant hoc Testimonium, soli idonei, soli digni hii Tres sunt, Soli enim

Increatam Naturam hii habent, Soli sunt Deus, Soli igitur de Deo Judicium, Deo non indignum, ferre possunt. In natura enim Creata, atque hiis inferiore, si Testes ibi quærantur ei, Quid audimus de Tribus? Sunt in Cœlo, non Tres, sed Termilleni & ultrà, ex illis Myriadibus Angelorum, æque *Panegyri* illa, & *Ecclesia Primogenitorum in Cœlis descriptorum*, Heb. 12. 23, Qui ad Testimonium istud de Jesu Christo Dei Filio citari optimè possent. Vel Trium igitur solummodo allegatio hæc Divinitatis egregia comprobatio est: Qui audit, *Sunt*, qui, *Hii Tres*, unde jam audebit de tribus Personis dubitare, aut inficiari Trinitatem? Qui audit, *Hii Unum*, unde de Natura ambiget, aut negabit Unitatem?

5. Nam quod Barjesuita ibidem subjungat, *eos unum Testimonio dici, sed non Essentiâ*, omnem impudentiam superat. Quorsum enim ità diceretur? Annon id jam satis dixerat, qui dixerat, eos Tres ità μαρτυροῦντας esse? Ecquid opus erat ergò, ut frivolum adsumentum faceret, ad dicendum id denuo? Ut qui jam dixit, eos unum hoc μαρτυρεῖν, idem etiam dicat, eos ἐν τῷ μαρτυρεῖν se unum facere? Quin id si erat, (si esse quidem poterat,) potiùs dicendum ei erat, καὶ ὅτι οἱ τρεῖς εἷς εἰσι, eodem exemplo, quo & Paulum locutum esse novimus, πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ, Gal. 3. 28. Sed ipse, referendo ad Naturam, dicit ἓν εἰσι. Neque juvabit eum, quod è sequentis tmematii corruptela intorquere huc allaborat: *Indicio hujus sunt*, (ait) *eadem prorsus verba ibi addita*, C. R. pag. 41. Antiquum igitur ille & heic obtinet: Nam, *eadem prorsus verba* illa non sunt; sed ipse (pro pietate sua incomparabili) mavelit, eorum peccatis, quorum & erroribus, communicare, fœdámque Textûs depravationem jam suam facere, potiùs quàm damnatâ Caussâ prorsùs cadere. Asserimus igitur, Verba ea sequentia, si libera à vi sint, & rectè loqui sinantur, dupliciter ab hiis differre: Neque enim illa sunt, καὶ ὅτι οἱ τρεῖς, ut antè notavimus, sed tantùm, οἱ τρεῖς. Dein non sunt ἓν εἰσι· sed, εἰς τὸ ἓν εἰσι. Quæ si rectè vertantur, nil aliud

aliud ſonant, quàm *ad ipſum unum ſunt*: ponuntúrque cum ea variatione, ad denotandum, non, In idem Teſtimonium de Chriſto ea conſentire, (veriſſimum licèt & iſtud ſit,) ſed ad unam Chriſti Humanitatem conſtituendam ea concurrere. Hoc enim Apoſtolus vult, Eſſe in Terra Teſtes hos, *Spiritum*, *Aquam*, *Sanguinem*, ex ipſa Natura Chriſti, quâ Homo erat, accerſitos, ad veram in eo Humanam Subſtantiam, (utì, & in Cœlo è Divina Natura, Priores Tres, ad Divinam,) comprobandam. Mirè igitur hæc jam per omnia conſonant!

6. Memini tamen (non nego) eſſe ex Eruditorum claſſe, qui Teſtimonium iſtud ſecundum, in quo Aqua & Sanguis unâ teſtari dicuntur, etiam pro Teſtimonio SSpiritûs accipi volunt, & non dici de Spiritu Creato, hoc eſt, de Anima Humana Chriſti. Fruantur igitur opinione ſuâ. Mihi ſatìs eſt, cur eorum animum non geram, ex ipſis verbis Textûs exponere, primò, quòd diſparatim hæc inſtituantur ab Apoſtolo, De Teſtibus in Cœlo, Teſtibúſque in Terra; ſecundò, quòd τὸ Ἅγιον Πνεῦμα expreſſè ab eo vocetur, cùm de Spiritu eo Divino intendatur dicere; nunc verò tantùm dicitur τὸ Πνεῦμα. Spiritus autem Humanus Chriſti, Sanctiſſimus utcunque ſemper erat, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα tamen non erat; tertiò, quòd utraque Teſtimonia hæc accerſi videantur ex eo, quod in ipſa Natura atque Subſtantia intimum eſt; Idcóque reſtringuntur ad *Tres*, in utraque Natura; In Increata Natura, ad Tres Perſonas illas Divinas, *Patrem*, *Verbum*, & *SSpiritum*; In Creata itidem, ad Partes integrales illius Naturæ, ad *Spiritum* ſcilicet, id eſt, Animam Chriſti, ex parte una, atque ex altera, ad præcipuos illos duos Humores corporis humani, *Aquam*, & *Sanguinem*. Quibus verò jam has rationes non probo, cur de Chriſti ipſius Spiritu intelligi hoc optem, ſuas, per me, ſequantur, de Spiritu Sancto. Solum Barjeſuitam ſemper excipio, eúmque ità definientem nullus fero. Ipſius quidem iſtud eſt, *In hoc Teſtimonio*, Tres ſunt, qui teſtantur ſuper Terram, Spiritus, Aqua, & Sanguis; *ſine dubio*

dubio voce Spiritûs *Spiritus Dei deſignatur*, C.R. pag. 218. Sed illius opinionem (Quam ille in contumeliam ſolùm SSpiritûs ſectatur;) quâ ea illius eſt, ipſa verba Textûs reſpuunt. Nam cùm ille Spiritum Dei pro Perſona non habeat, neque pro tertia ita Divina, neque pro Creata aliqua, (ut olim Ariani;) neque quicquam aliud eſſe ſinat, quàm *Virtutem quandam Dei*, C. R. pag. 216. hoc jam ſuppoſito, ſolœciſmum grandem in Apoſtolo eſſe oportet, dicere τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν. Ratio eſt, Quia ſi τὸ Πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα Perſonam veram nullam in ſe complectantur de lege ipſa Grammatica neceſſarium ei fuiſſet dicere, τὰ τρία τὰ μαρτυροῦντα, καὶ τὰ τρία εἰς τὸ ἕν. In Maſculino autem genere quòd enuntientur, τρεῖς οἱ μαρτυροῦντες· &, οἱ τρεῖς εἰσι, datum eſt hoc, ut jam modò tetigi, Præeminentiæ atque Dignitati Perſonæ illius, ſive Divina ſit, ſive humana, quæ comprehenditur in vocabulo Spiritûs; Barjeſuita autem utramque abnegat.

7. Supereſt igitur jam nihil nobis ex iſto loco, niſi illud obiter adnotandum ſit, In priore Teſtimonio, ὁ Πατὴρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, propter ſummam Naturæ Unitatem inter Patrem, & Filium, (Quem ſuo more, Joh. 1, 1, τὸν λόγον indigetat) omitti ipſam Copulam καὶ, quæ tamen SSpiritui, ejuſdem Unitatis conſorti, præfigitur; (ſed, ex alio reſpectu,) ad innuendum ſcilicet Proceſſum ſuum è Patre, Filióque. Sed nec iſtud fortaſſean Theologorum excuſſione indignum eſt, quòd in mentione *Spiritûs* in N. T. ubi Relatio aliqua eſt ad extra ſe, ibi τὸ Πνεῦμα poni ſoleat ante τὸ Ἅγιον, uti in locis ferè centenis videre eſt; ubi verò ipſius Eſſentiæ ſolùm, aut Perſonalitatis vicinior reſpectus eſt, ibi τὸ Ἅγιον ponatur ante τὸ Πνεῦμα, ut heic, & Matth. 28. 19, iſtóque Ordine, vix decies alibi. De particula denique prima ὅτι, monere abs re non erit, gaudere eam interdum ſignificatione Determinativâ magis, quàm Cauſſativâ, atque valere ὅτε, *ità ut*, vel ſaltem, Illativam eſſe, pro Διὸ, *Quamobrem*. Ità enim &, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν, Joh. 15. 5, ſumi

ſumi oportet: &, ὅτι οὐ γέγονεν ὑμῖν, 2 Cor. 7. 8. &, ὅτι οὗτος αὐτὸ πρὸς ὑμᾶς κεκαύχημαι, ver. 14. & hac ipſa in Epiſtola, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία, 1 Joh. 3. 11. &, ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ὑμῶν ἡ καρδία, ver. 20. ſinque omnibus his locis verti à Nobis par eſt, So that, vel Wherefore.

Sect. XXX.

1. *Barjeſuita, quô Symbolum Fidei & recipiant, & reſpuant, (Negent enim Chriſtum eſſe Deum, SSpiritum eſſe Perſonam,) aiunt, Fidem non eſſe in Deum ſolùm, SSpiritum Deum vocatur.*
2. *SSpiritum eſſe Virtutem Dei tantùm, non ſtabit cum Symbolo, per quod In SSpiritum creditur.*
3. Καὶ *pro* Οὗ *Argumentativè poſitum. Articuli Quis uſus.*
4. *Negatio, (ſi ſubandiatur Particula, Solùm) magìs confirmat. Reſtrictivum illud ſæpe ſubandiri.*
5. *Chriſtus aperuit myſterium SS. Trinitatis, ſed per verba, quæ tum aliter accipi poterant, nè Crucem ſuam evacuaret.* SSpiritus ea omnia pòſt expoſuit.
6. *Chriſtum velabat dicta ſua Titulis* τῦ Παῖδὸς *atque* τῦ Πάμβαντ@. *Apoſtolus cujuſque eſt Quiſque.*
7. *Fides in Chriſtum & in Deum, eſt eadem. Satisfactio Chriſti,* ἵνα *cum Infinitivo.*

MIra quidem nemini eſſe oportet, Quòd Duces Barjeſuitici gregis omnibus nervis contendant, nè Verveces ſui opinentur, Fidem, quâ homines in Deum credere dicuntur, ſoli Deo deberi. Quid enim ipſis miſellis fiet, niſi aliter credere liceat? Qui inficias ire jubentur, Chriſtum habere veram Naturam Dei, Qui Spiritum Sanctum eſſe Perſonam Divinam ejurare didicerunt, Quomodo illi Chriſtianæ fidei Symbolum quod vocant Apoſtolicum (De cujus tamen profeſſione Ductores

res ſui tanta cum ſtoliditate, atque inſolentia gloriantur,) illud, non, Se cum univerſis Chriſtianis, ſed *univerſos* (ſi placet) *Chriſtianos cum illis, amplecti*, C. R. pag. 47. recitare unquam poterunt, *Credo in Deum Patrem omnipotentem: Credo in Jeſum Chriſtum unicum ejus Filium: Credo in Spiritum Sanctum*, niſi alicui, præterquam ipſi Deo, fides (ſaltem Barjeſuitica, quæ eacunque dicenda eſt;) attribuenda, non minùs, quàm ipſi Deo, ſit? Igitur qui hæc dicitis, egregii Magiſtri, dicite, fides illa veſtra, quâ in Patrem creditis, quâ in Filium quoque, Spiritúmque, an una, eadémq; eſt? Si eſſe eandem dicatis, Unde & illi, in quos creditis, unum idémque non ſunt? Si negatis eſſe, Quò nobis Apoſtolus cum ſuo, *Unus Dominus. Una Fides. Unum Baptiſma*, Eph. 4. 5? Videte ſodes, ánnon expungendum ſit totum illud tmematiolum cum ſuis in ea trinitate Unitatibus? Ibi quidem vos indè ab initio veſtro fortiter fuiſtis, ut illud *Unum Baptiſma* exturbetis: Unâ igitur eant vobis & *Una Fides*, & *Unus Dominus*. Vobis enim, quod ibi ſequitur, ſatis erit, *Unus Deus, & Pater omnium*, ver. 6. Verùm ſi hoc jam reperi vobis, quod veſtrûm nemo auſit, pro inſigni tamen pietate veſtra, iſtud jam reſpondete, Quorſum creditis Vos in Spiritum Sanctum? In eum quidem Nos, (Duo autem cum faciunt idem, non eſt idem:) credere noſmet profitemur, quia SSpiritum & eſſe Deum credimus, & *in SScriptura expreſſè vocari Deum*, Act. 5. 4, novimus, quod vos tamen *expreſſè* abnegare non puduit, C. R. pag. 35.

2. An enim eſt, Quia SSpiritui conceſſiſtis, ut Aliquid in Deo ſit, Deíque ipſius, in quem creditis, Virtutem habendum eum eſſe decrêſtis? C. R. pag. 214. Sed hinc iſta jurgia! Nihílne enim in Deo veſtro, præter iſtam Virtutem, eſt, quod veſtrâ fide jam dignum ſit? Quid igitur ſit Æternitate ejus? Quid, Juſtitiâ? Quid, Sapientiâ? Quid Potentiâ? Nam & hæc, ut *neceſſariò credenda*, eſt ubi proponitis, Cat. Rac. pag. 30. An verò hæc omnia comprehendi in Deo intelligitis, quando dicitis,

dicitis, *Credo in Deum Patrem?* Bene habet! Solùm igitur esse videmus, quòd quoties incipitis dicere, *Credo*, de Sancto Spiritu nulla vobis unquam adest cogitatiuncula. Omissum ergò priùs, interponitis eum, in via inter eundum, quamprimùm sentiatis eum quasi postliminio obrepere. Sperabimus enim, nihil vos reperisse, cur Divinus Spiritus iste, separatus à Deo suo, longiúsque stare jussus sit, quàm cætera, quæ in Deo sunt omnia, & quæ cum Deo comprehenduntur à vobis, quoties credere in eum ordiamini. Nisi fortean, ex illis ab Elia olim suppositis, 1 Reg. 18.27, aliquid imbibistis, propter quod alio tempore in SSpiritum credendum esse remini, quàm quo in ipsum Deum & quicquid in Deo, præter SSpiritum, est, didicistis credere. Si boni igitur estis, dicite, Quid est? Quid? An hoc omne rejiciendum dicetis in ipsum SSpiritum? Nolle enim præcellentem hanc *Dei* (ut appellatis) *Virtutem*, tam in confuso solùm accipi, neque contentum eum esse sub ea generali in Deum Patrem fide comprehendi, ideóque pro imperio suo mandare vobis, ut eo jam loco, figillatim ipsius mentionem faciatis, ipsúmque seorsim per se adoretis, & separatim à reliquis Virtutibus Dei. Aliquid quidem apud vos hoc esse oportet, Qui non potestis non agnoscere, plurimas res esse, *quas Deus non aliâ Virtute suâ* (ità loqui semper amatis:) *quàm per Sanctum Spiritum operetur, & efficiat*, Cat. Rac. p. 216. Virtutémque suam Deus, per illam Virtutem suam (per enim Spiritum suum) *exerere* cognoscatis. Aliquid sine dubio jam subest, quòd nihil esse Sanctum Spiritum, nisi Dei Virtutem, professi, credatis tamen divisim, non in Deum solùm, sed & in Spiritum Sanctum. Atque talium quidem ænigmatum portentis (sed molliter tantùm tangimus,) abundare oportet revocatam jam πεσσοῦτος ab Inferis, (Veterum enim Hæreticorum ferè omnium vestigiis insistere elegistis;) Religionem! Sed felices interea, ad invidiam, Poloni, apud quos Fides enascitur ferramentis (vel hiisce quidem,) concoquendis tam idonea, ut Struthocameli jam omnes nihil ad eos!

3. In

3. In Patrem autem hii credere ſe profeſſi, quòd in Chriſtum filium quoque credere ſe adnectant, jam alia res erit. Dari ſcilicet hoc dicent Chriſti mandato; Ità enim ipſe imperavit, *Nè turbetur cor veſtrum: Creditis in Deum; & in me credite*, Jo. 14. 1. Et æquum certè dicunt. Verùm nos & in hoc jam ampliamus. Neque enim pro Mandato Domini ſolùm hoc, ſed etiam, (cùm Chriſtus nihil unquam mandârit non divinæ rationis refertiſſimum;) pro Argumento quoque habemus, *Creditis in Deum; Ergò credite in me.* Novum certè in N.T. non eſt, ut Καὶ uſurpetur Cauſſaliter. Dabo iis, ſi poſtulent, (in promtu enim ſunt) ſupra bis ſena Exempla, ubi ponitur pro Γὰρ, pro Οὖν, etiam nihilo ſunt pauciora. Ipſius Chriſti illud ad iſtos Diſcipulos, ϗ ὑμᾶς, eſt, ὑμᾶς οὖν, Joh. 13. 10. Ità & ϗ κατέϛην, ex ore Dei, eſt, καθέϛην οὖν, Act. 7. 34. & ϗ νῦν, eſt, νῦν ὖν, Act. 10. 5. & 13. 11. & πρὸς ὃν ϗ, eſt, πρὸς ὃν ὖν, Act. 26. 26. Sic & καὶ ἑξαρῶτι, eſt, ἑξαρῶτι ὖν, 1 Cor. 5. 13. & καὶ ἀντὸς, eſt, ἀντὸς ὖν, Col. 1. 17. & ϗ βλέπομεν, eſt, βλέπομεν ὖν, Heb. 3. 19. cui ſimile habetur, Heb. 13. 6, & bis ità occurrit, 1 Jo. 2. 27. Mitto reliqua. Locuples igitur Argumentum eſt iſtud ejuſdem Divinæ Naturæ in Chriſto, ex ea ratione qui juſſerit, ϗ οἷς ἰμὶ πιϛεύετε· quanquam non negârim, Apoſtolos ipſos hanc Illationem, (ut & alia à Domino dicta plurima, tum cùm dicerentur;) non niſi ſeriùs intellexiſſe. Quâ autem fronte nunc (præterquam Catechiſticâ hâc) affirmari potuit, *Tantum abeſſe, ut ex hoc loco probetur, Chriſtum Naturâ eſſe Deum, ut potiùs longè diverſum effici, perſpicuum ſit*, Cat. Rac. p. 119. Tu verò intellige, Lector, perſpicillis Barjeſuiticis utendum ſi ſit, tranſverſa tuentibus, atque ad omnia diſtorquenda fabrè factis. Nauci igitur facias rationem, quam in ruentis Cauſſæ ſubſidium, ex ipſis hiis verbis elicere ille ſe ſperat, *Articulus enim* (ait) *in Græco additus* πιϛεύετε οἷς τ Θεὸν, *indicio eſt, agi de Deo illo uno* (Quod certè eſt veriſſimum:) *inter quem & ſe Chriſtus diſcrimen apertè ponit*, C. R. p. 120. Atq; hoc eſt falſiſſimum. Myopaſmus certè hic ille eſt, non tam Hominis quidem,

dem, quàm totius Factionis! Articulus enim iſte, non ad aliquod Perſonæ diſcrimen, ſed ad Naturæ ipſius Divinæ deſignationem additus eſt; Atque in ea Natura, cùm ſe Unum, Idémq; (licet non Eundem,) Chriſtus (Humanam Naturam utcunq; adſumſerat ſibi,) eſſe ſciret, indè igitur eſt, quòd ità argumentetur, Quia in ipſum verum Deum (ſed in præterea neminem,) credendum eſſe noviſtis; *Credite ergò in Me*, atq; ſereno animo, Me authore, eſtote.

4. Prævidit, opinor, hoc infortunium ſibi ab Articulo: Dilabitur igitur ſine mora ad alium locum, aitq;, *Quòd fides non attribuatur niſi Deo ipſi, hoc Chriſtus ipſe ſolvit*, C.R.p.120. Sed nos aienti parùm credimus. Ut confirmare igitur poſſit, ſic pergit, *Chriſtus ipſe ſolvit, dum ait, Qui credit in Me, non credit in Me, Sed in Eum, qui miſit Me.* Locus autem eſt, Jo.12.44. Optimè habet! Habemus enim jam confitentem reum. Innuit enim, nullam ibi in Chriſto intentionem fuiſſe ſolvendi illud, *Soli Deo Fidem deberi*; Sed tamen eo ipſum modo locutum fuiſſe, ut (Barjeſuitâ jam ad hoc intercedente cum ſuis fidiculis,) eò pertrahi poſſit, ut videatur illud ſolvere. Hoc enim intelligendum eſt, per *dum ait*: id eſt, verba ipſius, nihil tale cogitantis quidem, tam incautè tamen (ô piaculum!) ab eo prolata ſunt, ut torqueri poſſint ad talem ſolutionem. Apage verò ſceleſtam torſionem! Nos enim impurum Calumniatorem συκοφαντίζομεν, & pernegamus, Poſſe. Probaturiens igitur ille, addit, *Unde perſpicuum eſt Chriſtum eam fidem ſibi non arrogare, quam ipſi Deo debemus.* Cujus tamen contrarium jam verum eſt; (Ut indè perſpicuum ſit, quàm nulla unquam fides debeatur hiis Barjeſuitis:) Eandem enim eſſe fidem Chriſtus adſerit, quâ in ipſum credetur, & quâ in Patrem, qui ipſum miſerat. Obſervandum enim eſt Hebræorum idioma in Chriſti ea locutione, Apud quos pervulgare erat, quod negari poſſit videri, ſimpliciter tamen non negari, ſed per Reſtrictivam particulam, ex uſu communi ſubauditam, eò magis confirmari. Contradictio certè acerrima, aliter eſſet; uno eodémq; ſpiritu dici, *credit in me*, &, *non credit in me*;

proh!

proh! Quæ pugna? Verùm addito (quod in hiis phraſibus, ſæpe quidem exprimitur, ſæpe etiam ſubintelligitur,) Reſtrictivo (Solùm,) optima jam pax in verbis iis, optima & Lux, *Qui credit in me, non ſolùm in me credit, ſed in eum, qui miſit me.* Annon eſt, ubi Petrum ità loquentem audimus? *Non mentitus es hominibus, ſed ipſi Deo*, id eſt, *non ſolùm Hominibus*, Act. 5.4 Ità & Paulum, *Non eſt nobis lucta adverſus carnem & ſanguinem, ſed adverſus Principatus*, id eſt, *non ſolùm adverſus carnem*, Eph. 6.12. Ità etiam in V.T. Moſen, *Non ſunt contra nos murmura veſtra, ſed contra Deum*, id eſt, *non contra nos ſolùm*, Exod. 16.8. Ita deniq; (nè plura accumulemus,) illud è Prophetâ, *Miſericordiam volo, & non Sacrificium*, id eſt, *non ſolùm Sacrificium*, Hoſ. 6.6. Chriſtus ipſe cavillantes Phariſæos, ínq; illis Barjeſuitam monet, eundum ei eſſe, ut ediſcat, quid hoc velit Mat. 9.13. Neque ſic prænonitus tamen abſtinere ſe miſer potuit ab hoc cavillo.

5. Ex malo enim animo, atque nil aliud curante, niſi ut veritati tenebras offundere, ſuóſque ſcitè fallere poſſet, procedere hoc, luculentè paret ex eo, quòd & ſequentia Chriſti verba, licèt per copulam à Domino hiis conjuncta, conjungere vafer noluit; *Qui credit in Me, non credit in Me, ſed in Eum, qui miſit Me: Et qui Me videt, videt Eum, qui miſit Me.* Ità ſe Chriſti verba habent, Jo. 12.45, nullâq; eſt in poſteriore hoc membro Negatio. In utroq; autem membro cùm par proceſſus ſit, vel hinc concludimus, non eſſe aliam credendi in Eum, quàm & videndi Eum, rationem; Qui videt Eum, videt Deum; & qui videt Eum, non videt Eum, id eſt, non Eum ſolùm, ſed Eum etiam videt, qui miſit Eum. Una igitur utriuſque Viſio eſt; Una in utrumque Fides eſt; Credere in Filium, eſt, Credere in Patrem, & Videre Filium, eſt, Patrem Videre. Æternùm igitur admiranda, adorandáque à nobis eſt infinita Chriſti Sapientia, Qui (in abundantiorem cautelam adverſùs hæc ſecuturarum Hæreſeũ Venena) ipſe diſcipulis ſuis ineffabile hoc myſterium (Trinitatis in Unitate, Unitatíſque in Trinitate,) noluit non ore proprio, verbíſque diſertis

sertis subindè aperire, tam tecto tamen loquendi modo id fecit, ut illi Literalem solùm sensum secuti, Principalem & Mysticum, tum cùm Ille locutus est, minùs assecuti fuerint. Ità enim facto opus quoque erat, Nè, si ante Crucem ejus innotuisset, non verum se Hominem solùm, sed & verum Deum fuisse, ἂν ἐσταύρωσαν, 1 Cor. 2. 8, interturbatáque fuissent Divinæ suæ Dispensationis consilia. Ad hunc igitur modum jam puer agere cœpit, atque cum Parentibus suis sic locutus est, ut quanquam satis scirent, quid diceret, nescirent tamen, quid dictum illud verè volebat, Luc. 2. 50. Cum discipulis verò dum ageret, Bone Deus, quàm multa, quàm grandia, ἄκρατα ἀνάκρατα, dictáque non dicta fuere, aliquo quidem familiari in sensu rectè percepta, Sed in præcipuo, atque Divinitatem ejus spirante, non intellecta ab iis! Sancto nimirum Spiritui mandanda erat ea Provincia, ut cùm Christus plurima porrò dicenda haberet, quæ Discipuli tum non poterant βαστάζειν, Jo. 16. 12. plurima etiam jam sæpe dixerat, quæ in cor ipsorum, in Sublimi eorundem sensu, nondum ascenderant, Luc. 18. 34, *Ille doceret eos omnia, ducerétque eos in omnem Veritatem*, Jo. 16. 13, *omniáque ab ipso priùs dicta in memoriam sui revocaret*, Jo. 14. 26. Ejus igitur influxu demùm, atque irradiatione factum est, ut ea, quæ in principio satis non ceperant, postquam Jesus glorificatus est, optimè tunc meminerint, Jo. 12. 16.

6. Jam verò, egregiè præ cæteris faciebant ad hanc Divinorum Dictorum Christi pro tempore ἀποκρυφὴν, Tituli duo, quibus ille nunquam non ferè usus est. Principalissimus quidem erat, τῦ Πατρός μυ τῦ ὸ ἐγγονοῖς. Proximus verò, τῦ Πέμψαντός με. Quoad priorem enim horum, Quicquid Christus ipse de Se, de Natura sua Divina, de Unitate sua, De Paritate, Potestate, Æternitate ipso cum Deo, (prout Deus ipse de Deo Genitore suo erat;) unquam diceret, obumbratum tamen ad tempus est ex eo, Quòd eâdem quoque phrasi

passim utebatur erga populum, Deúmque, ut Creatorem eorum, vulgò appellabat, τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν οὐρανοῖς. Quoad alterum verò, τὸν πέμψαντά με, in quantum ipse, Homo quà erat, Ἀπόστολος, uti legitur, Heb. 3. 1. verè dicebatur, (*Missus* enim Homo Christus à Deo, hoc est, à Sanctissima Trinitate ipsa; (Opera enim S. Trinitatis ad extrà sunt indivisa:) erat, ad Humani Generis Redemptionem obeundam:) sub ista quoque notione, non se velabat solùm, eáque de Se, quæ Humanam suam Naturam solummodo sonabant, iis inculcabat, sed & ea etiam sæpe interspergebat, quæ solius Dei erant, *Parem sibi cum Patre, qui miserat, honorem deberi*, Jo. 5. 23. *Doctrinam suam ex ipso Deo esse*, Jo. 7. 16. *Qui audit Ipsum habere vitam æternam, atque in judicium non venire*, Jo. 5. 24. *Se vitam æternam in semetipso habere, vocéque suâ excitaturum esse mortuos*, v. 26. *Credere in ipsum, & credere in Deum, videre ipsum, & videre Deum, idem esse*, Jo. 12. 44. *Se atque Patrem, unum esse*, Jo. 8. 16, cum plurimis aliis Hypostaticæ suæ Unionis Mysteriis passim per Euangelia sparsis. Hæc enim omnia, non sine admiratione quidem summa audita, Discipulos tamen suos in præsentiarum latebant, propter diversam intentionem Tituli in iisdem adjuncti, τῷ πέμψαντί με. De præcipuo enim more Gentis suæ, atque ex usu communi, & ad omnem inter eos juris effectum, innotuerat jam, invaluerátque, Apostolum cujusque esse Quemque; Quoad rem gerendam, esse Eum ipsum à quo missus est; Atque Mandatarios sine omni exceptione Mandantis Personam gerere, ipsúsque nomine, Sermone, Authoritate, Dignitate, uti licere. Sub Civilis igitur pariter & Ecclesiasticæ istius Expositionis operimento satis tecta transierunt ei dicta sua omnia, de quibus ipse suos, alio in sensu, omniúmque Divinissimo, subindè præmonitos à se esse volebat; A Sancto Spiritu verò pòst initiandos ad ea, atque Mysteriorum eorum in Adyta inducendos, scientiámque plenam edocendos. Atque istud jam est, quòd

in

in isto Johannis Euangelio, numerare est, ex parte sua, Quem Deus, Patérque ἀπέστειλεν, atque ex parte Dei, Patríque τῶ πέμψαντι, plusquam quadragies factam ab eo mentionem.

7. Igitur, quod hiis adsuitur à Catechista, *Etenim Fidem, quæ in ipso Deo terminatur, & quæ eum, ut rerum omnium primum Authorem respicit, hanc Christo non attribui, constat*, C. R. p. 120. constat, nil aliud esse, quàm futilem Petitionem Principii. Christo enim, in quantum & ipse Deus est, etiam illam Fidem, (in Deo ipso terminatam, Deúmq; ut primum Authorem omnium intuitam) attribui jam satis indicatum est. Verùm cùm Barjesuita expulerit Unionem Naturarum in Christo, argumentari in hiis non aliter ille didicit, quàm ex Antichristi spiritu, 1 Jo. 4. 3, solvendo Jesum, summâque jam nobis cum impudentia objicit, quæ à nobis hac in parte pro Christo dicuntur, Christum ipsum solvere. Quòd verò superstruit, *Etenim eò in Christum Fidem collocamus, quòd nos felices efficiendi Potestatem à Deo acceperit, eique Muneri sit præpositus*, C. R. p. 120. nullâ utcunque consequentiâ hoc introductum nunc sit, nulli tamen respuimus. Monemus utcunque de Christo Homine solùm accipi hæc oportere; Eúmque etiam, alio planè modo felices nos efficere, & longè aliter Munere isto suo fungi, quàm infelix Barjesuitæ animus, *Morte nimirum suâ salutem nobis merendo, Deóque pro peccatis nostris plenariè satisfaciendo*, ferre potest, C. R. p. 227. Illud denique in quo concludit, *Fidem nostram in Christum, per Christum ad ipsum Deum, tanquam ad ultimum finem, dirigi*, pronâ fide admittimus, de eodem scilicet Christo Homine; Sed in quantum & ipse, quatenus Deus quoque est, Ultimus ille Finis est. Veruntamen negamus ei, Locum Apostoli, quem ad hoc allegavit, satis accuratè ab ipso, aut ab Expositoribus aliis, accipi. Nam ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεὸν, 1 Pet. 1. 21, non est, Ut ipse, omnium pessimè, reddit, *Ut fides vestra, & Spes in Deo sit.* Quasi jam

Christus, alius omnino à Deo esset: Sed si exactè vertere velimus, est, *Unde fides vestra, & Spes in Deo sunt:* In Christum enim ipsum, ut in Deum illum credimus. Particula autem ὥστε cum verbo Infinitivo, & Temporis Præsentis, conjuncta, Causativa non est, Sed tantùm Consecutiva, nunquam igitur ponitur Potentialiter, pro *Ut ità sit*, Sed Determinativè semper, pro *Unde ità est*. Adeatur ad hoc Mat. 8. 24, & 28, cum Exemplis hoc genus in N. T. quater Denis aliis. Gemina solummodo excipio, quæ variare observo, Mat. 15. 33, & Luc. 9. 55: Verùm Infinitiva illa in Tempore Præsenti non sunt, sed in Aoristo. Vertatur igitur hoc à Nobis, So that your faith and hope are in God.

SECT. XXXI.

1. *Gloriam Dei, cùm Christus habeat, Deus est.* אחר, ἕτερος, *de duobus dicitur. In Deo, Esse, & Dici unum sunt.*
2. *Barjesuitæ nullo alio Argumento defendere sciunt, Christi sui Cultum, quàm quo Idololatræ Cultum Solis, Lunæque, & Pontificii Imaginum suarum.*
3. *Christo Nomen* Jehovæ *verè competit. Argumentum à Posse ad Esse, nil valet.*
4. *Nomen* Jehovæ *non potest sumi de Hierosolymis, aut de Israele.*
5. *Fraus ex mistione Tralationum, & omissione vocabuli.*
6. קרא *etiam cum* ל *in Regimine, Transitivè interdum sumi debet, sæpe etiam Acquisitivè.*
7. Vocabit, *subaudito* שׁם, *quod Collectivum est, ponitur, pro* Vocabunt, *atq; indè (ex Activa in Passivam) pro* Vocabitur.
8. *Christus quàm verè* Jehova *sit! Barjesuitæ quàm rectè sic nuncupati!*

Christo

CHriſto Divinam Gloriam ſuam à Deo communicari, nè ipſi Barjeſuitæ quidem, (Qui Quid non audent?) auſi ſunt inficias ire. Orthodoxi igitur vel hinc adverſùs illos concludunt, Ergò Chriſtus Dei, non Factitius ſolùm, &, Barjeſuiticus, id eſt, ad aliquam Temporis, Modíque menſuram, ſed abſolutè, atque ex ipſa Natura ſua, Deus eſt. Hoc enim dicentes innituntur diffinitivæ illi ſententiæ, quam Deus ipſe tam peremtoriè tulit, *Ego Jehovah. Hoc eſt Nomen meum. Et gloriam meam Alteri non dabo, Et laudem meam Sculptilibus*, Eſai. 42. 8. Hinc enim optimè inferunt, Filium, cui Gloria illa, Noménque Jehovæ ab ipſo Jehova data ſunt, Alterum à Deo, eſſe, dicíve non poſſe, ſed (ut Ipſe diffinivit,) *Ipſum, Patrémque Unum eſſe*, Joan. 10. 30, id eſt, Deitatem Perſonæ utriuſque unam eſſe, Majeſtatem coæternam, coæqualem Gloriam. Ipſum autem vocabulum, לאחר, Quod ibi in Propheta ſignificat *Alterum*, cùm ab Adverbio אחר, quod eſt *Pòſt*, ductum ſit, (Gutturale autem illud Majores Noſtri ſic expreſſerunt, ut indè dixerint, After,) inſanam Hæreticorum horum Diſtinctionem contundit, quâ *Divinum Honorem* non niſi *certo* quodam *tempore Chriſto datum* profitentur, ſed non ab æterno habitum, Neque igitur Divinam Naturam eum habere. Neque malè quidem hoc infertur, C. R. p. 122: Nam non haberet certè, ſi ab æterno non haberet. Quæ autem eſt hæc (ſed Barjeſuitarum familiaris, & ſua, eſt;) perverſitas, Qui nè ſibi, (jam profeſſis, Gloriam Divinam communicatam eſſe Chriſto,) contradicere videantur, Deum ipſum contradicentem ſibi propinant nobis? *Non Dabo* לאחר, ait Deus, Non ergò, tardè venienti, Non cuiquam, Qui *pòſt* eſt: Illi contrà, Dediſſe Deum Chriſto, aiunt, ſed diu Pòſt, poſt infinita ſecula, ſic ut Deus ab æterno non ſit, ſed tantùm in tempore. Utri igitur jam credetur, videant omnes non inſani, Deo ipſi, an Ra-

coviano Magistro. Par autem Ratio quoque est in vocabulo, quo Senes hoc expressérunt, καὶ τῷ Δόξαν μου ἑτέρῳ οὐ δώσω· Notissima enim est Grammaticorum notatio ea, Ἕτερος δηλοῖ δυοῖν τούτοιν· Contradistinguit igitur seipsum Deus ab universo mundo; Jámque ex Una Parte stat ipsa Divina Essentia, de qua propriè dicitur ab eo, *Ego Jehova: Hoc est Nomen meum:* ex altera verò statuitur, quicquid in Orbe est, quod hoc Nomen, hoc Numen, id est, hanc Naturam non habet. (In Deo enim Nomen Ejus, & Natura Ejus, Idem sunt: eáque propter Quæstioni, *Quod est Nomen Ejus?* Ipse reponi jubet, *Sum, Qui sum*, Exod. 3. 14) Parti autem huic, Quæ Altera à Deo est, *Gloriam meam non dabo*, ait Deus, Nè toti quidem, nedum alicui ejusdem Particulæ. Filius ergò, cui Gloria ista datur à Deo, ex parte ea Priore est, Ille non est *Alter*, sed Ipse Jehova, Noménque istud, & Naturam Ejus habet; Habet enim indè & Gloriam Ejus.

2. Hiis igitur angustiis ut se eripiat Catechista, ad sequentium verborum salices fugit miser, *Et laudem meam Sculptilibus:* respondétque, *Ex illis satis apparere, quid sibi velit hæc Particula*, Alteri, Cat. Rac. p. 122. Nos verò jam antè alicubi monstravimus, quàm tenue perfugium (è puerili enim Paralogismo stat,) ista responsio ferat, Repeti enim ἀπὸ τῆς κοινῆς oportere negationem eam Dei, *Non Dabo*, verbáque exponi, *Et non dabo laudem meam Sculptilibus*; Ex ista autem repetitione, (Quam necessariam facit, ad ipsam Syntaxin verborum, omissio Negationis;) apparebit, Alteram jam hanc ex Deo Sententiam esse, Copulámque istam ו, (Quod utrique quidem linguæ, Hebrææ, Græcæque commune est:) Illativam ibi reverâ esse, atque per Argumentum à Majore ductum, valere *Ergò, Gloriam meam cuiquam, Quod pòst est, Neque eandem mecum à principio Naturam habet, Non dabo*; *Et* (id est, *Ergò*) *multò minùs*

Dabo

Dabo laudem meam Sculptilibus, Quæ Naturâ, & Dignitate, & Loco, & Tempore ſunt omnium poſtremiſſima. Sed jam priùs diſputata non placet repetere. Putidam igitur iſtam Diſtinctionem, quam Catechiſta ex fraude ſua jam fabrefecit ſibi, in apologiam pro Chriſto, quem ſibi nudiuſtertius ipſi fabrefecerunt, (Scilicet, *Alterum* à Deo aliquem eſſe, vel Qui ex Deo pendeat tamen, eíque ſubordinatus ſit, ità ut ipſius gloria in Deum redundaret; Vel Qui talem communionem cum Deo non habeat, neque Gloria ejuſdem in Deum referatur, Cat. Rac. p. 123. Huic autem *Alteri*, Deum non eſſe daturum Gloriam ſuam, ſed daturum *Alteri* priori,) jam ſatis antè riſimus, Atque Jeſuitis commendavimus, ut indè Sibi Imaginum ſuarum Religionem ſtatuminent; Neque excludemus tamen nunc & Idololatras Ethnicos, Ut illi magnificum Catechiſtam hunc, (Omnium malorum Ducem,) ad Solis, Lunæque cultum, & totius Exercitûs Cœli venerationem, (*Pendent enim hæc omnia ex Deo, atque Ei ſubordinata ſunt, gloriáque ſuam omnem Deo acceptam ferunt*, Pſal. 19. 1.) Authorem ſibi habeant.

3. Quid ſibimet interea, hac ipſa in quæſtione, reſponderi velit, ipſe nunc videat. Chriſto enim ſuo, ante ſemiſeculum ſolùm ab ipſis fabrefacto, (Sub illius igitur improperii ferulâ, quam Moſes olim Diis Ethnicorum impegit, καινοὶ καὶ πρόσφατοι ἥκασιν, οὓς οὐκ ἤδεισαν οἱ Πατέρες ὑμῶν, Deut. 32. 17.) etiamſi Gloria Divina tribuatur, *nihil tamen Dei Patris gloriæ decedere*, nunc ait, Cat. Rac. p. 123. Qui tamen in ſtolida Declamatione, quam præmiſit adverſus Orthodoxos, ait, *Perquam pernitioſam eſſe iſtam opinionem, quæ Gloriam unius Dei, qui tantùm Pater Chriſti eſt, obſcurat, dum Gloriam eam ad Alium, qui Pater non ſit, transferat*, Cat. Rac. p. 42. Niſi enim iſta, non ſolùm gratis declamitata ab eo, ſed & genuino quoque ſenſu omni carentia ſint, Barjeſui-

tas ipsos oppidò arietant, Christo suo, (qui certè, tam sero vesperè factus ab iis Deus, Pater ille non est,) gloriam Patris jam tribuentes; Orthodoxos autem non lædunt, Qui eandem Christo Domino cum Deo Patre, Quia ipse Deus Filius ab æterno est, Patríque per omnia æqualis, gloriam adserunt. Quod verò modò monitum est, Christum reverâ Alterum à Deo non esse, sed verum ipsum Jehovam, hoc cùm Caussæ suæ fatale fore præsentiret, est ubi è cæteris SScripturæ Locis in V. T. Nomen Jehovæ tribuentibus Christo, unum seligit sibi, pro arte sua Catechistica, quem à se facillimè omnium vel expugnari, vel saltem perverti, illudíque posse sperabat, adserítque, *Ex eo confici non posse necessariò*, *Nomen* Jehovæ *Christo attribui*, Cat. Rac. p. 61. Necessarium igitur fecit, ut & Nos Locum illum nunc adeamus, Qui sic se habet, *Suscitabo Davidi Germen Justum, & Regnabit Rex, & intelligenter aget, & faciet judicium, & justitiam in terra. In diebus illis servabitur Judah, & Israel habitabit cum fiducia. Et istud nomen Ejus, quod vocabunt Eum, JEHOVAH JUSTITIA NOSTRA*, Jer. 25. 6.

4. De Messia igitur an ista omnia dicantur, ecquis est, Qui ambigat, præter Barjesuitam? Ille quidem, Necessitate miserum ad turpia cogente, quoad postrema ea verba de Nomine Jehovæ, nititur in adversum, amentixque suæ, nè desperare prorsùs videatur, prætendit egregium cavillum. Ait enim, *Necessariò non probari hæc de Christo dici, Quia possunt ad Alium referri.* Sed Quid audimus, *Possunt?* An ad aliquem Alium referantur à Propheta, id dicendum est. Veruntamen dabimus misello jam & hanc, (cui Ille toties plurimum debet,) Sequelam, (Quæ reipsâ tamen nulla est,) à Posse ad Esse. Pernegamus enim nos, Posse hæc ad Alium, Præter Christum, referri, quòd *Nomen Ejus, quo vocabunt Eum, sit, JEHOVA JUSTITIA*

JUSTITIA NOSTRA. Audiamus igitur, quî probet, *Posse. E Loco enim simili perspicitur*, ait, *apud eundem Prophetam*, Cat. Rac. p. 61. Locum igitur & illum nunc adscribamus oportet, Quem Latinus quidem Vulgaris ità legit, ut nihil à priore Loco differat, excepto, quòd pro *Israele* habeat *Jerusalem*. Verùm ex Hebræo sic se habet, *Germinare faciam Davidi Germen Justitiæ, & faciet Judicium & Justitiam in terra. In diebus ejus servabitur Judah, & Jerusalem habitabit cum fiducia; Et Iste, Qui vocabit Eam, Justitia Nostra*, Jer. 33. 16. Observate igitur nunc Veteratorem istum, quàm graphicè vulpinetur. Nam neutram ille Lectionem, neque Textûs Hebraici, neque Latini V. ex integro sequitur, sed ex utroque consuit sibi, quod ad cavillum suum consarcinandum maximè faciet. Quanquam ergò in Hebræo sit, quod fallaciæ ipsius ex diametro adversatur, *Et Iste, Qui vocabit*, dissimulatâ tamen hâc clade, ille Latinum Hebræo jam præfert, ejúsque exemplo, legit, *Et istud*, cúmque eo supplet, *Nomen, quo vocabunt*, quod ab Hebræis abest. Veruntamen, quoniam in Latino est, *Nomen, quo vocabunt Eum*, jam ille Lectione eâ desertâ, exclamat, in Hebræo expressè legi, *vocabunt eam*, Cat. Rac. pag. 61. ideóque cùm necesse prorsùs sit istud referri ad Jerusalem, *videtur igitur* ei, (Sed nemini tamen, præterquam ei, tam malum oculum habenti,) *prorsùs verisimile*, Ut verba ea, Vocabunt Eum, *in priore Loco* Jeremiæ, etiam *ad Israelem*, cujus Loco Jerusalem posteriùs jam positam esse hallucinatur, *referantur*. Ei igitur jam per istas strophas, Israel erit, & non Messias, Qui Jehova ibi dicitur.

5. Scopus igitur tam obliqui Animalis iste est: Ut incommunicabile Nomen hoc, *Jehova*, cum adsumento etiam eo, Divinæ solùm Naturæ proprio, *Justitia nostra*, potiùs quàm Messiæ nunc attribuetur, (Ex quo Christum, prout non potest miser non præsagire sibi, in Divinæ Naturæ conditionem elevandi Argumentum invictum sequetur,)

quetur,) cedat jam licebit, per inſignes iſtos Theologaſtros, Iſraeli, vel Jeruſalem, Cuivis omnium, dummodo non Meſſiæ. Nôrunt nimirum, actum de iis eſſe ex parte Euangelii, magíſque in proclivi ſibi futurum, cùm Dies Domini venerit, per Jeruſalem juſtificari Se, quàm per Meſſiam, pérque Iſraelem, quàm per Chriſtum, Salutem conſequi. Iſtud igitur eſt, quòd veriti non ſint, & Jeremiam nunc obtorto collo trahere, fidiculíſque ſuis tam immaniter torquere, ut in eorum gratiam ipſe (Siquid ipſis videatur, audient homines) pronunciet, quòd Jeruſalem, & Iſrael appellabuntur, *Jehova Juſtitia Noſtra*. Sic enim argutantur, Videmus Jeremiam ità expreſsè dicere, in, *Vocabunt eam, Jehova Juſtitia Noſtra*; ex ſimili igitur ratione, ità & priùs quoque de Iſraele præſumi poterit voluiſſe eum, in, *vocabunt eum Jehova Juſtitia Noſtra*. Atque hæc Fraudium ipſius Summitas eſt; Sed ad quam pertegendam, nè fœdè perpluat, & aliis officiis opus ei eſt. Vafer igitur dimicat ſub Latini V. clypeo, & quod Nos modò monſtravimus in Textu eo non eſſe, ſupplere tamen ille ſe ait, ex priore Loco Prophetæ, & pro, *Iſte, Qui vocabit eam*, legi jubet, *iſtud Nomen, quo vocabunt eam*. Iſta præludialis ejus techna eſt: Sed nec iſta ſufficit ei. Altera igitur eſt, etiam in hac ipſa parte quoque, quæ tam aſſutè ſuppletur ab eo. Nam cùm & Latinus V. in priore loco Prophetæ ità claudicaverit, ut ab ipſo Barjeſuita ibi correctus fuerit, Latinus enim Locum eum legit, *Hoc eſt Nomen, quo vocabunt eum*, ſed propter Pronomen affixum in voce שְׁמוֹ, Barjeſuita ipſe, (rectéque hoc,) legit, *Hoc eſt Nomen ejus, quo vocabunt eum*; Suboluit tamen vulpeculæ, ſi & cum correctione ea ſua Locum hunc poſteriorem ità ſuppleret, ut legeret, *Nomen ejus, quo vocabunt eam*; fallaciam ſuam, ex iſto Fœminino Affixo לָהּ, ſibi accerſitam, eodem ſpiritu diffiaret, prorſúſque ſibi inutilem ipſam redderet è duplici ratione, Primâ, quòd copularet Maſculinum illud

lud Affixum in שמו, cum altero eo Fœminino in לה; Secundâ, quòd & aliam Perſonam, Meſſiam ſcilicet, diſertè aſſignaret, Cujus illud Nomen propriè eſſet; Cavet igitur ſibi ab hoc infortunio, atque omiſſo Pronomine *Ejus*, quod ipſe antè tam cautè ſupplèverat, jam legit, ſupplétq; ſic, *& hoc Nomen, quo vocabunt eam.* Hæc eſt illa Altera.

6. Præſumit autem jam, (Atque alia hæc techna eſt, & facilè palmaria;) iſtud יקרא־לה accipi non debere à Nobis niſi ad Modum prorſùs Tranſitivum, pro, *Vocabunt eam*, utcunque præ oculis ſuis jam habeat, in priore Loco Prophetæ, unde jam ſuppleri vult, ל iſtud non appoſitum eſſe, neque יקרא־לו ſcriptum fuiſſe, ſed tantùm יִקְרָאוּ, pro, *Vocabunt eum.* Quid igitur Nos ad hæc? Ex ipſa hac variatione, quâ Prophetam, eadem denuò de re locutum, uti videmus, variandum & nobis eſſe in ipſius Expoſitione, (cùm & Regulariter quoque poſſimus,) non immeritò concludimus. Quanquam igitur nulli negemus, Verbum hoc קרא, etiam cùm ל ſequatur, Nomini in Regimine præfixum, Tranſitivè ſæpe uſurpari, (Exempli gratiâ, Juvenum illud, קראתם לנו, Jud. 14. 15, eſt, *Vocaſtis nos?* atque illud Davidis, קראו־לי לבת-שבע, 1 Reg. 1.28, eſt, *Vocate ad me Bathſhebam*, & ibidem, ver. 32. קראו-לי לצדוק, eſt, *Vocate ad me Sadochum:* Similiter & Pro. 9. 15, & Amos. 5. 8, aliiſque in Locis videre eſt.) Quia tamen ל, quod in priore loco Prophetæ aberat, nunc additur ab eo, Acquiſitivè nunc hoc accipiendum eſſe adſerimus, ut in exemplis hiis è 1 Reg. 1, & in plurimis aliis vulgò accipitur, phraſinque hanc jam exponendam eſſe, *Iſte eſt, quem vocabunt ad eam*, (id eſt, *ei*,) *Jehova Juſtitia noſtra.* Quàm facilè igitur jam confecta tota hæc res eſt, fraúſque omnis ſic detecta, ut plura addere opus non ſit.

7. Quod ad ipſum tamen Verbum hoc יקרא utroque in Loco à Jeremia uſurpatum, attinet, abs Re præſenti

præſenti non erit, breviter admonere, Eſſe reverà *Vocabit*, in Tertia Perſona Singulari, propter quod à Senibus rectè redditur, κλήσει. Sæpe enim Verba uſurpantur in Tertia Perſona Indefinitè, & quaſi Impeſonaliter, ſine Nominativo Caſu expreſſo: Cujus Rei exempla ſunt, Gen. 16. 14. Amos. 4. 2. Mica. 3. 4. & Hab. 3. 17; Nè plura jam colligam. In hiis verò, ex idiomate Stæ Linguæ, ſubintelligitur Collectivum כֹּל, *Quiſque*, id eſt, *Omnes*; Atque indè à Latino V. aliiſque redditur hoc, *Vocabunt*. Cùm verò ex altero ejuſdem Linguæ idiomate ſit, Tertiam iſtam Pluralem Activam loco Tertiæ Paſſivæ ſæpe ſumi, (Ut, *Dent*, pro *Detur*, Nehem. 2. 7, & *Numerârunt*, pro *Numerabatur*, Job. 7. 3, & *Annuncient*, pro *Annunciętur*, Eſai. 44. 7, eodémque exemplo & ψυχὴν σου ἀπαιτῶσι, Luc. 12. 20, nil aliud eſt, quàm ἡ ψυχή σου ἀπαιτεῖται· neque pluribus nunc è V. N'que T. immotor.) Indè jam eſt, quòd Noſtri utroque in Loco hoc Paſſivè enunciârint; Et in Priore quidem non malè, His Name, whereby He ſhall be called: in poſteriore verò, nimis oſcitanter, The Name, wherewith She ſhall be called: cùm verti hoc oportuerit, vel juxta Verba ipſa Hebraici Textûs, This is He, that ſhall call unto her, vel juxta idioma Hebraicum cum fideli ſupplemento, (Sed quia mutatio in Vocem Paſſivam minùs hiis convenit.) eſto, His Name, which Men ſhall call for her, id eſt, Over her, in gratiam Urbis ſcilicet; Ità enim עָלֶיהָ, Num. 11. 29, eſt *Meâ Cauſâ*, & Pſal. 118. 6, eſt, *Propter Me*, id eſt, in bonum, & præſidium meum,

8. Gerræ igitur jam germanæ ſunt, nec niſi brevibus Giaris dignæ, quas Impoſtor hic pòſt obtrudit, quò ſceleratæ ſententiæ ſuæ impetiginem mollire poſſit, atque Scabritiem imminuere. Simulat enim, inclinare animum ſuum, ut *concedat*, (Si obnixè rogetur, putà; Atque ut Chriſtum aliquà beet, nè animum deſpondeat ſcilicet!) *Nomen Jehovæ poſſe ad Chriſtum referri*, Cat. Rac. p. 62. Audin', Bone Jeſu? *Poſſe*,

Posse, atque *Referri*. Hâc igitur forte contento abire Tibi si libeat, i; licet ; Catechista hanc gratiam facit. Et tamen, (ut ejus est mos,) mox titubat, creperámque istam nimis, & reipsâ nullam, præstat. Subjungit enim, *Ex altero tamen Testimonio apparet, asseri non posse, Jehovam simpliciter Christum vocari, Neque ex eo Nomine sequi, Christum reipsâ esse Jehovam*, C.R. p. 62. Verùm ista sunt solùm impuri stomachi, oríque malesani ἐξερεύματα ! Ex utroque enim Loco Prophetæ (à vi, dolóque Barjesuitarum jam satìs per nos liberati,) paret, Christum, Solum Omnium, Sempérque, Propriè igitur, atque Simpliciter, ídque ab ipso Jehova Patre, vocari *Jehovam*, & prout ipsa Natura Jehovæ fert, (In qua Esse & Dici, Unum, Idémque sunt,) reipsâ esse Eum, tum in Se, tum erga Nos, id quòd vocatur; *Jehovam*, In Se ; Erga Nos, *Justitiam Nostram*. Quocirca cùm obscœna hæc progenies Socinina suffuratum ierint Christo Domino Naturam suam, Noménque Divinum, ídque ex ipsis Verbi Divini torturis, & idiomatum Stæ Linguæ Perversionibus, (pro nihilo habentes, quod à Psalmista admonitum est, *Magnificâsse Deum super omnia Nomen suum, & Verbum suum*, Psal. 138. 2.) eò perduxerint, ut Sacro Sanctissimam ipsam Nomenclaturam *Jehovæ*, neque Angelorum cuiquam concessam, neque Hominum, (Qui tamen ex aliis Dei Appellationibus, *El*, atque *Jah*, in Appellationibus suis, in Gabriel, Uriel, Daniel, Esaiah, Jeremiah, atq; (ex utraq;) in Eliah, participes, Deo non improbante, facti sunt ;) vel ipsi popello Israelitico, modò ea Messiæ τῷ διαθρύπτῳ decedat, inscribi nunc fategerint, Vestrum jam judicium erit, Bonæ, Priscæque Fidei Theologi, Annon hoc Genitoris sui (ex Apostolico eo apparatu, Act. 13. 10, insigniter phalerati,) præcipuo suo modo hii homines habeant ; Et an injuriam aliquam à Nobis, (Ligonem ligonem vocare amantibus,) aut contumeliam patiantur, Quòd Honoris, quem merentur, caussâ, indè ex quo effigiem eorum omnium in Catechismi sui Symbolo intueri datum est, Pontificiis nostris Heroibus unâ jam Syllabâ auctiores

auctiores exeant, atque ex Eo Parente ſuo Barjeſuitæ nobis audiant, Ejus plenitudinis, quam Paulus ibi celebrat, Hæredes ex Aſſe, ádq; Viarum Domini, (Rectarũ illarum, & Sanctarum, Quæ in nomine, Verbóque ejus delineantur,) execrandam διαστροφὴν, tam incomparabiles Artifices.

SECT. XXXII.

1. *Articulus Præpoſitivus ſenſum habet vel Univerſalem, vel Eminentem, vel Demonſtrativum.* Σώζειν & ἰᾶσθαι *uſurpari pro* Æquipollentibus. Σωτηρία *de Corpore.*
2. *Ecqua Salus ſine Fide in Chriſtum? Barjeſuita ſubdolè dividit Tempora, in Ante Patefactionem Chriſti, & Poſt. Chriſti* Φανέρωσις.
3. *Catechiſta, cùm ipſe* Agonotheta *ſit, facilè fallere ſcit.*
4. *An Patres ante Chriſtum non crediderint in Chriſtum.*
5. *Dolus malus Catechiſtæ eſt, omittere quæ cõtra ipſum ſunt.*
6. *A Poſſe ad Eſſe, non ſequitur, ſed à Non Poſſe ad Non Eſſe, optimè.* Διαιρετέον τὸ διαιρούμενον. *Articulus ſenſum dividit.*
7. Ἄνθρωπος *pro* Genere Humano. ἐν ἀνθρώποις. *Lapis Macedonum.* Πρῶτον *pro* In principio.
8. Ὄνομα, *quid. Appellationes Chriſti variæ, antequam veniret.* Ἕτερον *De Duobus. Fides in Meſſiam ab Orbe condito.*
9. *Juſtificatio omnis, Salúſq; pendet à mera gratia Dei. Fides in Chriſtum eſt Fides in Deum.*
10. *Fœdera varia è Moſe habemus. Fœdus cum Abrahamo erat fœdus fidei. Fides in Eum, Qui venturus, vel Qui tum venerat.*
11. *Quæ ſit Æra Pateſactionis Chriſti. Quæ & Fides Latronis, Lazari, Baptiſtæ, Zachariæ, Eliſabethæ, Annæ, Symeonis.*

NIhil abs Rei veritate abire eos cenſeo, Qui Articulum in illis verbis Petri, Καὶ ἐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία,

σωτηρία, Act. 4. 12, vel Universaliter, pro Salute quavis, & Quocunq; in genere, vel Eminenter, pro Salute Summa, Æternâque, sumendum opinantur, Cùm tamen dubitandum nihil sit, Articulum hunc, isto in Loco, atque ex mente Petri, Relativam imprimis, atque Demonstrativam Vim sortiri, additúmq; esse, Ut Suppositioni, quam præmiserat, εἰ ἀνακρινόμεθα, ἐν τινι οὗτος σέσωσται, ver. 9, directè respondeat, ab Eo fuisse. Hoc igitur est, quod Apostolus vult, ἡ σωτηρία, id est, ista *Salus*, qua de nunc quæstio est, & quâ frui Claudum istum videtis, consistit ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ, id est, à Persona alia nulla concessa ei est, & ex alia nulla Virtute processit, quàm ut nunc à me expositum est, scilicet, *In Nomine Jesu Christi Nazareni illius* (Nam idem est & heic Articuli in τῷ Ναζωραίῳ momentum;) *Quem Vos crucifixistis, Deúsque suscitavit è mortuis*, ver. 10. Verti igitur à Nobis oportet, And not in any other is this Preservation. Euangelistis autem σώζειν esse sæpe pro ἰᾶσθαι discimus è Matth. 9. 21, & Mar. 6. 56; versáque vice, ἰᾶσθαι esse pro σώζειν, è Matth. 13. 15, & Luc. 4. 18; Sed & ipsa σωτηρία de Temporalibus, atque Corporeis conditionibus usurpatur alibi à Luca, Act. 7. 25, & 27. 34. Quòd verò Interpretes, Latinus V. Nostríque, & Expositores (quantum memini) omnes ità exponant hunc Locum, ut in sensum illum Eminentiæ præcipuè propendere se demonstrent, optimâ ratione factum ab iis est, propter subjunctam ibi à Petro adfirmationis suæ Rationem. Sequitur enim, ὅτι δέ, atque ex utroq; eo Vocabulo, è Copulativo ὅτι, quod nunc κατ' ἔνδειαν apponitur, paríque cum antedictis firmitate gavisum, etiam & antedictis illis Virtutem suam impertit; Quantò magis verò ex ipso Causali δέ evincitur, Hæc in Universo genere interpretanda esse? Humano enim Generi nihil Salutare (Salutem quamcunque dicere velimus,) contingere posse, Quod ex Nomine isto Jesû Christi non profluat.

2. Genuinus igitur cùm iste, & Nativus Loci sensus sit, atq; in Se irrefragabilis, Polonus ille Sophista ὁ πολὺς, Quia in

in adverſum, haut auſus ſit γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ferri, (Quantumcunque ipſius interſit non ferre, Chriſtum Salutis univerſæ Mundo Fontem eſſe;) ad conſuetas ſtrophas Se recipit, tectéque tandem ſervare ſe ſperat, & per dolum Caput ſuum liberare, à tam craſſo infortunio. Quid igitur facit? Quæ Catechiſticæ ſuæ impoſturæ non ultima Laus eſt, Sponte (ſi placet) ſuâ largitur aliquid, Ut vel indè, inficiandi, quod maximè negatum vult, licentiam ſibi præſtruat. Illam igitur Quæſtionem ipſe ſibi magnificè proponit, *Ergò ſine fide in Chriſtum nemo juſtificabitur?* Cat. Rac. p. 271. reſpondétque Pugilicè, atque ut Bonæ Fidei nemo magis ingenuè, *Nemo prorſùs.* Quid potuit ergò fortiùs, candidiúſve dici? Verùm jam, ut Barjeſù filium agnoſcere poſſitis, Qui aliud velit, aliud dicat, alterâque manu Panem, alterâ Lapidem oſtentet, haut citiùs Duo ea verbula, Veritatis tantum ſpirantia, protulerat, quàm corrigit, comprimítque Se, Ut hâc demùm fraude, quod negare antè non poterat, Sceleſto ſuo Gloſſemate corrumpat, ſubruátque. Adnectit igitur, *Verum id De eo tempore intelligendum eſt, quo Chriſtus patefactus eſt, Nam quod attinet ad Tempus, quod Chriſti patefactionem anteceſſit, De eo affirmari id non poteſt,* Cat. Rac. pag. 271. *Id?* Quid? Opus eſt, ut eloquatur, *Servari ſcilicet Homines per fidem in Chriſtum:* & ut Tempus quoque Patefactionis Chriſti quodnam velit, explicet: Satis enim ambigua, atque in Sacris Literis peregrina eſt iſta Vox *Patefactionis Chriſti*; Dicat igitur, Quid ſit? An Manifeſtationem Domini in Carne vult? Vereor, ut tam rectè ſentiat. Non placet utcunque ei iſta Locutio; Magno enim malo ſuo jampridem ſenſit, Divinam Chriſti Naturam nimiùm ſupponi, probaríque ex hoc Φανερωθῆναι ὁ θεὸς σαρκὶ, 1 Tim. 3. 16. Patefactum tamen eſſe nuſquam in SScripturis de Chriſto occurrit, niſi Rom. 16. 26, Ubi Latino V. viſum eſt, Φανερωθέντος δὲ νῦν, reddere, *nunc Patefactum eſt.* Sed nè longiùs moremur. Ille *Patefactionis Tempus* per hunc dolum dicit, ut Chriſto, quod Ei ex Natura Divinum eſt,

eſt, ubi velit, detrahat, neque eum non Novitium eſſe, aut in aliquo numero inter homines haberi, ſinat, ante Reſurrectionem Ejus. Has bellus hic Barjeſuita metas Servatori noſtro, hæc tempora ponere intelligendus eſt, Summáque jam deteſtandi Dogmatis eſt ei, Donec Euangelium Chriſti per Apoſtolos promulgatum eſt, Neminem in Chriſtum credidiſſe, nedum ex ea fide quenquam Juſtificationem atque Salutem conſecutum fuiſſe.

10 3. Sciebat autem ex iſto Dogmate, non poſſe ſe non in neceſſariam quidem, ſed tritiſſimam ſibi arenam, Pugnandi cum SScripturis, deſcendere. Hac igitur in parte Ut ſe nunc paret, non vulgaris aſtutiæ (*Dolus* enim, *an Virtus, Quis in hoſte requiret?*) notâ dignum eſt. Nam cùm ipſe ſeſe inter ſuos, jam indè à principio non Athletam ſolùm, ſed Agonothetam (Catechiſtam enim, & Dictatorculum) conſtituerit, putà Qui pro ſuo ſolius arbitrio non Præſidem ſolùm agat, Judicémque aut Moderatorem, ſed & Certationis totius In-
20 ſtructorem, & Deſignatorem, Qui Leges igitur omnes, Modóſque ut velit ipſe, Muneribus hiiſce ponat, Excluſis jam infinitis è SScriptura Argumentis, (Quæ in procinctu ſtare videbat, ipſíque ineluctabile exitium minitari;) Unico tantùm Loco in adverſum inſtruit Interrogatorem ſuum. Satin' igitur ſibi ſapere videtur Veterator? Satin' domi ſuæ plaudere, foris utcunque ſibiletur? Quem enim illum unicum? Quem ipſe probè perſpiciebat, nullum reverà eſſe; Poſſe igitur ſe & ſalvâ Re certare, & telum tam retuſum, cum ſumma ſua glo-
30 riola, ubi volebat, repellere. Sic igitur in prælium ruit; *Veruntamen Locus ille*, Act. 15. 11, *repugnare videtur huic Sententiæ, ubi ait Apoſtolus, Nos per gratiam Jeſu Chriſti ſervatum iri, Quemadmodum & illi Patres*, C. R. pag. 272. Atque in hoc Certamine jam mirum quantum digladietur! Ohe! Quàm terribiliter aerem undique verberat! Vel geminam ei Pagellam implet hæc ευαεμαχία, Quæ nè umbram tamen aliquam habere potuiſ-

 ſet,

set, nisi ipse (More suo, si dixero, satis non est; sed) indole suâ, (Novistis enim Hominem, atque Parentem ejus,) Textum ipsum, quem contra se producit, violarat priùs, fœdéque corruperat.

4. Quæritis verò, Quo modo? Imò, Non Uno modo. Nam & dicto Apostoli Principale vocabulum surripuit; & Litis dein totius Principale Vocabulum subornavit sibi. Apostolus enim dixit, *Sed per gratiam Domini Jesu Christi credimus servari, quemadmodum & Illi.* Jam iste, licèt *de fide in Christum* Quæstio ei primùm instituta sit, Verbum tamen πιστεύομεν clanculum subducit, aitque, Apostolum dicere, *Nos per gratiam Christi servatum iri.* Verùm, inquies, hæc Duo ἐσφυμμένα sunt, Quódnam ergò hoc furtum erit? At non sunt, Ut mox parebit. Pergit enim Falsarius, & Quia τὸ κεινόμενον in Prima ea Quæstione est, *An Patres ante Christum in Christum crediderint*, De hoc igitur ut agere videatur, Quanquam Apostolus dicto suo nil aliud subjunxerit, quàm, *Quemadmodum & illi*, iste porrò obtrudit, quod ab Apostoli mente longissimè abest, *Quemadmodum & illi Patres.* O factum Barjesuiticé! Habuerit verò jam, necne, ex Orthodoxorum Partibus aliquem, (minùs cautum tamen, solidúmve, Linguæque Græcæ minùs callentem,) ex hoc Loco ità argumentantem, Seclusus jamdiu à Libris, haut scio quidem, neque certè credo, Quia ipse nemini eorum (quod pro more tamen suo alibi facit,) hoc nunc imputat. Sed id nunc non quæritur; Neque quicquam obstabit, quin in ipsum solum hæc faba tota cudatur. Nam si ipse Principale illud Verbum πιστεύομεν non surripuisset è Textu, vel indè facillimè diremta fuisset hæc Lis; Πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι, ait Petrus. Manifesta autem Ellipsis est, Suppleatur igitur, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι πιστεύουσι. Quo quid simplicius, aut naturæ ipsi convenientius excogitari potest? Petríque Argumentationem hanc esse, abunde probare me memini in Superioribus, *Quomodo nos credimus salvari per Christum,* &

& illi ad eundem modum credunt. Adeóque Pax jam alta eſt nobis. Neque enim Petrum quicquam de Patribus ſuis è Gente Hebraica, (Quorum obiter utcunque mentionem fecerat,) ſed de Filiis ſolùm ſuis è reliquis Gentibus, ejuſdem ſecum Fidei in Chriſtum jam participibus, ibi loci ſtatuere, manifeſtum eſt. In aerem igitur abit hæc omnis Barjeſuitæ Ventilatio, Armis Luſoriis jam agere ſatis contenti, ſed abſtinere ſe interea, (nè luat, ruátque,) à Decretoriis.

5. Nimis puerile igitur Sophiſma eſt, concludere, *Neminem ante Chriſtum in Chriſtum credidiſſe*, Quia ex iſto Loco (ea de re nullatenus inſtituto,) nihil in contrarium probari poteſt. Abundant interea SScripturæ argumentis in Orthodoxæ ſententiæ probationem; ſed Barjeſuita noſter ſolerter ratus, ſuâ intereſſe, ſi ſalvus eſſe velit, alia Loca omnia nec videre, negligeréque, Ità ſe callidè fert, acſi nuſquam quicquam contra ipſum corradi poſſit, præterquam ex alio quodam Textu, Quem tamen (pro ſumma ſua aſtutia,) Objectori ſuo contra ſe ſubminiſtrare noluit. Quidni? Ilt, vel ea ex præteritione, haberetur Locus à Socinulis ſuis pro non digno, Qui in oppoſitum prematur, Sed ipſe tantùm in tranſitu ſuo eum (Nè non ad omnia Stratioticè deſcendere videretur,) talitro levi ſic mactat, *De eo enim tempore quo Chriſtus patefactus eſt, illa Petri verba accipienda ſunt*, Act. 4. 12, *Non eſſe Nomen ſub Cœlo datum hominibus, per quod ſervari oportet, niſi nomen hoc Jeſus*, Cat. Rac. pag. 271. Actum igitur jam eſt; Periit & iſte Locus vel unico ſpiritu Exterminatoris Czarkoviani! Verùm enimverò Quis non deamabit ob hæc conſilia graphicum Nebulonem? De Loco illo priùs citato, Qui nihil ad hanc rem eſt, magno cum ſtrepitu interrogari ſe vult, ínque eo refutando duas Pagellas totas fortiter inſumit; Locum vero hunc, Qui diſertè hanc rem agit, támque perditè ipſi adverſarius eſt, ut tota Cohors Barjeſuitica ei refutando non ſit, pro nihilo habet, tantúmque non

prætérit. Veruntamen pro infinito, tum animi ſui candore, tum ingenii exceſſu, tanti utcunque non ſit, ut objici mereatur, intactum tamen non relinquit, ſed verbo uno, alteróque, ἐκ παρέργου, quod in tam levi argumento ſatìs ſupérque eſt, conculcat ſtatim, proteritque. O Crudele Fatum!

6. Verùm hoc crudelius tamen, quòd non ſic abire nobis poterit Magnus Ardelio. Technis enim ejus in culo habitis, Nos Loci iſtius, (Longè quidem Divinioris, quàm cui poſſit ars aliqua Barjeſuitica nocere;) verba ipſa primò proferimus, ὄυτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς, Act. 4. 12. Jam ad hæc, Quid? *De Tempore poſt Chriſtum patefactum accipienda ſunt*, ait Moſcorovius. Nos contrà, De Solo tempore poſt Chriſti Adventum in Carne, (De Solo autem niſi ipſe dicat, jam herbam porrigit,) accipienda non ſunt. Utri credetur? Qui adfirmavit, inquimus, ipſe jam probet. Probet autem? Ergóne Adfirmanti Catechiſtæ tanto non credimus? Probat igitur non leviter; Negat enim, *De Tempore Priore id affirmari poſſe*, Cat. Rac. pag. 271. Etiámne & Neganti jam non credemus? Certé. Qui nunquam non ſummo cum faſtidio repellimus familiares ejus Inconſequentias, *Sic eſſe, Quia poteſt ſic eſſe*; agnoſcimus jam hoc optimè ſequi in Negativo, *Non poteſt eſſe*; *Ergò non eſt.* Sed novimus, Qui Vir ſit: Poſcimus ergò nunc, ut probet nobis, *Non poſſe ſic eſſe.* Quoniam verò hæret ei hæc aqua, agatur igitur, quod jus & fas eſt, & Nos jam audiat. Probamus enim nos, ea verba Petri, à ſolo poſt Adventum Chriſti Tempore deſignando tam longè abeſſe, ut neceſſarium ſit De Tempore Priore accipi. Probamus autem (Quæ vera Critica eſt,) ex ipſis verbis. Licèt enim ille, (Latino V. ubi in rem ſuam facit, uti contentus,) ſic hæc legerit, *Non eſt Nomen aliud ſub Cœlo datum Hominibus*, ità tamen legenda eſſe prorſùs negamus. Verbum

enim

enim Petri neque est δίδοται in Præsenti, neque in Præterito δίδοται, neque ἐδόθη in Aoristo, sed est Verbum Substantivum Præsens, ἐστί, Cui Participium quidem Præteritum, δεδομένον, pòst adjungitur. Jam ista verò Syntaxis ex ipsa natura Græci sermonis, ad omne retrò Tempus recurrit, valétque hoc, *inde à principio, Nomen istud solùm, & nullo unquam ævo aliud, datum est.* Mirè autem augetur à SSpiritu hujus Expositionis necessitas, per additionem Articuli, Neque enim dixit, οὐκ ἔστιν ὄνομα ἕτερον δεδομένον, sed cum interjecto Articulo, οὐκ ἔστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν, τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις. Græcè igitur nihil novit, qui non intelligit, Sensum verborum ex parte dividi jam per hunc Articulum, cúmque interpunctione sua post οὐρανὸν, reddi oportere, *Non est Nomen aliud sub Cœlo, quod datum,* (Supple, *unquam fuit,*) *inter Homines.* Ad omne igitur ævum, indè ab Homine creato, ádque Locum omnem, extendi debet, atque à Nobis, habitâ ratione quoque alterius Articuli, sic verti, **For there is not another Name under [the Cope of] Heaven, that [ever] was given among men, by which we must be saved.**

7. Quid quod & hoc ipsum ex altera ea parte, ἐν ἀνθρώποις, validissimè quoque firmetur? Nam & sine Præpositione ea, (Et sine ea ipsi quidem legerunt, cùm, *Datum Hominibus*, reddiderint,) vocabulum tamen ἄνθρωποι in numero Plurali, si Absolutè ponatur, nullámque Locorum, Temporum, aut Personarum limitationem secum ex verbis ipsis ferat, in Universo genere accipiendum esse, Totum enim Genus Humanum designare, tam familiare in N. Test. est, ut otio abutentis esset, exempla jam congerere. Sed cùm & ἐν ab Apostolo additum sit, δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, dicant, obtestor, Quis usus istius Præpositionis sit, (habent autem exempla ejusdem, Luc 2. 14. & 16. 15.) nisi ad ævum omne designandum, ex quo Homines fuerunt? Apud Paulum verò singulare Exemplum occurrit, tum Partici-

cipii hujus Præteriti, tum Præpositionis quoque adjunctæ, in illo Macedonum encomio, Τροεῖζοντο δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τῷ χάριν τῷ Θεοῦ, non dicit, τῷ δοθῆναι, sed, τῷ δεδομένῳ, neque, τῶν ἐκκλησίαις, dicit, sed, ἐν τῶν Ἐκκλησίαις τῶν Μακεδονίας, 2 Cor. 8. 1. Et Quorsum hæc? Ut ex utriusque Locutionis momento, eò magis Corinthiis significaret, Macedonas mirabili planè exemplo, haut citiùs Christo Nomina sua dedisse, quàm & Res; Atque indè ab exordio Fidei suæ, quamprimùm Ecclesiæ esse cœperant, cœpisse & Ecclesiarum in Judæa (præter omnem Apostoli ipsius spem, aut expectationem,) Adjutores esse, Dedisse enim Se πρῶτον, ver. 5, (id est, in ipso principio Conversionis suæ,) Deo & Apostolis, Ut quantum ipsi vellent, ab iis sumerent, in subsidium Ecclesiarum. Vertatur igitur à Nobis & iste Locus, But themselves they gave at the first (sive, at once) to the Lord, and to us, at the pleasure of God.

8. Petrus igitur quod nunc dixit, *De Nomine quod datum fuerat in hominibus ad Salutem*, ab Orbe condito Generi Humano datum intelligit, aitque, Nomen nullum fuisse, hoc est, Nullius Personæ Authoritatem, Potestatem, Dignitatem, Facultatem, (Omnia enim hæc sub hoc vocabulo Ὄνομα in Sacris libris comprehendi solent,) unquam fuisse ad Salutem hominum, præterquam Hujus Unius, Jesu Christi Nazareni; Quacunque aliâ Appellatione Ipse insignitus, antè innotuerat iis, sive *Semini Mulieris*, Adamo promisso, Gen. 3. 15, sive *Semini Abrahæ*, ad omnium Nationum Benedictionem, Gen. 22. 18, sive *Shilo*, Gen. 49. 10, sive *Salutaris Domini*, ver. 18, sive *Redemtoris sui*, Job. 19. 29, sive *Prophetæ, similis Mosi*, Deut. 18. 15, sive *Messiæ Domini*, Psal. 2. 2, Aut si quæ fuerint aliæ, antequam nasceretur Jesus, nomenclaturæ Ipsius, In Eum Ipsum tamen unicè consentiebant, neque ὄνομα ἕτερον unquam fuit, (fuisse ἄλλο non negat, Variis enim Titulis Ipse subindè exprimebatur: sed ἕτερον fuisse, pernegat,

gat, Græcis enim id, δὴ δοῦν τάσιτον.) Quia Persona alia præter Jesum Christum, Humano Generi unquam ad Salutem proposita nulla est; Ipse verò Messias ab origine Mundi, (Quicquid seri hii Nepotes sophisticentur in contrarium;) propositus est, Petro jam apud Synedrii Magistros, tanquam ex ipsorum concessis, hoc agente; Contendit enim, ex hac occasione Salutis Claudo præstitæ, Quem Ipsi à Deo Hominibus ad Salutem ab initio propositum fuisse docebant, Messiam suum scilicet, Jesum illum Nazarenum, Quem illi dudum crucifixerant, hunc Ipsum esse.

9. Sed habere se tamen Catechista prætendit, de quo porrò litiget. Quanquam enim hæc Duo non possit non concedere, primò, Etiam ante Christi (ut ille loquitur) Patefactionem, adfuisse hominibus Justificandi, (ità enim, sed crassiùs loquitur,) rationem, C. R. p. 271. secundò, Ob fidem suam in Deum eos tum justificatos fuisse, Duo tamen alia sunt, quæ negat; Primò enim ait, *Eam justificandi rationem, in fœdere per Mosen dato, non fuisse comprehensam.* Fuerit verò necne, nos nunc non disputabimus; Nam, Quid ad præsentem Quæstionem? Quod igitur adsuit, ut probet non fuisse, *Quia omnis tum Ratio Justificandi ab ipsa Dei gratia merè pependit*: hui! Quàm ἀλόγως hoc nunc ab eo, quàm ἀλογίστως dictum est! Quasi aliqua unquam Justificatio, Salúsve hominibus obveniat, quæ ab ipsius Dei gratia prorsùs non pendeat? Secundò verò ait, *Eos tum ex fide in Christum justificatos non fuisse.* Quidni verò? Ex Duplici obtentu; Uno, *Quia justificabantur per fidem in Deum.* Rectè; Et nos toti adsentimur: Sic enim statuimus, Fides in Christum, est Fides in Deum; Non pugnant igitur hæc, Adeóque ea Ratio nulla est: Altero, *Quia ea justificandi ratio per fidem in Christum, in ipso fœdere continetur.* Continetur certè nunc in fœdere Euangelii. At Quid indé? Ergóne ante Christi adventum in Carne ad Euangelii sui fœdus universis Gentibus impertiendum, non potuere homines, (præsertim,

Qui extra fœdus Dei non erant,) eo privilegio ex Deo beari? Quàm plena sunt Inconsequentiarum hæc omnia! Verùm ità fieri necesse est; Unum enim Absurdum, Unum Maximum, dederunt ipsi sibi; Oportet ergò Infinita sequi. Atque hæc Barjesuiticæ Theologiæ jam Summa est!

10. Veruntamen cùm eam Justificandi rationem per fidem in Deum, comprehendi negaverit in fœdere per Mosen dato, interrogemus jam necesse est, De quo se Fœdere intelligat dicere. Nam si de Lege ipsa, Fœderéque Voluminis, quod in Sinai conscriptum est, Exod. 24. 7, loquatur, egregiè nugas agit. Nam, Ut nihil urgeamus de Typis in ea Lege, suam ipsorum umbram, mentémque abunde proclamantibus, ádque Fidem in Deum omnes, quibus anima pro sale tantùm data non erat, perducentibus, Erant tum & alia quoque Fœdera, quorum notitiam Mosi solùm acceptam ferimus, & quæ ex accessu Legis Mosaicæ neutiquam cessabant. Pacti enim rationem aliquam habebat, quod cum Adamo initum est, Gen. 3. 15, cúmque Noacho pòst repetitum, ברית expressè dicitur, Gen. 9. 9, sed præcipuum cum Abrahamo illud, nec sine jurejurando à Deo ictum est, Gen. 22. 17, ex quo reperimus Abrahamum ità Patrem Fidelium omnium factum esse, Rom. 4. 11, ut etiam æternùm jam perduret ea Relatio, atque Qui sub N. T. credunt, propter Fidem suam in Christum Abrahami Filii nuncupentur, Gal. 3. 7. Temere igitur, falsóque illud negavit. Quum verò porrò adsumat, quòd Fides, quam ante Christi Adventum homines in Deum habebant, *Non includebat fidem in Christum; eôque Apostolus aiebat, Fidem venisse per Euangelium*, C. R. pag. 272. merum & hoc Sophisma est, atq; misella captiuncula. Ex eo ipso enim loco Apostoli, (cujus jam verba citare haut ausus est, sed in margine solùm suo, (De qua autem technula hoc interdum faciat, jam antè monuimus;) notat è Gal. 3. 22 ad 25.) liquidissimè paret, Apostolum ibi de Fide in Christum loqui; Sed cum distinctione tamen Temporis,

oris, Fidem enim eam esse, Vel in Eum, Qui venturus erat (Quæ Patrum fides ante Christum natum erat;) vel in Eum, Qui jam venerat; (Quæ Pauli ipsius, & Galatarum, ad quos ille hoc scribebat, sed & omnium Christianorum hodiéque est;) Venítque ista in omnes Gentes per Euangelium.

11. His autem ità conclusis, sub gemina jam conditione, condonabimus Homini insulsissimam suam Illationem, *Atque ad eum modum, Illi, non propter Fidem in Dei Filium, sed in ipsum Deum, sunt justificati*, C.R.p.272. Primâ, Ut ab Hæreseωs suæ Hæredibus exponatur nobis, Quam ipsi Æram statuant Tempori Patefactionis Christi; An, eodem Die cum Æra nostra Christiana, propter Dominum tum nascentem; An, non nisi Septimo Vitæ ejus Lustro exeunte, postquam resurrexerat scilicet, incipientem: Alterâ, Ut respectu ad Æram ab ipsis institutam habito, ostendant etiam nobis, ex istis, quas jam finxerunt sibi, Classibus, *Credentium in Deum ipsum*, atque *Credentium in Dei Filium*, in utra locari jusserint eos, de quibus nunc subit quærere. Neque tamen de Priscis Prophetis, indè ab Orbe condito, Christum tam manifestè intuentibus, annunciantibúsque, instituemus hanc Quæstionem; Sed de Christi ipsius ævo, déque Patefactionis Ejus vel Synchronis, vel proximè Prodromis. Sanctum enim illum Latronem, Qui Christum Dominum in ipsa Cruce confessus, gratiámque ipsius precatus, præsentaneæ Salutis Promissum impetravit, Luc. 23. 43, Utri Credentium Ordini addicere decrêrunt? Lazarum etiam, à Christo dilectum, Joan. 11. 5, An sine fide abiisse in primo suo Excessu, volent, aut in utrius Fidei partibus accensendum? Ipsum etiam Præcursorem Christi, Prophetam Altissimi, Luc. 1. 76, Pronubum illum, & Sponsi Amicum atque Administrum, Joan. 3. 29, Qua in Classe quæremus, doceant. De Parentibus quoque ipsius respondendum erit, De Zacharia, Qui tam multa, tam illustria vaticinatus est De Salute hominum, per Christi Stellam tum ortam prænunciata, Luc. 1. 78, Déque Elizabetha,

zabetha, Quæ Matrem Domini, perpaucarum licèt Hebdomadum tum atque Secretam Parentem, è vocis ſolius appulſu adeſſe perſenſit, Beatam tamen prædicavit, ex Fide magis, quàm ex Fœtu, *Beata*, ait, non, *Qua concepit*, ſed, *Qua credidit*, Luc. 1. 45. Dicant denique & Annam Prophetidem, Viduam illam præſtantiſſimam, Domini Jeſu, nondum Bimeſtris, ſed & tum Redemtoris, Prædicatricem, Luc. 2. 38; Et Senem Symeonem, flagitantem à Deo, cùm oculi ſui jam viderant τὸ Σωτήριον Ejus, Lumen Gentium, Gloriámque Iſraelis, Ut illico dimitteretur in pace, ver. 29, Ex qua Diptychorum ſuorum pagina iſtos collocent, Qui de Tempore aliquo, quod Chriſti Patefactionem anteceſſit, Fidem in Chriſtum adfirmari poſſe, tam improbè negitent.

SECT. XXXIII.

1. *Argumenta Hæreticorum, Nè SSpiritus Perſona ſit.*
2. *Nominari eſt Perſonarum. Eſſe Dei, & Nomen Dei, idem ſunt. Quomodo Perſona dicatur Eſſentia Individua.*
3. *Perſonalitatis ratio in Divinis non accerſitur ab Individuatione; Formalis ratio Individuationis eſt à diviſione omnium ſub una Specie.*
4. *Alia eſt Regula Naturæ Cõpoſitæ, alia Divinæ & Infinitæ.*
5. *Unus Deus in Unica Subſtantia. Sed impropriè dicitur una numero.*

NE Sanctus Spiritus in Deitate Perſona eſſe videatur, ut interpellare poſſit Promiſſor Racovianus, Magno ſe hiatu Argumenti Quintuplicis Dominum facit. Prima autem ſutura illius eſt, *Quia ſunt in Scripturis ea, quæ Sancto Spiritui attribuuntur, & nullâ tamen prorſus ratione Perſonæ conveniant*, C.R.p.213. Verùm Paralogiſmus iſte jampridem à nobis non diruptus ſolùm, ſed & abolitus penitus eſt. Altera ei plica eſt, *Quia Sanctus Spiritus non eſt extra Deum natura, ſed in ipſo Deo*, C.R. p. 213. Verùm & huic quoque ſtrophæ larvam, per quam verba pro nobis

bis maximè facientia contra nos dimicare jusserat, omnem detraximus. Quarta verò est, *Quia Spiritus Sanctus Dei Virtus est*, C.R.p.214. atque hujus etiam impostur æ cavillum abunde refutavimus. Supersunt solùm Tertia, (Ordini enim ipsius jam insistimus,) Quintáque, Quia nondum eas in aliquam Critices Sacræ σύνταξιν (quam præcipuè in hiis Exercitationibus sectamur,) introduxerimus, nè tum cùm ex occasione Initiationis nostræ in Christum, Divinam illam Formulam, in quam malesana hæc Dogmata peccant, *In nomen Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti*, Mat.28.19, ex parte Baptismi, examinaverimus. Tertia autem est, *Quia superiùs demonstratum est, Unam tantùm esse in Deitate Personam*, C.R. p.214. *Demonstratum* autem? Neq; nos acquiescimus? O nos perditè contumaces! Sed ubinam Gentium extat ista Demonstratio? Esse quidem meminimus, cùm in cognitione earum rerum, quas ad Essentiam Dei pertinere ait, Dichotomiâ futili institutâ, Esse duûm generum, Unum, *Quæ cognitu ad Salutem sint prorsùs necessaria*, Alterum, *Quæ ad Salutem vehementer utilia*, C.R.p.25. atq; ad secundam hanc classem pertinere, *Ut cognoscamus, In Essentia Dei unam tantùm Personam esse*, C.R.p.32. jussus à suis, hoc ipsum demonstrare, respondeat, *Hoc sanè vel hinc patere potest, Quòd Essentia Dei sit Una numero*, C.R.p.32. Hæccine igitur est ejus Demonstratio, quam crepat? Tam gratis dicta hæc? tam tenuiter adserta? Eugepæ! Vel hinc igitur patere potest, quàm facili negotio Socininnulos ille suos nôrit, ubi libet, ludos facere! Quod semel enim ab eo, (quàm futiliter cunq;) dictum est, post ducentas pagellas iterare dignetur, jámque, (quia bis dictum) ecquis, etiam fortiter adfirmanti, non credet, Demonstratum ab eo satis esse?

2. Sed bona cum Magistri venia, Quænam est ista Consequentia? *In Essentia Dei est Una tantùm Persona, Quia Essentia Dei est Una numero.* Hanc enim Illationem nos majore multò cum facilitate, quàm obtruditur, repellimus. Videmus nimirum, labore suo non caruisse, ità sibi formare hæc dicta, ut stolidæ sectæ suæ Argumenti aliquid secum portare

portare videri poſſet, quod iners reverà, atq; elumbe verborum aucupium eſſe nobis cõſtat, nihílq; præterea dicere, quàm quod ab initio miſerè effutierant, *Eſt Unus tantùm Deus; Ergò, non ſunt Tres Perſonæ.* Vapulabit igitur nobis inficetus Demonſtrator hic cum coacta ſua Inconſequentia, quam nos non citiùs Chriſtiani evadimus, quàm retundere docemur, Baptizati in nomen, (in Unum Nomen, id eſt, in Unum Numen, Unus ergò Deus eſt;) Veruntamen Unum illud Nomen, eſt *Nomen Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti.* In eodem igitur Nomine, (Quia nominari eſt Perſonarum;) In eadem ergò Eſſentia (Quia in Deo, Eſſe Dei, & Nomen Dei, idem ſunt:) ſunt Tres Perſonæ. Atq; hoc jam, ipſum τὸ ζητούμενον, & controverſiæ inter nos Caput eſt; Cujus iſte terminos verſipellis, paululùm, fruſtráq; immutando, jam ſtolidè gloriatur *Demonſtrare ſe*, nobis non ſine riſu percipientibus, eum idem per idem dicere. Atq; hâc quidem cùm minùs ſibi ſucceſſurum eſſe, ipſe ſatìs perſentiret, deſerit eam Sequelam, moréq; ſuo ſophiſtico (ut aliquâ pergere videatur) novam Captiunculam ſubornat, *(Nullo pacto poſſe eſſe plures Perſonas in Eſſentia Dei, Quia Perſona nihil aliud eſt, niſi Eſſentia individua intelligens*, C.R. p. 32.) Nam quid tum, ô Bone? Nè quidem auſus eſt, quid indè concluſum velit, diſertè dicere; Meram enim λογομαχίαν eſſe novit; Maluit ergò à Pueris ipſis ſuis ſibi intentari hoc Moſtellum, quàm ab Illo efformari. In hoc autem recidet, Dato, Perſonam quamlibet eſſe Eſſentiam Individuam, tum ſi plures Perſonæ ſint in Eſſentia Dei, plures Eſſentiæ erunt in Eſſentia Dei. Et jam ad hoc, Quid nos? Certè, quia ità loqui amat Sophiſta, adhuc etiam ſciſcitamur, Quid tum? Concludétne, Ergò, Plures Dii erunt, & non Unus Deus? Negamus jam ei & hanc Conſequentiam: Vel ab ipſo enim præſupponitur in contrarium. Nam iſtas, quas ille plures Eſſentias captioſè appellitat, in Eſſentia Dei eſſe, id eſt, in una eadémque Eſſentia, planè profeſſus eſt; In Una autem Eſſentia Dei, unus ſemper Deus eſt: Ideóque à pluribus Diis, puerilis iſte metus eſt; Et ad plures Deos, non niſi Sophiſtica argutatio.

3. Gratu-

3. Gratuletur igitur jam ſibi (quantum volet) quæſitam hanc à ſe de Eſſentia Dei fraudem; Ad quam tamen quòd aptare ſperet, quæ in natura Communi, De rebus quibuſcunque aliis, earúmque eſſentiis dici ſolent, egregiè fruſtrà eſt. Nequâ igitur immittamus nos nunc in non neceſſariam aliquam Metaphyſicorum concertationem, Habeat, quod tantopere flagitat; Eſto *Perſona*, nihil aliud, niſi *Eſſentia individua intelligens*. Neſcítne verò, longè aliam eſſe rationem Rerum in Natura Creata, Finitâque, Aliam, in Infinita, atque Divina? In hac igitur, Perſonalitatis rationem non accerſendam eſſe ex aliqua Individuatione Eſſentiæ, vel ipſe jam ſatis confirmat, Qui *eſſe Unam in Eſſentia Divina Perſonam*, ſine hæſitatione aſſerit, C. R. p. 32. Jam verò in Perſonam omnem, quacunque in natura fuerit, Divina, an Alia, ab eo jubeamur, pro Eſſentia Individua habere, Ipſe nunc eſt, qui plurium Eſſentiarum in Divinis Introductorem ſe facit. Ubi enim una Perſona eſt, ſecundùm ipſius hanc regulam, plures eſſe neceſſe eſt: Perſonalitatem enim ex Individuatione oriri, ait; Formalis autem ratio Individuationis conſiſtit in Diviſione hujus à reliquis in eadem ſpecie; plures igitur ibi eſſe ſupponitur. Verùm extremæ jam audaciæ, amentiæque eſt, Regulas ad compoſitam ſolùm, Limitatámque Naturam pertinentes, Divinæ Naturæ adſcribere, Actúmque illum Puriſſimum, Qui tota eſt Eſſentia Simplex, ac prorſus Incompoſita, ſub creatarum rerum conditionibus, & legibus cogere. Faceſſant igitur à Divinis Individuationis rationes; Soliſque Compoſitorum Naturæ ſerventur reſtrictionum iſtarum Hypotheſes; Divinæ autem Perſonæ aliam prorsùs, longéque diviniorem Perſonalitatis ſuæ inter ſe γνῶσιν habere intelligantur, Filii nimirum Perſonam, ex æterna ea Generatione, quam ſemper à Patre habuit, à Patris Perſona diſtingui, Sanctíque Spiritûs Perſonam, ex æterno à Patre, Filióque Proceſſu oriri; Atque indè jam à nobis Tres illas, (ſeu Hypoſtaſes, ſeu Perſonæ à nobis appellandæ ſint,) credi, ſimúlque adorari, ſimul glori-

glorificari; Tres autem in Una Deitate, in Una atque eadem Tres Eſſentia.

4. Jámque Sacros iſtos de Divinis Perſonis rivos licebit claudere. Quinta enim infelicis Hyperaſpiſtæ paratura, quanquam nè citata quidem hactenus à nobis ſit, intacta tamen neutiquam eſt; Sed ex iſtis, quæ jam ad Tertiam objecimus, & illa prorſus diffracta eſt, atque miſerè lacera. Sic enim ſe habet, *Denique ſi Spiritus Sanctus eſſet Perſona, Eſſentiam quoque Divinam Eum habere oporteret*, C. R. p. 214. Quis verò hoc negat, excepto Barjeſuitâ? Oportet quidem habere; Habétque eam, Sophiſticæ totius Hæreticæ ingratiis! Nihil opus igitur erat eo, quod ille, quaſi probationis cauſſâ, ſubjungit, (Sed nos, jam cùm attulerit, nulli rejicimus; Ad Hypotheſin autem ipſius probandam nullo modo facit,) *Nam ea attribuuntur Ei*, (ait) *quæ propria ſunt Eſſentiæ Divinæ*, C. R. p. 214. Sed quid, obteſtor, in hac ſuppoſitione facit hoc, *Nam?* Probátne, *Sanctum Spiritum habere Eſſentiam Divinam?* At neq; ab Orthodoxo quopiam iſtud negatur; Neque ab ipſo Hæretico probandum jam proponebatur, Sed planè ibatur in contrarium. Tali enim ſub Hypotheſi prolatum ab eo eſt, *Si Spiritus ſit Perſona.* Ut vel indè negari tandem faciliùs ab eo poſſet. Verùm, Quid faceret miſer? In tam deſperata Cauſſa, talibus Paralogiſmis abundare, neceſſe eſt.

5. Ex eadem autem deſperatione proceſſit & illa Tautologia ejus, *At ſuperiùs docuimus, Subſtantiam Divinam unam eſſe numero*, C. R. p. 214. Etiam denuo, *Superiùs?* Quin digito igitur monſtrat, Quâ jam pagellâ, ex incomparabili demonſtratore Superantem Doctorem quærimus? Sed eadem eſt fidelia, quâ & hunc ſibi parietem ille dealbat. Et quorſum tamen? Ut doceat, *Subſtantiam Divinam eſſe Unam numero.* Hui! Quàm ſtulto labore? Nemo enim omnium inficias it, Unum eſſe Deum; Divinam ergò Subſtantiam verè atque ſimpliciter Unam eſſe. Unum autem numero, quàm impro-

propriè, & præter S. Theologiæ acumen, dicatur de Incompositâ ea, atque Infinitâ Naturâ, jamdudum monuimus. Sed ex ineptissimâ hac locutione pendet tota ipsius spes. Assumit enim, *Substantiam, quæ una numero est, non posse tribus Personis esse communem*, C. R. p. 214. Nos verò repetitam ab eo hanc cramben, repetito fastidio respuimus; Cui enim poterit non stomachum movere, præterquam insensato Barjesuitæ, hoc est, nondum Baptizato in Nomen illud, Patri, Filióque, & SSpiritui commune? Igitur & conclusionem ejus, *Quamobrem Spiritum Sanctum non esse Deitatis Personam, planum est*, C. R. p. 214. Cùm probatione omni planè destitutam esse vidimus, & non nisi cavillo tam profligato innixam, planissimè mereri decernimus, ut scuticâ primùm, dein & furcâ, excipiatur.

Sect. XXXIV.

1. Ὁ pro ὅ. *Quod in Casu secundo respondet Voci* ἀντίτυπον, *Res Principalissima esse solet.*
2. Ἀντίτυπος *cum Casu tertio* τυχόντος *usurpatur. Totum Complexum Relativo est pro Antecedente suo.*
3. *Baptismus erat Judæorum, & Christianorum. Iste est, Exterior, in Signum, Interior, in Gratiam. Universis ad salutem necessarius.*
4. Ἐπερώτημα *in Sacris neque est Stipulatio, neque Interrogatio, sed Responsio, & Cur. Verborum sensus sæpe mutatur per Præpositionem, quâ componuntur.* Ἐπερώτημα *est* τὸ διὰ τῆ ἐρωτήματι.
5. *Conscientia erga Deum.* Εἰς *est Erga, vel Ejus Caussâ. Usus Interrogandi in Baptismo, ab initio.*
6. *Christi Resurrectio prodest nobis ad Regenerationem.* Διὰ *cum Casu secundo significat Caussaliter, Exemplariter, Instrumentaliter, & Locomotivè.*

Varia

VAria ſunt Sacris Adnotationibus digna in illo dicto Apoſtoli, "Ο καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, (οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεὸν) δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, 1 Pet. 3. 21. Primæ autem φροντίδος jam nobis eſto ipſa Lectio verborum; In qua perpendi par eſt, Quem Caſum reverâ habeat Relativum illud, à quo tmematium incipit; Quem dein ordinem verba cætera, quæ proximè ſequuntur. Et Caſus quidem Relativi in typis, quibus utor, Genevenſibus, Secundus eſt, ὃ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον· Sed in Plantini, Stephaníque atque Montani Editionibus, Tertius eſt, ᾧ ἀντίτυπον· In Billiana autem jam Rectus caſus eſt, "Ο καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον· Atque ità quidem legi cùm doctiſſimus Hammondus non in MS. ſolùm Regis Angliæ, Sed in altero etiam Exemplari Magdalenenſium Oxoniæ, reperiret, ingeniosâ conjecturâ uſus, Quia in MS. Græcis per Majuſculas exaratis, ο videtur alicubi poni pro ω, (prout in inſcriptione poculi ait apud Athenæum, ΔΙΟΝΥΣΟ, haberi, pro Διονύσου·) etiam & in hoc Loco ità ſignificari autumat, legendum igitur eſſe in Caſu Secundo, ὃ ἀντίτυπον. Sed, præter quòd iſtud multò incertius ſit, quàm ut calculum alium à me ferat, niſi Rectum quidem Caſum eum mihi non probari, Eſt in ipſa hac Syntaxi, in quam eruditus vir inclinat, quod me planè trahat in contrarium. Nam ex uſu Græcorum eſſe jamdiu obſervo, vocem quidem ἀντίτυπον cum duplici Caſu (cum Secundo ſæpe, ſæpe & cum Tertio) conjungere; Ità tamen rem conſtanter inſtituere eos, ut Caſus iſte Secundus, ubi ubi apponatur, de Re, ex iis quæ ibi dicuntur, Potiore, & Principaliore, De Exemplari ipſo, & non de aliqua Figura ejus, ſemper enuntietur. Paulum igitur audimus dicentem, Tabernaculum, Templúmque, τὰ χειροποίητα Ἅγια, eſſe ἀντίτυπα τῶν Ἀληθινῶν, Heb. 9. 24. Cœleſtium ſcilicet, in quæ ſe Chriſtus jam penetrârat. Notavíque mihi ad Lexicon, Serpentem illum Æneum, ſignanter dici à Gregorio, ὃ τύπον τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν παθήματος, ἀλλὰ ἀντίτυπον· *Orat. in Paſch.*

Panem

Panem autem & vinum in Sacramento appellari ἀντίτυπα τῦ σώματος, καὶ αἵματος Χριστῦ, tum à *Cyrill. Myſtag. Catech.* 5, tum à Macario, Homil. 27. Contrà verò Res ſe hæc jam haberet, atque ad oppoſitum hujus obſervationis fieret, ſi τὸ ἀντίτυπον heic legeretur; Arca enim Noæ, atque ſecularis illa perpaucorum liberatio Primum atque Principalem reſpectum ſortirentur, & Quod neque veritas Rerum, neque Dignitas pati poſſint, Eccleſia Chriſti, & Sacramentum Baptiſmi, Fidéſque in Deum, & Salus æterna, Quaſi ſequioris momenti res, in Secundum locum à Petro detrudi, neque aliter quàm ut figuræ priùs dictarum, æſtimari viderentur.

2. Meliorum igitur codicum fidem ſecutus, alteram omnino lectionem amplector, quæ in Tertio Caſu habet, ᾧ ἀντίτυπον· Solam enim *repræſentationem*, merámque *ſimilitudinem* aliquam denotare ſolet vox, ἀντίτυπος, ubi Tertio Caſui adjungitur, adeóque promiſcuè, (ut res, & occaſio ferent,) de alterutra Parte, (Principaliore, an minùs; Exemplo, an Figurâ,) uſurpari poteſt; Prout igitur & illud Nonni ſe habere memini, in Jo. 12. 30,

Ἀντίτυπος βοὴ ἔσται δι' ὑμέας ἰκέλο φωνῆ·

haud aliter quàm Adjectivè & hoc ſumendum eſſe reor, ᾧ ἀντίτυπον Βάπτισμα. Pretium autẽ operæ erit, (cui animus eſt, & opportunitas,) exquirere, Annon in MS. per Majuſculas exaratis, o atque Ω, promiſcuè ſæpe ſcripta ſint, (Ex ea enim occaſione Vulgaris Latinus, quod eſt ὃ ΝΣ, 1 Cor. 4. 2, vertit, *Hic*, quod eſt, ὧΔε. Quòd ſi non, facilem tamen errorem (cum iſta legentibus in pronuntiatione μονόφθογγα ſint,) lapſúmque proclivem fuiſſe conſtat, alterum pro altero non aſſe. Jam verò ſiquis oculum retorqueri à me velit, Ut quodnam ſit Antecedens hujus Relativi, ſive ᾧ, ſive ὃ, legatur, obitèr nunc perquiratur, non poſſum non pro futili labore habere ſatagentiam eorum, qui per ἀνάγκαιον dictorum inficetiſſimum, atque à vero ſenſu nimis alienum, ut ad ὕδατος, quod proximè quidem antecedit, referri hoc poſſit, neſcio quid ſibi commenti ſunt, Ut aqua Baptiſmi jam nos ſervat ab

interitu Spirituali, ità & aquam Diluvii eos, qui in Arca erant, ſervâſſe ab interitu eo Seculari. Sed φεῦ τ̃ κεφοφωνίας! Aquámne illam ſervâſſe eos dicemus, à qua ipſi per Arcam ſervati ſunt? Quis tulerit? Verum igitur Antecedens hujus Relativi eſt, (quod in Sacro Textu infrequens non eſt,) totum illud complexum, Servatos enim eos olim fuiſſe per Arcam ab undis: Cui ſimile & nunc in Eccleſia fieri per Baptiſmum. Quod ſupereſt verò nunc, De Ordine verborum ſequentium, An legenda ſint, ᾧ ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς σώζει βάπτισμα, An cum tranſpoſitione ea, ᾧ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει· nè ciccum ferè interduim; Ad codices MS. igitur, per me, referatur. Si tamen jubear optionem facere, Priorem harum, ut minùs intertortam, antefero.

3. Jámque poſt Lectionem Loci, id ad quod proximè advertimus, eſt Diſtinctio, quam Apoſtolum datâ operâ inſtituiſſe nunc videmus, ex parte Baptiſmi. Dedit autem id Popularibus ſuis (Ad quos iſta præcipuè ſcribuntur ab eo, c. 1. v. 1.) Nequid ipſi Ritui jam ſuo Judaico, ex quo univerſi, (ſeu Nati, ſeu Proſelyti) ſolebant baptizari, attribuerent. Errare igitur eos nè vult, neque exiſtimare de Lotione ea ſe nunc loqui, ut ipſis illa ad ſalutem valeat, ſed de Baptiſmate novo ſolùm, à Chriſto, in Cœlos adſcendente, inſtituto: Cujus quoque exterior Conditio, quâ & illud Carnis ſordibus eluendis inſervit, Judaico ſuo felicior, utibiliórve non habetur ab eo, Sed Virtus tota, Salúſque Divini Sacramenti interiùs conſiſtit, in Conſcientiarum ablutione, & Purificatione Cordium, quæ fit per Fidem. Sophiſticam igitur jam planè rationem eſſe paret, & ad Sacramentum Baptiſmi (à Chriſto quidem tali formâ inſtitutum, ut ſi illud ſtet, ruere funditus oporteat infandam Socinitatem; Ecquid miri igitur eſt, ſi, quod oderunt, exoleviſſe expetant?) Subruendum ſolùm inventam, per quam Baptiſmum, à Chriſto univerſis imperatum, nihil aliud haberi velit impurus Barjeſuita, quàm Exteriorem Ritum, Judæis tantummodo, aut Gentilibus proprium, ex eo palam profeſſuris,

feſſuris, tranſire ſe jam ad Religionem Chriſti, C. R. p. 195. Atque exinde inferat, In Eccleſia Chriſtianorum (quibus ipſe ſeſe gratis annumerat:) nullum ei locum, nulli eum uſui reverâ eſſe: Improbiore quidem conſilio iſtud molitus, fœdioréque longè paralogiſmo, quàm quo annoſam Vulpem in Apologo legimus, cùm ipſa jam, propter furta ſua, parte ſui poſticâ miſerè decurtata fuerat, Vulpecularum toti cohorti gnaviter perſuadere voluiſſe, ut & ipſæ in Syrmatis ſui, minùs quidem neceſſariò ornantis eas, interdum etiam moleſti, atque vulpinationibus ſuis parùm commodi, Apocopen omnes jurare vellent. Apoſtolum verò jam videmus, exteriore Ritu Baptiſmi, non ulteriùs quidem æſtimato à ſe, quàm ut in Signum ſacrum à Domino inſtitutum, religioſè obſervari ſemper oporteat, ſtatuere tamen, interiùs in eo eſſe id, quod cuique, undecunque venerit, qui in Chriſto eſſe deſyderat, neceſſarium ſit Ad Salutem, Ad bonæ Conſcientiæ ſcilicet, Fideíque non ſimulatæ, (quæ cum nemine uſpiam gentium naſcuntur) condictionem. Ità enim à Domino proviſum eſt, ut licèt Juſtitiam ex Fide conſequamur, καρδίᾳ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, Rom. 10. 10, ad Salutem tamen porta non aperiatur, niſi ex ſolenni Profeſſione ejuſdem, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. In Baptiſmo autem Chriſtianorum eminenter ſe habet ὁμολογία iſta, in quam conſentiunt, non ſolùm, Qui baptizat, interrogando, & Qui Baptizatur, reſpondendo, Sed & Deus ipſe, ex cujus Auſpiciis, Obſequióque, & Sancta Eccleſia Chriſti, ex cujus nutu, votóque iſta peraguntur.

4. Vocabulum autem, ἐπερώτημα, neque *Stipulationem*, (licèt id quod tum in Baptiſmo fit, vera Stipulatio ſit,) neque *Interrogationem*, (licèt ſine Interrogatione ſtipulatio iſta non procedat,) verti heic optem, ſed ex Tralatorum noſtrorum optione, *Reſponſum*, the Anſwer. Ratio eſt, Quia adſit utcunque ex parte Dei, qui interroget, & ad ſtipulationem præeat, ad ſolius tamen Reſpondentis Conſcientiam, Fidémque, & ad Integrita-

tem ipſius candidati, Res iſta diſertè refertur, & propterea appellatur, συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα, Hiis autem de rebus, antequam reſpondeatur, conſtare nullatenus poteſt; Sed terminatur Sacrum hoc Scrutinium ex Reſponſione, factâque demum rectâ Profeſſione, fit & Fides, & abſolvitur Intinctio. Obſervare autem eſt, in vocabulis hujus generis, etiam apud Hebræos promiſcuam aliquam ſignificationum ſuarum communicationem. Ipſum enim שאל, quod vulgò eſt ἐρωτᾶν, & ἐπερωτᾶν, cùm tamen ad mutuum applicatur, ſignificat & *Mutuò Accipere*, ut Exod. 22. 14. & *Mutuò Dare*, 1 Sam 2. 20. ענה, verò (quod *Reſpondere* ſignificat, & à Lxx vel ducenties redditur per ἀποκρίνεσθαι,) iiſdem tamen eſt συνδάνεσθαι, Dan. 2. 15. & ἐπερωτᾶν, Dan. 4 12. Contrà etiam, cùm verbum דרש, ab illis vulgò reddatur, ζητῶν· ἐπιζητῶν· συνδάνεσθαι· ἐπερωτᾶν· ἐξετάζειν· eſt tamen, ubi ſumma cum ratione reddiderunt per ἀποκρίνεσθαι, ut Ezech. 14. 3. & 20. 3, & 21. Quòd ſi me error meus nimiùm non auferat, Hebraiſmi hujus expreſſio in hoc ipſo vocabulo, ἐπερώτημα, jam intenditur. Verba enim Compoſita licèt lingua Sacra non habeat, Sacros tamen N. T. Scriptores obſervo, talem interdum vim, atque emphaſin indidiſſe Præpoſitionibus, ex quibus Græca verba componuntur, ut indè Significationem communem eorundem, pro ſuo Hebraico idiomate, mirè varient, augeántque. Opinor me alicubi jam adnotâſſe, προσελθῶν αὐτῷ, uſurpari Mat. 5. 1. non pro, *accedere ad eum*, unà enim cum ipſo jamdiu adfuerant; ſed pro, *proximè eum iacere ſe*, ad diſpellendam ab eo turbam. Sic & ἀναζῆτεω, Rom. 14. 9. non poni pro, *revivíſcere*, illud enim jam ſatis dictum erat in ἀνέστη, ſed pro, *vitam degere denuo*. παρολέγειν etiam, Gal. 5. 21, non eſſe *prædicere*, ſed, *inſtanter porrò monere*: & ἀναβλέπειν, Joh. 9. 11, 15, 18, neque eſſe, *rurſum videre*, neque, *ſurſum aſpicere*, ſed *perfectè oculis uti*: ἐκλέξασθαι, Act. 15. 40, non eſſe, *eligere*, ſed *priùs electis ſuperaddere*: ἐπᾶραι, Act. 27. 40, non eſſe, *ſimpliciter levare*, ſed *in omnium ſum-*

mam

mum attollere; cum multis hoc genus aliis, in quorum Præpoſitiones momentum totius ſenſûs conjicitur. Atque ità heic factum eſſe nil dubito; adeóque τὸ ἐπερώτημα poſitum nunc eſſe, pro τὸ ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει. Eſſe igitur id, quod ſuper Interrogatione ſequitur, Hoc autem eſt, *Reſponſio*.

5. Igitur quod ab eruditiſſimo Hammondo de voce ἐπερωτᾶν, ad Rom. 10. 20, notatum nunc reperio, Theologorum calculis digniſſimum eſt, Ingenium enim, pariter & Pietatem ſpirat, & ex Loci illius Scopo appoſitiſſimum eſt. Verùm ut Locus iſte Petri iiſdem prorſus limitibus ab eo reſtringatur, ex re non erit. Quod Paulus enim ibi è Propheta, Eſa. 65. 2, citat, eſt, ἐμὲ ἐπερωτᾶν, Non eſt εἰς ἐμέ. Tranſitivè igitur illud ponitur, plurimúmque differt ab hoc quod Acquiſitivè nunc ponitur, per Præpoſitionem, εἰς Θεόν. Connexionem quidem alterum horum cum altero, & Conſequentiam alterum ex altero habet, ſed ſenſu tamen longè aliud eſt, *Interrogare*, hoc eſt, *Conſulere Deum*; atque, *Interrogari, Dei cauſſâ*, hoc eſt, *Reſpondere*. Propriam nimirum relationem ſuam iſtud εἰς Θεὸν habet, non ad ipſum ἐπερώτημα, ſed ad Συνειδήσεως, planéque idem heic intendit, quod de ſe Paulus profeſſus eſt, πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ, Act. 23. 1; & rurſus ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν Θεὸν, Act. 24. 16. Sponſionem denique hujuſce, eſſe præcipuam in Baptiſmo intentionem, ipſe ordo ille verborum, à Paulo alibi obſervatus, abunde indicat, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ. Heb. 10. 22. Significat ergò hoc εἰς Θεὸν *Erga Deum*. In eo enim ſignificatu ut εἰς ſumatur, pro *Erga*, vel *Ejus Cauſſâ*, novum in N. T. non eſſe, parebit, per εἰς πόλεμον, Luc. 14. 31, *belli Cauſſâ*; & εἰς τὴν γῆν, Luc. 16. 8. & εἰς πάντας, Philem. ver. 5. & εἰς Χριστὸν, ver. 6. & εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, 3 Joh. ver. 5. Confirmat denique vox iſta ἐπερώτημα, morem iſtum Interrogandi in Baptiſmo, ab ipſis initiis Fidei Chriſtianæ obtinuiſſe, tum ad Profeſſionem Fidei, tum ad Renuntiationem

tiationem Seculo: Quod ab Orthodoxis uſque, etiam in Pædobaptiſmo, piiſſimè obſervatur, Sponſoribus pro Infante ſtipulantibus, Gratiámque ei Divinam in anteceſſum procurantibus, ſuo ipſius pòſt adſenſu, obſequióque, ubi adoleverit, confirmandam.

6. Poſtremo autem in loco, Quæ hiis jam ſubnexa ſunt, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, conjungenda ſunt, ex recta Syntaxi eorum, cum σώζει βάπτισμα· probandúmque eſt inſtitutum eorum, Qui inter hæc quæ interjacent, Parentheticis formulis conſtringunt. Eum autem in finem ab Apoſtolo adnexa ſunt, ut Fideles, Eum de eo ſolùm Baptiſmate loqui jam intelligant, quòd à Chriſto, Reduce jam ex mortuis facto, inſtitui cœpit, in cultum & obſequia SS. Trinitatis. Reſurrectio autem Chriſti à morte, & Typus nobis eſt, ſeu Cauſſa Exemplaris, & Monitum etiam efficaciſſimum Regenerationis noſtræ, atque Reſurrectionis à Peccato, *Reſurrexit* enim ille *propter juſtificationem noſtram*, Rom. 4. 25. Longè igitur alia heic eſt ſignificatio Præpoſitionis hujus Διὰ, ab ea, quam in antecedaneo tmemate habet, διεσώθησαν δι' ὕδατος, ver. 20. Neque enim ibi Cauſſalem aliquam ſignificationem ſortitur, neque Exemplariter, neque Inſtrumentaliter exponendum eſt, (licèt Interpretes minùs adverterint;) ſed Localiter tantùm, ſdque quaſi in Hoſtili ſolo, accipiendum eſt, *Per aquam* enim, eſt, Ex aqua, per medias undas: Eodem planè exemplo, quo Paulus alia in re dixit, διὰ θυρίδος διὰ τείχους, 2 Cor. 11. 33, & διὰ πέλασμα, Heb. 10. 20, & διὰ ξηρᾶς, Heb. 11. 29. & σωθήσεται διὰ πυρός, 1 Cor. 3. 15, è mediis flammis ſcilicet. Verto igitur jam Nobis Loci hujus partem, ſic, ver. 20. Into which a few, that is, eight perſons, eſcaped through the waters. ver. 21. Of a reſemblance whereunto Baptiſme alſo now ſaveth us.

Sect. XXXV.

1. *Articuli interdum nulla est specialis Vis. Judæorum aberratio in Personis, familiaris erat.* ὁ Προφήτης; *non est*, Propheta Ille; *Sed* Ille *(hoc est*, Aliquis*)* Prophetarum.
2. *De Uno Singulari interdum dicitur sine Articulo. Baptismorum usus.* τὶ *Subjectivè, Causaliter & Authoritativè capitur.*
3. *Ellipsis omnium in N. T. maxima. Pleonasmus Relativi. Joannis Baptismus, Aquâ, Christi & SSpiritu.*
4. *Ellepsis ea, Euangelistæ sit, an Notariorum. Fides MS. Codicum.*
5. *Christus tectè agit cum Nicodemo de Sacramento Baptismi. Nihil concluditur ex* Videtur, *vel* Potest esse. Et *poni interdum pro*, Id est.
6. *SSpiritu, & Aquâ baptizamur in Christo.*

PRincipes Judæorum mittunt ad Baptistam, qui scisciterentur, *Quis Tu es?* Joh. 1. 14. Nova enim, miráque de eo audierant, (Quid proclamarat. Matth. 3. 2. Qualem vitam degebat, ver. 4. Quem Baptismum instituerat, ver. 6.) Ad Interrogationes verò eorum Ille, ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο, Joh. 1. 20. Duo autem jam ista, diversáque sunt, Neque idem bis, simúlque dici, somniandum est. Per ὡμολόγησε igitur intelligendum est, Quid Ille Negativè, præter quàm ipsi opinabantur, de Semetipso professus sit: Atque hinc est, quòd ad primum è duobus hiisce speciatim descendens, per Repetitionem id faciat; subjungit enim, καὶ ὡμολόγησεν· valéque illud, ex communi inter Hebræos usu, ὡμολόγησε γάρ, tautologia igitur nulla est. Responsio autē hæc sic se habet; Quòd vos suspicari video, (Act. 13. 25,) atque quæsitum venire, An Messias, qui in omnium expectatione jam est, ego sim, οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστὸς, Joh. 1. 20. Tum

illi, *An ergò Elias es?* (Elias enim è Propheta, Mal. 4. 1, à plurimis, ut Meſſiæ anteambulo, expectabatur; Scribis ità dicitantibus, ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον, Matth. 17. 10,) reſpondétque Ille, *Non ſum*, Joh. 1. 21. Pergunt percontatores: *An ergò Propheta es?* Negat & hoc quoque. De articulo autem, qui à nonnullis heic urgetur, quia in Græcis eſt, ὁ προφήτης σὺ εἶ; quid cenſendum ſit, alibi à me tactum eſt. Ut detur verò jam, quod tantopere de Articulo expoſcunt, non poteſt tamen ὁ προφήτης ſine ſtribiligine reddi *Ille Propheta*; ſic ut Meſſiam ſignificet, quem ille ſe non eſſe jam profeſſus fuerat. Eccui enim, non dico credibile, ſed certè poſſibile eſſe videbitur, Ut ſic inſtructi à Principibus hii Legati venirent, ſcitatum, An ille eſſet Meſſias? Et, ſi abnueret, Ut ſecundò quærerent, An Elias eſſet? Negaóque & hoc, Ut ſubjungerent, An eſſet *Ille Propheta*? *Ille* ſcilicet, de quo Moſes ſcripſerat, ver. 42, Qui ipſe Meſſias erat? Enimverò error hic fuiſſet, cui nulla aberratio in Perſona, ínve Hiſtoria, (Judæis interdum non immeritò objicienda,) colorem aliquem conciliare potuiſſet. Siquid ergò Articulo attribui jam oporteat, valebit ὁ προφήτης, non, *Ille Propheta*, ſed *Ille Prophetarum*. Manifeſtum enim eſt ex reſponſione Apoſtolorum ad Chriſtum paulò pòſt facta, Judæos in ſolius Eliæ expectatione non omnes acquieviſſe, ſed à nonnullis Jeremiam, aut aliquem alium Prophetarum, Matth. 16. 14, Veterum ſcilicet Illorum aliquem, Luc. 9. 19, expectatum fuiſſe.

2. Jámque proximè pergitur ad partem Adfirmativam, atque interrogantibus illis, *Quid ipſe de Se diceret?* ver. 22, jam illud ſecundò dictum, καὶ οὐκ ἠρνήσατο, locum capit: Ait enim, *Non negavit*. Quid non? Non Rei veritatem; Non Seipſum; Non Officium, & Miſſionem ſuam; ſed diſertè reſpondet, *Ego vox clamantis ſum.* Ubi nunc è contrario obſervandum eſt, nullum eſſe Articulum in ἐγὼ φωνὴ βοῶντος, & tamen Singulariter iſtud dicitur, de Voce illa clamantis in deſerto, Quem Eſaias prædixerat, Eſa. 40. 3. quo modo &, προφήτης, ſine Articulo,

culo, pro ipſo *Meſſia* ſumi, alibi indicavi, ad Luc. 7. 16. Explêrant autem jam Legati hii, quod in Mandatis ſecum detulerant; Jámque aliquid de ſuo, ex occaſione reſponſionum Baptiſtæ, prioribus quæſtiunculis adfibulaturi, de ipſo Baptiſmo, occaſionem hanc Euangeliſtæ præbent, monendi nos, Ex qua Secta ipſi erant, quos ex qua Tribu eſſe, antè monuerat, *Erant autem legati ex Phariſæis*, ait, ver. 24. Sed Quorſum hoc? aut, Quid tum Poſtea? Dicam. Quia Phariſæi, in Baptiſtico hoc genere, jampridem ipſi plurimarum Lotionum, tum Sui, tum aliarum rerum, cæremonias, ſub religionis prætextu in populum introduxerant, Mar. 7. 4, eóque jam arrogantiæ proceſſerant, ut præterquam ſibi nihil tale cuipiam licere opinarentur, qui Propheta (ad minimum) non erat. Sciſcitantur ergò, *Si tu neque Chriſtus, neque Elias, neque Propheta aliquis ſis*, τί οὖν βαπτίζεις; ver. 25. Iſtud autem τί neque Subjectivè intenditur, pro, *quam rem baptizas?* ut eſt, in τί θέλετε ποιήσω; Matth. 20. 32: Neque Cauſſaliter, pro *De qua ratione? Quem in finem?* ut in, τί με λέγεις ἀγαθόν; Matth. 19. 17. & τί ποιῆτε τοῦτο; Mar. 11. 3. Sed potiùs Authoritativè, pro, *Quo jure?* ut in, τί ποιεῖτε, ὃ οὐκ ἔξεστι; Luc. 6. 2. & in, τί με λέγεις; Joh. 18. 23. Quod quidem exertiùs poſtea à Pontificibus ipſis Chriſto dicitur, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ τοῦτο ποιεῖς; Matth. 21. 23.

3. Quod verò ad hoc jam reſpondetur à Baptiſta, ità ab Euangeliſta in Acta hæc refertur, ut Elleipſin omnium in N. T. grandiſſimam inferre mihi videatur. Attendite enim. Quæritur, Quo jure baptizas? Reſpondetur, cum Diſtinctione, *Ego baptizo in aqua.* Bene habet. Et quid jam porró? *Sed alius eſt, incognitus vobis, licèt inter vos jam ſit, Qui poſt me venit, ſed ante me ſemper fuit, Cui ego impar, támque inferior longè ſum, ut ne A-Calceis quidem ei eſſe merear*, ver. 27. Ità enim, (ut & hoc obiter adnotem) expono ea verba, οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος, ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ὑπόδημα. Vertóque nobis, Of whom I am not worthy, that I ſhould

looſe

looſe the latchet of his ſhooe. Licèt enim probè ſciam, Pleonaſmum Relativi Hebræis perquam familiarem eſſe, ut *ſicut palea, quam diſpellit eam ventus*, Pſal. 1. 4. & *Quorum os eorum*, Pſal. 144. 8. ità tamen rem ſe heic habere nullus exiſtimo, Quoniam à Matthæo, Hebraicè primùm ſcribente, & Hebraicarum formularum curantiſſimo, abeſſe video hoc idioma hac ipſa in re, ἧς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὸ ὑποδήματα βαστάσαι, Matth. 3. 11. Sed ut redeamus à d verticulo ad inſtitutum. Eſſe inter illos, Virum alium: Eſſe illum, Talem, Tantúmque: Quid hæc ad Quæſtionem, *Cur baptizas?* Quid ad diſtinctionem ejus, Quòd *in aqua?* Quid ad Adverſativam eam particulam δὲ, quâ uſus eſt? μέσῳ δὲ ὑμῶν ἕστηκε. Imperfectiſſima certè ſententia hæc adhuc eſt, neque explicitum ſenſum, neque politam Syntaxin habet, ſine ingenti ſupplemento. Rationem enim reddenti, deeſt palmaria Ratio; In cœpta diſtinctione, potior pars deſyderatur; atque in diſparatè oppoſitis ſubticetur id, quod eſt præcipui momenti. Cui igitur imputanda eſt illa Elli ſis? Profectò, ipſi Johanni Baptiſtæ nefas eſt imputare. Ab eo enim ῥητῶς dictum fuiſſe totum hoc, quod ſubaudiri heic nunc oportere contendimus, paret, tam è cratino ſermone ejus, *Ille eſt, qui baptizat in Spiritu Sancto*, Joh. 1. 33, quàm è priore Euangelio, *Ego non ſum dignus, qui portem calceamenta ejus: Ipſe vos baptizabit in Spiritu, & Igne*, Matth. 3. 11. Exiſtis autem Locis ſi & heic ſuppleatur, abunde jam ſatisfiet Interrogatoribus. Iſtud enim jam dicet, Quòd ego baptizem, ſolâ aquâ fieri videtis: Eſt verò, qui baptizabit & Spiritu Sancto. Ego igitur Præcurſor tantùm, & quaſi Præluſor ei ſum: Eo autem intuitu juſſus ſum baptizare aquâ, ut ἀρίστυπον illius me præſtem; Per me igitur, cùm Typus ipſe prodierit, *manifeſtabitur Ille Iſraeli*; *Quod ut fiat, ego jam venio in aqua baptizans*, ver. 31. Atque ex iſta ratione eſt, quòd haud citiùs viderat Petrus SSpiritum deſcendentem in Gentiles Cæſarienſes, quàm de Baptiſmo Johannis in mentem ſibi rediiſſe adſerat, Act. 11. 16.

4. Jo-

4. Johanni ergò Euangeliſtæ Soli Elleipſis iſta adſcribenda eſt: Quam & eo planè conſilio admiſſam ab eo fuiſſe exiſtimandum eſt, Quia tum cùm Euangelium hoc ab eo conſcribebatur, nemini non audita, non præcognita jamdiu fuerat divinjoris illius ex Chriſto Baptiſmi ratio. Factâ igitur Baptizationis per Johannem mentione, in mentem cujuſque præcurrebat ipſum hoc ſupplementum; Neque opus ei eſſe videbatur, poſt tam longa intervalla ab ætate Baptiſtæ, ut diſertè jam id ab Hiſtorico adderetur; Prætermiſſum ergò, atque ſubauditum eſt. Quanquam inficiandum quidem non eſt, Poſſe & ipſum Euangeliſtam quoque Apologiâ hâc opus non habere; Sed in Notariorum ſolùm, aut Operarum caput defectûs iſtius fabam cudendam eſſe. Nam ſi quæ nunc deſyderantur verba, ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίσω ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ πυρί, in quibuſlibet vetuſtis hujus Euangelii Codicibus legantur, (Cujus rei inveſtigandæ mihi jam τῷ Ἀναχωρητῷ nulla eſt opportunitas:) equidem cauſſam non video, cur Editores omnes N. T. impunè hoc ferant, aut cur non Editionibus ſolùm, utroque Johanne dimiſſo, inſcribatur hæc Dica, Quòd in parte tam manifeſta, Codicis cujuſquam, vel ſi unicus fortean fuiſſet, fidem ſecuti non fuerint, verbáque, Quæ & à Baptiſta conſtat jam prolata fuiſſe, & ad ab Euangeliſta nunc dictorum rectam in Verbis Compoſitionem, ínque ſenſu ipſo ſanam Conſequentiam neceſſariò requiruntur, ipſi non addiderint: Quæratur igitur porrò, ut MS. ſe habeant. Ad Expoſitionem autem iſtius phraſeos, Baptizandi ἐν πνεύματι, καὶ πυρί· poſt tam multa ab eruditis viris adnotata, non eſt opus, ut nunc convertatur calamus. Veruntamen non oportet Barjeſuitæ mei prodigioſam, nunc cùm incidat, Expoſitionem ſic præteriri, Ut Pueri noſtri Catechumeni emungantur ludibrio eo, quod H. Magiſter à Moſcorow iis debet, Ipſe enim *Spiritum & Ignem, eſſe niſi unam eandémque rem duabus diverſis vocibus expreſſam*, C. R. pag. 216, Non ſemel, tantâque cum impudentia, adſerit, ut & aliorum quoque paradoxorum fer-

ferrumination em exinde moliatur; E quibus unum absre præſente tam propè abeſt, ut licèt à nobis nunc ſine digreſſione aliqua introduci non poſſit, non pœnitebit tamen tantilli excurſûs, quò breviter poſſimus id intertexere.

5. In Quæſtione igitur, huic ſatis adfini, *An Chriſtus cum Nicodemo*, Joh. 3. 5, *egerit de aquæ Baptiſmo*, Negationem ille ſuam, (Barjeſuitis æternùm neceſſariam; Quia pereundum Socinitati eſſe ſciunt, ſi Baptiſmus à Chriſto inſtitutus ſteterit;) indè confirmatum it, *Quia Verba iſta*, Niſi quis generatus fuerit ex Aqua, & Spiritu, *diverſa non ſunt, verùm per aquam ipſe Spiritus, vel aqua Spiritualis intelligitur*, C. R. pag. 200. Hóccine verò jam memorabile non eſt? Non ἔνδοξον hanc noſtram meritò obtinet? Tantum ſcilicet Chymiſtam derepente factum eſſe ſacerrimum hunc Catechiſtam, ut uno jam ſpiritu ſuo poſſit ipſum ſpiritum aquæ nobis elicere è Baptiſmo, atque Aquam Baptiſmi, quicquid de illa in Spiritum ipſe non converterit, protinus annihilare! Quâ autem virtute hoc? Planè Barjeſuiticâ. Rotundè enim ità reſponder, *Ex eo videtur hoc planum eſſe*, Cat. Rac. pag. 200. *Videtur* autem? Nempe hoc aſſiduè! Veritatis ergò quod ſperabamus, opus hoc non eſt, ſed Præſtigiarum, & Quid *videatur*. Verùm talibus ille Argumentis, & Demonſtrationibus ſuos ſolet Beare! Quid verò eſt id, ex quo *planum eſſe hoc videtur? Quoniam ea particula, &, hoc in loco ſignificare poteſt*, id eſt, Cat. Rac. pag. 201. Etiam & hoc quoque, ὦ θαυμάσια! Poteſt eſſe, Ergò eſt: Poteſt alicubi ità eſſe, Ergò heic ità eſt. O beatos Auditores tam incomparabilis Magiſtri, ac iſte Racovianus videtur eſſe poſſe! Age igitur, quoniam ità vult, moneatur jam Chriſtus loqui ex dictamine Moſcorovitico, atque erit, *Niſi quis generetur ex aqua*, id eſt, *Spiritu*. Quid igitur? An lapſum linguæ, cùm Dominus aquam diceret, fuiſſe vult? An aquam illam ſolam fuiſſe intelligit, quam Dominus in Capitulo priore, Joh. 2. 10, in vinum commutaverat?

Gene-

Generoſiſſimum certè illud erat, atque optimorum ſpirituum pleniſſimum! Dominum ergò ipſe opinatus eſt iſtud reverâ voluiſſe, *Niſi quis renatus fuerit ex Vino*, id eſt, *Aqua Spirituali*. Hæc prorſus videtur jam fuiſſe Catechiſtæ Theologia, & egregiè ſua! Nobis verò hebetioribus, támque calente Spiritu non actis, tale quicquam non videtur. Negamus igitur ei Hypotheſin ſuam, neque admittimus, *Et*, hoc in loco ſignificare poſſe, *id eſt*. At ei jam (ad omnia parato,) præſentiſſima probatio non deeſt. Ità enim confirmat, *Ut in ſimili oratione ſignificare videmus, ubi dicitur, quòd Ch iſtus baptizaturus eſſet Spiritu, & Igne*, C.R.p.201. Jámque in viam noſtram reduces denuo facti, σὺν Θεῷ, ſumus.

6. Etiámne verò? *Similis* eſt iſta *oratio*? Ergò & in hoc, ſi Catechiſtam audimus, *Et*, ſignificat, *id eſt*? Vel maximè; Probatur enim ab eo prius illud ex hoc. Legendus ergò jam eſt & hic locus, *Ille vos baptizabit Spiritu, id eſt, igne?* Omnino. Quid igitur jam ad hæc Nos? Ampliat enim jam Magiſter ille, neque *videtur ità ſignificare*, ait, ſed *ità ſignificare videmus*. Verùm Aliud videt Moſcorovius, Aliud ſani & ſobrii. Nos nil tale videmus, neque nobis geminæ iſtæ ſurgunt in menſa lucernæ: Barjeſuitarum iſta ſolùm apoteleſmata ſunt, & ipſis quidem digniſſima! Dicat enim Chriſtus, *Aquâ, & Spiritu*, atque illi, (addito uno, *id eſt*,) actutùm convertere poſſunt aquam in Spiritum: Dicatur de Chriſto, *Spiritu, & Igne*, atque illi (accito eodem, *Id eſt*,) illico convertere nôrunt Spiritum in Ignem. Jam iſtæ ſtrophæ Barjeſuiticæ ſunt, Aquæ in Spiritum, versâque vice, Spiritûs in Ignem: Ἀνεσεμνύνως autem an hæc ab iis fiant, an Διεσεμνύνως, (Quod in ipſius Barjeſù Characterem inditum eſt, Act. 13.10;) id nunc nihil moramur; Sed merè Barjeſuiticum eſſe videmus, (Paulóque Definitore, ipſius Diaboli filio prognatum,) quo nihil in rebus perverſius, ſtupendúſve! Ut Argumentum tamen, quod ex hoc prætenditur, funditus ſubruamus, ſequimur eos, quò vocant; Sed ſtrenuè tamen negamus, quod ſupponunt, *Et*, hoc in loco,

loco, *Poſſe ſignificare, id eſt.* Verba enim Textûs Euangelici ſunt, *Baptizabit vos Spiritu Sancto, & Igne.* Si igitur ex ipſorum placito, *Spiritu & Igne*, oportebit eſſe, *Spiritu, id eſt, Igne*; dicant etiam, quid fiet *Sancto.* Ibíne & illud in ignem? An arreptâ fugâ, in cœlos redibit, (exenteratum quidem miſerè, & loco ſuo motum;) nunciatum illic, Quid à Barjeſuitis factum ſit de ipſo Spiritu?

SECT. XXXVI.

1. *Spiritualem Præſentiam in Sacramento ut damnent.*
2. *Quò magis Spirituale quid eſt, eò magis eſt. Sic Chriſtus verè erat Vitis, Panis, Petra.*
3. Ψυχικοί. *Corpus Spirituale extat, ſine abolitione conditionis Animalis.*
4. *Corpus Chriſti ſemper extitit tum* ψυχικῶς, *tum* πνευματικῶς, *ut & Noſtra extabunt à Reſurrectione. Spiritualiter ergò Participari eſt principaliſſima Participatio.*
5. *Quomodo Chriſtus converſatus cum Suis eſt à Reſurrectione. Ex Hypoſtatica Unione exiſtens Spiritualis, Humana paſſus eſt ex Diſpenſatione ſua.*
6. *De eodem Corpore dictum eſt,* Ἐστι σῶμα ψυχικὸν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν.
7. *Pia Profeſſio eſt, Modum Spiritualiter participandi in Sacramento eſſe inexplicabilem.*
8. *Certitudo Rei non pendet à Cognitione noſtra. Fides non eſt à Videndo. Atheorum Alogologia eſt, Non credere niſi quod vident.*
9. *Modus Præſentiæ in Sacramento ut dicatur ignorari, Ex Precatione, an ex Recitatione ſit.* Εὐλογῆσαι. Εὐχαριστῆσαι.
10. *Utrumq; ab Eccleſia Noſtra bene contexitur. Modi inexplicabilitas non minuit rei Veritatem.*
11. *Sanctificatio, (Quam Conſecrationem vocant,) Elementorum*

torum in Sacramento fluxit è Christi Benedictione. Hoc est Corpus meũ *pro Verbis Operativis haberi, Magicũ est.*

12. *Nec illa,* Lazare, Veni foras, *Operativa erant, Lazaro jam tum vivente.* Audiri, *pro* Impetrâsse.

13. *Præsentia Christi in Sacramento è sola Benedictione sequitur.*

14. *Transubstantiationis Tempus incongruè ponitur.*

15. *Ipsum Nomen Transubstantiationis pugnat cum opinione eorum.*

16. *Cur Ecclesia Anglicana in Collecta Consecratoria utatur & Recitatione Verborum Christi.*

17. *Transmutatio Elementorum per Benedictionem; Participatio ex Fide; Spiritualis Præsentia; Concomitantia nulla; Poculi Necessitas, de Corollariis hæc sunt è SScriptura.*

18. *Barjesuita ut nihil agnoscant in Cœna Domini præter commemorationem Mortis Christi.*

19. *Indè emungunt Suos cæteris Beneficiis è Sacramento.*

CONtra *Transubstantiationem* Pontificiorum quid Barjesuita meus intorserit, Romæ (per me) expendatur: Quid & contra Præsentiam Corporis Christi, *In pane, Sub pane, Cum pane,* videant, quorum intererit. Sed, quòd esse deniq; Racovianus non neget, *Qui in Cœna Domini verè corporis Dominici participes existere se autument, Spiritualiter tamen,* C.R. p. 190. De his jam quid homuncio ille inter suos (satis pro imperio) statuat, pretium operæ nobis erit nunc breviter examinare. Enimverò quòd, commasculatâ pro more suo fronte, in genere denuntiârit, etiam & hanc, cum reliquis, *Opinionem fallacem esse, at q; erroneam,* C.R. p. 190. Catechisticis ejus efflorescentiis, dementiísq; dandum est generale hoc convitium. Et quis tamen tulerit Gracchos de seditione querentes? Me igitur Censore, quidlibet viris ab hoc genuino Barjesû illius filio, objiciatur potiùs, quàm error aut fallacia. Sed sic esse Mortales istos universos, jampridem est, quòd à nemine (ut audio) dubitetur. Sic enim erat Primus ipse Parens eorum, neutiquam passus, (quod ex primo ipsius ad genus humanum effato relucet,

lucet, cùm ab Eva quæreret, *Verè ne dixit Deus?* Gen. 3. 1,) Ut quiſquam, niſi ipſo Authore, (*quoniam Mendax ipſe eſt, & Pater ejus*, Jo. 8. 44.) vel mendacium aliquod diceret. Verùm iſte, nè ſine ratione inſanire videatur, rationem ſententiæ ſuæ non unam pòſt adfibulat. Ait igitur, *Opinio iſta locum habere neq ıit, Cùm ea pugnent inter ſe, Reipſâ Chriſti Corporis eſſe participem, & Spiritualiter illius participem eſſe*, C. R. p. 192. Jam verò pugnæ iſtam, cùm de Cœna Domini agitur, mentionem vafer non temerè facit. Integer enim ipſe Contextus Bırjeſuitæ pugnat cum Doctrina tota Chriſtiana, Quæ eſt, De Sacramento aliquo (cujus vel nomenclaturam ipſam odit, fugítq; Prophanus iſte,) in Sacra ea Cœna; De Spirituali Manducatione; De Redemtione Generis Humani; De Remiſſione peccatorum; De Confirmatione Fidei; De Incremento Gratiæ. Hactenus igitur nunc ſapit ſibi Sorex, quòd Chriſtianorum oculos animóſq; avertere, quantum poſſit, ſatagat à blaſphemiarum Socininarum hiis pugnis, atq; in aliquam inter Seipſos pugnam, ſi verbis eam effingere poſſit, defigere.

2. Ain' verò Tu, *Reipſâ, atq; Spiritualiter*, pugnántne iſta? Támne infenſa eſt Spiritualis conditio, ut Realem devoret? Tam inimica Rerum Entitati, ut deſtruat Veritatem? Jam iſta certè ex te acerrimè pugnant cum omni veritate. Etenim quò magìs Spirituale quid eſt, eò magìs eſſe id, dignoſci poteſt, Tum ex ipſo Deo, Qui & Ens Entium eſt, & Spiritus Ipſe eſſe dicitur, Jo. 4. 24, Tum ex Chriſto Domino, adſerente, ſe Vitem illam veram eſſe, hoc eſt, veri nominis, Spiritualem enim, rectéq; ſic (ipſâ vite naturali rectiùs,) dictam, Jo. 15. 1: Panem etiam ſe eſſe de Cœlo verum, datum iis à Patre, præ quo Panis ille, quem Moſes in Eremo dederat, de Cœlo, verúſque non erat, Jo. 6. 32, Atq; hæc ex eadem ratione quâ & Paulus quoq; de eo diſertè definivit, *Chriſtus erat Petra*. Quoniam Spiritualiter ſic erat, 1 Cor. 10. 4: Tum deniq; ex ipſo Sancto Spiritu, Qui & *Spiritus veritatis* (conſpirant enim hæc optimè;) præcipuè dici amat, Jo. 14. 17, & *Dux ad omnem veritatem*, Joh. 16. 13, & *Veritas ipſa*, 1 Jo. 5. 6.

3. Neque

3. Neque quicquam jam hiis officit, quod à Pſychicis quidem omnibus, Barjeſuitis, Jeſuitiſque; (Unà enim copulantur, per hanc Sacramenti cauponandi caudam, vulpeculæ iſtæ;) pro maxima & ineluctabili difficultate jactitatur; Qui, licèt inficias ire nequeant, vel maximè eſſe id, quod Spiritualiter eſt, Quia tamen Suppoſitum ipſum in Sacramento Res Materialis, atque Naturalis eſt, (Corpus putà Chriſti, in Cruce fractum, & Sanguis Chriſti, in Cruce fuſus;) contendunt ergò, Rei Naturalis nullam veram participationem eſſe poſſe, niſi Naturali aliquo modo; Spiritualiter igitur ſi ſolùm à nobis participetur Corpus Chriſti, Verè, atque Reipsâ non participari. Atque hæc jam illa pugna eſt, quam clamitant, è cujus ſibi per ſomnium fictione, verè ſeſe protrudunt in Elenchum illum Apoſtoli (ad neminem unquam magìs, quàm ad ipſos nunc pertinentem,) οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες, Judæ v. 19. Spiritualem enim omnem Corporis Dominici præſentiam cùm ipſi execrentur, & materiei ſoli miſerè immerſi, ultra ſenſum nihil ſapiant, nullámque niſi naturalem, atque ψυχικὴν rationem in Sacramento ſectentur, fortiter ſeſe jam ἀποδιορίζοντας præſtant, ſive illud de Rebus interpretandum ſit, Potiorem enim Sacramenti rationem, & quæ Spiritualis, veréque Divina eſt, prorſus exulare jubent; Sive de Perſonis, Et tum vel ſemetipſos excludunt, (& à Latino quidem Vulgari, Noſtríſque ſic redditur:) Ethnicorum planè more, non plus credentes, quàm ex naturali lumine, ſeu potiùs crepuſculo, adſequi poſſunt; vel ſaltem, Poſſe ſe Nos exterminare à Participio Divino ſperant, Quia Nos (ſed ab ipſo Chriſto edocti, *Spiritum eſſe, qui vivificat, carnémque prodeſſe nihil*, Jo. 6. 63.) etiam & verba, quæ hac in re prolata ſunt, *Spiritum eſſe & Vitam*, Ipſi monenti credimus, pióque conditione ipſa Doctrinæ SSpiritûs, decernimus, Spiritualiter iſta diſcernenda eſſe, & Spiritualia cum Spiritualibus ſemper conferenda eſſe, 1 Cor. 2, 13.

4. Igitur cùm corpus Domini, in se spectatum, extiterit, non uno modo; Non ψυχικῶς solùm, sed & πνευματικῶς etiam; *Factus est* enim *novissimus Adam*, (hoc est, *Christus*,) *in Spiritum vivificantem*, 1 Cor. 15. 45, Ecquid impedit, quin ut existit in Se, ità & participetur à nobis? Spiritualiter procul omni dubio participari potest; Atque ità satis constabit nobis Participatio nostra, sed & verissima ea, & Principalissima erit. Naturaliter verò nè participari jam possit, (præsertim per manducationem, & bibitionem; Quarum conditio (si Humanam naturam pro objecto suo habeat,) ab ipsa natura longissimè abhorret:) novimus alios plures obices poni, quibus recensendis, nunc non moramur, amovendis quidem, nè Roma ipsa sufficit. Quid igitur? An de Spirituali Existentia Corporis Christi ausit quisquam eorum dubitare? Ad fidem igitur Catholicam, quam & ipsi magno hiatu sibi prætendunt, provocamus. Credunt enim Christum in corpore mortuum esse, atque Resurrexisse. Audiatur igitur jam Apostolus; Ille Corporibus Sanctorum omnium, (Quantò magis ipsius Christi, Qui resurrexit *Primitiæ Dormientium*? 1 Cor. 15. 20,) ex ipsa resurrectione sua, conditionem eam Spiritualem provenire, ἐντῶς nos docuit; *Seritur in Corruptione*; *Surgit in Incorruptione*: *Seritur in Ignominia*; *Surgit in Gloria*: *Seritur in Infirmitate*; *Surgit in Virtute*, v. 42. Volúntne verò, ut uno hoc verbo, planéque dicat? Dicit; *Seritur Corpus Animale*; *Surgit corpus Spirituale*, v. 44: atque hoc dicendo, irrefragabiliter confirmat, quod nos jam dicimus. Habuit enim Christi corpus à principio, habet igitur & jam à Resurrectione, conditionem verè Spiritualem, atque Spirituale corpus verè dictum sine dubio est: Et cujus vera Existentia Spiritualis est, ejúsne Participatio vera non erit, Quia Spiritualis est? Ut nè dicam, quod amplius est, Ejúsne Participatio aliqua esse poterit, quæ Spiritualis non fit?

sit? Non, quòd opinemur tamen, Animalem Existentiam ex accessu Spiritualis, prorsùs abolitam fuisse: Sed cùm auctior in se, evectiórque infinitis modis indè reddita sit, & omnibus numeris perfectior, Diviniórque, necessariò nunc sequitur, Spiritualem Participationem ejusdem, esse jam Modum Participandi (quicquid Heterodoxi delirent,) verissimum, Divinissimum, Perfectissimúmque, & qui cum Excellentia Christi, Fidéque nostra vel maximè congruat.

5. Remansisse quidem in Christo (etiam à mortuis reduce facto) agnoscimus & Naturalem eam quoque, quam à Parente habebat, Existendi conditionem, atque pro placito suo, per specialem τῆς οἰκονομίας suæ Actum, aliquadantenus tum exeruisse se. Indè enim erat, Quòd audiri, videríque à suis, postquam Sesurrexerat, subindè poterat, 1 Jo. 1. 1, Quòd manducaverit cum iis, Act. 10. 41, Quòd ipsa vulnera sua Thomæ exhibuerit, Jo. 20. 27, Quòd cæteris denique carnem & ossa jam tum se habere, (præter, quàm Spiritus quisquam habet,) commonstraverit, Luc. 24. 39. Veruntamen & eâdem hâc Dominum dispensatione usum fuisse, per omnem in terris vitam suam, & non à morte solùm, est, quod pronâ fide credamus; Neque igitur ex aliqua virtute Resurrectionis suæ eum, sed indè à principio, per vim Hypostaticæ suæ Unionis, Spiritualitatem ipsam Corporis secum attulisse in uterum B. Virginis. Aliter enim si fuisset, incongruè satis, saltem minùs appositè, ab Apostolo, citationem illam præmittente, è Gen. 2. 7, *factus est Primus homo Adam in Animam viventem*, subjungitur & hoc, (quasi quod priùs jam dicto sic respondeat, ut & citari quoque nonnullis videatur;) *factus est Novissimus Adam in Spiritum Vivificantem*, 1 Cor. 15. 45. Primus autem Adam ab ipso primordio condituræ suæ, *in Animam Viventem factus est*: Quæ igitur jam Paritas, quæ συμφώνησις, aut Correspondentia erit, nisi & *Secundus Adam in Spiritum*

Vivificantem ab ipſo quoque momento Conceptionis ſuæ, ità *factus fuerit?* Sed propter τὴν οἰκονομίαν, ex qua ante omnia decreverat, Homo jam factus, Hominibus, κατὰ πάντα, καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας, Heb. 4. 15, parem ſe præſtare, Sic naſci igitur, ſic in terris vivere, verſaríque, ſic mori denique, *Humiliavit ſemetipſum*, Phil. 2. 8, velavítque Cœleſtem Gratiam, ſuſpendit igitur Virtutem ſuam, Corporíſque ſui Spiritualitatem, niſi raro per minutias aliquot, paucíſque in rebus duntaxat, actu ſeſe exerere paſſus eſt, Donec conſummata erant omnia, *Quæ manus Dei, atque conſilium ejus præſtituerant fieri*, Act. 4. 28.

6. Silere autem prorſus nunc non poſſum, antequam ad alia hinc abeam, quàm malè me habeat, quòd verba illa Apoſtoli hac de re, Ἔστι σῶμα ψυχικὸν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικὸν, 1 Cor. 15. 44, tam perversè ab Interpretibus reddita reperiam. A Latino enim Vulgari leguntur, *Si eſt Corpus Animale, eſt & Spirituale:* Sed quàm nullo ſenſu? Atque undè gentium illud, *Si?* planè παρέλκει, Turbátque genuinum Loci intellectum. Jam Noſtri verò multò ineptiùs reddiderunt, There is a Naturall body, and there is a Spirituall body. Non aliter enim, ex Angliciſmo eo noſtro, there, and there, iſta ſonant, quàm de rebus diſparatis planè, diverſíque Corporibus, atque ità inter ſe diſterminatis, ut Quædam ex iis ψυχικὰ ſint, quædam verò, πνευματικά. Sed quàm longè abſunt hæc à mente Apoſtoli! De uno enim, eodémque Corpore hæc ab eo expreſsè dicuntur, pro diverſis quidem temporibus, diſpoſitionibúſque, diverſam conditionem habente, Animalem primò, pòſt & Spiritualem: Adſeruit enim, Corpus idem, quod in una conditione ſeminatum eſt, in altera reſurrecturum eſſe: vertendum igitur à nobis omnino eſt, It is a Naturall body, and it is a Spiritual Body. Jam deeſt quidem Linguæ noſtræ vocabulum, quod ſatis ſit exprimendo,

mendo τὸ ψυχικὸν. Redditur autem alibi à Noſtris per vocem, **Senſuall**, ut Jac. 3. 15. & Jud. v. 19. In hac verò Epiſtola jam Quater (neque uſquam alibi in N. T. reperitur,) vertitur ab iis, **Naturall**. Quòd ſi voluiſſet uſus, & primorum Tralatorum diligentia, potuiſſet non minùs verti **Animall**. Latinam enim Originem ſingula hæc **Naturall. Senſuall. Animall**, ex æquo reportant; Sed tertium hoc tamen nondum obtinuit inter Nos.

7. Sententiam autem noſtram, De Spirituali, eâque verè Reali Participatione Corporis Domini cùm Catechiſta perſentiret ſe non poſſe ſubruere, neque (Quod, nullâ fronte, dicam, an certè perfrictiſſimâ? in initio eructaverat;) poſſe Fallacē eam opinionem, aut erroneam eſſe, ſtatuere, intereſſe ſuâ ratus, aliquâ tamen nocere, id proximo in loco agit, ſugillare eam ut poſſit, pérque putidam calumniam ſuſpicione, *Opinionis nullo modo certæ*, inter ſuos diffamare. Igitur Qui *Reipſâ Participem eſſe, atque ſpiritualiter Participem eſſe, pugnare*, priùs urſerat, eâ cùm non ſuccedat, non ſic ſuccumbit, quin ſuſclamet tamen, *Sed non eſt certa Opinio.* Non certa autem? Immane verò quantum hæc duo diſcrepant! Sed ſequamur aſellum. Et quî iſtud confirmat? *Ipſi produnt*, (ait,) *cùm fatentur Modum hunc ſumendi Corporis Chriſti eſſe prorſus inexplicabilem, aut quî id fiat, ſe planè ignorare*; Cat. R. p. 192. Hem! Etiam de Proditione, Os inſanum, impudens? Proditores Chriſti, poſt Judam proximi, Qui Religionem totam Chriſtianam Judaïſmo, Turciſmo, Gentiliſmo produnt, (Barjeſuitarum Societatem, Socinitatémque me dicere intelligo:) ut non pudeat, cuipiam, quid in Religione prodat, objicere? Sed Clodio quem non licebit pro Mœcho habere? Quod vertat tamen bene nobis, etiam ab Hoſte; Proditio iſta ingenua eſt, & Barjeſuitis omnium inviſiſſima; *produnt* enim *fatendo*, ait. *Proditio* igitur eorum reverâ hæc nulla eſt; Sed convitium ipſius eſt; *Faſſio* enim potiùs dicenda erat.

Neque *Faſio* quidem rectè, niſi ab impuri oris Hoſte, dici poteſt, Quaſi Erroris jam aliqua, aut Criminis agnitio eſſet; Sed pia ſolùm, & Chriſtiana Profeſſio eſt, per quam agnoſcimus, Præſentiæ Corporis Chriſti in Sacramento ſuo Modum, (Neque ſimpliciter, aut in genere, Omnem, Noſtri dicunt; Spiritualem enim Modum eſſe, abunde probare ſolent: Sed) Spiritualem iſtum, verbis non poſſe à nobis diſertè explicari. Ipſa tamen jam verba eorum, qui hoc profitentur, cùm Hic nullus adſcripſerit, non eſt, quòd in ea parte Reſponſum aliud à Nobis nunc expectare poſſit.

8. Sed quod præ manibus jam eſt, prenſandum eſſe cenſemus, premendúmque. Quærimus igitur, Quid ad opinionis ipſius, de Præſentia Spirituali, Non Certitudinem facit Modi Inexplicabilitas, (ſit venia verbo) ejuſdem Præſentiæ? Sapit Atheiſmum reverâ Barjeſuiticum iſta Conſequentia, ex eodem dein Argumento hoc, An opinari liceat, Deum eſſe, in corde ſuo ſtultè dubitaturum, Pſal. 53. 1, Quia Modum Exiſtentiæ ejus explicare non poteſt. Quorſum igitur & tuum, Sanctè Paule, ὦ βάθος illud? Rom. 11. 33. Quid? Reperíne *Judicia Dei ἀνεξερεύνητα eſſe?* An *ἀνεξιχνίαστους Vias ejus?* Quid hæres igitur, ſtupéſque? Qui Parentem eorum, Barjeſum olim adegiſti ad petendum ſibi viæ ducem, Act. 13. 11, Hem tibi jam Barjeſuitas Duces! Explicare ſi nequis, pro incerto habe; Si ignores Modum, Rem ipſam rejice. Dediſtne etiam Deus gratiam aliquam *ἀνεκδιήγητον*; Quorſum ergò tu has gratias das? 2 Cor. 9. 15. Sape verò Barjeſuiticè; Si renuit enarrari, Apage, incertum eſt: Nè crede igitur, Sed reſpue. Charitas etiam illa Chriſti, quam deprædicas, Quoniam eſt *τῆς γνώσεως ὑπερβάλλουσα*, Eph. 3. 19, Quoniam, *ὑπερέχουσα πάντα νοῦν*, Phil. 4. 7, Res Tu iſtas tibi, per Nos, habebis, Nos pro opinionibus nullo modo certis eas habemus, Quia tanta Myſteria ſunt; Quorum in Religione Socinina, nè mentionem (crede) aliquam, nedum adſenſionem, aut venerationem facilè reperies.

Philoſophos

Philoſophos nimirum nos ſic laudamus (aiunt,) ut & æmulemur, Qui fidem quaſi à videndo ducentes, nihil aliud credere voluere, quàm quod è lumine naturali accerſere poterant; Téque ipſum, Magne Doctor Gentium, Si liberè loquendum ſit, quicquid Fidem & Veritatem jactites, 1 Tim. 2. 7, Sapere magis duceremus, cum raptus in tertium cœlum tibimet videbaris, Quia tamen Modum ejuſdem, An *In corpore, an extra Corpus*, neſciviſti, 2 Cor. 12. 2, Si pro Opinione non certa hoc potius duceres, neque te deluſum eſſe tam facilè patereris. Atque hæc jam novorum Gnoſticorum, hoc eſt, Barjeſuitarum noſtrorum vera, (Theologiam quidem non poſſum dicere; Sed) Alogologia eſt, quâ & ipſi ſibi mirè perplacent, & nullo negotio Scitulorum multorum Pſychicorum, Spiritum quidem non habentium, neque ſolidam ſcientiam, ingenia dementant. Dignum ſcilicet patellâ operculum!

9. Ex Modi igitur ignoratione nil magis proficiunt Sophiſtæ contra Certitudinem Sententiæ noſtræ, quàm antè, ex Participationis Spiritualitate profecerunt contra ejuſdem Veritatem. Præteriri autem non oportet, quòd Quicunque ſint, qui in Sacramento Modum Præſentiæ Dominicæ, noſtræque Participationis, neſcire ſe dicunt, cùm elementa tamen videre ſe, verba audire, motum ſentire, ſoleant profiteri, jam in uno eodémque genere hæc omnia intelligendi ſunt dicere; Modum igitur aliquem, qui pari paſſu cum Viſu ambulet, aut qui Auditui reſpondeat, aut ab Externo aliquo Senſu perceptibilis ſit, prorſus ignorare ſe aiunt; Sed Modum quod attinet Spiritualem, & ſupra Senſus poſitum, abjudicari eum per hoc, tantum abeſt, ut ſupponi jam potiùs ex hoc, & vel maximè confirmari videatur. Quid quòd & aliam quoque de Modo diſquiſitionem agitari à Theologis jamdiu novimus. In Dubium enim vocari ſolet, ad quam Sanctiſſimæ Ἀντιτυπίας Operationem conſequi velimus Præſentiam eam, quam Spiritualem eſſe dicimus, aut per quod Myſticorum Officiorum Inſtrumen-

mentum, in Actum produci ipsam, definiendum sit; An ex Invocatione per Sacerdotem facta, An ex Recitatione Sacri Canonis. Occasionem autem hujus Dubitationis arripuisse videntur ex varietate vocabulorum, quibus SSpiritus hac in re usus est. Priores enim Euangelistæ duo narrant nobis, Dominum in Cœna, accepto quidem Pane, εὐλογῆσαι, sed Poculo, εὐχαεισῆσαι. Jam Lucas verò, Paulúsque, etiam in mentione Panis ipsum εὐχαεισῆσαι habent, Poculúmque τῆς εὐλογίας, ὃ εὐλογοῦμεν, disertè dicitur, 1 Cor. 10. 16. In Sacra igitur Ecclesiarum Liturgia, referendo nunc, quod oratur, ad εὐλογίαν, quod recitatur verò, ad εὐχαεισίαν, jam utro horum modo Spiritualis ista Præsentia exurgere credenda sit, à multis in controversiam trahitur. Verùm ex ista, (non necessaria omnino, Sed nec utili quidem, satísve pia) lite, Dum quomodo hoc fiat, satis anxiè disputatur, Nequid Piorum tamen animi turbentur, aut quicquam de certitudine, quam Barjesuita nunc vellicat, ipsius Spiritualis Præsentiæ dimoveantur, abunde ab Ecclesia nostra, Dei Opt. Max. beneficio, provisum est.

10. Adeatur enim Canon Missalis noster Anglicanus; Expendatur Collecta illa, quæ Speciatim ad Sacramenti ipsius Institutionem adsignatur, atque Consecratoria vulgò audit, Formulámque ipsam Distributionis subnexam sibi secum apportat; O quàm Divino modo intertexitur! Non obscuras Commemorationis, Comprecationis, Recitationis etiam atque Exhortationis clausulas in se continet, cum interpositis quoque inter agendum Rem Sacram, tum Sacerdotis, Voventis, Benedicentis, Repetentis, Operantis, tum etiam Fidelis populi, Advoventis, Venerantis, Participantis, Gratias agentis, non cæcis Officiis, Cultibúsque; Adeò ut ex ista tam efficaci Sacrorũ omniũ, Rituũ, Actuúmque Confarreatione, Contextúque, possit jam certiùs multò, securiúsq; universis constare, adesse Deũ, adesse procul omni dubio Corpus Domini, Præsentésq; (uti testamento suo Christus consignârat;)

Præsentiâ

Præſentiâ ſuâ Spirituali dapſiliter beare. Stultus igitur Metus eſt, atq; per impurum cavillum à Barjeſuita, ad Panicum Suorum terrorem introductus, quem iis, ab opinionis noſtræ Incertitudine (ſi placet) ſic ſe incutere poſſe ſperet, ut eandem ipſi repudient, abnegéntque, *Quia Modus ipſe inexplicabilis eſt, & quî id fiat, planè ignoratur.* Quin & Davidem igitur ipſum Suffenus iſte corrigat, doceátque eum, Quia Formationis ſuæ à Deo mirabilior eſt cognitio, quàm ut ipſe conſequi eam poſſit, támque in ſublime evecta, ut attingere eam nequeat, Pſal. 135. 5, ut Barjeſuiticè ergò concludat, ejurétque Opinionem ipſam, *A Deo ſe terribiliter, atque mirificè formatum eſſe*, v. 13. Suos deniq; edoceat, (Cordi enim iis eſt, ſcitulis argutiis iſtis, & paradoxis perditè abripi;) Nè aërem quidem unquam violenter moveri, neq; ventos flare; Quid itá? Hem! In promtu eſt iſta ratio, Modi ipſius ignoratio: Vel Chriſto enim authore, Nè Nicodemus quidem ipſe, (ô quantus, qualíſque Dî in Iſraele!) novit Modum illius, aut *ex quo Ventus veniat, aut quò vadat*, Jo. 3. 8. Jam verò cùm harum rerum Modi tam inexplicabiles ſint, Ergò, & quæ opinantur homines iiſdem de rebus, nullo modo certa ſunt; Ergò, & Locum habere nequeunt Opiniones iſtæ in Theologia. Hæc inclytus iſte, Barjeſû ſatus, Tortor verè Theologiæ.

11. In Eccleſia autem Romana jam, (partes ſolùm ſuas quomodo libet tutandi certa,) quàm bellè proviſum hac ex parte ſit, Noſtrum non eſt exponere. Aliam enim illi Præſentiam Corporis Chriſti defendere jamdudum jurati, id in primis nunc agunt, ut præter εὐλογίαν, aut εὐχαριστίαν, etiam & aliam Actionem, Gratias Agendi, Benedicendíq; paulò adhuc poſteriorem, quam Conſecrandi appellitant, in Sacramenti ſui Canone ſtatuminent. Eam autem eſſe volunt, non ſine grandi Sacræ illius Scenæ diverſificatione, Chriſti nimirum in Cœna ſua, ut Dei, Symbola illa jam tandem per Omnipotentiam ſuam Tranſubſtantiantis, Cùm tamen precatio Benedictoria, quam jam tum præmiſerat, ut Hominis tantummodo atq; Sacerdotis fuerit, per quam ille primò,

primò, próque Modulo Humano, Sanctificationem ſolùm Elementorum petierit, ſed cum ea intentione, ut tranſubſtantiari tamen quàm mox à ſe Deo poſſent. Sed proh ſancta fides! In re tam Divina, quorſum harum Ambagum quiſquiliæ, quas cordatus quiſque nullo alio conſilio introductas eſſe facilè perſpicit, niſi ut viam ſternere videantur, affingendi verbis illis, *Hoc eſt corpus meum*, Mirabilem aliquam, (Nolo enim dicere Magicam, nè convitium dicere videar; ſed ſupranaturalem longiſſimè, ô Deus!) Operationem, Unde illa jam pro Inſtrumentaliter Operatoriis Tranſubſtantiatæ tandem Præſentiæ haberi mereantur? Sed in Speciem hæc ſolùm, Sacrámque Fraudem, & prorſùs gratìs ab iis afferuntur. Benedictio enim illa Domini, quæ & Gratiarum quoq; Actio cluet, (Non quòd εὐχαριστῶν, & εὐλογῶν eadem per omnia ſint; Sed tamen quòd hac in re, atque Hebræos inter, gratias ſuas in Menſa agere ſolitos, ſub forma agnoſcendi Deum eſſe Donatorem omnium, eíque propter Dona ſua Benedicendi, (ut benedictus ſit Deus in Pane ſuo; In vino ſuo; In carnibus ſuis;) tam conjunctæ, atq; complicata iſta ſint, ut alterum ex altero intelligi ſemper ſoleat, atq; in Actione hac alterutrum dici ſufficiat:) ipſa ſufficiebat in ſe, atq; efficaciter Impetratoria erat Sacri illius beneficii in Elementis, quod Dominus petendum intenderat. Ecquid opus eſt verò, ut hæc jam confirmemus? Non poſtulaturos, confido: Si juſſerint, ſunt in promtu nobis probationes, ab inficiatorum nemine repellendæ; Quarum una quidem impræſentiarum ex ipſa illa hiſtoria ſeſe ingerit, ex qua ipſi primarium verborum (ut vocant) Operativorum exemplum accerſere ſibi ſolent; Quia Dominus in excitatione ea Lazari ἀντῶς profeſſus eſt, *Novi, quòd ſemper me audias*, Jo. 11.42. *Audiri* autem, in uſu Sacro, eſſe *Impetrare*, nemo neſcit: Impetravit igitur Chriſtus, etiam tum, cùm benedixit.

12. Quòd verò cum illa voce Chriſti, *Lazare, veni foràs*, ver. 43, comparare ament verba iſta in Cœna, *Hoc eſt corpus meum:* adſerántque præfidenter, Pari modo

&

& hæc, & illa, earum rerum, quas per ea Chriſtus intendebat, Operativa fuiſſe; (ex illis enim, Lazarum è Sepulcro prodiiſſe; Ex iſtis, Corpus Chriſti extitiſſe, atque etiamnum extare quotidie, & in Sacramento efficì;) Pace ipſorum, vel ſaltem ingratiis, tam nos longè abſumus ab Opinione, Parem in his eſſe rationem, Ut diſpariſſimam eſſe, totóque cœlo diviſam exiſtimemus, Réque verâ, quicquid impetrari jam à Lazaro poſſit, pro noſtra Sententia, & non pro Illorum, eſſe facturum. Quàm diſſimilia enim inter ſe ſunt, Quàm diſparis operæ, Adfirmare ſolùm, atque Imperare? Hoc primum eſt. Eſt autem nudè adfirmantis, *Hoc eſt*, dicere; Sed *Prodi* eſt Imperativum. Pergimus autem. Nam inter Adfirmationem, ſuper Re inanimata, ſenſûs omnis in ſe, atque rationis exorte, factam, (De Pane putà, Vinóq;) atque inter Mandatum Viventi jam, & Audienti, rationéque prædito datum, ídque à Domino ſuo, & de Officio tum Naturæ ſuæ, tum Rationi congruentiſſimo, gratiſſimóque, immaniſſima jam iſta differentia eſt, atque omnem Paritatis Spem quàm maximè ſuperat. Jam ſi reponant, Inter Panem, Vinúmque, & cadaver Lazari quatriduanum, nihil intereſſe; Imperiorum enim heri ſui, aut Dictaminum Rationis non magìs capacem eſſe Mortuum illum in Spelunca, quàm Symbola ipſa in Sacramento: Habemus, quod volumus; Pernegamus enim Lazarum jam tum fuiſſe Mortuum. Statuimus ſcilicet, Chriſtum paulò priùs in vitam reſtituiſſe eum, Animámque reducem à ſe factam conſociâſſe cum corpore ſuo, ex eo momento, πάλιν ἐμψυχώθη ἐν ἑαυτῷ, ver. 38, jámque redivivus ille ſtabat, (ſeu certè tantillulùm jacebat,) expectans (ut par erat,) Quid Dominus eum vellet. Utere oculis, animóque, & dic, Annon iſtud fuerit, quod Dominum, ſimulac ſepulcrum ab Aſtitibus, utì juſſerat, aperiretur, non jam precantem, ſed gratias agentem audiamus, Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ver. 41. Et nequis ambigendi vel color ſit, etiam Qua de re has gratias agat, aìt; Addit enim, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς μου,

μου, *Quia audivisti me?* Ecquid igitur apertius? Nónne hinc paret, postulâsse eum paulò antè à Patre, ut Lazarus vitæ restitueretur? Ideóque satìs nunc intelligens, auditum se in hoc esse, quod postulârat, ab ea jam parte inceptat, à gratiarum actione pro impetrata hac gratia: Statímque, pro imperio suo, Lazarum, dicto jam audientem, jubet, ut prodeat, ver. 43. Dictúmq; factum; Jussa capessit, &, fasciis nihil obstantibus, prodit Lazarus, ver. 44.

13. Adsumimus igitur nunc; & verba illa, *Lazare, veni foràs*, non fruſtrà solùm, sed & ineptè, in hoc Argumento, Agentium, seu Operativorum titulum inscribi dicimus, cùm nihil nunc operata fuerint, præter quod Humanæ Rationi inprimis congruebat, atque ex communi Naturæ officio præstandum, vel à Servulo quidem, (Quantò magis, ab Amico, quem & Dominus tam ineffabili Beneficio jam insignierat?) erat. Eodem igitur hoc ex intuitu, subtilis quidem magis, quàm solida nobis semper visa est & illa Exceptio, quâ urgeri meminimus Pontificios à non nemine nostrorum; In Cœna Domini, verba illa Imperativa, *Accipite, Manducate*; potiùs habenda esse pro Operativis istis, Symbolorum Consecrationem efficientibus, quàm *Hoc est corpus meum*. Imperium enim aliquod cùm illis in verbis relucear; Illatio quidem hæc valido, veróq; Argumenti ad homines acumine non caret, Quia nihil contrà obtendere nôrunt Romæ, quod clypeo ipsis adversùs tam fatale telum sit, nihílq; reponere, præter novella Ecclesiæ suæ imperia, cur posteriora verba Christi, *Hoc est Corpus meum*, antegressis aliis, *Accipite, Manducate*, præferantur in isto negotio, Agendíque Rem eam Divinam palmâ ab ipsis donentur. Verùm si sobriam, solidámque Theologiam percolere cupiamus, & hoc genus argutias, (argutæ enim & hæ captiones sunt:) præteriri omnes à nobis oportet, statuíque, ex verbis iis, quibus Christum in ipso primordio Sanctissimæ hujus Operationis usum esse legimus, cùm accepto pane, Benedixit, secutum protinùs esse intentionis suæ apotelesma, atque efficaciter, plenéq; impe-

impetratum esse id, quod instituì volebat: Panis igitur, seu Commutationem in melius, seu Sanctificationem, seu Consecrationem appellari jam postulent, (Aucupium enim Verborum reverâ & hoc est, atque ex Captione potissimùm introducta est ista Locutionum variatio:) eam conditionem jam tum à Christo Benedicente productam fuisse, ut de eo participantes, jam ipsius Corporis Domini, in cruce pòst fracti, (quod solidum tamen adhuc, sanúmq; ibi præsens aderat,) Spirituali Præsentiâ Realiter, Veréq; bearentur: Similiter & Sanguinis ejus, ex calicis quoque Benedictione.

14. Miserandum igitur (nè quid severiùs nunc dicamus;) est eorum, non infimi Nominis inter ipsos, Effugium, Quos cùm Veritas ipsa cogat, inficias nè eant, Benedictionem Christi in Sacramento validè efficacem fuisse, plenéq; impetratoriam ejus, quod petebat à Patre; in Caussæ tamen caducæ sublevationem aliquam, coguntur de articulo ipso temporis cautiunculam vel Christo ipsi obtrudere, Quasi qui apud Patrem eâdem tum prece egisse credendus nunc sit, ut non statim cum ipsa petitione, seu Benedictione sua sequeretur Divinus ille Effectus, sed cum interstitiolo, & post paucula alia verba, Tum cùm Ipse voluerit scilicet. Noluisse autem Christum omnino ut fieret, donec ab eo postrema Syllaba enuntiata foret, in, *hoc est corpus meum*; id ex infallibili Oraculo Romano jam nuper edocti sumus. Ex eodem autem fonte & caussam etiam, cur id noluerit, petere jam licebit: Non alia enim esse procul dubio poterat, nisi quia Dominus, ità Vicarium suum (Quem non Veritatis quidem, ipsius enim Christi ille est, sed Infallibilitatis titulo insigniendum esse decrêrunt Romæ) olim, post Millenos, & quod longè excurrit, annos, ea in re decreturum esse, prævideràt. Atq; ex hiis jam tandem moliminibus prodigium illud prodiit, quod *Transubstantiationem* nunc vocitant.

15. Nova quidem Nomenclatura est, & quæ vagire primùm cœpit, Æræ jam Christianæ non nisi cum Tertia, & sequiore Parte. Sed quid tum? Præsertim, cùm indè

ab

ab ortu tam inſignem Divinæ Providentiæ notam ferat, Deo ità permittente, ut qui in tam craſſum errorem Naturalis (quam ipſi volunt) Præſentiæ jam conjuraverant, vocabulo ad id etiam non minùs erroneo, ſtupendóque, & ſuum ipſorum ſenſum arietante, uterentur; Nam, ſi ipſos audiamus, Quibus ſolis datum eſt hæc βάθη callere, Subſtantia Panis neutiquam tranſiit in Subſtantiam corporis, ſed exterrita (ut par eſt,) ad Divina illa vocabula, *Hoc eſt corpus meum*, tam ſubitò, prorſúſq; evanuit, ut nè durare quidem tantiſper auſa fuerit, dum & Accidentia ſua convaſare, Speciéſque miſellas ſecum auferre poſſet. Quantò minùs opinandum eſt, Subſtantiam Divini Corporis tranſiiſſe in eam, quæ evanuit, Panis Subſtantiam? Cui igitur *Subſtantiæ*, aut unde ſuum *Trans*? Quæ heic *Tranſubſtantiatio* eſt? Tranſlocatio quidem iſta eſt; Succedere enim volunt Corpus de Cœlo in locum Subſtantiæ Panis; Et Transfiguratio eſt; Submittere enim ſe aiunt Sanctum Corpus Figuræ, quam profugus Panis in Speciebus ſuis (ſatis inclementer poſt ſe relictis) geſſerat. Sed ecquid eſt aliud? Rogandi igitur ſunt Romani Correctores, ut & Auguſtodunenſem iſtam ἀκυρολογίαν corrigere jam velint, & (niſi fatalis neceſſitas ſic ferat, Error Errori Errorem ut ſemper pariat, atq; Prodigium Dogmatis & nominis ſtribiligine æternùm inſigniatur, (ut ab altera porrò literula orſi, appellari hanc nunc jubeant, pro *Tranſubſtantiatione*, *Vicesſubſtantiationem*.

16. Sed quicquid Romæ, ſuper vel Nomine Rei, vel Interpretamento Sanctiſſimæ Operationis, recentiùs excogitatum eſt, Laudandum imprimis eſt, cœloq; ipſo donandum Sanctæ Eccleſiæ inſtitutum, Quòd illa, Domino & illam jubente, prout Ipſe fecerat, *Hoc facere*; Ergò quid Dominus ea ipſa in re tum fecerit, dixerítque, in Canone ſuo repoſuit, ínq; Canonem ſibi nunc, in operis ſui Regulam, Normam Fidei, Cultûs atq; Obſervantiæ ſuæ Exemplum, Argumentum, Indicium, Teſtimonium, dicta tum ab eo, geſtáque omnia, religioſè quotidiè recolit, recitátque. Jam verò ſi Sanctorum Συγγεγράφων cuipiam Authorem ſe SSpi-

SSpiritus feciſſet, in Acta ſua referendi ipſas Benedictiones, quibus Chriſtus jam in Cœna, ad Panis, Viníque Sanctificationem, ádq; tranſmutationem eorundem à conditione Seculari ad uſum iſtum Spiritualem, uſus eſt, Satis etiam Eccleſiæ, abundéq; fuiſſet, iiſdem Benedicendi veſtigiis ſolùm inſiſtere; Nihílque allaborans Formulæ ab ipſo Chriſto traditæ, potuiſſet & Ipſa, idem cùm faceret, idem dicere, pérq; verba ea Chriſti, conſecrare Symbola ſua, atq; ab uſu vulgari tranſlata, ad Divinorum Officiorum gratiam adaptare. Verùm cum SSpiritui viſum fuerit eatenùs ſilere, nihílq; amplius dicere, quàm Benedixiſſe Dominum, Benedictionum autem illarum Syllabas ſcripto nuſquam tradere, ſibi jam hoc relictum eſſe piè ſenſit Eccleſia, ut ipſa Precationum ſuarum ſibi (auſpicante nihilominùs atq; ſuggerente SSpiritu,) ſacras Formulas conciperet, ad quotidianam Munerum ſuorum Benedictionem, ſeu Conſecrationem Sacramenti. Sed in abundantem cautelam tamen, Chriſtíq; Sponsâ dignam, Quò & piè fateatur, dum in terris militat, fieri poſſe quidem, ut imperfectiuſculè ſe habeat, atq; vel in iſto, Sanctiſſimo, Tremendiſſimóq;, Opere, ſi non tepeat, langueat, aberret, deficiat, Humani tamen aliquid patiatur, & vel ultrà, vel citrà feratur, neq; aut plenè ad ipſam Benedictionis Chriſti emphaſin pertingere poſſit, aut adæquatè ſe intra limites ejuſdem continere, Diviniſſimo igitur conſilio & ipſam Recitationem Dictorum, Factorúmq; à Chriſto in Cœna, cum Prece ſua conjungit; Per hoc nimirum profeſſa, ex eorundem planè mente, & mentem ſuam jam totam componi, non niſi cum Deo enim ſe, quod ſuum eſt, agere, nihílq; jam magìs, nihil minùs intendere, vovere, precari, facere, quàm quod faciebat, vel jubebat certè, ipſe Dominus, Quando jubebat & eam, *Hoc facere*.

17. Ex re igitur jam noſtra eſt, & hoc adnotare, Præter ea, quæ in Sacra Cœna, ad exemplum ipſius Domini, quotidiè peraguntur, Aliquid etiam imperatum ab Eo fuiſſe, quod Ipſe quidem non fecit, ſed ex reſtricto tamen Ejus præcepto, ab Eccleſia æternùm præſtatur. Ex iis autem, quæ

quæ Dominus ipſe præſtitit, hæc potiſſimùm colligenda duximus; 1°. Quòd per Benedictionem ſuam (εὐλογήσας, Mat. 26.26,) Panem, Vinúmq; è Conditione ſua Naturali hactenùs tranſmutârit, ut ad Spiritualem uſum conſecrarentur. 2°. Quòd frangendo, dandóq;, (ἔκλασεν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, Mar. 14.22,) inſtituerit, Fideles omnes Corporis ſui, in Cruce eo die frangendi, Participes ſemper deincipes per Fidem futuros. 3°. Quòd aſſerendo Hoc, quod comedendum iis porrigebat, eſſe Corpus ſuum, (τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, Mat. 26.26,) cùm Ipſe tamen incolumi Corpore præſens aderat, inſtruxerit ſuos, Se de Spirituali Præſentia, quâ æternùm fruerentur, accipiendum eſſe. 4°. Quòd admonendo Corpus ſuum pro nobis dari, (τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον, Luc. 22.19,) ſatis ſignificârit, Quanto pretio nos redemerit: 5°. Quòd pro nobis frangi, (τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον, 1 Cor. 11.24) Quantâ caritate Se nobis impertierit. 6°. Quòd verò Poculum, in quod, & ex quo funditur, & non niſi cum Sanguinis ſui effuſione, memoraverit, (τὸ Ποτήριον τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον, Luc. 22.20,) viam omnem per hæc præcluſerit delirio, Participandi Sanguinem in Sacramento per Concomitantiam. 7°. Effuſionem autem hanc quòd ad Peccatorũ Remiſſionem fieri declarârit, (τὸ ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, Mat. 26.28,) Articuli iſtius de Remiſſione & Fidem & Rationẽ ex Merito Mortis ſuæ profluere docuerit. 8°. Poculum etiam iſtud pro Peccatis effundendum, quòd titulo N.T. inſignierit, Sanguinémq; ſuum Sanguinẽ N.T. appellaverit, (τὸ αἷμά μου τὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης, Mat. 26.28, & τοῦτο τὸ Ποτήριον ἡ Καινὴ Διαθήκη, Luc. 22.20,) demonſtraverit tum neceſſitatẽ Poculi ipſius ſingulis exporrigendi, Qui à Peccatis ſuis liberari ſperent, Novíq; T. beneficio perfrui: 9°. tum certitudinem Divini hujus Beneficii, Quia Teſtamentum Dei eſt, ſuâ ipſius Morte confirmatum. Atq; iſta quidem Corollaria, (ut pluribus nunc non allaboremus,) προῤῥήδην planè ſunt, ſponteq; ſuâ, ex eo quod Chriſtus tum fecit, dixítq;, profluunt. Cùm verò mandârit etiam Dominus, Rem eandem Sacram & à nobis æternùm fieri, (τοῦτο ποιεῖτε,) præſcierit tamen, non niſi poſt Paſſionem ſuam

ſuam fieri id à quopiam poſſe, Hinc & iſtud porrò à nobis ſemper præſtandum ſubjunxit, ut Hoc facientes, eâdem operâ, & quid in Cruce factum fuiſſe conſtaret, repræſentaremus, & Mortis ſuæ Commemorationem exinde inſtitueremus, pronâque fide & gratis animis epulati quotidie, Spiritualibus illis Dapibus ad Salutem æternam veſceremur, Ipſum denique ex Divino Pacto ſuo, per Sacrum hoc Factum redderemus in æternum Noſtrî memorem: Ait enim Ipſe, οἷς ἐμὴν ἀνάμνησιν, 1 Cor. 11. 24, & ex Ipſo eſt, quod ibi à Paulo additur, ὁσάκις ἂν ἐσθίητε καὶ πίνητε, τὸν θάνατον Κυρίου καταγγέλλετε, ver. 28.

18. Jam ſatis autem vidimus, Quid ex genuino ſenſu Eccleſiæ, Quid etiam è nupero gloſſemate Romano, valeat, *Hoc eſt Corpus meum.* In Polonia verò, in Concilibulo Barjeſuitico quid, ſi jam quæratur, reſpondendum eſt, Minus ferè nihilo. Nam qui Sacramenti vel nomen, vel Rem veram nullius coloris nôrunt, qui redemtionem per Chriſtum naſo ſuſpendunt, qui Peccatorum Remiſſionem prorſùs eripiunt ei, qui nihil in Cœna ejus agnoſcunt, niſi *Cæremoniale* quid, C. R. pag. 186, id eſt, *Externum quendam Actum Religioſum*, C. R. pag. 179, ab ipſo, *mortis ſolùm ipſius annuntiandæ Cauſſâ, inſtitutum*, C. R. pag. 186, Quis ſenſus eorum verborum, niſi qui à ſenſu Domini longiſſimè aberit, ab iis expectari poteſt? Audite tamen ſulcis incomparabilem Expoſitorem, Quaſi qui unicum verbulum, pro arte ſua, explicando, extemplò Rem totam clariſſimè illuſtrare ſciat: Ait enim, *In iis verbis*, Hoc eſt Corpus meum, *particula*, Hoc, *ad univerſam frangendi, ſumendique Panis, & fundendi Vini Actionem referri poteſt*, C. R. pag. 190. Bene habet. Sumatur igitur jam, *hoc*, acſi Dominus dixerat, *Hoc quod nunc à me agitur*, Et quanquam, *Poſſe Eſſe*, parùm, aut nihil (ut aurem ei jam ſæpe vulſimus) ſit, in tanti tamen Magiſtri tam malè audientis gratiam, ſupponatur iſta, quam poſtulat, relatio, loquatúrque jam Chriſtus, & quid erit? Potéſtne enim dicere? *Hoc quod nunc à me agitur, eſt corpus meum.* Certè poteſt, ſi hunc audiamus; Nam iſte *ve-*

rus, nativus, atque genuinus sensus Christi verborum erit, C. R. pag. 194. Sed sub altera tamen conditione jam: Et quæ tandem ea? Ut, præter quod de unico verbulo, *Hoc*, primò postularat, fiat & cæterorum quoque verborum omnium accommoda Interpretatio, atq; per, *Est corpus meum*, Christus intelligatur dicere, *est Commemoratio, & Adumbratio, atque Repræsentatio ejus, quod fiet de corpore meo*, C. R. p. 194. Annon verò satis jam expositus est Locus? Annon bellissimè nunc exclusus est genuinus sensus? Talem nimirum Paraphrasten, tam sui semper similem, dictáque Domini omnia excellenter distorquentem, non vulgariter pervertentem, meretur ea Reformatio!

19. Nemo tamen inficias it, aliquadantenus, atq; pro portione sua, hoc quod ipse dixit, verum esse. Etenim quod in Sacramenti celebratione facimus Christiani, facimus εἰς τὴν τοῦ ἀνάμνησιν· ut in memoriam sanctè revocemus, tum nobis, quid à Christo præstitum fuerit, tum Christo ipsi, imò & Deo Patri ejus, Quid Christus ipse pro nobis in se susceperit: (Memoria autem tam ampliter instituta, Barjesuitæ vix ad palatum facit!) Verùm, Hóccine est totum quod facimus? Hóccine solum est, quod Christi verba volunt? Hóccine primum est? An verò, si vel ad antecedentem modò Paragraphum oculum retorqueamus, Decimo tantùm loco, aut vix eo, reperietur comprehendi hoc, quod ille nunc primò potuit, sed & unico, producere? Laudabimus igitur ingenium ejus, memoriam non laudabimus; Fidem certè ejus, omnium minimè; Fidei enim iste reverâ, non memoriæ defectus est. Ex Corollariis scilicet antegressis relucet, esse ibi in Sacratissimo Mysterio Internum Actum Fidei; Esse Spiritualem manducationem Corporis Christi; Esse Sacramentalem degustationem sanguinis ejus; Esse Redemtionem Fidelium per Christum factam; Esse Remissionem Peccatorum omnium ex ipsius Sanguine. Sed hæc jam omnia iste à Principio abjudicârat, atque exinde Barjesû filius factus est. Quid faceret igitur jam, nisi quod ingeniosè fieri posse videbatur? (Ingenii enim opinione inter

suos

suos jam multùm inclarescit :) Quod non credit, nec meminisse vult ; Quod recusat admittere, quorsum recoleret ? Uno igitur grandi saltu cætera priora transilit ; Atque hoc aliquid rotundè obtrudendo, quod & ab Orthodoxis bene novit (sed suo tamen sensu, loco, ordine, modo,) non rejici, callidâ hâc jam technâ Nepotulis suis (tam scitè sciolis, ut è Catholica quidem Ecclesia nihil, è Polonico autem Catechista nihil non credant ;) ora sublinit ; cumque amârint ingeniosè falli, unicum è pluribus tam promtè largitus, facilè eos emungit sanctissimis cæteris, sed sibi exosis, Sacramenti Beneficiis.

Sect. XXXVII.

1. *Ethnicis de Deo manifestatum nihil esse volunt Barjesuita, nisi per Evangelium.*
2. Ἀπὸ *significat non solùm Terminum A Quo, sed & Materiam Ex Qua.* מקדם. Quondam.
3. *Philosophorum impietas justè damnabatur ab Apostolo, Quòd Deum nescierunt, è Creaturis docti Opificem.*
4. *Tractatûs materia generalis Sophisticè trahitur in Definitionem omnium inibi dictorum.*
5. *Liberatorem omnium Sceleratorum ante Christum Socinitas se præstat.*
6. *De Deo Quid ex Lumine naturali cognosci datum est, & Cur.* Ἐν *pro* Inter.
7. *Gnostici non possunt esse primarium Subjectum Argumenti Paulini in ad Romanos.*

OCcasio jam mihi obtruditur à Catechista eventilandi ea verba Pauli, Διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· Ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσε, Rom. 1. 19. Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥτε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις, καὶ θειότης· εἰς τὸ εἶναι

αὐτὸς ἀναπολογήτους, ver. 20. Διότι γνόντες τὸν Θεὸν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν, ἢ ηὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν, ver. 21. Racovianus enim, ut hypotheſi ſuæ, ad quam tamen nunc abire nolo, inſerviat, ſic exponit, τὰ ποιήματα, ut omnino reſtringat ad ea facta, quæ ſub Euangelio tum extiterant. Ex iſto autem Suppoſito, concludit, τὰ ἀόρατα αὐτῦ accipienda ſolùm eſſe de Rebus iis, quæ Deus non niſi per Euangelium patefecerat hominibus, nullâque ratione ab iis indagari ante potuerant. Colapho igitur duplici Interpretes cæteros ferit; Uno, quòd non conjunxerint, ἀπὸ κτίσεως κόσμου, cum vocabulo ἀόρατα: Altero, quòd verterint ea, *ex creatione mundi*, cùm verti oporteat, *à creatione mundi*, eodem planè exemplo, quo dicitur, *Eructabo abſcondita à conſtitutione mundi*, Mat. 13. 35. Apoſtoli enim in hiis mentem eſſe, Indè à rerum conditura fuiſſe iſta inviſibilia, donec per Euangelium patefacta tandem ſunt, Cat. Rac. pag. 23. Ità nimirum à novo Dictatore Apoſtolus velle jam jubetur!

2. De vero autem ſenſu Loci, ῥόστ. Sed quod Grammaticam nunc primò attiner, vellenda eſt Magiſtro auris utraque: Una, propter Præpoſitionem iſtam, ἀπὸ: Altera, propter conjunctionem ejuſdem, quam ille fieri præcipit. Quanquam enim in altera ea quam attulit Phraſi, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, nihil aliud intendatur dici, quàm Terminus Temporis A Quo, ſenſúſque ibi ſit, Abdita ea ſemper, ab ipſa mundi origine fuiſſe; (Quod in Hebræo quidem eſt, מני־קדם, Pſal. 78. 21. id eſt, à primo eo momento, quod ſub vocabulo Latino *Quondam*, (ab Hebræis fortaſſean mutuato) comprehendi ſolet:) ſummæ tamen aut imperitiæ, aut impudentiæ eſt, negare Præpoſitionem ἀπὸ, ſignificationem ſæpe, tanquam Materiæ Ex Qua, habere in N. T: Ex quo plurima mihi, currente jam calamo, exempla ſuppetunt in eam acceptionem, ut Mat. 7. 16. & 20. & 11. 29. Mar. 16. 9. Luc. 6. 13. Act. 16. 18. & 17. 2. Rom. 15. 15. Heb. 5. 8. Apoc. 14. 4. Sunt verò (ſcio) & non pauca alia. Verùm admiſſo jam hoc, quod illum ex tam infirma, tenuíque ratione urge-

re

re non pudet, iſtud, ἀπὸ κτίσεως κόσμου, reverâ jam valere, *à creatione Mundi*, nihilo tamen felicius eſt, quod pari ore de Conjunctione eorum urget, primò Negativè, non eſſe ea verba conjungenda cum ἀποεξῇ, Dein Adfirmativè, conjungi ea debere cum ἀόρατα: Quandoquidem Tertium ibi in Textu detur, quod ex ratione multò potiore, (ſed in ſenſum, Catechiſtæ quidem Adverſarium, atque cum cæteris Interpretibus benignè conſpirantem,) vendicat ſibi verborum eorum conjunctionem, τοῖς ποιήμασι, ſcilicet; Apoſtolo jam hoc aiente, quòd Inviſibilia Dei, ex factis à Creatione Mundi per Philoſophos intellecta, conſpiciebantur.

3. Ad ſenſum igitur Loci nunc accedemus. In quo quidem exquirendo egregium operæ compendium faciemus, ſi veram vim, pondúſque Cauſſativæ hujus Particulæ διότι, quæ bis jam ab Apoſtolo interpoſita eſt, expendere primò velimus. Sciſcitemur igitur nunc, Quare monuerit, *Per Euangelium revelari Iram Dei de Cœlo ſuper impietate Hominum Veritatem in Injuſtitia detinentium?* ver. 18. Reſpondet Apoſtolus, διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς. Similiter ſciſcitemur, Unde dicere poſſit, *Eos factos eſſe inexcuſabiles?* ver. 20. Reſpondet denuo, διότι γνόντες τὸν Θεὸν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν, ver. 21. Quis igitur non videt, tacitæ Objectioni nunc imprimis occurri, quæ vel ipſi Euangelio Injuſtitiæ Dicam hanc inſcriptura erat, Quòd in primo ſtatim Adventu Ejuſdem Iram Dei iis interminetur, qui neque Euangelium, neque Deum antè noverant? Hóccine enim iniquum non eſt? Hóccine Juri, aut Rationi conſonum, ut luant homines, quod neſciunt? Diluitur autem objectio, Quia Euangelium quòd non noſcant, ſuo ipſorum jam vitio factum eſt, qui audire nolunt, crederéque; Credentibus enim univerſis (Judæi fuerint, an Gentiles;) *Euangelium eſt Potentia Dei ad Salutem*, ver. 16: Ad juſtitiam enim eam eſt, per quam ex Fide vivetur, ver. 17. Deum autem quòd non noverint, dici hoc non poteſt; *Quia quod de Deo cognitum, ſeu cognoſcibile eſt, manifeſtum iis ex Deo*

erat, ver. 19, *Sic ut Apologiâ omni destituerentur*, ver. 20, *Noverunt enim Deum, neque tamen eum esse Deum debitè agnoverunt*, ver. 21. Si quæratur verò, Quodnam illud τὸ γνωστὸν, déque Deo *cognoscibile*, sit? Respondetur, Quod convincendis iis abunde erat, in clarissimis illis Attributis ejus comprehensum, Unitatis, Sempiternitatis, Potestatis, Divinitatis. Ista autem cum Invisibilia in se sint, hominibúsque in sensum non incurrant, si Quæstio porrò instituatur, unde poterant ergò cognosci? Respondetur, Intellecta ab hominibus, oculóque mentis suæ, quam Deus multis indiderat, apprehensa, per ea, quæ à Conditura Mundi facta in oculos, sensúsque incurrebant, & ipsa planè conspiciebantur. Excellentia enim operis cujusvis abunde nobis, siquid sapimus, deprædicat Artem, Sapientiam, Potentiam ipsius Opificis.

4. Atque ista jam genuina Analysis integræ hujus periochæ est. Qui igitur Viri fuerint, de quibus Apostolus intellexit se ista dicere, facilè nunc erit nobis statuere. Utcunque enim dici Euangelium non immeritò possit materia, quam sibi Apostolus hoc in loco tractandâ proposuit, ex eo tamen indicio inferre, Invisibilia ea Dei, non nisi per hæc quæ sub Euangelio facta sunt, in cognitionem hominum producta fuisse, C. R. p. 24. Logices Barjesuiticæ solennis impostura est, à generali, quæ tractatur, materia definire amantis, (modò in rem suam facturum sit id aucupii;) quicquid inter agendum, quocunque modo, inciderit, vel si per Argumentum à contrario introductum fuerit. Scopum verò Apostoli satis nos jam vidimus. Dixerat, Euangelium quod annuntiabat, licèt Credentibus nil nisi Salutem, Justitiam, Fidem, Vitam spirabat, tremendâ tamen Ultionis Divinæ interminatione non Credentes ferire. Addit autem, Apologiam eos nullam habituros, neque queri posse de Severitate aliqua, aut Injustitia. Utcunque enim ipsi Euangelium, antequam promulgaretur, non noverant, satis tamen de Deo multis eorum, Queis meliore luto præcordia finxerat, cognitum erat ex ipso, quod indulserat iis, Lumine Naturali: Istam igitur cognitionem

tionem tam execrabili despretione in sese extinguentibus, æterno erat exitio luendum, non aliter, quàm & cæteris pòst, Qui Euangelium quoque jam cùm affulserat, pari contumaciâ aversabantur, iisdémque flagitiis incocti, ibi toti erant, ut improbitate sua Veritatem detinere usque possent, atque supprimere.

5. Catechistam igitur arbitrari, nihil cuiquam de Deo unquam manifestatum fuisse, quod ad improbitatis suæ condemnationem satis esset, nisi per Lumen factorum sub Euangelio, Liberatorem jam se egregium ex hoc præstat Porcis Epicuri de grege omnibus, & notissimis illis Socraticorum Cinædorum Fossis, & universo Cœtui, qui Philosophiam in Gentibus, sed cum summa fœditate, atque idolomania, professi sunt, ante Crucis Christi erectionem. Quod felix igitur, faustúmque iis è Barjesuita hoc sit, Audiant eum, lineâque ductâ, distingui se per tempora sua curent, & Fulmen istud, quo Apostolus jam jaculatus est abominandos illos Magistros, magna ex parte brutum erit; Fruſtrà enim feriet Duces ipsos, neque ad haram vniversam eorum quotquot ætate superârunt Caligulam, Moscorovio jam auspice, quicquam pertinebit: Nullius, illi ante Christum redivivum, ingratitudinis in Deum rei erunt, ver. 21; Non imputabitur ipsis τὰ μοιχεῖα, ver. 22: non accensebuntur sacerrimis Idololatris, ver. 23. In honore erunt, nefandissimâ turpitudine aliquâ, naturæque ipsius abusibus nihil obstantibus: à ver. 24. ad ver. 28. Felices, illustréque etiam in illa nequitiæ omnis, atque iniquitatis plenitudine, à ver. 29. ad ver. 31. Mutabit denique illa sententia Apostoli, Barjesuitæ huic parùm dicere visi, *Nullam ergò nunc Condemnationem esse iis, qui in Christo Jesu sunt, secundùm carnem non ambulantibus*, Rom. 8. 1, ipsóque Authore, erit, Nullam ergò nunc Condemnationem esse iis, qui ante Christum Jesum erant, quantumvis secundùm carnem ambulantibus. Sic visum est inclyto Catechistæ!

6. Et quorsum verò? Infinitè quidem Socinitatis interest, ut hujuscemodi Opinionis Fides apud suos stet. Præcipuum verò est, quod nunc agitur. Illa enim, *Invisibilia*

Dei dicta, de Deo tamen cognoſcibilia, Unitas, Potentia, Æternitas, Divinitas ejus, ſi ſine SScriptura, præſertim ſi ſine Euangelio, ex ipſo Mundi opificio, manifeſtata à Deo fuere, ὃι' αὐτῶν, id eſt, Philoſophis Ethnicis; (Quod ego tamen à noſtris nolim verti, In them, quaſi jam Ἐν valeret *apud*, neque certè to them, quaſi redundaret Præpoſitio, Sed, quod ex idiomate Hebraico vulgare eſt, among them, Alii enim eorum plus, alii minus cognôrunt, ſed inter eos non defuerunt, quibus à Deo indulta erat harum rerum cognitio:) Quid igitur reliquum eſt, ſaltem quid reliquum feciſſe dicentur Barjeſuitæ, quod jam ſupererit manifeſtandum hominibus per Euangelium? Nam illud omnium diviniſſimum, Myſterium Patris & Filii, & Spiritûs Sancti, SS. Monade, Triadéque comprehenſum, quantum in ipſis eſt, penitùs evacuârunt; Redemptionem etiam per Chriſtum excluſerunt; Merito mortis Domini abrenuntiârunt; Sacramenta ipſa Eccleſiæ, ſacróſque Chriſti Ordines exulare juſſerunt: Poſt iſtas igitur, cæteráſque rapinas ſuas, exiguiſſimum certè erit, quod prætendi poterit, reſtare ab Euangelio mortalibus manifeſtandum, niſi jam Attributa illa Dei Euangelio ſoli adſerere, ſoli ſervare poſſe videantur; Quorum tamen cognitionem Deum ſagaciori Hominum generi, ante Euangelium, ex ipſis operibus ſuis manifeſtâſſe, nos cum Pſalmiſta celebramus, Pſal. 19. 1, Euangelii utcunque fuerit, eandem cognitionem, omnibus à ſe annuntiatam, etiam & illis qui antè non ignorabant, adaugere, illuſtrare, perficere, confirmare, ſinque Præſentis Vitæ Regulam, Æternæ Teſſeram, convertere. Nobis igitur nunc ſic verto Locum; ver. 19. Becauſe that which is to be knowne of God, is manifeſt among them: For God hath manifeſted it unto them, ver. 20. (For what things of Him are inviſible, being underſtood by the things made from the Creation of the World, are well ſeen, Both his Eternall Power, and Divinity:) that ſo they ſhould be without excuſe. Sonat enim mihi hoc, εἰς τὸ εἶναι, non ex Conſecutione ſolùm dici, So that they are, ſed ex Intentione etiam, that ſo they may be. Eúmque

que in ſenſum, & αἰτιολογίαν iſtam antegreſſam, (quomodo τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ procreatum fuerit, ex illis, τοῖς ἀοράτοις αὐτοῦ,) ſub Parentheſi quadam comprehendi optem, ut ſic referri poſſit iſtud, εἰς τὸ ἵνα, ad antedictum, Θεὸς ἐφανέρωσε. Aliter enim ſi ſumatur, cùm dixerat jam Apoſtolus, *eſſe manifeſtum iis*, confeſtim etiam dicere, *Deum manifeſtaſſe iis*, tantùm non περίλογον. Sed ex tali Punctorum ratione, non ſalva res ſolùm, ſed & facilis, claráque erit.

7. Verùm ex iſtis nunc ſequetur, Neq; Sententiam ſuam vehementer mihi probare Eruditos quoſdam, Qui Apoſtolum arbitrantur hac in parte Capituli, directè, atq; de prima induſtria, invehere in Primævos illos Hæreticos, Samaritani Magi Sectatores, Cultoréſque pòſt, & Gnoſticos tandem, (non propter τὸ γνωστὸν hoc, ſed propter adfectatam ab iis ſingularis γνώσεως opinionem) nuncupatos. Ex iſta enim Hypotheſi etiam ab ipſis Argumentum hoc Apoſtoli reducitur ad poſt Euangelii promulgati tempora, Cùm neque Simon ipſe, niſi poſt annos aliquot ab Adſcenſu Domini Fidei ſeſe ſubmiſerit, Act. 8. 13. Verùm, (obteſtor) Quî hoc fieri poſſe dicetur, Ut illius demum temporis, illiúſque Profeſſionis homines, qui admiſſi jam ad Chriſtianæ Fidei Myſteria fuerant, non aliter nunc ab Apoſtolo arguantur, quàm ex hoc ſolo, quòd cognôrint tamen, Deo competere Æternipotentiam, atque Divinitatem, Atque indè inexcuſabiles facti fuerint? Quantò magis verò degravari poterant, (Atque debuerant certè, ſi hii fuiſſent, quorum cauſsâ gravis iſte Elenchus prodiit;) De SS^mæ Trinitatis; De Incarnationis Verbi; De Redemti Mundi; De Maceriæ dirutæ; De Eccleſiæ conſtitutæ; De totius denique Symboli Fidei cognitione, conceſſa iis à Deo, ſed ſúſque déque ab ipſis habita? Non cohærent iſta, neque cum Apoſtoli acumine conſiſtere poſſunt, aut cum recta Argumenti ipſius ratione. Mitto autem cætera non pauca, propter quæ, ex communi Theologorum Sententia ſtatuendum eſt, In iſto συλλογιστικῷ ſuo Apoſtolum primariò, atque directè ferri in illos φάσκοντας εἶναι σοφούς, ver. 22, Gentilium ſcilicet Philoſophorum genus omne,

omne, ex ea ipſa, quam à Deo conſecuti fuerant De Deo cognitione, ab omni Scelerum ſuorum Apologia excluſiſſimum. Nemo tamen inficiabitur, quin in ἀλισγήμασι, καὶ ἀρρητοποιΐαις eorum depingendis, damnandíſque ità ſe (Spiritu Duce) explicare potuerit Apoſtolus, ut eâdem operâ, ex obliquo poſſet, & falſiſſimi Nominis, Chriſtianos illos, ſed veriſſimi, Simonianos, Orbi inficiendo tum natos, eò vehementiùs Romanis ipſis, Piíſque omnibus ſecandos, devovendóſque propinare; Quos quidem, Si per Illationem ex hiis Præmiſſis paratam ſibi, mutarâque tandem Perſonâ eorum, compellare Paulum dixerint, rectâq; in eos irruere, in Capitulo ſequente, Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε, Rom. 2. 1. pedibus ibo in ſententiam.

SECT. XXXVIII.

1. *Falſa Pretenſio Barjeſuitæ eſt*, Deum *in SScripturis dupliciter dici.*
2. *Perſona Divina omnes ſunt Dominus Unus. De Deo cum Reſtrictione dicta ſumi oportet in ordine ad Res extra Deum.*
3. *Qualem ſibi Chriſtum Barjeſuita finxerunt. Deus verè Unus. Chriſtus verè Deus.*
4. *Omnem Chriſtum, quà Homo, poteſtatem habuit, non ex vi Reſurrectionis ſuæ, ſed Hypoſtatica Unionis.*
5. *Unio Naturarum erat in Conceptione Domini.*
6. *Judæi ipſi arcebunt eam Barjeſuitæ diſtinctionem de Deo.*
7. *Quomodo Deus à Chriſto dictus ſit* Pater ſuus, *atque* Omnium Pater. *Judæi admittebant* Δυάδα *Perſonarum in eadem Deitate.*
8. Dixi, Dii eſtis, *Quid. Ut* Filius Dei *dicatur quis. Barjeſuitis reverâ Deus unus non eſt.*

9. *Homines*

9. *Homines cur dicantur* Dii. *Cur celebatur Chriſti Deitas ante Crucem. Sanctitas Homines facit filios Dei.*

BArjeſuita meus, cùm negari à ſe non poſſe ſentiret, *Filium, in illis Scripturis, quæ aſſerunt, Deum eſſe Unum tantùm, Deum vocari*, C.R.p.33, Nè indè colligeretur, Eſſe igitur Filium Perſonam in Deitate, opus ſibi eſſe perſenſit, ut in adverſum niteretur, & aliquâ, ſi poſſet, intercederet. Quid igitur facit? Sedeciæ Pſeudoprophetæ exemplo, in re ſatis deſperata, cornua ferrea ſibi fabrè facientis, 1 Reg. 22. 21, & ipſe Diſtinctionis formidandæ ſe Dædalum facit, per quam capiti ſuo cavere ſe nonnihil poſſe ſperat, ab Argumenti, tam feralis ſibi, Sectæque ſuæ, infortunio. Sic igitur adornat rem; *Vocem hanc DEUS duobus potiſſimùm Modis in Scripturis uſurpari*, ait, Cat.Rac.p.34. Titubat autem jam in Cauſſæ tam Lubricæ ipſo veſtibulo. Eſt autem in SScripturis & alter Modus, ab horum utroque diverſus, qui & altero horum frequentiùs occurrit, cùm de Diis Gentium dicitur. Sed avocamenta nulli ſectamur: Sequimur Diſtinctorem ad Modos ſuos. *Prior eſt, cùm deſignat illum, qui in Cœlis, & in terra ità dominatur, & præeſt, ut neminem ſuperiorem agnoſcat, Ità omnium Author eſt, & Principium, ut à nemine dependeat*, C.R.ibid. Sed φεῦ τῆς ἀυθεντίας! Ubi enim SScriptura ſic loquitur? Monſtret Textum, è quo formatur iſte Modulus.

2. Non, quòd nobis hæc, quæ dicere velle videtur, negandi ſit animus, ſi ſingulatim accepta ἀκυρολογίαι primùm ſuſpicione purgentur, Senſu dein, non Sophiſtico, ſed Genuino & ſuo, De Deo abſolutè (id eſt, in quacunque Perſona Patris, Filii, aut Spiritûs Sancti) enuntientur: Aliter enim ſi ſe accipi velit, ridicula eſt Petitio Principii. Requirimus igitur, ut Divinæ Perſonæ, per confuta hæc dicta, inter ſe non committantur, ſed ut omnia, quæ dicere videntur, ſumantur in Ordine ad quicquid in Orbe præterea eſt, extra Deum. Quòd vapulat igitur nobis jam Veterator, eſt, Quia per craſſum Sophiſma, Res ſatis in ſe

Hete-

Heterogeneæ, ſub iſto diſtinctionis ſuæ complexu compoſitæ ab eo, conſurgæque ſunt: E quibus, (licèt aptari jam à ſe poſſe videantur ad Inſtandum in propoſito, ádque celandam Petitionem Principii aliquid faciant;) haud ipſe tamen reverà quicquam proficit, Quoniam Extraneas alias Perſonas (Quod ex voce ea, *Nemine*, non ſemel inculcatâ, manifeſtum eſt;) cum Deo ſuo comparat. Indè igitur ire foras cum conſutis ſuis dolis jam à nobis jubetur, Qui & ipſi tamen nil minùs adſerimus, Deum Patrem, Dominum eſſe, Deum Filium, Dominum, Deum SSpiritum, Dominum, Neque tres tamen Dominos, ſed unum Dominum: Adſerimus etiam, SS. Triadem hanc, non ſolùm omnibus in Cœlis, Terrâque præeſſe, ſed & in ipſa Triade, ſeorſim à rebus extra ſe conſyderata, nihil eſſe ſuperius, aut inferius, nihil prius, aut poſterius; In una enim Eſſentia Integras tres Hypoſtaſes, & coæternas ſibi, & æquales eſſe.

3. Pejuſculè igitur cedit ei vel Primum hoc Cornu: Succedat jam, ut poterit, Secundum. *Poſterior Modus eſt, cùm vox*, Deus, *eum denotat, Qui Poteſtatem aliquam ſublimem ab uno illo Deo habet, aut Deitatis Unius Illius Dei aliquâ ratione particeps eſt. Etenim in Scripturis propterea Deus ille unus* Deus Deorum *vocatur*, Pſal. 50. 1. *Atque eâ quidem poſteriore ratione, Filius Dei vocatur* Deus, *in quibuſdam Scripturæ locis*, C. R. pag. 34. Et ad alterum hoc membrum Diſtinctionis jam quid nos? Profectò non unum eſt, quod vel obiter in eo notamus. Primum, Satìs adhuc incertos hos Homines eſſe, qualem ipſi ſibi Chriſtum effinxerint, Nondum enim pendêre iis hæc res deſiit. Eſt Ille quidem, aut qui Poteſtatem ſublimem habet, aut qui aliquâ Particeps eſt Deitatis, Hactenus certè de eo decrêrunt: Sed utrum horum, an Utrumque, cùm iſta ſcriberentur ab eo, expectandum erat. Sapiebant enim atque in re tanti momenti, Experientiæ, quam ipſis poſt aliquot luſtra, recens tum Chriſtus ſuus, facturus erat, relinqui volebant. Alterum eſt, Quod non contentus

rem,

rem, (neque necessariam nunc quidem) semel dicere, tanta cum satagentia vel sibilo digna, repetendum sibi toties duxerit Numerale istud suum, *Unius Illius Dei*, atque, *ab Uno illo Deo*, &, *Deus ille Unus*, Quasi jam Bonæ Fidei Christiani alium quàm Unum Deum crederent, colerentque, (saltem sic ab Asellis suis credi de Orthodoxis ipse velit;) rémque hanc salvam non futuram, nisi ipse jam, tam fruſtrà, turpitérque Battologizando, succurrat. Addatur etiam, quòd ejus, *propterea*, cur Dominus Deus vocetur *El Elohim*, Psal. 50. satis temere huc ab eo, in hanc Christi, quam nunc molitur, descriptionem intruditur, quum ipse Christum longè recentiorem faciat, existimétque non ante Mariam Virginem fuisse, C. R. p. 53. Denique, quòd ex illis quibusdam Locis, in quibus agnoscit Filium Dei vocari Deum, ipse nullum laudare nobis voluit, (Locorum tamen, ubi in rem suam facere opinatur, Cumulator satis prodigus,) laudanda est solertia ejus. Metuebat enim, ne malè morati Adversarii actutùm indicarent, ex ipsis illis Locis, (etiam à seipso laudatis; In nullis enim factu hoc facile non erit:) aliquid amplius, ad verè Divinam in Christo Naturam adserendam, quàm sub terminis hujusmodi Diminuentibus, *Potestatis alicujus*, & *Participii alicujus*, ab ipso intenditur, eliciendum esse. Sed hæc quasi in transitu jam sint.

4. Cardo autem Controversiæ totius, in conclusione, quam fecit, vertitur. Filium enim Dei ait, *alicubi vocari Deum, ex posteriore earatione:* hoc est, *Quia sublimem à Deo Potestatem habet; aut quia aliquâ ratione particeps est Deitatis.* Hoc ipsum verò & nos jam dicimus: Christus ob istas rationes vocatur aut vocari potest, Deus. Et quid indé? Ergò vicit Caussam Catechista? Vah! Ergò ridiculus ille Distinctor est, & fallax Sophista. Nisi enim addiderit, Christum, ob istas solùm rationes, Deum alicubi vocari, minùs nihilo ad rem dicit, & Distinctio ejus in fumos abit. Restrictionem autem, *Solùm*, si ausit addere, non solùm vapulabit denuo, sed & dein peribit. Verùm non jam primò vulpeculæ istam

iſtam aſtutiam notamus; Sponte largiendo partem non controverſam, fileri poſſe ſperat, celaríque, quod non audet dicere. Nos verò ipſe jam paululùm audiat, etiam in parte ea, quam lubens largitur, ampliantes. Adſerimus enim, Chriſtum, quâ homo eſt, non ſolùm *aliquam Poteſtatem ſublimem*, ſed Poteſtatem omnem, omnem in Cœlo, Terrâque, Mat. 28. 18. accepiſſe. Et unde acceperit, ſi jubeamur dicere, Eam, non Reſurrectioni ejus, (cui Barjeſuitæ eam, non minùs ex dolo malo adſcribunt, quàm ex futili cavillo, & ponderis nihil habente, Quia Chriſtus diſertis, ſi placet, illis verbis, quicquid Re antè præſtiterit, uſus non fuerit, niſi poſtquam reſurrexerat;) Sed Hypoſtaticæ Unioni ejus, (Barjeſuitis quidem exoſiſſimæ) acceptam ferimus. Natura enim Chriſti Divina, per Adſumtionem Humanæ in Deum, Humanam reddidit, non ex aliqua ratione duntaxat, ſed ex infinita, participem Deitatis. Iſtâque de re nos præcipuo modo (Quaſi ex præſagio quodam, quid olim Racoviæ proſtaret;) commonefacti ab Apoſtolo, videbimus, σὺν Θεῷ, nè vel Sociniſſimus quiſquam, *Deprædando nos ſit per Philoſophiam aliquam, atque inanem fallaciam, ex traditione Hominum, & elementis Mundi*, Col. 2. 8. hoc eſt, per fallacem prætextum rationis, atque per egena rudimenta Secularis Scientiæ: (Quibus Sciola ea Factio miſerè dementatur:) Sed ut rectæ Fidei Chriſti ſemper inhæreamus, *Quoniã in ipſo inhabitat omnis Plenitudo Deitatis corporaliter*, v. 9. Quem Locum quàm pueriliter corrumpere nobis Βαυκοπαῖζουσι iſti ſategerint, jamdiu eſt, ex quo indicatum à nobis eſt.

5. Pergit autem Fumivendulus noſter, magnóque hiatu promittit, Se *ex ipſius Filii Dei verbis edoctum*, *Filium Dei in poſteriore ea Significatione vocari in Scripturis Deum*, C. R. p. 34. Diſpereat, niſi inſanùm benignus ſit! Verùm audi ſodes Sophiſta; Jam hoc denuo poſtulandus es, An in ea Solúm? Niſi id dixeris, Nugaris, prævaricaris, Barjeſuita es. Audi igitur, quid & in hoc nos ſuffragemur; Chriſtus Homo, rectè poteſt dici, atque in Scripturis

Scripturis dicitur, Deus. Ratio est, Quia non Potestatem solùm aliquam, aut Participium (nescis quod) Divinum, sed Plenam, Perfectam, Hypostaticam Unionem Naturæ ejus Humanæ, indè à primo momento Conceptionis ejus in utero B. Virginis, habuit cum Natura Divina. Verùm hoc magis jam, Deus ipse & est, & esse dicitur, respectu ipsius Deitatis suæ, In qua, prout Nunquam erat, quâ filius Dei est, Quando non erat, Ità Nunquam erat, quâ filius hominis est, Quando non unitus erat; Verè igitur Deus æternùm erat, est, erítque, Distinctionis jam Barjesuiticæ fraude explosâ, æternúmque damnatâ. Neque non audiemus tamen, quid ille se ex ipso Filio Dei habere confidat, quod pro se alleget. Verba autem sunt, *Si eos dixit Deos, ad quos Sermo Dei factus est, & non potest solvi Scriptura; Quem Pater Sanctificavit, & misit in mundum vos dicitis, Quod blasphemas, Quia dixi, Filius Dei sum?* Jo. 10. 35. Agnoscimus autem hunc Locum, paulóque altiùs præmissa repetentes, addimus, Pollicitum Christum fuisse, *Oves suas æternâ Salute à se donandas, nullâque vi à quoquam unquam rapiendas esse*, v. 28. Confirmâsse verò eum hoc, *Quia Pater, à quo acceperat eas, omnibus major est; E Patris igitur manibus nemo valebat rapere eas*, v. 29. Per Patrem verò, cum illi Deum intelligi ab eis satis scirent, annexuisse eum etiam, in fidem suæ ipsius Potentiæ, *Ego, & Pater unum sumus*, v. 30. Horrescere verò ad hoc Auditores, atque ad lapides se conferre, ut ipsum conterant, v. 31. Christum contrà sciscitari, *Propter quid lapidaturi eum erant?* v. 32. Respondere eos, Περὶ βλασφημίας, *Quia Homo cùm sis, facis teipsum Deum*, v. 33.

6. Hóccine verò est? Quam opportunè igitur! Hem, Catechista, Adesdum tu quantocyùs, cum mirifica tua Distinctione. Edoce fratres tuos Judæos, quàm turpiter errent, Quia nesciunt distinguere. Sciant verò ex te, Deum dupliciter dici. Primò quidem ex absoluta sua Natura, ut verè Deum, Deum illum Unum, (caveas, nè hoc omittas.) Secundò verò, ut Deum, per Potestatis à Deo, aut aliquâ

aliquâ ratione Deitatis etiam, acceptionem. Chriſtum autem, (ſiquid ames,) ſe Deum facere, niſi poſteriore iſtâ ratione, dicas. Quid ſtas, Lapis? Quin, Lapides iis per ſalutarem Diſtinctiunculam tuam è manibus excutis? Niſi metuendum profectò tibi eſſe videas, Nè in tuum ipſius caput provoces eos, atque à Populo, nugas has non audiente, comminuatur Diſtinctorculo Cerebrum unà cum ingeniolo. Verùm id ſi fit, Recedas igitur, quò dignus es, atque Diſtinctionem tuam, quam nec Judæis perſuadebis, ut admittere velint, Racovianis tuis ſerves. Nos interea temporis, nè in tenebris penitus verſemur, ad Chriſtum ſolum piâ mente nos conferimus, ex ipſo expiſcaturi, quid hoc rei ſit.

7. Atque Illum quidem reperimus, Myſterium Deitatis ſuæ Judæis nunquam, (Myſterio Diſpenſationis ſuæ, quam nunc obibat in carne, ſilentium hoc exigente;) enarraviſſe, Deum utcunque Patrem ſuum (de more ſuo) dicere, nunquam refugerat; Nam & *Patrem veſtrum*, quoque, Diſcipulos ſæpe ſuos, ſæpe & Populum omnem adfatus, non minùs Eum indigetârat. Igitur quòd *ſe*, & *Patrem jam Unum*, dixit, quicquid ipſe de Se intelligebat, Sciebat tamen Judæos nihil, ex dictis ab eo priùs, habere, cur id aliter acciperent, quàm ſi, Correlativo expreſſo, Filium ſe Dei dixerat. Neque aliter certè eos accepiſſe eum, ipſa locutio eorum indicat: Non enim dicunt, *Quia homo cùm ſis, dicis te Deum eſſe*; Quod ille quidem diſertè nunquam dixerat; Sed *Quia facis te Deum.* Ex eorum igitur interpretatione tantùm (nec maleſana tamen) hoc fluebat; Probè enim colligebant, Qui Dei Filius (eo, quo nunc Chriſtum accipiebant, modo) eſt, oportere & eum Deum eſſe, quantumvis ſciebant, Deum niſi Unum eſſe. Hactenus igitur jam & Judæis ipſis animus, captúſque Divinior erat, Fideſque verè Chriſtianæ vicinior, quàm Barjeſuiticis Sophis nunc eſt. Nam & illi monſtrabant, credere ſe tum poſſe Δυάδα ἐν Μονάδι, καὶ Μονάδα ἐν Δυάδι. (Eadem autem ratio erit & Unitatis, Trinitatiſque.) Pro conceſſo enim, quod jam audiebant, ſumto,

ſumto, Deum habere Filium, poſſe eum Deum, Unum Idémque in Se, Filióque ſuo eſſe, (ex hoc, quod Chriſtum ſe Deum indè facere cauſſantur, ſed non cauſſantur, eum plures Deos facere;) tantùm non profitentur.

8. Cæterùm quod Chriſtus iis jam repoſuit in hanc Summam recidet. Dixi me quidem Filium Dei, Sed quid indé? Hominem enim dicere, *Sum Filius Dei*, poteſt non blaſphemia eſſe; Me verò ità dicere, non poteſt eſſe blaſphemia. Argumento autem duplici, quorum utrumque à Majore ducitur, hæc duo firmat. Primum eſt, Dicere, quod Majus eſt, poteſt non eſſe blaſphemia, Ergò nec hoc. Probatur Antecedens, *Quia in Lege legitur, Ego dixi, Dii eſtis*, Pſal. 82. 6. Illi igitur, ad quos Sermo Dei, (Demandata ſcilicet Authoritas Judicandi populum eum, Quâ de eos adfatur;) factus eſt, Dii ab eo vocantur. Majus verò iſtud ſonat, quàm ab Homine quovis vocari Se Filium Dei. Iſtud primum eſt. Alterum verò tale eſt, Si ità dici potuit de illius ævi Hominibus, quos neſcimus tamen, quales fuerint, præterquam quòd Judices, & Principes erant, Deos eos eſſe, Quantò magis ab omni blaſphemia abeſſe oportet, Filium eum, quem Pater jam unum, ſolúmque conſecravit, & ad Mandata longè majora, atque ità in mundum, miſit, dicere de ſe, Filius Dei ſum? Auditâ autem Summâ Argumentationis Chriſti, audiamus nunc ſultis, ut ex eadem argutetur Barjeſuita. *Hîc verbis apertiſſimè indicat Chriſtus, hanc vocem* Deus, *etiam iis in Scriptura attribui, qui Uno illo Deo multò inferiores ſunt*, C.R. p. 35. Indicat certè, SScripturam, eos vocare Deos, (Sed in Numero Plurali, habitóque reſpectu publici Officii, quod illi pariter ſub Deo tum gerebant:) Quibus Deus ipſe, (vel, ut Barjeſuita, ad indicandam ridiculam ſuam è verbulis captionem, loqui amat,) Unus ille Deus, (Quem Unum quidem eſſe Orthodoxi omnes, uno ore, cordéque firmiter profitentur; Socinini ſoli ſic loqui affectant de eo, ut & Alterum Deum, ſed aliquantò inferiorem, atque

reipsâ Deunculum, admittere se indicent:) infinitè præcellebat. Habet igitur jam hoc. Ecquid est amplius? Est. *Tum etiam, Quòd nullam aliam ob causſam majorem, Seipſum Dei filium, ac proinde Deum, asſeruerit, niſi quòd à Patre Sanctificatus, & in mundum miſſus fuerit*, C. R. p. 35.

9. Nullam majorem autem? Jam hoc Barjesuiticé! Inferri enim hinc sperat, Quia major nulla ibi jam scribitur, majorem ergò Causſam omnino nullam fuisse. Verùm dicat Paralogista, Quid opus erat jam aliâ? Dicat, Quorsum Christus Causſam istâ majorem nunc allegaret. Argumentationem ejus prorsùs à majore ductum esse suprà indicatum est; Satis enim vel in Lege fuit, Homines eos, qui in mundo antè egerant, (more humano; Satis corrupto igitur,) mundúmque haud satis exuerant, Quia tamen vel modo communi, atque per Homines, Sed ex Dei Mandato, atque in vices Dei, ad regimen populi Dei admoti erant, Deos rectè, & sine blaſphemia aliqua dici: Quantò magis igitur, magísque omni blaſphemiæ vel colore quidem carere oportebat; Hominem, Qui à Deo Patre, & non ab Homine, indè à principio, Modóque Speciali, sanctificatus fuerat, atque in Divinum solummodo finem, (uti ipse Christus optimè de se nòrat,) à Patre in Orbem introductus, dicere, se esse Filium Dei? Infinitè jam Major est Vis hujus Consequentiæ, præ quàm erat illa prioris, quam ipsi tamen non poterant non approbare. Argumentum igitur ad Homines tam irrefragabile cùm hoc jam fuerit, majore nullo inpræsentiarum opus fuisse quis non fatebitur? Neque certè Causſam, cur ipse Filius Dei vocaretur, Christus ante Crucem omnino intendebat manifestare iis majorem, quàm quæ ipsi competere credi posſet, quà Homo erat, Etenim quòd pariter & Deus erat, id nondum erat apertè dicendum, nondum clarè enarranda illa Generatio Ejus, nè interverteretur totius Dispensationis suæ Mysterium, *Si enim cognoviſſent, non crucifixiſſent*, 1 Cor. 2, 8: (ut sæpe monuimus.) Ideóque nè

Modum

Modum quidem, aut Menſuram, (*ſine Menſura* eam quidem, Jo. 3. 34.) Sanctificationis ſuæ nunc expoſuit iis; Quæ per Hypoſtaticam Naturarum Unionem reverà in ipſo extitit, prout Archangelica Annuntiatio B. Virginem, Parentem ejus, phraſi licèt aliquantulùm tectâ, edocuit, *Propterea quod naſcetur ex te Sanctum, vocabitur filius Dei*, Luc. 1. 35. hoc eſt, Filius, quem paritura es, Quia & tum, in ipſo conceptu primo, & tam abſolutè Sanctus erit, ideo & Filius Dei vocabitur; Cùm & aliter tamen, (hoc eſt, ex alia Cauſſâ majore,) Deus etiam, non Solùm è Seculari ſua, ſed & ex Æterna quoque Generatione, fuerit; Cujus quidem adſerendæ tum, cùm hæc à Chriſto dicebantur, nullus ei erat Uſus, Locus, Tempus.

SECT. XXXIX.

1. *Collecta Eccleſia in S. Thomæ. Primùs Chriſtum profeſſus eſt Deum. Doxologia indè, & Hymni; Genuflectere etiam ad nomen Jeſu, atque adſurgere ad Lectionem Euangelii.*
2. *Ut Deitatem Chriſti negent, negant Concluſionem. Catechiſtica Forma in Polemicis adſumitur ex Dolo malo.*
3. *Si Chriſtus Deus ſit, tum Duos eſſe Deos, inſanè infertur.*
4. *Natura Humana Divinæ in Chriſto velamen erat. Chriſtum nullum habent Barjeſuita. Catechiſta vapulat, Regi inſcribere auſus.*
5. *Diſtinctio Naturarum in Chriſto, Arianos, & Socininos obruens, fundatur ab ipſo Paulo.*
6. *Recta Ratio etiam, ut eſt* Via Domini, *à Barjeſuitis pervertitur. Inſtare in Propoſito, eſt Petitio Principii.*
7. *Subſtantiæ, Proprietatibus adverſæ, in eadem Perſona coire poſſunt. Elementa enim in quoque; Animáque & Corpus.*

8. *Unus eſt nobis Jeſus Chriſtus; Barjeſuitis Plures eſſe poſſunt: Chriſtus aſſumſit Humanam Naturam ſolùm, ſed Perfectiſſimam.*

9. *Unionem Naturarum, à ſimilitudine Animæ & Corporis in Homine, quàm miſerè oppugnent!*

10. Perſona *Quid. Naturæ non eſt conſtituere Perſonam per ſe. Immane quantum Catechiſta ſophiſticetur.*

SAnctiſſimo Eccleſiæ Conſilio conſtitutum eſt, In Collectâ Commemorationis S. Thomæ, *Deo nos hàc Gratias agere, quòd Apoſtolum de Reſurrectione Chriſti dubitantem ità confirmaverit, ut & in Noſtræ Fidei confirmationem illud ceſſerit.* Quàm velim verò, additum etiam fuiſſet, Ut & ipſe Thomas Ducem ſe Fidelibus præſtiterit, in apertam Divinæ Naturæ cum Humana conjunctæ profeſſionem. Thomæ enim ea verè Prærogativa eſt; Ille, Qui ultimus ex Apoſtolis, & non niſi ſerò, poſt integri Septidui moram, credere volùit, Chriſtum Hominem reducem è Sepulcro factum eſſe, Primus omnium jam evadit, Qui ex inſtinctu SSpiri ûs, Chriſtum Deum, atque ſub expreſſa nomenclatura Dei, veneratus eſt. Beatum igitur Cor illud, Cui primò Divina ea gratia indulta eſt, poſt expurgatam dubitandi de Reſurrectione labem, in tam præſentem Hypoſtaticæ Unionis Fidem, atque Profeſſionem erumpere! Neque poterant quidem non expectare cæteri Sodales ejus, ut ex inſigni ea tam inſperatæ συγκαταβάσεως gratia, erigeretur ei animus, per aliquam non minùs inſignem de ſe Profeſſionem, monſtrandi, quàm pronâ jam Fide Redivivum Dominum crederet colerétque; præſtitítque hoc peregregiè, per Tria illa vocabula, Quibus (non ſine geſtu ſui, quali par erat, proculdubio expreſſis,) uſus tum eſt, ὁ Κύριός μου, Joan. 20. 8. Verùm quòd ex iſtius jam Fidei luce, tam clarè etiam perſpiceret, adeſſe Deum, ut ab ea quoque agnitione, cultúque non temperaret, ſed in officii cumulum pariter adderet, καὶ ὁ Θεός μου, jam hoc eorum omnium, ſi

non

non fidem, expectationem tamen longiſſimè ſuperavit. Inoleviſſe autem, vel indè, in Eccleſia Dei eum morem, diſertis etiam Verbis, Modíſque Deitatem Chriſti Domini inter Sacra publica celebrandi, abunde paret, tum ex illa Doxologia, (Quæ ad Naturam ſolùm Divinam, ex præmonitione Moſis, referenda erat, Deut. 32. 3. atque ab Hebræis in eum ſemper uſum accini ſolebat,) in ipſius tamen Chriſti Honorem de induſtria ab Apoſtolo addita, *ex Patribus eſt Chriſtus ſecundum Carnem, Qui eſt ſuper omnia Deus benedictus in Secula*, Rom. 9. 5. tum ex priſcis Eccleſiæ Ritibus, ſive Hymnorum erant, quos in Chriſti, ut Dei, Cultum Primævi Fideles cecinisſe memorantur ab ipſis Ethnicis, ſive Genuflectendi ad Nomen Jeſu, Exurgendíque in Honorem Lectionis Euangelii Chriſti: Quæ ad noſtra etiam Tempora piè defluxerunt, licèt nunc, præ conjuratis Phariſæorum, id eſt, Aerianorum Presbyterorum machinamentis, dein & Sadducæorum, hoc eſt, Anabaptiſtarum, atque Barjeſuitarum viribus furoribúſque AntiChriſtianis, (conſpirantibus etiam Romanorum, id eſt, Jeſuitarum, & Pontificiorum odiis, (atque paulò tectiùs quidem, Quia ex alio Capite, & ſuo, ſed non ſegniter;) Scelus ipſum promoventibus,) coacta ſint in fugam ſe dare, & cum ipſa S. Matre, Eccleſia Chriſti, in eremo nunc exulent.

2. Intercedit autem jam ad hoc progenies illa Barjeſû, nullo modo paſſura, ut ad Naturam aliquam Divinam in Chriſto probandam, Eulogiæ iſtæ, (aut Pauli hæc, aut illa Thomæ) credantur pertinere. Quidni veró? Certè, Nè temere ab iis reclamari videatur, hem, Catechiſtam ſuum in Scenam nobis protruſerunt, cum Ratiunculis ejus mirè Σοφισμάτων ad iſtam impietatem, *Thomas enim* (ait,) *eum appellat Deum, in cujus manibus clavorum, & latere lanceæ veſtigia deprehendit*, Cat. Rac. pag. 100. Appellat certé: Atque indè Nos Deo principaliſſimè, dein & S. Thomæ has gratias habemus, concludimúſque lanceam, clavóſque in Humana ſua Natura paſſum, etiam & Divinam Naturam habere, Appel-

latur enim à Thoma, rectâ jam tum, erectâque Fide donato, *Deus*. Verùm alia sunt Polono consilia, Nostris inimica planè, & nihil hinc nisi luem Christo spirantia. Horsum enim ipse ad Arma hæc se, post Judæos jam confert, non quidem ut Hominem Christum denuo, sed quod feralius est, atque Barjesuitâ dignius, ut Deitatem Christi omnem actutùm possit clavis istis configere, lanceâque confodere. Actum igitur est jamdiu Racoviæ de Deo Thomæ! neque mitiùs quidem agitur ibi cum Deo Pauli. *Nam & Paulus*, (ait,) *eum Qui secundum Carnem ex Patribus erat, Deum supra omnia benedictum vocat*, C. R. pag. 101. Rectissimè; Atque istam jam nos alteram nobis instituimus Gratiarum nostrarum Deo caussam, & Divinæ in Christo Naturæ invictam Probationem. Attamen Pugil iste à Moscorow jam curabit, ut & hâc quoque miseri excidamus, (Nósque, Deúsque noster,) & frustrà in hoc æternùm ut simus. Quid enim faciet? Quod Barjesuitam, non Cauponantem Bella Disputationum, sed terribiliter belligerantem, in primis decet, Negabit Conclusionem. In speciem quidem istud, atque pro Arte sua Barjesuitica, catastemate Catechistico, (cucullo, siquis uti volet, ad peccatorum Dialecticorum multitudinem operiendam facilè aptando,) aliquantulùm velavit, nè pueris ejus statim innotesceret: sed si paululùm excutiatur, eò demum redibit res. Ità enim à Nobis instituendum est Argumentum hoc, quod ille arietat, De quo Thomas, etiam cùm vulnera ejus videret, dixit, (Deus meus!) Quem & Paulus, è patribus utcunque in Carne ortum, dixit, Deum super omnia Benedictum, Eum Naturam, non Humanam solùm, sed & Divinam quoque habere, necesse est: At de Christo, talis cùm fuerit, Paulus, Thomásque talia dixerunt: Habet ergò Christus etiam & Divinam Naturam. Respondeat igitur jam Catechista, Vósque Sectatorculi ejus piè attenditote.

3. Sic igitur Ille, quasi Retorquendo, speravit effugere se posse; *Quæ omnia* (putà *Vulnera habere, atque è Patribus esse,*) *dici de eo qui Naturâ Deus est, nullo modo posse,*

posse, planum est, ibidem. Quid hoc aliud igitur nunc est, quàm Conclusionis Nostræ negatio? His omnibus enim non obstantibus, Deus tamen Christus, Deus in æternum Benedictus, ab Apostolis dictus est, Ergò habet Naturam Divinam, sic Nos. At non habet, respondet Catechista. Quam ergò propositionem nunc negat? Tantùm, Quia Bonus est, pro sua comitate & Rationem Negationis suæ adsuit, Quia ea non possunt dici de Naturam Divinam habente; Quicquid scilicet Apostolis visum est de eo dicere. Artem igitur horum Ducum nunc videmus: procedamus verò & ad Rationes eorum. Licèt enim ille *planum esse* asseruerit, veritus tamen sibi (Nam & Vulpes sentiunt, quid oleant;) nè à Nobis nimiùm nasutis Nebulonibus, reponeretur, Non *illud Planum esse*, sed, *illum planum esse*, ratione egregiâ implanationem suam sibi communiendam esse duxit. Ea autem hæc est; *Etenim ex eo sequeretur, Duos esse Deos quorum Alter apud Alterum fuerit*, ibidem. Sic Ille: Nos verò ridebimus pòst, & extrà; (In Divinis enim, quantum propter prophana Barjesuitæ consortia licet, nunc sumus;) Quod autem nunc regerimus, est, Hoc (Ex eo sequeretur,) non sequitur. Stultus omnino metus iste est, Non sequetur enim illud, Nè si ab universa Socinitate obtorto collo trahatur. Jam verò cùm Ipse Consequentiam hanc suam, tam gratis dictam, tam non sequentem, neutiquam confirmaverit, Audiat ergò ex nobis, Quid indè sequatur quidem, ídque necessariò; Duas nimirum istas esse, in Deo quidem, non Naturas, (nam Deus nomen Naturæ est;) sed Hypostases, In Christo verò, Duas esse Naturas, quarum altera, ex qua Patres habuit & vulnera, id est, Humana, ad alteram, ex qua Deus æternùm Benedictus est, id est Divinam, Hypostaticè adsumta est: Atque hinc jam sequuntur, constántque Apostolis divinæ illæ Eulogiæ suæ; ex istis verò jam sumat & ille sibi, quod ad reliquum Negationis suæ repellendum satis sequetur; sic enim pergit; *Hæc verò (vestigia vulnerum habere, ex Patribus esse;) Hominis sunt prorsùs;*

Quæ ei, qui Naturâ Deus est, adscribi nimis absonum est, ibidem. Quale verò erat ejus, *Planum est*, antè, tale & nunc est ejus, *Absonum est*, Declamatorculum nimis sonat utrumque, & præterea nihil.

4. Conscius igitur ipse sibi, quid Prævaricetur, gnarúsque, unde ad hæc Nugamenta Responsio statim accersenda sit, operam tandem dat, ut antevortat, siquâ possit, atque ut ex futili quadam *veli* prætensione (ità vocat,) effugium suis adornet ab isthoc infortunio: sic igitur claudit; *quòd si illud distinctionis Naturarum Velum quis prætendat, Jam superiùs illud amovimus, & docuimus, Hanc Distinctionem nullo modo posse sustineri*, C. R. pag. 104. *Prætendat* autem! Cui obtestor? Rei? an Homini? Jam hoc satis inepté! Et *amovimus* etiam? Hei! Quàm nimis insulsè hoc! Nam *Veli* vocabulum hac in quæstione si admittendum omnino sit, Erat quidem Natura Humana in Christo pro velo Divinæ; idque à ratione perquàm necessaria erat; Nè Barjesuitis, scilicet, aut Parenti eorum, imò, nè Hominibus, Dæmonibúsque in principio fine dubio constaret, Christum Deum esse. Amoverunt igitur Barjesuitæ istud *velum?* (id est, Naturam Christi Humanam amoverunt etiam?) Quàm insanùm benigni sunt? Quid igitur jam factum est de Christo eorum? Nè hilum quidem ei Racoviæ reliquum nunc fecerunt, si non mentiatur hic. Volumus autem, Sciat Osmylus iste, Nos satis quoque fastidire ejus, *Superiùs*. Quin digito monstrârit, Ubi. Nobísne enim jam, per centum retrò pagellas, perreptandum est per Augiæ hoc Stabulum, ut quid amoverit ille, quid excreverit, reperiamus? Sed parcimus tamen; Quia ἐπιδρομὴ suis, Sciolis in populo Socinellis, hæc ab eo tum scribebantur; Utcunque Piaculare Caput veritum non fuerit, quæ tum per summam in Christum Dominum contumeliam confarcinaverat, eadem & Christo Domini, Augustissimo Monarchæ, Fidei, quam Barjesuitica impietas abnegat, Defensori Sanctissimo, per prophanam non erubescentis Epistolæ Inscriptionem obtrudere.

5. Jam

5. Jam verò, à ſuis *hanc Naturarum in Chriſto diſtinctionem nullo modo ſuſtineri poſſe*, Monitore nullo, nullo nobis Doctore opus erat. Sub hujus enim Diſtinctionis pondere ſuccubuiſſe jamdiu novimus Arianam omnem Impietatem; Ut ei igitur nunc ſuſtinendæ, Socinitatem, (Arianos quidem maximâ Impietatis mole vincentem, Sed Rationum viribus victam, minorémque iis;) fore exiſtimemus? Placet utcunque, Quod confitentes habeamus Reos. Ab aliis verò præter ipſos, ab Orthodoxis omnibus ut ſuſtineri poſſit iſta Diſtinctio, quæ & ipſa ſeipſam ſuſtinet, & verbo Dei Egregiè ſuſtinetur, quis metus eſſe poterit? Vel ipſa enim, quæ jam ab ipſo laudata ſunt, Pauli verba, omnibus (non traditis εἰς ἀδόκιμον νοῦν, Rom. 1. 28, neque κεκαυτηριασμένους τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 1 Tim. 4. 2.) Diſtinctionis iſtius neceſſitatem, (Idque è Verſione Vulgaris Latini, minus tamen dicentis, quàm Res eſt: & à quo Catechiſta diſcedere facilè novit, ubi pro ſe non facit,) non obſcurè deprædicant. Ajunt enim, *& Patribus Chriſtus eſt, Secundùm Carnem*, Sed, *Deus Benedictus*. Verùm ſi Chriſtus Humanam tantùm Naturam habuerit, quid opus omninò eſt, *Secundùm Carnem* dicere? Jam ſatis enim hoc dictum erat, in *& Patribus*. Attamen in multò majorem Emphaſin, Pauli verba ſunt, ἐκ Πατέρων, τὸ κατὰ Σάρκα, in quibus ſubauditur, è communi Helleniſmo, & alterum κατὰ, ad Regimen Articuli Τὸ, Atque indè particula hæc limitare jam Nata eſt, & Diſtinctivè poſita ſignificat, Eſſe quidem Chriſtum è Patribus, ſed non abſolutè, atque omni ex parte ſua, ſed, quantum ad Carnem ejus, id eſt, ad Naturam Hominis in Carne. Ex ea autem limitatione, & alia Natura in Chriſto quantum ad Spiritum, unà ſubintelligitur, ſupponitúrque in eo jam Natura Dei, æternùm Benedicti.

6. Fidei tamen Chriſtianæ (cujus Adminiſtri ſumus) concedemus hunc laborem, retrò, quia ità vult, quærendi, atque ſuperiùs geſtorum ab eo camarinam commovendi. An luſerit verò elegantulus in illis vocabulis, *Velum*, atque *Diſtinctio*, An datâ operâ per dolum nunc introduxerit

duxerit ea, Lectorem ut ludos facere poſſet, operámque ea quærentis perdere, noſtrum non eſt dicere. Voces certè ſunt, quas Superiùs nondum offendimus; Sed vocibus relictis, Rem ipſam, quâ datur, premimus. Eccum enim, eſt jam, ubi in horrida ejus De Natura Chriſti prodigia incidimus. Propoſitæ enim à ſe Quæſtioni, *An Dominus Jeſus, Homo Naturâ cùm ſit, idem habeat Naturam Divinam?* Reſpondet perurbanè, *Nequaquam*, C. R. pag. 48. Sine ratione tamen nè inſanire videatur, hanc annectit, *Nam id non ſolùm rationi ſanæ, verùm etiam Divinis literis repugnat.* Divinas autem literas jam quòd crepet, earum examinatio ad Critices quidem Noſtræ inſtitutum propriè pertinebit: Methodi verò nunc cauſſâ, etiam & è ſana ratione ſiquid Promiſſor hic attulerit, quod poſſit ad Myſteriorum Divinorum intellectum uſui eſſe, par eſt, ut non averſemur. Expediet jam quidem, ut hoc obiter expendamus, Quia Ratio, quæ ſana, rectáque eſt, inter rectas Vias Domini annumeranda eſt; Ad quas pervertendas Barjeſuiticum hoc genus in publicum prodiiſſe, atque indè Nomenclaturam à Nobis ſuam ferre, jam ſæpe admonuimus. Verùm è prædio ſuo Czarcoviano natas fuiſſe ejus Rationes, præterque fimi Barjeſuitici, quem rancidè olent, hoc eſt Fraudis Sophiſticæ, ſummæque ἀκυρολογίας, pœdorem nihil ſapere, primo ſtatim aggreſſu experiemur. Sic enim Se explicat: *Chriſtum, qui Natura eſt Homo, habere Naturam Divinam, Rationi ſanæ ad eum modum repugnat, quòd Duæ Subſtantiæ, proprietatibus adverſæ, coire in unam Perſonam nequeant*, C. R. pag. 48. Modum autem eum loquendi, id eſt, Sermonis ejus improprietatem & ſimplicem Stylum ipſius, quia eſt ubi Tralationi id à ſe datum eſſe, dicit, Idem ad Lectorem omittimus. Sciſcitamur tamen, Polonicúmne idioma eſt, (an merè Barjeſuiticum?) quòd extorſit ab eo, ut voces ipſas mutaret, ádque Quæſitum, *de hac, atque illa Natura*, reſponderet, *De duabus Subſtantiis?* Cui igitur rei hoc datum eſſe dicemus, præterquam aſtutiæ ejus? ut per mutationem vocum, eò minùs pareret,

pareret, inſtare eum poſſe ſolùm in Propoſito, atque idem per idem dicere, quod nihil aliud eſt, quàm Petitio Principii. Nam quum argumentari prætendat à paritate Rationis ex Rebus aliis, monſtrat tamen, nihil Se poſſe, niſi rem ipſam, quam oppugnat, Contra Rem eam reverâ adferre. Mutare igitur vocabula, atque in genere loqui contentus, hâc arte tegit technam, quantum poteſt; Sed pellucet tamen.

7. Prætermiſſo verò hoc, neque ſic tamen ſatis ei ſuccedit res. Jubetur enim qui hoc adſerit, De Elementis dicat, quid cenſeat. An *proprietatibus adverſa* (ſic enim loquitur) ea non ſunt? An nulla eorum in unius Moſcorovii Perſona coierunt? An ipſe denique inſaniit, Qui cum ſana ratione pugnare hæc cenſuit? Quòd ſi porrò ipſius in gratiam urgebunt, non occurrere nos ipſius Objectioni; Inſtabat enim ipſe ſpeciatim, in *Mortalem atque Immortalem eſſe*, C. R. pag. 49. Certè inſtabat, atque Nos jam contrà, nil niſi unum Moſcovium, Suaviſſimum iis Caput, iis fiſtimus, in cujus Perſonam coiere, niſi fallimur, Corpus Mortale, atque Immortalis Anima; Quòd ſi fallamur, utinam edocerent Nos, ad quam Moſtellariam referetur. Sin pergere confidant, (quid enim non auſint hæc Monſtra?) quia ille dixit etiam, *De principium habente, carentéque: Déque Mutabili, & Immutabili exiſtente; iſta nunquam coire*, Ibidem. Agnoſcimus quidem ſic dixiſſe eum, ſuíque ſemper ſimilem dicimus, (& hâc laude dignum!) egregiè in his nugatum, egregiè prævaricatum fuiſſe. Ambulat enim doloſus in Generalibus, ſperátque nobis obtrudi poſſe, ut evagemur aucupatum aliquid ad Oppoſitum. Neque non reſpondebimus tamen. Inſtent enim ipſi nunc, jubemus, duáſque particulares Subſtantias nobis (extra eam de qua nunc Quæſtio eſt,) producant, utramque Perſonæ alicui (ut loqui amant,) conſtituendæ natam, ſed alteram immutabilem, aut, principio carentem; Alteram, principium habentem, aut mutabilem, bonâque fide ſpondemus niſi nullo negotio actutùm curaverimus, ut in

Barje-

Barjeſuitarum gratiam, Subſtantiæ illæ in unam Perſonam coire queant, coëántque ſine mora, cauſſam nos nullam porrò dicturos, nè Cauſſam hanc vincant. Quòd ſi nequeant ipſi inſtare, quàm putida jam hoc, ínque ſolam captionem argutantur, quòd talia nequeant in Perſonam coire?

8. Necdum ſilent tamen. Nam & ſecundam Rationem (veritus, non imprudenter, prior ut ſubſtaret;) Catechiſta ſuccenturiavit. Ea autem hæc eſt. *Deinde Chriſtum, qui Naturâ eſt Homo, habere Naturam Divinam, rationi ſanæ repugnat ad Eum Modum, Quòd duæ Naturæ, Perſonam ſingulæ conſtituentes, in Unam Perſonam convenire itidem nequeant*, C. R. p. 49. Eâdem autem chordâ & nunc aberrat, inſtátque in Propoſito. Quia tamen ad Propoſitum hactenus nunc redit, ut dicat de Naturis, Argumentum ejus non aliter, quàm pro jure Dialectico, repellimus, jubentes, ut confirmet Antecedens: Confirmat autem, ſeu potiùs ſe confirmare confidit, ſic, *Nam loco unius duas Perſonas eſſe oporteret*, C.R.p.49. Negamus autem ei hanc conſequentiam. Quid ille igitur? Indignè ſecum agi ratus, toties negari, antiquum jam obtinet, Tam enim gratis, tam inconſequenter, támque fruſtrà à ſe adfirmatum, ſumit ſibi pro conceſſo, atque ex eo, quod probandum adhuc eſt, infert, *Ità duos Chriſtos exiſtere oporteret, Quem Unum eſſe atque unam ipſius Perſonam omnes citra omnem controverſiam agnoſcunt*, C.R.ibid. Et hoc quidem jam poſtrema in parte verè prolocutus eſt. *Nobis enim Unus Dominus Jeſus Chriſtus*, 1 Cor. 8. 6, atque Uniſſimus Ipſe, & eſt, & à principio fuit, & erit in æternum. Chriſtos verò, qualem ſibi ſuum finxere Barjeſuitæ, duos ubi volent, multóſque effingere licebit. Altera facilè iis Argo erit, ſit modò Tiphis alter; nihílque impediet eos, plures Chriſtos habere, ſi plures habeant Socinos. Sed graphicè interea prævaricatur Catechiſta, & quò in fraudem Veritatis poſſit impiæ hypotheſi ſuæ inſervire, neſcit jam id quod ſcit, Quam enim Orthodoxoτῦ hac in parte Sententiam eſſe ſatis novit, altè diſſimulat.

Neque

Neque enim ipsum latere potest, illos docere, Deum quidem Filium, secundam in Divinis Hypostasin, adsumsisse sibi ad Deitatem Hominis Naturam, adeóque in uno & unico Christo Naturarum duarum, Divinæ Humanæque unionem hypostaticam factam fuisse: Sed ità etiam definire eos, ut id, quod adsumtum à Deo est, licèt ante Unionem istam neutiquam extiterit in Conditione Determinata, sive Persona Humana, (in qua extitisse semper Jesum universæ doctrinæ Barjesuiticæ perpetuum fermentum est:) tale tamen fuerit; tam exactum in se, completúmque ex omnibus rationibus, ut si Deus voluisset jussisset, id ipsum seorsim atque per se, actu subsistitisse tum, cùm tamen non nisi Personæ solùm Divinæ addictum est, Personam hominis omnium perfectissimam mundo exhibere potuisset; quia ab Anima ea rationali Carnéque humana, abfuisset Catholicum illud à Peccato primævo Contagium, defuisset autem iis prorsus nihil, quod ad Hominis integritatem ex qualibet parte requiri potuisset: ità ut nobis jam Christus Dominus, quem unicè veneramur, perfectissimè sit, id quod est, perfectus Deus, perfectus Homo, æternùm benedictus. Nulli autem rationi jam, nisi malesanæ, inque Christum Dominum malevolæ (quam nos igitur malefidam, maléque feriatam, & denique maledictam semper habebimus) repugnat ista sententia.

9. Hæret autem & adhuc hæc vipera, Adhuc enim habere se retur, per quod, ex fraudulenta transpositione Prædicati, Subjectíque (indè autem à principio ὑποκειμένῳ illum, atque ἀγχίστροφον esse notavimus, Ut Agyrtarum Grex omnis nihil ad eum:) Orthodoxorum Sententiæ molestiam creare possit. Exemplo enim Illi (nec malè) illustrantes Unionem hanc Divinam, aiunt, Ut Anima Rationalis, atque Caro, Unus est Homo, ità etiam ὁ ἀνθρωπος Deus, & Homo, Unus Christus est. Exclamat autem Ille, (permagnum est discrimen.) Ei Quis omnium hoc negat? Scimus enim ὅτι non semper Æqualitatis Adverbium, sed Similitudinis alicujus, aut Proportionis

tionis eſſe. At ille, *Anima & Corpus ad eum modum in Homine conjuncta ſunt, ut nec Anima, nec Corpus, ipſe Homo ſit*, Cat. Rac. p. 50. Eſto & hoc parumper. Exemplum enim hoc Orthodoxi eſſe volunt, Facti tantùm, & non Modi: non ut eodem per omnia modo, quo Anima & Corpus, Deus atque Homo, uniri dicantur, ſed ut de tali Facto tamen conſter, poſſe jam Naturas tam diverſas uniri. Neque tamen hoc reſponſo ſolùm contenti, Sequimur etiam Verſorem hunc, eíque pariamus in ipſa hac Stropha ſua. Mutatis enim, ut par eſt, Mutandis, dicimus, quod ipſe jam dixit, *Deum atque Hominem ad eum Modum in Chriſto conjungi, ut nec Deus, nec Homo, ipſe Chriſtus ſit.* Addimus autem Rationem hujus, quoniam in ſenſu conjuncto & non *ſigillatim*, (vox Catechiſtæ eſt, Ibid.) accipiendus eſt Chriſtus. Sed cui jam (vel luſco) ex hiis non paret hujus hominis verſutia? Dicimus Nos, Duas Naturas in Chriſto ità unitas eſſe, ut Deus & Homo ſit Chriſtus. Ille, quò ſugillare aliquâ poſſit tam familiare exemplum, ab Anima & Corpore ductum, pervertit ordinem Terminorum, aíque nos dicere, *Duas Naturas in Chriſto ità unitas eſſe, ut Chriſtus ſit Deus & Homo*, C.R p. 49. Tu verò, Lector, quid ais? Hæccine jam ſunt eadem? An verò torta tibi viſa ſunt, verſáque omnia? Tam cocta jam, fucatáque, tam Ἀλλοπρόσαλλα, ut non poſſis non Falſarium ex iis, verúmque Protea deprehendere?

10. Neque ſic tamen proficit Miſer. Neque enim & ab hoc dicto Nos de Chriſto refugimus; ut nec à pari etiam, in Natura ſolùm Noſtra; *Duas Naturas in Homine ità unitas eſſe, ut Homo ſit Anima, & Corpus.* Quid igitur jam Catechiſta? Ubi ingens ejus diſcrimen? Satìs quidem perſenſit, in quas anguſtias, cùm Exemplo huic oppederet, Seſe dederat, atque in fraudis ſubſidium, inſigniorem aliam (omnium enim impudentiſſimam.) Stropham ſine ſtrepitu, (ſtrophæ enim ei ex omni genere ſemper in procinctu ſunt;) quantocyùs accerſit. Quid igitur jam fit? Audiviſtis, quid Orthodoxi de Chriſto dixerint.

rint. Ex oppoſito igitur, Neganti jam ei dicendum erat, *Anima & Corpus non ſunt ità in Homine conjuncta, ut Homo ſit Anima & Corpus.* At quorſum hoc? Nam & falſò, & fruſtrà etiam ab eo diceretur. Videt; atque Arte jam ſuâ Sibi ſuccurrit. Quomodo? primò enim Negationem transferendo à Propoſitionis hujus parte Priore ad partem ejuſdem Poſteriorem, próque, *Non ſunt ità conjuncta, ut ſit*, ſubornando, *ſunt ità conjuncta, ut non ſit*, non ſolùm plures Terminos introducit, ſed & Senſum planè alium, novámque Sententiam: Dein & ſubdolè geminando eam Negationem, facit, ut neceſſe jam ſit, ſigillatim ea, & non conjunctim accipere. Ità enim obtrudit, (atque inter Suos obtinet,) *Anima verò & Corpus ità in Homine conjuncta ſunt, ut nec Anima, nec Corpus, ipſe Homo ſit*, Cat. Rac. pag. 50. Adde huc, Quòd & hoc ipſum pingui jam Amphiboliâ (Nè non aliquâ tandem eos, qui credunt ei, illudat, qui increpant eum, effugiat;) non caret. Ad placitum enim erit, (Ipſo Sui interprete facto,) utrum horum Se dicere velit, An *Hominem ipſum neque Animam eſſe, neque Corpus.* An verò, *Neq; Animam eſſe ipſum Hominem, neq; Corpus eum eſſe.* Quid plura? plena denique Abſurditatum, Contradictionum, Captionum ſunt hæc omnia. Nunc enim, *Animam ſigillatim non conſtituere Perſonam*, ibid. dicit, Qui tamen antè determinavit, *Perſonam nihil aliud eſſe niſi Eſſentiam individuam intelligentem*, C. R. p. 32. Adſuit verò, *Ut Natura Divina per ſe conſtituit Perſonam, ità Humana per ſe conſtituat neceſſe eſt*, ibidem. At verò hoc ipſum, *Naturam conſtituere Perſonam*, craſſè nimis dicitur; Atque, *Per ſe conſtituere*, nimis ambigué. Nos autem in Natura ipſa Divina, non tam Perſonam, quàm Perſonas conſiderandas eſſe contra Barjeſuitiſmum omnem decernimus; In Chriſto etiam perfectum Hominem, id eſt, cum Natura Humana quicquid ad integritatem ejuſdem Naturæ facit, in Deum adſumtum eſſe, jam ſatis edocuimus. Rationem igitur jam omnem ſuam videmus deſtituiſſe Catechiſtam: Felicior autem in SScripturis

pturis (quas antè Promiſit quoque) an ſit, & quid illæ ei patrocinentur videbit, Cui Deo, ſequens Sectio.

Sect. XL.

1. *Deum eſſe Unum, atque Chriſti Patrem, nihil impedit, quin Chriſtus ipſe Deus ſit. Deus ipſe in SScripturis docuit nos SS. Trinitatem.*
2. *Chriſtum eſſe Hominem, nihil impedit, Eum eſſe & Deum.*
3. *Nomen* Patris *pro tota Triade. Chriſtus, quà Homo, omnia dono habuit à Patre.*
4. *Sibi non abjudicat quis, quod alteri adſcribit. Quantus SScripturarum Corruptor Catechiſta!*
5. *Tempus οἰκονομίας Chriſti in terris diſtingui oportet à reliquo tempore Ejus.*
6. *Velabatur, ſed non otiabatur in terris Divina Chriſti Natura. Omnia SS. Trinitatis ad Extrà ſunt indiviſa.*

VIdimus ergò Divinæ Chriſti Naturæ Inficiatorem, quàm ingentem Sibi ſanæ Rationis Vim in Partes ſuas promiſerit, & quàm inſanùm falſus fuerit. Promiſit etiam & è Sacris Literis Auxiliares ſibi Copias contra Eam: Stamus igitur nunc in procinctu, expectantes nunquid illæ repugnent, reclamiténtve. Et ex illis quidem, (ubi multiplici Se telo inſtructum venire monſtraret,) Cœpi Metuere nonnihil de iſta Solitudine mea, nè per prorſùs inermem foret, ut Cauſſa Dei aliquid detrimenti caperet. Propiùs verò admoventi mutavit mihi ſtatim animus, cœpíque magìs Barjeſuitæ hanc (præter ſolitum enim) modeſtiam ridere, quòd tela jam decuplo plura indè non libraverit: perſpexi enim, ex parabili telorum genere eſſe, aciem, cuſpidémve aliquam ſecum non ferentium, ab ipſo verbo Dei, τομωτέρῳ ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, Heb. 4. 12. ſed quas à cote ſolùm

Socinînæ

Socininæ Illationis, (hebetes eas, faciléve retundendas) acceperant. Signum igitur continuò datur: Age jam, Thraſo, quantum potes. Sic autem Ille, *Chriſtum habere Naturam Divinam, quòd repugnet Scripturæ, docemus, primùm, Eâ ratione, quòd Scriptura Nobis Unum tantùm Naturâ Deum proponat*, C. R. p. 50. Spectatum verò jam admiſſi, dicite, Nunquid non tempeſtivè vos de riſu modò præmonuerim? Nam & Nos, qui Chriſtum habere Naturam Divinam è Scripturis adſerimus, Doctrinæ ejuſdem Doctores ſumus, *Unum tantùm eſſe Naturâ Deum*, atque ejuſdem demonſtrationis Demonſtratores, *Deum eſſe Chriſti Patrem*, non minùs, imò (quia eam jam vocem deamat) Superiùs quàm è Conciliabulo Socinino quiſpiam, Noſmet profitemur. Pax igitur adhuc alta in Partibus eſt, Pugna heic nulla cum SScriptura, Deóque, præterquam in cordibus Barjeſuiticis. Illi quidem, Deum eſſe Deum, & SScripturas Dei Scripturas, tantiſper tantùm eſſe contenti ſunt, dum nihil aliter de Deo, quàm, (quod & nos immotâ fide tenemus) *Unum Naturâ eſſe*, ſonant. Verùm cùm ipſe Deus in SScripturis ſuis (Hominum enim hoc Commentum non eſt) ità ſe quoque Nobis demonſtraverit, ut in ipſa Unitate ſua Trinitatem nos edocuerit, eóque reſpectu, Trium Hypoſtaſeων, Patris, Filii, SSpiritûs, Fidem nobis ipſe neceſſariò ingeneraverit, Illi jam, Deum ſuum ipſis eſſe Eum non ſinunt, non credunt enim, (ídque ratione ſuâ ipſorum ſolùm ſibi,) Deo ſuo dicenti, demonſtrantíque. Quid ſtamus igitur? Incaſſum jam evolavit ei primum hoc telum, & aerem ſolùm verberavit, præterquam quòd Jaculatoris ipſius dexteram non leviter læſerit.

2. Arripit verò actutùm ille Telum alterum. *Secundò eadem Scriptura teſtatur, Jeſum Chriſtum naturâ eſſe Hominem, ut ſuperiùs oſtenſum eſt*, Cat. Rac. p. 50. Ecquem verò jam novit hic Homo, (priſcos enim illos Δοκητὰς nihil nunc moramur;) Qui neget,

get, Christum Naturâ esse Hominem? Si quisquam omnium fuerit, Barjesuitam & eum esse oportet. Minùs enim placet nobis adsumentum ejus, *ut superiùs ostensum est.* Quorsum enim, cùm SScriptura id testetur, insuper tamen monemur, quid in hoc *Superiùs ab ipso ostensum sit?* Aliquid certè alit hoc, An delirii Solùm, nescio, quo quid à se tam mirificè jam gestum sit, pariter & (φίλων λόξιν) hanc suam, *Superiùs*, iterare nobis possit; An certè & Monstri etiam; sive illud jam fuerit respectu Christi ipsius, Nè Hominem quidem ei ulteriùs esse licere, quàm ut à Barjesuitis accepisse feretur, Sive respectu SScripturarum, haut aliter valere Testimonium earum, quàm quia idem à Moscorovio *superiùs* ostensum est. Utrum horum omnium hoc jam fuerit, optionem ipsis (Racoviâ aliquando significandum) relinquimus. Sed necdum pugnamus igitur; Habebit enim & hoc. Et quid indé? Rogitamus? Hem, fatale jam vulnus indó. Addit enim ibidem, *(Quo ipso illi adimit naturam Divinam.)* Miserabile fatum! Occidit igitur jam Deus Christus. Atque eò certè Miserabilius est, quòd tam plumbeo (locutionis scilicet impolitissimæ) pugione pereundum ei est. Utcunque sit, quia Adimendi res agitur, agamus, quod præ manibus est, atque æruginoso primùm dicto scoriam adimamus. *Naturam Divinam adimit!* Quis? *SScriptura.* Et, Cui? *Illi*, id est, Christo. Et, Quomodo? *Eo ipso, quòd testetur, Christum Naturâ esse Hominem.* Hæc Ille. Jámque tandem, quod parùm Sperabamus, incidimus in verum Deicidam. Non est Barjesuita; dabit nobis hujus erroris veniam Bonus Vir: SScriptura est, quæ tam sæviter Deum in Christo interimit, (nisi Bonum Virum non audiamus,) Christóque Naturam Divinam adimit. Veruntamen, quòd Humanam ei tribuendo, Divinam ei adimere dicatur, jam hoc super omnia purum putum Barjesuiticum est, & Consequentiam

tiam ſuam, nuſquam, nunquam, nullam reperiet, niſi ſub Axe Socinino. Neque tamen nos negabimus, Negari Chriſto ſuam Naturam Divinam, ex Ademtione prognatum eſſe. Sed, è Qua? Qualis erat, de qua Poeta illud,

Monſtrũ horrendũ, informe, ingens, cui lumen ademtum.

Poeta quidem olim ſic de Cyclope, Tu multò jam magìs, Lector, de Socino, Cujus etiam parentem ipſum Barjeſum, Ademtione hâc, nè Solem ipſum videret, damnatum eſſe meminiſti, Ex Act. 13. 11. Actum igitur ibi eſt, in Tenebris Barjeſuiticis mulctatur Chriſtus ſuâ Deitate: Sed in Eccleſia Dei, in SScripturis, utraque tamen Natura ejus, Humana Divináque clariſſimè relucent.

3. Fruſtrato igitur & alterâ hâc ſpe jam Tertium jaculum ad manum ei eſt. Ait enim, *Chriſtum habere Divinam naturam repugnat SScriptura, quòd quicquid Divinum Chriſtus habeat, Scriptura eum Patrìs dono habere apertè doceat*, C. R. p. 50. Atque in Margine quidem ſuo Loca duo ſunt, Mat. 28. 18, & Phil. 2. 9. Quæ ſi ad hujus confirmationem adpoſita fuerint, loco ſuo nimis mota ſunt: Verùm ſi nullum omnino Locum ad hoc laudaverit, neque nos ex eo facto illum non laudamus tamen: Quid opus enim Teſtimoniis, cùm & nos pedibus toti eamus in eam ſententiam? Id verò quod reponimus, eſt, Nullam & in his jam repugnantiam eſſe. Chriſtum enim ex ipſa Natura ſua Deum eſſe, ex Patre tamen, ut Filium, ex Æterno principio, ità genitum eſſe, Diviniſſimè hæc conſpirant, ſéque invicem firmant: Pater rectè dicitur, Quia Filium talem habet; Filius, quia eum Patrem; Illud primum eſt. Eſt & aliud. Nam Chriſtum utcunque Θεάνθρωπος jam ſit, tamen in Natura ſolùm Humana ſua ſpectatum, nihil omnino habere, nihil Humanum, nihil Divinum, niſi quod à Patre ſuo, ex ipſa nimirum Deitate, (Quo quidem in ſignificatu, Nomen hoc *Patrìs* paſſim poni-

tur, pro tota Triade: In Locis autem ab eo jam nominatis, non *Patris*, sed *Dei* Nomen est:) acceperit quâ Homo est, Nihil est in omni Scriptura cum quo hæc pugnent, nihil horum, cui ea repugnet. Cum quo igitur jam pugnat Barjesuita? Pro merito profectò suo, & hoc divinitus reportat, Θεομάχος esse nihil veritus, ut Σκιομάχος quoque indè evadat, pugnásque umbratiles secum inaniter exerceat. Ex eadem jam pharetra hac, est & Missile illud, quod postremum protulit: *Denique eadem Scriptura apertissimè ostendit, Jesum Christum, omnia sua facta Divina, non Sibi, nec alicui naturæ Divinæ suæ, Sed Patri suo vendicare solitum fuisse*, C. R. p. 50. Jam pari autem successu & hæc intorquet. Nam & ad hæc Nos alacriter succinimus, Christum Hominem universa sua Deo Patri accepta tulisse, facta omnia ad Eum retulisse. De Locis igitur in Margine suo laudatis, An appositè selecta omnia, an satìs ad rem, quam dicit, sint, litem ei nullam movemus, aptiora utcunque, ubi opem nostram postulârit, daturi; Manus tamen ex hoc non damus, neque herbam aliquam ei porrigimus. Sed contrà insurgimus, geminóque demum ictu immanem Hostem prosternimus, conterimúsque.

4. Primò enim, Læsæ Majestatis Divinæ, SScripturarum scilicet παραχαραχθισῶν, apertissimo Stigmate eum inurimus. Respondeat enim, Illa verba, tam furtim à Se, de SScripturis jam verba faciente, intertexta, *nec alicui Naturæ Divinæ suæ*, in qua plica Sacri Codicis leguntur? Qua ex Officina, præterquam Racoviani Barjesù, Parentis sui, prodierunt? In suum tamen ipsius solùm caput infelix protulit ea, Quæ indeclinabili jam Dilemmate incautum ferient. Nam si ex nulla usquam SScriptura ea depromserit, tum ipse Falsarius est: Si indè alicubi sumserit, tum SScriptura agnoscit in Christo Naturam Divinam. Quicquid igitur jam hoc est, totum, quantum, impostura, & fucus est. Et erat quidem Simplex Negatio illa quam præfigit,

Non

Non sibi, aliquid nimis. Neque enim sequitur, ut Sibi prorsùs abjudicet quis, quod adscribit alteri. Propter Distinctionem tamen Naturarum in eodem Christo, quia quicquid in Christo Homine erat, ex ipso Deo erat, nulli jam ἀποφάσιν istam, *Non sibi*, repellimus: Dextrum enim piúmque sensum habere potest, *Non sibi*: putà Quà Homo erat. Sed ut indè fabricetur glossema blasphemum, Ergò, *Nec sibi*, quâ Deus erat, (Tantundem enim dicit qui dicit, *nec alicui Naturæ Divinæ suæ*; pérque scelestissimam dein fraudem, ut huc, Quasi ex ipsa SScriptura decerptum, inferciatur, ad Divinam ejus Naturam funditus subruendam,) jam hoc despuimus atque abominamur. Sed & hoc quoque Genitoris sui eum habere agnoscimus; Indè à Monomachia Christi cum eo in eremo Matth. 4. 6. novit SScripturam allegare, Sed non nisi aliquâ corrumpat Textum; Tentator quidem (Pater ejus) tum, omittendo Divinam conditionem, è Psal. 91. 11, *In omnibus viis tuis*; Barjesuita autem Nepos jam, ex consimili dolo, obtrudendo Diabolicam interpretationem, *Nec alicui Divinæ Naturæ suæ.*

5. Ex hoc autem tam irrito ictu Telum ipsum diffringitur ei; parúmque jam refert an repulsam ejus geminemus Ab Argumenti totius Inconsequentia. Ille quidem sic inferri posse sperârat, *Hinc Scriptura planum facit, Divinam eam in Christo Naturam, prorsùs otiosam ac sine omni causa futuram fuisse*, C. R. p. 51. Haud opus autem nobis nunc est, vel ut contrà urgeamus, quàm otiosa prorsùs, ac sine omni causa aut consequentia, Illatio ista sit, vel ut moneamus denuo, quid intelligendum sit fieri, quando Barjesuita prætendit *planum facere*. Est tamen aliud in ea conclusione, quod præteriri prorsùs nè vult. Nam quæ est ista Duorum Temporum, tam longè dissitorum, ac sunt Præteritum, atque Futurum, insolens conjunctio? Ait enim, *sine causa futuram fuisse*, An idiotismo alicui Polonico dandum est & hoc? An Incongruæ imprimis

Cauſſæ? Si Præſente igitur Tempore uſus, dixiſſet, *ſine cauſa eſſe*, aut ſi Præterito quidem, *ſine cauſa fuiſſe*, aut ſi ſolo Futuro, *ſine cauſa futuram eſſe*, impunè jam fortean tuliſſet. Verùm quòd *futuram fuiſſe*, pariter indiderit, ſibi ſoli imputet, Si Nos jam hanc occaſionem non injuſtè prenſemus, ità hæc Tempora, in Diſpenſatione Chriſti diſtinguendi, ut indè nobis Barjeſuita denuo vapulet.

6. Quod dictum igitur non ità pridem eſt, recolentes, dicimus; Chriſto in terris agente, (antequam de Cruce deſcenderetur, ſcilicet,) celandam fuiſſe, velandámque Divinam ejus Naturam, nè admirabile illud οἰκονομίας ſuæ Myſterium (propter quam in terras venerat, ínque Crucem conſcenderat,) interverteretur: Domini enim ipſius Vox in Cruce erat, *Non enim ſciunt quid faciunt*, Luc. 23. 34, Pauli autem exinde eſt, *ſi ſciviſſent, non crucifixiſſent*, 1 Cor. 2. 8. Poſtilla tamen, ſempérque, manifeſtè ſatìs ſe exeruit in Chriſto Divina illa Natura Ejus, Quæ pro tempore duntaxat eo, quod propter Nos Homines, & propter Salutem noſtram, Hominum conſortio in terris impenſum ab eo eſt, ut ut obtegebatur, neutiquam otiabatur tamen, Nedum ſine cauſſa aliqua erat; (Prout Hic Qui ſe Conſiliorum Dei Coctorem, Otiorum ejus Caſtigatorem, Cauſſarúmque omnium Divinarum Cenſorem jam facit, profano ore convitiari non tremuit:) Humanam enim Naturam ejus, (per quam, & in qua Salutis iſtud Myſterium operatus eſt,) interea temporis, Modis non Homini competentibus, ſuſtentabat, dirigebat, conſervabat, & Sanctitatis Potentiæque effectis, Deum ipſum mirè ſonantibus, cohonorabat; Tectè tamen tantiſper, ex cauſsis jam dictis, ſe ferebat, atque à vulgi intuitu ſervari, à communi hominum ſenſu, captúque clàm haberi volebat. Atque hinc nunc eſt, quòd haut alio ferè quàm Patris nomine, & quaſi non ſuo, ſed ſuo tamen, (Unum enim atque indiviſum ad Extrà omnia, eſt Nomen Patris,

Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti, Matth. 28. 19.) visus est Res suas inter nos agere, Rémque nostram nobis peragere.

Sect. XLI.

1. *Quàm nullo negotio Barjesuitæ possunt SScripturas solvere.*
2. *Conjunctio per fraudem intrusa ab iis in Textum. Fateri supponit Culpam, aut Diminutionem.*
3. *Comminiſci. Qualis sit Christi Natura Divina.*
4. *Barjesuiticum* Constat, *nil nisi Præsumtio, & Impostura est.*
5. *Deus Cur* Vivens *appellatus sit. Quanta sæpe sit vis Articulorum!*

AIt quidem Dominus Jesus, Scripturam non posse solvi, οὐ δύναται λυθῆναι, Jo. 10. 35. Sed quibus hoc dicat, sciscitari mihi videntur Barjesuitæ, Accipi enim non debere, nisi de Judæis solùm suis, Scripturicolis, imbellibus, enervitúsque, Caiaphæ sui notâ eâ dignis, *Vos nescitis quicquam*, Jo. 11. 49, párque cum Sadducæis stigma universim meritis, *Errantibus enim*, Mat. 22. 29. *Quia nesciebant Scripturas & Potentiam* (*Dei* non dicunt hii quidem, sed) Barjesuiticam. Bene igitur SScripturæ fuerit, inter Judæos tantisper moratæ, atque ab iis λύειν aliquam, aut παραλύειν, nihil veritæ! Racoviam verò cùm venerit, alius Spiritûs Judæos inveniet, inter quos luet priorem securitatem. Nascuntur enim in cœtibus ibi, Qui Jesum ipsum λύειν edocti sunt, Quantò magìs SScripturas solvere rôrunt, promtiùs quàm Discipuli illi Asellas? Mat. 21. 6. Vel qui venit ipse Moscorovius prædiolum habet Czarkovianum, Bone De-

us, quàm mirè SScripturarum παρεκφόρων! Jam unico Capitulo suo De persona Christi, Semicentum Loca Sacræ illius Paginæ nullo negotio dissolvit, devoravit, decoxit, vaccarum tamen Ægyptiacarum exemplum (quod in eo deames,) sanctè secutus est, Quæ septem pinguissimis sociabus deglutitis, tenues tamen, atque famelicæ erant, neque cognosci poterant quicquam comedisse, tam turpis erat aspectus earum sicut in initio, Gen. 41. 21. Jam verò in eo numero, pauca aliquot Loca sunt, (Pauciora autem quàm Trium Decadum vix sunt: Sed quid tum? Numerus enim sunt, & viribus Barjesuiticis consumi nata!) Quæ Christum quidem directè respicere, neutiquam negatur ab eo, Sed quæ à Polyphemo tamen isto devorari necessitas ea erat, Quia *isti* (Christianos intellige, Lector, & dicentes Anathema Barjesum,) *ex iis locis conclusiones suas perperàm* (in præjudicium enim Socininæ impietatis,) *astruere instituunt, conficiúntque*, C. R. p. 99. Ex horum verò Locorum caterva, illa in quibus dicitur, *Christum esse Deum*; *Esse unum cum Deo*; *Æqualem Deo esse*; *Dei Filium esse*; agmen ei ducunt. Ab istis verò quòd stylum nunc abstineamus, ex eo est, Quia de iis vapulabit nobis jampridem (ubi occasio subindè incidit,) miserabilis Catechista. Sequuntur verò ibi apud eum alia Loca, in quibus Christus *Filius Dei*, non sine Adjecto aliquo nuncupatur, ut *Filius Dei viventis*; *Filius ejus Proprius*; *Filius Unigenitus*; *Primogenitúsque*. Déque hiis, an Divinæ in Christo Naturæ ἐγγυηταὶ sint, nécne, jam porrò mihi literis aliquot amicis (quanquam & ulmeis inscribi dignum!) conveniri Hominem oportet.

2. Dicat igitur jam, cùm Petrus ità professus fuerit, Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, Mat. 16. 16, cur non ex isto Attributo Naturæ Christi Divina probabitur? Respondet verò, *Quia notissimum est, Petrum fateri, quòd Filius Hominis est Christus, & Filius Dei Viventis*, C. R. p. 104. *Notissimum* verò quid hoc sit,

mox

mox erit, ut excutiamus. Sed notiora jam nobis, multóque priùs, magísque cognita sunt ista, Catechistam notum, nobilémque Sophistam esse, & inter Hæreticos Sophistas notissimum quoque Falsarium. Neque evagamur nunc latum unguem, ut hæc quæramus extrà: Ecce illæ enim, coràm adsunt in ipsis hiis verbis ejus gemellæ hujus probationes. Primò enim, Quid facit ibi Particula *Et?* Unde gentium venit? Quídve opus derepentè est aliquâ Conjunctione? Quid? Catechistæ opus eâ erat ad dolos consuendos, *(Nunquid non parva ea est, & vivet anima ejus?* Gen. 19.20.) Jesum enim esse Messiam ipsum, Filium illum Summi Dei, æternùm viventis, (insunt autem hæc omnia in Quatuor Articulis ibi à Petro de industria præfixis:) videbat Vulpes, non posse hæc ab Argumento Divinitatis separari. Facit igitur quod in se est, separat dictum Petri, quantum potest, & quò tectiùs faciat, separat conjungendo. Ait quidem Petrus, *Tu es Christus ille Filius Dei*; atque ex hoc, Unum, Primum, Solum, Verum, Summum innuit, veriverbio Deum ergó. Sed *Christus, & Filius Dei*, subornat Barjesuita, Quasi Christus esse potuisset, & non Filius, aut Filius, & non Christus; utcunq; verò, ex hoc jam quòd *Christus, & Filius*, à se dicatur, inferri posse sperat, non Absolutè eum, sed ex quadam Consequentia solùm sic habendum esse, & aliquo tantùm modo Filium, non Naturâ igitur, sed Gratiâ duntaxat, & Dignatione, Filium, ut alii in Orbe filii sunt, licèt *inter alios Filios præcipuum* jam factum, *Deóq, charissimum*, C.R.p.105. Istud primum est. Horsum autem tendit etiam & secundum ejus παχύδερμον, quòd & Petrum hoc *fateri* aiat. Communiter enim loquendo, Qui *fatetur*, Defectum aliquem, & si non Criminis, Culpævé, Infirmitatis tamen, atq; Diminutionis notam subesse agnoscit. Isthæc verò omnia à Natura Divina quàm longissimè abesse, nemo nescit: *Fateri* ergò Petrus credatur, Quis Christus sit, & Diminutivè satìs eum de aliqua Deitate Illius sentire, parùm dubitabitur. Hiis igitur jam artibus, hiis certè argutiolis, & scuti-

câ

cà ſolùm dignis captiunculis cogitur infauſtum Caput infelicem Cauſſam, nè vel inter manus ipſas corruat, ſtatuminare! Jámq; ergò, quod in Apoſtolorum Duce, Oréq;, Revelatio reverâ erat, Revelatio, non humanitus, (facultatem enim omnem Carnis & Sanguinis longiſſimè ſuperabat;) ſed Divinitus, atq; ex ipſo Patre illapſa, v. 17, Carni huic Czarkovianæ nihil eſt, niſi quid ille nôrit Petrum *fateri*.

3. Audiamus autem jam & iſtam faſſionem. Quæ ea ſodes eſt? *Filium hominis eſſe Chriſtum ipſum Filium Dei viventis*. O Divinam verò Profeſſionem hanc, atque Apoſtolorum tum Coryphæo, tum Choro indultam à Patre! Super hujus autem Profeſſionis Petra cùm Chriſtus Eccleſiam ſuam ædificârit, v. 18, ejuſdem & nos quoq; filios noſmet profeſſi, firmâ fide idem cum Petro adſerimus, *Jeſum Filium hominis eſſe Chriſtum Filium Dei viventis*. Ecquid jam contra hoc Portæ Inferorum? Certé. Ait enim Racovianus, *conſtat, illum, Divinam naturam, qualem Illi comminiſcuntur, non habere*, C. R. pag. 104. Adoramus Te igitur, Domine Jeſu, Promiſſum tuum De Portis Inferorum non prævalituris, modo tam mirabili & nunc exolventem. Ex te enim eſt, quòd Dogma hoc in adverſum, non Orthodoxâ fide ſolùm, ſed & ratione omni, imò & ſolertiâ quidem, atq; Sophiſtico acumine (aliàs Huic non negato,) nunc deſtituatur: Quot enim verba ferè, tot in eo turpiſſima σοφίσματα. Mittemus autem contumeliam, (quia à tam illaudato viro, nulla eſt;) Orthodoxæ fidei Profeſſoribus aſpergi à ſe apud Suos poſſe ſperatam, tum quòd eos tanto cum contemtu, per faſtidioſum ejus Relativum *Illi*, (ante aliquot tamen Pagellas neutiquam à ſe vel dictos quidem,) habere, Tum quòd & *comminiſcendi* ignominioſo ſtigmate, atq; Barjeſuiticæ impietati familiari, & ſuo, inurere eos, veritus nihil ſit. Verùm iſtud eloquere, ô Bone, dic apertè, Qualem, (cùm iſtud ſit, quod te urat,) Naturam illi in Chriſto Divinam comminiſcuntur? Qualem quidem tu abominaris, ſcio, atq; orbi Chriſtiano invides, veram ſcilicet perfectámque, non mentitam, non fucatam,

fucatam, non imminutam, nullis cavillis (quæ Barjesuitarum in re qualibet Religio est,) fœdatam, nullis interpolatam Captionibus, sed integram, atque intemeratam, cum Patre & SSpiritu unam & eandem, ut jam sæpe monstravimus. Gravatissimè autem hoc jam fert, atque medullitus uritur,

Et dici hoc potuisse, & non potuisse refelli.

4. Quid agit ergó? Ut succurrit sibi? Quod in extremo rerum discrimine usuvenire novimus, Cùm aut perimendum, aut pereundum est, Ut sibi ante omnia caveat, Hostem sine mora confodit. Gemino igitur ictu in nos miseros involat; Quorum primus, & qui solus huic fato sufficit, est, *Constat illum Naturam Divinam talem non habuisse*, C.R.p.104. Habet igitur! Peractum jam est. Ex eo nimirum tempore, quo truculentus iste Polonus fatale Suum *constat* impegit ei, sine Natura Divina Christus Barjesuiticus oberrat. Seræ autem nimis frustráq; erunt de isto *constat* Quæstiones jam omnes. Nam si, Quibus hoc constat? respondebitur, Ipsis nycticoracibus Socininis. Si, Quomodo constat? Non minore Authoritate, quàm H.M.à M. Si, Ubi constat? In pagella Catechismi centesima Quarta. Contra hæc igitur quid? *Et divulgatum est hoc verbum apud Socininos, usq; in hodiernum diem*; quod Sanctus ille olim ad aliam de Christo famam succinuit, Mat.28.15. Veruntamen, Quia Divina jam Natura est, quam in Christo perimere decrêrunt, meritúsque esse potest, nè, nunc utcunque ex improviso per ferale hoc *constat*, eam pessumdederit, resurrectione tamen aliquâ reparari denuo, (in Illo, resurgendi non ignaro,) possit, hem & altero vulnere jacentem jam transadigit, quò satis cavetur, nequid unquam proficiat ei ad Naturam aliquam Divinam, quòd Petrus de eo testatus sit, *Esse Eum Filium Dei Viventis*.

5. Addit enim, *Praterea testatur Scriptura de aliis hominibus, quòd sint filii Dei viventis, Ut ex Osea*, Rom.9.26, Et erit loco ejus, ubi eis dictum est, Non populus meus vos, illic vocabuntur, filii Dei Viventis, C.R.p.105. Quid igitur?

igitur? Pugnandúmne nunc Nobis eſt cum Propheta, atq; Apoſtolo? Abſit veró. Agit id quidem vafer, ut apud quos alterutra Authoritas ſatis eſt, pluſquam opprimamur ab utraque. Nos verò Authoritatem Sanctorum pronè venerati, argumentum tamen Sophiſtæ ex iſta Authoritate (ſed obtorto collo) extractum, prorsùs repellimus; Barjeſuiticum enim eſt, & Non diſputatur ad idem. Nam Hoſeas, Paulúſque Pluraliter loquuntur, & non de quibuſvis Singulatim. Specialis igitur nulla Filii, ſed communis ſolùm ratio habita in iis eſt. Id primum. Dein, Populus ille, de quo Paulus agit, ſunt fideles per Univerſum Orbem, qui ad Obſequia Chriſti converſi, ex eo ſolùm jure, per Adoptionem in Chriſto, Nomenclaturam *Filiorum Viventis*, (id eſt, veri, atque ex hoc Attributo à Diis Gentilibus diſtincti,) *Dei* conſequentur. Petrus autem nunc, ex longè alia, atq; infinitè ſuperiore ratione loqui ſe, (Præciſè enim de Uno atque Unico illo Filio veri Dei, ab origine Mundi promiſſo, pérque Prophetas prænuntiato, οὐ θέσει, ἀλλὰ φύσει, Filio,) ſatis demonſtrat, non ſolùm è ſcopo Reſponſi ſui, ſed etiam per Articulos illos, tam diſertè nunc, operoſéque ab eo appoſitos, quorum nè unus quidem vel in Senibus ex Oſea, vel in ipſo Paulo, reperitur. Emphaſis igitur Petri perperàm ab iſto locatur in *eſſe Viventis Dei Filium*, Poſita enim à Petro eſt, in *Eſſe illum Chriſtum, illum Filium Dei Viventis*. Singulare autem hoc eſt, atque ſolius Naturæ prærogativâ ab Aliorum quorumcunq; communi gratia, diſtingui poteſt: Quod aliter ſi fuiſſet, haud opus habuiſſet Petrus tam beatâ & Speciali ejuſdem ex Deo Patre revelatione.

SECT. XLII.

1. *Chriſtus ut* Proprius Dei Filius. *De pluribus ſimul dicere,* πολυζητήσιος *fraus eſt.*
2. Eſt Filius Dei, Ergò, non eſt Deus. *Barjeſuita cavillum eſt.*

3. *Ut*

3. *Ut Personas confundat, & Substantiam in partes secet, vocabulo* Sibi *locum fecit inter Personas Divinas.*

4. Ὁ ἰδιος, *De Filio dicitur, non ex Adoptione, Dignatione, Electione, sed Natura & Veritate.* Ἴδιος Παῦλος.

5. *Isaacus ut* Unigenitus *erat. Promissiones Abrahamo. Ismael.*

6. *Solomon an* Unigenitus *dictus sit: An* Unicè dilectus, *Quia ultimò genitus.* Μονογενὴς *pro* Μοναχός.

UT Se Barjesuita noster gesserit erga *Filium illum Viventis Dei*, & ejus Causâ quid prævaricatus fuerit, jam proximè vidimus. Quòd verò & *Filium Dei Proprium* Christus appellatus sit, aliquantò jam magis ex eo torquetur. Cùm Locus igitur, quem profert, sic se habeat, ὃς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν, Rom. 8. 32, nihil habet, quod argumento hinc petito reponat, præter illum (tritissimum quidem sibi) paralogismum, quasi per retortum, negando Adversaris suam Conclusionem. Illi enim contenderant, Christum, licèt passus sit, in Humana Natura scilicet, Divinam tamen Naturam habere. Concluserant autem istud ex hoc (inter alia) Medio, Quia qui passus est, & *Proprius Dei Filius* dictus est. Ille peracutè respondet, Christum, quia passus est, Divinam Naturam non habere. Atque ut non absre videatur suis Nihil hoc dicere, adsuit, *In Mortem tradi de eo, qui Naturâ Deus est, dici non posse*, Cat. Rac. pag. 105. Quod tamen & dici potuisse, & ità fuisse, Conclusio ipsorum jam antè fuerat, atque è præmissis abunde probata. Hiis igitur ex angustiis ut liberet se, hem, alium dolum consuit. Pariter enim copulat, *Dici proprium Dei Filium*, cum altero non absimili, *Dici unigenitum Dei Filium*, déque hiis junctim, Cat. Rac. ibid. (brevitatis, & facilitatis proculdubio caussâ,) instituit, quid respondeat. At si nuda veritas producenda est, è duplici fraude est. Prima, Quia sperat se aliquid producturum, quod satis esse videbitur ad *Filium Unigenitum* Naturâ suâ Divinâ emungendum. Quídni igitur ex concomitantia,

comitantia, atque propter vicinum malum, & idem faciet ad *Proprium Filium* etiam, cui aliter nescit oppedere, expoliandum ? Altera est, ut cùm juncta jam gemina Attributa sint *Filius proprius*, atque *Filius Unigenitus*, utcunque provincia, quæ nunc ei data est, sit dicere de Christo, non Absolutè, quâ *Filius* audit, sed cum Attributo, quâ *Proprius*, aut quâ *Unigenitus* appellatur, siquid ipse tamen, è secundis cogitationibus obtrudendum, (Quia alia desunt) habeat contra Christum Filium Dei, neque tamen quâ *Proprius*, neque quâ *Unigenitus*, sed Φιλῶς, quâ *Filius* dicitur, melius in ista jam conjunctione celabitur ἀμάθος & μαθήτης, stolidique Nepotes ejus confident, eum aliqua ex parte, vel hac, vel illa, rem propositam acutetigisse.

2. Ibi igitur primò est ; Junctisque jam à se Locis de *Filio Proprio*, & *Filio Unigenito*, sic tandem insurgit, (*Quòd verò ad ea Loca attinet, Ex eo, quòd Christus Filius Dei sit, apparet, eum Deum non esse*, Cat. Rac. p. 105.) Quid verò jam hoc ad ea Loca attinet ? Quid ad dici *Proprium*, aut dici *Unigenitum* ? Probatio enim Adversariorum vel ab ipso supponitur hæc esse, *Christum, etiam ex hoc, quòd sit Filius Dei Proprius, atque Unigenitus, & Deum esse oportere.* Ille autem reponit, negando (pro more suo) hanc conclusionem, *Deúmq; illum non esse*, exclamat, & pro ratione negationis assignat id, quod antè concessum erat, *Quia est Dei Filius.* Sed quibus cum Barjesuitis res est, sciant, Dandam iis esse istam Dialecticam. Bene igitur ! Sed an & istam Consequentiam ? *Ex eo, quòd Christus Filius Dei est, apparet, illum Deum non esse.* Nam si hoc ex eo sequatur, Quidni igitur jam pariabitur ei, atque Ex eo, quòd Moscorovius filius hominis alicujus sit, parere, illum Hominem non esse, sed verè Monstrum, atque Naturæ nostræ παίκλαν, è sua ipsius consequentia inferetur ?

3. Neque verò servabit eum id, quod pro Exceptionis suæ firmaculo mox adfibulat, *Alioquin ipse sibi Filius esset*, C. R. p. 105. Excutimus enim hunc scrupulum, quem ille,

ille, ut aliquâ Veritati noceret, injicere ausus est, Sed, nè ipse sibi plùs noceret, haud ausus est explicare; Atque sic se rem habere respondemus. Catholica fides est, Deum Unum esse respectu Naturæ suæ; Distinguendum tamen esse respectu Personarum: Esse enim in eadem Natura Divina Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum; Patrem autem Deum esse, & Filium Deum, & SSpiritum Deum; Neque Tres tamen Deos, sed Unum Deum. At istud hinc sequetur, exclamat profanum hoc os, *Deum Filium sibi Filium esse.* Quòd verò non addat, ex eadem planè consequentia, *Et Deum Patrem sibi Patrem esse*; & *Deum SSpiritum sibi SSpiritum esse*, ex nulla religione est, sed ex alia fallacia, ad quam nunc abire nobis non licet. Verùm eat impurus ad locum suum cum suo *Sibi*, quod ex nullo alio consilio jam ab ipso intrusum est, nisi ut Barjesuiticam διαστολὴν gnaviter exerceat, subque Specie Unitatis, Personas Deitatis invicem sic permiscat, ut confundat eas, Substantiam verò Deitatis, sub colore Trinitatis, sic in plures dividat, ut planè separet. Igitur quod graphico Distortori satis nunc sit, breviter & hoc adserimus, Deus, Actus ille purissimus, Simplicissimúsque, ab æterno intelligit Seipsum; atque à Seipso æternùm intelligitur. Deus autem est, Qui intelligit; Idem & Deus est Qui intelligitur. Deus qui intelligit, quâ intelligit, Pater est; Deus qui intelligitur, quâ intelligitur, ad modum scilicet internæ prolationis, Verbum est, ad modum æternæ generationis, Filius est. Una igitur heic semper, atq; Unica θεότης Ratio est, sed divisa jam hinc est ratio Ὑποστάσεων.

4. Et satis quidem novit ipse, quid calumnietur, Neque se quicquam habere contra Filium Dei, nisi quod Alcorano reverâ debeat, Haud citiùs igitur dicit hoc, quàm deserit. Atque jam de *Filio Proprio*, utut planè nil responsum ab eo sit, in communi tamen sumens cum *Unigenito*, has tenebras offundit, *Caussa cur Christo ista Attributa*, (putà *Proprii, atque Unigeniti Filii, competant,*) *hæc est, Quòd inter omnes Dei Filios, ille & præcipuus sit, & Deo charissimus*, C.R.p.105. De meritis autem hujus Caussæ, mox.

Dicat

Dicat interea Cauſſarum novus Faber, *Propriúſne Filius* dicitur quis ob hoc, Quia inter alios plurimos Unus ille, ſed *præcipuus*, eſt? Polonicum & hoc idioma eſt? Aut quâ in Lingua iſtud Proprium eſt? An verò ὁ ἴδιος, (nam & Articulo quoque ab Apoſtolo ibi donatur, in Signum Singularitatis;) ille Paulo erat, Quem non communem Deus cum alio quovis habebat? Ità ut Filium; cui non pepercit pro nobis omnibus, (Ità enim, & pro Semetipſo dabatur, ſi jam Ille ex nobis unus erat;) non dici ab Apoſtolo, vel Adoptione ſuum factum, vel ex temporali quavis dignatione ſic creatum, vel externâ denique Electione (Quibus quidem modis cæteri dicuntur *Filii Dei:*) aliis prælatum ſciamus; ſed Naturalem, atq; de Suo Suum, Verum ſcilicet (utì diſertè nuncupari eum novimus, ὁ ἀληθινὸν, ὁ ὑὸν, 1 Jo. 5. 20.) atque in eadem acceptione habendum pro *Filio Proprio*, in qua Judæi Chriſtum ipſum acceperant, cùm in mortem ejus conſpirabant, Et Quare? Quia opinabantur, eum, quem pro nudo homine habebant, Æqualem ipſi Deo Semetipſum facere; Quomodo enim? Quia πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν θεὸν, Jo. 5. 18. Deum dicebat, non Patrem, ſed Patrem Proprium. Quid? An Præcipuum? An, in cæteris Patribus ei chariſſimum? φεῦ τῆς ἀκύρου! Quas verò ſtoliditates, ſacrarum Literarum Caupones iſti, ubi volunt, Suis in os ingerunt, atque Ipſi ſic paſci geſtiunt! Ex hóccine verò ſenſu, qui ſic ſe Deum habere Patrem diceret, Deo ſeſe æquiparare, lapidéſque mereri cenſendus erat? Ἴδιος ὑὸς igitur eſt Filius Naturæ, atq; ὁ ἴδιος eſt in eadem Natura Filius Unus, & Singularis.

5. Verùm in Cauſſæ ſuæ defenſionem ille ſic procedit. *Quemadmodum Iſaac, Quia Abrahamo chariſſimus, & Hæres extitit, Unigenitus vocatus eſt, licèt fratrem Iſhmaelem habuerit*, C. R. ibid. De dicto igitur hoc, primò; ídq; è Gen. 22. 2, ubi Iſaacum, Eth-jechideka, id eſt, *Unicum tuum*, (Seneſ, τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπητὸν, verterunt, & ver. 12. atque 16, τὸν μόνον σου, ὃν ἠγάπησας, vocatum ab ipſo Deo reperimus. Hóccine jam eſt, quod vult? Certé. Sed quod è Paulo tamen, & non è Moſe, accerſi huc vult.

Quid

Quid ità? Quia apud Paulum ipsa hæc vox est, ἡ μονογενὴς παρέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, Heb. 11. 17. Agnoscimus verò; Atque ex hoc, (Quia SScripturæ nulla est ἀσυμφωνία,) ad ipsam dicti rationem à Catechista prætensam nunc accingimur. Negamus igitur, Isaacum, non aliter μονογενῆ dictum esse, quàm propter Abrahami affectum solùm, *Quia charissimus ei erat*, sed quia ex integra Caussa *Unigenitus* ejus erat. Ex Natura enim, primùm, Quia Isaacus solus natus Abrahamo tum erat in libera conditione, solus etiam ex ea, quæ pleno jure Uxor ei erat; Unigenituræ igitur huic nihil de jure Ishmael, natu licèt major filius, sed Ancillæ, Gal. 4. 30, officiebat. Dein, & ex Gratia Promissionum; Nam *Unicus*, atque *Unigenitus* Isaacus à Paulo ibi non alio respectu dicitur, quàm ut erat Μονογενὴς τῶν τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξαμένων. Perpendantur autem jam, Quæ illæ Promissiones fuerint. Annon Prima erat, Ipse Isaacus? *Sara, quæ risit, habebit Filium*, Gen. 18. 14. Aliæ erant, De benedictione totius mundi, *In semine tuo benedicentur omnes nationes*, Gen. 22. 18. Sed ità tamen hoc, ut in ipso Isaaco prædeterminatum fuerit, nam, *in Isaaco vocabitur Semen tuum*, Gen 21. 12. Prærogativa igitur harum Promissionum, de Isaaco solo factarum, idque antequam nascereretur, facit, ut ille verè, propriéque (quoad intentionem eam Divinam) vocatus sit Μονογενὴς, licèt alios fratres habuerit, Ad has enim ipse Soligena erat. Ex consimili autem ratione & Christus, propter Soligenituram sibi Propriam, atque hominum nemini prætereà congruentem, propter Naturam scilicet Divinam ipsius, humanâ, quam adsumserat, tum contectam, appellat se *Unigenitum Filium Dei*, Joh. 3. 16, Qui præfigurabatur quidem in Isaaco, sed ipse Benedictionum totius mundi Consummatio, & Complementum erat. At verò illa cùm Barjesuitæ, ex multiplici AntiChristianæ suæ Hæreseos caussa, ad palatum omnino non facerent, libenter igitur ad alia (solens & hoc suo more,) Lectorem abducere vult, déque solo Parentis affectu multa fri-

volè nugatus, Ishmaelis reipsâ se Sodalem facit, Quasi enim per lusum, jocúmque atque ex comitate faceret, in Isaaco jam & ille Christi verè persecutor est, Gal. 4. 29.

6. Neque desistit tamen in tam miserabili caussa ab enicando nos plurium nugarum tædio. Etenim si hoc daretur ei, Posse in Sacra Pagina dari exemplum alicujus, Qui cùm Fratres, paris per omnia conditionis, alios haberet, ex affectu tamen Parentum *Unigenæ* titulum reportaverit, Ergóne nunc sequetur, & Christum Dominum, (non solùm dictum per eminentiam Naturæ suæ, ἡ ὑὸν Θεῦ ἡ μονογενῆ, Joh. 3. 18, Sed & datum etiam, ex infinita Dei caritate erga mundum, ut in Nomen ipsius universi crederent, Credentésque in Unigenitum hunc ut Salutem æternam ex ipso consequerentur;) de Paterno quidem affectu nonnihil præcipuum in se, de Divina autem Conditione nihil, sed paris cum seipso Naturæ alios universos, habere? Ità quidem Barjesuitæ jam (à Posse aliquando fortassean aliquid, ad Esse nunc hæc omnia,) de Christo suo definire placet; Atque ex communi usu hoc genus Paralogismorum, (Quorum quidem aliis in Quæstionibus, propter nonnullarum vocum πολυσημασίαν, prætextum paulò probabiliorem interdum habet:) Recentis suæ Theologiæ fidem satìs se astruere nil dubitat, Quia *populus ejus*, cui ista scribuntur ab eo, (hoc est, scioli per Orbem Socinuli,) *amant fic*; ut est apud Prophetam, Jer. 5. 31. Pergit igitur in hoc quæsito de nomine *Unigeniti*, atque *Salomoni plures ex eadem matre fratres fuisse*, C. R. pag. 105, Satìs operosâ in margine suo citatione probatum it. At Quorsum, obtestor? Et, *tamen Salomon vocatus est Unigenitus coram matre sua*, C. R. ibid. Sed audi tamen, *Vocatus*, à Quo? A Vulgari quidem Latino, ità (ut nunc dierum exit) vertente verba ea, ויחיד לפני אמי, Prov. 4, 3. Veruntamen Senibus ea sunt, Καὶ ἀγαπώμενος ὑπὸ πρεσβύτου μητρὸς μου, id est, & Unicus, quasi Unicè dilectus ab ea, Idque ex alia fortassean, & diversissima Caussa,

ſa, non quia *Unigenitus*, ſed potiùs, quia πολύγετος, & *ultimogenitus* ſi erat, 1 Par. 3. 5. Ultimogenitorum autem privilegium novimus nos, ubi Hæreditarium ſit. Neque tamen non agnoſcimus, eſſe quidem, licèt non heic, ubi vocabulum illud, יחיד, reddatur à Senibus, μονογενὴς, ut Pſal. 22. 20. atque Pſal. 34. 20. Sed in utroq; loco meritiſſimè corriguntur ab Aquila per ſuffectam vocem μοναχὸν· ídque perquàm neceſſariò fit, Pſal. 25. 15. Quàm longè enim ab omni ſenſu abeſt, ut ibi legatur, ὅτι μονογενὴς, καὶ πτωχός εἰμι· quod à Propheta quiritante dictum eſſe videmus, *Miſerere mei, Quoniam Solitarius & miſer ſum?* Atque iſta jam Trophæa ſunt, quæ Pyrgopolinices Czarkovianus de duobus Attributis *filii Proprii*, atque *Unigeniti*, à ſe ſubactis, cum gloria ſua reportavit Suis in Poloniam.

Sect. XLIII.

1. Πρωτότοκος *eſt* Prægenitus. *Aliter, fuiſſet* Πρωτόκτιστος, *vel*, πασῶν τόκων.
2. Πρωτότροπος ὁμοῦ· Πρῶτος *pro* πρότερος, *atque indè* πρώτιστος. *Regimen interdum eſt ex parte Vocis Compoſitæ.*
3. Πρωτότοκος *in Linea Deſcendente Relationem habet ad Parentes, & Syntaxin Appoſitivam, in Linea Collaterali, ad Connatos, & Præpoſitivam.*
4. *S. Spiritus optimus Grammaticus.* κτίσις, Creatio, *vel* Creatura. Πᾶσα κτίσις, *ſolùm dicitur de tum productis.* Πᾶς *Collectivè, & Diſtributivè.*
5. *Chriſtus in Natura ſua Humana primogenitus erat; Atque indè Ariani Eum pro Creatura habebant.*
6. *Unus Socinus execrabilior Decem Ariis.* Nova Creatio *in Spirituali ſolùm ſenſu ſumenda eſt. Chriſtus & Primogenitus, & Unigenitus.*

7. *Chriſtus* Πρωτοτοκος *omnium. Accentus ut variet ſignificationem. Accentus olim non appingebantur. Syllabæ numeratæ à Capite vocum, aut à pede.* Πρῶτος *Antecedentem excludit, ſed non ſupponit ſequentem.* Πρωτοτοκια *Unigenitis de jure debentur.*

NActum ſe tandem Barjeſuita ſperat ex Epithetis Filii Dei, (dici nimirum Chriſtum, Πρωτότοκον πάσης κτίσεως, Col. 1. 15.) quod ex ipſa natura vocabuli, (Ordinale enim τὸ πρῶτον eſt,) feliciùs ei cedet adverſùs Divinam Chriſti Naturam. Paragraphum igitur, quem huic voci dat, Syrmate nihilo breviore, quàm geminis aliis jam proximè dederat, trahere ei viſum eſt, & tantùm non laſcivire jam in verbis ſuis, *Neque hinc Naturam Divinam Chriſti exculpi poſſe*, C. R. pag. 106. A Sculptilibus verò quid metuere ſibi in Polonia didicerit, non quærimus; Nos eum ex Anglia, Divinæ Naturæ aliquâ ſculpturâ, quæ artis ſolùm, & κτίσεως eſt, non preſſuros eſſe, Sanctè profitemur; Neutiquam paſſuros tamen, ut Naturam ille Divinam, (quæ κτίσεως ipſius, Juriſque ſui eſt, non celte quidem effigianda, ſed cælo tamen æternùm adſerenda;) Chriſto unquam impunè ſuffuretur. Poſſumus verò ſcire, unde Homuncioni jam iſta confidentia? *Etenim cùm Chriſtus primogenitus omnis Creaturæ ſit, eum unum è numero Creaturarum eſſe oportere neceſſe eſt*, C. R. ibid. ait. Vah! ut luxuriatur jam Vitulus! Satis ei nunc non erat dicere, *Unum è Creaturis eum eſſe oportet*, Sed cum majore pompa, *Unum è numero Creaturarum*, quod ſatis tamen in multitudine infinita craſſum eſt, & quod planè ſtolidum, atque ſtribiligo eſt, *Unum eſſe oportere neceſſe eſt.* Sed talium Cauſſarum Oratores, tam Solœcos, atque ridiculos, & quidlibet aliud, præter quod ἀναγκαῖον ſonat, eſſe oportet, aut, ſi id parum ſit, neceſſe eſt. Sed ut terreſtri huic Struthioni alas intervellamus, quibus propter humum ſic volitat: Negamus

mus ei, πρωτότοκον hiis in verbis ampliùs valere, quàm *Prægenitum*, seu *antè genitum*, &, si exactè loquendum sit, *Primogenitum* non esse. Puri enim Ordinis hoc si esset, ad significandum, Quis Primus, Quis Secundus, Qui Deinceps fuerint, dici oportuit in eodem Genere; Ex eorum enim Numero esse non poterit, nisi vel πρωτόκλισ πάσης κτίσεως esset, vel πρωτότοκος παντὸς τόκου, seu πάσης γενέσεως. Sed ad innuendam hanc ipsam differentiam, SSpiritui visum est, cùm πρωτότοκον præmiserat, πάσης κλίσεως adjungere, ut indè perspicere possimus, Solius Temporis rationem nunc haberi, Christum enim ab æterno, hoc est, Ante creationem Rerum omnitum, genitum fuisse.

2. At caret exemplo (inquiet) ista vocis significatio. Et in hac quidem Caussa, cùm de Generatione sit ante Luciferum, carere, nemini mira esse possunt. Præter enim Deum ipsum reperitur nihil in Orbe, quod tali exemplo sit. At in consimili tamen compositione Exempla non desunt. E. g. enim, Græcorum illa vox, πρωτόφρος, communiter quidem significat, vel Activè, *Qui primò locutus est*, vel Passivè, *Cujus sonitus primò auditus est*. At verò cùm πρωτόφρος ὀμφὴ, quod alicubi apud Nonnum haberi scio, ponatur pro Prophetia, jam non intelligenda est Prophetia ea, Quæ primò omnium exiit, sed tantùm, Quæ jam priùs audita, atque antè concessa mortalibus fuerat. Optimâque quidem ratione hoc in hujusmodi Compositis fieri potest. Nam & ipsum simplex πρῶτος, Græcis non semper significat *Primum*, sed interdum est, *Priùs*, vel *Antè*, ponitúrque pro, Πρὸ, vel Πρότερος. Notat mihi Lexicon meum, ἡ πλαγὴ πρῶτον τῆς ἀσφαλοῦς τῷ βαρυτῷ ὑποτελῆ, ex Aphrod. Prob. lib. 1. Notavi & ego ei in margine, Ἦρξε Πειθοῦς, πρῶτον Δαμοῦς, ex Aristoph. Avibus. Atque ex ipsa quidem hac ratione est, quòd vulgò in Græcis, per gradum usurpata audiantur, πρώτιστος, & πρώτιστα. Sed & ad hæc quoque in ipso Codice Divino satim exemplorum est. Vel unus Johannes tria nobis

propinavit. Ὅτι πρῶτός μου ἦν. Baptistæ apud eum Professio est, de Christo, Joh. 1. 30, & id est, σοφώτερός μου. Christus etiam de mundo, Discipulos suos solatus, ait, γινώσκετε, ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν, Joh. 15. 18. Quòd nos denique Christum diligamus, ex ea ratione esse, ait, ὅτι αὐτὸς πρῶτον ἠγάπησεν ἡμᾶς, 1 Joh. 4. 19. Jam verò in vocabulis compositis inesse & vim, & Regimen Simplicium suorum, nisi pessimè recolo, jampridem annotavi ad κρίζειν, Rom. 14. 9. Exemplum autem ejusdem egregium jam sub manu mihi occurrit, cùm Christus dicatur, Μονογενὴς παρὰ Πατρὸς, Joh. 1. 14. Constructionem enim quod attinet, παρὰ Πατρὸς nihil commune habet cum μόνον, sed Regimen suum solummodo refert ad alteram partem in vocabulo eo, μονογενής. Idem igitur & in hiis statuendum nunc est; Cúnque Christus πρωτότοκος πάσης κτίσεως dicatur, nihil aliud intelligendum est, quàm si πρώτος, vel προγενέστερος, ex idiomate Græco dici potuisset: Πρῶτος enim in hoc jam sumitur, ut sæpe fieri indicatum est, pro σοφώτερος. Addo etiam pro mantissa, Aut ego nimium fallor, aut sine solœcismo suo sumi aliter hoc non potest.

3. Reddo autem rationem. Habet enim vocabulum πρωτότοκος, ex ipsa natura rei, χάριν duplicem. Consyderatur scilicet primò, quasi in Linea Descendente, cum Relatione ad Parentem, unde exiit: Dein quasi in Collaterali Linea, cum Relatione ad Connatos, qui pariter exiere. Et in descendendo quidem, Syntaxis nulla est in codice Divino, nisi Appositiva, regitúrque id, quod Parentis locum occupat, in Casu secundo per Appositionem. Nihil frequentius igitur apud Senes, quàm ἐγὼ Ἠσαῦ ὁ πρωτότοκός σου, Gen. 27. 19. & υἱὸς πρωτότοκός μου, Ἰσραὴλ, Exod. 4. 22. & τὰ πρωτότοκα τῆς κλινῆς, Num. 18. 15. & Ἰσσαὶ ἐγέννησε τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ, 1 Par. 2. 13, & sic in cæteris. Consimiliter factum est & in N. Test. idque de ipso Christo; Respectu enim Naturæ ejus Humanæ, non semel legimus, ὑιὸν τῆς ὁδὸν αὐτῆς πρωτότοκον. Quæ de B. Virgine Parente Domini dicuntur,

tum

tum Matth. 1. 25, tum Luc. 2. 7. Sed aliam jam esse Constructionem in Linea Collaterali, qui non observarunt, invenient se nondum Rem rectè tenere. Præpositiva enim jam Syntaxis est, Ità ut in Connatis designandis, Regimen nullum obtinuisse videamus, nisi per interpositam Præpositionem aliquam. Exempla ad hoc sunt, Quòd referendo ἔγερσιν Christi ad Resurrectionem ejus, (Resurrectio enim ejus ex *Hodie genui Te*, Psal. 2. 7, ab ipso Paulo inferri videtur, Act. 13. 33.) in ordine jam ad alios eâdem Nativitate beandos, πρωτότοκος etiam Ipse ab Apostolo dicatur post tria hinc tmematiola, verùm non, ut heic πρωτότοκος κτίσεως dixerat, per Appositionem, ità & πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, sed cum Præpositione interserta, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, Col. 1. 18, similitérque à Johanne, Apoc. 1. 5. Rursus, referendo Nativitatem Christi ad Adoptionem, quam Electi in ipso consequuntur, denuo πρωτότοκος à Paulo dicatur, non tamen πρωτότοκος ἀδελφῶν, sed πρωτότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, Rom. 8. 29. Neque usquam, opinor, Collateralis hæc Syntaxis aliter se habet, præterquam quod in Kircheri (Senum enim alium me Textum jam ante Tredecennium per Sacros Viros habere non licuit;) Concordantiis legam, *Nati sunt filii Davidi in Hebron*, καὶ τῷ πρωτότοκος αὐτῷ Ἀμνών, 2 Sam. 3. 2. Quòd si αὐτῷ sit, collateraliter dictum est. Sed manifesto, (facilíque quidem, ex Abbreviaturis) Notariorum, aut Typorum vitio hoc factum est, atque ἀυτοῦ legi oportet, in linea Descendente. In Hebræo enim est, בכורו, atque etiam in Latino Vulgari, Senum Assecla, *Primogenitus ejus, Amnon.*

4. Concludimus igitur nunc, Atque cùm Paulus jam non dixerit, πρωτότοκος ὁν πάσης κτίσεως, sed Appositivè, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, reddere hoc, *Primogenitum totius Creaturæ*, re quidem verâ est, assignare Christo totam Creaturam pro Parente suo: Sed si reddatur, *Pragenitus*, seu *natus ante Creaturam*, jam salva res erit, atque non Orthodoxæ solùm Fidei, sed & Grammaticali quoque Peritiæ, (ab ipso SSpiritu religiosiùs multò cultæ, quàm

nonnulli opinantur,) constabunt sua δικαιώματα. Atque istud profectò jam est, quòd & vocem ipsam, Κτίσιν, de *Rebus creatis* nolim nunc exponi, sed de *Creatione*, seu *Actu creandi*. Non nescio quidem, promiscuè usurpari: sed & ex Eruditorum Choro esse scio, qui affirmârunt, κτίσιν, nusquam in N. Test. præterquam in ad Hebræos 9. 11, aliud quàm κτίσμα significare. Sed eorum animum cur ego non geram, non semel exposui. Atque ex mente hujus loci esse, ut κτίσις reddatur nunc per *Creationem*, mecum fortasse jam sentient, Qui de rectè monitis multò rectiùs judicare sciunt, quàm egomet monere. Præsertim, cùm & Universali Signo, πάσης κτίσεως, indui nunc videamus. Πᾶσα verò κτίσις, cùm de *Rebus ipsis* sumenda sit, an dici possit, aut alicubi dicatur, nisi solùm de Creaturis actu, tum cùm dicitur, existentibus, est quod dubitemus. Nobis igitur nunc verto locum, vocem πάσης sumendo Collectivè, pro universa, **Who is the image of the invisible God, born before the whole Creation.** vel, Quia Prima mundi Creatio Sex dierum Successione constabat, sumendo potiùs πάσης Distributivè, pro Qualibet, **Born before any Creation.** Utroque autem modo ut πᾶς exponatur, in tanta Exemplorum N. T. abundantia, otio abutentis planè esset, aliquod adscribere.

5. Ex præmissis autem hiis, luculentè jam paret, quàm evanida ea sint, & quanta tamen cum fraude huc accersita, quæ Catechista cumulavit sibi, quasi ex hoc loco concluſa, *Christum, esse unum è numero Creaturarum; Esse unum ex eodem genere, Quorum Primogenitus est; Eam denique esse vim in Scripturis Primogeniti*, Cat. Rac. pag. 106. Hæc enim omnia, si de sola Natura Humana Christi sumta fuerint, inaniter prorsùs ab eo urgentur, neminem enim omnium habet Adversarium. De ea autem Natura sumi tria illa loca, quæ in margine suo aggessit, jam satis indicavimus. Actum igitur nunc non agimus. Sed quid tum? Ex hiis enim concessis, inferre se posse, *Christum ergò Divinam Naturam etiam non habere,*

atque

atque ex priore isto ad Colossenses loco, Naturam Divinam ejus non probari, C.R. ibid, Præter quod jam plusquam ludentis operam sit, etiam & Principium planè petentis est, quòd hoc sperare se simulet. Amplius igitur quicquam ut ad hæc jam respondeatur, opus non est. Sed majoribus tamen ausis excidere hunc Titanem, id nunc monstrandum est. Ratus enim ipse, se Christum Dominum, jam in solam conditionem rerum conditarum æternùm damnâsse, per ex isto loco Paralogismum, (Quem ille ab ipsis Arianis disertè mutuatus est, jam olim ex hoc contendentibus, (sed quàm infelici, atque irrito opere, ex jam à me dictis judicetur!) Christum, quantuscunque fuerit, ex rebus tamen in Prima Creatione conditis Unum fuisse:) Quia tamen confidit, *Adversarios* suos (Amicissimo enim hoc nomine, & nobis quidem pergratissimo, Catholicæ Fidei Cultores cohonestat;) Arianæ Caussæ nolle favere, Cat. Rac. pag. 106. Pæana igitur stolidè canit, atque hanc victoriam, ex Arianorum ore, faucibúsque ereptam, sibi pollicetur.

6. At quídni ipsis Arianis istoc adjudicabitur? Tibi hoc dico, Czarkoviane: Tu, Qui Argumento ipsorum usus, tantùm non fateris, si ipsi jure suo non expolientur per vim, neq; ideo solùm repellantur, Quia Ariani audiunt, Caussam hanc, ex hoc Loco, eos, non te, reverâ vincere, atque Socininis nullam indè spem affulgere, nisi ex arbitraria nostra, proptérq; studium partium, Arianorum reprobatione, jámque demens expectas, ut Barjesuiticæ caussæ plùs faveatur ab Adversariis tuis, quàm Arianæ? Dicam igitur cum Apostolo, consimilem audaciam perstringente, εἰς χολὴν πικρίας, καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα, Act. 8.23. Verùm monendus quoque es, impiissimum illud Caput Alexandrinum, majore cum prætextu rationis, minoréque cum aut Fidei dispendio, aut contumelia Christi, (Quem vel indè ab Orbe primùm condito, totius Creationis non Primitias solùm, sed & Opificem ex Deo factum fuisse, atque ὁμοούσιον, licèt non ὁμούσιον esse, permisit,) insaniisse, quàm nunc furit Catechista Racovianus, pluribúsque

S. Ec-

S. Ecclesiæ Anathematibus (si jam darentur Constantini tempora) feriendum esse unum Socinam, quàm decem Arios. Nos verò utriusque impietatem pariter execramur, conjunctóque cum iis Satanâ, Trigæ huic Acheronticæ, (Christi, Veræque Triados Osoribus,) abrenunciamus, & Anathema Maranatha dicimus. Nullum igitur jam novæ Creationis (in sensu licèt Apostoli, id est, merè Spirituali, Divinissimè sic dictæ, (ut jam alibi tetigimus,) sed, ut in sensu Barjesuïtico nunc subornatur, in rebus naturalibus, consarcinatæ tantummodo ad Divinam Naturam mundíque fabricam Christo surripiendam, ádque Christum in Creaturarum duntaxat Ordinem, atq; ad Tiberii solùm tempora religandum,) aucupium admittimus. Jesum enim eo no nine, (id est, ut ipse hallucinatur, *Primogeniti Creaturarum*,) ab Apostolo nunc vocari statuimus, non solùm, *Quia Tempore, & Præstantiâ res omnes novæ Creationis antecedit*, C.R.p.107, Sed infinitè magis, Quia Imago Patris ipsius ab æterno, & ante Creationem omnem Primogenitus ejus, Unigenitúsq; est, Deus Filius, atq; ex Hypostatica Unione Naturarum jam θεάνθρωπος, Idem homo, Deúsque, in æternum Benedictus.

7. Neque celabimus tamen, quid in hoc Quæsito Catechista profecerit, quòd Socininus sit, & non Arianus, sed in summa minoratione Christi, aliquid ampliús. Nam cùm ipsorum impietas Christum jam amoverit ab Opificio Mundi, nihílque in Orbe creatum à Christo esse voluerit jusserit, (Quicquid heic in tmemate sequente, Col. 1. 16, De Creatione universorum ei tribuatur; Qua de re nos Prædonem fusiùs antè convenimus;) aliter, quàm ut ista, *Omnia*, sub sua novæ Creationis imaginatione subdi, deprimíq; possint, C.R.p.78. Liberavit ergò se ab ea Expositione hujus Loci, quam contra Ægyptium illum à Patrum non nemine (Ægyptio & illo; à Pelusio enim:) intortam esse memini. Expositio autem est, ad quam Sanctissimum Patrem nullâ ex impetu Arianorum necessitate adactum, (licèt sint, qui idnunc sentiant;) sed suopte solùm acumine, atque judicio ductum esse censui, cùm antè jam Tria lustra legerem;

rem; Quia hoc ineluctabile esse videbat Argumentum ad homines. Sic enim mihi argumentari ipse videbatur, Deum per Christum creâsse Mundum, vos non negatis; ferendum igitur non est, ut Quia πρωτότοκος πάσης κτίσεως heic dicatur, & Creaturam Ipsum esse, vos hinc concludatis, Aio igitur, vocabulum ità pronunciandum esse, ut Tertiam suam Syllabam, & non Secundam ὀξυνομένην habeat, (hoc est, ut sit πρωτότοκος, & non πρωτότοκος.) Christum enim πρῶτον τεκεῖν ἢ κτίσαι, id est, Creâsse Omnia, ab Apostolo jam dici, ex ipso contextu videmus. Contra hæc autem Ariani quid mussitarent, non habebant; δημιουργὸν enim Mundi Christum esse, illi non ibant inficias. Negare etiam non poterant, multa vocabula, è Compositis præsertim, pro ratione Accentûs significationem suam variare: Ex ipsis autem compositis à τίκτω, præter πρωτότοκον, in usu esse, ἀκύτοκον· αἰγότοκον· ἀρσενότοκον· θηλύτοκον· δίτοκον· ἀρτίτοκον· modò Paroxytona, modò Properispomena, atq; indè sensum modò Activum, modò Passivum habentia; contra Christum igitur hic locus nequibat militare. (Ex hiis autem notare jam ἐν παρόδῳ licebit, Græcè scripta etiam eo seculo, Accentum nullum expressum portâsse, sed ex placito solùm, usúq; loquendi vocabula Tonos suos sortita esse. Quin & à Capite etiam vocabulorum, eos Syllabas tum numerâsse, Unde in πρωτοτόκῳ, Tertia Syllaba ab eo ὀξυνομένη dicitur, atque in πρωτότοκος Secunda, Cùm nos contrà à Fine eas numeremus, atq; illud παροξύτονον appellemus, istud verò προπαροξύτονον.) Denique ut omnem in hiis contradicendi jam abscindamus ansam, Qui opinantur, Alios in Divina Natura Filios supponi, Quia in ea Christum dicimus esse πρωτότοκον Patris, valdè falluntur. Nam vox ista πρῶτος excludit quidem Antecedentem, verùm non supponere Sequentem, ut Grammaticorum omnium consensus est: Sed & in omnium Nationum Legibus, de Successione Feudorum, τὰ πρωτοτόκια etiam Unigenitis debentur.

SECT.

SECT. XLIV.

1. *Articuli Vis, & Uſus.* Πρότερον & τὸ πρότερον *ut differant in uſu Sacro.*
2. *Latini V. Quadrupes Error in uno Loco.* Hv, *pro* fuerat.
3. *Catechiſtarum fraus in Polemicis.*
4. *De Deſcenſu Chriſti de Cœlo, Miſſionéq; in Mundum.*
5. Ὁ Ὤν, Qui eſt, *non*, Qui erat. Deſcendere de Cœlo, *Figuratè dicitur, de Rebus, non de Perſonis.*
6. *Chriſtum* de Cœlo deſcendere *Propriè dictum eſt, probátque in Chriſto utramque Naturam.*
7. Exire à Patre, *Aliud eſt, & Plus, quàm* Deſcendere. Ἀπὸ Θεοῦ, & Ἐκ Θεοῦ, & Παρὰ Θεοῦ *ut differant.*
8. Venire in Mundum, *quid ſignificet.*
9. *Chriſtum à principio in Cœlo ſemper fuiſſe, antequam naſceretur.*
10. *Chriſtum poſtquam natus eſt, Adſcendiſſe ad tempus in Cœlos, priuſquam in publicum prodiret, hallucinatio Barjeſuitica eſt.*

OMne ferat punctum, Me Judice, qui naturam, uſúmque Articuli apud Græcos ſic calleat, ut &, ubi ſuam emphaſin habeat, Et Quam; (non una enim eſt; nunc, ad Individuum Solùm deſignandum, nunc ad Univerſum genus colligendum, adpoſiti;) Et ubi Nullam etiam, & Quare, demonſtrare nobis poterit. Quod inpræſentiarum verò nobis occurrit in hoc argumento, eſt ut paucis eventilemus, cur πρότερον, ubi adverbialiter, Septies in N. T. Articulo nullo honoretur, Sed Ter tamen Anteambulone ſuo non careat. Idem enim Euangeliſta, qui Nicodemum nobis producit, dicentem ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρῶτον, Joan. 7. 51, De Cæco tamen à nativitate, ait, οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν πῶς ἀνέβλεψε πρῶτον, Joan. 9. 8. ſimiliter & Paulus Corinthios ſic adfatur, ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἐλθὼν πρῶτον, 2 Cor. 1. 15. Timotheúmque de Semetipſo, ſic, τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον, 1 Tim. 1. 13.

(Nam

(Nam & ibi πρότερον Adverbium est, atque Articulus ✝ non ad illud, sed ad ὅτε pertinet,) ad Galatas tamen ait, δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, Gal. 4. 13. Quæ Causa igitur est hujus variationis, Articulúmque modò apponendi, modò omittendi? Aut quam in dictis istis dicemus esse differentiam? Latinus V. quidem omnino non distinguit, Sed cùm πρότερον sit *Priùs*, ità ille Loca omnia, aut in eum effectum, ex æquo reddit. Nostri etiam, licèt in ad Galatas aliquantulùm variaverint, (ibi enim reddiderunt, non, Before, Sed, at the first,) rem ipsam ex hoc plenè adsecuti non sunt: Neque memini quidem ab Interpretum aliquo hoc satis adnotatum fuisse. Quòd si Nostri ibi reddidissent, from the first, rem, de qua nè somniârant tamen, acu tetigissent. Ità enim ista reverà differunt, Ut πρότερον dicat id, quod Antè, (sive in Initio verò, sive in Medio antecedanei temporis, sive in Fine ejusdem, nil interest:) id est, quod semel se, vel aliquando, sic habuerit: τὸ πρότερον verò signanter id designet, quod antè semper ità fuerit, hoc est, Quod ex quo primùm cœperit esse id quod est, nunquam non fuerit id, quod de eo jam dicitur. Excutiantur autem jam ad hoc sigillatim ipsa Loca. Quanquam iis (& plura ea sunt) quæ πρότερον sine Articulo habent, nihil opus est immorari: In confesso enim res ea est, Ità significant, utì vulgò redduntur, *Antè. Priùs.* At first. Before. Sic Hebr. 4. 6. & 7. 27. & 10. 32. denique & 1 Pet. 1. 14.

2. Ubi verò cum Articulo Duce suo τὸ πρότερον reperitur, Loca duo jamdudum notavimus, Quorum iste prior est, *Itaque vicini & qui viderant eum priùs, quia mendicus erat*, Joan 9. 8, Latino V. eum locum sic legente, sed cum errore quadruplici; Quorum binos quidem Priores ipse sibi habet; Posterioribus binis & Nostros infecit. Primus est, Quia τυφλὸν commutavit in πτωχόν. Alter, Quia ὅτι Causaliter reddidit, quasi ex ea Causa viderant eum, cùm Determinativè solùm hoc dictum sit, *Viderant*, quòd sic se habebat. Tertius, Quia

Quia verbum Subſtantivum ὢν, ſolens ſuo more, vertit per præteritum Imperfectum *erat*, cùm Aoriſtus ibi, in pluſquam Perfecto uſurpetur, pro *fuerat*. Quartus denique eſt, Quia principale intentum Articuli, de quo nunc quærimus, non exprimi, διωρῦλες τὸ πρῶτον, id eſt, *qui viderant eum ab initio, quòd cæcus fuerat*, & à Noſtris igitur reddi oportuit, who had ſeen him, from the firſt that he had bin blinde, Indè enim ab utero matris, eum oculis ſemper captum eſſe, atque videre nunquam potuiſſe, nunquam non viderant. Neque aliter quidem in altero eo Loco, Apoſtolus de Galatica ſua Euangelizatione locutus eſt, οἶδατε, ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, Gal. 4. 13. Jam hoc quidem Latinus V. ſic, *Euangelizavi vobis jampridem*. Quod verum quidem eſt, ſed frigidum, & nihil nunc ad rem. Noſtri aliquantò propiùs à re abſunt, I preached the goſpel to you at firſt, neque ipſi tamen mentem Apoſtoli plenè enunciant, Ipſe enim hoc vult, Nunquam ſe prædicaſſe inter eos aliter affectus; id eſt, Quotieſcunque Muneri ſuo in Galatia adfuit (adfuiſſe autem bis ad minimum luculentè patet, ex Act. 16. 6. & 18. 23.) ità ſe geſſiſſe, ut non exiguam carnis ſuæ infirmitatem, quâ laborabat, iis ſemper manifeſtaret. Nobis igitur & hoc reddo, I preached the goſpell to you from the beginning, neque Meôpte jam cerebro, Locorum horum quantumcunque innixus neceſſitati, iſthæc dicito: Habeo enim & Senum exemplum, qui quod à Propheta dictum eſt קדם, Jer. 30. 20, Quia mens Prophetæ eſt, *Erunt filii eorum, ſicut à principio ſemper fuerant*, non aliter verterunt illud, quàm ἐλεύσονται οἱ υἱοὶ αὐτῶν ὡς τὸ πρότερον, Cúmque Abrahamus redux ex Ægypto factus, à Moſe dicatur contuliſſe ſe ad locum inter Bethel & Ai, ubi Tabernaculum ipſius fuerat à principio, בתחלה, & illud etiam reddiderunt, ὃ ἦν ἡ σκηνὴ αὐτῷ τὸ πρότερον, Gen 13. 3.

3. Eò autem libentiùs iſta jam congerimus, quia reſtat nobis adhuc è N. T. Locus qui ab ipſo Chriſto donatus

natus hoc Articulo eſt, qui, & à nobis Divinìore de Cauſſa jam notandus eſt, Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον, ait Dominus ad Judæos Joan. 6. 62. Ad alia autem nunc non abibimus; non igitur ad Apoſiopeſios à Chriſto uſurpatæ ſupplementum, per quod brevì eos deſituros nôrat, tam gravitèr (in ſenſu nimirum Corporaliter ipſum Manducandi) Scandalizari. Quod præ manibus eſt, id ſolum nunc agimus: Atque iſtud ſic ſe habet; Adſcenſurum ſe eſſe, Chriſtus prædicit. Et Quando? Jam brevì: Ipſos enim viſuros ait, cùm aſcenderet. Et Quò? Ad Deum Patrem proculdubio, Sed placet ei tamen, ità deſignare, *Illuc, ubi ipſe fuerat* τὸ πρότερον. Ubi autem illud? In Cœlo: Sic enim dixerat modò, *Ego ſum panis vitæ*, v. 35. &, *Quia deſcendi de Cœlo*, v. 38. Atque illud quidem erat, quod tantopere turbabat eos. Ille enim ut ſe dicat *Deſcendiſſe de Cœlo*, Cujus ipſi ſe parentes noviſſe rebantur, Mariam Matrem, & Patrem Joſephum v. 42; Dominus verò dictum illud ſuum ingeminat, *Eſſe ſe Panem Vitæ, qui de Cœlo deſcendit*, v. 51. Sed innuit tamen, Spiritualem ſe dicere Manducationem ſui, Manducandum enim ipſum ab iis eſſe tum, cùm aſcenderit illuc, *ubi fuerat* τὸ πρότερον, v. 62. Atque hic jam Scopus Loci. Adſumimus verò jam nos; Quàm Achilleum ergò Argumentum eſt hoc Æternitatis, Deitatíſque ſuæ, hoc eſt, Divinæ Naturæ in Chriſto Domino? Ratio Conſequentiæ quàm mox parebit. Interim non poſſumus non obſervare Satìs jampridem hoc perſenſiſſe inficiatores Barjeſuiticos, Atque indè eſſe, quòd ſubtilis ille prædii Czarcoviani Dominus, faſſus utcunque, Eſſe varia Scripturæ Loca, quæ Chriſtum, (ut ipſe loquitur) directè reſpiciebant, Divinæque Naturæ in Chriſto, Nobis (Sed *perperam concludentibus*, ait C. R. p. 99.) Argumenta ſuppeditabant (Inter cætera verò ea in quibus Chriſtus dicitur *Deſcendiſſe de Cœlo*; *à Patre exiiſſe*; *In mundum veniſſe*; *Patre ſuo ipſum mittente*, C. R. p. 100.) hunc tamen Locum, de Chriſto redeunte illuc, *ubi fuerat* τὸ πρότερον, in

in iſta jam Quæſtione prorsùs ſiluerit. Quid ità verò? Dicant, qui aliam Cauſſam noverunt, quàm Quia ſe nihil habere ſciebat, quod huic (quicquid ei ad reliquorum Locorum verba cavillari in promtu erat,) poſſet reponere.

4. Fraudem tamen hanc ut ſcitè diſſimulare poſſet, (eſt enim, tam plenus omnium ille Act. 30. 10, & diſſimulandi ſcitiſſimus Artifex.) Alio pòſt in Loco, alióque in Argumento, ubi, relictâ tandem Perſonâ Chriſti, De Prophetico Chriſti munere inſtituerat dicere, etiam & hunc locum (Nè pius Vir ſuppreſſiſſe aliquem videatur) in primis interſerit, Sed hiis ſub verbis tamen, *cùm ergò videritis Filium Hominis aſcendentem, ubi erat priùs*, C. R. p. 130. Abſit enim ab eo, ut ille temere à Latino V. abeat, atque τὸ πρότερον, contra ſe interpretetur heic, ubi ad id quod probandum in ſe ſuſceperat, *Jeſum perfectiſſimâ ratione Dei Patris voluntatem à Deo ipſo in Cœlis edoctum fuiſſe, ádque publicandam eam hominibus magnificè è Cœlo miſſum*, C. R. p. 129, Satis ei erat, quod verum erat, ſed non erat totum, cum Latino V. dicere, *ubi erat priús*. Ecquis verò jam Optimum Moſcorovium Catechiſtici (ut eſſe nunc didicerunt Catechiſtæ,) peculatûs, id eſt, Teſtimoniorum, quibus neſcit reſpondere, ſubductorum, accuſabit, cùm ipſe iſthoc nullus ſubduxerit? Verùm non ſic abibit nobis tamen. Sequemur potiùs hominem, Ordinéque ſuo cum eo agemus: Loca igitur ea, Quæ ipſe in priore Theſi ſua *De Perſona Chriſti* agnoſcit, de Chriſti deſcenſu è Cœlis, ínque mundum hunc à Patre miſſione, agere, Negat tamen *Naturam ipſius Divinam ex iis probari*, C. R. p. 114. primò aggrediemur; Dein verò ſubjungemus, Quid ex altera ejus Theſi, *De Prophetico Chriſti munere*, adſuendum hac in parte habebimus.

5. Loca autem ad hec Quatuor, in ſuis De Perſona Chriſti, ab eo allegantur. Primus eſt, *Nemo aſcendit in Cœlum, niſi qui deſcendit è Cœlo, Filius hominis, Qui eſt in Cœlo*, Joan. 3. 13. Veritus autem (nec ſine cauſſa) nè iſta

iſta Latini V. (quo, in rem ſuam ſi ſit, ſæpe utitur,) interpretatio ad Chriſti Deitatem innuendam nimis conferre videretur, (in terris Chriſtum tum præſentem, corámque cum ipſis colloquentem, dicere tamen Se etiam in Cœlo tum eſſe) nullo negotio ſe hoc metu liberat, Quomodo? Legit enim verba ea, quaſi ex ore ipſius Chriſti fluentia, *qui eſt* vel *erat in Cœlo*, C. R. p. 113. In Græcis quidem eſt ὁ ὢν· Sed cùm illud Participium Præſentis ſit, quâ fide (Præterquam Barjeſuiticâ, de ritu ipſo ξενικὸς Suæ, SScripturam, Chriſtúmque, per nullam non perfidam vim, temerante,) participium *Exiſtens*, in re Diviniſſima, mutetur in *Qui erat*, Mutator ipſe reſpondeat. Ad Locum verò hunc, (cujus iſtud τὸ ἐντὸς eſt, Hominum neminem adſcendere in Cœlos niſi Deum Filium, Qui è cœlo deſcendens, atque indè filius hominis factus, jam tum in Cœlo adeſt:) jam antè certus negandi id, quod in Quæſtione eſt, rotundè reſpondet, *Ex eo non probari Chriſti Naturam Divinam*, incertus tamen ipſe, ex qua ratione hoc negabit. Nam Metaphorica tantùm locutio ut ſit, poſſet modò aliquo colore confirmare, valdè inclinat ei animus, ideóque primo in loco reponit, *Deſcendere de Cœlo, poſſe figuratè dici. Poſſe* autem? Nunquámne poterimus ab iſta puerili Captiuncula immunes eſſe? Illationibus à poſſe ad eſſe, aſſiduè vexari? Sed novit, quibus iſta ſcribat, Hinnulis ſuis Socinulis, Qui perſuaſi, ſic eſſe poſſe, aliquando, dijudicare neſciunt, quando ſic non ſit, atque indè ſuſpecta ſemper, ſuſpenſáque habebunt omnia. Sed quomodo tamen probat, *Deſcenſum è cœlo Figuratè accipi poſſe?* Reſpondet, *Quemadmodum omne Datum bonum, & donum omne perfectum, deſcendere de ſurſum à Patre luminum, dicitur*, Jac. 1. 17, atque *Nova Jeruſalem viſa eſt è cœlo à Deo deſcendere*, Apoc. 21. 2, & 10. Rectè quidem, Hæc ſic dicuntur. Sed quid hæc ad rhombum? Quæſtio enim inſtituta eſt, de Homine deſcendente, De Filio hominis, (in terminis) qui poſtquam è Cœlo deſcendit, in Cœlum aſcendit denuo. Jam lepidus iſte reſpondit, de Do-

nis Divinis, de Charismatibus, & Spirituali Gratia, déque Ecclesia Catholica, Metaphorico Mysticóque Corpore Christi. Annon igitur respondet ad idem Dux iste, dignúsque est, cujus acumen demirentur Aures Socininæ? Annon appositissimo exemplo probat, Cùm ista, quæ Corpore, atque Personâ carent, conditionémque Locomotivam nullam habent, sed Divini solùm Spiritûs, Gratiæque infusiones, & Providentiæ Secreta Effecta sunt, dici non possint, *De cœlo descendere*, nisi figuratè, ergò nec hominem quenquam dici posse, nisi per figuram, indè descendere? Quid enim si ex eadem hac ratione, & Ascensum Christi in Cœlos, non nisi figurativum quoque esse oportebit, & præsentiam ipsius ibi in Cœlo figurativam, Quid hoc ad Barjesuitam? Dicendum illi jam erat De Descensu Christi è Cœlo, & potiùs quàm indè Divina in Christo Natura admittetur, æternùm ei valeat Symbolum suæ Fidei.

6. Injecto autem jam in animos suorum (id quod potissimum à Veteratore intenditur;) hoc Figuræ Scrupulo, Existimationi tamen suæ apud alios providendum esse ratus, nè fidem omnem sanúmque sensum penitus exuisse eum pareret, callidè subjungit, Barjesuitas *perlibenter admittere* (sed cum conditione tamen suâ) ut illa verba *De descensu Christi propriè accipiantur*, C. R. p. 114. Satin' jam sanctè hoc? Satin' (supérque ô!) ingenué? Nam quantillula est ea conditio? Haut alia, quàm quæ semper viros Catos, atque Cordatos decet! *Si propriè accipi debent.* Eugepæ! Ex ungue igitur isto, qui Boni estis, æstimate nunc mihi hanc feram. *Figuratè posse, Christum è Cœlo descendere accipi, ait*; Sed ipse tamen perbenignus est, & nè vult contendere, quantum potest. Debetis ergò ei has gratias. Sed & libenter igitur & *perlibenter, admittit, Descensum istum Christi propriè accipi debere.* Candoris jam summi ista professio est! Prudentiæ solùm suæ, atque Puræ Pietatis ergò, admittat utcunque (accipi sic debere) eâ tamen solùm lege admittit, *Si sic accipi debeant*, Hoc autem quid aliud nunc est, quàm

quàm debent, & non debent? *Admittit* igitur, & non *admittit: perlibenter* etiam, & tamen, *Si.* Nos interea Protea hunc mittimus, atque jure noſtro utimur, concludimúſque eum, qui Chriſtum propriè è Cœlo deſcendiſſe dixit, Divinam Chriſti Naturam ex eo adſeruiſſe. Verùm ipſe jam palàm reclamitat, Quia Chriſtus, qui deſcendiſſe Se à Cœlo, idem & eum qui deſcenderat, *Filium hominis eſſe*, dicit, C. R. p. 114. Rectiſſimè; Atque hinc nos utramque Naturam in Chriſto, Humanam, quâ Filius hominis eſt, Divinam, quâ è Cœlo deſcendit, ex Chriſti ipſius ore jam confirmamus. Cùm ille verò nihil contrà reponat, niſi *Quòd Filius hominis Perſonam humanam neceſſariò habet; & ergò Deus Naturâ eſſe non poteſt*, C. R. p. 114. Miſeret nos hominis à SScripturis, in quarum ſtadium ex profeſſo jam ſe dederat, deſtituti, ad inanes illos paralogiſmos igitur, quos ſanæ Rationis quidem titulo ipſe (ſed quàm fruſtrà falſóque, non ità pridem demonſtravimus) inſignivit, retrò currere coacti. Verùm dicta priùs non repetimus. Stat hoc, ubi Natura Humana ad Divinam adſumpta, (Corpus, ſive Caro cum partibus ſuis, Animáque Rationalis cum dotibus & facultatibus Univerſis) integerrimè adeſt, ibi & Perfectus Deus, & Perfectus per omnia Homo eſt, Filius ille hominis, qui de Cœlo deſcendit, aſcenditque in Cœlum denuo.

7. Ad proximum igitur Locum, quem ibi citavit, jam tranſeuntes, *Quòd Pater Chriſtum in mundum miſerit*, Joan. 10. 36. cùm & huic ipſe nihil repoſuerit, niſi, quòd *& de Apoſtolis Chriſti legatur, Quemadmodũ Tu Me miſiſti in mundum, & Ego miſi eos in mundum*, Joan. 17. 18. C. R. p. 115. Nihil videmus ex hoc Reſponſo, cur Cauſſam nos pro conceſſa ab eo non ſumamus. Optimè enim ſequetur hoc, Veri homines erant, quos Chriſtus, jam Homo, à Se emiſit, Chriſtus igitur & Verus Deus erat, Quem à Se emiſit Deus Pater. Idem etiam inferimus ex altero eo Loco, *Quòd Chriſtus à Patre exierit*, Joan. 16. 28. Nam & Catechiſta determinat, *Idem hoc valere, quod & antè,*

De Cœlo descendit. Ibidem. Nos autem ex eo Descensu Christi Naturam Ejus Divinam jam satis probavimus. Veruntamen summâ jam non nauci Theologorum attentione dignum esse ducimus, Annon hæc Locutio *Exeundi à Patre*, soleat à SSpiritu usurpari cum Distinctione sua? Adeò ut per Præpositionem quidem ἀπὸ expressa, nihil aliud valeat, quàm *è Cœlo descendere*, Ut in ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε, Joan. 13. 3. & ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες, Joan. 16. 30. Sed quando per Præpositiones, ἐκ, vel παρὰ, enuntiatur, Ut intimius aliquid sonet, atque etiam Quia phrasin semper aliam, quâ Motus ille Localis designari videtur, subjunctam ei tum habet, Ut eò distertiùs igitur hoc, quod priore loco ponitur, ad Emanationis Naturalis considerationem nos evehat. Ità enim ait ibi, ἐξῆλθον παρὰ τοῦ Πατρὸς, additque, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· Ità etiam antè, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἥκω, Joan. 8. 42. Ità denique pòst, παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ σύ με ἀπέστειλας, Joan. 17. 8. Duo igitur jam à Christo (cui nihil unquam παρέλκει,) singulis hiisce in Locis dicuntur, Quæ sensu Divinissimo sic à Nobis distingui poterunt, Ut posterius ad Naturam ejus Humanam nos referat, referatúrque à Nobis, ad Divinam verò, prius.

8. Pergimus autem, quò ab ipso trahimur: Atque cùm adsumentum hoc subtilis Textor heic fecerit, *Venire verò in mundum id ejusmodi est, quod Scriptura post Nativitatem Christi extitisse ostendit*, C. R. p. 115, si non Orbilio, certè Oedipo opus esse dicimus, ut Quid ipse dicat, probè intelligamus. Quod videtur verò velle dicere, istud est, *Venire in mundum*, dici de Christo nullo ibi respectu habito ad Originem Naturæ suæ, sed tantùm ad Officii sui, postquam natus est, Executionem. In probationem enim adducit huc alterum Christi dictum, *Ego ad hoc natus sum, & in mundum veni, ut Testimonium perhibeam Veritati*, Joan. 18. 37. & illud etiam ex Epistola ejus, *Exisse Pseudoprophetas in mundum*, 1 Joan. 4. 1. putà Ad publicè prædicandum. At si istud fit id, quod vult, hei, quàm fruſtrà jam, frivoléque, atque ad inanem

inanem ſolùm fucum dicta à pretioſo Catechiſta ſunt? Quid opus enim eſt, ut in iſtis Chriſti Dictis, ad Naturam ejus deſignandam, *Venire in mundum*, vel ab Ipſo intendatur, vel trahatur à Nobis, cùm ibidem Dicta alia proximè antecedant, In Priore, *Exivi à Patre, & veni in mundum*, in Poſteriore, *Ego propter hoc natus ſum, & propter hoc veni in Mundum*, Divinam ipſius Naturam abundè ſubindicantia? Sed ſic ſunt hii nati Barjeſu, quantum ex hoc video! Modò aliquid dicere videantur, ſatis eſſe Socininis ſuis oportet, quàm nihil id cunque ſit. Concludit igitur ſatis Thraſonicè, *Quare ex ejuſmodi loquendi modis Natura Divina in Chriſto probari non poteſt*, C. R. p. 115. Et bonâ quidem fide credo, Racoviæ tum non potuiſſe. Sed Probationes noſtræ quantum ex iis Locis velimus, an à Nobis confirmatæ ſatis fuerint, atque quaſſari omnino ab imbelli Sophiſta non potuerint, Lectorum, quotquot omnium cerebellum habent non Racovianatum, judicium nunc eſto. Ire interea Catechiſtæ licebit cum ſuo, *Duntaxat*, quò dignus duntaxat eſt. Ità enim definit eum Paragraphum, *In omnibus verò hiis Locutionibus, quàm Divinum Muneris Chriſti Principium fuerit, duntaxat deſcribitur*, ibidem. Horſum enim tendit, Chriſtum in Dictis iſtis de Natura ſua nihil cogitâſſe, nè per ſomnium quidem, ſed Auditoribus hoc ſolummodo ſignificare voluiſſe, Doctrinam ſuam Se de Cœlo petiiſſe. Sed Chriſti mentis quàm inopes Barjeſuitæ ſint, haut opus eſt ut nunc admoneamus!

9. Hanc igitur occaſionem nunc prenſabimus, Regrediendi ad id, unde cœpta Nobis hæc Sectio eſt. Nam, quod modò præmonuimus, cùm ſatis ſciret vaferrimum Caput, Chriſti in cœlis Præſentiam ab æterno, tot tantiſque SScripturæ Teſtimoniis comprobatam iri, ut nullis è Lituania cavillis poſſit eludi, utcunque *De Perſona Chriſti* agens, nè argumentis Divinam ejus Naturam neceſſariò inferentibus, crudeliter nimis à ſeipſo premeretur, ea ſolùm Loca, (pro Catechiſtica ſua licentia, tranſilire illud edocta, & nec videre, quod neſcit tollere;)

ſelegerit ſibi, de quibus in aliquam Reſponſi (Qualiſcunque, parum refert, A ſuis enim non facilè temnendi,) ſpeciem aliquid antè commentus fuerat, Pòſt tamen, cùm liberatum Se ab eo metu eſſe confidit, agens enim tum *De Munere Chriſti*, magnificentiùs multò ſe exponit, atque Quæſtione hâc in pompam à ſe inſtitutâ, *Ubi ſcriptum eſt, Chriſtum fuiſſe in Cœlo, & à Cœlo miſſum?* Cat. Rac. pag. 130, alia præterea Loca adhuc accumulat, atque in primis iſtud, *Adſcenſurum Chriſtum eſſe, ὅπου ἦν τὸ πρότερον*, Joan. 6. 62. Nos igitur (velit, nolit,) revocamus nunc hominem in priorem (quicquid antè per dolum diffugerat,) Palæſtram, atque ex ipſo Articulo eo, τὸ, Divinæ in Chriſto Naturæ probatione eâ, quam modò præmiſimus heic, Drapetiſcum obruimus. Neque enim ſatis ei erit nunc dicere, Chriſtum quidem, antequam incepit prædicare, in Cœlum adſcendiſſe, Ut à Patre voluntatem ipſius omnem edoceretur, Atque ex eo nunc reſpectu, verba Eum hæc facere de Reditu ſuo illuc, ubi fuiſſe ſe priùs ipſe noverat. Hoc quidem ſolum, quod Divinam Naturam neceſſariò non inferet, ut exiſtimetur Chriſtus dicere, ſi ſic SScripturæ Teſtimoniis ſatisfieri poſſit, abunde contentus erit Impoſtor. Atqui nos urgemus, ad hoc ſolùm ſignificandum, *fuiſſe Chriſtum aliquando in Cœlo*, nihil opus eſſe Articulo eo, τὸ πρότερον, ſuffeciſſet enim dicere, ὅπου ἦν πρότερον. Sed cùm tam Articulatè Ipſe rem diſtinguat, de more, (ut vidimus) SSpiritûs, dicátque exertè, ὅπου ἦν τὸ πρότερον, præteriri non ſinimus de Verbis Domini vel apicem aliquem, (Quantò minùs, tanti momenti Articulum?) ſed neceſſariò ſupponi ex eo contendimus Conditionem eam Chriſti, in qua ſemper, æternúmque antè, Ipſe Præſens in Cœlis cum Patre fuerat. Hanc autem Conditionem niſi in Divinam Naturam impoſſibile eſt cadere.

10. Nihilominus & qui iſta dicunt, Hominem Jeſum, poſtquam natus eſt, in Cœlum, antequam ad prædicandum prodiit, quaſi ad Scholam aliquando iiſſe, Patríſque Mandata omnia ibi tum didiciſſe, atque indè cum

Do-

Doctoratûs ſui Authoritate rediiſſe, par certè, & æquum eſt, Ut Quando hanc profectionem inſtitueric, Quo Anno Ætatis ſuæ, An ante Duodecennalem ſuam Diſputationem in Templo, Luc. 2. 46, an pòſt, an ipſo illo triduo, quo à Parentibus tum repertus non eſt, Quo etiam modo ierit, redierit, Quo uſus Vehiculo, cum hoc genus reliquis, jam probent nobis. Fortaſſean quidem, tum cùm Catechiſmus iſte in mundum exivit, (ſemiſeculum enim nunc eſt,) nondum inter ſe illuſtribus hiis Novatoribus ea de re, (De tempore, modóque itinerum Jeſû,) in Conciliabulo ſuo convenerat. Poſt Moſcorovi verò ſui maraſmum, an cæteri aliquid definierint, Qui neminem ipſorum, præter eum, oculis unquam uſurpavi, equidem ſcio cum ignariſſimis. Quòd ſi hactenus iſtud ſiluere, Utinam jam eloquantur! Dicant, ſi Boni ſint, Quo Proteuangelio ad id uſi fuerint? è quo Apocrypho eam Expeditionem Jeſû Chriſti hauſerint? An hujus rei fidem penes ipſos tantùm eſſe volunt? Suæque ſolùm Authoritati, nè ipſi Divinam aliquam Chriſti Naturam agnoſcere cogantur, Commentatio iſta innititur? Erunt etiam, qui doceri Se ab hiis poſtulabunt, Quî potuerit Jeſus ille, quem Ipſi dicunt, Deus non-Deus, pro ſuo libitu, etiam priuſquam vel SSpiritu imbutus de Cœlo eſt, in Cœlos ἐμβατεύειν, Patríque ſe Diſcipulum dare, & ab Eo Conſiliorum Ejus omnium Conſortem fieri? Quomodo enim ſtabit hoc cum ſuaviſſimo alio eorum delirio, *Summam illam, atque arctiſſimam Conjunctionem, Quæ Deum inter & Chriſtum eſt*, vel ipſis compsginantibus, non niſi à Sepulcro Ejus initam fuiſſe, C. R. pag. 126, Atque Reſurrectionem Chriſti, Quæ mortem Ejus (vel ipſis teſtibus) ſubſecuta eſt, ejuſmodi demum fuiſſe, Ut indè, *Quia reſuſcitatus ipſe ex mortuis, Poteſtatem ſuam in Cœlo & Terrâ conſecutus fuerit?* Cat. Rac. pag. 225. Sunt & alia horridè ἀσύφατα non pauca, quibus Chriſtum inſcripſerunt hii Deitatis Ipſius Oſores. Sed abſoluto jam hoc de quo cœperamus quærere, ceſſabimus paulîſper ab hiis Borboritis.

Sect. XLV.

1. Μᾶλλον *in Sacris nunquam* παρέλκει. *Non Comparativè semper dicitur, sed Exclusivè interdum, pro* Solummodo.
2. *Non Absolutè sumitur semper, ad Res inter se Comparandas, sed Modaliter, ad Consequentiam Argumenti à Majore.*
3. *Redemtionem per Christi mortem negare coactus Catechista, quæ Mortis sunt, adscribit Resurrectioni Ejus, non sine pluribus Absurdis.*
4. *Refert ergò ea ad Propheticum Munus Christi, & non ad Sacerdotale. Aliud est, Rem certam esse, Aliud, Nos certiores de ea fieri.* Διχαίωσις. Βεβαίωσις. Assecuratio. Warrantizatio.
5. *Ut Mortem Christi elevet, & Resurrectionis ejus mentionem in fraudem adjungit.*
6. *Resurrectioni, Quæ Mortis sunt, adscribit, Quia Mors est Via ad Resurrectionem. Sic Bellum ad Pacem; Amnis ad Mare.*
7. *Christus unde* Servator *est. Meritum Salutis nostræ accrevit Ei ex Passione sua. Ex Morte Christi Salus nostra certa erat, nos certiores de ea facti, ex Christi Resurrectione.*
8. *Catechista Causſam confirmat ex planè contrario. Argumentum à Majore ad Minus.* Μᾶλλον. *Meritum mortis Christi.*
9. *Per fraudem quoque restringit ad Resurrectionem Christi, quod de Vita Ejus dictum est.*
10. *Scelus ejus, in Textu corrumpendo per Verbum Transpositum.*
11. Μᾶλλον ℨ *applicatur ad Certitudinem non Rei, sed Spei nostræ.*

12. *Pun-*

12. *Puncta, & Tmemata S. Textûs examinari possunt. Ut Puncta variari possint, & Cur. Quæstioni per Quæstionem respondere, vehementiùs concludit.*

13. *Tmematiorum variatio in Loco. In dialecto Nostrâ,* Jt, *turpiter solœcizat.* Ἐγκαλῶ *cum* κατὰ, *ut sumatur.*

QUod Eruditis quibusdam visum esse scio, Adverbium μᾶλλον in usu Sacro interdum σφίλκην, calculo meo nunquam comprobare potui. Nam quod Dominus ad Discipulos suos dixerit, οὐχὶ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Matth. 6. 26, Comparativum istud per αὔξησιν poni ab eo quis non videt, pro Positivo ipso, μέλα, vel πολύ; Similiter etiam quòd μᾶλλον σπουδαιότερον ἐκήρυσσον· dictum sit à Marco, cap. 7. ver. 36, manifestus sensus est, pro πολλῷ σπουδαιότερον id dici; Ex qua etiam ratione, ipsi Comparativo μᾶλλον addi videmus Positivum hoc, ὲ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς; Matth. 6. 30. Neque aliter quidem definiendum est de Petri ea confidentia, ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἔλεγε μᾶλλον, Marc. 14. 31, déque cumulata Paulo lætitia sua, σπουδαιοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν, 2 Cor. 7. 13. Nam & eum in sensum non rarò reperiuntur apud exteros Authores, αἰρεπώτερον μᾶλλον, & μᾶλλον κάλλιον, cum multis id genus aliis. Quin istud verò nobis de Adverbio hoc μᾶλλον, notatu jam multò dignius est, ità illud sæpe in Sacris sumi, ut relatione indè ad cætera habitâ, non tam Comparativè, quàm Exclusivè dici intelligendum sit, atque reverà significet, *Solummodo.* Ità enim Christus ipse, diserte primùm vetito Apostolis suis itinere ad Gentes, ádque Samaritas, Matth. 10. 5, subjungit tamen, quò eundum iis sit, per, πορεύεσθε δὲ μᾶλλον, ver. 6, istud igitur est ad Israelitas *Solummodo.* Pari etiam exemplo, ubi mandârat, *Nequid sibi timerent ab Occisoribus corporum, sed non Animarum,* addit, φοβήθητε μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι, ver. 28, atque hoc est, *Solummodo Deum hac in parte metuendum esse.* Idem etiam volebant illæ Olei sui Negatrices Virgines, atque

atque Sociabus ſuis jubentes, πορεύεσθε ὃ μᾶλλον πρὸς τοὺς πολλοὺς τοὺτους, Matth. 25. 9: Idem & Dominus in ſua de pravitate Mundi ſententia, ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς, Joh. 3. 19. & Paulus denique de ſequioris ævi Pectibus, φιλήδονοι μᾶλλον, ἢ φιλόθεοι, 2 Tim. 3. 4. In hujuſmodi enim Locutionibus, Locíſque, τὸ, μᾶλλον, non ſignificat *Præ*, quaſi dictum ſit, *Illud ante hoc*, vel, *magis quàm hoc*: id enim eſt, Ut hoc ſit aliquid, licèt illud ſit plus; ſed peremptoriè exponendum eſt, quaſi dictum ſit, *Illud ſolùm, & non hoc.* Id enim ibi intenditur, Ut illud ſit totum, & hoc ſit nihil.

2. Eſt & aliud de eodem Adverbio μᾶλλον imprimis adnotandum. Variis enim in Locis, ubi non niſi primariâ ſuâ, id eſt, Comparativâ ſignificatione fruitur, Simpliciter tamen, aut Abſolutè, atque omnibus rationibus *Magìs* non ſignificat, ſed Modalem ſolummodo præſtantiam ſupponit, quæ nihil ad rerum ipſarum Diſtinctionem facit, aut ad aliquam Prælationem earum inter ſe, ſed tantùm adducitur ad Argumenti, in quo tum ſunt, confirmationem, ádque totius Complexi probationem huic Conſequentiæ à Majore innixam. Perpendatur enim illa perioche, in qua Chriſtus, Argumento à Se ducto, Diſcipulos ſuos præmonuit, quid ipſis expectandum erat à Judæis, qui Dominum ipſorum tam indignis modis exceperant, *Neque enim Diſcipulum eſſe ſupra Magiſtrum ſuum, aut ſervum ſupra Dominum ſuum*, Matth. 10. 24, Abundè igitur iis ſufficere debere, ſi pro ſua cujuſque conditione, meritóque, parem cum Domino ſortem experiantur, ver. 25. Eſſe igitur quid hoc dicemus, quod in Concluſionem ſubjungat, Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ; Annon enim ſummæ jam, atque perditiſſimæ impietatis erit, ſi quiſquam cavillari heic velit, contendereque, Chriſtum ſibi contradicere? Præmittere enim, *Non eſſe ſervum ſupra Dominum ſuum*; & eodem tamen ſpiritu concludere, Servos ſuos multò magis titulo ipſo Belzebub, (Quem

ἡ Ἀρχοντα τῶν Δαιμονίων esse, monemur, Luc. 11. 15,) insigniendos esse? Sed hæc vanissima Captio est. Neque enim nunc, ad Christum atque Discipulos suos inter se comparandos, (Quod tam distinctim in Præmissis factum erat;) quicquam facit illud μᾶλλον, sed solummodo inservit ad Argumenti sui Consequentiam perurgendam, Hic nimirum in parte omnium rationi consentaneum videri oportet, Qui ipsum Patremfamilias (O qualem, quantúmque!) nihil reveriti sunt, multò minùs abstenturos se esse à Famulorum ipsius injuria, & contumelia. Πόσῳ μᾶλλον igitur nil aliud significat, quàm, longè certius est, (longè enim promtius iis, longéque facilius erit;) eos, Qui tantâ in Dominum vesaniâ debacchati sunt, in Servos ejus, quaquâ possint, desævituros esse.

3. Prodeat igitur nobis nunc in Scenam hanc, à nobis in nullius ferè Paralogismi cautione non provocandus, infelix ille Catechista. Videte enim, in quas angustias res eorum ab ipsis redacta sit. Pernegatâ primùm ab iis Naturâ in Christo Divinâ, jam Caussæ totius Barjesuiticæ necessariò intererat, Quæ ex Hypostatica in eo Unione ritè secutaasunt, pariter negare: Omnino igitur non ferre, ut homines ex morte Christi Redemtionem humani generis secutam esse credant; Sequeretur enim indè, quicquid jam per ducentas, & quod excurrit, Catechismi sui pagellas frustrà insudaverant, Flammis continuò mandandum esse; Homo enim hominem redimere non potest, Psal. 49. 7: Hominem igitur non esse, Sed Deum, oportet, si Redemtionem cujusquam, (Quantò magis, si omnium?) Deo dare posset, ver. 8. Quid igitur jam faciunt? Quod necessitas jubet: Negationibus nunquam supersedendum est; Negandum est usque, & fortiter, quicquid contraïerit. Negari igitur jam oportet & Redemtionem: Negari mortis Christi pretium, meritúmque. Verùm quo Argumento fiet, *Cùm ità crebrò ea omnia morti Christi adscribantur in Scriptura?* C. R. pag. 227. Jam istud quidem non negant: sed acumine suo æternùm mulctentur, nisi facilis, & elegans sit Responsio,

ſponſio. Audiatur ergó. *Quia morti Chriſti utcunque Scriptura adſcribat ea, morti tamen ejus non adſcribenda ſunt, ſed quæ ex morte ſequuta eſt, Reſurrectioni.* Quid ità verò? Non vides, ait? Hem igitur tibi, Utere hiis perſpicillis Socininis, ſiquem naſum habes tam divinæ gratiæ capacem! Jam autem dic, Quid vides? Ohe! *Homines ut arbores ambulantes*, quod Cæcus ille, Mar. 8. 24. *Hinc perſpicio, Longè plus in Reſurrectione Chriſti, quàm in Morte ejus ſitum eſſe, in noſtræ Salutis negotio*, C. R. pag. 226. Benè habet! Hoc igitur eſt acutùm cernere! Hoc Barjeſuiticarum partium eſſe, Ut ſtatim videant, quod præterea nemo! Pergant igitur, atque hoc Suppoſito, jam quid aiunt? Iſtud, *De Reſurrectione ſua homines, & porrò de Vita æterna conſequenda certiores facti ſunt, Reſurrectione Chriſti*, Cat. Rac. pag. 224. Quid nos igitur ad hoc? Sophiſticè dici. Fatentur autem, *Reſurrectionem ejus fieri non potuiſſe, niſi morte ipſius interveniente*, C. R. ibid. Et quid ad hoc Nos? Inſulsè dici. Concludunt etiam, *Niſi Reſurrectio Mortem Chriſti ſubſecuta fuiſſet, nullam fuiſſe poteſtatem Chriſti ſervandi homines*, C. R. pag. 225. Quid ad hoc etiam Nos? Falsò dici.

4. Pergendum igitur nunc, ſi ingenui ſimus, non erit, donec paucis Polonus noſter conveniatur De dictis hiis à ſe tribus, Sophiſticè, Inſulsè, Falsó. Quoad primum verò, Novit quidem Vulpes multa; ſed unum magnum iſtud eſt, quòd de morte Chriſti, De Salute hominum, De Redemtione mundi, De Pretio Liberationis noſtræ, De Mediatione Chriſti, De Propitiatione, De cæteris connexis, non niſi ſub hoc Capite, (quod De Prophetico Chriſti Munere inſcriptum ab eo eſt, atque in Sesquicentum pagellas ei crevit;) tractandum ſibi propoſuerit. Ad Caput enim Sacerdotalis Muneris ipſius nè pertinere quicquam iſta viderentur, cavendum ei imprimis erat, ſi Se ſalvum volebat à Chriſti Deitate. De Sacerdotio autem Chriſti, nè nihil videretur dicere, in ſpeciem ſatis inanem, curtámque, aliquid quidem tandem dicit,

cit, ſed illud aliquid, exiguum eſt, parúmque ad Rei meritum, decémque aliquot pagellis ei facilè abſolvitur. Jam verò cùm *Propheticum Chriſti munus conſiſtere juſſerat, in Divinam nobis voluntatem manifeſtando, confirmandóque*, C. R. p. 129. Hinc ſatis ſibi, nobíſque fore decrevit in Salutis negotio, ſi ſignificârit, Quomodo Homines ipſi *de Salute, de Reſurrectione, de Vita Æterna certiores facti ſint*, C. R. p. 224. Sed Modum ipſum, Rationémque & genuinam Cauſſam, ex quibus naſcuntur nobis, certóque conſtant Salus, Reſurrectio, Vita, prætérlabi ſinit, tacitéque quantum poteſt, prætériri. At quis non videt, (præter Nihil videntes, & Omnia, Barjeſuitas,) aliud longè eſſe, totóque cœlo differre poſſe id, ex quo Salus, Vitáque noſtra certæ in ſe ſunt, certóque exiſtunt, atque id, ex quo nos certiores de iiſdem facti ſumus? Nos autem non negamus, per Reſurrectionem Chriſti certiores nos factos eſſe de noſtra; Iſtud enim eſſe jampridem notavimus, quod ab Apoſtolo diſertè dicitur, *Chriſtum διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν reſurrexiſſe*, Rom. 4. 25. Δικαίωσις autem ibi non dicitur, pro *Juſtificatione noſtra*, (licèt ab Interpretibus vulgò ſic ſumatur, acſi διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν dixerat; Nam iſtud ſatis dici intelligitur in verbis ibidem prævíis, *Traditus eſt propter delicta noſtra*; ad tollenda ea ſcilicet.) Sed genuinus ſenſus eſt, *Reſurrexit ad juſtificandam nobis ſpem*, ſeu *nos in Spe Vitæ*, hoc eſt, ad confirmandos animos noſtros in fide Redemtionis per Chriſtum perimpleræ, nè jam aliqua ſubeſſe poſſet, extra noſmetipſos, dubitandi de eadem ratio. Ità ut δικαίωσις id ſit, quod alio vocabulo Græcis βεβαίωσις dicitur, quódque ex uſu recentioris ævi, minùs Latinè quidem, ſed valde ad Rem, à nonnullis *Aſſecuratio*, à noſtris *Warrantizatio* appellari obtinuit.

5. Jam Secundo dicto illo, *Sine morte Chriſti Reſurrectionem ejus fieri non potuiſſe*, Quid unquam prodiit inſulſius? Nihil omninò ſapit, præter dolum, & ineptiſſimam captionem. Ecquis enim omnium dubitârit, Mortis eſſe priores vices, poſteriores Reſurrectionis?

Quorſum

Quorſum igitur nobis præclara hæc apophaſis? Quorſum verò non & altiore repetitione opus pariter habuit? *Sine natali Chriſti Reſurrectionem ejus fieri non potuiſſe.* Nam ſi reponatur, non expediſſe de tam remoto, ſed de proximo actu, dicere, Profectò ex æquo utrumque expediit, Planè enim neutrum; Neque Vitæ Chriſti, neque Mortis meritum in Reſurrectione ejus abſorbendum ab iſtis Decoctoribus eſt. Tum &, ſi proxima ſubruenda ſunt, Demiſſio Corporis Chriſti de Cruce, & Sepultura ipſa, & Deſcenſus ad Inferos, ſuo ipſorum verbo, *intervenerunt*, atque Reſurrectioni proximiores ſunt. Sed hoc agunt Veteratores iſti in inſulſis ſuis Enuntiationibus, ut à Morte Chriſti illico ad Reſurrectionem ejus elabendo, neque aliam Mortis ejus mentionem adomando, quàm in ordine (ſi placet) ad Reſurrectionem, Quaſi quæ per accidens, aut ut Cauſſa ſine qua non, ſolùm intervenerat, minuere aliquâ poſſint, quanquam non in Chriſto Mortis ipſius efficaciam, in aſſectis tamen Socininis ejuſdem exiſtimationem. Indè igitur inſipida iſta Conſequentia, cùm à ſe propoſitæ quæſtioni, *Quomodo ſanguis, aut Mors Chriſti voluntatem Dei hominibus confirmat?* reſpondeatur ab ipſo, *Quia per Reſurrectionem Chriſti*, (quæ non ſine morte) *certiores facti ſumus de ſalute noſtra*, C.R.p.223. Euge verò! Quin & nos, quia tam bonus eſt, ſuppetias ei adferimus ex conſequentiis nihilo deterioribus. Sanguis & Mors Chriſti confirmat nobis Dei voluntatem, Quia Chriſtus per Reſurrectionem ſuam, quæ non ſine morte, ivit Emmauntem, & Diſcipulis in via expoſuit, quæ ad Meſſiam pertinebant in omnibus Scripturis, Luc. 24. 27. Iterum, Quia poſt Reſurrectionem oſtendit Apoſtolis manus & pedes ſuos, unde ſanguis effluxerat, ver. 40. Porrò, Quia piſce jam, favóque comeſtis, à Reſurrectione, aperuit etiam & mentem eorum, ut intelligerent Scripturas, ver. 45. Supplicet autem nobis, & dabimus plures Socininæ hujus formulæ pollucibiles Illationes.

6. Sed quorſum tamen? Nam & ipſi Catechiſtæ, indè, ex

ex hoc fraudulento ἀπόκρυφον thesauro suo, præstò sunt térque quatérque in unica pagella repetitæ phrasiunculæ, Salsurâ omni, Saporéque carentes, *De Resurrectione Christi, atque ad eum modum ipsius morte*, C.R.p.224. Et, *Morte & Resurrectione Christi certi summus.* &, *Resurrectio Christi, mortem ejus subsecuta, ejusmodi erat.* Atque indè denique illud omnium absurdissimum, soloque Barjesuitâ (nihil unquam solidè probare, nihil tamen non audacissimè effutire docto) dignum, *Scripturam propterea Christi morti plurima adscribere, quia mors via ad Resurrectionem Christi fuit*, C.R.p.227. *Propterea* autem? Nè nesciamus scilicet, ità Theologiæ Barjesuiticæ visum esse, Resurrectioni Christi ea omnia adscribi debere, Mortíque ejus eripi. Sed ex qua consequentia? Nova nimirum ista, ex qua & Paci quis nescit imputandas esse Coitiones, Sudores, Sanguines, Rapinas, Cædes, Incendia, Vastitiem? Quæ bellorum quidem sunt; sed ex hoc *Propterea*, Quia Bellum est via ad Pacem. Ex qua Consequentia & Virtutis effecta omnia, non ad Virtutem, sed ad Honorem solùm pertinere jubentur, propterea quia per templum Virtutis est ad Honoris via: Ex qua deniq; jure Summo Dominabus adscribuntur Famularum suarum lusus, lapsus, furta, propterea Quia Ancillæ esse solent ad Dominas via; Maríque à magnis ingeniis tribuuntur tranquillitates, amœnitates, dulcedines ipsorum Amnium, propterea Quia Amnes sunt ad Mare via. Neq; latet tamen Sophistam crassa hæc absurditas sua; Idéque, quæ ea omnia fuerint, quæ ille, Scripturam adscribere Morti Christi, negare non potest, propterea quia negare non potest, irritare non vult, sed *Omnia* ut sint, sinit, hoc est, Dolosè ambulat in Generalibus hiis, neque Loca citare placet, in quibus adscribuntur, neque verba recitare, nè ex ipsis locis, verbísq; singulatim expressis manifestè reluceret Illationum suarum insulsitas. Verùm dividemus jam istam technam à Capite priore, quia sequenti, quod Tertium jam est, De dictorum suorum falsitate, magis convenire videtur.

7. Falsissi-

7. Falſiſſimum autem eſt illud, *Niſi Reſurrectio mortem Chriſti ſubſecuta fuiſſet, non habuiſſet poteſtatem Chriſtus ſervandi homines.* Ità enim ſe res habet. Præſuppoſito quidem jam Divino Decreto, Chriſti συγκαταβάσεως ea in ſerie Cauſſarum, Actuúmque, in quibus perimpleta eſt, perimplendam fuiſſe, Neceſſarium erat, ut Paſſionis ejus infinita Humilitas tali Reſurrectionis, atque Exaltationis ſuæ glorià coronaretur. Reſpectu autem iſto ad præmiſſum Dei Decretum habito, nihilo invalidiùs etiam concludere licebit, Niſi Sepultura mortem Chriſti ſubſecuta fuiſſet, non habuiſſet Poteſtatem Chriſtus ſervandi homines: Ordine enim præſtituto à Deo ſuccedere oportebat omnia. Sed ſimpliciter loquendo, atque in ordine naturæ, Chriſtus, quam Poteſtatem habuit, in bonum Humani Generis, ut Deus, ab æterno, ut Homo, ex Hypoſtatica ſua Unione, habuit; Meritum autem Salutis noſtræ, quod ex œconomia, quam ut Homo perimplevit, accrevit ei, accrevit ex Morte ipſius, atque à Paſſione ejus debebatur, Quia ſic pati voluit, *Juſtus pro injuſtis*, 1 Pet. 3. 18, Deus pro Hominibus. Igitur ſi ſic Beneplacito Divino viſum fuiſſet, quàm primùm expiârat in Cruce, rectè adſcendiſſe in Thronum Gloriæ, Corpúſque ſuum non in Sepulcrum miſiſſe, ſed Secum in Cœlos jam tum tranſtuliſſe, vel è Sepulcro quidem, non in terras primùm rediiſſe, ſed ad Dextram Patris immediatè ſe collocâſſe, Humani Generis Redemtor, Servatórque non minùs fuiſſet: Chirographum enim contra nos jam tum deleverat, Col. 2. 14, Hoſtem devicerat, 1 Cor. 15. 57, Pretium perſolverat, 1 Pet. 1. 19, Credentibúſque omnibus Cœlos patefecerat. Non credit hæc (ſcio) Barjeſuita. Nè credat igitur; Vereor enim, nè è Credentibus illis non ſit. Sed credidit melior illo Fur ille, cùm in Cruce Chriſtus præſentaneam ei Salutem pollicitus eſt, *Hodie erìs mecum in Paradiſo*, Luc. 23. 43. Vel eo enim die Chriſtus, antequam reſurgeret, antequam & mortem ipſam expleverat, Poteſtatem habebat concedendæ Salutis, (Ut mira jam nulla ſint, etiam & ei Loco quoque operam

operam datam esse Barjesuiticam, ut aliquâ corrumperet.) Certa igitur hominibus Salus ex Cruce Christi, mortísque Merito constitit: Certiores quidem homines de Salute facti sunt per Resurrectionem ejus, Quia Oculis, Sensibúsque Suorum hoc Bonus Deus dedit, ut iis (in confirmationem fidei) reducem se à morte factum monstraret, colloqueretur, conversceretur, conversaretur, & ità denique ut erat, Spectantibus ipsis, in cœlos tandem conscenderet.

8. Jámque à diverticulo, ad quod pertracti ab eo sumus, redire licebit ad Quæsitum, quod in manibus erat, Quo tandem Sophismate Catechista persuadere speravit, *Salutis nostræ negotium multò magis ad Resurrectionem Christi, quàm ad Mortem ejus pertinere. Ità autem prorsus se rem habere*, testatur ipse *Sacras literas, quas ad istum modum eâ de re testari*, ait C. R. p. 226. *Si enim inimici Dei cùm essemus, reconciliati sumus per Mortem Filii ejus, multò magis reconciliati servabimur per Vitam ejus.* Locus autem iste petitur è Rom. 5. 10, De quo mox plura. Sed quid hinc concludit? Crede, quod brevitatis solùm Catechisticæ caussâ, (verùm reverâ, fraudis Sophisticæ, nè in lucem nimium proferatur;) expressè noluit annectere. Sed ibi in zetemate habes, *Longè plus salutis humanæ in Resurrectione, quàm in morte Christi situm esse.* Et nónne ex iis Pauli verbis hoc evincitur? Nónne enim πολλῷ μᾶλλον ibi est? Nónne & σωθησόμεθα; De Salute ergò nostra quæritur. Salúsque ea, nónne ζωῇ Vitæ Christi magis, quàm Morti Christi adscribitur? Profectò aut illud est, aut illius (quod & Barjesuitæ solet satis esse,) planè contrarium. Sic enim nos statuimus, Nullam in hiis verbis comparationem institui, Nullam inter mortem, & Resurrectionem Christi, Nullam inter Reconciliationem, & Salutem nostram; Neque hoc μᾶλλον introduci dicimus, ad litem aliquam in hiis dirimendam, sed ad Argumenti sui solummodo confirmationem. Argumentatur autem Apostolus ibi à Majore ad Minus, in hanc sententiam, Consecuti per Christum, quod longè difficilius, miniméque sperandum erat,

ecquid jam dubitare, imò, annon meritò confidere, possumus, consecuturos nos esse, quod in procliviore nunc est, atque faciliùs sequetur? Peccatores autem nos, Hostes Dei, Deóque Inimicos, reconciliari, justificari, in Salutis sortem & jus admitti, Servos, Amicos, Filios Dei, fieri, Res infinitè difficilior in se est, quàm tales aliquando σὺν Θεῷ factos, in eodem statu conservari. Hoc primum τὸ μᾶλλον est. Secundò verò, τὸ πολλῷ μᾶλλον istud est, Insperatam hanc Conditionis nostræ Immutationem factam esse à Christo in morte sua, multò plus Laboris, Virtutis, Meriti in se habere necesse est, quàm eò in statu conservari nos, à Christo æternùm jam Vivente, atque Regnante. Præter ista autem Apostolus ibi nihil dicit. Igitur cùm Magistrum hunc tam turpiter cæcutiisse, (an depuduisse certè?) videamus, ut quod ex diametro contrarium est, ipse tamen pro se ad perditissimæ Caussæ defensitationem Suis obtruserit, vel Pueris suis (per me) jam vapulet. Judicium enim hoc vel talibus Dialecticis competit, in quam verè partem τὸ μᾶλλον istud propendeat, & An minuatur quicquam, An egregiè amplietur ex isto vocabulo mentio, ex mentione ista Meritum mortis Christi, quam Apostolus ad res omnium difficillimas valuisse, atque etiamnum, & æternùm valere, non sine Sancto Triumpho ibidem gloriatur, v. 11.

9. Istud interea siluimus, quôd eo in Loco De Sanctissima Resurrectione Domini, (quam iste videri vult tam insanùm nunc ardere) nè γρὺ quidem reperiatur. Meminit certè Apostolus ibi Vitæ Christi, *Salvos nos futuros in Vita ejus*: aut si sic verti jusserit, *Per vitam ejus*, nulli renuimus, communis enim Hebraismus est. De Vita autem Christi ab Apostolo dictum, quòd speciatim restringere ad Resurrectionem Christi, & tum subornatâ à se comparatione inter Resurrectionem, & mortem Christi, quòd primas ex eo jam dicto, præcipuásque partes Resurrectioni ejus adscribere Catechista ausus sit, siquis miretur, ignorat Barjesuitam. Annon modò monstravimus, quam technam sibi Dædalus iste fabrefecit ad hujusmodi consequentias? Vel nunc igitur pari usui erit, *Resurrectio enim Christi*

erat

erat Via ad Vitam ejus, quæ non niſi Reſurrectione ejus interveniente eſſe potuit: Et Ergò. Sed *Ergò*, quid? Ergóne morti Chriſti Reſurrectio ejus, in Salutis noſtræ negotio, longè præferenda eſt? ἐκεῖ τῆς! Sed temperamus nobis, ſolâ (id ſi dixerit,) retortione in turdum Polonicum, ſibimet hoc viſcus cacantem, contenti, Mors enim Chriſti via ad Reſurrectionem fuit, Quæ non niſi morte ipſius interveniente fieri potuit: Ergò, & mors Chriſti, in Salutis noſtræ negotio, longè eſt præferēda Reſurrectioni ejus. Eadē nimirum ratio eſt utriuſq; ſententiæ, & par Conſequentia.

10. Cohibitâ autem utcunq; à nobis ſplenis petulantiâ, mentis tamen indignatio, De Verbo Dei, non diſtorto ſolùm, ſed corrupto quoq; per eum, (antiquum enim, æternúmque, obtinet,) cohibenda prorſus non eſt. Quàm Serpentinâ autem cum ſubtilitate fecit! Paulus ibi ait, *Inimici cùm eſſemus, reconciliati ſumus Deo per mortem Filii ejus.* Tortor iſte, Perverſórque. *Inimici Dei cùm eſſemus, reconciliati ſumus per mortem Filii ejus.* Hæccine verò videntur jam eadem eſſe, aut in idem recidere? Fortaſſean. Et integris quidem fidei, fraudíſque Barjeſuiticæ ignaris, nihil noceret, ſi pro iiſdem ſumerentur. Sed frigidus in Czarkoviana hat herba latet anguis. Apoſtolo enim aiente, *Reconciliatos nos eſſe Deo per mortem Filii ſui*, Quis non intelligit, Filium ipſum eſſe Eum, Qui (à Tertio enim aliquo, ſive Mediatore, fieri iſtam diſſitarum antè, & oppoſitarum ſibi Partium reconciliationem, neceſſe eſt,) moriendo reconciliavit nos Deo Patri? Verùm hanc Illationem odiſſe Barjeſuitæ quantopere interſit, vel ipſe nos docet, cùm poſt paucas pagellas ad hanc aſſertionem redactus ſit, *Nuſquam Scripturam aſſerere, Deum nobis à Chriſto reconciliatum eſſe*, C.R.p.239. Nè ità igitur ex iſto Pauli dicto cuiquam videatur, ecce, quàm ſecretâ, facilíque manu præſtruat vel nunc ſibi ad hoc cavillum viam! Deum enim ipſum, ex inopinato, ibi ubi ab Apoſtolo ſitus erat, arripit, ſinéque ſtrepitu loco ſuo movet, (ſed promovet tamen; Piſſimus enim præter modum eſt,) legítque, *Inimici Dei cùm eſſemus, reconciliati ſumus per mortem Filii ejus.* Sed

satis est nunc adnotâsse hanc impostu̇ram: aptior alius erit ad exagitandum eam, ádque de Personis in Reconciliatione Sancta dicendum locus.

11. Superest enim nunc & alter Locus, quem iste, in præjudicium mortis Christi, próq; evehenda (ut simulat,) Resurrectione, in arenam pariter protrusit. *Quis est qui condemnat? Christus est, qui Mortuus est: magis verò & Excitatus, Qui etiam est in Dextera Dei, Qui etiam interpellat pro nobis*, Rom. 8. 34. Et ipse quidem, ubi hæc apposuit, vaferrimè silet, abitque, & quasi ex meris Citationibus suis, Re peremtoriè confectâ, conclusâque, Lectorem sibi relinquit, ut ex eo μᾶλλον ϗ, contra mortem Christi, montes, quos velit, sibi ædificet in gratiam Resurrectionis ejus. Veruntamen nec hoc etiam Apostolo in mentem unquam, aut in calamum venit; Barjesuitæ infelix Hypobole est. Nihil opus igitur erit, ut reponamus ei, Neque jam de Resurrectione sola agi, verùm de Sessione quoque ejus, & de Intercessione etiam, adcòq; siquẽ oportebit, in Salutis nostræ negotio, mortem Christi nunc locũ cedere, jam tribus conjunctis Antagonistis, non Resurrectioni Ejus soli, sed & Resurrectionem longè superanti, Sessioni etiam, & Sessione ipsâ operosiori, Intercessioni quoq; concedenda est hæc Victoria. Verùm nihil tale ab Apostolo omnino intenditur. Neq; enim de Certitudine Rei, id est, Salutis ipsius, quã Christus per mortem suam credentibus acquisivit, sed de Certitudine solùm Spei, & quibus argumentis nostra cujusq; Fides confirmetur (Quod idẽ est cum antè Quæsito, unde nos certiores fieri possimus, De re in se certissima.) Paulinus scopus in hoc Loco est. Indè enim est, quòd illã in præmissis consyderationem reperiamus, Spes quid sit, & quid valeat, ut quod non videmus, eò certiùs speremus, v. 29. Indè &, post longum argumentorũ filum, illam Conclusionem, *Certus enim sum*, Πέπεισμαι δέ, v. 38. Ad argumenti igitur solius corroborationem inservit hoc μᾶλλον ϗ, ádq; præterea nihil: Securos nimirũ esse Christi Fideles à condemnatione, nõ solùm, Quia Judex ipse Christus peccata Suorũ moriendo abstulit, (Illéne ergò ut condemnet?) Sed etiam, Quia ubi resurrexerat

ad

ad ſtatuminandam eorum fidem, ierátque in cœlos, conſedit ad dextram Patris, jugíque interpellatione Eum pro Suis ſolicitat. Potéſtne ergò metui, cùm Judicem denique aget, & Redemtorem quoque, & Mediatorem, & Advocatum Se ſemper fuiſſe, atque pro Suis ſemper exauditum, ut nè meminerit?

12. Cæterùm ire nunc juſſo Barjeſuitâ, quò dignus eſt; Eſt, quod Eruditos, atque Sanctæ Fidei Theologos porrò velim, de totius hujus Loci, priùs quàm hinc abeamus, Lectione. Quanquam enim eos, qui in Punctorum Sacri Textûs appingendorum, in Tmematiorum etiam ſubdividendorum opere primùm inſudârunt, de Sacrarum Literarum ſtudioſis optimè meritos eſſe ſemper cenſuerim, tamen & licere, & expedire Theologis exiſtimo, ut ſecum interdũ expendant, an Locus quiſquam aliam, præter Vulgarem verborũ interſectionem, interpunctionémque, quibus Typi nunc aſſuevêrunt, ad clariorẽ ſenſûs Divini elucidationem poſtulare videatur. Præter autem Vulgares Loci hujus, geminas jam alias perſpicio, unam à Punctis, alteram à Sectiunculis adornari non immeritò poſſe Lectiones. A Punctis enim, quid ſi ſic legatur Locus? v. 33. Τίς ἐγκαλέσῃ κατ' ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς, ὁ δικαιῶν; v. 34. Τίς ὁ κατακείνων; Χριστὸς, ὁ ἀποθανών; μᾶλλον δὲ, καὶ ἐγερθείς; ὅς καί ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ· ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν; Perinde acſi diceretur, Electos Dei in jus vocare poteſt vel Deus, vel nemo. A Deo autem ut accuſari ſe metuant, Qui elegit, Qui juſtificat? Tantùm non implicat. Rurſus, Condemnari non poſſunt, niſi à Judice. Judex autem Chriſtus eſt, Ille, Qui paſſus pro iis eſt, Mortéque ſuâ Vitam eorum redemit, neque periit ipſe in paſſione ea, ſed & Victor, Redúxq; factus, ad Patrem ſe recepit, hodiéque Advocatus, & Orator pro iis eſt: Ille igitur ut unquam condemnet? Enimverò iſta Quæſtioni per Quæſtionem reſpondendi formula non ſolùm in vehementiorem totius Quæſiti negationem cedit, ſed & à Paulo intendi in præmiſſis hiis meritò credi poteſt, Quia exemplum ejuſdem in Tertia etiamnum ſtet. Sequens enim Tmematium ſine ge-

minata interrogatione constare non potest, (Prætermittũ itaque non potuit,) Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τῦ Χριστῦ; Θλῖψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμὸς, ἢ λιμὸς, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα; v. 35.

13. Jam altera verò à Sectiuncularũ variatione Lectio, hæc est, V. 33. Τίς ἐγκαλέσει κατ' ἐκλεκτῶν Θεῦ;

V. 34. Θεὸς ὁ δικαιῶν· Τίς ὁ κατακρινῶν;

V. 35. Χριστὸς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθεὶς, ὃς καί ἐστιν ἐν δεξιᾷ τῦ Θεῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τῦ Χριστῦ; 10

V. 36. Θλῖψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμὸς, ἢ λιμὸς, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα;

Hoc enim modo si intersecamus, tum singula singulis appositiùs reddemus, præsertim in v. 35, ubi Christus Christo optimè respondebit. Christus in initio dictus, Christo in fine ejusdem; tum & Prophetam Esaiam, quem in hac perioche Paulum & intuitum, & imitatum fuisse ambigi non potest, expressiùs imitabimur, ut videre est, Esa. 50. 9, & 10. Sed nihil tamẽ ego jam muto, præter duo illa puncta, Quorum caussâ nobis ista sic verto, **Who shall lay a charge concerning the elect of God? God, that justifieth them: Who is he that condemns them? Christ, that died for them?** Hoc autem ut fiat omnino necessarium duco, vel ad excludendum hinc absurdissimum illum Linguæ nostræ idiotismum, solœcistico usui Particulæ, **It**, innixum, **It is God. It is Christ.** Qui in nostra jam Dialecto, nec uno isto solùm modo, turpiter invalescit. Jámque finire hæc licebit, postquam & istud Eruditorũ considerationi commendavero, quòd Apostolus ità enuntiare voluerit, Τίς ἐγκαλέσει κατ' ἐκλεκτῶν Θεῦ; Nam quod istud à Nostris sic redditum sit, acsi Electi sint Personæ, quibus Dica inscribatur, satis pro imperio factum est. Ἐγκαλεῖν enim apud Græcos Casum Personæ habere non amat, nisi Tertium. Præpositiones autem Διά. Περί. Κατά, ubi adduntur, ad Casum Rei, quâ de Actio ea intenditur, regendum inserviunt. Paulò igitur cautiùs reddidit Latinus V. *Quis accusabit adversùs Electos Dei?* Vereor tamen, an & ille satis exactè.

Accu-

Accuſabit enim Quem? Nam in Perſonam ferri, nemo omnium negat. Quid igitur, Si Deum ipſum, Quoniam elegit eos? Annon enim Defenſio, ſeu Juſtificatio Dei contra quemlibet Accuſatorem, iſta ex Paulo jam eſt, Θεὸς ὁ δικαιῶν, Quia quos eligit cunque, juſtificat etiam? Juſtificatos autem eligere, quocunque in foro, ἐγκλητὸν eſt. Coacti autem quid in ſe habere ut hoc videatur, non finit Sapiens ille, ad Deum ipſum ſimiliter locutus, Τίς ἐγκαλέσει σοι χτ Ἐθνῶν ἃ ἐπλάνησεν, ἃ σὺ ἐποίησας; Sap. 12. 12: ſdq; Latinus V. *Quis tibi imputabit, quòd perierint Nationes, quas tu feciſti?* Ibi igitur χτ non propriè de Perſonis, ſed tantùm de Re ad eas Perſonas pertinente (prout & hoc) dicitur, Criménq; objiciendum deſignat. Ἐγκαλεῖν autem cum χτ alibi nuſquam me legere memini. Nolo autem jam plura.

Sect. XLVI.

1. *Ut* Naſci, *ſic &* Reconciliari, *Tres Perſonas ſupponunt. Cur negent Chriſtum eſſe Authorem Reconciliationis.*
2. *Nos Deo Reconciliamur, non, Deus Nobis. Maccabæorum Author.* Καταλλαγῆναι Commutationem *dicit, quæ in Deo nulla eſt.*
3. *Reconciliari nos Deo, per Chriſtum, ſed non à Chriſto, volunt, ut Chriſtus nihil nobis proſit ad hoc, niſi Doctrinâ & Exemplo.*
4. *Oſtendi viam Salutis, parùm ad Salutem ſufficit, propter obices in Via.*
5. *Primæ partes Reconciliationis ſunt, Viam aperire, & perviam eam reddere, Quod Chriſtus facit.*
6. *Satana eſt, partem Textûs detruncare. Dicta, fieri à Deo per Chriſtum, ab ipſo Chriſto fiunt.*
7. Ἐν *pro* Διά. *Verbum Subſtantivum cum Participio Præſente ſignificat Frequentationem Rei, vel Eſſentiam.*
8. *Reconciliatio Noſtra cum Cœleſtibus, Quæ.*
9. *Chriſtus Mortis ſuæ Merito Deum propitium nobis reddidit,*

didit, atque indè Nos Deo reconciliamur. Nũ ſæpe ponitur *ad rerum ordinem denotandum.*

EXolvo jam fidem jamdudum datam, præſtóque quod in me recepi, De Perſonis in Sanctiſſimo opere Reconciliationis requiſitis, nunc dicturus, vel ex ipſo eo loco Apoſtoli, ἐχθροὶ ὄντες, *κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ*, Rom. 5. 10. Prout verò, cùm Naſci quem dicimus, Tres in eo dicto Perſonas ſupponimus, Qui genuit, Quæ peperit, & Qui prognaſcitur: Ità & Reconciliari de Tribus ſemper propriè intelligendum eſt, Cui Reconciliatur, Qui Reconciliatur, & Qui Reconciliat. Neq; Barjeſuita quidem inficias ire auſit, in mundi Reconciliatione Tres Perſonas diſtinctè adeſſe, Deum, Chriſtum, Homines; Sed Chriſtũ tamen (Nè aliud indè admittat, quod omnium maximè nè vult:) admittit tantùm, ut Inſtrumentum, aut Exemplum, aut neſcit certè quid, Sed non ut Authorem, & Fabrum Reconciliationis. In ipſius igitur Catalogo τῷ *Καταλλακτικῷ*, reperire eſt Duas diſtinctas Perſonas, Deũ, cui Reconciliantur Homines, & Homines, Qui Reconciliantur Deo, Sed Tertius ille, Qui Reconciliat Homines Deo ut ipſe ſit Chriſtus, hæret ei hoc, æternúmque hærebit. Quid ità? Quia tum, Chriſtus erit Deus. Alibi enim Apoſtolus ait, *Quòd Deus mundum reconciliavit Sibi*, 2 Cor. 5. 18. Deus autem ut Chriſtus ſit, (Alius putà, quàm qualem ſibi Racoviæ Deum eum boni viri effinxerunt,) Quis perſuadebit iis, etiamſi perſuaſerit? Quid igitur nunc agimus? Ubi quærimus tertiam Perſonam, integra ut hæc ſit, veríq; nominis Reconciliatio? Certè, Gallioni huic noſtro id curæ non eſt: Chriſtus nè ille ſit, id unum cavet. Atque ex iſta cautione prorupit ei veſana ipſius aſſertio illa, jam antè notari à me juſſa, *Nuſquam Scripturam aſſerere, Deum nobis à Chriſto reconciliatum eſſe*, C. R. p. 239. In quo tamen effato ejus, relucere mihi, admirabili planè exemplo, videtur Divina Providentia, ut, præter animum ejus, verum ſit id quod dicit, etiam tum cùm ſtrenuè mentiatur, operámque omnem Dogmatis illius confirmationi impendat, quod in ſe eſt falſiſſimum.

2. Iſtud

2. Istud enim est, quod ille vult; SSpiritum nusquam nobis Authorem esse, Esse nobis Christum Authorem Pacis nostræ, aut Conciliatorem se præstare Reconciliationis, per quam Homines in gratiam cum Deo redeunt. Istud autem falsissimum esse, jam mox parebit. Verba interea ipsius, quibus ad Falsimonium istud evulgandum usus est, vel me Fidejussore, verissima sunt, (*Nusquam enim SScriptura dicit, Deum nobis à Christo reconciliatum esse.*) Quídni verò? Perversa enim in se ista Enuntiatio est, & à Viis Domini, rectóq; SScripturæ tramite alienissima: Eò autem feliciùs jam Barjesuitæ nostro convenit, Ut, si non de industria nunc, de more tamen suo, Quæ altera ei natura est, nunquam non prævaricetur. Nam si oculis utamur, *Deo nos Reconciliari*, non *Reconciliari Deum nobis*, propria SScripturæ locutio est: Illud SSpiritus semper adserit, istud nusquam. Excutiantur Loca omnia Sacra; Apud S. Paulum plusquam decies (& alibi, credo, nusquam) reperiemus; Atq; in singulis, Reconciliatio, Mundi est, &, de Nobis solùm, non de Deo, prædicatur. Maccabæorum autem Author, (quàm pius ille cunque, Judæus tamen, & Christum ignorans,) ut hâc in re locutus fuerit, oportet eum & Jesuitâ, & Barjesuitâ omni pervicaciorem esse, Qui in ista jam Quæstione, de per Christum Reconciliatione è SScripturis eruenda, æstimandum esse existimaverit. SSpiritus autem, per quem Paulus locutus est, & Christus ipse, qui in Paulo locutus est, 2 Cor. 13.3, ἐνθυβρήμοσυνης tantæ ei, támque ἀναμφιλεκτοι Authores fuere, ut ex eo Theologis, si acutè, sanéq; loqui cupiant, optima discenda sint τῆς κνευλογίας exempla. Sed & ratione quidem divinâ hoc, quod urgemus vel maximè firmatur. Καταλλαγῆναι enim Alterativum quid est & Commutationem secum semper vehit. Deus autem non commutatur; Semper idem Deus est, Σὺ ὁ αὐτὸς εἶ, ait è Psal. 102. 27, Apostolus de Deo, Heb. 1. 12, χθὲς, καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, Heb. 13.8. Deus ipse verò de se ait, *Ego Dominus, & non mutor; & vos filii Jacob non consumti estis*, Mal. 3.6. *Non consumti*, quidem dicit,

dicit, ſed *Non commutati*, non dicit; Commutari enim Hominum eſt, Atque indè non conſumuntur, Quia Commutantur, Deóq; Reconciliantur. Commutationis igitur iſtius Deum, ſi velint, Objectum dicere licebit, Subjectum non licebit: Ille enim in ſe tam immutabilis eſt, ut & immutabiliter ab æterno cognita ſint ei omnia opera ejus, Act. 15. 18, Gratiámq; eam tum prædeſtinârit, per quam nos in tempore Deo reconciliamur.

3. Verùm Subjecto Reconciliationis jam ritè conſtituto, redeamus ad Cauſſam ejuſdem. Ejus autem Nos Chriſtum Dominum Cauſſam Efficientem eſſe adſerimus; Authorem ſcilicet, & cujus opere; Mediatorem, & per cujus gratiam, Homines reconciliantur Deo. Hoc autem à Barjeſuita cùm ferendum non ſit, audite ſultis, quid reponat; *Scripturam quidem aſſerere, nos per Chriſtum, aut per mortem ejus Deo reconciliatos eſſe; ſed non aſſerere, à Chriſto nos reconciliatos eſſe*, C.R.p.240. Quàm ſubtiliter autem jam hoc! Chryſippo igitur nunc opus eſt, ut expediat nobis, in ſermone, qui de Perſona, & non de Re eſt, (Neque enim ſolùm καταλλαγημεν διὰ τῦ θανάτυ αὐτῦ, Apoſtolus ibi dixit, Rom. 5. 10, Ut indè intelligamus, quo Medio, Meritóq; Chriſtus ad hoc operandum uſus eſt; Sed etiam, διὰ τ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριστῦ νῦν τ καταλλαγὴν ἐλάβομεν, ver. 10, Ut & ipſum Operatorem quoq; & Effectorem ſcire poſſimus:) fieri hoc Per eum; & fieri Ab eo, quid inter ſe differant. Sed quia Nos tam bardi ſumus, ipſe edocebit hoc. *Chriſtus enim Jeſus noſter, qui propter peccata noſtra Dei Inimici* (priore enim cavillo etiamnum fruitur;) *eramus, & ab eo abalienati, viam oſtendit, quemadmodum nos ad Deum converti, atque ad eum modum ei reconciliari oporteat*, C.R.p.240. Ad iſtum jam modum ſcilicet, habemus Hominem hunc! Ad iſtum modum, Reconciliationem Barjeſuiticam! Chriſtum hominibus viam oſtendiſſe, quâ Deo reconciliari oportet, eſt, Homines per Chriſtum Deo reconciliatos eſſe. Quod felix igitur, fauſtúmq; ſit, vel ipſis Barjeſuitis! Sive enim velint homines, ſive nè velint converti, atq; ubi velint maximè, ſive poſſint tamen,

tamen, sive nō possint, Viam eam pergere, Via tamen ostensa est, Reconciliati igitur Deo per Christum sunt. Sed intercerit tamen, ut etiam doceat nos, Quando Christus ostendit hanc Viam. In Prædicatione scilicet Euangelii sui, quando Discipulis suis *revelavit omnia, qua Deus eos scire voluit*, C. R. p. 243. Atq; istud jam est, quod sub hoc Capite, in De Prophetico Christi (ut nuper admonuimus) Munere, tractari à se curaverit, De Reconciliatione nostra. Quid moramur ergó? Hæc si Reconciliatio jam sit, Actum est, per Jesum Christum accepimus Reconciliationem, Ea Scripturæ Pars impleta est, Rom. 5. 11.

4. At quid tum factum est parte ejusdem alterâ? Ut illa evanuit? Aut Quô jam exulat? Paulus enim ibidem dixit, *Quòd justificati sumus in sanguine Christi*, v. 9. *Quòd reconciliati Deo per mortem Filii ejus*, v. 10. Novâne hæc, atq; Secunda Reconciliatio est? Aut utrum Horum nunc audimus? Paulúmne? Qui, quicquid in Vita Christus suos primùm docuerat, Reconciliationem tamen nullam agnoscit aliter quàm ex ipsius sanguine enatam, neq; Pacem datam, nisi per Mortem Filii Dei: An Barjesuitam? Qui compendifacere Suos docet istas ambages; Satis enim ad Reconciliationem esse eam à Christo prædicatam Doctrinam, neq; amplius requiri, quàm Cognitionem voluntatis Dei per Christum revelatæ, ut convertantur homines, & Reconcilientur. Verùm enimverò novâ jam consarcinatione ei opus est ad (jam olim explosa) hæc Pelagiana deliria consuenda, & altero Catechismo! Respondendum ei est quoq;, De Via ipsa quam dicit, ejúsq; ostensione. Nos enim, ut istud aiat, *Christum ostendisse viam, quem admodum convertantur, atq; ad eum modum reconcilientur*, pro satis quidem terso, congruóve non habemus, sed pro nimis Sophistico. Quid enim ad Reconciliationem profuerit, Ostendi Viam ejusdem, si à longè positam adire nefas sit, & quam vident, pedibus calcare nequeant? Vidit Dives in Inferno, Ubi Sinus Abrahæ erat, Luc. 16. 23, sed monitus est de magno Chasmate intercedente, nè possint congredi, v. 26. Via etiam Arboris Vitæ extabat, extruso Adamo è Paradiso, sed ab acie versatilis gladii

gladii ſic cuſtodita, ut Viæ illius Affectator mori ſtatim poſſet, permetiri nunquam poſſet, Gen. 3. 24. Æger ad Bethesdam poſitus diu jam viderat viam in ſtagnum, ſed movere ſe clinicus non poterat, atq; beneficio eo frui, Jo. 5. 6. Nôrant & piæ fœminæ Viam in Sepulchrum Domini, Luc. 23. 55, pariter autem nôrant, grandiore, quàm cui amovendo ipſæ erant, Saxo, aditum obturari, Mar. 16. 3. Ipſi deniq; Parenti horum Barjeſu cum Proconſule tũ agenti, Act. 13. 7, neq; rectarum Viarum neſcio, ſed hoc magis eas pervertenti, v. 10, oſtenſa etiam eſt à Paulo hæc ipſa Converſionis & Reconciliationis Via, verùm ille eò cæciorem ſe factum, Ducéq; plùs egentem indicavit, v. 11.

5. Reſpondeat igitur, An Viam Chriſtus, quam oſtendit, aperuit? An Pontem paravit trajiciendo chaſmati? An verſatilem avertit Gladium? Saxum revolvit? Clinicum excitavit? Cæcum Collyrio beavit ſuo? Reconciliationis hæ primariæ partes ſunt: Sine hiis prævîis, Nihil eſt omnis Converſio; fruſtrà Via omnis convertendi; incaſſum omnis Viæ Oſtenſio. Verùm benedictus in ſecula ſit Deus Filius, Qui propter Salutem hominum Homo ipſe factus, Viam Semetipſum ad vitam veram, Jo. 14. 6, hominibus exhibuit, non ſolùm quòd revelavit iis, quæ Deus volebat eos ſcire, ſed etiam quòd ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία, Luc. 2. 14. (vel eapropter) conſtitutus, quæ ab hominibus ſine ipſo præſtari non poterant pro ipſis præſtiterit, Sanguiníſq; ſui merito ità nobis Viam ad Deum Patrem perpurgavit, communivit, illuſtravit; ut nos jam ab ipſo voluntatem Dei edocti, veréq; ad Deum converſi, per fidem in Sanguine Chriſti, Rom. 3. 25, Propitiatione eâ perfrui poſſimus. A quo igitur jam, niſi ab ipſo Chriſto, Reconciliamur Deo? Aut quis (malum! importunus, atq; inominatus interturbator,) intercedet, nè Author nobis, Fabérq; Chriſtus cluat noſtræ Reconciliationis? Uritur verò ad hæc Barjeſuita, cæcóque igne intùs carptus, fœdè jam exclamat, *Opinionem hanc Adverſariorum* (putà, Quòd nos Deo reconciliemur à Chriſto,) *falſam eſſe evincit id, quòd apertè in SScripturis extet, Deum nos ſibi reconciliaſſe*, Cat. Rac. pag. 240.

In

In hujus autem confirmationem, gemina ab eo Loca, (Quorum tamen verba recitare parùm placebat ei, aliàs, ubi in rei suæ spem sit, Recitatori satis profuso;) in Margine suo citantur. Illuc igitur jam vocantem, nè sic elabatur, sequamur, necesse est. Prior autem illa est, Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, 2 Cor. 5. 18. 6. Divina verò verba hæc, & in quæ nos æternùm jurabimus! Quid indè verò concludit? Rogitamus? Satanam nos agere; Adversarios enim esse Bonis Barjesuitis, atque opinionem tantæ falsitatis evictam tutari, Qui jam dicimus, à Christo nos reconciliari Deo, cùm *Deum ipsum Paulus apertè dicat, Nos sibi reconciliasse.* Ecquid igitur habemus, quod nunc reponere possimus? Habemus certè: & quia in Adversarios invehitur, Hoc præcipuè; Esse eum veri nominis Barjesuitam, Satanâ enim indè à primo Parente suo satum, Satanæ igitur adversùs Christum dimicantis vestigia inprimis nunc prementem. Sacro enim Textu & Ille tum Tentationem suam in eremo muniebat, *Angelis suis mandavit de Te*, Mat. 4. 6, sed parte tamen alterâ, quæ minùs factura erat ad Sophisma suum, detruncatâ: David enim dixerat, *Angelis suis mandavit, ut custodiant Te in omnibus viis tuis*, Psal. 91. 11: Præcipitem autem se dare de Coronide Templi, Viarum suarum nulla erat; Ab iis igitur verbis, *custodient te in viis tuis*, nè submini rent, quod in os ei retorqueatur, abstinet catus per ἀποκοπήν. Parcq; planè Parentis sui exemplo & Ille jam Apocopatorem se scitum facit, citáq; Paulum, quâ prodesse ei præsumit, *Deum nos sibi reconciliare:* Sed, quâ obesse paret, *Sibi reconciliare per Jesum Christum*, dum citat, truncat, Abscindit scilicet, quod Responsi abunde est, *per Jesum Christum.* Non uno nimirum modo hoc, *per Jesum Christum*, profligat, pessúmque dat perditum Barjesuitismum. Primò enim, Quicquid Deus in hominibus per Jesum Christum facere dicitur, Christus ipse reverâ facere intelligendus est, non aliter quàm David, cùm dixit Deo, *Tu duxisti quasi oves populum tuum*

per

per manum Moſis, & Aaronis, Pſal. 77.20, nil aliud vo-
lebat, quàm Moſen ipſum atq; Aaronem, Agentes & Me-
diatores eo in populo fuiſſe, & pro Deo, atq; ad Deum
Iſraelitas perduxiſſe. Secundò, quòd Deus ſibi aliquid
præſtare per Jeſum Chriſtum dicatur, non obſcura qui-
dem, neq; inficianda ſignificatio eſt Divinæ in Chriſto
Naturæ, Qui nobis, quà Homo eſt, præſtat illud, & quà
Deus eſt, præſtat Sibi.

7. Ex verbis autem ſubjunctis hoc apertiſſimè diduci-
tur. Præter enim, Quòd unum eundémq; eſſe eum Apo-
ſtolus dicat, *Qui nos ſibi reconciliârit per Chriſtum*, &, *Qui*
Paulo dederat Reconciliationis hujus ☧ διακονίαν, (de
qua tamen ipſe expreſſè alibi dixit, τὴν διακονίαν ἔλαβον
παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, Act. 20.24, & exertiùs porrò, *Gratias*
ago Chriſto Jeſu Domino noſtro, quòd me fidelem duxerit,
θέμενος εἰς διακονίαν, 1 Tim. 1.12.) multò dilucidiùs hoc
patet è tmemate quod proximè ſequitur, ὡς ὅτι θεὸς
ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος
τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλα-
γῆς, 2 Cor. 5.19. Quanquam enim veriſſimum ſit, poni
ſæpe ἐν à Paulo pro διὰ, tamen quòd propterea & hoc in
loco multi ἐν Χριστῷ exponi velint, *per Chriſtum*, varia ſunt,
quæ contrarium ſuadent. 1°. Quia vero abſimillimum
eſt, qui dixerat jam, διὰ Χριστοῦ, variare voluiſſe, atq; illico
ponere, ἐν Χριστῷ, ubi etiam ἐν αὐτῷ ſatis ad id fuiſſet, ſi ni-
hil aliud voluerit, quàm *per Chriſtum*. 2°. Quia ὁ καταλ-
λάσσων & θέμενος, etiam heic Unus, idémq; Paulo eſt, Chri-
ſtus igitur. 3°. Quia non dixit, καταλλάσσων ἑαυτῷ ἐν Χριστῷ,
ſed Pronomen illud ἐν Χριστῷ καταλλάσσων ἑαυτῷ, ſic poſuit,
ut referri, eò magis, quia proximius eſt, Sed certè, non mi-
nùs ad Χριστῷ poſſit, quàm ad Θεὸς. Ultimò, Quia aliud eſt
dicere, Θεὸς ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάξας ἑαυτῷ, aliud verò,
Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ. Verbum autem
Subſtantivum hoc ἦν, cum Participio Præſente conjunctum
jam cùm Frequentativè non intenditur, (ad quod interdum
inſervit, ut Mat. 7.29.) fruſtrà additum videbitur, niſi Eſ-
ſentialiter ſumatur, ad Naturam Chriſti denotandam, & in
eodem

eodem ſenſu, quo Chriſtum ipſum locutum eſſe novimus, *Ego in Patre, & Pater in Me*, Jo. 14. 10. Omnia igitur huc tendunt, ut *Deum reconciliare nos in Chriſto ſibi*, atq; *Chriſtum reconciliare nos Deo*, non aliter quàm pro Æquipollentibus (In idipſum enim prorſùs recidunt,) ab Orthodoxis meritò habeantur.

8. Sed nec in altero, quem adſcripſit, Loco, feliciùs ei ſuccedet hæc res. Nam quod ibi, in priore illius citationis (gemina enim notavit,) tmematio, legitur, ᾧ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτὸν, Col. 1. 20, longè alia res eſt. Utcunq; enim, de Reconciliatione per Chriſtum pro nobis facta, intelligi oportere non negemus, negamus tamen accipiendũ eſſe id de iſta Reconciliatione per Chriſtum facta, quâ homines reconciliantur Deo, ſed de altera ei ſecunda, quâ Cœleſtia, atq; Terreſtria, (hæc illa τὰ πάντα ſunt) Angeli ſcilicet, & Homines, ità reconciliantur inter ſe, ut in Chriſti Capitis Corpus unum εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, jam coeant: Quod & ἀνακεφαλαιώσεσθαι τὰ πάντα ἐν Χριστῷ, τά τε ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ᾗ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, ab ipſo pòſt dicitur, Eph. 1. 10. Ex iſto autem reſpectu, cùm & Interpretes non ſine Cauſſa dubitârint, an εἰς αὐτὸν, an potiùs εἰς ἀυτὸν prius illud legi oporteat, Quo in loco nunc eſt Barjeſuita, non à ſenſu ſolùm Loci illius, ſed & ab ipſis quoq; verbis hâc in parte deſtitutus, quam tantâ cum vecordia jactârat, *apertè in Scripturis extare?* In altero verò tmematio ejuſdem, ex argumenti ſui parte principali quoq; totus deſtituitur. Verba enim illa, (ſupplendo è præmiſſis, ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους, καὶ ἐχθροὺς) ità ſe habent, ἀποκαταλλάξει ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, διὰ τοῦ θανάτου, Col. 1. 22. Verùm nihil jam in his eſt, Quid ſibi Deus fecerit, (è quo ſolo prætextu, Barjeſuita fidebat, ſe Chriſtum excludere, nè Author nobis Reconciliationis ſit,) ſed quid ipſe Chriſtus, in corpore ſuo, pérq; Mortem ſuam, ut Deo nos reconciliaret, fecerit. Tam felix ſemper iſte Diſputator eſt, ſinq; SScripturis tam ſtupendùm potens, Ut quicquid probandum ſuſceperit, facilè ſtatim in veniat ſibi, unde probatur contrarium!

9. Jamq;

9. Jámq; abſolvimus hanc de Reconciliando nos Deo, ex iſtis Locis Quæſtionem. Chriſtus ipſe eſt, qui Deum nobis (non dicimus, *Reconciliavit*, Quia SScripturæ haud viſum eſt ſic dicere, ſed) propitium reddidit, nóſque Deo reconciliavit ex merito Mortis ſuæ; Peracto enim tandem hoc pro nobis, quantum ex ea parte, apud Deum ſcilicet, opus erat, jam ex parte quoq; noſtra benigniſſimus Dominus idem agit, Ut & nos, quantumvis inimicos, reconciliet Deo. Indè enim pondus habet illud οὖν in diviniſſima Apoſtoli paræneſi, ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ καταλλάγητε τῷ Θεῷ, 2 Cor. 5. 20. Atq; indè particula iſta νῦν obſervatione ſuâ in hiis digna eſt; Poſtquam ſcilicet Deo Patri à Chriſto in Cruce ſua ſatisfactum eſt; ut Inimicis ſuis jam, ſi inimici eſſe non perſtiterint, condonare Deus velit omnia, νυνὶ δὲ κατηλλάξεν, ait: Ad quod & alibi videmus eandem Particulam quoq; directè referri ab ipſo, Διὰ Χριστοῦ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν, Rom. 5. 11. Ordinis enim connotandi cauſſâ hæc dicuntur; Unde ex Chriſti Satisfactione intelligamus Dei Propitiationem fluxiſſe, atque ex infinita ea Bonitate formari nobis noſtram cum Deo Reconciliationem.

Sect. XLVII.

1. Propitiatio, & Propitiatio pro Peccatis noſtris *differunt: Sic & Vocari, & Eſſe. Fraus in Textuum truncatione.*
2. *Satisfactio per Chriſtum à quibus Locis extruatur.*
3. *In Relativè Prædicatis Relationes expendenda ſunt, ut in Propitiatione Chriſti. Advocatus idoneus. Satisfactio.*
4. *Deum propoſuiſſe Chriſtum Propitiationem, Barjeſuita lubens audit, ſed non, Pro peccatis noſtris.*
5. *An à Paulo dicatur,* ὁ ἱλαστήριος, Sacerdos *ſcilicet, aut* Hoſtia, *an* τὸ ἱλαστήριον; Propitiatorium. *Antitypus Chriſtus.*

6. Ἱλα-

6. Ἱλαστήριον *à Cooperiendo dictum, an ab Expiando.* כפר. *Expiationes variæ. Christi Satisfactio. Justitia Dei.*

7. *Propitiatorium erat Oraculum. Menti Divinæ satisfecit.*

8. Satisfacere, & Propitium reddere, *differunt ut Causa, & Effectus.*

9. *A Posse ad Esse. Homines cur remittant de jure suo.* מצא, *est* Invenire, & Sufficere. *An tantus sit Satisfactionis rigor, ut nihil remittat. Plenissima Christi Satisfactio.*

NE vult & hoc jam superiùs excussis non proximè adnecti. De Propitiatione enim non semel ibi mentio facta est. Orthodoxos autem Catechista Suis propinat, Sententiam ipsorum, Quòd Christus Salutem Humano generi per Mortis suæ meritum acquisiverit, satis erroneè (uti ei placet) confirmantes, inter alia argumenta, ex hoc, *Quòd SScripturæ testentur, Christum esse Propitiationem pro peccatis nostris*, C. R. pag. 234. Ubi verò istius satis confusam hanc, nec aliter quam quasi in syllabo mentionem injecerat, abit statim ad alia multa à se impurissimè eructanda adversùs meritum Mortis Christi; sed tandem, post quater binas pagellas, redit ad Propitiationem, atque hanc sibi Quæstiunculam astutè jam subornat, *Ad hæc verò, quòd Dominus Jesus Propitiatio vocetur, quid respondes?* C. R. pag. 242. Intercedimus autem jam nos, primásque huic Quæstioni respondendi vices nobis adserimus. Verbulo autem uno, alteróque, (sed quod tribus totis Ratiunculis suis, per quas stoliditate Suorum ipse in suo Responso abutitur, satis supérque esse, mox parebit:) hoc facimus; Respondemus, Interrogator iste nequissimus Sophista est. Quicquid enim fraudi suæ prætendetur, propter brevitatem Catechisticam, necessariò tamen, de lege Dialectica, indendum ei erat in Quæstionem suam id quod inprimis ad ipsum Rei Quæsitæ statum faciebat. Sic igitur interrogari oportuit, *Quid respondes ad hoc, quòd*

quòd Dominus Jesus vocetur Propitiatio pro peccatis nostris? Jam verò, si dixerit, Voluisse se hoc: Voluisse hoc, satis non est heic, ubi facilè nobis jam (De ipso non immeritò dicentibus, quod & Paulus de Parente ejus, *Non ignoramus τὰ νοήματα αὐτῆς*, 2 Cor. 6. 11.) subolet, cur non hoc dixerit tamen. Expressè enim istud τὸ ἱλασμὸν fit, atque peribit ei illico totum hoc quod respondet, neque quicquam habebit, quod ipse sibi possit reponere. Sed Artem ejus tum apocopandi, ubi opus ei est, tum in genere, fallendi, jam abunde indicavimus. Utrique technæ nunc locus erat. Igitur quòd jam antè, ex Orthodoxorum Sententia, Syllabum, qualem ipse volebat, titulorum quorundam instituerat, ibíque in eo Thesium acervo, dixerat de Christo, dicto Propitiatione pro Peccatis nostris, satis ipsi jam esse vult adversùs fraudis imputationem, tumultuariam eam, támque diu præteritam jam mentionem ejusdem: Ille ut reticuerit aliquid? Abfit à Pio capite tam insignis dolus! Nunc verò, cùm post tot pagellas sperandum est, abiisse mentionis illius memoriam, Quid opus est repetitione? Abeant & otiosa illa verba, *pro peccatis nostris*. Ea prima technula est. Molliatur dein verbum ipsum *est*, occupétque locum ejus, *vocatur*, multa enim vocantur, aliter quàm sunt; atque nova jam hæc Quæstio erit, & à quovis Socinello, Deo suo juvante, & Catechistâ, facillimè solvenda, *Quòd Dominus Jesus vocetur Propitiatio.*

2. Progredi autem jam ad Responsum ejus non expediet, nisi præmisso, quid hæc in parte SScripturæ statuerint. Duo autem insignia Loca in promtu nobis sunt. Primum est, Παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν Πατέρα Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον, 1 Joh. 2. 1. Καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου, ver. 2. Alterum, Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεὸν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· 1 Jo. 4. 10. Jam verò Responsa sua proferat iste, Soléque clariùs statim elucebit nobis, quas tenebras Veritati Lavernio conetur offundere. Primæ autem offuciæ ejus sic se habent,

habent, *Quòd Jesus Propitiatio vocetur, Hinc non exstrui necessariò Satisfactionem, vel id argumento est, quòd Scriptura tradat, ipsum Deum proposuisse Propitiationem Christum, ut Apostolus apertè loquitur*, Cat. Rac. pag. 242. Pari verò dolo, nec Verba istius jam SScripturæ recitat (quod certissimum semper impostoræ alicujus indicium ridiculus hic sorex subministrat nobis; aliàs enim satis lautè recitat:) in margine tantùm notare contentus, ex Rom. 3, ubi verba quidem Apostoli hæc sunt, Δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ ἐκείνου χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ver. 24, Ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, ver. 25. Audiamus verò jam quid ille. *Satisfactio per Christum non necessariò extruitur per hoc, quòd Christus vocetur Propitiatio.* Negando igitur, jam ille nobis (hoc adfirmantibus) Probandi has vices imponit. At quis jam omnium novit, Quid probandum sit? Quis enim, quid negetur ab eo? Etenim cùm neget, *Satisfactionem necessariò exirui*, ità meritò accipi potest, acsi concesserit quidem extrui eam, probabiliter, verisimiliter, magna cum ratione, omni modo, præterquam necessariò. Verùm hoc si velit, in caput ipsius cudatur & fraudis suæ hæc faba. Cur enim ipse arrosit verba SScripturæ? Cur & corrupit? Cur pro *Est*, subornavit, *vocetur*? Quin SSpiritum igitur (modò hoc possibile Barjesuitæ sit, ut SScripturam aliquâ non pervertat!) integrè proferat: Nihil emasculet, aiat, *Jesum esse Propitiationem*, & non, *vocari*, nihil etiam suffuretur, *Esse Propitiationem*, non qualem ipse sibi effingat, sed, *Esse Propitiationem pro peccatis Mundi*: jámque ex hiis necessariò, & velint nolint ter mille Barjesuitæ, extruetur Satisfactio.

3. Sanctè enim observandus à nobis est, in Testimoniis SScripturæ, ipse Modus loquendi. Adnotamus igitur & piâ mente veneramus, Nusquam hoc Simpliciter, aut Absolutè, & totidem verbis dici, *Christus Jesus est Propitiatio pro peccatis nostris*; Sed Relativè tantùm, & quasi cum Vestitura aliqua, Αὐτὸς ἱλασμός ἐστι· & rursus,

ἀπέστειλεν αὐτὸν ἱλασμόν. Jam Christus certè ille Ipse est, SSpiritu digitum ibi in Christum ipsum nominatim intendente, magis quàm à Baptista factum est, Præsentem ipsum monstrante dicentéque, *Ecce Agnus Dei, Qui tollit peccatum mundi*, Joh. 1. 29. Sed in eo, quòd non nisi Relativè de eo proponi jam hoc nobis reperiamus, Plusquam monemur, in hoc opere Propitiationis attendere nos oportere ad ea, quæ in iis Relationibus necessariò comprehenduntur. Ea autem in alterutro Loco gemina sunt. In Priore, Quòd Propitiatio nobis ille Jesus Christus est, Qui Justus etiam est, & Quem nos Advocatum habemus apud Patrem. In Altero, Quòd & Filius Dei ipse est, & Quem Pater ad hoc misit, ut Propitiatio esset. Jam verò Advocati apud Judicem pro Reo intercedentis, aut Oratoris apud Principem agentis pro Captivo, Quæ sint partes, & quâ conditione par sit eos agere, nemo est, qui non facilè intelligat. A quoquam enim, qui eodem reatu innodatus sit, secum pro aliis agi, Quis ferret? Quis verò ità postulari Clementiam suam, Ut súsque déque habeatur Justitia? Quòd si jam Integer ipse qui se Precatorem facit, Carúsque sit, (quantò magìs, si & Filius?) adde etiam, Si justum Pretium & velit, & possit exolvere, lueréque ipse, quod alteri remissum cupit, Hæccine non abundans Satisfactio erit, quæ non nisi talem Propitiationem secum vehet? Jam verò in ipsis hiis verbis, è quibus quod contra Satisfactionem objiciat, (sed quàm frivolè, atque insanè, ô Deus!) extruere se somniat, Pretium persolutum esse videt: Est enim, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Pretiúmque illud videt, Jesum ipsum esse: Est enim, ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, Et, Qui αὐτὸς iste fuerit, jam antè viderat, Jesus Christus Justus, tam eminenter, & infinitè Justus, ut & solus ità dicatur; Idem etiam est & Dei Patris Filius. Et nec dum satis hæc sunt ad Satisfactionem extruendam? *Nequaquam*, ait. Et quídni? *Ex hoc argumento, quia Scriptura tradit, ipsum Deum proposuisse Propitiationem Christum*, C. R. pag. 242.

4. Bonân'

4. Bonân' fide verò, hoc pro Argumento habet? Tantæ igitur inconſequentiæ Conſequentiam nos novioribus jam Barjeſuitis commendemus oportet; Succurrant (pro acumine ſuo!) illi Nobis, aut certè, ſiquâ poſſint, Anteſignano ſuo Moſcorovio. Nam quòd Deus Chriſtum propoſuit Propitiationem, Quomodo hoc impedit Satisfactionem in ejus Propitiatione? An Quia à Deo ipſo factum eſt? At vel eò ſatiùs hoc factum eſſe exiſtimabit, quiſquis Deum eſſe credit. An Quia ex propoſito ab iis (à Deo, Chriſtóque,) factum eſſe ſuſpicatur, Barjeſuiticâ quâdam fide, in ſpeciem ſolam ſcilicet, & non Re? Aliquid monſtri alere oportet pro Argumento nunc protruſum hoc, quod nè colorem quidem Argumenti verè in ſe habet. Moneatur præterea, quòd Dei cauſſâ, (ut haberet nimirum, quod cavillari poſſet, Quia à Deo propoſitus eſt;) nil opus erat, ut ad hunc Pauli locum transfugeret. Nam & in illo Loco Johannis, ex quo Chriſtum Propitiationem vocari non negavit, apertè quoque id de Deo dicitur, *Deus miſit Filium ſuum Propitiationem*, Deus igitur cùm & illic pro Agente habeatur, quo tandem conſilio Locum illum, in quo jam erant, in Objectionem hanc ſibi non exaſciavit? Quorſum in Paulinum hunc tranſilire maluit, è quo ambigi jam meritò poſſit, an diſputetur ad idem? Τὸ ζητούμενον enim iſtud eſt, An Chriſtus non ſatisfecerit Deo, ex eo quòd ἱλαστὴς fuerit? Iſte jam aliorſum refugit, atque indè proclamat, Satisfactionem per Chriſtum non ſequi, ex eo quòd ἱλασμὸν fuerit. Verùm verſutiarum iſtarum nunquam non danda eſt huic Homini aliqua venia; Sunt enim ipſa Vita Theologiæ Barjeſuiticæ! Cur autem ex illo Loco Johannis pugnare ei non viſum fuerit, ſolers Cauſſa ſuberat, quam modò tetigimus. Iſtud enim fuiſſet, oculos Lectorum in ea verba trahere, à quibus ipſum totum horrere, vel ex hoc, quòd non recitârit, quòd detruncârit, quòd perverterit, jamdudum indicavimus. Quandoquidem igitur Johannes, non contentus Chriſtum Propitiationem Vocare, etiam & Eſſe eum Propitiationem tam

clarè diffinierit, ſed nec ibi ſiſtere placuerit, ſed & conditionem eam, *pro peccatis noſtris*, Propitiationi Chriſti tam ſignanter ſemper adjunxerit, jam mira nemini eſſe oportet, quòd clàm Hic indè migrarit, atque hâc in re ad Paulum, verbis, tam punctim jugulum ipſum Cauſſæ Barjeſuiticæ petentibus ibi non uſum, ſapienter ſe ſubduxerit.

5. Veruntamen, Johannes, an Paulus loquatur, ex æquo nobis eſt, pronâ pariter fide utriuſque dicta venerantibus. Iſtud ſolùm jam exigimus à Dictatore, ut Quomodo ille Paulum jam, aientem, ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον, accipi velit, & nos doceat: An enim, προέθετο ἐν ἱλαστηρίῳ, an verò, προέθετο τὸ ἱλαστήριον, legi mandat? Tam parùm quidem, ἱλασμῷ & ἱλαστηρίῳ, (ſeu ἀνδρὶ ſubaudiatur ad Adjectivi illius Regimen, ſeu κειτὸς, aut πρόσωπῳ,) inter ſe differunt, ut commodè capi poſſint, vel de Sacrificio eo, per quod Propitius nobis reddebatur Deus, Chriſtúſque illud Sacrificium erat, vel de Sacrificatore ipſo, ſeu Sacerdote, qui Sacro ſuo opere Deum placavit nobis, Chriſtúſque & ille Sacerdos eſt, Ipſe enim Se pro nobis obtulit. Et Latinum V. hoc modo Paulum intellexiſſe, paret ex hoc, quòd ibi verterit ἱλαστήριον *Propitiationem*. Ipſe enim τὸ ἱλαστήριον, pluſquam vigeſies in Vet. Teſt. repertum, nunquam vertit, niſi *Propitiatorium*, aut *Oraculum*. Quòd ſi Paulus τὸ ἱλαστήριον voluiſſe exiſtimabitur, jam Chriſtus quidem ex hoc loco, erit Typi illius ſub lege (*Propitiatorium* vulgò dicti; Cujus & Paulus ipſe meminit, Heb. 9. 5.) verum Antitypum; Sed hoc ad Præſentem Quæſtionem minùs erit, in qua agitur nunc de Chriſto, præciſè, Quâ ἱλασμὸς in SScriptura *pro peccatis noſtris* dicitur, atque indè ſatisfeciſſe Deo pro iiſdem creditur, non, Quâ ipſe verum illud Propitiatorium eſt, ad quod reſpicere omnes, ſpiritúque ſe recipere, atque indè oracula petere oportet, qui Propitiationis Divinæ ſe compotes fieri expetunt.

6. Jam iſta verò præfocant ei & Secundum ejus cavillum. Sic enim pergit ad oppoſitum. *Satisfactionem aliquam non exinde ſequi, quòd Chriſtus ſit Propitiatio pro pecca-*

peccatis nostris, probatur, Deinde ex eo, quòd etiam operculum illud Arca Dei, Propitiatio, seu Propitiatorium sit vocatum: Cùm nimis apertum sit, ipsum Deo nequaquam satisfeciſſe, C. R. pag. 242. Ecquid autem jam opus eſt, fatuitatem iſtam, nunc cùm recitata eſt, ulteriùs retexere? Sic enim diſputat mirabilis Morio; Arcæ tegmen, quod ex aliqua ratione vocabatur Propitiatorium, non potuit ſatisfacere Deo; Ergò, neque Chriſtus, quantumvis ipſe reverâ erat Propitiatio pro peccatis noſtris, potuit. Quòd verò diminuere ſe aliquid ſperârit de tam putidi paralogiſmi abſurditate, addendo, *Operculum illud vocatum fuiſſe Propitiationem, ſeu Propitiatorium*; æquum profectò eſt, ut vel talibus parapoëmatibus abunde ſatisfiat ingeniolis Barjeſuiticis! Nos autem de Vocabulis iis jam ſatìs diximus. Iſte licèt Propitiationem poſuerit primò, & dein Propitiatorium, monſtravimus tamen, quòd operculum illud vocabatur τὸ ἱλαστήριον ſemper, & ὁ ἱλασμὸς nunquam. Sed & cur τὸ ἱλαστήριον vocabatur, ipſis Hebræis inter ſe vix ſatìs convenit. Apud quos quidem כפר cum indè conjugatis, ſumitur (ut plurimùm) in ſignificatione *expiandi*; ſed in prima tamen radice ſignificat, *Bituminare*, ſeu *picè obtegere*, Gen. 6. 14, atque indè Tabulam eam Auream Doctores eorum כפרת dictam fuiſſe aiunt, Quia *Tegmen* Arcæ erat, & cooperiebat eam. Verùm iſtud utcunque fuerit, Expiationis Nomenclatura ei à nobis neganda non eſt. Sed variæ Expiationes Hebræis erant variis modis, varióſque per typos exercitæ. Chriſtus autem cùm ille venit, verus ipſe, atque Archetypus ὁ ἱλασμὸς καὶ ἁμαρτιῶν ἡμῶν, Satisfaciendo hoc præſtitit, Moriendo ſcilicet, & Sanguinem ſuum effundendo, ut Per pretium ejuſdem, auro omni contrà carum, 1 Pet. 1. 18, erueret nos Sibi, atque ità caveret, ex eo antilytro, 1 Tim. 2. 6, remiſſâ utcunque nobis condemnatione, ut Divinæ tamen Juſtitiæ ſatisfieret, Quæ Deo tam naturalis, tam neceſſaria, támque intrinſecè propria, & eſſentialis eſt, ac eſt Attributorum ejus quodlibet aliud.

7. In priorem igitur elenchum res hæc redit. Nisi enim tam turpiter prævaricatus iste in Quæstione sua fuisset, atque à Propitiatione verba illa specifica, *pro peccatis nostris*, detruncâsset, nunquam in lucem prodiisset prodigiosus iste paralogismus. Perfrictâ enim quantumcunque ei fronte, nunquam tamen ausus fuisset dicere, operculum illud Arcæ vocatum fuisse *Propitiatorium pro peccatis nostris*. Unâ igitur periisset ei & insulsissimus ille Mysterismus, Gravitate omni Theologicâ, an & Veritate ipsâ carere dignior, incertum. Propitiatorium enim à Mose Arcæ impositum, licèt non pro peccatis nostris, (Quod à Sophista hoc, eam Satisfactionem nè nominare nunc ausо, nè dolum suum detegeret, expectandum nunc nullo modo est, nisi à Suis etiam exibilari se cupiat;) suo tamen modo satisfeciisse Deo, nimis (ut cum ipso loquamur) apertum est; Non solùm ex eo, Quòd fabrefactum jam fuerat à Mose, ità uti Deus præceperat, & juxta typum ab ipso Deo in monte monstratum ei; Verùm etiam quòd in Signum, quàm placeret ei, animóque suo satisfaceret, ibi sedere Deus, atque indè Divina sua Oracula edere dignatus sit: ex qua quidem ratione & Latinus Vulg. nihil veritus est וישב בעינין, Levit. 10. 20, vertere, *& recepit Satisfactionem*. Verùm satis jam hæc sunto; Petulantiæ enim hominis, & Discipulis suis aliter illudere nescientis, dandum est & hoc.

8. Quòd verò in Tertio Loco ineptiis hiis adsuit, non uno hoc vitio solùm laborare reperiemus. Præter enim omissa characteristica illa verba, *pro peccatis*, puerili etiam planissimè modo, adjuncta jam est & Terminorum, non mutatio solùm, sed novorum etiam plurium introductio, & Formæ omnis Syllogisticæ immanis violatio. Quod in Quæstionem enim nunc venire debebat, tribus quasi gradibus constat; 1. An satisfactum aliquâ Deo sit? 2. An pro peccatis nostris? 3. An ex eo, quòd Christus est Propitiatio pro iis? Iste verò jam tribus contrà Captiunculis eludere conatur, quæ non potest elidere,

dere. Ità enim argutatur, *Denique 1. Aliud eſt, Satisfacere alicui, Aliud, eum reddere propitium. 2. Cùm is, qui propitius redditur, ſeu placatur, poſſit multum de jure ſuo remittere. 3. Cui verò ſatisfit, nullo pacto de jure ſuo remittit*, Cat. Rac. p. 242. Brevi autem obeliſco tranſfigenda jam hæc fingula ſunt. Nam quod primò aſſerit, *Aliud eſſe, Satisfacere, aliud, reddere propitium*; ecquis omnium hoc negavit? Annon & nos Duas eſſe has res definimus, Chriſtum Satisfeciſſe Deo pro peccatis noſtris, atque ex ea Satisfactione impetrare, Ut Deus nobis propitius ſit? Habet igitur in hoc & nos ſuffragatores ſibi: Aliud, & Aliud iſta eſſe, nos dicimus, Aliud utcunque ex alio fit. Sed vellenda tamen eſt ei auris; Nam cùm Quæſtio ſit, *An Satisfactum ſit Deo*, Quid hoc eſt, quod ipſe reſpondet, *De Satisfaciendo alicui*? Támne jam ei viluit & Deus, ut locum non habeat (per eum) niſi in populo, & cum *Aliquibus*? Quòd ſi hyperaſpiſta quis reſponderit, rectè argumentari eum, qui in Univerſali Propoſitione Deum includere voluerit, Annon verò & rectè eum ſermocinari oportuit, atque ſi univerſale voluerit, dicere, *Satisfacere cuipiam*? Etiámne & hoc ſtyli ſui ſimplicitati dandum eſt, Quoniam iis ſcribebat hæc, qui Magiſtrum niſi ſtolidè ratiocinantem capere nequirent? At (nè nimiæ nobis moræ ſit,) ſciat, Satisfacere cuipiam pro peccatis populi, & Reddere eundem iis Peccatoribus propitium, Aliud & Aliud non ſunt, niſi ut Divinæ Cauſſæ Divinum Effectum. Ex hoc igitur reſponſo, jam dicat, in Cauſſa hac hactenus quid profecerit.

9. Quod verò prioribus ſubnexuit, *Poſſe eum, qui Propitius redditur, multum de jure ſuo remittere*; Diſputet ipſe, quantum volet, (tritiſſimè autem facit;) à Poſſe ad Eſſe, nunquam impunè feret nobis, quoties inciderit, hanc Captionem. Non enim, Quid poſſit, ſed Quid faciat, nunc Quæſtio eſt. Addatur verò, non Quid hominum quiſpiam facit, (homines enim ex alio Capite de jure ſuo remittunt: Remittunt aliis, ut aſiàs remittatur iis, Luc. 6. 37. Quæ condixio in Deum non cadit:) Sed

Quid

Quid Deus? Deus autem de jure ſuo quidem remiſit, Quatenus in æterno Decreto ſuo, primum hominem, ubi lapſus fuerat, Mundúmq; hunc, quem ille lapſûs ſui contagione corruperat, perire ſtatim noluit, Verbóq; ſuo novum Genus Humanum, & Mundum novum, perditis æternùm Deceſſoribus illis, ſuccedere jubere, in quibus habitaret juſtitia, 2 Pet. 3. 13. Sed ſuppoſito jam hoc Beneplaciti ſui Decreto, fore Propitiationem hominibus, ſi fieret Satisfactio, jam nihil quod de jure ei dehinc debebatur, remiſit, Quoniam in Chriſto ſuo invenit, (ut Sanctus ille loquitur, מצאתי כפר, *Job.* 33. 24.) quod abunde ei ſufficeret, (illud enim מצא, ſignificat etiam, *Sufficiens eſſe*, ut videre eſt Num. 11. 22, & Joſ. 17. 16, & Zech. 10. 10.) ad talem Propitiationem. Chriſtus enim Deo per Sanguinem ſuum (quicquid Barjeſuitæ Filium Dei conculcent, & Sanguinem Teſtamenti κοινὸν ἡγησάμενοι, SSpiritui gratiæ contumeliam hanc faciant, Heb. 10. 29.) plenam, integram, ſufficientem (ſtando etiam in terminis juſtitiæ ſuæ,) Satisfactionem reddidit. Ut non ineptum modò, atque falſum in ſe jam ſit illud, *Cui ſatisfit, nullo pacto de jure ſuo remittit*: quod Tertiò adjunxit, (Ineptum, inquam, hoc in argumento, niſi velit nunc addere ſuum *Poſſe*, diceréque, *Cui ſatisfieri oportet, eum nullo pacto de jure ſuo remittere poſſe*: Falſiſſimum tamen & iſtud erit, Neque enim ipſius Satisfactionis tantus Rigor eſt, ut cum nullo Acceptationis, ſi velit Modulo conſiſtere poſſit:) ſed etiam fruſtrà nunc omnino hiis adfibuletur, Quod enim Chriſtus Juſtus, Dei Filius, Propitiator noſter (æternùm benedictus!) tulit, fecítque, verè Satis fuit vel ipſi Juſtitiæ Dei.

Sect. XLVIII.

1. Ἔγειρε, *Activè dici, non Neutraliter, & Intranſitivè: Sed aliter* ἐγέρθην, Surge.

2. Ἐγεί-

2. Ἐγείρειν *est* Tollere ; Erigere ; Expergefacere ; E morte excitare ; in rerum naturam Producere ; *Transitivè semper, sed Objecto interdum non expresso.*

3. *Barjesuita Christo Munus nullum nisi Propheticum revera tribuunt. Solius Dei esse Excitare Mortuos.*

4. *Spiritus Dei, Spiritus Christi, Christus, idem sunt.*

5. *Divina Veritas non est aestimanda ex numero Testimoniorum. Sua est vel Semel Dicto Authoritas.*

6. Ἐγείρειν *de Inanimatis dictum, est* Erigere. *Prophetae solebant Signum dare Authoritatis suae.*

7. *Metaphora omnis obscura non est ; Lucem multa addunt. Christus de Templo, an Corpore suo locutus sit.*

8. Servare Seipsum, Animam, Vitam, & Perdere Seipsum, *Quid ?*

9. Ζωογονῶν, *pro* Vivum Conservare, *Sensum solummodo fuit. Oportet.*

10. Ἐγείρεσθαι *ponitur pro* Resurgere.

11. *Ubi dicitur, Christum excitatum à Mortuis fuisse à Deo, ibi & mentio additur, Quid ab Hominibus passus sit.*

VOX Christi est, *Tibi dico, Surge*, Mar. 2. 11. & rursùs Mar. 5. 41. & tertiò Luc. 7. 14. Ex fide autem Latini V. est, quòd hæc omnia eadem sint : Nihilóque distinctiores eo & Nostri, ubique vertunt, I say unto thee, Arise. Neque negârim tamen, excusatiores eos habendos esse, quia vix in alterutrius Linguæ, (Latinam dico, Nostrámque) idiomate, usúve reperitur, qui commodè hæc distingui possint, Quæ tamen ut in ipsis Rerum Subjectis plurimùm, ità & in Verbis Domini, facillimè distinguuntur. Apud Marcum enim, priore ejus in Loco, Christus Viventem, Audientémque alloquitur, sed Paralyticum & miserè Clinicum, Cui cùm jam naturæ suæ defectus depulisse, pristinásque ei vires, ex Authoritate sua Divina, atque infinita Bonitate, restituisse Se sciret Domi-

Dominus, jubet ei, ut vires eas exerat, Ait igitur, Σοὶ λέγω, Ἔγειρε. Quod exponendum eſt, non in ſenſu Neutrali, & Intranſitivo, *Surge*; Sed in Activo, & ad Tranſitivorum formam, *Excita te*, atque domum tuam abi: atque iſtud Nobis erit, Raiſe up thy ſelf. In altero verò Marci Loco, Chriſtus alloquitur, non dico, non Audientem, (*audient* enim *& mortui vocem Filii Dei*, Joan. 5. 25.) ſed quod difficilius eſt, Senſu omni, Vitâque ipsâ deſtitutam, Et ei tamen ait, Σοὶ λέγω, Ἔγειρε. Sed hoc jam Virtuti ejus Divinæ imputandum eſt, hactenus præſentiori, quòd manu Puellæ apprehenſâ, Ille elevabat Illam, imperabátque ut elevanti pareret, atq; Seſe erigeret, Dictúmq; factum, εὐθέως ἀνέστη, Mar. 5.42. Apud Lucam verò (contentum quidem pòſt, De Puella iſtud in Præſente Paſſivo enuntiare, ἡ παῖς, ἐγείρου, Luc. 8.54.) incidit Dominus in adoleſcentem, qui jam efferebatur ad Sepulcrum, eâdemq; Virtute ſuâ Vitam ei reſtituens, ait, Σοὶ λέγω, Ἐγέρθητι. Sed ex hoc Aoriſto ſupponendum eſt, Juvenem è ſomno Mortis ſuæ jam modò expergefactum vi ipſius Tactûs Dominici, (ſignanter enim illud notatur, ἁψάμενος τῆς σοροῦ,) juberi, ut ſurgendo nunc id monſtret, Atq; ille dicto audiens ἀνεκάθισε, id eſt, *Capite elevato*, *ſedit* ibi in feretro, *& cœpit loqui*, ver. 16.

2. Summa igitur hæc eſt; Quòd Verbum iſtud, in Interpretamentis aliarum Linguarum, Expoſitionem Neutralem admittat, & reddatur per *Surgere*, Propriè non pertinet niſi ad Paſſivam ejus vocem ἐγείρομαι. Ipſum enim ἐγείρειν, ut Activæ formæ eſt, ità & à SSpiritu, loquendi Magiſtro omnium politiſſimo, nunquam niſi Activè dicitur, atque Tranſitivam ſignificationem ſecum ſemper fert: Non expreſſam quidem eam interdum, Sed pro Græcorum elegantia Subintellectam ibi, ubi Actus in ſe reflexus eſt, neque extra Agentem ipſum tranſire intenditur; In aliis verò Actibus, expreſſè ſemper additam, ad quamcunque ſignificatûs ſui varietatem Vox ipſa applicatur. Interdum enim ſignificat *Excitationem alterius*

terius è Sede ſolùm, aut loco, in quo eſt; Ut ἐγεῖραι αὐτὸν, Mat. 12. 11, dicitur de Ove, levata per Dominum ſuum è fovea in quam inciderat; Petrus etiam Cornelium, ad pedes ei provolutum ἤγειρε, Act. 10. 26, Petríque Socrum in morbo ſuo cubantem Chriſtus ἤγειρεν, Mar. 1. 31. Sæpe verò ſignificat *Excitationem è Somno*, utì de diſcipulis, Dominum in Tempeſtate dormientem expergefacientibus, dicitur, ἤγειραν αὐτὸν, Mat. 10. 8. Et Angelus Petrum, percuſſo ei latere, ἤγειρεν, Act. 12. 7. Sæpe etiam ponitur pro Excitatione à Mortuis, juxta Poteſtatem illam Diſcipulis à Domino commiſſam, νεκροὺς ἐγείρετε, Mat. 10. 8. Interdum denique uſurpatur, ubi de ſola in rerum naturam Productione agitur, Ut, naſcente jam Chriſto, Zacharias cecinit, ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν, Luc. 1. 69. Quod & ipſe Lucas è Paulo pòſt dixit ἤγειρε τῷ Ἰσραὴλ Σωτῆρα, Act. 13. 23, apud quem & à Baptiſta habemus illud, ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ, Luc. 3. 8.

3. At quid opus eſt, de verbo hoc ἐγείρειν tam copioſè iſta, támque diſtinctè ἐπεξεργαζῆς; Veteri Sodali noſtro Catechiſtæ à Moſcorow jam datur, Qui vix unquam mihi in conſpectum ſe dat, quin Donarium hoc genus aliquod ſtatim à me exigat. Iſta autem nunc Res eſt. Dogmata quæ ſibi conſarcinavit De Prophetico Jeſu Chriſti Munere, Sub quo Titulo, quicquid Chriſtus Divinum habet, reverâ cumulare ſategerat, Seſqui-centum Pagellis tandem abſolverat. Ad Officium verò Regium Ipſius cùm progredi eum, è ſua ipſius methodo oporteret, jam nihil à ſe relictum reperit, quod vel in Speciem aliquam ea de Re dicere poſſet. Convaſatis enim quæ poterat, omnibus, vix Decimam ſibi Pagellam implevit: Sed & Dimidium jam Hujus (In altero verò dimidio aliud quoque agit, atque binæ tantùm Pagellæ ſunt, quæ aliquam Muneris Regii partem verè attingunt,) in eo conſumitur, (Quia metus non ſtultus ei nunc erat, nè Divina Chriſti Natura, quam ante omnia ex Fide ſua Titanes iſti excluſerunt, Chriſto per Reſurrectionem ejus reſtitu-

restitueretur:) Ut Amplitudo & Gloria Regni Christi illustretur, per Assertionem, quòd ille Semetipsum à mortuis non excitavit. Vera autem ei ratio est, Quia solius Dei esse persentit, Suscitare posse Mortuos; Apostolo sic diffiniente, ὁ Θεὸς ὁ ἐγείρων τοὺς νεκρούς, 2 Cor. 1. 9. Quantò magis igitur, Suscitator Sui, etiam & Deus erit? Ab hoc igitur ut sibi caveat, Argumentum ille suum sic in contrarium instituit, *Scriptura testatur, quòd Deus Christum à mortuis excitavit; Ergò Christus seipsum non excitavit*, C. R. p. 275. Nos verò reponimus ei, non Sequi Argumentum, Christus enim & Deus est, & Suscitatus à Deo Seipsum suscitavit. Ista autem nihil pugnant, Quia Natura Divina Humanam, quam antè susceperat, & in qua passus est, suscitavit à morte, καθότι ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ, Act. 2. 24. At huic Cathedra sua Catechetica erecta est, intra parietes Scholæ Socininæ; Non expectandum igitur est, ut audiamur ab eo ibi, ubi argumentum suum, quàm claudo pede cunque incedat in omni orbe Christiano, & turpiter lumbos trahat, grandire tamen gradum videtur iis, & optimè Sequi. Nè se efferant igitur, hem, Nos eos sequimur, Adque Authoritatem SScripturæ conferimus nos, adfirmantis, Christi fuisse à morte Semetipsum excitare: Argumentationem autem nostram sic instituimus, ut pariare tamen nobis illi non possint, neque respondere, Non Sequi.

4. Quid agit igitur Moscorovius? Vulpem vulpissimam. Primò enim, Ut, quod suâ maximè interesse retur, inter suos firmet, nobísque præripiat illud, quod (inter alia infinita) Divinæ in Christo Naturæ invictum Argumentum habemus, Quia SScripturæ pugnare non possunt, Cùm adserant igitur, non solùm, *Deum excitâsse Christum à mortuis*, Sed etiam *Christum excitâsse Seipsum*, necessariò inferre eas, Christum eundem & Deum esse, Ille callidè ab eorum solummodo Locorum mentione inceptat, Quæ Christum à Deo excitatum dicunt, (Quæ omnia à nobis proniore, quàm ab omnibus Barjesuitis,

Barjesuitis, Sanctioréque fide creduntur,) & dein SScripturis hiis opponit Nostram Sententiam, quòd Christus Seipsum excitavit. Quid igitur jam? Sumto jam sibi pro concesso, quòd hæc Duo Dicta, (Quæ nondum aliter ab eo repræsentata sunt, quàm ut Dictum, Illud à SScriptura, hoc à Nobis Misellis Homuncionibus:) inter se pugnent, statim vociferatur, *Falluntur*, &, (nè illud non satis percellat) *Falluntur vehementer*, C.R. p. 276. Neque eo contentus, etiam & fraudem istam novis fraudibus pertegendam curat, nè perpluant. Ità enim progreditur, quasi qui stolidos suos Sectarios imaginari velit, Non solùm negari à nobis SScripturas eas, quæ Deum adserunt excitâsse Christum, (opus igitur esse, ut pergat ipse ad probationem;) Sed &, ex utroque Testamento confirmari id à se posse. Quid enim aliud est, quòd postquam sic monuerat, *Scriptura loquitur, Deum Abrahami, Isaaci, Jacobi, qui Pater Christi sit, excitâsse Christum* (Istam autem locutionem esse V. T. idioma monemur vel ab ipso Christo Luc. 20. 37. adducitur tamen hoc jam à Sophista, ex responso Petri in Synedrio, Act. 5. 30) statim subjungat, *quod adeo verum est, Ut Scripta Novi Fœderis sapius, Dei nomine non expresse, ità eum describant; Is qui Christum excitavit à mortuis?* Atque jam ad hoc in Margine suo, (quem & fraudis ei ut plurimùm locum esse, non sine caussa, antè notavimus) Duo Loca designat, è quorum posteriore, si adeatur, quàm egregiè in hiis prævaricetur, facilè parebit; Ibi enim loci, Rom. 8. 11, verba ista prætedunt, *Spiritus ejus Qui excitavit Jesum à mortuis*, hoc verò, De Christo Deo, déque Suo ipsius Spiritu excitante Jesum Hominem intelligi oportere, manifestum est, ex antecedentibus verbis, in quibus *Spiritus Dei*, & *Spiritus Christi*, & *ipse Christus*, promiscuè usurpantur, atque idem per omnia sunt v. 9 & 10. Clarissima ergo Res est, *Christum excitari à Deo atque excitari à Seipso*, non posse sine summâ fraude pro verè Oppositis à quoquam accipi.

5. Sed hiis ità à se præmissis, jam quidem non diffitetur,

tetur, *Eſſe eos in ea Sententia, Chriſtum excitâſſe Seipſum, Quia habent quædam Scripturæ Teſtimonia in quibus arbitrantur id contineri*, C. R. p. 276. *Arbitrantur*, autem? Et, *Quædam?* Sed frivolas iſtas, atque è trivio mutuatas imminutiones Nos (naſo Polonum Artificem ſuſpendere contenti) tranſilimus, & nauci facimus. Certè tamen, Qui dicit, *arbitrantur contineri*, tantùm non dicit, non contineri; Et qui cùm *Quædam* dixit, Tria tantùm recenſet, ità accipi ſperat, ac ſi plura adferre nemo poſſet. Verùm hæc ſunt ridendi Sophiſtæ τιχυπαίγνια. Accedentes autem mox ad ipſa Loca, optimè perſpiciemus, quid contineant. Verùm de Numero atque Delectu Locorum, cogit ipſe, ut paucis nunc reponamus ei. Productis enim quæ ipſe delegit, Locis, interrogari jam à ſe vult, Quid ad hæc reſpondeat? Regerit autem, *Primùm reſpondeo, Adeò pauca, & figurata & obſcura Teſtimonia tot Scripturæ perſpicuis Teſtimoniis opponi non poſſe, Ut ea quæ & numero ſunt pauca, & adeò obſcura, ea, quæ & tot ſunt numero, & adeò clara, & perſpicua, explicent, verùm & pauca, & obſcura omnino juxta Sententiam & plurium & clariorum accipienda ſunt*, C. R. p. 277. Accipimus autem reſponſum cum omnibus floſculis. Et quia paucitatem Teſtimoniorum, térque quatérque, tam impudente ore objicit, per nos nè ſtet, jubemus, quin Author paucitatis non paucis vapulet; Fatim enim Argumentorum hâc in parte eſt in S. Pagina, ſi ei adfuiſſet colligendi deſyderium. Verùm obteſtamur tamen, numeróne Teſtimoniorum æſtimanda eſt Divina Veritas? Minuetur alicubi Sacra Authoritas, niſi ῥᾳθυμία poſſit inſtitui? Dupliciter igitur peccatur ab eo in hac objectiuncula; per eum enim eſt, quòd pauca ſint; Et pauca tamen eſſe, nihil nocet: Habet enim æternam Veritatem ſuam, quod vel ſemel à SSpiritu prolatum eſt. Atqui Comparatio (inquiet) nunc inſtituitur inter pauciora loca, & plura. Væ igitur Inſtitutori! Et opponuntur plura paucioribus. Luant igitur Oppoſitores! Nos non comparamus, Nos nulli opponimus;

mus; Quotquot enim Loca sunt ex parte alterutra, in nostram sententiam optimè, Sanctissimèque conspirant Singula, *Deum excitâsse Christum*, atque *Christum excitâsse Seipsum*, per nos non pugnant, Sententiæ sunt, quæ (Ut Attributa illa Divina, Psal. 85. 10.) obviant sibi suaviter & osculantur, in nostra Fide: Ex impietate solùm Barjesuitica procedit omnis hæc arietatio. Et nobis jam ab ipsis imputatur, quod non nisi per ipsos implicat?

10 6. Sed à generali hoc progymnasmate suo, ad allata à se Testimonia sigillatim se recipit. Eorum autem primum est, *Solvite Templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud.* Jamque redimus ad id, à quo cœpta nobis est hæc Sectio, Idem enim est hoc verbum ἐγερῶ αὐτὸν, Joan. 2. 19. Et quid? Ad hoc cùm Se nihil habere sentiret, quod solidè respondere posset, solens suo more Sanctissimo suo numini Sophisticæ litat, jámque ad unum hunc Locum, non pauciores, quàm Tres habet, (& ô quàm Divinas eas!) Responsiunculas. Prima est, *Græca*
20 Vox ἐγερῶ *potest reddi*, Erigam, *Unde sensus erit Christum à Deo excitatum ex mortuis, Suum Corpus erexisse*, C. R. p. 277. O quantum debet hic æternúmque debebit Dilecto suo *potest!* Et potest quidem ἐγείρειν sumi pro *Erigere*, & non potest tamen. Non potest heic in hoc dicto Christi, (licèt in communi usu Sermonis Græci, Si ad res inanimatas applicetur, ἐγείρειν quasi Latina vox per Metathesin à Græca esset.) *Erigendi* sensum habet; Nam ἐγείρειν δίκλινα, & ἐγείρειν τρίκλινον, est ubi leguntur. Verùm de Excitatis à Morte, atque jam viventibus, (Qua-
30 lis Christus nunc à Sophista supponitur,) non potest ἐγείρειν Transitivè dici pro *Erigere*. Non potest (inquam) sine stribiligine. Nam in hîis, prior ille, Mortuum suscitandi Actus, est τὸ ἐγείρειν, &, posterior hic est, vel ἀνασῆναι, ut λέγει, Ἐγήγερται, Mar. 5. 41. καὶ εὐθὺς ἀνέστη, v. 42. & ἤγειρεν αὐτὸν, καὶ ἀνέστη, Mar. 9. 27. vel aliquid æquipollens, ut λέγω ἐγέρθητι, Luc. 7. 14. καὶ ἀνεκάθισε, v. 15. Præterea, Quòdnam Signum hoc fuisset, & per con-

ſequens, quàm nullum Reſponſum Chriſti, cùm Ille jam Novus Homo derepente Publico ſe inferens, atque Commercia illa in Templo, à Synedrio toto, Sanctiſſque Magiſtris ſuis, Si non introducta, certè tolerata, pro vitioſis, illicitiſſque, non ſine privato multorum damno, publico omnium tumultu, per vim exturbans, Signum aliquod, Authoritatis ſuæ ex Deo Argumentum, oſtendere (ut moris erat) jubetur, Si nil aliud reſpondiſſe credendus ſit, quàm quòd (Quod quotidie faciebat,) Corpus ſuum erigeret? Nam ſi reponat hic, Mortuum corpus ſuum quotidie eum non erexiſſe, jam ipſe ſibi os obſtruit. Nam ἐγερῶ δυτὸν, Si de Mortuo Corpore ſumendum ſit, eſt *Excitabo* & non *Erigam*; Sin de Corpore Vivo (quod Sophiſta jam ſuis obtrudit) Signum nullum eſt, ſed merus Paralogiſmus. Trophæum igitur nullum, præterquam Fallaciæ ſuæ, Czarkoviano erigetur ex iſthoc Reſponſulo.

7. Verùm cùm non ſuccedat hâc, aliâ aggrediendum eſt ei viâ. Pergit igitur, *Deinde in hiis Figuratis loquendi modis, non tam verba ipſa, quàm Res attendenda eſt; Maximè, Si ſecundum Verba aliquid falſi aut quod aliis Scripturis repugnet, conſtituendum eſt*, C. R. p. 278. Ohe! Habemus tandem, quid voluit Homo, Figurata teſtimonia priùs cauſſatus, atque ex eo prætextu, adeò obſcura ea eſſe toties queſtus, neque igitur cum perſpicuis & clarioribus Teſtimoniis aliis comparanda. Et eſt quidem in iſto dicto Chriſti Figura, cùm corpus ſuum per Metaphoram *Templum* dixerit. Sed quòd omnis Metaphora obſcuritatem inducat, ex quo Authore firmabit nobis? Aut quòd omnis Sententia, quæ Tropo aliquo familiari, ceu gemmulâ, ſtellulâve, illuſtratur, obſcurior ex eo evadat? Putà, Cornutam fuiſſe faciem Moſis, Exo. 34. 29. Baptiſtam fuiſſe Lucernam ardentem, Joan. 5. 35. Apoſtolos eſſe Lucem Mundi, Mat. 5. 14. Sed & ipſa hæc Sacra nomina, Meſſias, SSpiritus, Dextra Dei, Teſtamentum, Eccleſia, Corpus Myſticum, alia infinita Chriſtianæ Religionis vocabula, ex ea, quam

quam ſecum ferunt, Metaphora, eò notiora hominibus atque illuſtriora ſunt. In hoc igitur dicto Chriſti obſcuritatem aliquam tum fuiſſe, ex Figura ipſa non proceſſit, quòd Corpus ſuum appellârit *Templum*, Sed ex ipſorum Judæorum tum cæco zelo, quem pro Templo ſuo ipſi habebant, & quia jam in Templo eo aderat, non poſſe ipſum non de eo loqui putabant, tum hebeti ingenio, non obſervantium, ut ille oculos, manúmque ferebat, quibus Demonſtrativum τοῦτον tum deſignabat, cum *Templum Hoc* diceret. Quin de eo igitur ſi Quæſtionem inſtituerit, in quo ſolo Figura eſt, Corpúſne ſuum Dominus, an Templum Hieroſolymitanum jam dixerit, & Quia Fabri Filius Mat. 13. 55, Faber & ipſe Mar. 6. 3, erat, ánnon de Templi Excitatione nunc promiſerit, omnino accedimus ad catiſſimum Catechiſtam, atque ſi plura, & clariora Teſtimonia produci poſſint, pro Inſtauratione Templi, quàm Corporis ſui, locutum eum de Fabrica Judaici Templi eſſe, conſtituendum eſt. Quòd ſi de Reipſa jam convenit inter nos, Chriſtum Corpus ſuum ſub ea Figura voluiſſe, jam vitilitigium planè eſt, & aliquid ampliùs, de Verbo ἐγείρειν altercari, aut de dicti hujus obſcuritate tam pueriliter quiritari. Cæterùm quòd falſi aliquid ex eo verbo conſtituendum eſſe prætendat, in ſe quidem hoc, ſtultum, ſed execrabile, convitium eſt, in Nobili verò Catechiſta eſt & Petitio Principii. Repugnantiam autem cum aliis Scripturis nullam continere hoc, niſi quæ ex Hæretica ſolùm Barjeſuiticæ Impietatis officina infertur, Unde ipſi ſibi inſanarum Repugnantiarum Dædali facti ſunt, jam Satis in quinto Paragrapho manifeſtatum eſt.

8. Et ipſe quidem ſibi in eo κρυφυγέτῳ parùm fidit. Deſerit igitur & porrò fugit. *Denique ſiquis obſtinatè Vocem* Excitabo *urgere vult, is animadvertat, quid Dominus Jeſus alibi dicat, Eum, qui perdiderit animam, vivificaturum eam. Ubi ſiquis inſiſtere vellet ipſis verbis, eum colligere oporteret, Credentes etiam ipſos ſeſe vivificaturos, & à mortuis excitaturos eſſe*, C. R. p. 278. O

quàm feliciter! Ad me igitur (quod nullus expectabam) jam tandem venit. Ego enim illum me profiteor, qui Vocem *Excitabo* non urgere solùm volo, sed & per universas Barjesuiticas Phalanges perurgere. Ultra autem Pars ex hoc *obstinatior* dici merebitur, Egon' in adsertione istius vocabuli, an Barjesuita in Scelerati sui Dogmatis defensitatione, judicet, quisquis in orbe fuerit, quem Bonus Deus sic servavit, ut Barjesuita nè sit? Pareo tamen, dictóque ei audiens, Legem ab ipso positam servo. Animadverto scilicet, quid D. Jesus ibi loci, (Quem ipse in Margine suo, notavit quidem è Luc. 17. 33. Sed, nè quid severiùs dicam, parùm animadvertit;) dixerit. Dicendúmne verò mihi jam est, quid in iis verbis animadvertam? Quod nunquam non animadvertendum ei est, cui cum Barjesuita Res est; Non posse eum non verba Suis dare; Neque posse Verbi Divini Sacros sensus non pervertere. Verba enim Christi sunt, ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν. Καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτὴν, ζωογονήσει αὐτήν, Luc. 17. 33. Scopus autem Loci hujus Theologis omnibus manifestissimus est, monere Christum, quòd ingruente non diu pòst Excidio Gentis, Quisquis vitam suam servare sperabit per Christianæ suæ Professionis detrectationem, veræq; Fidei abnegationem, Sui ipsius damnum faciet, & cum cæteris peribit: Qui verò commodorum Temporalium respectu nullo habito, vitam suam periculis iis, atque incommodis exponet, quæ cæteri Christiani per fugam suam (Deo sic monente) subeunt, ille Semetipsum conservabit. Hæc genuina pleráque Loci illius Expositio est.

9. Sed quid hæc jam ad præsentem Quæstionem? In hac, Christus ἐγερῶ αὐτὸν, de Reali Innovatione, Vitæque naturalis pòst mortem restitutione dicit, Ibi verò, quod Barjesuita animadverti vult, est de Morali solùm Caussa, & Merikoria, quâ quis imminentem mortem à se averteret. Nihil amplius enim dicitur, quàm ψυχὴν ζωογονήσει, id est, liberabit Seipsum ab ea strage, inque vivis conservabitur. Sensum enim (atque solorum, quantum memini,

memini, hoc in sensu) est vocabulum hoc ζωογονῆν, pro *Servare vivum*, ut Ex. 1. 17, & 22. & 1 Sam. 2. 6. & 2 Reg. 7. 4. & in V. T. alibi. Jam verò Lucas, in Senibus exercitatissimus, eodem Verbo in eundem Sensum & heic usus est, & Act. 7. 19, ubi res ipsa loquitur eum id, ex eo Senum idiotismo, directè petiisse. Sed Barjesuitæ nostro hæc omnia (vidisse enim non dubitabo,) nihil sunt: Aliquid enim ei dicendum erat contra ἐλεγχον, nè indè perirent. In Latino autem (Quem, ubi vult, spernere satìs novit,) reperit Hebraismum istum, *animam vivificabit*, pro, *vitam suam servabit*, statímque jam pro sua Authoritate pronunciat, *Ex his verbis colligi oportere, Credentes etiam ipsos sese vivificaturos esse.* Satin' hoc confidenter? Habete igitur, ut ab eo haberi par est, cum mantissa Barjesuitica, omnium mendaciissima, impudentissimâque, Adsuit enim, *& à Mortuis sese excitaturos esse.* O Nobilissimum Sutorem! scilicet ut Poetarum aliquis cecinit,

Unde habeas quærit nemo, sed oportet habere:

pari consilio & unde hoc colligatur, (vel ex isto Loco, qui ab excitatione Mortuorum toto cœlo abest) Barjesuita non curat, sed, *oportet colligere*, ait. Quid ità? Aliter enim oportet ipsum ab omnibus haberi, id quod est.

10. Quod in adagio autem est, *Mala Mens, malus Animus.* Conscius enim ipse sibi, quantum in istis paralogizet, neque in hìis acquiescit, Sed quod ultimum misero effugium est, (& miserum profectò est,) pro appendice mox infert. Quærit igitur à Se, *Quî dictum hoc Christi intelligendum sit?* respondétque Sibi, *Ad eum modum; Christum hîc ità loqui velle, Etiamsi vos me sustuleritis, nihilominus post tres dies à Mortuis resurgam*, C. R. pag. 278. Síccine verò? Velle Christum? ab intimis igitur Christo Consiliis Barjesuitæ sunt; Quid unquam Dominus voluerit, illi ad unguem callent. Nôrunt igitur, velle quidem Christum tum sic loqui; Non potuisse tamen, donec extulit caput suum Moscorovius, Divinæ mentis Interpres, & Voluntatis Nuncius Serotinus

nus è Polonia. Neque voluisse se tamen Moscorovicè loqui, Christus ipse jam cùm loquitur, indicat ex eo, quòd noluit dicere, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. Passivum quidem hoc si fuisset, Intransitivè accipi potuisset, pro *Resurgam*. Sed Dominus (datâ operâ) Templi Tropum præmittit, ut Transitivè se exprimere posset, ἐγερῶ ἀυτόν. Quid ita? Ut vel indè quoque Judæis cæcitas sua exprobrari posset, quòd post tam insigne in expurgando Templo suo miraculum, dato jam alterius Templi Signo, necdum intelligerent. Dedit verò idem Signum illis pòst, & paulò exertius, in exemplo Jonæ, Matth. 12. 40: Hæsissé-que iis in memoria ipsi indicant, cùm postridie Passionis, in magno illo Sabbato, Pilatum ea de re conveniant, Matth. 27. 62. Jámque tandem reperimus, Quibus Catechista debet Neutrale hoc suum, *Resurgam*, Hæreditario enim jure ad eum descendit à Majoribus suis, Camificibus illis, Christi occisoribus. Magnificum nimis & ipsis videbatur, quòd Christus de se dixerat, ἐγερῶ αὐτόν· neque per summam Maligni animi invidiam poterant ad Præsidem Romanum tale quid referre. Mutant igitur, minuúntque, & sublato Verbo Activo, sic ei narrant, *Meminimus quòd Impostor ille dixit*, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι, ver. 63. Atque hoc est, *Resurgam*. Verùm egregiè interea mentitur, qui Christum hîc ità Velle loqui comminiscitur; Parricidæ enim Christi erant, Qui ità voluere; Parétque iis jam tandem perbonus Catechista, & ad eorum Consilia exasciatus ipse, quò Divinam Christi Potentiam nunc occidat, vertit, *Resurgam*.

11. In cumulum igitur hujus Dissertationis, haut abre nunc erit, ut Catechista à nobis moneatur, SScripturas toties dicere, quòd Deus Christum à mortuis excitavit, non in eum finem tendere, in quem ab ipsius blasphemo ore detorquetur, ut Christum emungant Divinâ Virtute suâ in Suiipsius excitatione, sed solummodo, ut sceleratis Hominum ausis opponant consilia Dei, indicéntque, Quem exitum facinus illud Homicidarum adversùs Humanam Chri-

Christi Naturam ex Divinæ suæ Naturæ Prepotentia tandem habuerit. Trabem igitur eam ex oculo suo, si potest, eruat, redeátque ad SScripturas, atque ibi mecum observet, (De nihilo enim esse non potest :) quanta cum cautione in principio Promulgationis Euangelii observatum sit, nè nudè diceretur, Christum à Deo suscitatum fuisse, sed ut exertis verbis semper adjungeretur & id, quod Homines nequissimi in Christum hominem ausi quidem fuissent, Deo utcunque per excitationem Ipsius à morte, aliter omnia disponente. Igitur in prima omnium Concione ea ad Populum non Credentem, Petrus ait, *Quem Deus suscitavit*, Act. 2. 24. Aítne, *Quem?* Quem ergó? Præmiserat jam id, *Hunc, Quem per manus Iniquorum Crucifixum vos interemistis*, ver. 23. Hic ei Scopus est, Quid Homines, Quid Deus fecerit. In proxima ejus Concione non mutat, *Quem Deus excitavit à Mortuis*, Act. 3. 15. jam enim dixerat, *Principem Vitæ Vos interfeciſtis*. Postridie etiam in Synedrio eandem cantilenam canit, *Jesum Christum Nazarenum illum, Quem vos crucifixistis, Deus excitavit à Mortuis*, Act. 4. 10. Opústne pluribus? Omittendum certè non est, (laudatur enim ab ipso Catechista,) quod & Apostolus ipse, cùm proximè sisterentur Synedrio, neque tum omittere voluit, sed dicto jam, *Deus Patrum nostrorum suscitavit Jesum*, continuò subjunxit, *Quem vos sustuliſtis suspendentes in ligno*, *Act.* 5. 30. Neque Paulus quoque Prædicationem suam aliâ methodo orsus est, *Deus autem excitavit Eum ex Mortuis*, ait, Act. 13. 30, Eum scilicet, Quem jam dixerat, *principes populi petiisse à Pilato, ut interficeretur*, ver. 28. Sed & in Epistola geminus ei Locus est, (ad quem etiam Catechista digitum intendit,) in quo haut citiùs dixerat, *Qui excitavit Jesum Dominum nostrum è mortuis*, Rom. 4. 24; quàm addit De Traditione ejus, διὰ παραδόσιν, ver. 25. Concludimus verò nunc, cùm SScripturæ dicant, Jesum, ab Hominibus quâ ipse Homo erat, morte mulctatum, ex morte suscitatum à Deo fuisse, Notam esse eam dicimus, ut intuitum haberent ex oppositio

ad id, quod ab Hominibus perpetratum erat, verè Apoſtolicam; Sed indè colligere, eas pugnare velle cum aliis SScripturis, quæ Chriſtum docent, Excitaſſe Seipſum, Quâ Deus erat ſcilicet, Eſſe Gloſſam Diabolicam, aut (quod idem eſſe à Paulo didicimus) Barjeſuiticam. Claudetur igitur jam hic Rivus, & quæ in iſto Themate adnectenda ſuperſunt, novæ Sectionis ἔυρημα erunt.

SECT. XLIX.

1. *Catechiſtæ intolerabilis præſumtio in SScripturas.*
2. *Atopa Barjeſuitica. Quàm varia ſignificentur per* Ἕξοδον.
3. *Dum ſimulant SScripturas venerari, perditè corrumpunt. Chriſti Prærogativa.*
4. Ἔντολὴ, *Quid.* Ταύτην, *pro* Ἐξουσίαν. *Nomen* Patris *pro tota Divina Natura.*
5. *Eodem modo, déque eodem Chriſto, prædicantur,* Carne paſſum *eſſe, &* Spiritu vivificatum. *Spiritus Chriſti eſt Spiritus Dei.*

NIſi certiſſima Res eſſet, dementari eos primùm, qui perditè Socinizant, neque auderent Ductores eorum tam craſſè abuti ſtoliditate ipſorum, neque ipſi quidem Auditores eorum exciperent eos ſine fuſtibus. Adeatur enim jam Locus ille ſecundus, è quo nè Chriſtus Semetipſum à mortuis excitâſſe credatur, Catechiſta Suos non ludos ſolùm fieri ſed & lapides etiam poſſe, parùm dubitavit. Verba enim ſunt Chriſti, in Encæniis, *Propter hoc Pater me diligit, Quia ego pono Vitam,* ψυχὴν, *meam, Ut rurſùs ſumam eam: Nemo tollit eam à me: ſed ego pono eam, ſponte meâ. Poteſtatem habeo ponendi eam, & poteſtatem habeo rurſùs ſumendi eam: Hoc mandatum accepi à Patre meo,* Joan. 10. 17, 18. Ad hæc autem ille, *Ea oratio non efficit, Chriſtum mortuum aliquam Virtutem*

tem in se habuisse, quâ seipsum excitaturus erat, C. R. pag. 278. Proh dolor! Nos enim sperabamus efficere. Duas nimirum Potestates suas Christus jam pariter deprædicat, Alteram, ponendi Vitam suam, Alteram, rursus sumendi. Et differentia heic planè nulla est, præterquam ordinis, Potestas quidem ponendi, priùs dicitur, & pòst, rursus sumendi. Rursus autem sumere Vitam nemo dici potest, nisi qui posuit eam, & jam mortuus est. Agedum ergò, Annon hæc oratio efficit, Christum Viventem habuisse in se Potestatem, quâ Vitam ponere poterat? Ponendam enim fuisse, id planè supponitur. Et *neminem posse eam ab eo tollere, ἀπ' ἐμαυτῦ* statuitur. Sed & *propter hoc diligi Se à Patre* ait, *Quia ipse ponit eam.* Neque enim Coactus ponit, jussúsve, sed ἀφ' ἑαυτῦ, inquit, hoc est, *Voluntariè, Sponte suâ, Pro suo Arbitrio, Quando & Quomodo ipse velit.* Est etiam fortassean aliquid amplius eruendum ex hoc, ἀπ' ἐμαυτῦ. Nam si ipsum hoc, *ponere vitam suam pro Ovibus*, (Quod Boni Pastoris Specimen esse, antè monuerat, ver. 11: Diligíque se propter hoc à Patre, nunc adserit; Intermedia autem hiis omnia, Parentheseωs locum reverâ habent;) ex ipsa Natura rei necessariò supponant, libenter, liberè, locóque, & modo debitis, hoc ab eo fieri, (Aliter enim, neque laude aliquâ, neque Patris Dilectione dignum esset,) Tum plena Interpunctio post τίθημι αὐτὸν appingenda est, atque ἀπ' ἐμαυτῦ pertinebit ad Potestatem quæ sequitur, ἀπ' ἐμαυτῦ ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτόν· Ut jam dicere intelligatur, non in Se solùm, sed & à Se, è suòmet Beneplacito, habere se, quòd Vitam suam sic ponere velit, possítque. Hoc autem jam supposito (contra quod nihil solidè urgeri potest,) Catechista de novo premetur. Verbis enim ità lectis, οὐδεὶς αἴρει αὐτὸν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτόν· Ἀπ' ἐμαυτῦ ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτόν· jam & in Commatis sequentis expositione, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν, repetendum, ἀπὸ τοῦ πατρός, erit hoc, ἀπ' ἐμαυτῦ, ut sensus sit, *A meipso habeo Potestatem ponendi Vitam meam, & à meipso habeo Potestatem*

rursus

rursus sumendi eam. Necdum tamen Christus virtutem in se habuisse credetur Seipsum excitandi?

2. Verùm stat ei Sententia; Quicquid Christus videatur nobis dixisse, Non hinc *efficitur* tamen, habuisse. Neque deest Magistro Sua ratio. *Cùm & de credentibus legamus, ipsis datam esse Potestatem, ut Filii Dei, id est, Immortales, fierent*, C. R. pag. 278. Bone Deus! legitúrne hoc? Ubi verò? Nam nec in margine suo nunc, (Qui tamen Locus ei fraudis suæ utplurimùm est,) Lectionis hujus notam locare dignatus est. Fraudis nimirum est, & jam non locare: sed non sic effugiet. Præter enim quod distinguere hâc in parte sciamus, inter, *Habeo Potestatem*, atque, *Potestas iis data est*, Cùm datam esse dicat, id quoque quærimus, A quo data iis ista Potestas est? Hui! Ulcus ei tangimus, & nimis inficeti Rogitatores jam sumus! Quid ità? A quo enim data iis Potestas ea legitur, Christus ipse est, Et in illo (Barjesuitis omnibus exosissimo Capitulo,) in quo ipsi & genuinum fregerunt, & frontem, & fidem omnem, E quo legere etiam est, De Verbo Deo, Verbo ἐν ἀρχῇ, ver. 1, De Verbo Carne facto, ver. 14, De Agno Dei tollente peccatum mundi, ver. 29, Capitulo à piis Barjesuitis nè unquam videndo quidem, (Quid mirum igitur; si locum citare horruit?) legitur, *Christum Credentibus in Nomen ipsius dedisse Potestatem, ut Filii Dei fierent*, Joh. 1. 12. Optimè verò! Jam enim intelligimus vim Argumenti ejus. Istud scilicet est, Quia Christus dedit Potestatem Credentibus in se, ut fierent Filii Dei, Ergò Ipse Potestatem nullam habuit excitandi se à mortuis. Ecquid autem potest rotundiùs sequi? Ecquid solidiùs inferri, aut concludi firmiùs? Beatum igitur hoc genus Socininum, Cui tam valentes Magistros audire datur! Quî potest enim fieri, Ut Potestatem dans, ipse habeat? ut dans tantam, tantam habeat? Dans in uno genere, habeat in alio? Dans aliis, habeat in Se? Ferenda hæc non sunt à Viris non insanis. Præterea, numquid necessarium non est, Ut quæ Potestatis est ratio in

ali-

aliquibus, Eadem sit & in universis? Unúsne ab aliis omnibus in Potestate aliqua differet? Rursus, Aliámne Christus Potestatem, Quid ipse de se faciat, habebit, quàm Alii habent Quid per Ipsum de iis fiat? Porrò, utcunque vox ἐξουσία variam in N. T. significationem habeat, modóque designet *Jus ad rem*, modò *Potentiam*, modò *Ditionem*, modò alia, Annon tamen, quod in uno genere nonnullis contingit, præjudicio cæteris erit, nè alio in genere quicquam consequuti sint? Cúmque in Orbe sint, qui ἐξουσίαν ut *Jus datum* habent, potéstne quisquam ἐξουσίαν habere ut *Potentiam*? Videmus igitur, quàm acutè perspexerit Barjesuita, ídque (quod Cæcorum, quì se Orthodoxos vocant, nemini unquam videre datum est,) ex hoc uno dicto Joannis De credentibus in Christum, & hæc, & infinita alia Absurda secutura esse, si Joanni de Christo, vel ipsi jam Christo de Se, credatur, & de Sua ipsius Potestate Vitæ suæ, quum posuerit, sumendæ sibi denuo.

3. Quid igitur jam facimus? Quid? Quod facere docentur in Polonia à felicibus istis Novissimæ Fidei Aucupibus: Verba Christi, qualitercunque dicta sint, Quia tamen SScripturarum veneratores se esse summos Orbi venditandum est, Ut nunquam non legant, sed ut nunquam sumant tamen, nisi cum multiplici grano salis Czarkoviani: Atque tum, *apparebit hujus Loci hanc esse sententiam, ut non in vestra Potestate, ut me tollatis è medio, verùm in voluntate Patris mei situm est, Ità nec in vestra voluntate erit, ut in morte maneam*, Car. Rac. pag. 279. O Divinam igitur hanc, planéque stupendam verborum Metamorphosin! A Christo enim prolata ut sunt, nihil spirant, nisi Quid ipse de se dicat, Quid ipse faciat, *Ego vitam pono: Ego vitam rursus sumo: Ego à meipso Potestatem habeo Ponendi eam: Ego rursus Sumendi.* Sed Corrigatur, (ait Catechista in aurem) tantæ σεαυτολογίας luxuria, atque in vera sententia Loci, mentio jam nè semel fiat, Quid Christus faciat, Quídve Christus possit facere. De potestate populi in eum sola consyderatio

sit

sit, & limitetur ea solummodo ad voluntatem Patris ejus, atque hoc sufficiet. De Voluntate autem ipsius Christi in hiis, aut De potestate Christi, quenquam solicitum esse, nihil reverâ opus est: videat enim, & id curet Pater ejus, In cujus manus Ille se commendare Spiritum suum, jam moriens dixit, Luc. 23. 46, atque benignè satis cum eo agitur. Neque quenquam vestrûm moveat, (ait) quòd hæc Expositio Prærogativam in Christo nullam agnoscat, sed in communem omnium conditionem jam redigat Eum, Posse enim quemlibet vel è plebe Fidelium, istud de Semetipso dicere, atque Hostibus suis sic insultare, Non esse in Potestate eorum ipsum è medio tollere, sed in Voluntate Dei Patris situm hoc esse, Neque etiam in voluntate eorum esse, ut in morte maneat. Annon igitur eo consultiùs hoc, atque cum Christi conditione congruentiùs jam à Barjesuita dici jubetur, Cùm & Christo illud è Propheta, (etiam ab Adversariis ipsis) vulgò adaptari soleat, *Ego autem Opprobrium hominum sum, & nullificamen populi*, Psal. 22. 6.

4. Si cui verò jam bilis moveatur, & Christi Causâ succensere libeat, hem, Clypeum sibi suum Catechista in promtu habet. Hóccine non ferunt, (ait) Quod dixerim, *Christum accipere à Patre vitam æternam*, C. R. pag. 279? Audiant igitur ipsum Christum. Annon subsequentia ejus verba hoc indicant? *Hoc mandatum accepi à Patre meo.* Et sunt profectò hæc Christi Verba ibi, Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ Πατρός μου. Joan. 10. 18. Sed in hiis verbis, est ἐντολὴ, est & αὕτη, & est denique παρὰ τοῦ Πατρός, atque ad præsentem disquisitionem, est quod monendus Magister sit de hiis singulis. Primò enim ad quàm varia in N. T. ἡ ἐντολὴ applicetur, alibi exposuimus. *Mandatum est*, sive Humanum, ut Act. 17. 15: sive Divinum; In Divinis verò, sæpe ponitur generaliter pro omni placito Divino, ut Heb. 7. 16: sæpe speciatim, Idque vel pro mandato Decalogi, ut Mar. 7. 8: vel pro Præceptis Euangelii, ut 1 Cor. 14. 37: Imò est, ubi pro ipso Euangelio, ut 2 Joan. 4. próque

Ordine,

Ordine, seu Functione Ministeriali, ut 2 Pet. 3. 2. Verùm cùm ταύτην τὴν ἐντολὴν dixerit, jam hoc Demonstrativum est, & digito indicat, quodnam omnium Præceptum velit. De idiomate nimirum Græcæ Linguæ est, ut in Relativis his ἥδυ monstret id quod proximum est, ἐκεῖνο verò referatur ad remotius; Sed tamen ταύτην ἐντολὴν referri oportet, non ad id quod proximè dictum est, sed ad id quod in genere Mandatorum proximè dictum est, Potestas quidem Ponendi Vitam, & Sumendi Vitam, proximè dictum est, Sed illam ἀπ' ἐμαυτῆ se habere dicit, Præceptum igitur illud non est. Verùm quòd Gregem suum tam fideliter curet, ut *Vitam pro iis ponat*, ver. 11, jam hoc quidem Ἀρχιποιμὴν ex ipso Deo Munus est, atque hujus Mandati Causâ ait, *Ecce venio, ut faciam, ô Deus, Voluntatem tuam*, Heb. 10. 9. Verùm Quid jam hoc cum præsente Quæstione? Quid ad excitationem Christi à Mortuis? Nè moræ tamen simus, admuimus; Potestas Ponendi, Sumendíque Animam, Esto hoc Mandatum: Mandatum esto, quod Christus accepit à Patre suo. Quid tum? Impedítne jam hoc, Ut ipse se excitet à mortuis? An verò corroborat magís? Excitavit Seipsum, Quia datum ei ab æterno est, ut se excitaret, Et per modum Mandati datum est, Quod, supra Omne Decretum Medorum, & Persarum, Dan. 6. 8, immutari nequit. Atqui tum, Non excitavit Seipsum, aiet. Negatur. Aliud enim est, Accipere Potestatem, Aliud, eâ uti. Cui Centena Millia à Parente data sunt, ex iis si ille pòst det, ut captum Se redimat, Annon Seipsum redimit? At ergò Deus non erit, aiet, Quia Potestatem hanc Sese excitandi ex ipso Se non habuit. Negatur & hoc, Ex ipso Se enim habuit eam Christus, Quâ ipse Deus est, Quâ Homo quidem, ex Patre ei data est, Potestas, Mandatúmque. Dedit igitur pariter, accepítque ipse Christus Sibi, Deus Christus Homini Christo, id est, Divina Natura Humanæ; Nomen autem Patris in hujusmodi dictis ad totam Divinam Naturam pertinet.

5. Nec-

5. Necdum verò evolutus ei eſt fuſus iſte De Chriſti excitatione à Mortuis. Tam benignè enim Suaviſſimum Caput nobiſcum egit, ut & Tertium è Scripturis Locum, (Neque tamen, quòd Divites Illæ non ſint in hoc Argumento, ſed quòd Ipſe alium in ea Copia, cui habere ſe quod oppedere poſſe ſperaret, diu non inveniret,) tandem exquiſierit; Quem ſic laudat, *Chriſtum excitaſſe ſeipſum à mortuis continuò arbitrantur in hoc, cùm Apoſtolus aiat, Chriſtus ſemel paſſus eſt, juſtus pro injuſtis, ut nos ad Deum adduceret, Mortificatus quidem Carne, Vivificatus autem Spiritu*, 1 Pet. 3. 18: Cat. Rac. pag. 276. De hoc tamen Loco jam Nos à gratiis ei agendis tam longè abſumus, ut nè manum quidem ei admoliamur, antequam Veteratorem admoneamus, eſſe eum uſque, id quod uſque fuit, Barjeſuitam, Sacrorum Textuum ex ipſa Religione ſua Depravatorem juratiſſimum. Non digredimur tamen ad id nunc, nequitiam ejus pòſt, *ἐν τῷ Θεῷ*, expoſituri. Jam ipſe verò ad hunc locum reſpondere ſe ait, *Negò ex eo, ullo modo apparere, Chriſtum Seipſum à Mortuis excitaſſe*, Cat. Rac. p. 279. Attende, Lector: *Non ullo modo*, ait. Quorſum protulit ergó? Soláne proferendi urtica ei erat, ut corrumperet? Ecqua verò & repudiandi prolatum jam ratio ei eſt? Eſt. *Cùm in hoc loco non ſit ſcriptum, Chriſtum Spiritu proprio eſſe Vivificatum, verùm id ſolùm, Spiritu Vivificatum*, Cat. Rac. pag. 279. Vapulet igitur ei S. Petrus, quòd non ſcripſerit ſic, ut Magno H. M. à M. ſatis ſit. At neque ſcriptum eſt, Chriſtum Carne propriâ eſſe mortificatum, verùm id ſolùm, Carne mortificatum. Neque paſſus igitur erit Chriſtus in Carne ſua? In Corpore ſuo mortuus? Quid? Nè nulli hæreſi gratum non faciant, faciúntne & hanc quoque jam Barjeſuitæ Primævis *Δοκηταῖς* gratiam? At verò Chriſtus cùm paſſus Carne dicatur, 1 Pet. 4. 1, de Sua ipſius Carne, Heb. 10, 20, id intelligendum eſt; Pariq; ratione, cùm Vivificatus Spiritu, de Suo ipſius Spiritu, Præſertim cùm in ipſo & alii Omnes vivificandi ſint, 1 Cor. 15. 22.

15.22. De more autem SSpiritûs est, De quibus aliquid σαρκὶ prædicat, de iisdem, & non aliis etiam quod πνεύματι tum addit, licèt Pronomina Possessiva non addantur ab eo, prædicare. Exemplum egregium sequitur hâc ipsâ in Epistolâ, Ἵνα κριθῶσι μὲν κατ' ἀνθρώπους σαρκὶ, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι, 1 Pet. 4.6. Déque Suo ipsorum Carne istud ab eo dicitur, & De Suo ipsorum Spiritu: Paulúsque in eo Loco, quem Barjesuiticis insaniis jampridem eripuimus, ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, 1 Tim. 3.16, De ejusdem Christi Carne, Spiritúque ista adserit. Quod verò Barjesuita jam succlamat, ad *Vivificatum Spiritu*, istud, *De Spiritu Dei prorsus accipiendum esse*; Jam cùm rectè moneat, morem ei gerimus, De Spiritu Dei & Nos prorsus accipimus. Est enim Spiritus Christi Spiritus Dei, Uti & dici jamdudum adnotavimus, è Rom. 8. 9. Atque indè, Christum ex Humana Carnis suæ conditione mortem passum, ex Divinâ Spiritûs sui Virtute excitâsse Seipsum à morte, jam satis confirmavimus.

Sect. L.

1. *Christum pro nobis mortuum esse.* Mori nos pro fratribus.
2. *Non est, Ad satisfactionem pro Fratribus, sed Ad Professum fidei in iis.* Joannes Homonymiis uti amat. Christi Satisfactio.
3. *Pati Apostolos pro Ecclesiâ, Colligendâ scilicet.* Sic pro Christo passi sunt. Ἀντιλαμβάνων.
4. *Pro nobis*, 1. *Vice nostrâ, & Propter Nos.* ὑπὲρ τινος, & διὰ τι. *Partem qui dicit, ut ille dicat verum.*
5. *Redemtio.* Ἀντίλυτρον. ὑπὲρ pro Vice. Λύτρον, & ἀγοράζειν, *ut differant.*
6. *Aliter aliquid De Rebus, aliter, De Personis, dici potest.*

Διὰ

Aliâ cum Casu 4°, dicitur Pro & Contra, in Partem utramq;

7. Christum passum esse pro Peccatis nostris.

BArjesuita non semel fateri cogitur, Esse SScripturarum Testimonia, (permulta enim sunt,) in quibus habetur, *Christum*, vel *pro Nobis*; vel *pro Peccatis nostris mortuum esse*. Sed, pro Arte tamen Sua, in nubibus esse finit ea, &, nè ἰσαυτοφῶρ pereat citando, nè semel quidem vel unicum Locum audet, (nè in Margine suo, prævaricari benè docto tamen,) citare. Quid opu'st verò Citationibus? Cùm & inter Suos sit, animis suis, oculisve tam non utendi certos contra Magistrum Suum, ut quicquid impurus ille evomuerit, toto Corde, pectoréque reforbeant; Et unam jam ille Lituram inducere calleat, quæ SScripturarum Testimonia Singula, invisa, inauditáque, ubi ubi erunt, delebit? Ait igitur, *Ex iis Testimoniis*, (Quæ nondum protulit; Sed tamen, Quæ ea cunque sint) *Satisfactionem adstrui necessariò non posse, hinc manifestum est*, Cat.Rac.pag.234. Est igitur ista Artis novæ Socininæ stupenda Virtus! Hostes jam novit illa, priusquam prodeant, proterere; Et undecunque accersantur Argumenta, adversùs Sacra Moscorovica, veniant vel è Divinis Armamentariis, tam nihil agunt, ut antequam ipsa manifesta sint, aut Suis in Conspectum se dent, Manifestum Racoviæ fiat, frustrà ea esse, & contra ipsorum Placita nihil posse. Verùm quod de Rubo non consumto Moses, Exod.3. 3, videamus hanc Magnam Visionem, Quare non. *Quia Scriptura testatur etiam, nos pro fratribus animas ponere debere*, Cat. Rac. pag. 234. Testatur certè, Atque Nos Locum, (quem ille, in usus suos, notare nunc potest,) agnoscimus sic se habere, *In hoc cognovimus Charitatem. Quoniam Ille pro nobis Vitam Suam, ψυχὴν, posuit, Et Nos debemus pro fratribus Vitam ponere*, 1 Joan. 3.16. Sed jam scisitamur, Cur ille Locum hunc tam curtum & dimidio suo breviorem, nobis apposuit?

Darine

Darîne hoc dicet quîspiam Catechiſticæ Brevitati? Sed Cave dixeris, Quîſquis es, Nè mentiri te dicat ipſe Catechiſta; In conjunctis enim proximè verbis Ille è Paulo Locum longiorem, & licèt ad hanc rem minùs facientem, citat integrum. Quòd curtavit igitur nunc, Sophiſticæ ſuæ dedit, Locúmque hunc brevîùs quàm Sequentem protulit, nè unà proferret & impoſturam ſuam: Videbat enîm Veterator ab integri illius Textûs Lectione ſublatum iri ſuum Paralogiſmum. Quid enim ipſe inferri cupit ex hoc, quòd *Nos debeamus pro fratribus animas ponere?* Iſtud, *Cùm certum ſit, Fideles pro fratribus nemini ſatisfacere*, C. R. p. 235; Ergò, Neque Chriſtum animam ſuam ponendo pro Nobis ſatisfeciſſe.

2. Hæc igitur eſt ea, quam molitur, Fallacia, Nam de Satisfactione aliqua Fratrum pro Fratribus ibi monere, ab Apoſtoli mente longiſſimè abeſt. Quî poterat enim id, aut Quorſum, dici ab eo, cùm proximè jam dixerat, unum Chriſtum pro Nobis omnibus ſatisfeciſſe? Opúſne eſſe putavit, támque citò, & dum loqueretur, Novâ, eâque ex Nobis, Satisfactione? Monendúmne, ut facto jam Satîs per Chriſtum Dominum, Satiùs tamen per nos homulos fieret? Imò, Apoſtoli Argumentum in iſta jam parte, Quid à Nobis invicem debeatur, eſt, tum à Paritate rationis, tum etiam ab Officio Pii Viri, propter Mandatum ipſius Chriſti. Nam cùm Chriſtus tam infiniti momenti Rem pro Nobis fecerit, pérque Mortem ſuam Juſtitiæ Divinæ, Cui alio modo nullo occurri potuit, Vice noſtrâ ſatisfecerit, Cùm & toties Nos monuerit Officii hâc in parte Noſtri, *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ità & vos faciatis*, Joan. 13. 15. Et, *Hoc eſt Mandatum meum, ut mutuùm diligatis, ſicut dilexi vos*, Joan. 15. 12, Debere igitur jam Nos ait Apoſtolus, pro fratribus facere id, quod poſſumus; Vitam igitur, (ubi opus erit) pro iis ponere; Non tamen jam ad ſatisfaciendum pro iis, (Factum enim id jam eſſe ſenſit

ab ipso Christo;) Sed ad faciendum ea, ex quibus & Honor Christi, & Fides Proximi, & Nostra ipsorum Salus etiam augeri possint & promoveri. Joannem interea planè nesciunt, qui nesciunt de consuetudine ejus, & quasi φίλων λέξιν, ei esse, tam in Euangelio, quàm in Epistolis, Verborum, Phrasiúmque Homonymiis hiisce in eadem Sententia uti. Jam verò pro aliis pati nos, Moríque, atque ità iis, quantum in nobis est, prodesse, in nostra Potestate, Voluntatéque, σὺν θεῷ, positum esse ille optimè nôrat, Sed Divinæ Justitiæ pro iis Satisfacere, hoc aliquid amplius, Diviniúsq; poscere; Pendere enim omnino hoc à Personæ ipsius Dignitate & Merito, Solíque igitur Christo, Qui in eadem Persona Homo, Deúsque erat, convenire, atque ab ipso solo, semel, satísque hoc factum fuisse.

3. Ex hac autem Decisione, & frustrà jam Catechistæ erit, quod ibidem ex Paulo quoque tam largiter, (nec sine fraude solita tamen: Omisit enim, ἐν τῇ σαρκὶ μου· Nè statim videretur, vel è carne Paulina, atque corporeis, dum viveret, Passionibus ejus, Satisfactionem pro aliorum peccatis expetere Se posse, vel planè fateri, jam à Se non disputari ad idem;) sic laudavit, *Nunc gaudeo in afflictionibus Meis pro vobis, & suppleo reliquias afflictionum Christi pro Corpore ejus, quæ est Ecclesia*, Col. 1. 24: Licèt enim longissimè jam à Pauli mente abfuerit, Se cuiquam pro Ecclesia Christi satisfacere, quam ipsius Christi Sanguine redemtam esse jam docuerat, v. 14; Quæ tamen ex Beneplacito Divino supererant ferenda ab Apostolis Domini, ὑπὲρ τοῦ καταρτισμοῦ τῶν Ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, Eph. 4. 24, (Quo in opere est ubi dixerit, περισσεύειν τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, 2 Cor. 1. 5: Multa enim, graviſsimáque passi sunt Apostoli in Ecclesia Christi colligenda, constituendâque;) Ea ipsum explere pro parte, & portione Sua, (hoc enim ibi est, ἀνταναπληροῦν,) pati scilicet Se, faceréque omnia, quæ post id, quod in Redemtione ipsa Christus fecerat,

rat, hominum quisquam jam facere poterat, debebátque pro Bono Ecclesiæ, summâ cum animi delectatione de Se professus est. Ridiculum igitur est, & scuticam promeretur hoc Sophisma, contra Satisfactionem Mortis Christi vel hinc argutari; Quoniam Paulo in Vita sua institutum non erat pro Ecclesia Satisfacere.

4. Nè nihil igitur dicere videatur, redit ad primos Carceres, jámque ex ipso Se quærit, *Horum Verborum, Christum pro nobis mortuum esse, Qui sensus est.* Et rectè quidem jam hoc; Cùm SScripturæ Sensum haberi inter suos non liceat, Quem aut ipsa Verba, aut Ecclesia Christi voluerit, Sed quem Catechista iis indulserit. Respondet igitur, *IS*; *Quòd hac verba*, Pro Nobis, *non significent*, Loco, *vel* Vice Nostrî, *verùm*, Propter Nos, C. R. p. 235. Nos verò jam ex Diametro non pugnamus; Posteriorem enim partem, & quod in hoc Affirmatur, admittimus: Nam *Propter nos* egregiè is agit, quisquis *Vicem nostram* ullatenùs luit. Sed Negativam partem furcâ repellimus: Quâ enim ille Authoritate, à Præpositione ea ὑπὲρ, significationem *Vicis* Classicis Omnibus Authoribus probatam, prorsus excludi jubet? Nam si nihil aliud dici intendebatur ab Apostolis, quàm *Propter nos*, hoc est, *Nostrâ Causâ*, seu *In gratiam Nostram*, Quin Δι' ἡμᾶς semper dictum ab iis fuit? Ad ferulam igitur Racovianam vocentur Apostoli, (sed & SSpiritus ipse, Qui in Apostolis locutus est;) apud Quos ὑπὲρ ἡμῶν, vel Vicies in N. T. reperitur de Christi Passione. Prævidit verò hunc ictum, atque ut Se liberet, habere se Locum ait, *Ubi Apostolus expressè sic loquitur*, C. R. p. 235: Nam δι' ὃν ἀπόθανε, legitur, 1 Cor. 8. 11. Neque nos quidem negamus ei hunc Locum, Neque eo Responsionis modo, (quem ab ipso μὴ πολλῆς φαντασίας obtrusum, non ità pridem exibilavimus) nunc utimur, Cedere oportere tot numero Locis Locum unicum, atque expositionem suam ab iis sumere. Istud autem dicimus, Qui partem unam dicit, verum dicit, modò ex ea, id quod reliquum est, exclusum non est. Solius igitur Ca-

techiſtæ hæc fraus, hoc ſcelus nunc eſt, Qui cùm διʼ αὐτὸν ἀποθανεῖν, pars ſola Beneficii illius à Chriſto ſit, quod in ὑπὲρ αὐτῦ ἀποθανὼν comprehenditur, operam nunc ludicram, ſed ſceleratam, ille navat, ut quicquid amplius eſt in ὑπὲρ αὐτῦ excludere prorſus poſſit, Quia διʼ αὐτὸν Semel alicubi dicitur. Ad id verò, quod Apoſtolus ibi agebat, Quia non de toto genere Humano Res erat, (illud enim ὑπὲρ ἁυτῶν fuiſſe oportuit,) Sed tantùm cavebatur, nequis ἡ τυχόντα, hunc vel illum, infirmum Chriſtianum Scandalizaret ex eſu Idolothytorum, ſatis ei erat, διʼ ὃν, dicere. Præſertim, Cùm & Argumentum à Majore comprehenſum in eo ſit: Nam ſi vel ex ea ratione, ſcandalum dari non oporteat, Quia Chriſtus διʼ αὐτὸν, Quantò magis non oportebit exiſtæ, Quia & ὑπὲρ αὐτῦ mortuus eſt?

5. Huc accedit etiam, quòd illis in Locis, in quibus ὑπὲρ ἡμῶν de Chriſti Paſſione legitur, multa ejuſmodi ſunt, ut & ad Verborum momenta, & ad Argumenti ipſius, in quo ſunt, rationem, ſatis eſſe nequeat per διʼ ἡμᾶς ſolum ea exponere. Ubi enim mentio unà fit Oblationis Deo factæ, Chriſtíque in Sacrificium pro nobis traditi, Sacrilegè nimis rem minuet, qui ad διʼ ἡμᾶς reſtringet ὑπὲρ ἡμῶν. Supponitur enim ex ejuſmodi dicto, Nobis ipſis ſortem eam, Mortémque debitam fuiſſe, ſed Chriſtum pro infinita Charitate ſua Vicem noſtram ſubiiſſe, & Semetipſum Loco noſtro hoſtiam Deo obtuliſſe. Ait igitur Apoſtolus, *Ambulate in Dilectione, Sicut & Chriſtus dilexit nos, & tradidit Seipſum*, ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ, εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, Eph. 5. 4. Rurſus, ubi Redemtionis noſtræ Commemoratio conjungitur cum ὑπὲρ ἡμῶν, valdè frigida atque jejuna eſt Expoſitio illius per διʼ ἡμᾶς, Gratiæ enim nobis exhibitæ vix dimidium exhibet: Ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς, ait Paulus ad Titum 2. 14. Et nè cujuſvis alterius Pretii quocunque modo dati opinatione fallamur, expreſſiùs eo ait, ὁ δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, 1 Tim. 2. 6: Ἀντίλυτρον autem non aliam dicit, quàm Capitis pro Capite, Vitæque pro Vita, Permutationem. Neque

neſcimus

neſcimus quidem quid ex hoc Catechiſta prævaricari ſtatim cogatur, ibíque totus eſſe, ut & Redemtorem, & Redemtionem omnem reverâ nobis ſurripiat. Verùm eò validiùs jam ſequitur Argumentatio noſtra, planéque conceditur à Sophiſta, Redemtio ſiqua vera ſit, omnino dicta hæc accipi oportere, non δι' ἡμᾶς ſolùm, id eſt, *Propter Nos*, ſed ὑπὲρ ἡμῶν, id eſt, *Vice noſtrâ*. Redemtio autem An ſit, nécne, (nè jam digrediamur,) Cùm Paulum aſſerentem audierint, Barjeſuitam abnuentem, Utri credetur, eligant Chriſtiani. Habemus autem apud eundem Paulum, non ſolùm Exemplum manifeſtum Vocabuli ὑπὲρ, non niſi pro *Loco*, ſeu *Vice*, uſurpati, cùm Philemoni ſignificet, in animo ſuo aliquandiu fuiſſe, Oneſimum Suum Romæ retinuiſſe, & Quare? ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ μοι, v. 13, Philemonis *Loco* ſcilicet; Sed & Facti etiam hujus non abnegandam Illationem; cùm ipſe, Partim à Rei Difficultate, Ut inter Homines quiſquam reperiatur, qui mortem oppetere velit, pro viro quantumlibèt innocente, ὑπὲρ δικαίου, Rom. 5. 7; Partim tamen è Poſſibilitate, ut aliquis ſit, qui pro ſummo Benefactore, ὑπὲρ τοῦ Ἀγαθοῦ, auſit emori, Argumentum ſibi certiſſimum formârit, de incomparabili Amore Dei erga Nos, quòd cùm adhuc Nos Peccatores eramus, & Hoſtes, Chriſtus ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε, v. 8. Necdum tamen per Pædotribam hunc licebit, ut inter Suos, ὑπὲρ ſit ὑπὲρ, Sed ut *Vice Noſtrâ* factum, *Propter Nos* ſolùm dicatur fieri?

6. Verùm prodigioſo jam cavillo non caret, quo hiis ſe anguſtiis extricare ſperat. Ait enim, *Quod ſimilia verba indicant, cùm Scriptura loquitur, Pro peccatis noſtris mortuum eſſe Chriſtum: Qua verba eum ſenſum habere nequeunt, eum Loco, ſeu Vice peccatorum noſtrorum mortuum eſſe*, C. R. p. 235. Quàm rectè igitur Dominus noſter de hoc genus Magiſtris l *Sinite eos, Duces ſunt cæci cæcorum*, Matth. 15. 14. Sic ſolent enim excæcari infandarum impietatum Pronubi l Indè

jam & Iſte, nè perire Se videat in Hæreſi ſua, non videt, Quid diſtet inter Reatum ipſum, & Reos, Quid differant Perſonæ, & Res. Poſſe quidem Homines pro Criminibus mori; Poſſe & inſontes pro ſontibus id videt: Verùm, Quia Loco ſeu Vice Criminum mori quiſquam non poteſt, Meriti enim, Cauſſæque id proprium eſt, Neque igitur Bubo jam diſcernit, Ut inſons quis mori dicatur Vice ſontium; Quod ad Perſonas ſolùm pertinet, omniúmque intellectui pervium eſt. Verùm iſtiuſmodi παραδόματα Socininæ Theologiæ Subtilitas ſunt, & ipſa Anima. Neque deeſt igitur Scriptura ei, quam vel hâc in parte quoque jam pro Se obtrudat nobis. Nam *Chriſtum Propter Peccata noſtra Mortuum eſſe, Manifeſtè Scriptum eſt*, ait è Rom. 4. 25. C. R. p. 235. Nec verba quidem ea jam mentitur; Sic Scriptum eſt, Ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν. Sed jam Quo in ſenſu, obteſtamur, hoc Scriptum eſt? Non in veſtro, (inquit: Inquimus & Nos non minùs, quàm Ille: Non) ut Chriſtus vice peccatorum noſtrorum traditus ſit. In quo igitur, niſi in Barjeſuitarum Suo? Mortuus eſt Chriſtus propter Peccata; id eſt, ut Peccata adduceret ad Salutem æternam amplectendam, & conſequendam. Hóccine verò jam non fert? Neque minùs ergò pudeat eum & prioris calumniæ. Statuimus igitur, In peccatorum noſtrorum ultionem fuiſſe, pérque eam pœnam in eorum abolitionem, quòd traditus ſit Dominus. Habet enim Διὰ in uſu Linguæ Græcæ, reſpectum ad quemcunque Finem, & ad quamlibet Cauſſam relationem, ſive gratioſa ea ſit, ſive ad Oppoſitum, Pro & Contra: unde & διὰ τὰς παρηκοὰς ἀδελφῶν dici videmus, Gal. 2. 4. Per Euphemiſmum igitur, Sanctis familiarem, Apoſtolus optimè dicere potuit, Chriſtum, cùm peccata noſtra delere voluit, traditum eſſe διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν· quo exemplo Joannes etiam vel de Caini fratricidio particulâ ſuaviore uſus eſt, χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; 1 Joan. 3. 12: Quantò magis verò, cùm ex ea Peccatorũ abolitione, æternũ Beneficium redundârit in Humanum Genus omne! Propter enim Peccatores ipſos paſſus

passus est Christus, quicquid pro peccatis eorum non recusavit pati.

7. Quid ais igitur, Lector? Satin' jam ex hiis observare est impostoras Barjesuiticas? Si verbulum aliquod Phrasímve Catechista è Sacra Pagina prætendere sibi possit, jam salva satis ei Res est. De Mente ipsa, Scopóve Locorum, De sano Sensu, aut vera Vi verborum, videant alii; Nunquam ei feliciùs cedunt Paralogismi sui, quàm cum SScripturam possit per SScripturam aliquâ corrumpere, atque uni Loco ex alio turpiter illudere. In hoc jam Argumento, Quid Christus ὑπὲρ ἡμῶν passus sit, ut ipse cavillari ausus sit, Quia semel reperit, διὸ ὃν ἀπέθανε, vidisti; Quid etiam ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, Quia semel περιεδόθη διὰ παραπτώματα. Atque è diversis quidem Locis, Sententiisque dum hæc, (Quid Christus pro Nobis, id est, Nostram in vicem, Quid & pro Peccatis nostris, id est, in eorum ultionem, & abolitionem passus sit;) colligere poterat, ille hinc indè subsiliendo, déque loco in locum discurrendo, Servare Se posse parùm dubitavit. Verùm cùm in unicum (fortè) Locum redigeretur, ubi hæc simul dicta sunt, excidit jam eâ spe, locóque evadendi non relicto, Capi Se metuit. Quid igitur fecit? Quod in antegressa Sectionis clausula pollicitus sum me dicere; Nè caperetur in una parte, delevit alteram. Familiaris quidem illi est ea SScripturarum corrumpendi via. Igitur cùm Apostolus dixerit, *Quoniam & Christus semel pro Peccatis passus est, Justus pro injustis, ut nos ad Deum adduceret*, 1 Pet. 3. 18, (pro Peccatis scilicet Nostris, ut ea moriendo aboleret, Pro ipsis autem Peccatoribus, ut morte suâ pro Nobis satisfaceret, & reconciliatos jam ad Deum adduceret;) frustrà ei nunc futurum videbat ad διὰ pro ὑπὲρ confugere, Hoc præsertim in Textu, ubi non & ὑπὲρ ἁμαρτιῶν dictum est, Sed περὶ ἁμαρτιῶν: facili igitur jam manu, priorem partem, & Maximè ei exosam, decollat, atque ut Serenior ei aura ex eo Testimonio flet, unde perire ipsum necesse est, si Christus reverâ pro peccatis passus sit, Sic locum legit, *Christus semel passus est,*

Justus pro injustis, ut nos ad Deum adduceret, Mortificatus quidem Carne, Vivificatus autem Spiritu, C. R. p. 276. Dictis autem hiis, jam & illius polliciti fidem exolvi, & hujus Quæsiti Sectionem.

Sect. LI.

1. *Participia non debent semper ab Interpretibus in Verba sua converti. In Lingua nostra habent signa Temporum.*
2. *Malè redditur ἐκένωσεν in Tempore Presenti. Christus Rex erat in primo Conceptu, & non à Resurrectione solùm.*
3. *Prima Unctio Christi erat ex Hypostatica Unione Naturarum. Potestas omnium Munerum tum est data, sed à Se suspensa est propter οἰκονομίαν Suam.*

Scio Me jampridem, ad illa verba Pauli, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβὼν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, Philip. 2. 7, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, v. 8, De plerisque ibidem contentis non pauca disseruisse. Horret autem animus à Crambe; Sed Duo tamen sunt, quæ fugisse me hactenus opinor. Unum est, De Participiis illis, λαβών· γενόμενος· εὑρεθείς. Neque enim Theologis Nostris accedere possum, Qui per istos quasi Gradus Christum sese exinaniviisse, atque Divinitatem suam quodammodo exuisse, ità interpretantur, Acsi posteriores Actus fuisse hos intelligerent, atq; exinanitioni suæ præcedaneæ superadditos. Nam quid aliud sonant hæc, But made himself of no reputation; And took upon him; And was made; And was found? Non nescio quidem, De more Tralatorum nostrorum esse, ut Participia per Conjunctionem præpositam in Verba convertant. Atque pro Nostræ Dialecti idiomate interdum satis feliciter ab iis factum esse hoc, non eo inficias. Sed in loco tamen caviisse oportet, atque ubi veri sensûs plurimùm interfit Participia retinere, neutiquam mutâsse. Neque verò

Latinum

Latinum V. prorſus abſolvo, etiam retinentem ea, ſed ſic, ut aliquâ mutare præſtitiſſet. Legit enim Ille *Sed Semetipſum exinanivit, formam Servi accipiens.* At verò cùm Emphaſis dicti plurimùm conſiſtat in Tempore Participii, quod eſt λαβὼν, & non λαμβάνων, magis ad rem in ea Lingua fuiſſet, reddere, *Formâ Servi ab eo acceptâ*, vel, *In eo quòd formam Servi accepit.* In Noſtra autem Lingua, Quæ hâc in parte ipſâ Latinâ ditior eſt, ſunt in promtu Nobis Signa Participiis ad Temporum Diſtinctiones præfigenda, Quibus & nunc neceſſariò utendum erat, ſic, **But He made himſelf empty; having taken the form of a Servant; being made in the likeneſs of men; And being found in faſhion of man.** Ex iſta autem Lectione facilè pareret, Tria illa, *Accepiſſe*; *Factum eſſe*; *Inventum eſſe*, eſſe quaſi Conditiones totidem, Graduſque, è quibus, & in quibus conſiſtit Exinanitionis Suæ ratio, Senſúmque genuinum eſſe, Chriſtum Jeſum, ὁ Θεάνθρωπον, Verus utcunque Deus fuerit à primo Conceptionis ſuæ momento, ut & ὑπαρξις iſtæ tamen in Natura Humana ejus non minùs verè exiſtere poſſent, Majeſtatem ſuam, ſi non depoſuiſſe quidem, ità tamen ſepoſuiſſe, atque ſuſpendiſſe pro tempore, Ut illa Se nunquam in Diſpenſationis ſuæ præjudicium exereret, Neque actus aliquis elicitus Divinæ ſuæ Poteſtatis, niſi Ubi, Quando, & Quantum ipſe volebat, inter homines extaret.

2. Signa autem iſta Participiorum, atque Verborum in interpretamentis SScripturæ negligere, quàm plenum periculoſæ opus ſit aleæ, indicio erit unicum illud Verbum, ἐδόθη: quod à Noſtris (& nè ſic quidem malè) in vicenis, & quod excurrit, Locis redditur, **Was given.** Præſtitiſſet tamen in nonnullis eorum, Quia ad Longinqua retrò Tempora referuntur, vertiſſe, **have been given**; prout & illud, εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, Gal. 3. 21, optimè verterunt, **if there had been a Law given.** Sed quatuor jam Loca ſunt, ubi

ubi communis ſuæ Interpretationis obliti reddiderunt, Is given. Fefelliſſe autem eos Se opinor ex Latini V. *Datum eſt*; Sed illud, ſi idem per omnia non ſit cum *Datum fuit*, omninò tamen non eſt *Datur*. Quid quòd veriſſimum etiam ſit, Olim cuiquam quod *Datum fuit*, Was given, quantiſper non auferatur, dici quotidie poſſe, *Datur*, Is given. Sed vice versâ non tenebit tamen, Ut quod *Dari* dicitur, neceſſariò *Datum antè fuerit*. In Tribus igitur poſtremis Locorum iſtorum; (Quæ ſunt Luc. 12.14. Eph. 3.8. & 4. 7) nulli detrimento eſt iſta tralatio. Verùm in Primo eorum, Bone Deus! quantum incendium excitatum eſt ex iſta oſcitantia! Nam cùm Chriſtus dixerit, ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία, Matth. 28.18, Quod Latinus V. reddit, *Data eſt mihi omnis Poteſtas*, Noſtri autem, All power is given unto me; Quia dictum iſtud à Chriſto jam eſt poſt Reſurrectionem ſuam, reperti ſunt etiam ex melioris notæ Theologis, Qui vel hinc Chriſtum Munere ſuo Regio donatum fuiſſe non niſi poſt, & propter Mortem jam obitam, hariolati ſunt, Eámque Sibi Exaltationem in tempore per Exinanitionem atque Humiliationem iſtam ſuam acquiſiviſſe.

3. Atque utinam vel heic ſtaret hic error; Sed ultrà longè graſſatur Barjeſuita meus, atque Naturâ ipsâ Divinâ in Chriſto, vel hinc abnegatâ, Poteſtatem iſtam Regiam non niſi ex gratia quam Reſurgenti Deus indulſit, habuiſſe eum clamitat, C. R. p. 80. Cùm Chriſtus tamen ἐδόθη hoc non intellexerit, niſi de Prima Unctione ſua; Atque hoc eſt, Given to me was all power. Tum ſcilicet cùm è SSpiritu primùm conceptus eſt, omnia ſua Munera, Propheticum, Sacerdotale, Regium, omnémque ad ſingula hæc Poteſtatem, ex ipſa Unione Hypoſtatica, actu pariter, & ex æquo acceperat; Texerat licèt ex parte eatenùs, atq; parcè, pro infinita Sua Sapientia uſus fuerat, Singuláq; χαρίσις ἰδίοις illis, 1 Tim. 2.6, reſervaverat, nè οἰκονομία ſua interrurbaretur: Sic ut Exaltatio illa poſt Mortem, nihil aliud, quàm Primævæ illius Unctionis Revelatio foret, Quæ ex Diſpenſatione quidem, Meriti, ſed

ex

ex Natura, Solius Effecti rationem in eo haberet. Jam illud alterum, quod in exordio promiſi, eſt De partitione horum Tmematiorum: Præſtaret enim, ut, καὶ χρῖμα ἐνεδύθη ὡς ἄνθρωπος, Tmematio Priori adjunctum foret, ad complendam Chriſti κένωσιν, Qui Prior Gradus eſt: atque ità Tmematium Octavum occuparet ſola ταπείνωσις ejus, Qui eſt Gradus Secundus.

SECT. LII.

1. *Tmematiorum rectior Inſtitutio: Sed Numerus ſervandus jam eſt. Caſus pro Caſu.*
2. Ὁ Ἐρχόμενος, *atque* ὁ Ἦν, & ὁ Ὤν, *ab ipſo Chriſto ut de Se dicantur.*

PIo quidem viro, qui ſe nobis Tmematiorum in SScripturis Dædalum præſtitit, nuſquam inconſultiùs ceſſiſſe eam Tmeſeos Operam exiſtimo, quàm in tribus illis Sectiunculis, Apoc. 1. 4, 5, 6. Quantò enim feliciùs, tum ad Senſûs ipſius, tum ad Syntaxeos rationem fuiſſet, ſi ſic exiiſſent?

Ver. 4. Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ Ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ, χάρις ὑμῖν, καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ Ὤν, καὶ ὁ Ἦν, καὶ ὁ Ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ Πνευμάτων, ἃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ· καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

V. 5. Ὁ μάρτυς, ὁ πιστὸς, ὁ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ Ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

V. 6. Τῷ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς, καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ.

V. 7. Καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλεῖς καὶ Ἱερεῖς τῷ Θεῷ, καὶ Πατρὶ αὐτοῦ.

V. 8. Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

In iſta enim Diviſione, quàm bellè jam omnia conſtant ſibi, neq; auriculam cuiquam radunt illæ Enallagæ, quas ex idiomate Hebraico, eleganter inſperſit Apoſtolus! Primò

Primò illam Caſuum, factâ ſubinde variatione, à Secundo, Χριστῷ, ver. 4. ad Rectum, ὁ Μέλιος, (ſupple verò, ὃς ἐστιν ὁ Μάρτυς) ver. 5. atq; indè ad Tertium, πρὸ ἀγαπήσαιλι, ver. 6. Dein, & illam Nominum ipſorum, ab Adjectivis, ver. 5. ad Participia, ver. 6. atque indè denique ad Verbum Indicativum, ver. 7. Quid autem congruentius, quàm ut in ipſa fronte, unico tmematio pariter comprehendantur omnes ii, quorum nomine ſcribitur? Veruntamen ſi quiſquam nunc contendere it, poſt tam diuturnum Eccleſiæ uſum, ſeram nimis eſſe, minúſque ex re communi, Tmematorum Multiplicationem, habeat per me, atque in unicum coaleſcere jubeantur, ab ἀγαπήσαιλι ad Ἀμήν. Et ſtabit idem ille, qui hactenùs à principio fuit, Numerus.

2. In illis verò, ex quibus Salutem dicit, v. 4. Cùm, *Qui Eſt, & Qui erat, & Qui Venturus*, ex prima Parte, atque *Jeſus Chriſtus*, non niſi ex Tertia ſtare videatur, ſeparatim igitur, diſtinctéq; inter ſe nominentur, difficile nihil hoc in ſe habet. Illum enim Æternum ut Deum in Se, quâ Deus eſt, contemplatus primò, præfatúſque de eo, Quíd-ni ad Jeſum Chriſtum, etiam poſt Spirituum mentionem, accedat, in Ordine ad Naturam eam, quâ Verus Homo eſt: atque ex eo jam ſalutet illos? Egregiè interea prævaricatur Barjeſuita, Qui ex geminatione iſtius Salutis, quia ex Deo primùm dicitur, dein & ex Chriſto, auſus eſt inter craſſos errores reponere, Cat. Rac. p. 68, quòd Nos Divinam in Chriſto Naturam profiteamur, aíq; Nos indè hoc confirmatum ire, Quia Chriſtum ſolum eſſe ὁ Ἐρχόμενον, neminémque præter ipſum eſſe Venturum, arbitramur. Et venturum quidem ipſum eſſe, ipſum ſolum, (Niſi Fidei Chriſtianæ Symbolo quoq; jam ante finem putidi Libelli, renuntiârunt, De quo, in initio ejuſdem, ſtolidè gloriati ſunt, C. R. p. 47,) vel ipſi profitentur. Nos verò, non ex illius ſolùm vocabuli ratione, ſed ex alia Diviniore Authoritate, ex ipſius Chriſti profeſſione ſcilicet, Titulum eum Chriſto arrogamus, Summâ autē notâ dignum eſſe ducimus artificium, quo Catechiſta hâc in parte uſus eſt. Nam cùm premi Cauſſam ſuam ſentiret ex eo (inter plurima alia) argu-

argumento, quòd Chriſtus ſic audiret, *Qui Fuit, Qui Eſt, & Qui Venturus*, Cat. Rac. p. 60, per Licentiam Catechiſticam [illegible]gendi quid in rem ſuam maximè trahere poſſit, format ipſe ſibi hanc contra ſe objectionem, ex Apoc. 4.8. Facit hoc tamen ut Canis in Nilo, Bibit, & abit. Sed Quó? Certè ſi antrorſùm perrexerat, incidendum ſibi eſſe videbat, in Apoc. 11. 17. & 16. 5, ubi eadem hæc occurrunt, aliquantò exertiùs de ipſo Chriſto dicta. Tergiverſatur igitur, atque retrorſùm ſe recipit ad citata jam verba, Apoc. 1. 4, ubi ſciebat, mentionem hanc fieri, primùm de Deo, Ut Deus erat in Natura ipſa Divina, atq; dein de Chriſto, ut in Natura ſua Humana, ſeparatim igitur, & quaſi à Diverſis Salutatoribus. Triumphum igitur jam canit Sibi, Oréque impudentiſſimo exclamat, Cat. Rac. p. 69. *Craſſiſſimum* Orthodoxorum *errorem* à Se jam *detectum* ex eo Loco eſſe; Ad quem tamen redire non poterat, niſi clauſis ſibi oculis alterum ibi in vicino Locum in Receptu tranſilierat, in quo non Apoſtolum ſolùm, ſed & Chriſtum ipſum habemus, Utramque eam Naturam, Divinam, Humanámque, in Sua ipſius Perſona, per diſertam de Se prædicationem, Ἐγώ εἰμι, expreſsè conjungentem, *Ego ſum* A & Ω, *Principium & Finis*, dicit Dominus, *Qui eſt, & Qui Fuit, & Qui Venturus, Omnipotens*, v. 8. Verùm mira hæc jam nulla nobis ſunt in eo, Quem Barjeſù ſanguine ſatum eſſe jam ſatis noverimus.

Sect. LIII.

1. Τὰ πρὸς Θεὸν, & τὰ πρὸς ἡ Θεὸν, *ut differant.* Πρὸς *pro* Apud. *Sacerdotalis Muneris Pars Prima ab Hominibus ad Deum, Offerendi. Secunda, à Deo ad Homines, Benedicendi.*

2. *Meſſiam cur oportuit Verum Hominem eſſe.* Caro, & Sanguis

Sanguis *quàm diverſa ſignificent in N.T. Sacerdotum Quæ conditio.*

3. *Barjeſuitæ ut cavillentur Chriſtum in Terris Sacerdotem non fuiſſe.*

4. *Chriſtum in primo conceptu Pontificem fuiſſe; Factum verò ex experientia ſua Miſericordem atq; Fidelem.*

5. *Sacrificium eſt, vel Res Sacrificata, vel Actus Sacrificandi: Sic Chriſtus, & Mors ejus.*

6. *Fraus mentientium ſe non ſejungere Mortem Chriſti ab Oblatione ejus.*

7. *Mortem Chriſti ut reverâ deſpretui habeant.*

8. *Oblationem à Morte ejus ut ſejungant, qui profitentur, Mortem ſe non ſejungere ab Oblatione.*

9. *Sanguis in Sancta Sanctorum introlatus. Aſperſio Sanguinis.*

10. *Sacrificia omnia ſub Lege erant Umbræ Sacrificii Chriſti. Pontifex ſemel in Sancta ingreſſus cum ſanguine, cur. Cœli apertio in Morte Chriſti; Veli ſciſſio.*

11. *Quonſq; Parabola ſunt Argumentativa. Tum Materialem, tum Spiritualem fuiſſe Oblationem Chriſti.*

12. Παρεδιδουν *circa Perſonas ſemper in malum eſt. Chriſti Traditiones.*

13. *Præpoſitio* Εἰς *ſubauditur. Sacrificiorum Spiritualium Deo, Chriſti eſt primarium.*

14. *Chriſtum à Principio, & in Morte, Sacerdotem fuiſſe. Barjeſuita Textuum Corruptores maximi.*

APud Paulum, ſemel reperio, τὰ πρὸς Θεὸν, Rom. 15. 17. & bis, τὰ πρὸς τὸν Θεὸν, Heb. 2. 17. & 5. 1. Ecqua verò in hiis differentia? Certè non exigua. Habent quidem Syntaxin eandem; Reguntur enim ubique per ſubauditam Præpoſitionem χάρ, ſed ſenſu ſuo ſatis diverſa

versa sunt. Nam per τὰ πρὸς Θεὸν, ille nihil aliud dicere vult, quàm, *Quoad Res Divinas, Sacrásque*, quocunque in genere esse contigerit. Sed per τὰ πρὸς τὸν Θεὸν, dicit ea, Quæ Apud Deum, aut in Conspectu Ejus esse, & Quæ quasi accedendo ad Deum, & coram eo agi intenduntur. Et Πρὸς quidem, ubi ad Res merè Humanas applicatur, sæpe significat *Apud*, ut πρὸς ὑμᾶς, Matth. 15. 36. & πρὸς ὑμᾶς, Mar. 9. 19. & πρός σε, Matth. 26. 18, & alibi: De Deo autem nusquam reperiri opinor, (uno eo loco excepto) nisi cum Articulo ei addito, πρὸς τὸν Θεόν. Déque Divina semper Præsentia, aut de speciali aditu ad Deum, intelligitur, Quâ etiam de ratione, & πρὸς τὸν πατέρα legitur, Eph. 3. 14. & 1 Joan. 1. 2. Quòd verò, præter morem communem loquendi Apostolus dixit, ἡ Πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν, 1 Thess. 1. 8. (Fides enim in SScripturis, respectu Objecti, exprimi solet per Εἰς, vel Ἐπὶ, vel Ἐν.) eo consilio ibi factum est, non ut Conditionem Credentium, in qua erant tum, cùm scriberet, sed ut ipsam accessionem eorum ad Fidem, Quando credendo sese Deo primùm exhibebant, significaret. Porrò verò, cùm τὰ πρὸς τὸν Θεὸν, ad mentionem Pontificis adjungatur, jam aliud istud est quod in ea locutione intenditur. Distinctionem enim quandam importat, Apostolum de eo sic loqui; cúmque Duæ sint partes Sacerdotalis Muneris, una, ut Legatus eat pro Hominibus ad Deum, Quò pacatum eum, propitiúmque nobis reddat; Altera, ut à Deo ad Homines veniat, Quò Cœlestibus nos monitis beet, atque Divinâ Benedictione; De Priore ea parte solùm accipiendum eum nunc esse intelligimus ex ista clausula, neque jam de Pontifice, ultra ea, quæ sunt Pontificis, τὰ πρὸς τὸν Θεὸν, id est, non nisi in altera ea Officii sui executione, (Quâ de, uno in loco adserit, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ, Heb. 2. 17, per Hebraismum Συντόμως locutus pro, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ λαοῦ, & in altero, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε, καὶ θυσίας ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν, Heb. 5. 1.) Verba hæc ab eo instituí.

2. Messiæ

2. Messiæ verò Suo cùm Pontificatûs istius Honorem Deus contulerat, Eúmque in terras miserat ad Munus illud obeundum, τὸν Ἀπόστολον, καὶ Ἀρχιερέα τῆς Ὁμολογίας ἡμῶν, Heb. 3.1, argumentatur jam Paulus ex Propitiatoria ista Parte Officii sui, opus fuisse, ut verus ille Homo esset; ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ait, Heb. 2.17. Sed Quid est id? Et, Quid irá? Primò, *adsimilari iis per omnia*, non extendendum est ad Quæcunque adjuncta: Nihil enim aliud Apostolus vult, quàm quod antè dixerat, ἐπεὶ τὰ παιδία κεκοινώνηκε σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸν παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ver. 14. Scilicet, ex Natura Sua Hominem Eum esse oportere, ex Humana Carne, Sanguinéque constantem, hoc est, In conditione passibili, Miseriis, Mortíque obnoxia, constitutum esse. Idémque jam istud est cum eo, quod pòst dicit de Christo, πεπειρασμένον κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα Eum fuisse, Heb. 4. 15, excepto tamen Peccato: Naturæ enim depravatæ solùm ea Conditio est, neque in τὰ πάντα illa, quæ ad veram, integrámque Naturam requiri possunt, ingreditur. Est autem iste, (ut obiter nunc & hoc adnotem;) N. T. idiotismus, Quando *Caro & Sanguis* conjunctim dicuntur, nil aliud per ea designare, quàm ipsam Conditionis Humanæ Mortalitatem: Sed quando *Caro* sola per Se, sine Sanguinis mentione adjuncta ponitur, sæpe peccaminosam Conditionem dicere, ipsámque Concupiscentiam carnalem, aut Membra Corporis, Peccati Dominio inservientia denotare. Verùm, Quæ ea, quam dicit, necessitas erat? Et cur oportebat novum hunc Pontificem Carnis, Sanguinísque, id est, Mortalis, atque ærumnosæ Conditionis, participem esse? Respondet, ἵνα ἱλάσκεσθαι γένηται, καὶ πιστὸς Ἀρχιερεύς. Nam, ut offerat quisquam Deo pro aliis, atque indè propitiationem Ejus ambiat iis, fieri hoc potest pro Forma solùm, & prorsus perire: Potest etiam de sola Gratia, & per συγκατάβασιν fieri, & parùm prodesse: Verùm cum adfectu

fectu si fiat, zelóque, & intentione pii animi, hoc magis & Deo gratum est, cedítque felicius in utilitatem populi. Quod Illa igitur non malè, *Haut ignara mali, miseris succurro*, Sacerdotum imprimis Conditionem esse oportet: Intercessionis enim suæ opus fideliter implere nequeunt, nisi ipsi verâ misericordiâ populi tangantur: Cognitione igitur opus iis est, ut satis sciant, quàm misero in loco res populi sit, Adfectúque, ut per veram *Συμπάθειαν* intùs & ipsi unâ angantur. Ad horum verò utrumque, Experientia certissima Dux est, optiméque omnium novit, Expertus in se, Quid & aliis desit, Quid & prodesse iis possit; propensior denique ad opem semper ille est, quisquis *ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν*, Heb. 5. 8. Atque hæc Divini illius Dicti jam summa est.

3. Sed parùm hæc omnia Barjesuitæ ad palatum faciunt. Messiam universo Orbi in Pontificem, atque Mediatorem sic datum esse, ut ex eo, quod in Natura nostra ipse expertus est, fieri eum Misericordem, atque Fidelem! *Μετριοπαθῆν δυνάμενον ἄλλοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν*, Heb. 5. 2, Proh Dolor! Destruentur Racoviana commenta ex hoc Suppositio, & nisi torquere, perverteréque (pro more suo) possit, actum penitùs erit de Dramate Catechistico. Verùm Arte suâ (quantum ad ora Suorum, quibus facillimè imponitur, oblinenda satis sit,) nunquam destituitur Bonus Tortor. Exiguo igitur negotio hiis angustiis Se liberat. Paulúmne dicere, Pontificem nostrum, per Suam ipsius in Natura nostra Experientiam, insigni misericordiâ adfectum fuisse, summámque exinde Fidelitatem adjunxisse ad muneris Sui executionem? Papæ! Quantum erramus, Paulíque mentem ignoramus? Ex accidente enim mero ille tum Misericordiæ, tum Fidelitatis mentionem eam facit, sed Principalis ei Scopus est, de Pontificatûs ipsius Origine dicere. Satis enim norat Paulus (Socininæ Sententiæ Author Divinus,) quòd Christus, per omnem vitam suam, vel in ipsa Cruce quidem, Sacerdos non erat: Non enim,

quamdiu in terris erat, Heb. 8. 4. C. R. pag. 291. (Cujus Cavilli impudentiam Nos jampridem deteximus.) Jam igitur disertè adserit, *ipsum fratribus per omnia similem esse debuisse, ut Misericors fieret, & Fidelis Pontifex.* Certè debuit: & quid indè? Annon igitur perspicuum est, *Quamdiu in Afflictionibus & morte non erat, (hoc enim est, similem iis per omnia esse,) tamdiu reipsâ eum Pontificem nostrum misericordem non fuisse?* Cat. Rac. pag. 291. Profectò perspicuum an istud sit, nécne, jam mox videbimus. Sed hoc perspicuum est, ut nihil magis, Barjesuitam sui similem per omnia esse, reipsâ semper Sophistam, & Cavillatorem graphicum, Qui nunc ex rectè satis conjunctorum fraudulentâ suâ Divisione, non tam Nobis speravit, quàm Paulo ipsi, cujus verba λελοῖ, imponere se posse.

4. Jam antè enim monstratum est, κατὰ πάντα ὁμοιωθῆναι, dictum de Christo esse, non propter aliquem eventum in Persona ejus, sed propter Conditionem ipsius Naturæ: Carnis enim & Sanguinis participem eum esse, Mortalem igitur ab initio fuisse. Pontificem autem eum factum esse ab ipsa Naturæ nostræ adsumptione, tum cùm *unctus est Oleo lætitiæ supra Sodales*, per quod Officiorum suorum omnium (*Oleo* significari solitorum,) gratiâ imbutus est, abunde docuimus. Verè autem, propriéque mortalem factum esse, satis ei fuisse ad veram συμπάθειαν ingenerandam, vel ex ipso vocabulo συμπάσχειν, hâc in re toties repetito, paret, δύνασθαι βοηθῆσαι, Heb. 2. 18, & δυνάμενον συμπαθῆσαι, Heb. 4. 15, ut & μετριοπαθῶν δυναμένῳ, Heb. 5. 2. Ex ista igitur conditione Misericors quoque, atque in Munere Suo defungendo Fidelis redditus est. Potuisse autem Pontificem, etiam in Natura Humana, ad nos venire, nihil condolescentem tamen nobis, neque commiseratione aliquâ Nostrî tactum directè concluditur ex eo, quòd hoc ipsum Apostolus per Antithesin in terminis removeat à Christo, *non habemus enim Pontificem*, ait, *qui non potest compati infirmitatibus nostris.* Ad rei igitur hujus clariorem intellectum, duos

duos heic quasi gradus institui oportet: Primus est, Christum, cùm ipse in Natura Divina erat, submisisse Se, atque Naturam nostram eo intuitu adsumsisse, ut in ea fieret nobis Pontifex πρὸς τὸν Θεόν. Alter est, Adsumsisse cum Natura nostra etiam & Naturæ nostræ conditionem omnem, præter peccatricem. Et quorsum jam? Non, ut ex ea Pontifex, post Vitam in terris fieret: Pontifex enim jam erat in ipsa Naturæ participatione: sed ut ex istius Conditionis experientia in Semetipso, Pontifex talis fieret, qualis nobis maximè idoneus, præcipuóque usui & beneficio foret. Atque istud est, quod in concione ad Agrippam, quicquid ad Messiæ moram in terris, à conceptu ejus ad mortem ipsam, pertineret, sub unius vocabuli contemplatione ab eo comprehenditur, ὁ παθητὸς ὁ Χριστὸς, Act. 26. 23, quasi qui *Patibilem* cùm diceret, dixerit omnia.

5. Ridiculum igitur est illud, (Nam ad Partem solùm Suam ludos faciendam,) quod ibi pro Epiphonemate adsuit, *Atque ad eum modum, Afflictiones & ipsa Mors non erant Sacrificium ipsum, verùm via quadam & præparatio ad illud peragendum*, Cat. Rac. pag. 291. Quem enim *Modum* nobis nuntiat? Aut Quid est hoc, *Ad eum modum esse?* Sed cum stultis suis stulteſcendum ei est, Qui nil aliud habet præter verborum captiones, quo se sustineat. Quòd negat verò, *ipsam Mortem fuisse Sacrificium ipsum*, Quis id adserit? Aut cui præter ipsissimum Catechistam in mentem hæc, in linguam, Fallacia veniret? Desperatæ igitur impostura est, atque ab ipso solo expectandæ, sub eo vocabulo, *Sacrificium*, Actum Sacrificandi, & Rem ipsam Sacrificatam tam puerìliter confundere. Ipse enim Christus morti traditus, non Mors Christi, Sacrificium illud erat; Καὶ γὰρ τὰ Πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστὸς, 1 Cor. 5. 7. & hâc ipsâ in Epistola, Νῦν δὲ ἅπαξ, (supple, ἐτύθη) εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ, Heb. 9. 26. Mortem igitur Christi, qui Sacrificium fuisse dixerit, nimiùm ineptit: Sed tamen qui Sacrificium, hoc est, immolationem Christi in

Morte ipsius fuisse negat, Barjesuita est, per malè sanas istas Troporum tortiones viam Suis muniens ad putidissimam Hæresin. Nam, ut paululùm sequamur Sophistam, *Mors Christi non erat Sacrificium*, ait. Habeat hoc; Non erat. Sed erat *Via* ad illud Sacrificium, ait. Bene habet: At in Termino Viæ pervenitur, quò volumus. Monstret ergò nunc nobis, in termino mortis Christi Sacrificium istud. Erátne enim Sacrificium Christi in Resurrectione Christi? At Resurrectio Christi erat Terminus Mortis ejus. Et plurimùm ille quidem aliàs, per fraudem, Resurrectioni Christi tribuere novit, neque tamen audet eò impudentiæ nunc procedere, ut Resurrectionem adserat fuisse Sacrificium Christi. Quid facit igitur? Quod semper sole: Dolosè ambulat, dictóque, *Est Via*, eodem Spiritu minuit quod dicit, &, *Est Via quædam*, ait. Jam *Quædam* est terminus satis diminuens: Igitur id, quod dicit, est, *Via* est, sed reverà non est *Via*. Atque ad eum jam modum, (modò liceat nunc, suo modo, desipere cum Deceptore,) esto & ipse per me, Catechista *Quidam*, Theologus *Quidam*, vir bonus *Quidam*. Veruntamen de *Via* quicquid sit, quod annectit ambage omni caret, *Mors Christi erat præparatio ad Sacrificium Christi peragendum*. Sequamur igitur sultis eum & illuc.

6. Præsenserat autem ille, & istud ferramentum nè Struthiocamelos quidem Suos facilè absorpturos esse. Mollire igitur rem sategit, quantum potuit, Atque hâc technâ ad id est usus. Locis SScripturæ excussis, unum tandem exquisivit sibi, cujus verba (quanquam miserè satis, fœdéque:) torqueri tamen, pro more suo, à Se posse, pervertique speravit, eúnque sibi à Suis objiciendum esse curavit. Quæritur igitur, *Cur verò Apostolus ait, Christum tradidisse Seipsum Victimam, & Oblationem Deo, in odorem Suavitatis?* Eph. 5. 2. C. R. pag. 292. Captiosæ autem huic Quæstiunculæ quàm in proclivi vel Puero cuivis Solutio erat? Apostolus, quod Christus fecit, Christum fecisse ait, quia Christus ità fecit. Hæccine non

non directa est, ádque ejus Quæsitum plena Responsio? Verùm ille, ad telum hoc tam truculentè à se intortum sibi, propellendum, pugilicè insurgens, Magno ore proclamat, *Primùm Tenendum est, Nos Mortem Christi ab illius Oblatione non sejungere*, C. R. pag. 292. Quid audio verò? *Tenendum* esse hoc? Et hoc *primùm*? Sed cur non ait, A quibus tenendum sit? A Nobis? An à Suis? Sed cuicunque hoc aiat, Aio jam Ego, Quid Secundò tenendum sit; Nimirum si fieri potest, Risus. *Mortem* enim *Christi* eos *non sejungere ab Oblatione Christi*? Bonâ fide, nequeo non suaviter ridere; Et verum tamen hoc dicunt, vel me Teste. Hoc enim quod illi tenent, nihil aliud est, quàm Oblationē Christi sejungere à Morte Christi. Satin' igitur subtiliter jam hoc ab eo, quòd non sejungant Mortem ab Oblatione? Quod aiunt autem, istud est, Christū, finitâ in triduo Morte ejus, Resurrexisse, & Cœlos tandē adscendisse, ibíq; tum consummatā esse ejus Oblationem. Illíne igitur ut dicantur, Mortē & Oblationem Christi sejungere? Ut sex Hebdomadum intercapedo, cum intercedentibus quibuscunque, habeatur in re tali pro indebita sejunctione? Vos igitur, Racoviani Auditorculi, mementote, *Hoc Primùm tenendum esse*. Quòd si hujus probè Tenaces fueritis, hem, Alterum Tenendum, quo beabimini ab eo! *Imò verò* tenendum est, Nos *constanter adserere, Christum non aliter Seipsum, quàm Morte ipsius interveniente, obtulisse*, C. R. pag. 292. Hoc est Secundum: Et Secundis eorum Cogitationibus ecquid Orbis habet sapientius? Adsertionibus, ecquid irrefragabilius? Neque igitur quisquam autumet, Nobis Rem esse cum misellis Opinatoribus, aut deliris Theosophastris, grandia crepantibus, & probantibus nihil, sed cum magnis Moscoroviis, Viris stupendùm Pugilibus, & Paradoxologiarum à se excoctarum constantibus Adsertoribus.

7. Veruntamen Nos, quum, *Morte ipsius interveniente*, dixerit, nil veremur intercedere, poscereque, ut Terminos hujus rei designent. Quid enim esse volunt id, inter quod, & Oblationem Christi, Mors ipsius interve-

nit? Intérne Vitam antè ab eo actam, atque hanc Oblationem? Profectò id si velint, laudandi vehementer sunt ab istius partis veritate. Vitâ enim fugatâ, Mortem intercedere, quî poterit dubitari? Verùm hoc si sit, necdum Nos acquiescimus. Inter Adscensum enim ejus in Crucem, Adscensúmque in Cœlos, & alia multa non minùs intervenerunt; Sepultura Christi; Resurrectio Christi; Apparitiones Christi; Actiones Christi aliæ plurimæ. Neque in ipso Christo solùm terminanda est ista Consyderatio. Intervenerunt enim, & militum consternatio, Matth. 28. 4. & Pontificum largitiones, ver. 12. & iter Emmauntinum, Luc. 24. 13, & M. Magdalenæ colloquia, Joan. 20. 2, 13. & Apostolorum Ordinatio, ver. 22. & Thomæ Diffidentia, ver. 25. & Piscium mirabilis captura, Joan. 21. 11. & Petri trina monitio, ver. 17. & Erronea opinio de Joanne ver. 23. & Synaliſmus Discipulorum, Act. 1. 4. & Angelorum profamen, ver. 11. & Alia. Egregiam igitur jam laudem & merita ampla tribuunt hii Homines morti Christi, quam eodem planè in ordine esse sinunt, quantum ad Oblationem ejus, in quo erant, & Ethnicorum ea Consternatio, & Judæorum Corruptio, & Thomæ Obstinacia, & Affatura Piscium; Nam (si ad horum Theologiam loquendum sit;) Christus non aliter Seipsum, quàm Rebus istis omnibus intervenientibus, obtulit. Quid quòd & ante hanc, quam commenti sunt, Christi Oblationē, non Christi solùm Mors, atq; post mortē Resurrectio & Adscensio ejus, (& propiùs quidem, ista,) intervenerunt, sed & ante mortem, Crucifixio ejus, Flagellatio, Condemnatio, Proditio; Prædicatio etiam, Miracula, Conversatio tota; Tentatio in Eremo, atque Baptismus; Imò & Infanticidium, & Fuga ejus in Ægyptum, & Magorum oblationes, & Circumcisio ipsa, inter Vitam ejus, & quam ipsi sibi nunc somniant, Oblationem Christi, intervenerunt hæc Omnia. Tam mirabilia igitur sunt, si solidè teneantur, Magistrorum horum *Tenenda!*

8. Neque latuerunt quidem ipsum suæ affaniæ. Veritus igitur, nè & simiolis suis ludibrium hoc deberet, deserit

ſerit ſine mora, atque huc ſe recipit, *Tantùm hoc aſſeveramus, Oblationem Chriſti, non fuiſſe antea reipſâ conſummatam nec abſolutam, antequam à mortuis excitatus Cœlos adſcenderat*, Cat. Rac. pag. 292. Fieríne verò poteſt? Nec *antea*, nec *antequam*? Euge igitur! Sed jam tandem habemus, quod ei inter fauces tam diu hæſit. Valeant igitur, quantum valere poſſunt, quæ priùs ineptiit; jam enim ſobriè ſapere decrevit, dedítque, quòd *tantùm aſſeverant*. Accipimus verò nos, atque amicè (ipſius enim verbis) reponimus ei, non adſeverare nos ſolùm, ſed & conſtanter quoq; adſerturos eſſe, hoc quod illi aſſeverant, eſſe, non Fallaciis tantùm, ſed & Falſitatibus quoq; ſatis refertum. Cui enim non ſubolet, ex illis verbis, *Reipsâ*, &, *Nec abſolutam*, ſubterfugia eum ſibi meditari, ubi occaſio urſerit? Expectabimus autem, donec audiamus, quid ex illis antris muſſitandum aliquando habuerit. Falſitatis interea arguimus eum, & non unius quidem. Oculo enim primùm ad ab eo jam modò dicta reflexo, Hóccine jam non eſt, illud *Primùm tenendum* ſuum non Tenendum facere? Qui Oblationem (ut vocant) Chriſti loco movent, deturbántque in poſt Adſcenſum ejus, Mortem ejus ab Oblatione non ſejungunt? Non eſt Annorum quidem, non Menſium plurium diſtractio, ſed ſex ſeptimanarum tamen intervallum eſt. Mortem verò inter, atque Adſcenſionem, cùm (ut modò monuimus) intervenerint Reſurrectio, Morti ex diametro contraria, & Vitæ ejus, (æternæ jam, à morte igitur ſejunctiſſimæ,) tot Hebdomades, etiam adhuc junguntur tamen Mors ejus atque Oblatio? Interſtitium tale tantúmque (pluſquam Quadrageſimale enim;) nulla Czarcoviæ ſejunctio eſt? Porrò autem (quod antè præſagiebat mihi animus,) Mors Chriſti, jam in iſta aſſeveratione eorum, ſejungatur, nécne, non dicimus, ſed planè excluditur ab ea Oblatione. Nam nè mentio quidem aliqua, jam cùm aſſeverant, Mortis ipſius ſit: ſi cui libet inferre ex ea phraſi, *Exeitationis à mortuis*, licet; Verùm illa ab ipſis jam additur, non ut Mortem ejus honorent, ſed ut Reſurre-

ctionis quoque honorem minuant : Resurrectio enim Christi illa Excitatio est, Cui omnia illi, per quæ Christus prodesse nobis potest, accepta ferre solebant ; Quicquid nunc (ut populo placeant,) mentiantur se tenere, (sed continere se tamen non possunt ab hac sejunctione,) de Morte ejus non sejungenda.

9. Sed relictis istis ex obliquo falsimoniis eorum, ad quod disertè adseverant, jam nos conferimus ; *Oblationem Christi non fuisse consummatam, atque absolutam, antequam ascenderet.* Quídni verò ? Aut quo Testimonio SScripturæ hoc firmant ? Nullo. Nunquid enim satis non est, Barjesuitas hoc asseverare ? Exemplum tamen exquisiverunt, è cujus similitudine Argumentum magnificum ducunt. *Nam & in illo Sacrificio Legali, quod potissimùm sacrificium Christi adumbravit, ad consummandum Sacrificium omnino mactatæ pecudis Sanguinem in Sancta Sanctorum inferri oportuit*, Heb. 9. 7. C. R. p. 292. Falsitates autem jam in hoc argumento sunt nihilo pauciores; Primò enim, Quid est hoc, *Nam &* ? Valétne, *Quia* ? Sic igitur argumentatur, Quia ex Anniversario sub Lege Sacrificio potissimùm adumbrabatur Christi Sacrificium, Illud autem consummatum non erat, antequam sanguis Pecudis introferebatur in Sancta, Ergò Oblatio Christi consummata non erat, antequam ipse adscenderet. Negamus autem nos Argumenti hujus tum Antecedens tum Consequentiam : utrâque ex parte ejus falsissimi Asseveratores sunt. Antecedens enim quod attinet, Sanguis ille in Sancta introferebatur, non ad consummationem Sacrificii, sed per Novum illum Actum Sacrum Mactationi superadditum, per asperginem scilicet introducti sanguinis tendebat ad consummandum varias deinceps expiationes & reconciliationes. Levit. 16. 15. & 20. & 23. eodem planè modo, quo & antè, Moses, ubi è monte descenderat, & sacrificia offerri jusserat, Exod. 24. 5, partem sanguinum illorum in crateras sumtam tulit pòst, aspersítque eâdem Volumen Legis, & omnem Populum, Heb. 9. 19. Non ad aliquam Consummationem

nem Sacrificii priùs peracti, sed ad Actum alterum Divinum celebrandum, ad fœdus Dei cum populo feriendum, ver. 20. ut & fusiùs paret, Exod. 24. 8.

10. Addi etiam huc oportet, quòd Anniversarium illud Sacrificium non potissimùm adumbravit Sacrificium Christi. Sacrificia enim sub Lege Omnia, in suo cujusque genere, ad illud adumbrandum pari jure instituta sunt. Audivimus jamdudum ex Apostolo, ubi Sacrificium Paschatis solummodò, (quod & Anniversarium quoque erat,) ad Christum, & quasi κατ' ἐξοχὴν applicet: Ex æquo autem & Quotidiana Sacrificia cum unico illo Christi comparat, Heb. 10. 11. Introitum igitur Sacerdotis in Sancta in Die Anniversario non fuisse, ut ipsi jam communiscuntur, ad Christi Sacrificium adumbrandum, sed solummodò ad connotandum, stante V. T. nondum propalatam esse Sanctissimam Cœlorum Viam, discere eos, si boni fuissent, oportuerat, cùm ad hoc allegandum se reciperent, è tmematio proximè sequente, *Istud significante SSpiritu, nondum propalatam esse Sanctorum viam, stante adhuc priore Tabernaculo*, Heb. 9 8. E regione verò, ex ipsa Morte Christi, antequam ipse in Cœlos adscenderet, Viam eam adapertam fuisse, significabatur apertissimè, ex Veli illius in Templo, quod Sancto Sanctorum oppansum semper fuerat, Scissione, eô tum die, & non in die Adscensionis, à Summo usque ad Imum, Matth. 27. 51. Eique vel hoc, Achillæum certè Argumentum contra impostoras istas Barjesuiticas, Iter Cœleste è Sacrificio Christi in Cruce, & non ex Oblatione aliqua post Adscensum, patefactum nobis fuisse, Typumque illum Pontificis semel in Anno in Sancta Sanctorum introeuntis, in Morte Christi adimpletum fuisse.

11. Consequentia autem eorum longè infirmior est. Admisso enim (vel dicis Caussâ) Posse illud verum esse, *Sacrificium Anniversarium consummatum non fuisse, donec Sanguis in Sancta ferretur*; Ergóne sequetur, *Nec Oblationem Christi consummatam fuisse, donec in Cœlos*

Cœlos ipse adscenderet? Hei! Quàm immanis horum Disparitas? Sanguis enim ille, eodem statim die, dum caleret, aspergíque poterat, introlatus est, sed Quadraginta Dies abierant, antequam Christus in Cœlos rediit. Tum in Parabolis hiis nesciúntne vel Pueri, Argumenta ineptè, frustráque duci ab illarum Circumstantiis? Aliter si esset, Monstrent nobis, quid in illa Christi (ut vocant) Oblatione post Adscensum facta, respondeat Ritui Pontificis, redeuntis è Sancto Sanctorum statim in Tabernaculum exterius ad Altare coram Domino, Levit. 16. 18, ibíque Sacrificium suum renovantis, ver. 24. Illud etiam, Carnes Sacrificiorum ejus Diei asportatas eodem die fuisse extra Castra, & ibi crematas, ver. 27. Cujus Rei umbra nobis id esse poterit, si Oblationem aliquam Christi, jam in Cœlos ingressi, spectare jubeamur? Paulus autem ipse reperit nobis, quomodo & hâc de re in Morte Christi instare possimus, *Quia extra Portam ipse passus est*, Heb. 13. 12. Sanguinem verò suum si Christus adscendens in Cœlos secum, ut Pontifex in Sancta, ad oblationem detulit, dicant Quo Cratere, aut Quo Latore tum usus sit. An ad Picturas potiùs Pontificiorum confugient, quæ Dominum in Cruce fixum exhibere solent, cum Angelis ad manum utramq;, ad Pedes, Latúsque in Phialas suas excipientibus defluum Sanguinem? Indè enim eos secum detulisse in Cœlum, ibíque in parato habuisse, (Nullus enim Metus in Cœlo erat, Quicquid Martha de Lazaro metuerat, Quia τετραήμερος erat, Joan. 11. 39, nè πανσεχνοσαῖος iste corrumperetur;) donec qui eum offerret, Ipse ascenderet. Quòd si reponant, Se cùm Christi Oblationem memorant, non de Materiali Sanguinis ejus fusi, sed de Spirituali Sui ipsius Oblatione accipi debere, pedibus imus in Sententiam. Quorsum igitur ipsi tam insulsè nunc obtrudunt de Pontifice Legali, *Omnino oportuisse eum mactatæ pecudis sanguinem secum inferre*, atque indè tum concludi posse hariolantur, Christum non absolvisse Oblationem suam, id est, juxta exemplum hoc ab ipsis pro-

productum, non obtuliſſe Sanguinem ſuum, donec adſcenderet? Spirituali autem Oblatione (ut fas eſt) admiſsâ, Chriſtum jam dicimus, eodem Momento quo Materialiter Corpus & Sanguinem ſuum in Cruce, Spiritualiter etiam Seipſum in Cœlis Deo Patri obtuliſſe; Paulo ipſo, dum de Sanguine ejus diſputat, ſic determinante, *Sanguis Chriſti, qui per Spiritum æternum obtulit Seipſum immaculatum Deo*, Heb. 9. 14.

12. Sed Barjeſuitarum ſummè intereſt, ut hæc nunquam admittantur. Sequetur enim ex hiis & Meritum Chriſti, & Satisfactio, & Redemptio, & Divina denique Natura, atque Perſonarum Divinarum Diſtinctio, & quicquid illi exoſiſſimum habent. Jam tandem igitur ad textum, quem ex Eph. 5. 2. ſelegiſſe Catechiſtam ſibi, priùs monuimus, ſe recipit, ut cavillis indè cuſis videatur nonnihil Se protegere. Ait igitur, *Deinde in illo Loco citato expendendum eſt, Apoſtolum non ità loqui, quòd Chriſtus Seipſum obtulerit Deo pro nobis*, Cat. Rac. p. 293. Eſto verò: Non, In illo. Cur igitur, niſi in fraudem, Locum illum ipſe produxit? Sed quid? Nuſquámne igitur ità loquitur? Non in aliquo alio? Audiſtne quomodo loquatur, in Loco, jam à Nobis ad clauſulam præeuntis Paragraphi citato? Ecquid enim eô diſertius? Rogamus utcunque, Cur non & in hoc Loco? Reſpondet, *Nam verbum* Tradidit, *non debet conjungi cum Voce* Oblationem, *verùm per Se debet legi, quòd Chriſtus Semetipſum tradiderit, ſubintelligo, in mortem*, ibidem. Verbum quidem Apoſtoli eſt παρέδωκεν, atque illud ubicunque in N. T. non de Rerum, ſed de Perſonarum Traditione uſurpatur, in deteriorem partem ſignificat. *Tradidit Se* igitur, nihil aliud eſt, quàm Chriſtum Hominem, cùm per Omnipotentiam ſuam Divinam ſervâſſe Se poterat, in noſtram tamen Redemtionem ſiviſſe, ut Judas Judæis, Matth. 26. 15, Judæi Pilato, Mat. 27. 2, Pilatus militibus, Mat. 27. 26, Milites morti *ipſum traderent*, Luc. 24. 20. Igitúrne expectabat Barjeſuita, ut hoc in ſenſu Paulus jam locutus, præciſè diceret, *Tradidit Se-*

Seipſum Deo? Eò quidem reſpectu appoſitiùs & à Noſtris verti potuiſſet, and yeelded himſelf for us: verùm illi pro è expendentes, Duas Res à Chriſto nunc agi, unam quidem, ut hoſtibus ſuis Se permitteret; Alteram, ut ex eorum ſcelere acceptiſſimam Se hoſtiam Deo Patri exhiberet, cum laude verterunt, Hath given himſelf for us. Neutra enim Pars nunc ab iis excluditur, Tradid ſſe Se Inimicis ſuis, Ea prior eſt; Per eam, obtuliſſe Se Deo pro nobis in victimam, Ea eſt altera.

13. Quod additur igitur ibi à Sophiſta, *Sequentia verba*, Victimam, & Oblationem Deo, in odorem Suavitatis, *Sunt veluti Illuſtratio, & Commendatio iſtius Operis Chriſti, quòd Semetipſum tradidiſſet*, Cat. Rac. pag. 293. Ex eadem fraudulenta farina deſumta eſt, impoſturæ quidem ſuæ vera illuſtratio, & commendatio. Eò enim tendit, acſi Paulus neutiquam intelligendus ſit dicere, Chriſtum Se Deo obtuliſſe pro nobis, ſed tantùm, in eo quòd Semetipſum tradidit, placuiſſe eum Deo non minùs, quàm ſi gratiſſimum aliquod Sacrificium obtuliſſet; verùm quàm malè hoc cedit ei, ut vel ipſa Syntaxis lepidum ejus gloſſema excludat? Unde enim Quartus ille caſus, Προσφορὰν καὶ θυσίαν, regitur? Annon à Præpoſitione εἰς per vulgarem Elleipſin ibi ſubaudita? *Tradidit ſe, ut foret Oblatio*; Hoc eſt, Ità ſe tradidit illis, ut per illos (quod ipſi tamen parùm cogitârunt) Sacrificium Deo fieret. Hoc autem, Quid aliud eſt, quàm *Obtulit Se Deo*? Veriſſimum igitur eſt, quod ille (in fraudem tamen) prætendit, *verba ea eſſe commendationem operis Chriſti*. Reſpondeat enim jam, Quâ de Re commendatur opus illud? De hac nimirum, Quòd Lucem eam ex iis Tenebris produxerit, Quòd non aliter ſe tradiderit Hoſtibus, quàm ut indè Oblatio Ipſe Deo fieret. Eôdem prorſùs exemplo & cætera, quæ hîs accumulavit, *Apoſtolum ibi ex iſta Commendatione hortari Chriſtianos ad amorem Proximorum: Hominum etiam Beneficentiam erga alios dici ſacrificia, quibus delectatur Deus, Heb.* 13, 16. *omnia denique Bona opera noſtra eodem Titulo illuſtrari*, 1 Pet.

1 Pet. 2. 5. C. R. p. 293. Verissima quidem & hæc sunt; Sed à nequissimo tamen Artifice per dolum huc introducuntur, Ut ex ea solùm similitudine phraseos ad res alias applicatæ, Veritatem Sacrificii Christi subruere videatur; Quæ tamen vel hinc, per Argumentum à Majore, confirmanda est; Nam si quibuslibet operibus nostris Bonus Deus Spiritualis apud se Sacrificii Conditionem indulgeat, Quantò magis, quod Christus ipse pro nobis tam munificè præstitit, (ut vel hii non possint non commendare,) cùm Seſe per SSpiritum in morte sua Patri obtulerit, Veri Nominis Sacrificium fuit, & à veris Christianis (ἑτεροδιδασκαλίαν omnium ingratiis) Semper habebitur.

14. Obliviſci autem nunc non oportet, quod jamdudum Dictator iſte de eo Textu decrevit, *Verbum* Tradidit *non debere conjungi cum voce* Oblationem. Conſcientiam enim jam Sacerrimi Ludionis appellamus, An & corrumpendus ob hoc Apoſtolus erat? An verba Ejus, quæ Ipſe ſuffuratus non eſt, pervertenda erant, nè illa conjungerentur? Apoſtolus enim ἡμῶν adſerit, *Tradidit Semetipſum pro nobis Oblationem, & Sacrificium Deo.* At hoc reverâ eſt, quod ipſos miſerè urit, Chriſtus enim ut ſit Sacrificium noſtrum? Metaphoricum igitur niſi fiat, actum eſt De omni Barjeſuitiſmo? Ob hoc igitur tam ſedulò nunc declamat, De Oblatione Chriſti; De ſufflaminata ea in poſt Aſcenſionem; De non conjungenda cum verbo *tradidit*. Sed è falſiſſimo prætextu hæc omnia dicuntur, ut per hæc avocamenta, ſurripiat nobis Sacrificium Chriſti. Aliter enim fuiſſet, ſatis ſejungi poterat *Tradidit* à voce *Oblationem*, vel per punctum, (ut & par erat) additum, ſic, *tradidit Seipſum pro nobis, Oblationem, & Sacrificium Deo.* Sed hoc ipſos nihil juvaret. Præter enim *Oblationem*, (quantumcunque jam ſejunctam à verbo *Tradidit*,) reſtaret aliquid in mente Apoſtoli, propter quod Chriſtus, Sacrificium quoque Deo fuiſſe dicatur ab eo, idque poſt Oblationem ipſam, Sacrificium. Hoc verò

jam

jam planè jugulat tam operosè elaborata Commenta eorum; Peribit Præsens istud, *De Oblatione Christi Quadragesimali post Mortem ejus.* Et Prius illud, *Christum non fuisse Sacerdotem*; Non Sacrificasse igitur; (sed pereat & intempestivum illud vocabulum, Pugnat enim & hoc cum ipsorum delirio: Nam quem Sacerdotem esse non sinunt, donec in Cœlum veniat, Ille ut ibi Sacrificet?) *Non obtulisse Se igitur, antequam in Cœlos adscenderat.* Quid igitur jam facit Catechista? Antiquum obtinet; Textum pervertit, Corrumpítque Barjesuitissimé. Ità enim citat, ut *pro nobis* prorsùs harpaget. Periculosa ea Phrasis est, nimísque accedit ad Redemtionem: Expurgetur igitur. Dein, ut excidat quoque Sacrificium; Atque ut Oblatio ea, quam ipse obtrudit, & summus & ultimus Christi Actus esse videatur; Præstigiatores imitatus, quos Orator dicit τὸν ὄφιν κλέπτειν τῷ τάχει τῆς μεταθέσεως, Scitulè mutat, *Oblationem, & Sacrificium Deo*, quod Apostolus dixit, in quod non dixit, *Victimam, & Oblationem Deo.* Talibus nimirum furtis Semper stat Socinina Fides, Salúsque!

SECT. LIV.

1. *Author Epistolæ ad Hebræos à Catechista per μετωνυμίαν semper* Ille Author *dicitur.*
2. *Peccatorum nostrorum Purgator Christus. Participii Medii in Aoristo versio Qua. Christus Baptismum fecit Instrumentum purgandi Nos.*
3. καθαίρεσθαι, *&* καθαρισμὸν ποιεῖσθαι, *ut differant.*
4. *Consequentia semper ratio habenda est.* Ex quo *est, vel* Quo Tempore, *vel* Quo Effectu. *Quando Christus purgavit peccata nostra.*
5. *Modus expiandi nos. Barjesuita Pelagianissimus.*

PErplacet verò mihi, quòd Barjesuita meus à Semetipso quærat, *Illius Loci SScriptura*, Christum per Semet-

metipſum factâ purgatione peccatorum, conſediſſe in Dextrâ Throni majeſtatis Heb. 1. 3, non, *Qua eſt Sententia?* Sed, *Qua erit Sententia?* C. R. p. 294. Nam ſi interrogaſſet, *Qua eſt?* reſpondendum omnino fuerat, Quid S. Eccleſia Chriſti, & Patres univerſi ſenſerint, Quid etiam, tum ex analogia Chriſtianæ Fidei, tum ex ipſa Verborum neceſſitate, ſentiendum eſt. Sed nihil ad Eum hæc omnia; Illi ſua ſolùm Res agenda erat; Et cùm Barjeſuiticæ Fidei Patroni, SScripturas ſe admittere, audaciſſimo quidem, ſed & falſiſſimo, fallaciſſimóque ore Profeſſi, hoc negotii ferè unicum habeant, ut SScripturæ Locis, (pluſquam millenis, Teſte vel ipſo Catechiſmo Suo,) Hæreſeων ſuarum monſtra arietantibus, aliquâ illudere poſſint, Ex hoc Suppoſito, piè nunc quærit Alumnus à Magiſtro ſuo, *Qua erit Sententia?* id eſt, Quem ſenſum neceſſe eſt Noviſidios nos Loco ei (velit, nolit,) adfingere, Nè Nobis aliquâ noceat, neque cum Portentis noſtris pugnare videatur? Reſpondet igitur congruenter, atque in rem ſuam percommodè; Negat enim primùm, Quid verba ipſa Loci per ſe flagitant, Quid & Eccleſia Chriſti ſemper cenſuit; Aſtque, *Non eò loquitur Author ille ad eum modum, ac ſi Chriſtus antequam in Cœlo exaltatus eſſet, Sacrificium Suum per mortem conſummaſſet*, C. R. p. 294. Jam obiter verò meminerit heic Lector, iſtud, *non ad eum modum*, eſſe lepidulo huic Capiti φίλλω λάξιν, haut amplius verò nunc ſignificare, quam *non loquitur ſic.* Alterum verò illud, *Non eò acſi*, nihil aliud importare, quàm *Non quòd.* Denique verò quòd *Author ille* ab eo ſemper dicatur, nullius hoc Sacræ Criticæ, ſed Malevolentiæ, atque Odii ſecreti reverâ eſſe, ínque Authoritatis ipſius (quantum poſſit, ausítque) diminutionem. Veruntamen neque ad Scabritiem locutionum ejus jam digrediemur, neque Authoritatibus etiam S. Eccleſiæ, quas odiſſe eum, & nihili facere novimus, ipſum prememus. Sed ut ipſis tamen Verbis Loci, (De quorum nativa ſignificatione vel Pueri, & quotquot literas attigerunt, ſatìs judicare

care possunt,) vim insanam inferat, omnino non patimur.

2. Illa autem sic se habent, Δι' ἑαυτοῦ καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν Δεξιᾷ. Primum igitur stigma, quod Citatori scelerato inurimus, est, quòd suppresserit Vocem ἡμῶν. Ait enim *per seipsum factam esse purgationem Peccatorum*, Sed quorum ea peccata fuerint, haut placuit ei dicere. Ad Meritum autem Christi magnificandum, plurimum interest, ut hoc sciatur; Subticuit igitur Ille. Verùm Apostolus, de Se, & ad Hebræos jam scribens, *Nostrorum*, ait; nec minùs igitur de omnibus omnium per omnia secula Christianorum peccatis accipiendus est; Purgata per Christum universa sunt. Cùm tamen, Nostra fuerint, an Sua, quæ purgavit, in dubio reliquerit Catechista; Et quò tandem hâc in parte processura sit Barjesuitica Fides, Quis ausit, quis possit promittere? Hoc igitur est Primum. Alterum, & priore immanius, est, quòd Christum quoque, quantum subdolè potest, exclusum eat ab ista purgatorum peccatorum gloria. Licèt enim Apostolus dixerit, *per Seipsum*, satis tamen obscurum illud in plebe est, atque ab Artifice Tortore, ubi volet, facilè potest aliorsum verti. Latini igitur Sermonis defectu abusus ipse, vertit istud Passivè, *purgatione factâ*, quod (Si bonâ fide, sed Barjesuitis incognitâ eâ, agere voluisset,) vertendum Activè erat, *ubi per Semetipsum peccata purgaverat*. At hoc si posuisset, jam suo sibi gladio seipsum jugulasset. Neque enim infinitam Christi gloriam ex eo encomio promovisset solùm, Sed etiam de Tempore Rei gestæ, in quo obscurando ipse nunc totus est, Claram Sententiam tulisset, Factum hoc fuisse, antequam adscenderat. Verùm istâ fraude Veterator non jam primò usus est, Nam & illa verba, Χριστὸς ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος, ἐν ῥήματι, Eph. 5. 26, est ubi ille sic reddat, *Christum Sanctificâsse Ecclesiam suam, eâ purgatâ lavacro aqua in verbo*, C. R. p. 198. Sic ut per istam versionem, non solùm suffuratus sit Principale illud Beneficium, quod, post Satanam, Barjesuitæ,

Barjesuitæ, hominibus maximè invident, ἑαυτὸν παρέλαχεν ἀντὶ αὐτῶν, Sed etiam & Personam purgantem prorsus reticuerit, Ab ipso scilicet Christo Purgationem eam factam esse, & Tempus indè, Ordinémque, crassè obvelaverit. Quod enim Paulus ibi dicit, est, Christum ità dilexisse Ecclesiam, ut Seipsum in mortem pro eâ tradiderit, quò posset eam, (Cui æternùm perpurgandæ, fælix illud Divinæ Suæ Virtutis Instrumentum, Signúmque ex Deo efficax, Baptismum scilicet, jam instituerat,) Sanctam reddere. Istud secundum est.

3. Locorum autem istorum cùm tale τὸ ῥητὸν sit, Consiliis Barjesuiticis tam ex Diametro inimicum, Eccui jam mira sunt, Si Czarkovianus sic citare ea voluerit, ut jubari tanto offunderet, quas posset, tenebras? Equidem neque nostrorum (licèt nihil mali moliantur) verbione vehementer delector, Qui hoc in loco pro Tempore Rei, satìs fidè reddiderunt, When He had by Himself purged our sins. Sed hoc nihil amplius tamen est, quàm si dixisset & heic, καθαίσας, Sed qui καθαισμὸν ποιησάμενος dicit, majus opus admolitur, vertíque hoc reverâ debuit à nostris (When He had by Himself made, (id est, ordained) the purgation of our sins.) adeóque non solùm Sanguinis Christi, in quo se obtulit, Meritum, sed & Sacramentum etiam Baptismi, quod in Ecclesia ad hoc instituerat, tantùm non nominat, sub vocabulo ποιησάμενος. Nova quidem locutio hæc est, & quæ alibi in Textu Sacro non reperitur. Quæ proximè verò ad eum accedit, illa est, *Et juvencam peccati*, (id est, *pro peccato*) *facies quotidie super expiationes*, Exod. 29. 36. Ex illius autem collatione facilè colligimus, Christum in Cruce Sua immolatum Deo Patri, victimam eam fuisse pro expurgatione peccatorum nostrorum; Phrasímq; eam Poetæ, *Cùm faciam Vitulâ*, ab ipsius Mosis ista, & longè elegantiore, *cùm facies Vitulum*, mutuatum fuisse. Quod verò apud Sanctum illum legimus, ומה לא תשא פשעי, Job. 7. 21, è Senibus disertè legitur, διατί οὐκ ἐποίησω ἢ καθαισμὸν τῆς ἁμαρτίας; neque mirum quidem ab Illis,

ante inſtitutum à Domino in Virtute Sanguinis ſui Baptiſmum, ποιήσαντ καθαισμὸν ἁμαρτίας, ad Solam Indulgentiam Dei, peccata auferentis, referri; Sed à Nobis nunc, ut ad ipſius Medii, à Chriſto inſtituti efficaciam referatur, atque ut καθαίσας quidem, deſignare in Chriſto dicatur Purgationis peccatorum noſtrorum Meritum, quod operatus eſt, Sed καθαισμὸν ποιησάμενος, Purgationis hujus Opus ipſum, & Sacramentum, quod Chriſtus hujus Rei cauſsâ celebrari ordinavit, Haut omnis Barjeſuitiſmus impedire poterit, nedum, ut tam fatuæ Negationi Catechiſtæ, *Non eò, ac ſi*, quicquam deferatur.

4. At quid ſi ſolidâ ratione Negationem ſuam communiat? Id ſi, obtinebat, cum Bono Deo. Pergit igitur, ac ſi jam obtinuerit, *verùm ad eum modum loquitur, eò quòd Modus expiandi, & purgandi peccata, ex quo Chriſtus à mortuis excitatus, profectus eſt in Cœlum, & illic Seipſum pro nobis obtulit, perfectus & abſolutus fuit*, C. R. p. 294. Utere igitur jam auribus, Lector, Attende ſodes, quid aiat, *ità loquitur Apoſtolus, eò quòd*. Ergò, Sequi oportet Paulinum illud ex hoc, quod ipſe ait, &, *Quia Modus expiandi peccata, ex quo Chriſtus obtulit Se, perfectus fuit*, Ergò, *Chriſtus, per Semetipſum purgatione peccatorum noſtrorum factâ, conſedit ad Dextram Dei*. Utere verò jam & Oculis, & Animo, & Arte, ſiquâ polles, & dic, Ecqua hæc Conſequentia? Certè, Stupenda, & verè Barjeſuitica, Reverâ enim nulla. Quin è contrà potiùs, Ex eo Apoſtoli ſequetur fortaſſis Catechiſtæ hoc, Et *Quia Chriſtus, ubi purgârat peccata noſtra, ſedit ad Dextram*, ergò *Modus expiandi peccata, ex quo Chriſtus obtulit Se, perfectus fuit*. Sed hinc jam novarum Quæſtionum nobis creatur neceſſitas. Nam ſi ex Apoſtolici dicti ſenſu, (quem & verba ipſa, & Nos damus) ſequatur id, quod à Barjeſuita nunc obtruditur, Quantâ cum impudentia animíque impotentia excidit ei futile Suum, *non eò ac ſi, verùm eò*, Sic ut ille pro Conſequente ponat, quod eſt Antecedens, & pro Antecedente, quod eſt Conſequens? Cohærentiam utcunque cùm tantam

tam habeant Duæ hæ Sententiæ, ut quod Apoſtolus primò, quod & ipſi nunc dicunt, neutrum ſubruat alterum, Sed ſine pugna inter ſe, pariter ſtare poſſint, Potuiſtne quicquam ſtultius excogitari, quàm quò confirmet Negativum Suum, *non eò ac ſi*, quaſi per antitheſin inferre, *eò quòd modus*, quod tamen vel nihil ad rem priorem, vel certè nihil contra eam facit? Porrò autem quærimus etiam, cùm dicat, *Ex quo Chriſtus profectus eſt in Cœlum*, quomodo Se accipi vult? Si enim *ex quo tempore*, prorſus quidem adnuimus: Nam modus expiandi peccata noſtra & ante illud tempus, (in Morte enim Chriſti inſtitutus) & ex eo tempore etiam, abſolutus & fuit, & eſt, & æternùm erit. Verùm ſi intelligi ſe optet, *ex quo effectu*, ac ſi non antea abſolutus fuerit Modus iſte quàm Chriſtus adſcenderat, tam gratis ab eo dictum hoc cum faſtidio reſpuimus; Nihil aliud enim eſt, quàm inſipida, atque per odioſam cramben repetita, Petitio Principii.

5. De Modo tamen expiandi peccata cùm ſic philoſophetur, Chriſtúmque καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ποιησάμενον, interpretetur per hoc, quòd præſentando Se Patri curaverit, ut Modus ille expiandi perficeretur, Quæramus jam inſuper neceſſe eſt, Perficeretur à Quo? Ab Alio aliquo? An, à Seipſo? Nam ſi à Seipſo, cur non dicit, *per Chriſtum perfectus eſt ille Modus?*) Cur quaſi exponendi ſui cauſsâ adſuit, *hoc eſt, id factum eſt?* C. R. p. 294. τοῦ τῆς ἐξαπάτης! Exponat enim jam & hoc, Quid eſt, *hoc eſt?* nimirum, modus expiandi peccata abſolutus eſt per hoc, Quia *id factum eſt*. Etiam & hoc denuo? *Factum eſt?* Sed, à Quo? Quin clarè eloquatur; Fecítne hoc Chriſtus ipſe? An, Alius quiſpiam? Verùm moleſti nimiùm homini ſumus; Non placet enim, ut Chriſto hæc ipſe, Qui Chriſtum nunc ſpoliatum eat, Nobíſque ipſis ea arrogatum, tam multa, tam magna, tam exertè attribuat. Sed neque Sic abibit tamen. Audiamus igitur quid factum eſt; *Id, quo nos ad amplectendam peccatorum remiſſionem, quam Deus nobis obtulit,*

movemur, Ibidem. Sed quid id eſt? Etiámne in faucibus adhuc hæret? Certé. Tam malè enim Pelagio hoc olim ceſſit, ut quibus nunc verbis proferatur, haut ſciat vafer. Verùm, Quid opu'ſt pluribus? *Id factum eſt:* atque *Nos movemur ad amplectendum*. Et nónne hoc eſt, Chriſtum per Semetipſum purgaſſe peccata noſtra? Quòd ſi nondum credamus, quia nihil in hiis Chriſto adſcribitur, hem mantiſſam, *& Chriſtus poteſtatem habet nobis dandi reipsâ peccatorum remiſſionem*, C. R. p. 294. Abundamus igitur jam, duo hæc fulcra ab eo nacti, *Moveri nos ad amplectendum*; & *Chriſtum poſſe dare*. Satíſque nunc, & Super, probavit eo modo purgaſſe Chriſtum Peccata noſtra, & per Semetipſum purgaſſe ea, *poteſt enim Ille*; &, *Nos movemur*. Et jam Cauſſam hanc, quæ imbelli Pelagio antè tam miſerè periit, (Ad eam autem nunc digredi, atque ea heic repetere, per quæ Britannicus Hæreticus Patribus vapulavit, non eſt Critici hujus Inſtituti:) Quis non videt vel ex hoc textu, Barjeſuitam vincere?

Sect. LV.

1. *Socinini infeſtiores ſunt Meritо Mortis Chriſti, ejúſque Satisfactioni, quàm Pelagius.*
2. *Qui Chriſtum agnoſcunt Redemtorem, Eum & Deum agnoſcunt.*
3. *Conſecutiones è SScripturis ſub qua conditione admittendæ ſint.*
4. *Generales Exceptiones contra Opinionem particularem frivolæ ſunt. Vocabula non extantia in SScripturis in Theologiam rectè admittuntur.* Mereri. Satisfacere.
5. *Chriſtum meritum eſſe Salutem noſtram, & ſatisfeciſſe pro Nobis, nulli Scriptura repugnat.*

9. Δικαιώμενοι. *Participium Præſens Paſſivum habet Vim Futuri. Gratuitum.* Ἀπολύτρωσις.

7. Δωρεὰν.

7. Δωρεάν. *Remissio gratuita ut stet cum Christi Satisfactione.*

8. *Remissioni Gratuitæ adversatur Satisfactio, Si per nos præstetur, sed non, quâ per Christum. Parabolæ.*

9. *In Liberatione nostra per Christum pariter stabunt, Deo Satisfieri, & Gratuitò nobis remitti à Deo.*

10. *Ratio nostra in Divinis ut cæcutiat. Mors Christi, vel ad momentum, valuit contra æternam Mortem omnium.*

11. *Quid velit per* Ostendere. *Immensitas Gratiæ Dei erga Nos. Christi Satisfactio Ultronea erat, non exacta.*

12. *Dogma de Satisfactione Christi, Incentivum est ad Pietatem, Desperatio ejusdem portam patefacit omni Improbitati.*

13. *Quàm pessimâ fide Barjesuitæ SScripturas tractent. Quàm pernitiosa iis sit Opinio De Satisfactione Christi.*

14. *Caussa sine qua Non. Christi Mors, si ad Resurrectionem Via dicatur, nec Prima, nec Proxima erat.*

15. *Charitatem Dei maximè reluxisse in Morte Christi, fraudulenter agnoscunt. Mori non potuit, nisi voluisset: Resurrexit, ex necessitate Naturæ suæ.*

16. *Ostendere. Christum nobis Doctorem, atque Exemplum Justitiæ faciunt, sed non Authorem Salutis.*

CHristum mortuum esse, Credunt Barjesuitæ, si Barjesuitis credimus. Credunt verò hoc & Dæmones: Súntne verò ii ex hoc Christiani? Christum pro nobis mortuum esse, Mortéque sua satisfeciſse pro peccatis nostris & Salutem nostram meritum esse, Christianos omnes vulgò credere Barjesuitæ ipsi fatentur, licèt ipsi ità non credant: Súntne igitur ipsi De numero Christianorum? Neque verò non credere hæc contenti, toti etiam Christianitati convitiantur ob hoc, propter tam *fallacem*, &

erroneam, & admodum pernitioſam Sententiam, Cat. Rac. pag. 227. φεῦ τῆς τυφομανίας! Sed danda utcunque eſt miſellis hæc venia: Ex alio enim Capite Illi Chriſto Merita ſua nunc abjudicant, quàm quo à veteribus Hæreticis olim πλουτεκτηθῶσι Se paſſus eſt. Vel ipſe Pelagius, Quem, quâ Hæreſin ſapit, Barjeſuitæ totum epotârunt, non minùs quidem à Juſtificatione noſtra Chriſtum excludere ſatagit, neque eam Divinæ Gratiæ deberi ſinit, ſed libero noſtro Arbitrio adſerit. Verùm Quorſum hoc Ille? Non tam eo conſilio, ut Chriſtum deprimat, minuátve, quàm eo potiſſimùm, ut Naturam noſtram elevet, Cœlóque inſerat. Iſtud eſt, quod ab eo imprimis hâc in parte agitur: Neque igitur ille veniam peccatorum noſtrorum Chriſto ſurreptum it, neque aliunde haberi eam quàm ex Chriſti Beneficio vult, Juſtitiam utcunque noſtram, vitæque Bonitatem nobiſmetipſis addixerit. Sed Barjeſuitarum jam alia, & deſperatior Conditio eſt. Ità enim iis adverſùs ipſum Chriſtum, quâ Chriſtus eſt, pugnare incumbit, ut niſi expoliare ipſum, & (Tertulliani verbo) *nullificare*, quantum ad hoc, poterint, pereundum ipſis funditus ſit.

2. Quid ità veró? Quia Naturam ei Divinam adimere jurarunt Titanes hii, atque Arianis omnibus, (Quos & ipſi naſo ſuſpendunt,) infinitùm Arianiores, à Præternitatis (ſic enim diſtingui nunc volunt) conditione, atque à Perſona aliqua Deitatis excludere Eum, jam à principio apud Se tam peremtoriè decrêrunt, ut ſi Salutis noſtræ Meritum, aut pro peccatis noſtris Satisfaciendi facultatem in Eo agnoſcere jam cogantur, eâdem operâ & Semetipſos tum Ἀντιχείσυς, tum & Θεομάχυς eſſe, agnoſcendum foret. Ratio eſt, quia, ut Pſalmiſta, *Frater* (id eſt, homo quivis alius,) *non poteſt redimendo redimere Virum*, (id eſt alium hominem,) *neque dare poteſt Deo Redemtionem ejus: Pretioſa* (ſupra facultatem humanam) *erit redemtio animæ eorum. Et ceſſabit* (ab hoc homo) *in ſeculum*, Pſal. 49. 7. Veriſſimèque jam hoc dicitur, De Vitæ Præſentis Statu mortali; Quantò magis de Futuræ,

turæ, atque Æterno? Si admiserint igitur *hii*, Christum redemisse Humanum Genus, & Satisfactionis esse Deo pro nobis, nobisque ex Deo Salutis Authorem, Quid hoc erit, nisi admittere in Christo, (quod hactenus semper inficias ierunt,) Esse eum non Hominem solùm, sed & Verum atque ex Natura sua Deum, Ejus enim Rei Authorem, quæ Deo solùm, atque Homini nemini competere potest? Durum quidem telum iis hæc Necessitas; sed jacta est alea, Stabitque jam Sententia iis, Salutem potiùs nullam habere certis, quàm ex Christi fonte haurire, Esa. 12. 3, & Redemptionem omnem respuere, quæ ex Eo Redemtore accersenda sit. Atque hinc est, quòd Pelagio jam longè Πελαγιάτερι facti, ádque Judaismum ipsum planè relapsi, Christum quidem nomine tenus admittant, verùm neque ut Largitorem gratiæ, neque etiam ut à Peccatis Liberatorem, Sed ut Doctorem tantum, Atque Exemplar Justitiæ.

3. Ibi igitur jam cùm pedem fixerint, interest ipsorum, ut Quocunque modo Rem suam, Coloribus, Captionibus, Contumeliis, Corruptelis quibuscunque, Sibi statuminent. In Argumentum igitur erroris, Quem Catholicæ Sententiæ intentare ausi sunt, gladiolum produxerunt, *Ξίφιον* quidem, sed utrinque plumbeum & sauciandi exortem, solísque convitiis, quibus satis inungitur, non imparem. Sic enim digladiatur Catechista, *Quòd fallax sit, & erronea, id hinc perspicuum est, quòd non solum de ea nihil extet in Scripturis, verùm etiam Scripturis & Sanæ rationi repugnet*, C. R. pag. 228. Acumen autem aliquod, præter Sophisticum, in neutra hac acie est. Primam enim partem quod attinet, *De ea nihil extare in Scripturis*, Pauli exemplo, caventis Sibi à Primo eorum Parente, ἐπὶ τῇ Σατανᾶ τὰ νοήματα ἀγνοῦμεν, 2 Cor. 2. 11. & Nos, ipso jam in vestibulo scisciamur, *De ea* cùm dicar, De qua Se dicere, intelligi vult? De Sententia ea, Seu Re ipsâ? An solùm De Voce seu Notione ea? Objicitne, Nihil extare in Scripturis, quod Dogmati huic De Merito & Satisfactione Christi confirmando sit? An,

nomenclaturas eas, *Meritum* atque *Satisfactionem*, nuſquam extare? Per fraudem quidem egregiam (Quarum pleniſſimus eſt,) Ille ſub crepera hac Phraſi, *nihil de ea*, proponere hoc elegit, quò poſſint incauti Lectores vel ad ipſius Rei, Sententiæque abnegationem indè inclinari. Diſertis autem verbis haut auſus eſt ità dicere, propter manifeſtiſſimam tot Locorum Authoritatem, Quæ eâ de Re reperiuntur. Ea autem extare in SScripturis cùm negitari non poſſit, facit tamen vafer, quod poteſt, cauſſatur, non eſſe eas perſpicuas SScripturas, vel Conſecutiones ſolummodo eſſe ab Orthodoxis nexas, Quas admittere tamen æquum eſſe, cùm nec illud inficias ire auſit, Scrupulum tamen hunc non ſine peſſimo dolo injicit, *Modò è Scripturis neceſſariò aſtruantur; vim enim nullam pro certo habere eas ubi Scripturis repugnant.*

4. Huc igitur nunc devecti cùm ſimus, Critico nihil hâc in parte reliquum eſt, quod porrò adſtruat. De Merito enim, & Satisfactione Chriſti tam felices multorum lucubrationes extare meminî, è SScripturis tam nervosè perſpicuéque aſtructas, ut contra Sententiam ipſam, quod opponant, præter generales iſtas exceptiones per dolum hunc nexas, nihil habeant Barjeſuitæ. Sed nec quicquam reverâ habent, quod in aliquem Exceptionum Suarum contra nos juſtificandarum colorem objicere nobis poſſint; Sed hoc ſolùm dolo contenti abeunt, quòd ſtolidorum Suorum Aſſeclarum animos, per ejuſmodi Exceptionum mentionem, perterrefaciant, & vel ſuſpicari ſaltem cogant, nè *Conſecutiones* iſtæ Catholicæ (Quas ab Orthodoxis *nectî* aiunt ipſi, Qui nihil nôrunt, niſi fraudes nectere,) aut SScripturis repugnent, aut certè è SScripturis ad Sententiæ noſtræ Corroborationem non neceſſariò adſtruantur. Jam verò ſi cavillentur, iſtud *(non extare in SScripturis)* accipi debere de vocibus ſolùm, quàm ridiculum hoc effugium, & ſcuticis ſolùm digna res erit! E Latio enim cùm natæ illæ voces ſint, *Mereri* que & *Satisfacere*, è quibus derivantur, Vocabula ſint tam merè puréque Latina, ut nec Græcia omnis, nec etiam Judæa,

Judæa, verba, vel in Dialectis Suis, Duo habeant, quæ iis in adæquato prorsùs sensu, respondeant, Ecquid jam, ubi Rei ipsius, sive Sententiæ probationes abundant, potest Κοπιαστέρως objici, quàm In SScripturis (Hebræis enim illis, Græcísque,) Latina Vocabula ea non extare? Verùm hoc genus cavillis Res omnis Barjesuitica stat, caditque!

5. Ad alteram igitur partem nunc transeamus, quâ Catholicam Sententiam Repugnantiæ cum Scripturis tam atrociter incusant: Sic enim pergit, *Ad eum modum Scripturis repugnant*, C. R. pag. 228. Hem! Quid audio? *Repugnant?* In Plurali? De quibus igitur accipiendum est hoc? Opinor eum jam non de Personis dicere, sed de Consecutionibus illis, quas è Scripturis nexas modò dixerat. Illæ verò Quæ? Quas ab initio ipse proscripserat, *Christum Morte suâ Salutem nobis meritum esse, & Christum pro peccatis nostris plenariè satisfecisse.* Agat igitur, atque hiis in anteceſsum denuo præfixis, procedat, ubi volet. *Ad hunc modum Scripturis repugnant, Quòd Scriptura passim Deum peccata hominibus gratuitò remittere testentur, potissimùm verò sub Novo fœdere*, Cat. Rac. pag. 228. Atque hæc illa jam Repugnantia, in quam sic detonare ei visum est, ut duplicis quidem pugnæ prætextu gravatum eat eas Consecutiones; Primæ, Quia Christo hoc attribuunt, quod SScripturæ servant Deo: Alterius, Quia Christi Meritis & Satisfactioni imputant, quod in gratuita Dei remissione SScripturæ collocant. Quàm feliciter ergò nunc hæc, & præter spem! Verendum enim in tanto strepitu erat, nè Consecutionibus nostris SScripturas ille perspicuas objiceret, atque ex Diametro contrarias, *Christum Morte suâ Salutem nostram non esse meritum, & Christum pro peccatis nostris non satisfeciſſe.* Sed, nihil tale: In portu navigamus. Qui tanto boatu Scripturas crepat, adversùs Consecutiones nostras, jam Consecutiones solùm suas in arenam protrudit, statímque concluſum vult, Quia Deus, Ergò, non Christus: Et quia gratuitò, Ergò, non ex Christi merito. Sed quàm ina-

inanem hanc σκιομαχίαν Socinulis Suis ut placeat, illudátque, ipſe ſubornârit Sibi, & quàm ficto, futuliſque umbratilis quidem, veréque nullius pugnæ crimine noſtros onerârit, jam mox (σὺν Θεῷ) parebit. Sed interea temporis iſtud referat; Conſecutiones Conſecutionibus arietare, atque in eo conflictu, Noſtris opponere (ſi placet) Suas, Priſcis Heſternas, Chriſtianis Barjeſuiticas, Catholicis Socininas, & Pæana tamen ſibi canere, Déque Adverſariis per SScripturas devictis triumphare in Polonia & magno Ducatu Lituaniæ, & mutato tandem habitu, tranſcurrere in Britannias, ibíque coram Magno Monarcha Pyrgopolinicíſſare, jam hæc lemniſcatiſſima ſemper erit mihi, ſed extremæ ſolùm Dementiæ, atque inauditæ Impudentiæ, Victoria!

6. At quid interea tanto Victori reponimus? Negamúſne ei, *SScripturas teſtari, Deum peccata Hominibus gratuitò remittere?* Toto Cœlo abſit; Toto enim corde adſerimus hoc, & proni veneramur. SScripturas tamen illas, è quibus ille Conſecutiones ſuas, noſtris advorſitrices, ducere prætendit, non inſalutatas præterire decernimus. Aliquid enim eſſe (Me Fidejuſſore) oportet, quòd totas pagellas alibi, ubi minùs opus eſt, Citationibus Suis opplere, Catechiſticâ brevitate non obſtante, nil veritus, hîc, nè verbulum tamen aliquod nunc citaverit, Sed in margine ſolùm ſuo Locorum aliquot numeros adſcripſerit. Eorum autem Primus eſt, è 2 Cor. 5. 19. Sed quibus verbis? Hiis, *Deus erat in Chriſto mundum reconcilians ſibi, non imputans illis delicta eorum*, Sic Paulus ibi. Fruſtráne igitur, temeréve prænonui de dolo? Jam ipſa hæc verba vel recitari à nobis, abundantem cauſſam dicit, cur ipſe qui notârit, nè citaverit tamen. Nil enim aliud fuiſſet, quàm ſibi inimicas manus inferre. Annon ipſius Conſecutio erat, *Deum remittere, & ergò non Chriſtum?* Et quomodo nunc id probet, videtis. *Quia Deus erat in Chriſto mundum reconcilians ſibi*, Jámne Chriſtus excluditur, cùm niſi in Chriſto fuiſſet, Deus non reconciliaſſet? Rurſùs, ipſius erat, *gratuitò Deum remittere*;

tere; *Ergò non propter Merita Chriſti*: & hoc probat, *Quia Deus non imputat Hominibus peccata*; Sed & hoc eſt, *Quia in Chriſto*, & hoc eſt, propter ipſius Satisfactionem. Appinxit verò & alterum Locum, Prioris, (utì opus eſſe videbat,) Subadjuvam: Ille autem eſt è Rom. 3. 24, 25. Et illius Loci verba ſunt, *Juſtificati gratis gratiâ ipſius, per Redemtionem, quæ in Chriſto Jeſu: Quem propoſuit Deus Propitiatorem, per Fidem in Sanguine ipſius.* Annon & ex hiis jam gemellæ ejus Conſecutiones egregiè ſtabiliuntur? Nam, *Qui peccârunt omnes, atque gloriâ Dei deſtituuntur*, ver. 23, Sunt tamen δικαιούμενοι, *Juſtificati*, (Seu potiùs, *juſtificandi*, hoc eſt, *Juſtificari poſſint*; Ita enim alicubi notavi per plurima Exempla, Participium illud Præſens Paſſivum, vulgò poni in N. T. loco Futuri Latini in *Dus*: Adde igitur hiis &, τοὺς ἁγιαζομένους, Heb. 10. 14,) gratis, (neque id Solum, ſed per exegeſin etiam ex abundanti additur, τῇ χάριτι, id eſt,) *ex gratia Dei*, putà per ſolam ejus gratuitam benignitatem. Reté. Quid ergò ampliùs volumus? jam vicit Barjeſuita. Vicerit verò. Nos autem volumus & id, quod ſequitur, Tam enim gratis ſunt Juſtificandi, Sed tamen διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ. Juſtificatio igitur nulla eſt, niſi in Chriſto, Chriſtúſne ergò excludendus à Juſtificatione noſtra per Deum eſt, ubi Deus ipſe non eſt, niſi per Chriſtum? Et quàm gratuita cunque, niſi per Chriſti ἀπολύτρωσιν ea nulla eſt. In eo autem vocabulo non ſolùm eſt Pretium Redemti, τὸ λύτρον, Sed & illius quoque Pretii, hinc Solutio, illinc Acceptatio: Atq; in hiis conſiſtit Satisfactio. Poterítne ergò gratuitum illud excludere hanc Satisfactionem? Sic ſuo miſer indicio ſorex iſte perit!

7. Quin igitur Repugnantiam omnem, tam impuro ore jam térque quatérque nobis objectam, ſiqua reverâ heic eſſet, non in noſtras Conſecutiones è SScripturis illis ductas, ſed in ipſas SScripturas eas, è quibus duximus illas, Chriſtíque Meritum & Satisfactionem irrefragabiliter concluſimus, cudere Se fateatur. Ipſis enim in Locis iis, utraque hæc ῥητῶς habentur: Quod Barjeſuitæ volunt,

volunt, *A Deo ipſo remitti peccata*; *Gratuitò etiam remitti*. Sed & quod nos, *A Chriſto remitti ea, per ipſius Meritum, & Satisfactionem*. Et à Repugnantia tamen omni SScripturas (quas Barjeſuita nec directè insimulare auſus eſt, nec expreſſè citare) nos ultrò, faciléque liberamus. Δωρεὰν enim, quod hâc in re dicitur, ſignificat Benefactorem, Suâpte ſolùm Bonitate permotum, Suâque ipſius inductum gratiâ, Beneficium Suum gratis, déque ea ſola gratia, præſtare, nullâ prorſus ex ipſo Beneficiario præeunte Cauſſâ, nullâ Ratione Deum, præter illius Miſeriam, & Suamipſius Miſericordiam, movente, vel inclinante, nedum promerente. Atque hinc vocabulum hoc, etiam in Catachreſtico uſu, è Senibus Pſal. 35.19. citatur ab ipſo Chriſto, ἐμίσησάν με δωρεὰν, Joan. 15.25. Quia juſtæ Cauſſæ ex ipſo nè tantillulum Oſores ejus acceperant unquam, cur oderant. Jámque noſtra hæc omnium conditio eſt; Quicquid nos reportamus à Deo, δωρεὰν haberi dicimus, Quòd miſereat noſtri; Quòd remittatur nobis; Quòd Reconciliemur, Juſtificemur, Servemur, Quantum è Nobis, gratis hæc fiunt omnia, meritúmque noſtrum omne penitiſſimè excluditur. Unde & ipſam Remiſſionem à Cyrillo Hieroſ. abſolutè appellari δωρεὰν, notavi ad Lexicon meum, è Catech. ſecunda, atque τὸ δωρεμαῖον, è Catech. 13ª, Sed Motus interea Divinos apud Se, Rationéſque, quas intùs Sibi quaſi Domi ſuæ, cum Chriſto ſuo, hoc eſt, cum Seipſo, (nam, *Ego in Patre, & Pater in Me eſt*, Joan. 14.11.) habet Deus, hæc nihil turbant, tangúntve. Quæcunque igitur Dei Patris fuerit εὐδοκία, Matth. 11.26. in Deo Filio, Hominis Filio facto, ἐν ᾧ εὐδόκησα, Matth. 3.17, ut ab Eo noſtrâ cauſſâ præſtita, Satisfactoria apud ipſum forent in noſtram Liberationem, & Meritoria in noſtram Salutem, Hiis ità inter ſe condictis, nihil impedientibus, Liberatio, Salúſque nobis vel maximè gratuitæ ſunt: cùm ex infinita Gratia & Benignitate fuerit, etiam quòd Chriſtum Redemtorem, Satisfactorem, Servatorem nobis indulſerit.

8. Adſumentum igitur ipſius quàm inane prorſus, ineptúmq;

eptúmque ſit, & præter Sophiſticam Captionem nihil in Se habeat, vel luſcis jam parebit: nam quòd annectat, *At Remiſſioni gratuitæ nihil adverſatur magis, quàm Satisfactio,* Veriſſimum hoc in Se, pariter atque falſiſſimum in Catechiſta eſt. Hominibus quidem Remiſſionem gratuitò indulgeri à Deo, & tamen Homines ipſos ità Satisfacere Deo, ut Ille de jure remittre teneatur, implicarent hæc acerriméque pugnarent: Sed Deum, ex ſua ipſius intima Gratia, in Filio ſuo τῷ ἰδίῳ πνεύματι, ſic noſtri miſertum eſſe, ut & Filius ipſe voluerit Seipſum ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων dare, 1 Tim. 2. 6, & Pater Juſtitiæ ſuæ ſatisfactum eſſe per Merita Filii voluerit, atque in illo nobis, vel immerentiſſimis uſque reconciliari, nulla in hiis Adverſatio, Pugna nulla eſt, Sed Suaviſſimè omnia Sanctiſſiméq; ſibi coincidunt. Nec quicquam igitur promovetur ei Res Sua, etiam ex eo, quod infertum quoque in margine ſuo eſt, ex Eph. 2. 8, *Gratiâ eſtis Salvati, per Fidem:* nam & nos hoc ipſum jam diximus, ſempérque dicemus, Servamur per Solam Gratiam: nè hilum enim ex Nobis eſt, quod conducat ad noſtram Salutem. Sed tamen Servamur per Fidem; per Fidem ſcilicet à Deo ipſo conceſſam nobis in Chriſto Jeſu, Qui Patri pro nobis Satisfecit, Salutémque eam nobis meritus eſt, *in Sanguine ſuo*, ver. 13. *Per Crucem ſuam*, ver. 16. Quantò minùs igitur juvatur per Parabolicum illud, quod cæteris ſuperſtruxit, è Matth. 18. 23? Nam & Parabolicum eſt, nihilque, præter id, ad quod à Chriſto inſtituitur, (Neceſſitatem ſcilicet ut & nos aliis remittamus,) probat, Et de plenaria Debitorum deletione non inſtituitur ſed de Sola remiſſione fœnoris, Dimiſit quidem Dominus ipſius eum pro tempore, ſed remiſit ei nihil, niſi τὸ δάνειον, ver. 27, quod à nobis rectè vertetur, Forgave him the lone. Atque indè eſt, quòd licèt Debita ſemel remiſſa nunquam redeant, ex nova tamen offenſa, Dominus ille ad ipſius Debiti (antè non remiſſi) perſeveram exactionem ſtatim rediit, ver. 34. Hâc igitur à Cauſſa alienum ſatis hoc eſt.

9. De-

9. Denique & in Argumentatione ipſius, quam ex prædicta ea Parabola extruxit, prior ille Paralogiſmus cuiquam, oculis ſuis utenti, planè relucet. Cùm enim aiat, *Cui Creditori ſatisfit, vel ab ipſo Debitore, vel ab alio, Debitoris nomine, de eo dici non poteſt verè, Eum Debitum gratuitò ex ipſa gratia remiſiſſe*, Cat. Rac. pag. 229: eandem ludit operam, ludóſque facit improvidos ſuos Auditores, Deum cum hominibus tam temere comparando, nullámq; differentiam inſtituendo inter hoc, quod Chriſtus Θελήσεως cum Patre ex Divino ſuo Decreto facit, & quod in Foro fieri ſolet, atque à quovis è trivio. Diſcant igitur hii homines (vel jam moniti) Duas diverſiſſimas Relationes, tam profano auſu, non inter Se confundere; Sed cùm gratuitam Remiſſionem dicunt, reſpectum ſolum habere ad inter Deum, Hominémque, quàm Ille ſit omnium indigniſſimus, Ille indulgentiſſimus: Cùm verò Meritum dicunt, ſolùm Deum intueri & Chriſtum, ut ipſe Patri ſatisfecerit, cùm nos nequiremus, eóque pacto Miſericordiam Ejus nobis ità impetraverit, ut & conſtabilierit Juſtitiam. Quanquam nec inter Homines ſolùm abſolutè verum eſt, quod ille nunc negat verè dici poſſe in re Debiti. Ponamus enim, Creditorem Filio ſuo, aut cuiquam alteri, privatim porrigere, quod ille in publicum prodiens pro Debitore hoc exolvere poſſit, velítque: Ponamus denuo, Eſſe Aliquem qui Solutionem Debiti è Seipſo præſtare voluerit pro de duobus graviſſimè obæratis Uno, Creditorem autem ipſum aſſignare Unum hunc, ſed alterum excludere, qui Solutionis ejus Beneficio fruatur, & liberetur; Jam ex Prima Suppoſitione, verè dicitur Creditor gratuitò remiſiſſe hoc debitum, de quo tamen ſatisfactum ei in foro eſt: E Secunda etiam verè dicitur, De Sua ſolùm gratia liberaſſe hunc Debitorem. Utraque verò horum junctim, plenéq; locum habent in Hominum per Chriſti Satisfactionem Liberatione.

10. Veritus igitur Sibi Veterator hic, Se ex hujus repugnantiæ prætextu parùm proficere poſſe, aliam etiam à principio ſuccenturiavit, huic quæ adminiculo ſit, adeóque

que ex gemina, satis infirma cunque, saltem ut una fiat firma, atque per unitam vim aliquid valeat. Eam autem ducit à Ratione, cæcâ quantumvis illâ, corruptâque, sed Barjesuitarum Solâ Divâ, Ducéque primariâ, Qui oculis hiisce suis nycticoracinis pollicentur sibi Se SScripturarum, Fideíque & Theologiæ Solare jubar ritè æstimaturos. Pro Solenni igitur audaciæ Suæ formula exclamat, *istud quidem Rationi repugnare, hinc perspicuum est*, C. R. p. 229. Agat verò, videamus hanc Perspicui Doctoris elucidationem. Ea autem est, *Quòd sequeretur, Christum, Si Deo pro peccatis nostris satisfeciſſet, æternam mortem subiisse.* Sed lentiore ut pede festinet, præcipitem Magistrum rogamus. Unde sufflaminetur autem, opponimus ei nostrum *non sequeretur.* Negamus igitur ei Majorem Propositionem suam. Redigatur scilicet in formam Syllogisticam, & sic se ea habebit; *Qui Deo pro peccatis Hominum satisfacit, æternam mortem subit: At, Christus æternam mortem non subiit:* Ergò, *Deo pro iis non satisfecit.* Jam ille quidem satis prævideràt, Propositionem eam repellendam esse, ideóq; confirmare sperabat per ejusdem farinæ alteram hanc, *Cùm constet pœnam, quam Homines peccatis meruerunt, æternam mortem esse*, C. R. pag. 229. Et constat hoc quidem. Sed illud tamen ex hoc non sequitur: De Consequentia igitur nondum constat. Licèt enim Hominum, atq; Peccatorum Pœnam de jure æternam mortem esse oportebat, Christi tamen, non modò non Peccatoris, verumetiam non meri Hominis, sed (ringantur quantum volent Socinuli) veri Dei, Mortem, ad quàm minimum cunq; temporis momentum fuerit, Deo tamen satiorem, Deíq; Justitiæ æternâ Hominum omnium morte accommodatiorem, adæquatiorem, acceptiorémque fuisse adserimus: Unde factum est, Christum mortem æternam non subiisse, sed sustulisse. Mutamus igitur ei Majorem eam Propositionem, ejúsq; loco castam verámq; aliam, nec à Barjesuitis tamen ipsis abnegandam, sufficimus: *Qui Deo pro peccatis Hominum satisfacit, præstare aliquid oportet Justitiæ Dei æternâ Hominum morte acceptius.* Adsumimus au-

autem, *At Chriſtus moriendo id præſtitit:* Ergò, *Satisfecit.* Minorem autem noſtram ſi illi negandam Sibi eſſe duxerint, in procinctu ſtamus, quandocunq; vocaverint, confirmare eam porrò paratiſſimi.

11. Sed ſupereſt ei fibra ex priore Ratiuncula. Addit igitur, *Dein conſequeretur, nos Chriſto, quàm Deo ipſi devinctiores eſſe*, C.R.p.229. Reſpondetur autem à nobis, Nec Sequi hoc; nec Conſequi. Nõ Sequi, Quia quicquid Chriſto ob hoc devincti ſumus, & Deo ipſi ſumus, Ipſe enim Deus eſt, Patérq; & Ipſe Unum ſunt, Joan. 10. 30. Nec Conſequi etiam; nam id, quod ſubjunxit pro ratione *quippe qui ſatisfactione multum gratiæ nobis oſtendiſſet*, & Captioſè, & Futiliter ab eo poſitum eſt. Captionis eſt, nequid dicam aſperius, De re tanta, tam ſpretim, pérq; tantam μείωσιν dicere, *multum gratiæ:* Quæ immenſa quidem in ſe infinitáq; eſt, Sed nunc à Barjeſuita, propter infidelitatem, quantum poteſt, arroſa, imminutáq; eſt: Geminum etiam huic eſt, dicere, *oſtendiſſet*; nam hoc à Scævolis hiis Nullifidiis ſiniſtrè tantùm intendi videtur, quaſi de gratia ſimulata ſolùm, ínq; Speciem prætenſa, ſed non exhibita, aut reâpſe præſtita. Futilitatis autem elenchus eſt, quòd huic de Chriſto tam faſtidioſè à Se dicto, aliud ex adverſo tam temerè de Deo opponat, *Chriſtum Satisfactione multum gratiæ oſtendiſſe; Sed Deum, exacta Satisfactione, nullâ prorſus gratiâ Nos proſecutum fuiſſe*, C.R.p.229. Satisfactio enim hæc, quam dicimus, cùm exacta prorſùs non fuerit, neque ex Parte Dei, per Vim, neque ex Parte Chriſti præter animum, maximè verò, cùm & De nobis exactum nè Tantillum quidem fuerit, quorum unicè intereſt, Ad Summum jam non Falſitatis ſolùm, ſed & Ingratitudinis quoque, & Calumniæ Diabolicæ faſtigium conſcenditur, tam promtè vel ſuſpicari poſſe, (Quantò magis, in vulgus ſpargere?) *Deum prorſus nullâ gratiâ nos proſecutum fuiſſe.* Cujus contrarium verum eſſe, ex ipſo Rerùm Humanarum exemplo, (Quia ad rationem confugit) in Paragrapho nono ſatis indicatum eſt. Sed hoc genus Ratiocinationibus venditare ſolent Socinini Sententias Suas Paradoxas, &

Para-

Paralogisticas, fallaciæ quidem, cæcitatísque fatim in se habentes, Soliditatis autem parùm, Religionis & Pietatis verè nihil.

12. Neque dum tamen Scelesto visum est Impietatis istius rivum claudere. Præter enim hanc SScripturis & sanæ Rationi Repugnantiæ Calumniam, quam Catholicæ opinionis Errori (Si placet) hactenus inscripsit, & aliam quoque subinfert De Damno, *Quòd sit opinio admodum pernitiosa.* Atque istud quidem jam & mihi verissimè prolocutus videtur, Pernitiosissima est. Sed metuo tamen, ut conspiremus in Caussa hujus Rei, Aut, an Illi, mihíque de eadem Ratione videatur pernitiosa esse. Mutuùm igitur audiamus, Sultis; Illius primùm rationem, Nos; Pòst, & ille, Nostram. Ille verò, *Ad eum modum pernitiosa est, quòd hominibus fenestram ad peccandi licentiam aperiat, aut certè ad socordiam in Pietate colenda eos invitet*, C.R. p. 230. Sed & hujus quoque contrarium utrâque ex parte verissimum est. Ex parte enim Nostra, Cùm fecerit Christus, quod homo nemo poterat, Satisfecerit pro nobis, Qui nihil ex nobis facere possumus; Agâtque jam nobiscum, sub tam benignis, Deóque dignis Conditionibus, Fidei solùm atque Obedientiæ, Nè respuamus oblatam nobis, atque assiduè per SSpiritum suum repetitam hanc Gratiam, dantéque ipso nobis tum velle, tum facere, Nè desimus igitur Nobismetipsis, sed ut velimus jam atque faciamus, quod in nobis per ipsum est, & Salvi æternùm per ipsius Merita simus, *Scientes, quòd labor noster non erit inanis in Domino Christo*, 1 Cor. 15. 58. Potéstne esse ad Pietatem colendam alia tam ingenua, tam efficax, tam imperiosa quidem Suasio, Invitatio, Pertractio? Econtrà, è parte Socinina, Scire, Neminem non peccare, Neminem etiam in conspectu Dei justificari posse, Persuadere denique sibi, neminem esse qui intercedat, & Satisfaciat; Quid igitur narrant nobis de Fenestra aperienda ad Peccati licentiam? Jam Portam omnem, quâ ruatur ut libet, patefacit ista Desperatio: Si nulla Redemtio sit, nulla Satisfactio, (Quantò magis, quàm

Si nulla Resurrectio? 1 Cor. 15. 31.) vivamus igitur, dum vivimus; *Edamus, bibamus; Cras enim moriemur.*

13. Ad confirmationem igitur opinionis Catholicæ, *Esse Christum Redemtorem, próque nobis Satisfactorem*; & non ad Barjesuiticæ ista negantis, spectare illorum SScripturæ Locorum & jus & gratiam, quæ tamen Catechista (Quo ore, nunc non quærimus,) huc in pompam suam, Sed eâdem quâ Semper arte, produxit, vel ipsi jam Textus optimè testabuntur. Primus est, *Mortis Christi finem esse*, (Si ex Barjesuitæ verbis accipimus) *ut redimeremur ab omni iniquitate*, C. R. p. 230. Estque è Tit. 2. 4, Sed in hæc Verba, *Qui dedit Seipsum pro nobis, ut redimeret nos ab omni iniquitate.* Alter sic ab eo formatur, *Ut ex hoc seculo nequam eriperemur*; éstque è Gal. 1. 4, Sed hæc in verba, *Qui dedit Seipsum pro peccatis nostris, ut eriperet nos ex hoc præsente seculo maligno.* Tertium hoc modo extrudit, *Ut redimeremur ex vana conversatione à Patribus tradita*, & est è 1 Pet. 1. 18, Sed in hæc verba, *Scientes, quòd non corruptibilibus, argento vel auro redemti estis, ex vana vestra conversatione* πατροπαραδότου, *Sed pretioso Sanguine, seu Agni immaculati, & incontaminati, Christi.* Ultimus denique ex ipsius stylo sic prodit, *Ut mundaremur conscientiâ à mortuis operibus ad serviendum Deo viventi*; éstque ex Hebr. 9. 14, Sed in hæc verba, *Si sanctificia Legis ad tantam sanctificationem valebant, Quanto magis Sanguis ipsius Christi, Qui per Spiritum æternum Seipsum obtulit immaculatum Deo, purgabit conscientias nostras à mortuis operibus ad colendum Deum Viventem?* Nunc autem fideliter recitasse hæc singula, satis est: Lectores ipsi jam, nisi nimium occalluerunt, judicent, Ut Socinini ipsos, ut SScripturas, ut Christum tractent, & quid de iis sentiendum jam sit: De opinionis autem nostræ pernitie quid ego sentiam, illi nunc me audiant. Equidē bonâ fide profiteor, *Profiteri hac, Christum Morte Suâ Salutem nobis Meruisse, & pro peccatis nostris Satisfeciisse, opinionem esse, non ad modum sed supra modum pernitiosam.* Verùm quibus tamen? non Christianis,

Christianis, non Piis, Probísque Christi Cultoribus, Sed universæ Socinitati. Neque enim Christus vel Sic Mereri, vel Satisfacere potuisset, nisi & verè Deus fuisset. Actum igitur vel ex hac Consecutione de Barjesuitismo funditus erit. Ad hoc enim prodiit Pestis ea, atque ob hoc litigat, simulat, sudat, prævaricatur, colores omnes inducit, nervos per fas & nefas intendit omnes, Nè Christus ex Natura sua verè sit Deus. Quid mirum igitur, Si adversùs Mortis Christi Meritum, ejúsque pro nobis Satisfactionem sic paratragœdiari Christomastiges hii cogantur, atque nè operam suam omnem & oleum perdant, tam dirùm vociferentur, *Opinionem hanc esse admodum pernitiosam?*

14. Nobis interea jam & opportunitas, & animus est, regrediendi ad id, quod definitum à Catechista retrò est, tum cùm declamare cœpit contra hoc, quod Christianos non negat vulgò sentire. Sententiam ibi geminam peremtoriè tulit de Morte Christi; Primam, Nullâ aliâ prorsus de Caussa in Scripturis, tam crebræ Salutis nostræ mentione adjectâ, Mortem Christi celebrari, nisi quòd *mors via ad Resurrectionem, & Exaltationem ejus fuerit*, C. R. p. 227. *Via* autem? Hui, quàm frivolé! De SSpiritûs scilicet Dialectica est, in Salutis nostræ causssam, non modò Primariam, verùm etiam Solitariam, Mortem Christi communiter assignare, Quæ tamen, Barjesuitâ Censore, Causssa ejusdem nulla est, nisi Sine qua non; De Resurrectione verò ipsius, Licèt eam Illi αἰτιατικῶς Salutis Causssam nobis esse volunt, nè verbulum aliquod, tanquam de Causssa, facere. Atque ità quidem si Res Se verè habuerit, Quid opus erit Morte Christi? Nunquid Deus exaltare Filium suum non poterat, nisi Cruci eum priùs Discipulum daret? At in Cœlos ipsos ante Crucem exaltaverat eum, Si Barjesuitarum Expositiones admittimus, C. R. p. 130. Quod potuit igitur pro Filio furtim, non potuit & publicè, nisi per Mortis Viam? Quòd si necessarium fuisse vident, in Salutis nostræ negotio, *Via* solius rationem haberi, dicant, obtestamur, ex

quo respectu? Utrùm, viæ brevioris? An certè, productioris? Si brevioris enim, cur Moscorovius non admonuit, Ut Sepulturæ Christi ea omnia adscriberentur, Quæ de Morte ejus leguntur? via enim & Sepultura erat ad Resurrectionem, & in parte paulò, quàm Mors ejus, proximiore. Sin quò productior est via, eò sit gratior, ad exitum igitur ex Utero B. Virginis, aut certè paulò longiùs, ad ipsam Conceptionem retrocurri oportuit; nam & illa prævia Humiliationis ejus exordium erat, & in ea tamen temporis distantia, rectà ducebat ad ejus Exaltationem; Ad quam etiam sine ea, secundùm Dei Decretum, (prout mirabiliter hâc in re cavit profundus iste Magister: Secundùm illud enim, nec sine Caiaphani galli cantu potuit, nec sine Judæ suffocatione;) pervenire non potuit.

15. Quasi fessus igitur de Via hac, in alium Secessum mox se recipit. Videbat enim, SScripturas, tam infinitis in locis Salutem hominum, verbísque tam disertis, referre ad Christi, non Mortem solùm, sed etiam ad Mortis instrumentum, Crucem ipsam, Ut hoc foret, sannis Se, sibilísque omnium excipiendum propinare, si aliud ipse nihil pro nobis in Morte Christi reperire poterat, nisi *Viam ad Resurrectionem ejus.* Adsuit ergò, quod rem acu feliciter tangat, *Deinde quòd ex omnibus, quæ Deus & Christus nostræ Salutis caussâ fecerunt, mors Christi potissimùm nobis Dei & Christi charitatem ostendat, & ante oculos ponat. Sed alia aliqua mortis Christi caussa prorsus nulla est,* C.R. p. 227. Jam igitur Sapit. Sed & hæc jam impostura Suæ ipsa Epitasis quidem est, Artísque ejus Sophisticæ fastigium nobis ostendit, & antè oculos ponit. Quis enim jam non ambabus ulnis excipiendam rebitur hanc de Morte Christi Professionem? Enimverò quòd mori voluerit, hoc primò infinitæ Charitatis erat. Immunis enim Christus ab Adami maledicto, quia non Peccati ejus, licèt Primævæ Naturæ, particeps, non Solùm potuit non mori, verumetiam non potuit mori, nisi ipse voluisset. *Nemo tollit vitam à me, Sed ego ex meipso*

pono

pono eam, ipse dixit, Joan. 10. 18. Atque hinc in Quæsitis de Messia istud omnium primum Paulo est, εἰ παθητὸς ὁ Χριστὸς, Act. 26. 23, id est, Unde poterat ille mori. Verùm An poterat Resurgere, Secundum non est. Sequebatur enim hoc ex ipsa Naturæ necessitate, (Licèt Barjesuitæ ex improbissimo instituto, Resurrectionem Christi evehant, quò Mortem ejus deprimant:) Quia ut Petrus in Pentecoste, *Teneri eum à morte* ὐκ ἦν δυνατὸν, Act. 2. 24, hoc autem plus est, quàm ὐκ ἦν δίκαιον· non potuit igitur non Resurgere. Secundò autem quòd hanc ob Caussam voluerit mori, ut moriendo pro nobis Satisfaceret, eóque Pretio nos de morte in vitam adsereret, & Filios Dei faceret, rectissimè hoc ab Apostolo ad Charitatis Divinæ immensitatem referre docemur, ἰδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ Πατὴρ, 1 Joan. 3. 1.

16. Nunquid ergò non convenimus jam? Annon idem de Morte Christi, quod nos, & Barjesuitæ dicunt? Audimus eos, Divinam, nostræ Salutis Causâ, ostensam Charitatem ex Morte Christi potissimùm accersere. Cave verò credas, ô Bone, quisquis es. Prævaricantur enim in hoc turpissimè & Charitatem Divinam, non, ex verbo Apostoli, *quam Deus dedit nobis*, intelligunt, Sed *quam ostendit* solùm, (Jamdudum autem ostendimus, ut in hoc vocabulo fallere soleant,) atque ante oculos ponit. Hanc autem Catechista, non diu antè, miserè restrinxerat, Summáque est, *Quòd Christus Voluntatem Dei omnem annuntiare nobis voluit, atque Seipsum in Exemplum nobis dare, & Doctrinam denique suam morte suâ confirmare*, C. R. p. 221. Verùm si procedere hinc speremus ad mirabilem istum Charitatis effectum, Quòd moriendo Mereri nobis Salutem voluerit Christus, patiendóque Satisfacere Deo pro peccatis nostris potuerit, resiliunt statim, & Tragicè exclamant, *Sententiam hanc fallacem esse, & erroneam, & admodum pernitiosam.* De quo quidem convitio quid Piis omnibus sentiendum sit, & cujus necessitatis furcâ ipsi ad insanam hanc blasphemiam adacti sint, in Sectionis hujus decursu abunde jam expositum est.

SECT. LVI.

1. Οἰκουμένη μέλλουσα dicebatur de *Chriſti Adventu in Carnem. Trajectiones* τῆς Πάλιν.
2. *Angeli erant Mediatores temporibus ante Meſſiam; Meſſias ſua ſolus procurat. Duo ſecula Hebræis,* Præſens, *i. ante Meſſiam, &* Venturum, *ſub Meſſia.* Μέλλων Αἰών.
3. Οἰκουμένη, 1° *Totus Orbis*; 2° *Romanum Imperium*; 3° *Judæa*, הארץ; 4° *Eccleſia Chriſti. Comprehendit Tempora, Loca, Perſonas.*

Sumatur igitur pro conceſſo, Apoſtolum per τὴν Οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, Heb. 2. 5, intellexiſſe ſeculum illud, quod poſt hujus Chriſtiani Seculi conſummationem ſecuturum eſt, (in quam me opinionem abripuit jampridem Eruditorum aliorum vehemens contentio;) Atque nihil etiamnum habeo, cur abſcedam ab ex hoc Loco à me priùs dictis ad Expoſitionem ejuſdem, ádque Excluſionem Angelorum ab ea adminiſtratione. Sed quò magìs Rem hanc mecum penſito, Contextúmque Loci perſcrutor, & Senſum, Verbáque Apoſtoli ad examen revoco, eò minùs mihi Hypotheſis illa arridet, ſubítque, ut alia Tempora deſignari jam cenſeam, quæ per Seculum iſtud, Οἰκουμένην μέλλουσαν appellatum, ſignificari nunc exiſtimanda ſunt. Imprimis autem in hanc ſententiam pertractus ſum, per adſumentum ab Apoſtolo ibidem factum, περὶ ἧς λαλοῦμεν. Non ferebam enim verba ea à perenniludione Barjeſuita meo tam Sophiſticè perverti, & quaſi legiſſet, περὶ ἧς ἐλαλήσαμεν, Digitum fallacem ab eo intendi, ad Heb. 1. 6, cum fraudulento hoc epiphonemate, *At nuſquam alibi de mundo eo locutus eſt*, C. R. p. 76: Atque ex hoc concludi igitur eum velle, in alterius ejus impoſturæ ſuppetias, illum

illum Locum, "ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν Πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, non de Mundo Præsente, sed de Futura Immortalitate accipi oportere. Verùm de Christi in Carnem Adventu (Barjesuiticis auribus quàm ingrato cunque) verba ea exponenda esse, fusiùs jampridem à me expositum est, Nihilque jam addendum restat, nisi ut moneam, Metathesin istam, per quam pro ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ, intelligi velim, πάλιν δὲ, ὅταν εἰσαγάγῃ, tam procul ab aliqua violentia abesse, (quo solo tamen colore Eruditorum nonnulli absterrentur,) ut & elegantiæ non exiguum in Se habeat, & ab usu quoque SSpiritûs alienum non esse, abunde pareat per illud, καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Heb. 4. 5, pro καὶ πάλιν ἐν τούτῳ, tum & illud, καὶ μὴ μικρὸν πάλιν, Mar. 14. 70, pro καὶ πάλιν μὴ μικρόν. Neque certè (ut hoc semel dicam) est quicquam in Græco sermone illiusmodi Adverbiorum quorundam trajectionibus familiarius, venustiúsve. Propheticum igitur ad morem vaticinium istud è Psal. 97. 7, non est introductum, Ut de re futurâ, Sed in Tempore Præsente enunciatum, (neque enim est ὅταν εἰσάγῃ, *Cùm introducit*, ut Latinus V. vertit) Sed in tempore Præterito expressum, In Aoristo enim est, (quod tot eruditos Viros fugisse miror,) vertíque debet ὅταν εἰσαγάγῃ, *Quando introduxisset*.

2. At quæ tum erit ἡ οἰκουμένη ἡ μέλλουσα, de qua Apostolus heic ait Se loqui? In promtu est Responsio, & gemina quidem: Una è Textu, è Contextu altera. Ex ipso Textu liquet, Seculum istud esse, quod Angelorum Dominio mandatum non est. Nam temporum quidem ante Messiam, Angelis datum est, Mediatores ut essent inter Deum, Hominéque; & ipsum V.T. atque Lex Mosaica dabantur εἰς διαταγὰς Ἀγγέλων, Act. 7. 53, per Angelos, licèt ἐν χειρὶ Μεσίτου, Gal. 3. 19. Sed Messias sua tempora, ipse per Se, indè à principio, solus administravit: ministrabant quidem ei, ut totidem famuli ad privata officia, ipsi Angeli: Sed Christus solus Novioris & Præstantioris Testamenti sui Mediator, Authórq; sem-

per fuit, Heb. 8. 6. & 12. 24. Neque usquam in SScripturis Euangelii procuratio commissa est Angelis. E Textu igitur, hoc. E Contextu verò, Esse jam hoc Argumentum à Majore, patet per tmematium secundum, ducíque ex eorum Temporum exemplo quæ procurabantur ab Angelis. Supra Angelos autem comparationem, ab ipso, ídque per varias instantias institutam esse docemur, ex Heb. 1. 4, atque ex iis liquet, quàm longè subsidat Seculum illud infra Seculum hoc, Ante Messiam, illud, infra hoc, sub Messia. Atque hoc illud est, de quo cœperat ipse priùs dicere, cùm τοῖς πάλαι opponeret τὰ ὑπ' ἐκάτων τῶν ἡμερῶν τούτων gesta, v. 2, Norúntque satis Hebraicarum rerum non rudes, haut alio veteres usitatiore modo distinguere solitos mundi Tempora, quàm per Seculum *Præsens*, atque *Venturum*. (E cujus quoque usu inter eos communi, etiam & Romæ Poeta, in Carmine suo (variè, miréque Prognostico eo) istud traxit,

Aspice venturo lætentur ut omnia Sæclo!)

Per *Præsens* autem intelligebant Seculum, quod iis tum decurrebat Messiam præstolantibus, per *Venturum* verò illud, quod cum ipso Messia initia sua sumeret. Ex hoc igitur intuitu est, quòd & Christus ipse Sermonem cum Judæis habens, Messiam venisse nondum credentibus, Suâ ipsorum distinctione utatur, moneátque, *Blasphemiæ in SSpiritum nullam Remissionem habendam*, ὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι, ὔτε ἐν τῷ μέλλοντι, Matth. 13. 32. Neque sub Mose scilicet, neque sub Messia, id est, neque sub Lege, neque sub Euangelio. Quin & hâc ipsâ in Epistola videre est, Locutionem eam antiquitus usitatam, etiam mutatis jam temporibus servari usque ab eo, & denuo repeti, Ait enim eos, qui ad Euangelii Mysteria intromissi fuerant, gustâsse δυνάμεις μέλλοντος αἰῶνος, Heb. 6. 5. Seculum enim hoc, Præsens utcunque tum, cùm ille scriberet, erat, erat tamen illud, quod à Majoribus semper suis vocatum fuerat *Seculum Venturum*; Eodem igitur exemplo, vel tum μέλλων αἰὼν ab eo dicitur,

dicitur, quo & Dominus ipse, propter diutinæ Expectationis phrasin, etiam postquam venerat, & ab iis, qui veniſſe eum non negabant, toties appellatur ὁ Ἐρχόμενος.

3. Vocabulum autem Οἰκουμένην quod attinet, ecquid abs Re Præſenti erit, Si Quatuor ejuſdem in Sacris Literis Significationes jam adnotemus? Prima omnium propriiſſima eſt, per quam deſignantur univerſi Orbis incolæ, ut Pſal.49.1. & Eſa.14.26. & Act 17.31. & ſæpe alibi. Secunda parcior eſt, reſtringit enim Notionem ad Imperii Romani (tum quidem expanſiſſimas tamen) metas, ut ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην, Luc.2.1, ex Edicto Cæſaris. Tertia eſt, ubi Senes, quod in Sacro Textu eſt הָאָרֶץ, denotátque in Prophetis nil aliud, quàm Suam ipſorum Regionem Judaicam, reddiderunt tamen τὴν Οἰκουμένην, ut Pſal.72.8. Eſa.10.23. & Zeph. 1.11. cum aliis id genus non paucis: Ad Quorum exemplum creditur, & illud Euangeliſtæ, τὰ ὑπερβάλλοντα τῆς Οἰκουμένης, Luc.21.26. Agabi etiam vaticinium (Sed incertum, An ſic ab ipſo Propheta, Quia neſcitur, quâ Linguâ uſus ibi fuerit, An ſolùm à Luca Hiſtorico;) in ea verba formatur, λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν Οἰκουμένην, Act.11.28. De Judæa tamen SSpiritum hoc præmonuiſſe, ipſi Fideles Antiocheni demonſtrant Se intelligere, ex eo, quòd Sui ſatis ſecuri, Subſidium Pecuniarium ſtatim conficiant, mittántque ſolummodo ad Habitantes in Judæa, v.29. Cum Reſtrictione tamen nova jam & hoc fiebat: Neq; enim ad univerſos Terræ Sanctæ Habitatores mittitur, Sed ad Fideles ſolùm Fratréſq; in Chriſto; Hii ſunt illis ἡ Οἰκουμένη, Cui ſuſtentandæ parant has ſuppetias; Mittunt ergò ad Presbyteros, v.30, id eſt, ad Epiſcopos ibi Locorum, Subſtitutos atque Coadjuvas Apoſtolorum, (Alii enim Presbyteri, præter plenariâ omni Poteſtate ex Deo imbutos, hoc eſt, Epiſcopos, in Orbe tunc non extabant;) Quorum cum Deo erat curare has Eleemoſynas, Act.4.35. Ab hac igitur Reſtrictione haut multùm abſcedit Quarta vocabuli hujus Significatio, Quâ Eccleſiam Chriſti, Orbíſq; partes Euangelio illuſtratas denotat ἡ Οἰκουμένη. Igitur cùm Euangelium, & Eccleſia

sia designari in mysticis soleant per *Cœlum*, Paulus Locum illum Davidis, de Orbibus Cœlestibus Gloriam Dei Suo Modo deprædicantibus dictum, Psal. 19.1, ad sua sub Christo per Euangelium annuntiato, tempora adaptat, ἐξῆλθεν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ὁ φθόγγος αὐτῶν, Rom. 10.18. Quod & alibi dicit, κηρυχθῆναι ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, Col.1.23. Habitâ igitur jam non solùm τῷ αἰῶνι, sed & cum tempore, etiam Loci, paritérque & Personarum ratione, hæc est illa ἡ οἰκουμένη, quam Paulus nunc se velle dicit, Angelorum quidem abnegatam, Solique; Christi adsertam Auspiciis, & Administrationi.

Sect. LVII.

1. *Elleipseων acervus. Subjectum solummodo positum pro tota Propositione.*
2. *Liberi Arbitrii Patroni. Omne Bonum in nobis, ex Deo originem ducere.*
3. *Neque ex Nobis solùm, neq; ex Deo tantùm sunt, quæ nos bene agimus.*
4. *Ratio Contextûs in Expositionibus habenda semper est. Naturæ non debentur Prærogativæ Fidei. Scopus Loci Primarius non est semper Solitarius.*
5. *Auxilium Divinum quodnam Barjesuita agnoscat; Deum* Gratiam Offerre, *dicit, sed non,* Conferre.
6. *Suppositiones non sunt faciendæ de rebus impossibilibus. Hominem posse Deum prævenire, non est Casus dubius.*

IN tribus membris Conclusionis illius Paulinæ, ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ, Rom.9.16, Tres distinctæ Propositiones revera continentur: *Non Volentis*, Una est; Altera, *Non Currentis: Miserentis Dei*, est ultima. Elleipseis autem Quot, Quantæque in Singulis hiis insint, mirari jam citiùs hoc, quàm explicare

explicare poterimus. Potéſſne enim non mirum imprimis videri de tribus Partibus Integralibus adeſſe tantùm unicam ? Subjectum, Prædicatum, & Copula, ſunt Partes Conſtitutivæ Propoſitionum. At nihil jam in hiis habetur, præter id ſolum quod ſubjicitur ; Ipſum Subjectum in omnibus heic eſt Omnia. Jam abeſſe quidem Copulam, minùs à ratione abeſt, Quia, cùm unicum vocabulum adſit, nihil apparet, quod cum eo copuletur. Sed id quod eapropter appellatur Subjectum, Quia Prædicationi alicui ſubſternitur, exiſtere jam, totiéſque prodire ſine aliquo Prædicato, Divinæ hoc Artis eſſe oportet, ſolóque Apoſtolo Artifice dignæ. Ad rectum autem Loci intellectum, nobis nunc neceſſe eſt, ut Partes Singulas acciamus, tum Abſentes, tum quæ Præſens etiam eſt, & ſeorſim examinemus. Reperiemus autem & ab ipſo hoc Subjecto abeſſe quoque Suam Conditionem; neque enim iſtud τῷ θέλοντι, Simpliciter nunc dictum eſt, neque Abſolutè, τῷ τρέχοντι, Sed ex eo, quòd utrumque negatum quidem aliis, Miſericordiæ tamen Dei adſeratur, manifeſtè paret, in partem ſolùm ſanctiorem, laudéque dignam, accipi oportere, Eſſéque, *Volentis bonum*; uti Paulus ipſe modò dixerat, θέλειν ἀγαθὸν, Rom. 7. 19, atque *Currentis bene*; ut & ille, τρέχειν καλῶς, Gal. 5. 7. Sed Minore jam negotio conſtabit de Copula. Eam enim definimus, tam ex communi omnium conſenſu, quàm ut communiter ab Apoſtolo ſubaudiri ſolitam, eſſe Verbum Subſtantivum *Eſt*. Atque jam ex hiis habemus, *Non eſt Volentis bonum, non eſt Currentis bene: Eſt Miſerentis Dei.* Verùm quid id ſit, quod Illis abjudicatur, Huic adſcribitur, hâc quidem in parte, in Deſignatione Prædicati, propter contrariarum opinionum ſtudia, infinitè litigatur.

2. Qui candidiſſimè Se agere arbitrantur, ſubintellectam illam in Subjecto conditionem ſequuntur, atque per actum Reflexum de omni Bono hæc accipi volunt, ut velit quis bonum, Volentis non eſſe; ut currat bene,

ne, non eſſe Currentis; non enim Hominis ipſius eſſe, ſed Dei, Qui pro ſummo ſuo Beneplacito operatur in nobis, Καὶ τὸ θέλειν, καὶ τὸ ἐνεργεῖν, Phil. 2.13, tum Velle, id eſt Intentionem, tum Currere, id eſt Executionem: In quem quidem ſenſum Davidis illud piiſſimè accinunt, *Non nobis, Domine, non nobis, ſed Nomini tuo da gloriam, propter miſericordiam tuam*, Pſal. 115. 1, ex miſerante enim Deo hæc omnia in Homine eſſe. Verùm ad hæc turbantur, Qui in Partibus Suis Liberiori Arbitrio pluſculùm patrocinantur, útque hoc aſſignetur pro Prædicato harum Propoſitionum nullo modo ferre poſſunt; contendunt igitur, Cat. Rac. pag. 264, per Negationem eam adjunctam non poſſe Libertatem Voluntatis Humanæ ſic excludi, quin ex eadem Conſequentia & Voluntatem ipſam deſtrui neceſſe ſit; Abſolutè enim dicitur, *non Volentis*. Sed hæc quàm puerilis verè captiuncula eſt, gravéſque Theologos imprimis dedecet! Plura enim Vocabula licèt in Apoſtolo non legantur, Particula tamen iſta Negativa non præfigitur vocabulo *Volentis*, ſic ut ad illud tollendum valeat (Supponitur enim imprimis illud, ipſúmque Subjectum eſt:) Sed Copulæ ipſi, quæ ſubauditur, præmittitur, (Modò Ordo Verborum ritè, & juxta naturam rei inſtituatur,) quò Conditionem ſolùm ſic intercipiat, ut ab ipſo Subjecto, non jam Actum Volendi, ſed Facultatem, atque Originem Volendi bonum illud, excludat, ſic, *Volentis bonum non eſt, quòd bonum velit; Currentis rectè non eſt, quòd rectè currat. Miſerentis enim Dei eſt, humaniſque defectibus ità Succurrentis, ut per gratia Sua aſpiramina præcurrat nobis, & uſq; comitetur, Quò verè bonum quicquam, benéque velimus, agamúſque.* Hic enim genuinus Ordo, Senſúſque verborum eſt.

3. Veruntamen, ut litem hanc declinent, & mitius aliquid determinare videantur, Græcos Patres, quaſi ad alteram Elleipſin ſupplendam, memini, Particulam etiam Excluſivam in Expoſitionibus ſuis intelligi jubere; *Non eſt*

eſt volentis tantùm; non ſolùm eſt currentis; Sed etiam Dei Miſerentis. Neq; tamen & hoc, quàm Verum cunque, Piúmque, & Moderatum ſit, eâdem de Cauſſa, quâ priùs, ferre poſſunt in Eccleſia Pontificia. Prætendunt autem & Rationem, & ſimilem quidem priori, hoc eſt, nimis Sophiſticam. Cauſſantur enim, (ſi verba ipſorum non pravè recolo) Ex ſimili Supplemento converti poſſe hanc Sententiam, in, *non eſt Dei Miſerentis, ſed Volentis etiam eſt, & Currentis.* Aures autem pias non ferre hoc, *non eſt Miſerentis Dei*, Aquinatis alicubi eſt. Verùm obteſtamur eorum fidem, Quid opus eſt aliquâ, quid tali, præterquam ad Captionem, Converſione? Id primùm reſpondeant. Dein, Hóccine eſt Simile Supplementum? At in Græcorum ſenſu, Supplementum eſſe oportet vocis μόνον, quam ipſi nunc non addunt: Supplementum igitur hoc ipſi omnino nullum faciunt. Sententiam quidem Pauli tam præpoſterè convertunt, ut corrumpant planè atque in contrarium commutent. Partes enim ejuſdem Negativas duas, déque Hominibus prædicatas, in Affirmativas convertunt; Quæ Affirmativa autem, atque de Deo eſt, in Negativam commutant; & jam objiciunt, Pias aures hoc non ferre? Piè quidem faciunt jam, quòd hoc non ferant! Verùm miſſis hiis ſtrophis, agant ingenuè, & ſiquam juſtam Convertendi rationem habeant, convertant Sententiam; Sed & unà hoc, quod Simile Supplementum appellant, ſuppleant, ſic, *non eſt Miſerentis Dei tantùm, ſed etiam Volentis, & Currentis hominis.* Et quid nunc habent, quod piis auribus refugiendum ſit? Numquid non ſenſu ſatis ſano dicitur, Bonum opus omne Humanum ex eo, quòd Humanum eſt, non eſſe Solius Dei, ſed etiam Hominis? Non debebat ergò Græcorum illa Expoſitio, per Exceptionem tam frigidam, tam fictè, pravéque objectam, rejici!

4. Eſt aliquid certè, quod de Contextu, & Scopo Loci, déque Inſtituto Apoſtoli ſucclamare ſolent, Qui de ſola Electione ad Æternam Salutem, déque ejuſdem Cauſſa,

Cauſſa, in præmiſſis agi ab Apoſtolo contendunt, Neque igitur Concluſionem hanc trahi debere ad Cauſſam Bonorum operum noſtrorum deſignandam, limitandámque. Sed Argumenti tamen hujus utraque Pars ſatis in ambiguo eſt. De Antecedente enim ut dubitetur, facit ipſe hic Locus. Nam ſi admittatur, de ſola ad Salutem Electione accipienda hæc eſſe, tum & eampſe ingredi par eſt in Textum hunc in Supplementum Elleipſεως, Prædicatúmque Propoſitionis eſſe oportet, *Volentis non eſt, non Currentis, ſed ſolius Dei Miſerentis, eligi nos ad Salutem.* Credíne verò poteſt, Paulum ſic loqui? Cùm Electio cujuſque Exiſtentiam ejus tam infinitè antecedat, Annon extremæ ἀλογολογίας eſſet, Voluntatem, aut Curſum cujuſque excludere ab ejus Electione? Quorſum enim? Potuítne aliter exiſtimari à quoquam ſano, niſi Paulus jam præcaverat? Si non; Quid opu'ſt igitur iſtâ tam operosâ Negatione? Neque neſcio quidem, ut ſoleant hæc applicari, ut ſub voce *Volentis* intelligatur Fides, ſub *Currentis* Opera; Atque id Apoſtolum velle, Electionem noſtram non eſſe ex prævisa Fide, aut Operibus. Sed ingenioſa hæc magis quàm Solida ſunt, Pondúſque nullum hoc genus Conſecutiones habent, præterquam quòd ex uſu communi inter Theologos invaluerint. Etenim, iſtud ſi voluiſſet Paulus, tam in promtu ei fuiſſet dicere, *Non eſt Credentis, neque eſt Operantis, ſed Miſerentis Dei eſt.* Quòd aliter igitur dixerit, Argumento eſt, eum aliam rem dicere. Et de Electione quidem, verùm non ad Salutem Æternam ea, ſed de alia prodroma, ad Eccleſiam Chriſti, id eſt de Vocatione noſtra ad Fidem, Apoſtolus in Præmiſſis inſtituerat dicere: Sunt igitur ei Exempla (Iſaacus prælatus Iſmaeli, & Jacobus Eſavo;) Eccleſiæ Chriſti, de Gentibus jam, Quoniam Judæi, Legalium ſuorum Voto, Curſúque abrepti, Chriſtum non ſequebantur, deſumendæ. Primarius igitur iſte Scopus Apoſtoli eſt, ut pareat, Naturæ non deberi Prærogativam Fidei. Sed tum, quòd Solitarius

rius Scopus ille ſit, & quòd verba eadem non poſſint ad Secundariam aliquam Conſequentiam, ad quicquid igitur Boni in nobis reperitur, pariter ab Apoſtolo intendi, temere ſatis adfirmatur à Pontificiis, nè nimiùm vel hinc plectatur iis Liberum Suum Arbitrium.

5. Quantò illuſtrior igitur nunc magnificentiórque Parte Jeſuiticâ eſt Barjeſuitica, Qui facilè largiuntur, Locum hunc à Paulo, De Bono in Nobis, De Voluntate enim, atque Conatu Hominum, intelligi; neque dubitant tamen, Arbitrii Libertatem ſuis jam Auſpiciis ſic adſerere, ut vel ipſi Pelagio hanc palmam præripiant? Unicâ nimirum Diſtinctiunculâ, quam feliciſſimi mortalium in nubibus fabrefecerunt Sibi, didicerunt hanc rem confectam dare. Eſſe enim primò ſupponunt *Voluntatem atque Conatum Hominis, (vel Prævenienti Deum, vel Obſequendi Deo,)* Cat. Rac. p. 264, Sed facto hoc, in ridiculam Diſtinguendi ſpeciem, Præludio, ſtatim profitentur, *Se libenter ei rei accedere, neminem eſſe Hominem, qui Voluntate & Curſu Suo hoc obtinere poſſit, ut Deum ad conferendum Beneficium aliquod in ipſum moverit*, Cat. Rac. pag. 266. Non poſſit, autem? At Quis hoc poſcit? Quis enim præter ipſos, dicit? Quin igitur dicant Subleſti, non Quid poſſit quiſquam, ſed Quid voluerit. Monſtrent, Quis id conatus fuerit; Quis ad id cucurrerit. Niſi enim hoc probaverint, Mirifica hæc Diſtinctio in fumos iis abit. Ea certè heic Prima fallacia eſt. Eſt & Secunda, Tertiáque in eo, quòd *Neminem poſſe Deum ad conferendum aliquod Beneficium movere* aiunt. Nam ſi ſic, Quorſum votis ſolicitant Deum? Cur & præ ſe ferunt, inſtituere Se Suos ad Precum aſſiduitatem? Explicandum etiam eſt, quid intelligant, per *Beneficium abs Deo conferendum*. Poteſt enim illud de Temporalibus ſolùm Donis accipi. Doceant nos igitur, An & Spiritualia quoq; omnia complectantur? An, ex eorum numero expungant Prævenientem Gratiam? Credibile

dibile quidem eſt, eos vocem hanc *Præveniendi* ex alterutra Parte, Dei, Hominiſque, minùs probare. Gratiam enim eſſe, aut Prævenientem, aut Adſiſtentem, aut Subſequentem, Tituli ſunt, quos ipſi nuſquam agnoſcunt. Hoc ſentiunt, Eſſe in N. T. præſtantiſſima Promiſſa iis propoſita, qui Voluntati Divinæ obſecundaverint, Adjectis etiam minis, ſi ſpreverint, Cat. Rac. pag. 253. *Auxilium* autem hoc *Divinum*, potiùs quàm *Gratiam* appellare ſolent, Quod cùm Exterius ſit, nemini prorſus denegari fatentur, Cui Voluntatem ſuam Deus patefacit, hoc eſt, qui Euangelium audierit. Eſſe verò & Internum Auxilium non inficiantur, Sed Subſequens reverà eſt, (Si Auxilium dicendum id ſit, & non potiùs, Præmium;) Sic enim definiunt, *Cùm Deus in Cordibus ſibi obedientium Promiſſa Sua obſignat*, Cat. Rac. pag. 254. In Provinciis igitur Barjeſuiticis antecedit Obedientia, ſubſequitur Auxilium. Neque vetant etiam, ut (in genere) hoc appelletur Gratia, ſed mutato tamen ſemper Verbo Collativo. Deum igitur utcunque Conferre Beneficia, non inviti, quia id tam generale eſt, audiant, tamen de Gratia ubi dicendum eſt, jam non *(Conferre)* ſed *(Offerre)* ſubſtituunt, & *Poſtquam Deus Gratiam ſuam obtulit, hominem non poſſe Gratiam oblatam accipere, & ex Præſcripto Divinæ Voluntatis vivere, pro pernitioſo* (Pluribus enim pernitiosis miſeri vexantur,) *errore ducunt*, C.R.p.266.

6. Ut redeamus igitur nunc ad Locum, quem præ manibus habemus. Cùm enim Paulus adſerat, *Eſſe non Volentis, neque Currentis, ſed Miſerentis Dei*, exponi eum jubent, (*De Voluntate & Conatu ejuſmodi, Quo nos Deum præveniamus, & moveamus, ut nobis ſua Beneficia proponat & offerat*, Cat. Rac. pag. 265.) Attende igitur, Lector, *offerat* nunc eſt, atque *conferat οἴχεται*. Sic autem Velle, ſic Conari, nemini Competere, oppidò contendunt, Qui tamen hoc pro Priore Membro Diſtinctionis ſuæ jam poſuerant. Verùm

rùm & iſtud non ſufficit nobis. Principalis enim jam Quæſtio eſt, Quid ipſe Paulus voluit? An ille metuebat, nè Romanorum aliquis ſic vellet, aut ſic conaretur, ideóque præmonitos ex ſe eos eſſe voluit, quò inanem hanc operam nè ſumerent? Paulíne cura erat per hanc Sententiam, Nè ignoti cupidine percitus quiſpiam, ignotum ſibi Deum urgeret, incognita Beneficia conferre ei, & incognitam Voluntatem proponere? Si tamen ignota hæc, aut incognita cuiquam dicenda ſunt, quæ indè à principio Evangelii ſui per Chriſtum toti mundo patefacta ſunt. Quî poterat ergò quiſquam eâ in parte prævenire Deum, in qua jam Deus ipſum prævenerat? Aut quid opus Paulo erat, niſi inſanùm nimis otiabatur, de Re tam Contradictoria, tam impoſſibili, (vel Philoſopho ipſo monente, de rebus impoſſibilibus non eſſe faciendas Suppoſitiones;) tam inaniter cavere? Sed dandum & hoc eſt dementiæ Barjeſuiticæ: Nè enim ſoli inſanire viderentur in ſua Hæreſi, vel Paulo ipſi adfigendum ab iis (quidlibet ſemper auſis,)erat futile hoc commentum. Quid ità? Quò in altera parte Diſtinctionis, jam ubi Pauli verbis tam inaudito atq; incredibili modo ſatisfeciſſe prætenderent, evagari liberè poſſint pro Suo Arbitrio. Non obſtante igitur, quòd *non ſit Volentis, neq; Currentis*, (in non Dabili ſcilicet Caſu ſuo, *Præveniendi Deum*, De quo tamen Paulum agere volunt;) nunc tamen cùm à Deo Se præventos eſſe nôrint, hoc eſt, cùm Præceptorum Dei cognitionem adepti ſint, & quid promittat Ille, quid intermetur, ſciant, (Quæ nec Reprobos ipſos, neque Dæmones latent,) nunc, *Voluntatem atque Conatum Præceptis iſtis obediendi*, Cat. Rac. pag. 294; Atque ex Suppoſito eo, (paris enim Conſequentiæ; Nullius ſcilicet, eſt & hoc,) *Poteſtatem etiam inſtituendi Vitam ſuam ad præſcriptum Divinæ voluntatis*, Cat. Rac. pag. 266, audacter Sibimet arrogant. Sed arrogantem Hæreſin iſtam quàm funditus protriverint Orthodoxorum Scripta, Theologi non neſciunt. Hæc tantùm à nobis, Paulino huic Loco lucem facientibus, obiter jam adjicienda erant,

quem reddi ſic velim à Nobis, Therefore then, not of him that Willeth, [is it,] nor of him that Runneth, but of God that granteth the Mercy.

Sect. LVIII.

1. *Cur nolint Chriſtum, Poteſtatem, quam ex hypoſtatica Unione habebat, habuiſſe, antequam reſurrexerat. Actum ejuſdem ſuſpendere poterat pro Divino ſuo Placito.*
2. *Chriſtus ab utero Angelorum Dominus erat.*
3. *Ut Chriſtus fuerit Frater noſter.*
4. *Magos eo die veniſſe, quo Chriſtus natus eſt.* Τεννηθείς. *Cur Regni mentio additur in Hoſanna. Regnum Chriſti.*
5. Ἐξόν. *Nihil ſequitur, ex* Non eſt Scriptum. *Poteſtas Chriſti omnia, dum viveret. Miracula id adſerunt.*
6. *Mentio Poteſtatis Chriſti, ante Reſurrectionem. Quid quòd dubitetur de ea.*
7. *Lazari ſuſcitatio. Chriſtus omnium Reſurrectio, Qui necdum ipſe tum reſurrexerat. Poteſtas Vitæ & Mortis eſt ſummè Regia.*

BOne Jeſu, quæſumus, mentibus Servorum tuorum illuminandis deeſſe nè velis, S'que Spiritûs quem pollicitus es, gratiâ in omnem veritatem ità perducendis, Ut ad pravè Sentientium venena, per aliquam fraudem imbibenda, incauti nunquam trahantur. Quantâ enim cum anxietate animi jam nuper intelligo, Theologos aliquot, ô Quales Quantóſque! Viros apprimè pios, atque inſigniter eruditos! dum ad Barjeſuitarum tamen infandiſſimas Concluſiones minùs attendant, Mediis aliquot eorum, neque neceſſariis, neq; ſanis quidem, ſed tantùm Naturæ noſtræ,

ſtræ, Novitatis avidiori, ineſcandæ aptioribus, nimiùm, gratíſque abripi! Vel ipſa enim Sanctiſſima Tria Munera, quibus operatus eſt in terris Meſſias Dominus noſter, Quia circa diverſas Res agundas occupata ſunt, & exinde per diverſos agendi Modos, Methodóſque & Occaſiones exeruerunt ſe in eo, Diverſis igitur temporibus credita ei fuiſſe, ádque diverſa Cauſſarum principia referri à nobis oportere, quàm parùm conſultò nunc opinari videntur? Quid Barjeſuitæ autem ex hujuſmodi Suppoſitis inferre ſatagant, (Ut Chriſtus ab æterno atque ex Natura ſua Deus nè ſit, Crucíque ejus ut nulla Salus, neque Sanguini Meritum, neque Morti Redemtio adſcribenda ſit, Quia ſerò tandem (ſi ipſos audimus) & non niſi reſurgens, eximia illa dona, Poteſtatémque omnem Suam ipſe conſecutus eſt,) ex illuvie illa Catechiſtica à me jampridem ſatis admonitum eſt. At verò Domino Jeſu, in ipſa prima Conceptione Sui, ea omnia indita ſunt; Propheta ille noſter, & Pontifex, & Rex ex Hypoſtatica unione factus eſt, juxtáque vetus Vaticinium illud, Haut citiùs *Parvulus nobis datus eſt*, quàm *Principatus etiam ſuper humeros ejus fuit, admirabilíſque Conſiliarius noſter, & Princeps Pacis noſtræ* exiit, Eſa. 9. 6. *Omnis enim Poteſtas*, ut ipſe pòſt loquitur, Matth. 28. 18, *in Cælo Terrâque data* ei tum ab initio *fuit*. Cùm verò *Omnem* dicat, manifeſtum eſt, nec illam defuiſſe, quam Paulus (aliâ in re Sua) appellat ἐξουσίαν τῆς μὴ ἐργάζεσθαι, 1 Cor. 9. 6, libertatem nimirum Chriſti, pro infinita Sapientia Sua, nè Divinæ illius οἰκονομίας, ob quam ad ſuos venit, ratio aliqua, (nedum, ſumma,) interturbaretur, non exerendi Se, niſi gradatim, & ad modum Profectûs Humani, neque Officiis ſuis defungendi alio tempore, alióve modo, quàm ut ipſe, pro Beneplacito ſuo decrêrat, ad negotium Redemtionis noſtræ promovendum, Salutíſque noſtræ perimplendum, ea maximè factura eſſe.

2. Dabunt igitur mihi hanc veniam magna Illa Ingenia, quibus ego certè non exiguum defero, ſi Conſecutiones nonnullas, ipſorum nominibus attributas, otiari pla-

nè dixerim, & pro Inconſequentibus ſemper habendas eſſe. Quid? Non niſi à Reſurrectione Chriſti incepiſſe ei Regnum illud, Sub quo ſunt & Angeli? Quid ità, obteſtor? An, Quia poſt Reſurrectionem ejus Angelus feminis dixit, *Venite, Videte locum, ubi ſitus erat Dominus?* Matth. 28. 6. Quia abſolutè igitur, ὁ Κύριος, ponatur ab eo, argumento eſſe, accipi eum oportere, ac ſi dixerat, (non vetter tantùm Dominus, ſed jam & noſter.) Hei! Quantum eſt in rebus inane! Annon enim & Abſolutè *Dominus* ab Angelo ponitur, cùm naſceretur Chriſtus? Dictum eſt enim Paſtoribus, *Naſcitur vobis hodie Salvator, Qui eſt Chriſtus Dominus*, Luc. 2. 11. Non hominum ſcilicet Dominus ſolùm, ſed & Angelorum, Succlamantibus etiam ob hoc ipſum plurimis de *Militia Cœleſti*, ver. 13. Cœperat nimirum & tum Regnum Chriſti in Angelos, ídque à prima Parentis ſuæ Salutatione, Adſenſúque: Angelis ipſis (jam tum adorare eum à Deo juſſis Heb. 1. 6.) ubertim hoc reipsâ etiam comprobantibus, Neq; ſolùm Bonis, per famulatum ei tam frequenter exhibitum, obſequiáque per omnem vitam ejus (ſiquidem opus erat) ei præſtita; Sed & Malis quoque nunquam non Subjectis ei, totiéſq; ab eo tortis, & expulſis, & in ipſa deniq; Cruce ejus triumphatis. Igitur & nos ſuccłamare ſciant hi, *Tekel*, tam tenui huic eorum argutiolæ.

3. Neq; juſtioris Ponderis eſt, quod inferre audio, Quia eædem feminæ jubentur ab ipſo Chriſto, *Nuntiate iſta Fratribus meis*, Mat. 28. 10. Quid indè enim? Ergò non ſolitus vocare Diſcipulos, *Fratres*, ſignificat jam, Se novæ cujuſdam Fraternitatis Principem factum eſſe, per Reſurrectionem ſuam. Et factus certè eſt Princeps ille Principum, Frater noſter. Si hoc volunt, rectè illud monent: Sed ſeciùs, illud alterum; (Nihil enim tale;) per Reſurrectionem. Quod enim Apoſtolus monet, *Eſſe Chriſtum Primogenitum in multis Fratribus*, Rom. 8. 29, non ad Reſurrectionem, ſed ad Genituram ejus, integrámque ipſius ἀνθρωπότητα referri videmus, licèt non expedierat, Diſcipulis id niſi ex parte ſolùm, quâ non Servos, ſed Amicos ſuos vocavit

vit eos Joan. 15. 15.) ante Paſſionem nuntiari. Sed idem Paulus eſt, qui ait, *Chriſtum participem factum fuiſſe Carnis, & Sanguinis*, Heb. 2. 14, *ut per omnia adſimilaretur Fratribus*, ver. 17, de quibus paulò antè dixerat, *Annuntiabo nomen tuum fratribus meis*, ver. 12. Iſtud autem licèt è Pſal. 22. 22, (Pſalmo quidem Paſſioni Dominicæ dicato,) depromatur, deſignat tamen eos, Qui ante Paſſionem Fratres ei facti fuerant, vel ipſo Chriſto adſerente, *Hii ſunt fratres mei*, Matth. 12. 49. & rurſus, *Uni feciſtis Fratrum meorum*, Matth. 25. 40: Iis ſcilicet, qui Nominis Divini Annuntiationem ex ipſius ore tum priùs acceperant. Prorſus igitur & hic Color evanuit.

4. Quàm ineptus autem eſt labor Harum Captiunculârum, cùm de Cœlo mirificè ſignatum eſſe viderint initium Regni Chriſti? Ex ipſo enim momento, quo Se uterinum in terris fieri dignatus eſt, ex alto Oriens, Luc. 1. 78, Stella nimirum Regis in Judæa naſcentis, Matth. 2. 2, Magos illos ex Orientalibus Hieroſolymam uſque (Et in ipſum, quo ille naſcebatur, diem, nè dubitem, facit illud, τοῦ γ' Ἰησοῦ γενηθέντος, ver. 1; eſt enim hoc, *Simulac natus eſt*, prout de Moſe in Cryptis ſimiliter dictum eſt, Heb. 11. 23.) pertraxit. Et Quorſum? vel ipſos Audi; Ut Honorem, Regibus omnibus de Orientalium more debitum, (Quantò magis, Huic jam de Cœlis monſtrato?) præſtarent; Ut adorarent eum ſcilicet, Donáque ſua Ei, ut Regi, offerrent, ver. 11. Quid igitur? Acclamare jam novo Regi libet, *A Domino factum eſt hoc, & eſt mirabile in oculis noſtris*, Pſal. 118. 23. Cùm verò, quæ eodem in Pſalmo ſubſequuntur, *Hoſanna, Benedictus qui venit in Nomine Domini*, ver. 26, etiam poſt tot luſtra à partu, de eodem Jeſu acclamari audiamus vel per pueros quidem, ex inſtinctu SSpiritûs, cum adnexa quoque expreſſa mentione Authoritatis hujus Regiæ, *Benedictum quod venit Regnum Patris noſtri David*, Mar. 11. 10. &, *Benedictus Rex, qui venit in Nomine Domini*, Luc. 19. 38. &, *Hoſanna qui venit Benedictus Rex Iſrael*, Joan. 12. 13;

Cùm & Prophetam quoque alium, Quia in Hoſanna, Davidis Regnum non nominatur, ad id gemini Euangeliſtæ teſtentur; è Zach. 9. 9, *Dicite Filiæ Sion, Ecce Rex tuus venit*, Matth. 21. 5. & Joan. 12. 15; Denique cùm & illud id ſit, quod & inimici ejus caput Accuſationis Suæ faciant, *Dicit Se Chriſtum Regem eſſe*, Luc. 23. 2, (Inaudierant ſcilicet, quòd Chriſtus paſſim Diſcipulis Suis annuntiarat, De Regno Patris, Suóque,) Neque ipſe quidem interrogatus à Pilato, inficias eat, Regnum Se tum habere, Sed tantùm neget, *Regnum Suum ex hoc Mundo eſſe*, Jo. 18. 36, Prout & antè, in jam dicta ea Pompa Regali, Cùm talia ei de Regno ſuo accinii indignantibus Phariſæis, ipſe per Ratihabitionem planè reſpondeat, *Si iſti tacerent, lapides clamabunt*, Luc. 19. 40; (Nam vel lapides ipſi, non uno modo, Teſtes jam facti fuerant Authoritatis illius, quam Regio planè more, in Res quaſque pro Suo libitu, Inque Spiritus ipſos Ille ſæpe exercuerat,) Nos nunc ſic inſanire, ut futiles argutias aucupatum eamus, ad ſufflaminandum ei Regnum ſuum, & in Seriorem ſolùm Epocham, auſpiciáque μεταπαράσιμα illud detrudendum? Quàm nollem in quenquam Noſtrûm poſſe hoc cadere!

5. Atqui, Chriſtus ipſe, (aiunt) Quando reſurrexerat, tum Profeſſus eſt, *Poteſtatem omnem datam ſibi eſſe*. Certé: Poſt Reſurrectionem ipſius erat, quando ſic profeſſus eſt, Omnem Poteſtatem Sibi datam fuiſſe; verùm non profeſſus eſt, Datam eam eſſe tum Poſt Reſurrectionem. De ſignificatu autem Aoriſti illius, ἔδοθη, & quo Signo Temporis ibi gaudeat, Scio me antè monuiſſe, Nec libet repetere. Dicti autem illius Dominici mens iſta eſt, Homini Mihi, indè ab Humanæ Naturæ adſumtione, dabatur Poteſtas omnis tam in Cœleſtia, quàm in Inferiora. In Poteſtate autem Arbitrii mei ſemper erat, Poteſtatem iſtam, non exerere ſolùm, Sed & ſuſpendere etiam, Quando, Quamdiu, Quatenus mihi, Res meas, & veſtras in terris agenti, viſum eſt. Nunc verò cùm id peregerim denique, ad quod venerim, Humanitatíſque meæ Diſpenſationem,

ſationem, & Redemtionis veſtræ Myſterium abſolverim, libet jam Poteſtatis meæ tam ſtupendum exemplum ſtatuere, ut & Vobis eam nunc mandem, univerſo Orbi ex me, (Et vel eò pleniùs validiúſque quod etiam per vos fiet,) æternùm manifeſtandam. Sin urgere jam velint, nuſquam ante Reſurrectionem Suam, Chriſtum Poteſtatis hujus meminiſſe: Eſto. Nihil enim ex negatione iſta incommodi ſequetur, Quòd non ſit Scriptum. Abſolutè autem verum iſtud non eſt, quod dicunt, hactenúſque ſolùm à nobis admittitur, Totidem verbis Eum, aut eodem modo, antè non meminiſſe ejuſdem, neque enim eadem antè occaſio erat, Et ſemper erat tamen, pro Suo Arbitrio, celandi eam conſtans intentio. Sed quid? Ergò nec ejuſdem Rei meminiſſe? Pudeat ità καμμύσαι. Quin audiant Chriſti ipſius verba, alia quidem, ſed parùm abludentia, & ſenſu pari, aut certè ſuperiori, Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρός μου, Matth. 11. 27. In παρεδόθη autem non ſolùm Jus ad Rem, ſed & Jus in Re comprehenditur. Audiant & Baptiſtam de Eo, Ὁ Πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν Υἱὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, Joan. 3. 35. Veruntamen Verba ut audiamus, quid opus omnino eſt, cùm Facta ejus videamus? Infinita enim miracula, quæ nullo non die edidit, totidem ſunt Poteſtatis Regiæ Suæ clariſſima Præconia. Quò igitur Baptiſta, ad Ipſum de Ipſo quæſitum mittens, reſcire facilè poſſet, ipſum verè Meſſiam eſſe, verba nulla, ſed ex Factis ſuis Signa, eáque Divinam Poteſtatem ſolùm deprædicantia, referri juſſit, Matth. 11. 5. Igitur qui ex antedicto Loco concluſum eunt, ante Reſurrectionem ejus aut nullam, aut non omnem certè (nam in omni genere, atque ex omni Parte Divinam Vim ſuam per interſtitia exeruit:) habuiſſe, Eâdem operâ & Euangeliorum partem alteram deleant, Lucámque ſcribentem, *de omnibus, quæ cœpit Jeſus facere & dicere*, Act. 1. 1, compendifacere jubeant pagellam priorem, & Factis à Jeſu miſſis, quæ dixerat Ille, ſolùm dicere.

6. Præteriri tamen nefas eſt, quòd & in Virtutum à Domino editarum narrationibus nonnullis, præter evi-

dentiam Facti, etiam & Potestatis ipsius diserta fiat mentio. Inficiatores igitur ejusdem audiant, quàm longè superentur vel à vitiliginoso illo misero, Qui non nescius morbum suum, ex Divinitus, Deique digito immissis, esse, & cui curando Homo nemo erat, pro certo se tamen habere indicat; Quid in ea parte poterat Christus. Quid volebat quidem Christus, erat ei, quod dubitaret; Ità igitur Dominum supplex adoritur, *Domine, si vis, potes me mundare.* Jam igitur Specimen specietur: *Potes*, ait iste. *Potestas nondum data est*; Illi. Jam Dominus ipse quid? Respondétne cum illis, Nondum possum hoc; Si possem jam vellem, sed fiet, Ubi resurrexero, nondum enim venit Hora mea? An sine Dilatione, (Hora enim Voluntatis ejus tum, Potestatis autem semper, ei aderat:) *Volo, mundatus Sis*, Matth. 8. 3; tetigítque eum, & mundatus est. Jam geminum huic est, quòd Cæci gemini poscentes eum Lumina sua, id solùm interrogantur ab eo, *Creditísne, posse me hoc facere?* Matth. 9. 28. De Potestate autem cùm nulli ambigerent, tanguntur illis oculi, illíque utuntur oculis. Repertus quidem est unus, Qui, Quia viderat Discipulos Domini nihil posse, Dominum ipsum non sine dubitatione adfatur, *Verùm Siquid potes, adjuva nos*, Mar. 9. 22. Sed Dominus, quo Potestatis ex Parte Sua certiorem eum faceret, contra ipsius εἴ τι δύνασαι, nil aliud opponit, quàm τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, ver. 23: ut Credere etiam possit, succurrit hæsitanti, & curat puerum, ver. 27.

7. Similiter & Nicodemus, ex argumento perspectæ Potestatis Christi, viam sibi optimè ad eum aperiri duxit, *Nemo potest facere, quæ tu facis, nisi Deus cum eo esset*, Jo. 3. 2. Sanatus etiam Cæcus ille, non aliter, *Non potuisset facere, nisi fuisset à Deo*, Jo. 9. 33. Quid facimus ergó? Infiniti nè simus in vero Potestatis ejus Tempore adserendo, eamus unà omnes ad suscitationem Lazari. Certè si ad aliquam rem Potestas Christi expectanda erat, donec Ipse resurrexerat, ad hanc expectari eatenùs, par erat. Martha igitur piissimè, Christo pollicenti,

Frater

Frater tuus resurget, Joan. 11.23; respondet, *Novi Eum resurrecturum esse in Novissimo Die*, ver.24. Sed Dominus, nullam jam moram patiendi certus, nè tantisper, Dum Resurrectionis suæ, brevíque tum secuturæ, exemplum extaret, reponit, *Ego sum Resurrectio & Vita*, v.25. Ἐγώ εἰμι, ait, non ἔσομαι. Sed & tum, ante Resurrectionem Suam, Resurrectionis omnis Originem, Regulámque, Omnipotentiæ Suæ satis gnarus, pollicetur, Virtute Suâ jam tum victurum esse, vel qui mortuus erat, & qui vivebat, non moriturum esse: (Potestas autem Vitæ & Mortis Summa omnium est, & maximè Regia:) Marthæque ista credendi Authorem Se facit, ver.26, increpátque eam mox, ubi diffidere denuo cœperat, v.40. Videant igitur, quò Rem Suam reduxerint, Qui, licèt tam infinita semper Christi Potestas fuerat, ut & antequam Resurrectio aliqua, vel Suüpsius quidem, esset, ipse Resurrectio omnium fuerit, jámq; πρωτότοκον è Sepulchro vocaverit, Huic tamen Potestatem omnem abnegatum eunt, donec ipse resurrexerat.

Sect. LIX.

1. *Pilatus adfirmat Jesum esse Regem Judæorum, Atque indè accusari. Cur Pilatus Se Judæum esse abneget.*

2. *Christus Regnum Absolutè abnegare nunquam voluit. Regnum de hoc Mundo.* Οὐκ ἔν. Οὐκῦν. Οὐκοῦν. *Ut Christus* μαρτυρήσαι *dictus sit.*

3. Τετράρχαι *Christi, Qui. Paritatem, in Seculo, affectant Æquiparatores Anabaptistæ; In Clero, Presbyteri Aëriani.*

4. *Pharisæi; Jesuitæ; Puritani; Paritani, Suorum Temporum Hypocritæ Maximi. Soli Apostoli, & Quos Sibi Successores fecerunt, Episcopi, sunt* ἀκριβέστατοι *Christi.*

5. *Chri-*

5. *Chriſtus, Rex, & Sacerdos, Divinæ omnis Poteſtatis Conſors, ab initio, antequam reſurgeret. Ordo Verborum non limitat Tempus rerum. Ordo Gradualis, & Aſcenſorius.*

6. *Chriſtus, natus eſt, Filius Hominis; In Mundum venit, Filius Dei. Animæ noſtræ Infuſio, at q; Creatio.*

7. Venire in Mundum, *refertur ad principium Exiſtentiæ, Sed* Exire in Mundum, *&* Introire in Mundum, *De Converſatione dicuntur.*

POſtquam Latinus vetus ea verba Pilati, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, Joan. 18. 33, cum Interrogatione verterat, Mira nulla ſunt, eandem Lectionem paſſim apud alios obtinuiſſe. Verùm cùm in Vetuſtis Codicibus MS Puncta omnia deſiderari ſciamus, mirum mihi videtur, quâ fide quiſquam Interrogationem iis adfibulaverit. Cæterorum enim Evangeliorum ſi Authoritas urgeatur, Alia longè res in iis eſt, & quæ ad Joannem non pertinebit. Ipſo enim SSpiritu Dictatore, cogimur Interrogationem in iis inſtituere, Quoniam in ſingulis diſertè præmittitur, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, Matth. 27. 11. & Mar. 15. 2. & Luc. 23. 3. Apud Joannem verò amplius nihil eſt, quàm ἐφώνησεν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ. Nulla igitur neceſſitas eſt Interrogationis heic; Et hoc quod dicit, veram Cauſſantis, ſeu crimen Objicientis formam habet. Exierat nimirum ad Judæos ſtantes præ foribus Pilatus, quæſitum, *Quam Accuſationem adferrent adverſus hominem*, ver. 29. Intellecto autem ex ipſis, quid contra eum prætenderent, redit ſine mora, & non ſine Sarcaſmo quidem deriſúque Partis utriuſque tam Accuſantium, quàm Accuſati, ait, nunc cognovi quid Rei ſit, *Tu es Rex Judæorum*. Quòd ſi quiſquam reponet, tam exiguum intereſſe, ad Hiſtoriæ ſeriem, inter Ironiam hanc, & Interrogationem, ut à recepta tamdiu Lectione recedendi nulla nunc ſit ratio, equidem facilè annuerem, ſi per Chriſtum

Chriſtum ipſum bene liceret. Verùm cùm Reſponſio Domini ad eum, *Ex Teipſo tu hoc dicis, An Alii tibi dixerunt de Me?* ver. 34. multò rectiùs congruat cum Affirmationis, quàm Interrogationis anteceſſu; (non enim dicit, Ex teipſo tu hoc quæris, An Alii ſuggeſſerunt tibi, ut quæreres?) quàm exiguum cunq; videatur, non eſt, cur ad Eruditorum Judicium in his non provocemus. Illi jam cenſeant. Ad hæc autem Pilatus non ſine indignationis mixtura, *numquid ego Judæus ſum?* ver. 35. hoc enim eſt, Ex Meipſo an id dixerim, Quorſum interrogas? non ſum ego Judæus; Quicquid igitur cum ambitu, Rerúmque novarum ſtudio, & Regni Affectatione inter Judæos tuos à te patratum eſt, probè curaſti, clam me illud (vel maximè) habere. Qui de Jure Romano vobis, Cæſaríſque vicem præſideo; Verùm nunc quid facies? Ecce enim ipſi Populares Tui, & in illis Pontifices, Quorum imprimis intereſt, nequid à quoquam ſeditioſè in Provincia geratur, Tradiderunt Te mihi, hoc eſt, Hujus Te incuſandum criminis (Quia ipſis negantur hoc genus Cognitiones) ad me detulerunt, τί ἐποίησας ergò? Fateare, Quid rei ſis, & Quid feceris, quòd hoc te ſcelere onerent: Dicas, Reus ſis, An, Non?

2. Jam Dominus, Qui Jus Regale abſolutè à Se abdicare, nè tum quidem, cùm Regni Affectati inſimularetur, volebat, reſpondet, Ego illud feci, (Interrogas enim Quid fecerim) quod abunde purgabit me ab omni hac calumnia. Judæi me Tibi tradiderunt: At quomodo ſum traditus Judæis? Stipatus enim jam tum eram Officiariis meis, Viris Electis, Ducibus Egregiis, Quorum quid ſinguli in plurimos potuiſſent, ſi Signum iis dediſſem, nolo nunc dicere. Ego verò non permiſi, ut ipſi Se de Me in Certamen darent, Quia Regnum Ego ἐκ τοῦ κόσμου τούτου v. 36. hoc eſt, Secularis conditionis, déq; Jure, Moréve Mundiali, nullum affecto. Si verò mihi de hoc Mundo Regnum in votis fuiſſet, Satellites mei in prælio ità decertaſſent, ut Judæi manus in me injicere nullo modo potuiſſent: (Atq; hoc eſt, ὁι ἀγωνιζόμενοι ἂν ὑπὲρ ἐμοῦ ἠγωνίζοντο, ἵνα

ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις, reddíq; à Noſtris debebat, cum reſpectu ad Tempus eâ nocte in Horto præteritum, (My Officers ſhould have fought, that I might not have been delivered to the Jews.) Sed quò Securus eſſe poſſis, neq; Tibi aut Domino Tuo ex me metuas, Regnum aliquod de hoc Mundo nihil ad Me. Ex hac autem Diſtinctione Regnorum, quam Chriſtum ſic premere videt, Pilatus an Affirmativè adſumat, an Negativè, incertum videri poteſt. Ait enim, οὐκ οὖν βασιλεύς εἶ σύ; Jam verò ſi οὐκοῦν Compoſita vox ſit, valebit *Ergò*, vertíq; à nobis optabit, (So then a King thou art?) Sin duæ Particulæ ſint, οὐκ ἔν, atque diviſim (ut in pleriſque Editionibus) ſumtæ, in contrarium planè exponendæ ſunt, Quaſi qui expeteret, ut Regnum (in terminis ſaltem) negaret, (A King then thou art not?) Veruntamen in hanc acceptionem animus mihi minùs inclinat, (licèt Pilatum id expetiſſe non dubitem,) Quia in Græcorum uſum jamdiu abiit, etiam cùm hoc velint dicere, atque rem negare, Componere eas Particulas, promotóque Accentu, οὔκουν, Penacutum conſtituere. Ut verò illud fuerit, Chriſto viſum eſt perſiſtere, atque in eodem tenore Regali pergere; Reſpondet ergò Pilato, *Tu dicis, quòd Rex ego ſum, Ego verò ad hoc natus ſum, & ad hoc veni in Mundum, ut Teſtimonium perhibeam veritati*, ver. 37. Ejus autem verbum eſt, ἵνα μαρτυρήσω. Atque hoc illud eſt quòd Chriſtus à Paulo dicatur μαρτυρήσας ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 1 Tim. 6, 13. Ipſe ſcilicet Martyribus ſuis, Subſequis omnibus præivit eam Viam, quam & Prodromis quoque communierat, Infantibus, Matth. 2. 16. Zachariæ, Luc. 11, 51. Baptiſtæ, Matth. 14. 10.

3. Hiis autem ſic expoſitis, vacabit & hoc nunc adnotare, Chriſtum Dominum, vel pro Tribunali jam ſtantem, atque ἐπὶ ξυρῷ ἀκμῆς, ex infinita Sua Sapientia, ità Eccleſiæ Suæ providere, dictáq; Sua ſic inſtituere meminiſſe, ut contra Hæreſeων poſt futurarum venena

venena Divino ſemper Antidoto eſſe poſſent. Nam cùm Solos τὸὺς ὑπηρέτας, *Officiarios ſuos*, Quos interioris Admiſſionis, & proximè Se habebat, Pugiles ſibi, atque Propugnatores ſuos fore dixerit, & non in communi dixerit τοὺ δούλους, *Servos Suos*, neque τοὺ ὑπηκόους, *Subditos Suos*, neque τὸν λαὸν, *Populum Suum*, (Populi utcunque ope, & operâ Subditorum Duces & Anteſignani iſti nunquam non uſuri pro eo erant.) Audire hoc velim ævi noſtri teterrimas Duas Peſtes: In Seculari Parte, τοὺ ἰσοπαιζοντας, Reſúmque & Perſonarum Omnium maleſanos Æquiparatores, Qui ſub prætextu Privilegii (Si placet) Euangelici, nullam in Chriſtianis differentiam admittunt, nullã agnoſcunt, quocunque ex Capite, Præcellentiam, non Monarcharum erga populos Suos, non Optimatum ſupra plebeculam, Non Prædivitum in egenos, Non cleri denique & Chriſto Operatorum ultra τοὺ ἀμυήτους, & Profanum Vulgus. Verùm & in illa parte quoque, in ipſo Clero, jampridem terris noſtris Lemana Lues, Aeriana incubuit Cohors, Qui Ordines Sacros, ut jura Coquus, Scotizano futo confundere jam docti, Authores ſe faciunt τῆς ἀδιαφορείας in Eccleſia Chriſti, tam bellos Patronos & Proxenetas Paritatis, ut, licèt à Succeſſoribus Chriſti, primævis Epiſcopis, in partem ſolam, (& non in integrum) Sacræ Poteſtatis inſtituti tandem fuerint, (Subſtituti duntaxat Epiſcoporum, & Subadjuvæ ad aliqua Functionis ſuæ Officia facti, Honoríſque in plebe majoris cauſſâ, Titulorum Suorum uno donati, & tandem *Presbyteri* dicti:) ex mera tamen virtute jam iſtius Nomenclaturæ, in Succeſſionis ipſius Ordinis Epiſcopalis è Chriſto detruncationem conjurârunt; ſinque Prælaturæ illius & Poteſtatis ab eo per Apoſtolos hactenus derivatæ extirpationem ruerunt.

4. Et Regnum tamen Jeſu Chriſti eſſe, quod moliuntur, magnis clamoribus hii homines venditant; Faciunt enim quod Suum eſt, Iidem cùm ſint, qui in Eccleſia Judaica Phariſæi erant, hodiéque in Pontificia ſunt Jeſuitæ, in Britannicis Puritani, (aut quoniam hoc pro conditio

vitio habent, Paritani (per me) ſunto.) Hypocritæ, Hypocritæ Maximi, & an à Puritate, quam graphicè mentiuntur, an à Paritate, quam per Vim & Scelus arrogant, excluſiores, incertiſſimum eſt dicere. Audiant igitur Chriſtum, vel cum Pilato jam de Regno ſuo Sermones conſerentem, atque ab omni vocabulo Paritatis capace ſe abſtinentem, ut vocem Sacrâ in Re non antè uſurpatam datâ operâ adſumpſerit, & ſignificârit, Solis τοῖς ὑπηρέταις, hoc eſt, *Selectis ab eo aliquot Adminiſtris*, Apoſtolis Suis ſcilicet, (Soli enim Apoſtoli cum Eo in horto tum cùm Judæis traderetur, aderant,) & Succeſſoribus eorum, (Succeſſores enim Apoſtolorum, loco illorum, & pro illis, ab ipſo Chriſto habentur, Matth. 28. 20.) Perſonæ Se Suæ, (Quantò magis Eccleſiæ?) Defenſionem, atque integram Rerum Sacrarum οἰκονομίαν velle reſervare. Nam & iſtud de voce hac, ὑπηρέτης addi huc oportet; Quanquam ea, cùm ad Homines Solos, & Res mundanas refertur, varias, pro uſu Græcorum, in Sacris literis Significationes, & Officiis Viatorum, Apparitorum, Lictorum, τῶν Πραιτόρων, & Διακόνων denique reſpondentes, ſortita ſit; (Atque hinc Paulus & Barnabas in Cypro habere dicuntur Ἰωάννην ὑπηρέτην, Act. 13. 5.) Ad Obſequia tamen erga Deum ipſum, Officiáque Chriſto præſtita nunquam applicatur, niſi ubi Apoſtolos ipſos & Succeſſores eorum Epiſcopos deſignet. Illi erant οἱ ὑπηρέται τοῦ λόγου, hoc eſt, τοῦ Χριστοῦ, à quibus Lucas profitetur Se magnam partem Hiſtoriæ ſuæ edoctum fuiſſe, Luc. 1. 2. Illi ſunt quos ὑπηρετῶν Suorum titulo Chriſtus, jam morti proximus, inſignivit. Ex hoc ipſo autem reſpectu & Paulus pòſt ab ipſo Chriſto iſtud audivit, *Apparui tibi*, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην, Act. 26. 16: Propter quod denique & ipſe aliis omnibus injungit, *Ità nos æſtimet quiſque* ὡς ὑπηρέτας τοῦ Χριστοῦ, 1 Cor. 4. 1. Præterea autem nuſquam in N. T. reperitur.

5. Confeſſionem autem modò dictam coram Pilato ità Dominus comparavit, ut vel indè nos geminâ Barjeſuitas noſtros, velut ex improviſo, conveniendi, conterendíque

rendíque facultate inſtructos eſſe ſentiamus; primò enim, illud, Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ, Chriſti ſtatum tum Præſentem deſignat, & non Futurum pòſt, ex ejus Reſurrectione. Igitur Si Σὺ λέγεις, idem valeat quod, *Rectè Sentis, Qui me jam Regem eſſe adſumis:* quid ſentiendum de iſtis eſt, & quàm Barjeſuiticè, hoc eſt, perversè, ut ſemper, tortéque eos ſentire oportet, Qui Chriſtum adſerunt, neque Regem, neque Sacerdotem, neque Deum quidem, Divinâ Suâ Poteſtate non Donatum, nullâque niſi Propheticâ, fuiſſe, Donec reſurrexerat? C. R. p. 225. Porrò autem, cùm ibidem Dominus addat, ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· Si Pilatus Barjeſuitæ animum tum geſſerit, atque ex eo Chriſti dicto, *venire in mundum* exiſtimaverit, *Ejuſmodi eſſe, quod poſt Nativitatem Chriſti extitit*, neque aliud quicquam id velle, (Hæc enim Miſerabilis Catechiſtæ Sententia eſt, C. R. p. 115.) non eſt, quòd Militi, & Ethnico, & Cœleſtium inaniſſimo craſſam eam ignorantiam improperemus. Sed incomparabile Caput Czarcovianum, à Situ Solo Verborum determinare de Ordine Rerum, & ubi poſteriùs quicquam nominatur, ibi, atque indè concludere, poſteriùs id extitiſſe, pace tanti Capitis miſerrima Captiuncula eſt, Sannâ, an fabâ, dignior, incertum, Sed certè utróque, riſu, colaphóque excipienda. Annon de Moſe nato legitur, Exod. 2. 2? De Aarone verò nè γὰρ ante Exod 4. 14? Ergóne verò & Moſes, natu minor, hâc ex Methodo, Primogenituram Sibi lucratus, & Aarone Fratre Majore natu factus eſt? At è contrà, Paulus reliquos Prophetas omnes ante Moſem ponit, οἱ προφῆται, καὶ Μωϋσῆς, Act. 26. 22. Ergóne & Moſes detrudetur jam à Catechiſta in ætatem Prophetis poſteriorem? Sed ſciat tamen Polonicus Sophiſta nos ei Argumentationem Suam, à Serie ipſa Verborum, nullos abnegare. Sequimur enim & nos Verborum horum ordinem; Sed (SSpiritu nobis Duce, atque ex mente ipſius,) Ordinem Graduałem, & Aſcenſorium; monemúſque ipſum, in γεγέννημαι, καὶ ἐλήλυθα, particulam καὶ nunc, ut ſæpe,

ſæpe, valere, *(Imò)* acſi dictum à Domino fuſiùs fuiſſet, *Hâc de Cauſſa non ſolùm natus ſum, ſed etiam in mundum veni:* venit enim, ut naſceretur; venit igitur priùs, & non poſteriùs, quàm naſceretur. Locutionis autem iſtius Exemplum luculentiſſimum (De ipſo enim Chriſto nato,) præmiſſum in Propheta eſt, *Quia parvulus natus eſt nobis, & Filius datus eſt nobis*, Eſa. 9. 6. Datus autem eſt, antequam naſceretur, & Datus tamen poſteriùs quàm natus, ibi dicitur. Sed Ordo & ibi Retrogradus eſt, Atque à re in terris geſta, (Quæ priore loco nominatur, Quia proximè nos eſt;) ad Cœleſtem Rei Conditionem pòſt adſcenditur: cui geminum & hoc eſt, *natus Sum, & veni in mundum.*

6. Craſſiſſimum igitur Mendacium eſt, quo Joculare Caput Scripturam hanc temerat, quam adfirmat, *(Oſtendere, id quod Chriſtus dixit, Se veniſſe in mundum, poſt nativitatem ejus extitiſſe*, C. R. p. 115.) Sed Sic depudere oportet deſperatæ illius Cauſſæ Oratores, & quò magis Se fingere, & falſos eſſe ſciunt, eò audaciùs commenta ſua SScripturæ obtrudere. SScriptura autem illa manifeſtiſſimè oſtendit Divinam illam in Chriſto Naturam, adversùs quam, (exoſam Sibi, ejuratámque) Barjeſuitæ Sic inſaniunt. *Natus ſum ob hanc Cauſſam*, ait Chriſtus, id eſt, Filius Hominis factus, Parente meâ editus ſum, Et *(eandem ob cauſſam exivi à Patre, & veni in mundum,)* prout antè dixerat, Joan. 16. 28; id eſt, Filius Dei ab æterno deſcendi in uterum Maternum, & Carnem hanc ex ea adſumſi. In utero autem concipi, hoc nobis eſt, In mundum venire; atque hoc tempore priùs eſt, quàm prodire ex utero, quod eſt Naſci. Veruntamen non dicimus, Concipi in utero, (ex quo ſequitur Animæ Infuſio, éſtque inſtantanea noſtra Creatio, & omnium veniendi in mundum communis conditio,) Sed Exiiſſe à Patre, & in mundum veniſſe, priuſquam conceptus fuit, hoc adſerimus, in Chriſto Divinam Naturam præſupponere, Coæternámque Perſonæ ſuæ in Deitate exiſtentiam. Hoc igitur modo, Venit in mundum, verus Deus,

Deus, Hoc modo, Natus est in mundo, Verus Homo; hoc autem utrumque, ob unam eandémque Causſam erat, ut Divinam quaque in re veritatem confirmaret.

7. Verùm cùm ità Barjesuita ineptiit, *venire in mundum, aliquid esse, post Christi nativitatem*, quin expresè dixit, quid id sit? Sed nondum sic commasculârat frontem, nec certè, quid in hac parte concluderet, habebat. Tantùm sperabat, fieri jam posse, ut ex ea assertione fatui ejus Auditores, (quibus solis Se scribere novit,) putarent, *venire in mundum*, nihil aliud velle, quàm *prodire in publicum*. Ad hoc igitur, (trepidanter licèt, nullâque cum Illatione, aut Ratione quidem,) sic Subjungit, Et 1 Joan. 4. 1. *Scriptum est, Multos falsos prophetas exiisse in mundum*, C. R. p. 115. Et verum quidem hoc dicit, Ità enim ibi scriptum est; (Quod & ità quoque factum est; Hoc præsertim ævo, ex quo Barjesuitæ prodiere nobis, Abunde nunc est falsorum Prophetarum, Abunde Sophistarum & Ludionum.) Sed parùm tamen proficiet ex hoc Sophismate: *venire enim in mundum*, & *Exire in mundum*, Duæ res sunt, quæ sensus habent inter Se diversissimos. *Venire in mundum* relationem habet ad Principium, atque ad ipsius Naturæ Existentiam, atque indè Christus ab eodem Apostolo dicitur, *Illuminare omnem hominem venientem in mundum*, Joan. 1. 9. Sed *Exire in mundum*, Politiam solùm, & Conversationem respicere dignoscitur, propter quod ab eodem, in altera ejus Epistola eundem ad sensum, quo ἐξελθὼν εἰς τὸν κόσμον, & non ad alium, etiam & ἀποστελθὼν εἰς τὸν κόσμον, 2 Joan. ver. 7. dicitur.

Sect. LX.

1. Ἐρχόμενος, *De Præsente, Præterito, Futuro.* Ἐρχόμενος εἰς κόσμον, *De solo Christo dictum est.*

2. *A ſolo etiam Joanne dictum eſt, vel Octies; Et in Evangelio ſolo, (excepto, quod indè depromtum eſt, in Paulo ad Timotheum.) In Epiſtolâ dixit,* Ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. Ἀνθρωπος *eſt* Q. ĩſque. *Vita Lux.*

EST, ubi oſtenderim, Participium Ἐρχόμενος in N. T. plurium Temporum vim habere; Futuri, *Qui venturus eſt.* Præſentis, *Qui jam accedit.* Præteriti, *Qui jampridem venit.* Jam unus ille Locus Euangeliſtæ, ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, Joan. 1. 9; Si vulgarem Expoſitionem ejuſdem ſequamur, (juxta quam laudatus quidem à me eſt in antegreſſa Sectione:) omnia hæc Tempora ſimul comprehendit: Chriſtus enim vera Lux totius mundi eſt, Qui hominibus univerſis, quandocunque venientibus, Futuris, Præſentibus, Præteritis, Lucem, Vitámque largitur. Et veriſſima quidem eſt in Se iſta Expoſitio, Sed an hujus Loci Propria, & genuina ſit, atque ad mentem Euangeliſtæ comparata, ambigere me non diffiteor. Atque eſſe quidem memini in utraque Eccleſia, Græca & Latina, non neminem qui aliter judicaverint; Quorum Loca tamen, aut Verba, aut Nomina certè, citare certò quòd nequeam in hac Solitudine, non dolet; Cùm in verba cujuſquam jurare, aut Soli Authoritati aliorum, quantumcunque iis ex animo deferam, mancipio me dare nunquam didicerim. Ratio igitur, Quæ in diverſam opinionem nunc me trahit, eſt, quia obſervo (nunc primùm) locutionem eſſe, Ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον, Quæ de nemine omnium in N. T. unquam dicitur, præterquam de ipſo Meſſia; Ad Meſſiam verò, Ut Divina ejus Natura, in qua ab æterno, (Barjeſuitarum univerſorum ingratiis) præexiſtebat, vel hinc innueretur, non rarò accommodatur; De Meſſia igitur ad Nicodemum, tanquam de alia Perſona, loquitur, Αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, Joan. 3. 19. De ipſo autem Populus omnis, οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Προφήτης ὁ Ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον, Joan. 6. 14. Et ipſe de Se ait, ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον

τον ἤλθον, Joan. 9. 39. Et de Ipso Martha ad Ipsum, Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τ Θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος, Joan. 11. 37. Rursus verò sub hac ipsa nomenclatura Lucis Seipsum designat, ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, Joan. 12. 46. Atque ut Unde venerit, sciamus, addit, Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ Πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, Joan. 16. 28. Adsuatur huc denique & illud ad Pilatum, quod jam proximè elucidavimus, ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, Joan. 18. 37.

2. Habito autem jam isto Syllogo, non possum non & hoc accinere, Solius hoc Joannis Scitum, idque in Euangelio ipsius solùm, (Quod ad Divinam Christi Naturam adserendam præcipuè conscriptum ab ipso est,) phrasin esse. In Epistolis enim Suis, idem utcunque velit, (idem enim valet, quod ibi dicit,) ibi tamen in terminis non est Ἐρχεσθαι εἰς τὸν κόσμον, Sed Ἐρχεσθαι ἐν σαρκί. Apud Paulum verò cùm Semel reperiatur Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, 1 Tim. 1. 15; conscriptáque Epistola ista fuerit, antequam Euangelium Joannis (Sive ex insula Patmo, Sive ex urbe Ephesina, exiisse credatur) prodiit, Sententiam tamen, atque φίλων λέξιν, Joannis hanc fuisse, & Ephesi (ubi agebat diu Joannes, & quò mittebatur hæc Epistola à Paulo) ex ore ipsius frequenter auditam indè me non malè colligere opinor, Quia Paulus hoc non absolutè, ut Suum, profert, sed laudat, tanquam Alterius cujuspiam λόγος πιστὸς sit, & ab omnibus Christianis honorifico in usu communiter habendus. Jam igitur Locus de quo agere cœpimus, per Trajectiunculam (Trajectionibus autem scatet Sacra Pagina) ità exponendus esse videtur; ut hujus Locutionis Ordinem Primum, Exemplum sit; Regimen igitur Participii Ἐρχόμενον pendere non oportet à nomine Substantivo ἄνθρωπον, acsi Quarti Casûs esset, sed in Recto Casu accipi, & referri ad Verbum Substantivum ἦν, & Sic à nobis verti, That true light, which enlighteneth every man, was come into

the world: hoc autem eſt, which enlighteneth every one. Nam ἀνθρωπος tam ex natura Vocabuli, quàm ex idiomate Hebraico, comprehendit omnem ſexum, atque ætatem; Vitam verò eſſe Lucem hanc quam dicit, jamdudum Nos ipſe docuerat, ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, ver. 4. In tanta igitur luce nunc ambulemus, σὺν Θεῷ.

SECT. LXI.

1. *Deo omnia Præſentia eſſe; Eſſe Librum Vitæ, & Electionem ab æterno. Aliter hæc ad nos pertinent, Aliter, ad Chriſtum.*
2. Habere *eſt* Poſſidere. Habuiſſe *nemo dici poteſt, antequam fruatur. Quæ ex Decreto ſolùm deſtinata ſunt, non* haberi *dicuntur.*

BArjeſuitæ ſi ſophiſticentur, ſi Verbum Dei, diſtorquendo, pervertendóque, in inſanos ſuos ſenſus adigant, faciunt, quod Suum eſt. Verùm è Piorum, Eruditorum, Ingenuorum, Criticorum Choro eſſe, (eſſe autem, à fide dignis jam audio, dolétque:) Qui cum Cretenſibus illis ullâ ex parte Cretizet, extremæ Levitatis, atque Inadvertentiæ eſſe oportet. Veriſſimum igitur utcunque illud ſit, quod in Synodo Jacobus dixit, *Cognita ab æterno eſſe Deo omnia opera ejus*, Act. 15. 18: Sanctorum ergò ſuorum Electionem non eſſe rem fortuitam, ſed *Electos in Chriſto ipſos fuiſſe ante mundi conſtitutionem*, Eph. 1. 4, atque ab origine mundi *Nomina eorum ſcripta fuiſſe in libro Vitæ*, Apoc. 13. 8: (Quantò magis igitur, vel *in Capite Libri illius*, Heb. 10. 7, ſcriptum eſſe de Chriſto ipſo; Noménque ejus, in quo omnes Electi ſunt, Omniáque quæ in ipſius gloriam prædeterminata ſunt, in Decretorum Divinorum Pagina principali, Locóque primo exarata fuiſſe?) Hariolari tamen, quæ de

de Christo, τῷ θεανθρώπῳ, in Literis Sacris leguntur, Ut se gesserit, ante Originem mundi: In cujus præsentia tum steterit: Quam gloriam ibi habuerit: non aliter æstimanda esse, quàm ut ad homines applicari possent, non accipienda aliter, quàm de alio quolibet Sanctorum Dei accipi possent, neque SSpiritum quicquam intelligi ex iis dictis voluisse, præterquam quod in tempore, ex Destinatione Divina, æternóque Patris Decreto, in Christo homine futurum erat, hoc à bonæ fidei Christianis dici, quò ingenio plus valeant, aut in Literis exultiores sint, eò intolerabilius longè habendum est, mentísque suæ dicetur non tam errorem, quàm stuporem certè, atque torporem denotare.

2. Ista quidem Barjesuitarum novitia Theologia est: Qui naturam in Christo Divinam execrati, C. R. pag. 51, eâque de caussa professi, haut extitisse eum ante Mariam, Cat. Rac. pag. 53, igitur & dictum illud ipsius ad Patrem, δόξῃ ᾗ εἶχον, πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρά σοι, Joan. 17. 5, exponere coguntur, *De Gloria hæc dici, non quæ reipsâ Christo ante secula præstita sit, sed quæ in Decreto solùm Dei tum destinata ei sit*, C. R. pag. 112. Atque hoc reipsâ est, Habuisse eum, sed non habuisse. Justo igitur Dei judicio factum esse censeamus, ut, è melioris notæ Christianis si sint, qui nil amplius in illo dicto videre contenti sint, quàm in aliis hominibus vident, Dum animum sic exponunt suum ex hiis verbis, neque ingenii, neque judicii quid, sed suam ipsorum excordiam solùm, atque amentiam Orbi proderent. Glossa enim hæc corrumpit Textum, & id, quod dicunt, reverâ implicat. Eadémne ut sint, Ab æterno habuisse, &, Nondum habere, sed, Pòst habiturum esse? At Qui possidet, solus *habere* rectè dicitur; Qui nondum attigit, Credere, Sperare, Expectare dici potest, sed non *Habere*. Siquo tamen modo, cui aliquid destinatur ex Deo, propter Fidei certitudinem, *Habere* dicendus videatur, Captio tamen ista nihilominùs est; Habuisse enim vel ille, antequam habuerit, nullo modo dici potest; Nedum, Habu-

isse cum alio tum possidente; Nedum, habuisse ab æterno. Aliud igitur sine dubio est, Christo gloriam ab æterno destinatam fuisse; Aliud, Christum ab æterno habuisse eam. Habuit quidem Deus eam pro Christo, Decreti sui ipse Dominus: Sed Christus, nisi & Deus ipse erat, non habuit, quantisper in intentione solùm Divina ea extitit. Utri igitur jam credetur per hos? An Christo, Qui habuisse se ait? An Illis, Qui in Decreto solùm fuisse? Huc etiam accedit, quòd non de Tempore solùm Christus hoc dixit, πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, sed & de Loco etiam subjunxit, παρά σοι. Habuit enim; & in Præsentia Patris habuit; Adfuit enim ipse cum Patre in æterna Gloria. Nunc verò, cum ex Patris consilio hominem ad Deum adsumserit, poscit, ut & Natura quoque ea ejusdem Gloriæ particeps de cætero fiat. Præterea verò, Sed reprimo me: Subit enim nunc suspicari, hunc locum jam antè excussum à me fuisse.

Sect. LXII.

1. Θεοδίδακτοι *Quomodo? A Deo Doctos non egere hominum Institutione, Quid sit?*
2. *Pelagiana doctrina tollit omnem Institutionem ad Sacra officia. Liberi Arbitrii Adsertio.*
3. *Matthæi Euangelium, Ubi, Quando, Quo sermone prodiit. Typorum Beneficium. Paulus suo solùm Euangelio usus est. Euangelistæ Qui fuerint.*
4. *A Verbi Ministris non est Homines* Θεοδίδακτους *esse. Cur dictum sit,* Ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ.
5. *In Religione quicquid possumus, ex Deo est. Discere ad* γνῶσιν, *nihili est, nisi & ad* πρᾶξιν *sit.* Θεοδίδακτος *est & ἀυτοδίδακτος.*
6. *Gratia Divina cum effectu nos instruit, ut Deo obediamus. Vim Rationalem & Illativam* γὰρ *habet.*
7. Discere, *atque* Doceri, *usurpantur pro* Solere facere. Venire ad Christum. Trahi à Christo.

8. *Tractio*

8. *Tractio Dei Externorum Mediorum Suasioni addit Gratiam cum effectu.*

9. *Doceri nos. Trahitur à Patre, Qui venit ad Christum fide verâ, vivâque.*

JAM semel, (iterúmque, nisi fallimur) tetigimus illa verba Apostoli, Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν. Αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς Θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους, 1 Thess. 4. 9; Supereſſe tamen nunc in iis nonnihil, neque levis momenti quidem, perſpicimus, quod adhuc tactum à nobis eſſe non meminimus. Nam cùm Θεοδίδακτους eos eſſe audiamus, extra Rem neutiquam eſt quærere, Ubi? Quando? Quomodo? Deus Theſſalonicenſes hoc docuit? Reſpondere autem nobis ante omnes Barjeſuitam oportet, Docuiſſe in, & per Chriſtum, Chriſtum enim ille ait, *perfectiſſimâ ratione Voluntatem Divinam à Deo in cœlis edoctum, & ad eam hominibus publicandam è Cœlo magnificè miſſum, tam perfectè eam hominibus enarrâſſe, ut cùm Scriptura poſt aſſerat, Omnem Plenitudinem Deitatis in eo habitare Corporaliter, ſenſum ſit, quòd in Doctrina Chriſti tota Dei voluntas integrè, & reipſâ patefacta eſt*, C. R. pag. 130. De Plenitudine autem Deitatis, Déque Corporali Habitatione, eſt, Ubi antè egimus. Nunc ſolùm à Nobis excutiendum eſſe ducimus Argumentum iſtud Apoſtoli, *Haut opus iis eſſe, ut ab ipſo edoceantur, Quia à Deo docti ſunt.* Eſt igitur aliud, quod jam porrò quæramus, An Chriſtus cùm magnificam iſtam è Cœlo legationem obiret, ad ſolos Theſſalonicenſes ſe contulerit? Iſtud eſt Primum. Et Ratio Quæſiti hujus eſt, Quia ſi Chriſtus, in Judæam utcunque (non in Macedoniam,) dilapſus, in univerſum tamen Orbem (In quem & Apoſtolos ſuos, ſuo nomine emiſit, Matth. 28. 19,) Legatus venerit, Eadem omnino eſt cum Theſſalonicenſibus & Orbis totius conditio. Recepto igitur alicubi Euangelio Chriſti, (Quod Paulus quidem Theſſalonicæ, paulò ante hanc Epiſtolam, annuntiârat, Act. 17. 3: Nunc dierum verò paſſim ſub typis extat,

adeò ut si legant, quicunque Literas norunt, aut si Lectam audiant, quicunque aures habeant, & ipsi, non minùs quàm Macedones isti, à Deo edoceantur,) nil opus est, ut ab homine quoquam, (nè ab ipso Paulo quidem, Secundâ vice,) quisquam instruatur in ea parte, quæ ad τῆς φιλαδελφίας, mutuæque inter se Dilectionis Officia pertinet.

2. Alterum est; Cùm Barjesuita ipse agnoscat, Euangelium Christi, non Charitatis solùm, atque Amoris fraterni, sed & Fidei quoque, & Spei, atque uno verbo, *Totius Dei Voluntatis perfectissimam manifestationem, & Confirmationem esse*, C. R. pag. 129. Quid opus est jam ipso Barjesuitâ? Quid Racoviano aliquo, aut Socinino Magisterio? Nónne enim Paulum audiunt? Θεοδίδακτοι sunt: & quoniam sic à Deo edocti sunt, ἐ χρείαν ἔχουσι γεάφειν αὐτοῖς· Reverâ huc tandem recidit tota Doctrina Pelagiana: (Barjesuita autem immane quantum Pelagianizat!) Audiatur, quod Christus ex Deo dixit, Habeant ipsa verba Euangelii, & facessant æternùm tum Expositiones, tum Hortamenta omnia. Quæ enim Christus ipse docuit, *illa totam Dei Voluntatem integrè atque reipsâ patefecerunt hominibus*, Cat. Rac. pag. 130. Locúsne igitur aliquis Expositoribus nunc est? Dein verò, *postquam Deus jam Gratiam suam obtulit, (hoc est, quam primum audierint homines, quæ Christus ex Deo dixerit:) Non posse eos vel Gratiam oblatam accipere, & amplecti, aut ex præscripto Divinæ Voluntatis Vitam suam instituere, pro pernicioso errore se ducere*, profitetur Catechista, C. R. pag. 266. Quos igitur Deus ex ipsa Christi Doctrina, & Euangelii cognitione ità præoccupavit, ut iis (si hos Magistros audiamus,) nè ulteriore quidem Dei Gratiâ opus sit, illi ut Hortatoribus quibusvis, aut calcaribus jam indigeant? Profectò, qui pernitiosum illud esse ducunt, contumeliosos ipsos non hominibus solùm, sed & ipsi Deo esse oportet, si illud dicant, aut si sese jam aliis obtrudant, pro Doctoribus.

3. Quanquam neque Thessalonicensium eadem quidem

dem tunc erat, quæ omnium nunc conditio eſt. Rerum enim annuntiatarum iis à Chriſto, id eſt, Euangelii Chriſti, Libros illi nullos habebant. Sub initia ſcilicet Claudiani imperii, Epiſtola hæc, ſive Athenis, (ut Græcorum hypographe habet, & fortean, non malé:) ſive Corinthi (ut alibi quidem admonui;) data ad eos eſt. Jam igitur, à Matthæo utcunque Euangelium ſuum tum conſcriptum fuiſſe, vel intra Octennium ab Adſcenſu Domini, Magno Antiquorum conſenſui non ſit abnegandum, Sed nec iſtud tamen negari oportet, Sermone Chaldaico, Syróque conſcriptum ab eo eſſe, hoc eſt, Hebraicis Literis, atque illo idiomate, quo & Hieroſolymis, & in omni Palæſtina, ubi Matthæi diatriba tum fuiſſe dicitur, utebantur: An verò in Græcum ſermonem tum converſum fuerit, magis in incerto eſt. Verùm eſto tamen; Et Marci quoque Euangelium tum prodiiſſe, & Græciſſâſſe Matthæum, (De duobus aliis verò, De Lucæ, atque Johannis, nè ſomniandum quidem eâ ætate erat:) Theſſalonicam tamen non perveniſſe, certo certius eſt. Nulla enim erat tum Typorum Ars, per quos, ut multa Millia hominum Codice quovis frui poſſint, multò breviore ſpatio nunc dierum fit, quàm olim per Excriptorem vel unus poterat. Per Quem etiam ad eos venirent? Venerat quidem nuper Paulus illuc: Et ante eum non venerat Euangelii vel odor aliquis. Neque tum cum Paulo Matthæi, aut Marci (ſi alibi extabant) venerant. Nullo enim alio ille Euangelio utebatur, niſi quod appellabat Suum, Rom. 16 25. Quia neque à Matthæo ille, neque ab Homine quovis alio, ſed ab ipſo Chriſto Euangelium edoctus fuerat, Gal. 1. 12. Atqui Paulus ipſe docuerat eos, inquient, Atque ità Θεοδίδακτοι evaſerant. Docuerat certè; Et cum Paulo, Silas etiam, & Timotheus. Chariſmate enim τῆ Εὐαγγελίου, (Per quod, in Eccleſiæ ſuæ gratiam, datum pluribus à Chriſto erat, Vitam, Mortémque ejus deſcribere poſſe, Dictáque Domini, & Facta omnia recenſere; Unde enim aliter Chriſtiani quicquam de eo, in quem crèdebant, ſcire poterant? & non,

ut

ut Barjesuita satis crassè, sed alios quidem in hoc secutus, *Apostolis ad annunciandum Euangelium, at q; ad plantandum illud per diversas Regiones, opem ferre*, Cat. Rac. pag. 300.) Apostolicos illos universos donatos fuisse, nil dubitandum est.

4. Sed quid? Ex omni Thessalonicensium numero nullósne aliqua oblivio ceperat? Neminem fefellerat ab Apostolis dictorum memoria? Nemon' etiam, inter abitum Pauli atque hanc Epistolam, νεοφυτότερος erat, Christóque recentiùs se dederat, atque igitur Apostolum nunquam audierat? Aut unde jam est, quòd universos, sine discrimine, adserat θεοδίδακτος esse? Enimverò Apostolum, dum aderat iis, delectum quorundam feciisse, Qui in Ipsius atque Euangelistarum locum suffici possent, & Ecclesiæ ibi præesse, atque ad Officia Spiritualia κελεύσας se iis, & ἐργοδιώκτας præstare, manifestum est, ex 1 Thess. 5. 12. Intelligi tamen non potest, eum nunc de hiis loqui, aut de aliqua cognitione voluntatis Dei, quam Thessalonicenses ex iis ità percipiebant, ut ob hoc θεοδίδακτοι ab eo nuncupentur. Hoc igitur respectu, multò rectiùs dicendum ei fuisset, θεοδίδακτοι ἦτε, habità Relatione ad Divinam illam Euangelii patefactionem, quâ ipse, Silásque & Timotheus, ex ipso Christo, dum ibi agerent, eos antè beaverant. Addatur etiam, quòd hii qui præerant, non cessabant excitare eos ad cæteras παραγγελίας, quas per Paulum à Domino Jesu acceperant, 1 Thess. 4. 2, Et de illis tamen Officiis, & præcipuè de Sanctimonia ipsorum, Ipse non abstinuit nunc fusiùs scribere. Non est igitur ob hoc, quòd aiat, περὶ φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν μι. Quid igitur est? Quod & Barjesuitismi, & totius hâc in parte Pelagianismi nervos succidet; Et à nobis, si animum cum Bono Deo advertamus, ex ipsis verbis optimè exprometur. Nam cùm noluerit dicere, θεοδίδακτοι ἦτε, in Tempore Præterito, (Istud autem ad Pelagii sensum accommodatius fuisset, Quia per Apostolum, Christi nomine, immediatè patefacta iis fuerat Voluntas Dei: Et ad postulatum Hæreseos suæ satis

supér-

ſupérque hoc eſt, Siquidem nihil amplius requiratur, quàm ut Dei Voluntas manifeſtata, & plenè cognita hominibus ſit, Hominum autem ipſorum ſit, ex arbitrio, & facultate ſua, quod ſupereſt adjicere:) Secundò, quòd nec ſic ſe exprimere contentus fuerit, ὐ χρείαν ἔχετε γεάφειν ὑμῖν· Θεοδίδακτοι γάρ ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· (Num & hoc plenum eſt in Syntaxi ſua, ſenſúque Grammatico, & ad ſenſum quoque Pelagianum paulò convenientius eſſet:) Sed quòd & de Tempore Præſente loqui elegerit, Θεοδίδακτοί ἐστε, & de Perſonis, cum redundante, atque inſolita adjectione, Αὐτοὶ ὑμεῖς Θεοδίδακτοί ἐστε· in hoc jam conſiſtit tum Veritatis Divinæ, tum Pelagianæ prævaricationis luculenta indicatio.

5. Non enim dicere, Θεοδίδακτοί ἐστε· Sed eo modo abundare, & dicere, Αὐτοὶ ὑμεῖς Θεοδίδακτοί ἐστε· ad Duo manifeſtè tendit, Primum, ut pro certo ſemper habeant, in Semetipſis quicquid habent, quicquid velint, poſſíntque, non ex Semetipſis illud habere Se, ſed ex ipſo Deo, Velle ſuum, Poſſéque ex eo reverâ eſſe; Alterum, Ut innuat, ſe pro nihilo habere, Didiciſſe eos aliquid, quantum εἰς γνῶσιν, aut ſecundùm Intellectum ſolùm, id eſt, Scire eos, quid faciendum ſit, & tamen non facere, Sed didiciſſe εἰς πρᾶξιν, & ſecundùm Affectum, ità ut quæ novêrunt, quotidiè faciant, Hoc ſolùm ſe Deo dignum eſſe ducere, atque in hoc jam, Ipſorum cauſâ, Se vel contra ſemetipſum, Doctorem utcunque eorum, triumphare; Ut enim Ipſe de Fraterno Amore ad eos ſcribat? Imò, fruſtrà ſe facturum fatetur, ſi faceret. Quid ità verò? Αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς, ait; Ipſos in ſemetipſis hoc habere novit, & αὐτοδίδακτους eſſe cum ingenti gaudio agnoſcit, reſpectu opis cujuſquam humanæ, opus non habentes, ut ab homine quoquam, nè à Paulo quidem ipſo, doceantur hoc facere, quod tam feliciter jam faciunt. Veruntamen ex ipſis Se hoc non habent, ait; Opis enim Humanæ omnino non eſt; Non ergò Suæ ipſorum: Sed Αὐτοὶ ὑμεῖς iſti, hoc habent, Ut Θεοδίδακτοι ſint, Cui ſimile apud Poetam ille,

Αὐτο-

Αὐτοδίδακτοί εἰμι· θεὸς δέ μοι ὤπασεν αὐδήν·
Deo nimirum dante, facultante, adjuvante, quod aliter facere non poterant, ipsi quotidie faciunt.

6. Jam in priore horum modo si hæsisse eos intellexerat, Sciendi, quid facere deberent, sed non Sciendi facere, scripsisset ad eos etiam & de Fraterno Amore, non parciùs, quàm de Castitate, & Sanctimonia scribit, Ut excitaret eos, ad faciendum, quod antè per ipsum ex Deo audierant, atque ut meminentes dicti Dominici, Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε, ἐὰν ποιῆτε αὐτά, Joan. 13. 17, operam semper darent mutuæ Dilectioni. Verùm cùm jam indè à principio Euangelii Dilectionem istam imperantis, semper perspexerat eos in ea parte excellere, à Deo hoc esse gloriatur, pérque illius Gratiæ influxum, impulsúmque cum effectu doceri eos, & jugiter hoc facere. Proximè subjungit, καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτά, ver. 10. Nam quid est istud, γάρ? Quod audiant, velim, expendántque Pelagiani omnes; Causalis illa Conjunctio duplicem ibi in te vim habet, Rationalem, *A Deo docti sunt, Quia faciunt*, & Illativam, *A Deo docti sunt, Ergò faciunt*. Sed *faciunt*, in utraque est: Et à Deo hoc omne est, quod faciunt. Additio igitur ista, αὐτοὶ ὑμεῖς, in se quidem est non necessaria, sed παρέλκει, nisi quod ad Opem omnem externam, hominísque cujusquam Magisterium excludendum inservire jubeatur; θεοδίδακτοι autem utcunque sunt; Nam ut effectum dent, quod sciunt, opus omnino est interiore ductu per Dei Gratiam, & quòd Diligamus mutuùm, est Deus in nobis. Propter hoc igitur noluit dicere, αὐτοδίδακτοί ἐστε, sed αὐτοὶ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε. Quotidie enim docebat eos Deus, Quia Gratiâ Suâ excitati, adjutíque quotidie, hoc præstabant.

7. Eam autem esse vim in N. T. vocabulorum Discere, atque Doceri, ut significent, *facere solere*, jam alibi (nisi pessimè recolo) admonui ad 1 Tim. 5. 13. Certè Dominum Jesum nil aliud voluisse, hâc ipsâ in Re, per Participium μαθών, tum ex ratione ipsâ, sensúque Loci illius, tum ex verbis ibidem per eum adjunctis, jam liquidò

dò parebit. Postquam enim Prophetæ illud laudârat, *Et erunt omnes διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ*, Esa. 54. 13, ut quorsum hoc attulerat, intelligerent, Illativè ex eo concludit, *Omnis ergò, qui audivit ex Patre, & didicit, venit ad me*, Joan. 6. 45. Jam proximè enim negârat, *Posse quenquam venire ad Eum, nisi Pater, qui misserat ipsum, traxerit illum*, ut veniat scilicet, v. 44. Non venire verò? At si de pedibus Corporis hoc intelligendum erat, Agebat jam in Publico Christus, ubi nemo non accedere, si vellet, poterat: Sin de pedibus Animæ, de Sensibus, Affectibúsque, Audire etiam poterant, quæ Ille prædicabat, & interrogare, quæ scire cupiebant. Quid opus ergò Tractione Dei? Intromittit se heic Barjesuita meus, respondétque, *Non eâ ratione id dici, ut necessitas aliqua imponatur, aut Vis hominibus à Deo fiat*, C. R. p. 266. Vah! Quàm intempestivé! Quis enim Vim intentat? Verissimum igitur utcunq; sit, quod affirmat, prævaricatur tamen (ut solet) egregiè, atq; semotâ jam vi, ejus loco, falsissimam, si solitaria (ut ipse jam vult,) sit, rationem Tractionis Divinæ subornat, ait enim, *Deum Promissionum suarum Præstantiam, & firmitatem ostendendo, Homines ad filium suum trahere*, C. R. p. 267. Sed nihil aliud tamen per hoc intelligi vult, quàm homines, audito ex Euangelio, quid Dei Filius nobis injunxerit, mercedem etiam, si morem ei geramus, quàm ingentem pariter, & infallibilem promiserit, in medio jam relictos, pro libero suo Arbitrio agere, sponté; suâ sequi eum posse, si voluerint, & Boni sint, non segniùs, quàm Quia Mali, respuere. Hæc ea est, quam Dædali hii fabricârunt sibi Dei Tractionem!

8. Respondeant igitur nobis de Tempore hujus Ostensionis. Annon per ipsum Christum in terris prædicantem plenè, perfectéque fiebat? Non negabunt, scio. Eo igitur ex tempore, Quamprimùm quisquam audierit, quid id sit, quod Christus prædicavit, Ostensionem ille hanc ex Deo consequitur. Quapropter, cùm Deus jam fecerit, quantum à Deo fieri hii homines admittunt, necesse est, eos qui ex ista solùm ratione trahendi sunt, vel obedire, atq; ex primo

statim

ſtatim audicu adhærere Deo, vel nec audire, atq; æternùm deſerere. Quæ enim ratio, aliter ſe unquam habendi? Quàm manifeſtas igitur nugas nunc agit Pelagianus, excepto, quòd nebulas ex vocabulo Trahendi ſperet offundere? De tali enim Tractione Chriſtus Se locutum eſſe monſtrat, quæ Benignitatis in nos ulterioris teſſera eſt, & egregium aliud Donum Dei in ſe comprehendit: Nam variatâ ſtatim phraſi ſuâ, ait, *Nemo poteſt venire ad me, niſi hoc datum ei fuerit à Patre meo*, Joan. 6. 65. Ex Dono igitur habet hoc, & non ex Oſtenſione ſolùm, quiſquis ad Chriſtum venit, hoc eſt, Qui ei obſequitur, Mandatíſq; ex Deo impleri juſſis, operam navat; Arbitrii igitur Sui ſolius non eſt, non propriarum Virium, ſed ex Divinæ Gratiæ influxu, auxilio, tractu: Quô de Deus ipſe olim in Propheta locutus eſt, *Charitate perpetuâ dilexi te: Ideo attraxi te Miſericordiâ*, Jer. 31. 3. Iſtud verò ad omnes in genere, ad quos Euangelium pervenit, non poteſt pertinere: Utì nec illud Sponſæ, *Trahe me, & poſt te curremus*, Cant. 1. 3. De iis enim ſolùm pollicetur Eccleſia, Quotquot per Gratiam ſuam attraxerit Deus, ſed non de univerſis, Quibuſcunque Promiſſiones ſuas oſtenderit.

9. Cùm igitur ſubjunxerit Catechiſta, *Manifeſtum eſſe, A Patre trahi, nihil aliud eſſe, quàm à Patre audire, & Doceri*, C. R. p. 267, non uno vitio Paralogiſmus iſte manifeſtè laborat. Primò enim, quantum ad ſolam cognitionem Voluntatis, & Promiſſionum Dei, ſuffeciſſet dici, *A Patre audire*. Qui enim ab eo audivit, ille jam novit; & ipſum hoc *doceri*, per Catechiſtam, (licèt à Chriſto rectè additum ſit,) planè περίεργον, & otiatur; In quo tamen jam indicavimus præcipuam Emphaſin Dicti illius conſiſtere; διδαχθῆναι enim & μαθεῖν in uſu Sacro, (ut ad Phil. 4. 11, monſtravimus) vulgò ità accipiuntur, pro *Didiciſſe*, (id eſt, *Solere*) *facere*. Secundò, Ut meliuſculè ſibi caveat, ipſe Apocopê etiam ſacrilegâ uſus eſt; Chriſti enim ſententia expreſſè eſt, *Trahi quenquam à Patre, eſſe, Ità Enim ex Patre*; (id eſt, ab ipſo Chriſto,

Christo, quem Pater misit,) *audire atque doceri, ut & ipse ad Christum veniat.* Sed hoc Barjesuitæ parùm placet, *Ut veniat ad Christum*, Abscidit ergò; hoc enim est, ut fide verâ vivâque credat, & operetur. Hæc sola Dei Tractio est: Hæc autem est sola Dei Gratia; Hæc igitur est Barjesuitæ, hæc Pelagii, De Voluntate, Potestate, Facultate nostra, Déque Libero Arbitrio prævaricatio.

SECT. LXIII.

1. *Crevisse infantulum, Spirituque corroboratum fuisse, aliter de Baptista, aliter de Christo dictum est. Deum esse μετ' ἀυτῦ, & ἐπ' ἀυτὸν, differunt.* Manus Dei *super eum, pro Prophetia. Gratia super Christum.*
2. *Christus aliunde non didicit, sed ex ipso Se habuit. Per Donum. Celavit Deitatem, quasi ab annis præfecerat.*
3. *Novit omnia Christus ante Resurrectionem. Ab ipso enim Conceptu habuit omnem Potestatem, omnémque Scientiam.*

DE Johanne, mox ubi natus est, Euangelista ait, τὸ δὲ παιδίον ἠυξανε, καὶ ἐκραταιῦτο πνεύματι, Luc.1.80. De Jesu etiam, non longè à partu ejus, τὸ δὲ παιδίον ἠυξανε, καὶ ἐκραταιῦτο πνεύματι, Luc.2.40. Cum differentia ergò in Verbis nulla, Utrumque crevisse Corpore, ait, Utrumque Spiritu corroboratum fuisse. Sed Quem Spiritum vult? Non Corroborantem, (verum licèt id sit; à SSpiritu enim factum est:) sed Corroboratum, in Spiritu suo, id est, in Animo; Quod à Paulo, cùm vellet utrumque pariter dicere, dicitur, *In Interiore homine*; ἵνα δῶῃ ὑμῖν δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τῦ πνεύματος ἀυτῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, Eph.3.16. A Latino V. autem, (vel, ut correctiùs loquamur) in Latino V. quòd, ubi de Christo loquitur, Vox

πνεύματι

πνεῦμα nunc deleta sit, ausu satis temerario, planéque frustraneo factum est ab iis, Qui de Spiritu Agente hoc dictum rati, Diversitatem, quam aliter ut constare posset, inter Jesum verè Deum, atque Johannem merè hominem, nesciebant, hoc modo conservandam esse existimârunt. Pergit autem Lucas in parallelis; Dictóque, de Johanne, καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ, Luc. 1. 66, De Jesu ait, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτὸν, Luc. 2. 40. Nec ista quidem, sono Verborum, multùm differre videntur; sed Sensu tamen longè sunt diversissima. Esse enim Deum μετά τινος, id est, *cum aliquo*, ad Præsidii solatus, atque Adjutorii designationem dicitur; Sed Deum esse ἐπί τινα, id est, *super aliquem*, amplius aliquid, celsiúsque significat, ut mox parebit. Differunt etiam non parùm ex hoc ipso respectu, quòd sint χεὶρ Θεοῦ, & χάρις Θεοῦ: *Manus* enim *Dei*, apud Hebræos quidem, si & ἐπί τινα esse dicatur, (sed de Johanne jam, duntaxat est μετ' αὐτοῦ,) denotat Afflatum Propheticum, ut ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ Κυρίου, Ezec. 40. 1: sed si *Gratia Dei* super aliquem dicatur esse, phrasis est, non ad Auxilii, aut Prophetiæ solùm, sed ad Donorum omnium Divinorum Collationem comprehendendam nata, ideóque de Homine nemine (quod sciam) usquam reperitur. Est quidem, ubi de Apostolis unà omnibus, Corpus ipsum Christi, id est, Ecclesiam ejus universam repræsentantibus, dicitur, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς, Act. 4. 33: Verùm istud ibi non videtur, nisi de Gratia, quâ jam præpollebant inter homines (non enim Θεοῦ dicitur,) sumendum esse; sin aliter, ex ipso tamen Epitheto eo, μεγάλη, Disproportio maxima inter Christum, Hominésque instituitur. Gratia enim illa, (si, Dei,) super eos, Magna utcunq; erat, limitabatur tamen per Additamentum illud, & Aliqua duntaxat erat: Sed Gratia Dei super Christum, Absolutè cùm posita sit, est Gratia omnis, & omni modo, propriéq; extendi poterit ad illud Apostoli de Christo, Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, Col. 2. 9.

2. Vel hinc igitur facilè se falli intelligant, qui Christi

Christi Divinitatem arrodere se posse sperarunt, Quia paulò pòst de eo dicitur, Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ, καὶ ἡλικίᾳ, καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ, καὶ ἀνθρώποις, Luc. 2. 52. Quid enim si profecerit Sapientiâ? Ergóne priùs in Se non habebat? Non sequitur. Modi enim solius, non Rei, jam hæc quæstio erit. Nam & Puerulus dum adhuc esset, fuisse παιδίον πλεράμενον σοφίας, Locus ille prior adserit, Luc. 2. 40. Profecit igitur; sed ut in Corpore suo, ex innata Sibi Facultate Vegetativa profecit, sic & in Animo Suo Humano quòd profecerit, Aliunde non erat; Non ab Extrà; Non, ex Usu, aut Observatione rerum; Non, ab aliis Edoctus; Ille enim Judæorum stupor erat, *Quomodo hic literas novit, cùm non didicerit?* Joan. 7. 15. Et Nazarethani, apud quos crevit, mirantur, *Unde huic Sapientia ista?* Mat. 13. 54. Hactenus tamen sapiunt, ut agnoscant, non esse sensim, aut per Actum Successivum acquisitam ab eo, sed Divinitus ei jam Recèns datam, *Quæ est hæc Sapientia, quæ data est ei?* Mar. 6. 2. Dabatur autem ei, non ut Prophetis ipsis, per subitam Inspirationem, novósque subinde Afflatus, (Habebat enim in Se indè à primordio Conceptionis, quamprimum Natura ejus Humana ad Deum adsumta est;) sed ut Filio illi hominis, *per Revelationem à Patre*, Mat. 11. 25, id est, à Divinitate sua, eámque pro suo ipsius Beneplacito indultam, v. 26. Hæc nimirum Reserat; Pro cœptæ Dispensationis suæ ratione, Nè non putaretur verus Homo, præsertim verò, nè Redemtionis nostræ negotium interturbaretur, si putaretur esse verus Deus, placuit ei singulares Infinitæ suæ tum Potentiæ, tum Sapientiæ Actus ità velare, atque de Tempore in Tempus suspendere, ut aliquam semper cum Annis suis, (Quasi humano solùm more, ab Annis proficeret;) analogiam servare videretur. Igitur quod Ætatis suæ Anno, (imò, Die) Primo, si ità ei visum fuisset, per Divinam suam Virtutem præstitisse poterat, non nisi à Puero Duodecenni tamen præstitum esse videmus, ut pedibus è Galilæa in Urbem cum parentibus

ire poſſet, Luc. 2. 42, quod Corporis vegetationem ſubindicat, Atque ut ibi Doctores ipſos in Templo exercere, ver. 46, quod Animi Sapientiam. Profeciſſe igitur dictum eſt, Quia non niſi habitâ ad annos, in quibus Homines proficere ſolemus, aliquâ, ſed mirabili tamen eâ, & ſupra rationem, ſupra hominem, analogiâ, Chriſtus θεάνθρωπος Animæ ſuæ Humanæ ità impertivit de Præſentia, Virtutéque ſua Divina, ut poſſet aliis indicia tanquam profectuum in Sapientia, (ſed inſolitorum tamen, ſtupendorúmque!) ubi volebat exhibere.

3. Nihil igitur proficient, Qui ex iſto vocabulo, προέκοπεν, non erubuerunt operam ſubleſtam dare, ut Ignorantiæ labe Chriſtum adſpergant, in eo alio dicto ipſius, περὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας, οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ Ἄγγελοι, οὐδὲ ὁ Υἱὸς, εἰ μὴ ὁ Πατήρ. Mar. 13. 32. Repetitionem autem illorum, quæ de recta Expoſitione hujus Loci jam antè ediſſeruimus, ut nunc moliamur, neque libet quidem, neque opus eſt: Si tanti eſſe videbuntur, indè promantur. Verùm quod nuperrimè à nobis quæſivit Quis, (Annon ſalva hæc res foret, Chriſtíque Dignitati ſatis ſuccurreretur, Si reſpondeatur, Chriſtum quidem, tum cùm iſta locutus eſt, neſciiſſe ea, quæ Pater latere voluit; Neque enim niſi poſt Reſurrectionem ſuam accepiſſe Eum, ut omnem Poteſtatem, ità & omnem Scientiam?) non potuimus non cum ſummo faſtidio reponere, Intempeſtivè ſe Chriſto, impiéque Benevolum præſtare, quiſquis id dixerit. Nam & ante Reſurrectionem, jam ſatis hoc edocti, Diſcipuli dixerunt, νῦν οἴδαμεν, ὅτι οἶδας πάντα, Joan. 16. 30, non ſegniùs, quàm & Petrus poſt eam, Κύριε, σὺ πάντα οἶδας, Joan. 21. 17: & poſt Reſurrectionem erat, cùm ipſe dixit iis, οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους, ἢ καιροὺς, οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, Act. 1. 7. Seipſum autem, quia cum Patre Unum eſt, quâ θεάνθρωπος erat, nullus unquam excluſit ab aliqua Cognitione. Sed ad has inſanias adigi homines, mirum non

non est; Qui insanam eam opinionem à Socininis, (Quos jam antè satis ad Mat. 28, 18, refutavimus,) imbiberunt, Christum Potestate suâ Divinâ, non nisi post Resurrectionem, donatum fuisse: Idque ex hoc solùm Paralogismo, Quia Donationis illius, (sed quam ex Hypostatica Unione ab initio consequutus est,) post Resurrectionem semel, (sed tamen aliâ longè de Caussa) meminit. Ex Philosophi autem Sententia, semper hoc fit, ὑὸς ἀτόμου δοθέντος, πάλιν ἔστιν: falsíque priùs de Potestate Christi, & de Scientia ejus nunc falluntur.

SECT. LXIV.

1. *Sacerdotalem suam Potestatem Christus in prima Conceptione habuit. Sacerdotem eum vel in Cruce fuisse Barjesuita non fert. Verbis tamen suis concedit, aut pessima Bestia est.*

SCio me jampridem propulsâsse Vim quam Catechista geminis SScripturæ locis, Heb. 8. 4. & Heb. 2. 17, intentârat, fraudémque satis excussisse, quâ Apostolum pertrahi à se posse sperârat, in scelerait sui Dogmatis Patrocinium, De munere Sacerdotali, à Christo neque exercito, neque percepto quidem, antequam Redux à Sepulcro factus in Cœlos tandem ascenderat. Monstravi enim, Eum à primo Conceptu suo Christum factum fuisse, atque ex Hypostatica Unione consequutum Unctionem eam Divinam Potestatis universæ, Regiæ, Sacerdotalis, Propheticæ, (Tempore tamen suo, Modóque, pro suo arbitrio exercendæ,) Largitricem. Idem igitur significare μεγαυνόμενος, Heb. 9. 11, quod εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον, Heb. 10. 5, & quum primùm accederet in Mundum hunc,

hoc est, in ipso Incarnationis suæ primordio, Venisse Eum Pontificem, Prophetam, Regem. Verùm, An ad ipsa verba Quæstionis suæ tum attenderim, quam ille ad Christi Sacerdotium corrodendum parârat sibi, profectò non memini. Sed ea sic se habent, *Quid? Annon erat Sacerdos, antequam in Cœlos adscenderet, & præsertim Cruci affixus penderet?* Cat. Rac. pag. 291. Ecquis verò omnium jam habet, de hac Quæstione quod statuat? Nam quid facit istud *præsertim?* Refertúrne ad id, quod antecessit? *Præsertim non erat Sacerdos.* Hóccine est, quod vult? Agamus igitur: Nam si Pars ea prior ad secundæ partis Expositionem, ὑπὸ τῦ κοινῦ, repetenda sit, multò magìs repetendum quoque est & Adverbium *Antequam*, sine cujus repetitione sensus reverâ nullus adstrui potest: Nam sine eo, Quid aliud erit, *Præsertim non erat Sacerdos, & Cruci affixus penderet*; præter τὸν βέβηλον κενοφωνίας, 1 Tim. 6. 20, atque vocabulorum horribilem hiatum? Repetatur autem illud, & Catechistæ Sententia sic exibit ei, *Christus Sacerdos non erat, antequam Cruci affixus penderet.* Bene habet igitur! Ex præmissis enim hiis, jam concludendi partes nostræ erunt: Et, Si in Quæstione hac repeti nolebat *Antequam*, Sphingem in ea egisse eum (nè in omni Captionis genere non excelleret,) statuimus, ad ænigmatis istiusmodi Discipulos suos misèrè implicandos, enicandósque: Sin repeti voluit, Actum unà est de toto Dramate suo. Qui enim non sinat Christum Pontificem esse antequam penderet ibi, abundè largitur, tum cùm penderet, Pontificem eum fuisse. Igitur vel seipso Judice, Stultus ei labor est, quem per Decem aliquot Pagellas insumsit de Munere Christi Sacerdotali, sed ab Ascensione oriundo. Qui Naso tamen interea homulum suspendimus, gratias ei alias de insperata hac concessione agimus nullas; Neque enim Potestatem Sacerdotalem Christi sufflaminari Nos patimur usque ad Crucem, Sed ex ipsa

Unione

Unione Naturarum Jus illud ei adſerimus, Quod Ille in Cruce tam Sanctè, plenéque exeruit in Noſtram Redemtionem.

Sect. LXV.

1. *Verba quadam ſubducta è Textu, & aliorum Ordo perverſus à Barjeſuita, in fraudem.*
2. *Quâ arte, & quàm fruſtrà ſatagat, nè Chriſtus credatur Deo Se pro nobis obtuliſſe.*
3. *Infinitus Amor Chriſti erga nos, tradentis ſe in Sacrificium, quod alia Sacrificia Spiritualia infinitè ſuperat.*

HEM & alteram Infidelis Catechiſtæ Quæſtionem, à fraudibus ſuis, S'que Scripturæ injuriis non immunem. Quæritur enim ab eo, *Cur verò Apoſtolus ait, Chriſtum tradidiſſe ſemetipſum Victimam, & Oblationem Deo, in odorem ſuavitatis?* C. R. p. 292. At verò Apoſtolus nuſquam hoc ait. Appoſuit quidem ipſe in margine ſuo, Eph. 5. 2. Sed quod ibi Apoſtolus ait, eſt, *Chriſtum tradidiſſe Semetipſum pro nobis Oblationem, & Victimam Deo, in odorem ſuavitatis.* Hæccine verò in oculis Czarkovianis ſunt eadem? An verò latiſſimè, totóque ferè Cœlo, differunt? Apoſtolus enim, quicquid Chriſtus hâc in re fecerit, Pro nobis, ὑπὲρ ἡμῶν, neque igitur Propter nos ſolùm, ſed Vice noſtrâ, feciſſe eum adſerit. At duo iſta vocabula *Pro nobis* Catechiſtæ minùs ad palatum facere viſa ſunt; Prorſus ergò ſuſtulit: Hactenus ergò differunt. Differunt rurſus in hoc, quòd Apoſtoli dictum ſit, *tradidit Semetipſum Oblationem, & Victimam Deo*, Catechiſta verò pervertit hunc ordinem, (Hoc enim Genitoris habet, ὃ πάντες ἴσασιν, Act. 13. 10.) dicítque, *tradidit ſemetipſum Victimam &*

Oblationem Deo. Quid ità verò? Non placebat enim, quòd Chriſtus diceretur *Victima Deo*; minùs, quòd Chriſtus ità Seſe ipſe tradiderit, ut à Se offerretur Deo pro Victima. Nam hæc ſi ſteterint, Actum eſt de Jeſuitiſmo ſuo; Periere funditus Commenta omnia Socinina: Erit enim tum, è morte Chriſti, Sacrificium; Erit in Cruce ipſa, Sacerdotium; Erit ergò per Chriſtum, Satisfactio; Erit Generis noſtri Redemtio; Erit denique, Naturarum in Eo, Perſonarum in Deo, manifeſta Diſtinctio. Hæc igitur Ille ut ferat? Ut videat talia, & nihil oggannire videatur? Imò, faciendum omnino eſt, quod poteſt. Primò igitur furtum illud facit. Præter verò rapinam, quâ vocabula ea, *Pro nobis*, ſuffuratus eſt, movendi etiam tacicè ſunt termini; expediet enim, ut pro *tradidit Semetipſum Oblationem & Victimam Deo, in odorem Suavitatis*, ſubornetur, (modò dextrè peragi poſſit, & ſine ſtrepitu,) *tradidit Seipſum Victimam & Oblationem Deo, in odorem ſuavitatis.* Pro ſedulitate igitur ſua, quò feliciùs ei ſuccedant Res, ſemel, (& quò certi ſimus, caſu id factum non eſſe,) iterúmque, hoc facit, Primò in Quæſtione, Pòſt, in Corpore Reſponſi ſui, C. R. p. 293. Sed jam, Cui Bono? inquies. Profectò, non Uni; prout Artifex iſte ſibi pollicetur.

2. Hiis enim ità à ſe comparatis, confidenter jam inſurgit, exclamátque, *Deinde in iſto Loco expendandum eſt, Apoſtolum non ità loqui, quòd Chriſtus Seipſum Obtulerit Deo pro nobis*, C. R. p. 293. Non ità? Nam quæ eſt Diverſitas? Ecquid minùs, in *tradidit Semetipſum Victimam, & Oblationem Deo*, reperiri eſt, quàm eſt, in *Semetipſum obtulit Deo pro nobis?* Audiamus ergò, Quoniam expendendum hoc eſſe monet, quibus demum Expenſis effectum hoc dabitur. Et primam quidem, verámque rationem haut viſum ei eſt allegare. Ea eſt, Quia in *tradidit Seipſum Victimam & Oblationem Deo*, verba ea *Pro nobis* non inſunt. Et bonâ quidem fide, ibi jam non inſunt. Sed novimus tamen

men nos, (monuimúſque) Cur non inſint: Subleſtâ Catechiſtæ fide hoc factum eſt, qui furtivâ manu Apoſtolo ea ſurripuit; Neque levis certè Expenſa hæc eſt. Verùm ſequendus eſt Nequam, ad quam ipſe prætendit Rationem. *Nam hoc verbum* tradidit *non debet conjungi cum voce* Oblationem, *verùm per ſe debet legi, quòd Chriſtus Seipſum tradiderit, ſubintellige, In mortem*, ibidem. Oh! bene habet! Nunc enim quis non videt, quàm Divino ille Conſilio vocabula iſta trajecerit? Apoſtolus quidem dixit, *tradidit Seipſum pro nobis, Oblationem, & Victimam Deo*, Sed Barjeſuita, ubi *Pro nobis* extinxerat, reliqua tranſlocat, legítque, *tradidit ſeipſum Victimam, & Oblationem Deo*. Quare verò hoc? Reverâ, Quia, ut ipſe Scenam hanc ſibi fingit, nullus Victimæ poſt Oblationem Chriſti, ſed poſt Victimam, hoc eſt poſt Mortem ejus, Oblationi aliquis, ídque ubi Adſcenderit, inſtituitur locus. Clàm tamen habitâ hâc Ratione, aliam ipſe, & ſatìs ridiculam, ſubornavit; Quia hoc verbum *tradidit*, non debet conjungi cùm voce *Oblationem*. Ipſe igitur, nè Pueri ſui faciant, quod non debent, ſejungit ea, terribilémque vocem *Victimam*, intermediam ſtare jubet. Dein verò quid? Jam &, *Chriſtus Seipſum tradidit, debet legi per ſe*, ait. Satìs quidem pro imperio hæc omnia! Modò, *non debet*, jam *debet* denuo. Sed habeat etiam & hoc; Per ſe legatur. Imò ſed, Non per ſe tamen; (fluctuat enim, vult, & non vult, & miſerè angitur;) *Subintelligendum enim eſt*, (quídni ergò & legendum?) *In mortem*. Verùm & hoc quoque donabitur, per me. Pareamus jubenti, intelligamus, legamúſque, *Chriſtus tradidit Seipſum in mortem*. Nunc igitur quid? Nunc ait, *Sequentia verba*, Victimam, & Oblationem Deo, in odorem ſuavitatis, *ſunt veluti illuſtratio iſtius operis Chriſti*, Cat. Rac. pag. 293. Hei! Quàm turpe eſt difficiles habere nugas? Sunt enim Illuſtratio ſumma, & non *Veluti* ſolùm,

sed & vera, viváque Commendatio ejusdem.

3. Verùm Cujus Operis? *Quòd Seipsum tradidisset*, ait. Errat autem nimis jam in hoc, (si non & prævaricetur; Verùm sciens prudénsque erraverit, an invitus, non multùm intererit:) Amor enim hic Christi reverâ est, Qui & Illustrationem, & commendationem omnem infinitè superat, Talem eum, Tantúmque, ità tamen Nos dilexisse, ut tradiderit in mortem Seipsum pro nobis Oblationem, & Victimam Deo in odorem suavitatis! Meritissimè autem hoc Fidelibus omnibus in Exemplum proponitur, & Cùm ille Rem tantam pro nobis, Quæ & fidem ferè omnem, (Barjesuiticam certissimè) superat, præstare potuerit, voluerítque, ut Ipse Victima pro nobis Deo Patri fieret, Debere ergò nos Imitatores esse Dei nostri, & dilectionem, quantam possumus, impendere Fratribus, optimè infertur. Verùm Hóccine ut impediat, quin Ipse sit id, ob quod commendari dicitur? Hóccine non sinit, præstitum id à Christo fuisse, à quo etiam Christus illustratur? ϕιῦ τῆς λιτότητος! Sed ecce jam ipsa Grammatica ferulam suam exerit. Nisi enim vocabulum *oblationem* conjungi sinet Catechista cum verbo *tradidit*, atque indè in Quarto eo Casu regi, mutari Casum oportet, atque in Recto poni, & τῦτο ϛ aut aliquid tale subintelligi, sic, παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν· τῦτο ϛ προσφορά ἐστι, καὶ θυσία θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. Ad meram enim Commendationem, quam Catechista molitur, disertius hoc, satiúsque fuisset. Sed Christus ità se tradidit in mortem, ut in Oblationem, Victimámque unà cesserit. Dividi igitur ista non possunt in eo; Neque SScriptura verbum *tradendi*, De Christo scilicet Seipsum Tradente, aliquo in loco usurpat, quin & unà complectatur, (prout ibidem sequitur, ver. 26,) quod Catechistam torquet, enicátque, ipsius Sacrificium: Meri igitur sunt, miserique Barjesuitismi, SScripturarum torsiones, & perversiones, quibus reliquum pagellæ implet sibi, Cat. Rac. pag.

pag.293. Nam quia Paulus Philippensium beneficentiam, per simile loquendi genus appellat, *Odorem suavitatis, victimam acceptam, perplacentem Deo*, Phil. 4. 18, adfirmétque *talibus Sacrificiis Deum placari*, Heb. 13. 16; Christiani autem dicantur, in omnibus, quæ faciunt piè, *Offerre spiritualia sacrificia, accepta Deo per Jesum Christum*, 1 Pet. 2. 5, vel ex istis Particularibus Generalem ille Conclusionem condere non erubescit, Atque indè pòst adsumere, Illam in Cruce Christi Oblationem, per quam semel se obtulit ad Peccatorum nostrorum ablationem, Heb. 10. 11, nisi ex eodem Tropo Sacrificium dici, ideóq; alîus generis, meritíve non fuisse. Per eandem igitur consequentiam concludat, Quia David Elevationem manuum suarum voluit esse Sacrificium Vespertinum, Psa. 141. 2, Haut alia fuisse sub Lege Vespertina Sacrificia.

Sect. LXVI.

1. *Portare peccata. A Græcis* ΝΩΣ *centupliciter redditum est.*
2. *Satisfit Deo, Non, à Deo. Deus Peccata ut tulerit, ut & Christus.*
3. Βαστάζειν, Auferre. Ἵνα πληρωθῇ, & ὅπως πληρωθῇ, *Ut differant. Sensus Locorum Literalis, aut Spiritualis & Mysticus.*
4. *Multa sunt Satisfactionis non capacia. Christi Circumcisio & Baptismus an & pro Corporum Morbis fuerint. Peccata sunt Debita; Pro quibus Satisfieri debet.*
5. *Deportatio Peccatorum nulla est, sed Deletio.* ἄφεσις, ἁμαρτίας ἀνενεγκεῖν, & ἀθετῆσαι.

Est ubi Catechista suos monuerit, *De Deo scriptum esse in Hebraico Textu, Ipsum esse, Qui misericordiam millibus servet, & portet iniquitatem, & peccata*, C.R.p.241; ádque hoc geminæ Citationis notâ Marginem suum

ſuum ditaverit, Exod. 34. 7. & Num. 14, 18. Siquis verò ſcire deſyderat, Cur Catechiſmum, ſimplicémque Stylum ejuſdem Hebraicorum Mormolycæo nunc terrefaciat, ex me audiet. Factum eſt, ut nemo, (præterquam qui obeſæ naris non ſint, & Linguas rectè calleant) perſentiret, quâ, non fide, ſed fraude, lactare ſuos amârit Barjeſuita à Moſcorow. E Polonico igitur idiomate Catecheſin ſuam in Latinum Sermonem traducere profeſſus, Latinum tamen Textum laudare iis nunc auſus non eſt; Apud eum enim, Locus ille Exodi legitur, *Qui auſers iniquitatem, & ſcelera*; & alter ille Numerorum, *Auferens iniquitatem, & ſcelera.* Sed nec Senum etiam verſione juvari ſe poſſe videbat; Nam utrobique in Illis eſt, ὁ ἀφαιρῶν ἀνομίας, καὶ ἀδικίας. At verò verba hæc ἀφαιρῶν, & *Auferre*, tormenta ei, per genuinam eorum Expoſitionem de Chriſto, futura erant, omnémque ademtura vim Sophiſticæ ſuæ Captionis. Hinc igitur derepente ſapit Pium Caput, ſpretíſque illis ſuſpectæ Fidei rivis, ſummâ cum Religione ex ipſis Fontibus Sacris, propinat Suis hanc, quam habebat, ſorbitiunculam, *Deum portare ſcelera.* Et verbum quidem illorum Textuum eſt à themate נָשָׂא, atque iſtud, inter Centum (plùs minùs) ſignificationes, per quas in V. T. Græcè redditur, aliquando quidem eſt φέρειν, aliquando λαμβάνειν, aliquando λήγειν, cum aliis id genus, & ſemel quidem βαστάζειν. Nónne igitur verum hoc dicit? Nónne in Hebraico Textu eſt *Portare?* Certiſſimè eſt. Ut meminiſſe tamen ſemper oporteat, nec minùs ibidem eſſe αἴρειν, & ἐξαίρειν; & ἀναιρῶν, & ἀφαιρῶν, & ἀνεῖναι, & ἀφεῖναι, cum aliis conſimilibus; Non eſſe igitur ab eo, tam abſurdè, tam malefidè, uni alicui Significationi mancipandum. Præcipuâ autem notâ indignum non eſt, in eo, quò nos pertrahit, Loco Numerorum, Cùm Moſes Dominum obſecret, *Ut parceret iniquitati populi, prout peperceràt iis indè ab exitu Ægypti*, ver. 19, Deúſque reſpondeat ei, *Peperci juxta verbum tuum*, Verbum iſtud *Parcendi*, in primo quidem, tertióque

que horum Loco, eſt à themate סלח *condonare*, Sed in ſecundo Loco, mutatur, ínque medio illorum verbum à נשׂא poſitum eſt: Mutandíque ratio eſt, Quia loquitur jam in eo, non de ſimplici, ſed de frequente Condonatione. Prælibatis autem hiis, audiamus jam, Quid tanto hiatu dignum è Textu ſuo Hebraico Promiſſor hic ferat.

2. Quid ferat? Iſtud, *Nihilominus Deus nemini pro peccatis ſatisfacit*, Cat. Rac. p. 241. Hem! Quid rides, Lector? Támne inſana tibi videtur iſta è Prædio Czarkoviano Conſequentia? Annon enim *Ferre* valet idem quod *Portare?* Ex hoc igitur concludere, Tametſi repertum ſit, ubi Deus dicatur *Portare peccata*, eum tamen *nemini pro peccatis ſatisfeciſſe*, hóccine eſt, quod petulanti ſpleni tuo cachinnum moveat? Verùm audi porrò cætera. Nullus enim ille, ſi urgeatur, negabit, non niſi ad pompam, (Catechiſtis novis, ſi ſapiant, in loco faciendam,) & nihil ad Rem, Hebraici Textûs mentionem hanc factam eſſe. Nam ſi admittatur, per ea verba *Deum ferre peccata*, ſignificari, *Eum prorſus tollere, ſeu auferre peccata*, nec indè tamen magìs ſequetur, *Satisfeciſſe Deum cuiquam pro peccatis.* Quid igitur rei eſt, quòd tanto ſudore, ambitúque verbum *Portandi* introfertur? Si verum dicendum eſt, Minùs ex uſu ſuo futura erat phraſis illa *auferendi peccata*, ideóque pro libertate ſua, ex Hebraicæ vocis latitudine, quia נשׂא interdum ſignificat *Portare*, De Portatione peccatorum accipere ei viſum eſt. Jámque videbimus, quàm non valida ſolùm, ſed & violenta ejus Conſequentia ſit! Etenim ſi Deus, in V.T. dictus *ferre peccata*, id eſt, *portare*, nemini ſatisfecit pro peccatis quæ portavit, Poterítne hoc ferri in inſulſis nunc dierum extra Lituaniam Chriſtianis, ut Chriſtus, qui *tuliſſe peccata noſtra*, (id eſt, qui pro iis paſſus, eo pacto abſtuliſſe ea,) dicitur, indè concludatur, Satisfeciſſe pro iiſdem? O dirum telum! Aliáne enim ut ſit ratio *Ferendi*, quàm *Portandi?* Aliâne etiam viâ, quàm quâ Omnipotens Deus fert peccata, ut Homo Chriſtus

Christus eadem ferre dicatur? Hoc enim jam Acumen est (non Nugamen,) Catechisticum; Cavesis ergò tam Divinam Argumentationem riseris. O quàm congruè enim, atque ut Barjesuitam decet! Qui divinam in Christo Naturam execratur, non alios tamen in eo Modos operandi admittit, quàm Divinos solùm, & qui communes ei cum ipso Deo sint; Neque igitur patietur, ut Christus Homo, ferendo peccata nostra, factúsque, licèt peccatum ipse nesciret, peccatum pro nobis, 2 Cor. 5. 21, & pœnas peccatis nostris debitas dans, eorundem à Patre condonationem, & deletionem emercetur. Et quídni? Ex ista ratione, Quia Deus ipse olim peccata populi portare dicebatur, (Quod quid esse velit, non dignatur dicere;) Sed non dicebatur, pro iisdem satisfacere. Ex háccine verò Negatione, illa non rotundè sequitur?

3. Verebatur quidem, nè fortitudo hæc sua in nervum erumperet denique, ideóque dicto ferè citiùs, mittit de Deo dicere, & ad ipsum Christum dilabitur, addíque, *Et Matthæus disertissimè ait, tum cùm Christus multos morbos curâsset in populo, impletum fuisse illud per Esaiam scriptum*, Ille Infirmitates nostras sustulit, & morbos portavit, *neque Christus tamen satisfecit pro morbis hominum*, Cat. Rac. pag. 241. Etiam, *Disertissimè?* Disertissimè ergò admonuit, inanem modò fuisse Catechistæ satagentiam, ex Hebraico suo Textu, de verbo *Portandi*. Nam ipsi nunc est *sustulit*, quod in Matthæo tamen est ἔλαβε, in Propheta autem est נשא: Verbum autem βαστάζειν ibi, pro *Absportare* ponitur, eodem exemplo, quo Magdalena ad Hortulanum, Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, Joan. 20. 15. Sed hæc ὀν παρέργῳ. Veruntamen & alius ei dolus, (indè enim ab ipsa origine sua eorum plenus est!) sub hoc Superlativo suo *Disertissimè* clauditur. Matthæus enim (c. 8. 17.) nè hoc quidem Directè ait, (nedum, Disertè; quantò minùs, *Disertissimè?*) dictum illud ab Esaia, (c. 53. 4.) impletum tum fuisse. Ait quidem ὅπως πληρωθῇ, & hoc cùm aiat, Mens ejus est, Et hoc modo posse illa Verba Prophetiæ

Prophetiæ accipi, exponíque, In ſenſu ſcilicet Literali, Quia corporum etiam omnium infirmitates omnes Chriſtus auferebat, morbóſq; curabat. Vaticinio interea ei alia Impletio tum reſtabat, aliúmq; ſenſum habebat, tempore poſteriorem, ſed priorem intentione, réq; ipſâ longè potiorem, Senſum Spiritualem, & Myſticum, De Animarum morbis, Peccatis noſtris in Semetipſum ſuſceptis, (Eſa. 53. 5. & 10. & 12.) atque per Remiſſionem, quam nobis in Cruce ſua impetravit, fugatis prorſus, deletíſque; Quo in ſenſu hic ipſe Locus Prophetæ ab Apoſtolo exponitur, 1 Pet. 2. 24. Eſt autem iſta Differentia imprimis obſervanda in hoc Euangeliſta: Ubi Rei geſtæ, jam à Se enarratæ, ſubjungit, ἵνα πληρωθῇ, (Quod factum eſt, Mat. 1. 22. & 2. 15. & 4. 14. alibíque præterea) ſignificat, propriam ἰκανὸν eam eſſe, Directámq; Rei ejuſdem cum illa Prophetia connexionem: Ubi verò ait, ὅπως πληρωθῇ, eſſe eam, non abnegandam quidem, ſed Secundariam tamen, pérque Alluſionem ſolùm, aut commodam Applicationem, vaticinii illius impletionem.

4. Sed principalis Objectio adhuc ſupereſt, *Neque Chriſtus tamen, quantumvis morbos hominum tulerit, ſatisfecit pro iis.* Certiſſimé. Neque & Crucem ſuam cùm tulerit, Joan. 19. 17, pro eadem ſatisfecit. Neque totus Orbis Barjeſuiticus, impudentiam hanc Catechiſticam ferat utcunque, ſatisfacere pro ea poteſt. Quid? Satisfactio quia non dicitur, datúrve in rebus Satisfactionis prorſus incapacibus, & ad quas ea ex ipſa rerum natura nihil pertinet, Nulla ergò omnino in aliis rebus erit? Etiam & ibi abneganda eſt, ubi de jure requiritur? Hæccine eſt Logica, quâ Tyrones ſuos Barjeſuitæ imbuunt? Neque igitur nunc digrediemur, ut expendamus, Ipſe Baptiſmus Chriſti, quo membra Corporis Ei, qui Lotione ullâ opus non habebat, abluta ſunt, ut & Circumciſio Ejus antea, quâ Corpori ſuo Integerrimo, Sanctiſſimóque Sanguis tamen fuſus eſt, & Cutis demta, Quam virtutem in ſe habebant, Quod Pretium de jure, Meritúmque etiam ad Satisfaciendum Deo pro corporum

corporum noſtrorum infirmitatibus, morbíſque. De nihilo quidem non eſt, quòd Paulus eâ ſe phraſi expreſſerit, trophæum Corporibus noſtris in Chriſti Circumciſione erigens, Ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκὸς, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, Col. 2. 11. Verùm utut iſtud fuerit, De Peccatis noſtris jam nulla eſt Quæſtio: Illa verè Debita ſunt, Exolvi igitur de Jure poſſunt, debéntq; haut aliter à Juſto Judice dimittenda, niſi aliquâ Satisfiat Juſtitiæ ejus. Hoc verò à Chriſto pro nobis præſtitum eſt; Sanguinem enim ſuum fundendo, eam pœnam ſubiit, per quam, Scholæ dicto, ſtando in terminis Juſtitiæ, meruit eſſe Propitiatio pro peccatis totius Mundi, 1 Joan. 2. 2. Ferendo ergò ipſe ſatisfecit.

5. Igitur de Modo *Ferendi* primùm ſtatuatur: Dicatur, non, *Chriſtum tuliſſe peccata noſtra*, in univerſo, incertóq; genere; C. R. p. 240. (Quæ Barjeſuitæ, Quæſtiones ſibi ſuas pro placito cudentis, craſſa Captio eſt; Atq; indè Ille ad Portationem quamcunq; extravagatur, Acſi *Chriſtus peccata noſtra in Regionem, longiùs* à Chriſto *diſſitam*, quàm Ducatus Lituaniæ hinc eſt, *deportâſſet*, C. R. p. 241.) Sed, Quo eo Modo tulerit, abſtulerítque: Et vel ſic apud Sobrios ſatis proviſum erit de Satisfactione. Quid quòd ipſe digitum, nè prorſus ſubterfugere videretur, ad Bina hâc de re Loca extendat? Sed eâdem ſemper cum fraude; Reddito enim utroque per verbum *Tollendi*, C. R. ibid. abit, quaſi pro conceſſo ſumi velit, jam ſe Cauſſam viciſſe. Primus eorum eſt, ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου, Joan. 1. 29. Αἴρειν verò eſſe *tollere*, id eſt, *portare*, qui non agnoſcat, Aſellum eum fieri optem, & Portando diſcere: Eſſe verò etiam *tollere*, id eſt, *ſufferre*, *auferre*, *penitus delere*, Qui diſſimulet, Socinini & Barjeſuitici Nominis digniſſimus eſt. Chriſtum autem heic dici, Peccata Mundi ſic tollere, ut Pœnam peccatis debitam, per immolationem Sui, pertulerit, & per Sanguinem exolverit, abunde ex hoc liquet, quòd factum hoc, non ſimpliciter Chriſto, Sed Agno Dei, à Baptiſta attribuatur. Alter verò Locus eſt, Heb. 9. 28, In quo Chriſtus dicitur, ἅπαξ προσενεχθεὶς,

εἰς τὸ ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, atque hoc in tmematio ibi antegresso erat, εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ, v. 26. Talem igitur Portationem designat, Quæ propter Meritum Passionis suæ, Peccatis nostris delendis, Patríque, cui ipse offerebatur, deliniendo satis erat. Ex quibus necessariò sequetur Satisfactio: Filius enim Dei luit vicem Peccatorum; Ex ea Passione, Dei Justitiæ Satisfit; Propter hanc Satisfactionem, Credentes in Filium admittuntur in Filios.

10

Sect. LXVII.

1. Εὑρέτης. Inventor. *Redemtionem Christus communivit contra Diabolum, sed non contra filios ejus, Qui Nomen ipsum oderunt, & Cur.*

2. Redemtionem *dici voluit* Liberationem, *Ne Satisfactio indè probetur. Finis Redemtionis, Liberatio.*

20 3. *Per Christi Mortem (Ut* Viam *solùm, non ut* Caussam,) *liberari nos voluit.*

4. Homo, *pro Nonnullis; Ità Illi omnes ante Christum excludunt ab Ejus Liberatione.*

5. *A Quibus Nos detinebamur Captivi. Redimendi Meritum ut Christo abjudicent.*

6. *Deus accepit à Christo Pretium pro Redemtione Hominum.*

7. *Redemtio, Spiritualis sit licèt, non est Metaphoricè, sed Propriè dicta. Liberatio Qualis sit. Ut Deus in V. T.*
30 *dictus sit* Redimere.

8. *Moses ut Redemtor fuerit. Redemtio non à Pœna solùm Peccati est, sed etiam à Servitute.*

REdemtionem humano Generi æternam ratus Se impetrâsse Dominus, in Cœlos hinc abiisse dicitur, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος, Heb. 9. 12. Sub Metaphorico autem illo Aoristo *Inveniendi*, Quatuor conditiones

tiones Apostolus complectitur; 1. Quòd præsens ea jam, certâque adsit; 2. Quòd Res difficillima factu fuerit; 3. Quòd non sine ingenti pretio; 4. Quòd ab eo solo Authore; ut & Latinis Rei novæ Author, *Inventor* ejusdem dicitur. Jam verò *Redimi*, nil aliud propriè est, quàm Pretio è Captivitate liberari. Et Captivum Qui Genus nostrum detinebant, ante Christi λύτρον, ab ipso Barjesuita enumerantur, *Peccatum*, *Mundus*, *Diabolus*, *Mors*, C.R. p. 238. Tam solerter igitur, solidéque Res suas Christus egisse videtur, antequam hinc abiret, ut Redemtio nostra adversùs hos Quatuor, (vel Diabolum quidem ipsum) satis in tuto à se, (annon igitur & æterna?) relicta foret: Veruntamen non satis præmunita ab ipso est adversùs Diaboli Filium (à Paulo ità dictum;) illum Barjesu, & ejus Filios, Barjesuitas hodiernos. Illi enim nunc tam parùm ferunt, Redemtio nostra æterna ut sit, ut omnino non ferant, sit aliqua Redemtio. Nec mirum quidem: Nam quod alibi monuimus è Psalmo 49. 7. *Non est Hominis, ut sit vel Fratris sui* (quantò minùs, totius generis?) *Redemtor*: Oportere igitur & naturâ quoq; Deum esse, Quisquis dare potest Deo hanc Redemtionem, & pro Mundo Satisfacere. Hoc igitur dato de Christo Redemtore, Quid fieret facerrimâ Socinitate? Vel nomen igitur Redemtionis ipsi (ut par est) oderunt, & periisse (si per ipsos sit,) expetunt: Verùm, Quia fieri hoc, propter SScripturas, toties λύτρον, & λύτρωσιν, & λυτροῦται & ἀπολύτρωσιν, & ἀντίλυτρον, & ἀγοράζειν, & ἐξαγοράζειν, & σωτηρίαν, in N.T. de Christo inculcantes, non posse perspiciunt, ad Parentis sui Artes se conferunt, operámque dant, ut Redemtionis nostræ Jura, Solatiáque per dolos, & Sophisticas surreptiones, & captiones imminuant, deleántque, nè Argumento cuiquam sint pro Christi Satisfactione.

2. Videte igitur jam Catechistæ Methodum, quâ ille ad hoc se comparat! Pro ingenuitate enim suâ facilè concedit, quod à nemine non videri scit, scriptum esse, *quòd Jesus nos redemerit, & seipsum pretium Redemtionis*

Redemtionis dederis, C. R. pag. 237. Sed tamen cautè sapit, nec vel tam ingenuè agit, Ut unde ea verba ipse petierit, connotet, Nè eamus & nos illuc, majoremque Vim nobis, quàm stomachus ejus ferre potest, exindè hauriamus. Sed, avocamenti causſa, quærendum ipse à se curat, *Quam Vim ea Verba putet habere?* C. R. pag. 236. Jámque rogatus, (quod rogari haut opus erat, cùm verba ea lucidiſſima ſint;) putat, adſerítque, *Vocem Redemtionis ſimpliciter Liberationem notare*, C. R. pag. 237. Iſtud jam primum eſt; Rogatus de Verborum Vi, id eſt, de tota Sententia, reſpondet de Voce una. Et aſtutè quidem hoc, ut nihil ſuprà. Jam enim actum imprimis eſt, (quantum per Catechiſtam,) de ipſo Nomine eo, quod odiſſe illum diximus; Erit enim de cætero ei non Redemtio, ſed Liberatio; Ex Liberatione autem nullam eſſe ad Satisfactionem inferendam novit neceſſariam Conſecutionem. Verùm quid hoc eſt, *Simpliciter notare?* Eſſe quidem Liberationem Finalem Cauſſam, verúmque Effectum Redemtionis, non imus inficias. Accedit enim, qui ad juſſum Pretium ſe obligat, quo Captivus liberetur, atque hæc nunc ſimpliciter λύτρωσις eſt: Pretio autem hoc abunde contentus, Captivi Dominus adnuit; atque iſta jam ἀπολύτρωσις eſt: Ex his autem conditis, confectiſque ſubſequitur unà, quæ à principio agebatur, Captivi Liberatio. Jguúrne Συλλαβογράφιον ſe præſtare, atque penultimam in voce ἀπολύτρωσις ſyllabam erodere, unde ἀπόλυτος quod reſtat, fit, hoccine eſt *ſimpliciter notare Liberationem?* Profectò ſorex iſte Czarkovianus nunquam non τρώκτης eſt, & non uno modo. Redemtor autem quiſquis Captivorum eſt, licèt ex intentione, operéque ſuo Liberator propriè audiat, Redemtio tamen Liberatio ſimpliciter non eſt; Non enim eſt qualiſcunque Liberatio, ſed talibus ſemper conditionibus veſtita, (imprimis, Pretium exolvendi, quod pro Captivo ſatis eſt;) quibus ab univerſo præterea genere Liberationum diſtingui poterit. Simplex igitur & hæc fallacia non eſt!

3. Sed pergit porrò, atque ut nè videatur fallere, aut ſubdicere, Quid de verborum illorum vi putet, addit, *Porrò de Chriſti morte*, C. R. pag. 237. De Chriſti Morte autem? Jam *porrò* hoc aliquid nimis eſt, & olet novam fraudem! Verba enim ſunt, *Jeſum nos redemiſſe, & Seipſum Redemtionis Pretium dediſſe.* Cur ergò non ſimpliciter reſpondet, De hiis quid putet? Quòd ſi nequeat non mutus ad hæc eſſe, niſi liberetur à ſuo Dæmonio, Agedum, mutentur verba, (per nos) atque legantur, ut Dæmonium ejus poſtulavit, *Quòd Jeſus nos Liberaverit, & Seipſum Liberationis Pretium dederit.* Nunc igitur cum Domino Jeſu ſuccelamamus βοηθὸν, Mar. 7. 34. Sed nec dum iſte loquitur ὀρθῶς, ver. 35. Hoc ſolùm ait, *De Chriſti morte dicitur, quòd nos per eam liberaverit*, C. R. pag. 237. Veruntamen ſalva utcunque Res erit; Accipiemus enim, quod dicitur: (Quid non agemus, ut ille vel pilum Boni Viri habeat?) Scimus enim *Per* dicere Cauſſam, Mediam, Certámque. Mors igitur Chriſti, per quam nos liberavit, erit Cauſſa, hoc eſt, Medium, Pretiúmque Liberationis noſtræ, Verùm nec hoc ab illo ferendum eſt. Exponit igitur Seipſum, *Per mortem liberâſſe nos dicitur, Quia morte ejus interveniente, nos liberationem conſequuti ſumus*, Cat. Rac. pag. 237. Quæ igitur jam Cauſſa erit Mors ejus? Nulla planè: Nè illa quidem, (Quæ nulla tamen eſt,) ſine Qua non. Non minùs autem & per Ventrem, in quo geſtatus eſt, & per Ubera, quæ ſuxit, liberaſſe nos dicetur. *Interveniente autem morte*, Abſolutè cùm dixerit, jam Oedipo ad fallacem hanc Beſtiam opus eſt. Inter enim Conceptum Chriſti, imò, inter Creationem mundi, atque Liberationem noſtram, ſi Mors Chriſti veniat, ſatis erit. Pari igitur Ratione, & Iſraelitæ dicantur, per Tranſitum Rubri maris, id eſt, tranſitu eo interveniente, donari Lege Dei in Horeb; & Poſteri eorum, per tranſitum Jordanis, id eſt, interveniente eo tranſitu, Terram promiſſam ſubigere. Reverâ puduit hominem, Quid velit, apertiùs dicere; Atque hactenus ſapit Veterator, ut

ſatis

satis habeat, jam semel dixisse. Ista autem Res est, Ne Morti Christi quicquam debere Nos confiteamur, ita se SScripturas obtorquere posse speravit, ut Resurrectioni ejus solummodo arroganda esse videantur, quæ è Christo percipimus omnia. Resurgere verò cum non poterat Christus, nisi Mortuus prius fuerat, Hinc ista Scabrities ejus De Morte Intervenientè: Quâ de Re jam antè cum Sophista egimus. Satis igitur nunc erit interrogare eum, Exceptâ solâ, quam per hunc fucum molitur, fraude, Quid ista Responsio est, ad à Seipso propositam Quæstionem, *De Christo Redimente Nos, atque Seipsum Redemtionis pretium dante?*

4. Sed Bonus tamen est, felíxque suis! De summa igitur benignitate sua, Quæstionem unam, alterámque suborsat, è quibus abunde tandem satisfaciet, pro hac Redemtionis & Satisfactionis Christi abnegatione. Quærit enim, Primò, *Cur Liberatio ea, quam consequimur per Christum, vera Redemtionis exprimatur?* Et nè nostra Responsio jam interveniret, (Delectari enim videtur hoc verbo *Interveniendi:*) Quia veri nominis Redemtio est, Ipse statim respondet, *Propterea quòd maxima intervenit similitudo inter Liberationem, & Redemtionem propriè acceptam*, Cat. Rac. pag. 237. Hoc igitur vult, Liberationem, Quæ ex Christo nobis contingit, dici quidem in SScripturis Redemtionem, sed temere satis, impropriéque, si penitus excutiatur, Per Similitudinem enim solam, Tropúmque sic dici, sed *ἐτυμῶς* non esse Redemtionem. Et quòd ipsi jam plus credatur, quàm SScripturis, hem, quàm liberaliter nunc agit! Digitum intendit ad non pauciora quàm Quatuor Similitudinis istius Capita. Ait igitur, 1. *In propriè accepta Redemtione, oportet esse Captivum*; 2. *Et eum, Qui Captivum detinet*; 3. *Tum Redemtorem*; 4. *Denique Redemtionis Pretium*, Cat. Rac. ibid. Singula autem hæc etiam in Liberatione nostra reperiri tam ingenuè fatetur, ut sigillatim etiam, vel non rogatus, enumeret; Sed tam singulari Artificio hoc facit, (obiter enim, &

aliud quodammodo agendo,) ut minùs observari ab incautis possit, quanto cum dolo obtrudit iis suas fallacias. Singulis autem in partibus reperietur prævaricari; Sic enim pergit, *Ità in nostra Liberatione est* 1. *Homo Captivus*, Cat. R. pag. 237. Hoc Primum est. Et potest quidem hoc pro universo Genere Humano sumi; Verùm nihil tale ab eo intenditur. Datâ autem operâ tam vagè hoc enuntiat, ut pro placito suo excludere, quos velit, possit: Liberatio enim per Christum, quam ipse intelligit se dicere, cùm ea sit, quam solummodo per Christi Doctrinam, & Exemplum obtineri ab hominibus vult, ut de cæteris jam post Christum nihil adhuc dicamus, Nemini eorum competere potest. Qui ante Christum natum fato suo functi sunt; Dictúmque Baptistæ de Christo, Esse eum *Agnum Dei, tollentem peccata Mundi*, Joan. 1. 29, Catechistâ Expositore, non nisi de Mundi miserè concisi, indè enim ab adolescentia Christi solùm decurrentis, temporibus fas erit accipere.

5. Sed ille sic promovet, 2. *Qui Hominem Captivum detinent, sunt Peccatum, Mundus, Diabolus, Mors*, Cat. Rac. pag. 238. Hoc Secundum est. Neque digrediemur nunc ad hanc litem, An probè enumeret: Tantùm admonemus, Apostolos solere sub Liberatione à Lege alias omnes comprehendere; venisse enim Christum, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, Gal. 4. 5. Sed in hoc jam genuinum figimus, (Palmaria enim impostura ejus est,) quòd τὸν Πρόλογον, & Τυμπάνας, & Βακτηρίας, ut SScriptura loqui istâ in parte amat, enumerare satagat, ipsum verò Judicem, Dominúmque, ex cujus solius Imperii Captivitatis nostræ omnes, Libertatísque rationes pendent, nullo prorsus in numero habeat. Celaturum se quidem satis, scitéque promoturum hanc fraudem sperabat, per Tertium τὸ παράλληλον, quod proximè adponit, Addit enim, 3. *Est præterea Deus, & Christus Captivi Redemtor*, Cat. Rac. pag. 238. Deum igitur, qui modò desyderabatur, jam habemus,

in

in proprio Loco ſuo, niſi Barjeſuitas tam ἀτόπους eſſe rebimur, ut nequeant de ſuo cujuſque Loco judicare. At verò Catechiſta infandùm ſapit, atque Chriſto ſuo, haut ſatis virium in ſe habenti, ſi ſolus ad tantæ molis negotium accingeretur, Ducem & Adjutorem paravit Deum. Certiſſimum ei eſt hoc, Deum, & Chriſtum poſſe Captivum redimere, Sed Chriſtum ſolum poſſe, nondum audet dicere; Paratus utcunque, ſi jubeatur, dicere, Ad id quod Deus ipſe facit, Quid opus ſit Chriſto? Atque hoc effugium nè intercludatur ei, in Quarta quoque Similitudine repetitum hoc dat, 4. *Denique Redemtionis Pretium ipſe Chriſtus eſt, vel Anima ipſius, à Deo, & ipſo Chriſto impenſa*, Cat. Rac. pag. 238. Quis igitur non videt, Deum jam, Barjeſuitâ ità jubente, in iſtoc negotio occupatiſſimum eſſe, In Redimendis Captivis; In Chriſto inſtruendo, ut ille rectè Redimere poſſit; In anima Chriſti ritè impendenda, Ne ipſe fortè refugiat, animúmque deſpondeat? Sed quorſum, Bone Deus, turpes iſtæ, difficiléſque ineptiæ, & ſanâ omni ſanctâque Theologiâ indigniſſimæ? Rogitas? Audi igitur Catechiſtæ clauſulam, *Tantùm eo differt, Quòd in noſtra hac Liberatione Nemo eſt, Qui accipiat aliquid Liberationis nomine*, C. R. pag. 238. Et quid tum? Ergò vera, propriéque dicta Redemtio non eſt; Nam *hoc in vera Redemtione ſemper inveniri neceſſe eſt*, C. R. pag. 238.

6. Bonân' verò fide, ait, Nemo eſt? An, tantùm Barjeſuiticâ, Quia ille Neminem eſſe cupit? Nè vera enim hæc Redemtio ſit, ſi ſit Qui pretium accipiat, Craſſo hoc glaucomate Noctuarum ſuarum Oculos inficit, nè Accipientem videant. Est autem miſer Sophiſta, quò dignus eſt; Reſpondeat verò Chriſtus eorum, Támne ille Animæ ſuæ prodigus, ut eam impendat, & neſciat, Cui? Imò Deus ipſe reſpondeat, Ille ut Filium ſuum (cui ipſum iſti Curatorem dederunt,) unquam ſinat, (quantò minùs, ut adjuvet?) Animam ſuam tam temere impendere? Sed infinitis hoc genus blaſphemiis abun-

dat, insanùm erudita, stultíssque hujus ætatis ingenium habere, visa, quia Sophisticen omnem habet, Socinicas l Nos verò, (ne istis τραγῳδίαις nimiùm immoremur,) quod concedere coguntur, accipimus, Verè dictam Redemtionem nostram esse, si sit Acceptator Pretii: Quod negant verò, volint nolint, extorquemus, Deum enim ipsum esse, Qui Pretium accepit, adserimus. Ille Dominus, Judéxque est, Ille mancipiorum Divinus venditor; Ex illius manibus *Emti sumus pretio*, 1 Cor. 6. 20, atque Officiariis ejus, Ministris illis Potentiæ, Iræque suæ, erepti: Jesus autem solus est Licitator, & Redemtor, ille nos emit, 2 Pet. 2. 1, Dominúsque noster indè factus est, *Occisus est, & emit Deo nos per Sanguinem suum*, Apoc. 5. 9, τῷ Θεῷ, ait, Atque istud, Primò est, A Deo, παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ex condicto enim cum Filio suo accepit Pater Animam ejus in Pretium, quod merito maximo erat, Redemtionis universi generis Humani: Dein est, *Ad Deum*, εἰς τὸν Θεόν. Liberavit enim Christus nos ab irato Deo, ut Patri per ipsum Propitiato, hôc magìs serviremus, ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ, Luc. 1. 74. Utro libet autem modo, istud, τῷ Θεῷ, non sinet Deum Patrem sub eo censu Barjesuitico cadere, aut haberi pro ipso Redemtionis Authore, Actore, Persolutore Pretii; Sed Deus Pater est Ille, *Qui in Christo mundum reconciliavit sibi*, 2 Cor. 5. 18, Quia consensit Christo, & id ab eo accepit, propter quod placuit ei, *Non imputare nobis peccata nostra*, ver. 19, sed *propter Sanguinem ejus prorsus remittere ea*, Eph. 1. 7. Atque in hoc solùm Pretio Redemtio nostra, Liberatio nostra in hoc Merito, fundantur in æternum.

7. Exclusissima igitur nunc est altera ejus Quæstio, *Cur SSpiritus Voce Metaphoricâ potiùs, quàm Propriâ utitur?* C. R. pag. 238. Re enim verâ, SSpiritus utitur voce Redemtionis, Quæ maximè Propria est, & Metaphorâ omni caret; Sed elegantulâ hâc figurâ (Quam Eruditi rident interea, & Petitionem Principii satis inclementer appellitant, Quia pro Concesso supponit id, quod probare

probare aliter non potest :) in perplurimis Quæstionibus suis sapienter adornatur Catechesis Racoviana! Spiritualis quidem solummodò Redemtio est, Sed eò verior, Diviniórque est, & Realitatis, (ut Schola loqui amat,) justæque Satisfactionis tantò est plenior. Ex ipsa Caussa igitur, nil nisi Redemtio nuncupanda est, ex effectu quidem suo audiat & Liberatio. Talis autem Liberatio est,(fatente vel ipso Catechistâ,) ut propter Charitatem, & Laborem Dei & Christi in ea ostensum, (sic enim denuo ille ineptit, Cat. Rac. pag. 238; Sed nos sano sensu interpretabimur,Propter Charitatem à Christo, quà Deus est, & Laborm ab eo, quà Homo est, ostensum:) exprimi nullâ aliâ Voce tam disertè possit, quàm Redemtionis. De Liberatione igitur per Christum, (Pretii tam infiniti Persolutorem, Charitatísque scientiam omnem excedentis, Eph. 3.19, Authorem) quoties usurpatur hæc vox,Propriissimè ità dicitur, & *κυριολογία* est absque omni Tropo: Ad alias quidem Liberationes siquando transferatur, subesse Metaphoram posse, nulli negamus: Quanquam de Deo ipso ubi in V. T. dicitur, ut David ad Dominum, *Tu redemisti me*, Psal. 31.6. &, *Hæc dicit Dominus, Qui redemit Abrahamum*, Esa. 29. 22, &, *Populus, quem redemisti tibi ex Ægypto*, 2 Sam. 7.23, &, *Redemtionem misit populo suo*, Psal. 111. 9; in hujusmodi Locis, ipse quidem Literalis sensus, Metaphoricus est; Sed Mysticum etiam, & Spiritualem Sensum ea in se habent, atque Redemtionem illam propriam, de qua vaticinantur, per Messiam suo tempore exhibendam, comprehendunt.

8. Ex eadem etiam ratione est, quòd & in N. T. Moses dicatur, *Missus à Deo Dux, & Redemtor*, Act. 7.35: Quia typus Christi eâ in parte erat, & verè dictum Redemtorem, Qui Satisfaciendo Opus hoc præstitit per Sanguinem suum, præfigurabat. Ponderis igitur nil habet, quod ex dictis hiisce Sophista ad Christi Satisfactionem abnegandam elicere satagit, C. R. pag. 236. Verùm cùm à SSpiritu etiam dicamur, *Redemti ab omni iniquitate*,

Tit. 2.14; Dedit enim ſemetipſum Chriſtus pro nobis, ut mundati à Reatu peccatorum, liberatíque ab imperio, ipſi ſoli ſerviremus: & *è vana noſtra Converſatione redemti*, 1 Pet. 1.18, à Qua, ubi Pretio nos emerat, Suóſque fecerat, Chriſtus abduxit nos: & *è Maledicto Legis emti per Chriſtum*, *Qui pro nobis ipſe factus eſt Maledictum*, Gal. 3.13; Quòd Catechiſta putido ſolùm Scommate ad hæc, Quæ Redemtionis ipſius Chriſti beatiſſima Effecta ſunt, occurrat, aiátque, *Dici non poſſe*, *Iniquitatibus*, *aut vana Converſationi*, *aut Legi Satisfactum eſſe*, C. R. pag. 236, dignum quidem patellâ operculum eſt: Quis enim, excepto Moſcorovio illo, tam inſulſus, ut hoc dicat? Quis etiam tam temperans ſui, ut tam prophanum Sarcaſmum non excipiat, Quomodo Aſellos ſolent, fuſtibus?

Sect. LXVIII.

1. *Chriſti Ætas. Gravitas Vultûs Ejus*, *Majeſtáſque. Pro Numero exactè vero Nobilior aliquis ſolet* ἰκαστικῶς *dici. Annus L. nobilitabatur à Jubilæo. Chriſtus tum Jubilæum XXX*, *Ultimúmque egit.*
2. *Prophetæ vident eos*, *à quibus ipſi non videntur.* Abrami *Nomen mutatum in* Abrahami, *Cur?*
3. *Præſens Tempus pro Imperfecto. Anni inter Abrahamum & Chriſtum bis milleni.*
4. *Per*, Ego Sum, *Æternitas Chriſti ſupponitur. Abramus tum factus eſt Gentium Pater*, *cùm dictus* Abrahamus.
5. *Sic Eva dicta eſt* Mater Omnium Viventium, *antequam conceperat aliquem. Abrahamus tum Spiritualiter*, *tum Naturaliter Gentium Pater erat*, *ante Chriſtum natum.*
6. Ῥηθὲν, *An ſit* Fiat, *an* Factus eſt, *an* Fuit. *Si Barjeſuita audiatur*, *Chriſtus dixit Quæ mox è populo præſente*

sente fuisse ante Abrahamum, sed Lapides eorum, & Christus aliud loquuntur.

NOn una quidem nobis mirandi Causſa eſt, Judæi quid ſibi voluerint in illo ſuo per Quæſtionem reſponſo ad Chriſtum, *Quinquaginta annos nondum habes, & Abrahamum vidiſti?* Joan. 8.57. Nam primò, ut de ætate Chriſti paucula hæc præmittamus, Cùm ille Annum Trigeſimum tertium nondum exceſſerat, (conſulatur autem, quò iſtud pareat, alter Euangeliſta, Luc. 3.23.) quî poterant iſti tam cæcè excedere, ut abnegandum putarent, Ipſum eſſe Quinquagenarium? Nam ſi reſpondeatur, Summæ, quæ in vultu Domini ſedebat, Gravitati dandum hoc eſſe, non eſt profectò quòd de ea dubitemus; Et tamen in Ætatis ejus, quem intuiti toties, támque diu fuerant, æſtimatione non minùs quàm toto triente errare eos, Quandoquidem per ironiam aliquam dici hoc ab iis, propter eampſe vultûs Majeſtatem, non poterat, niſi alia igitur Ratio ſubſit, quàm parùm videbitur abeſſe ab amentia? Jam quidem non excidit nobis, Rationem hanc ab Eruditorum non nemine adſignari, Quia in more omnium poſitum eſt, ubi *ἀορίστως* loquuntur, Numeróſque rerum pro Placito colligunt, ut de certo, veróq; nihil ſoliciti ſint, contenti in Nobiliorum aliquo Summam defigere; Indè enim Poetam, *Mille nocendi Artes*, dixiſſe, pro plurimis, Indè & Moſen ipſum, *Iſaacum, ſemente factâ, reperiſſe centuplum*, id eſt, miram ubertatem, Gen. 26.12. Eorum igitur ſententiæ & nos jam calculum noſtrum non illibenter adponimus, Quia aliud in promptu quoque (niſi fallimur,) habemus, quod mantiſſæ loco adjicere ei poſſumus. Præter enim quod illi urgent, Dicimus, Numerum, Annúmque Quinquageſimum, per Sacram Jubilæi ſui Obſervationem, ſummè nobilitatum apud Hebræos fuiſſe. Quid mirum igitur, quòd illius tam rotundo ore meminerint? Sed ampliamus nunc, atq; Gentis illius Faſtos, quantum ultimâ memoriâ recolimus, ſecuti, adſerimus, Ex Re ipſa jam quidem,

dem natum eſſe, quòd eum Numerum nominent, Jubilæus enim ipſe jam tum agebatur iis, cùm Chriſtus iſta perorabat, Erátque Triceſima hæc, quam eo in genere, indè ab introitu in Terram Promiſſam, celebrârant, Solennitas.

2. Sequitur verò nunc alterum Quæſitum, Cujus Rationem reddere non minùs veram forſitan poterimus, ſed tam honeſtam non poterimus, Puerilis enim Arrogantiæ in ſe non parùm habet, Diabolicæ Contumeliæ plurimum. Unde enim erit, quòd illi Chriſtum, quaſi ex juſta reprehenſione increpantes, interrogent, An ille Abrahamum viderit? Dixerat quidem Chriſtus, *Abrahamus expetivit videre Diem Meum, & vidit eum*, v. 56. Hoc igitur ſi non ferebant, juxta proprium loquendi ordinem, reponendum ab iis in Oppoſitum erat, *Quinquagenarius nondum es, & Abrahamus vidit Te?* At illi, Quia Interrogatio hæc, ex communi ratione Sermonis, in purè Negativum reſolvenda eſt, *Abrahamus non vidit Te*; tam ſtolidè ſuperbiunt, ut hoc dicere nolint, Nè Abrahamo, Quo ſe Patre tam impotenter efferunt, quicquam negari videatur; præſertim verò, cùm ità Chriſtum quoque contemnant, ſummóque deſpretui habeant, ut nè patiantur in Quæſtionem venire, An Abrahamus, (O talis ille, tantúſque! Pater eorum) vel in terris dum viveret, tam abjectæ Conditionis homulum adſpicere unquam, vel poſtea de Cœlis intueri, dignatus fuerit? Satis protervè igitur tranſponunt Terminos iſtos, atque indignati interrogant, non, ut recta Syntaxis Loci ferebat, *Vidítne Te Abrahamus?* Sed, pro ſua ipſorum intemperie, *Túne vidiſti Abrahamum?* O quàm ſe Ludos igitur reverà nunc faciunt, ipſíque ſibi, ex iſta animorum Paſſione ſua, imponunt turpiter! Hæccine enim jam pugnant? Quicquámne adverſantur? Annon Abrahamus, tametſi concederetur, quòd Jeſus ipſe Abrahamum nunquam viderat, Propheta tantus ille cùm eſſet, (eſt verò & Petri argumentum hoc ad Judæos de Davide, Act. 2. 30.) & quod amplius longè eſt, cùm de ea ſpeciatim ratione, nominis ſui mutationem ab ipſo Deo indeptus eſſet,

eſſet, Ut antè *Abram* dictus, Quia tamen ex Promiſſione Divina (quæ nunquam fallit,) jam factus erat Pater videns Populum venturum, *Abraham* diceretur, Gen. 17. 5, Jeſum, poſt tot utcunque ſecula venturum, videre poterat? Sed liberaliùs tamen Jeſus cum iis nunc agit, miſſóque hoc, quo ipſi ſeſe jugulant, Paralogiſmo eorum, (ex quo & ſe dicta hæc omnia craſsè nimis, atq; χαρακτῆρα ſumere indicant, & cum ſuamet umbra, non cum Illo pugnare;) diſertam Reſponſionem & huic Quæſtioni adaptat, Quo poſſit modo fieri, ut ipſe Abrahamum viderit.

3. Quod verò Chriſtus ad hoc reſpondet, eſt, *Amen, Amen, dico vobis*, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί, v. 58. Jámque novis laboribus litandum eſt, ut & hujus quoque Reſponſi genuinum ſenſum eruamus. Eſſe enim ſcimus, (à Quindecennio ſcilicet hæret, quod doluit tum legere;) Qui Enallagen Temporum heic ſubeſſe velint, Præſentis pro Imperfecto: Interpretantur igitur *Ego ſum*, per *Ego eram*. Et verum quidem eſt iſtud, quod dicunt, Erat enim Chriſtus, antequam Abrahamus erat: ſed minus tamen longè dicunt, quàm Res ipſa eſt; à vera igitur atque ingenua Expoſitione Loci, quod dicunt, longiſſimè abeſt. Nam qui ante Abrahamum erat, Ille ſi poſt Annos, qui tum interfluxerant, bis Millenos, uſque dicat, *Ego ſum*, intelligendus eſt plus dicere, quàm *Ego tum eram*; Neceſſariò enim ſequitur, dicere eum, *ſemper eram*, hoc eſt, *Sum ab Æterno*. Negabit tamen ſcio conſequentiam hanc Barjeſuita meus à Moſcorow, eo paralogiſmo fretus, Quia *aliud eſt*, *Ante Abrahamum fuiſſe*, *aliud*, *Præternum*, Cat. Rac. p. 53. Sed expurgetur puerile iſtud cavillum, atque non *Fuiſſe*, ſed, *Eſſe ante Abrahamum*, poſt viginti demum ſecula, à Chriſto de Se dicatur, jámque aliud Verbis utcunque hoc ſit, re tamen verâ eſſe nequit Aliud, quàm eſſe Se ab æterno. Sed ſtet Barjeſuita; jam mox redibimus ad eum. Hii verò qui *Sum*, heic exponunt *Eram*, ſi ibi ſteriſſent, ferendi facilè erant; verùm cùm pergant, atque *Eram* ità exponant, Quia Jeſus in Conſtitutione Divina fuerat ante Abrahamum;

Intelligant

Intelligant autem Constitutionem illam, Quâ in Origine Mundi ab ipso Deo prædictum est de Christo, *Semen Mulieris contriturum esse caput Serpentis*, Gen. 3. 15, Bone Deus, Quæ sunt ista, si non quæstuæ Officiæ, certè ingrata Deliria? Annon enim & Abrahamus iste, licèt nihil ἐμπῶς de eo ibi prædictum est, in Constitutione Divina, ab Orbe condito erat? Imò, plus dicimus, Annon execrabile illud Semen Serpentis in ipsa ea Prædictione cum Jesu erat? Quid igitur? Jámne excidit Prærogativâ suâ Christus? Actúmne est de suo κατ' ἐξοχήν; Paréne jam cum eo habendi sunt, & Abrahamus, & Hostile Semen? Tempore enim jam disparari non possunt, Quandoquidem in Constitutione Divina ea pariter fuerant. Quàm nollem igitur dici hæc à Viris Doctis tam perfunctoriè potuisse? (Quod insaniore tamen modo fecerunt, cùm & illum alium Locum, Joan. 17. 5, in eundem sensum unà angariaverint:) Quæ tam elumbia certè sunt, prorsúsque aliena, ut ad Loci istius aut Justam Expositionem, aut Certam Perversionem planè nihil faciant. Non ad Expositionem; Jesum enim prænuntiatum esse in primordio Mundi, Quid hoc ad Quæsitum à Judæis, An ipse viderat Abrahamum? Nec etiam ad Perversionem ejusdem; Neq; igitur ab ipso Barjesuita meo, callidiore cæteris animantibus terræ, frivolum hunc sensum adductum esse vident, ad sui defensionem.

4. Satìs nimirum ille videbat, Non posse Ἐγὼ εἰμὶ, nisi de Personaliter Præsente, ritè accipi. Idem autem ut Præsens tum inter eos sit, & ante Abrahamum sit tamen, nè istud jam de æterna Præsentia, hoc est, De Præternitate accipere cogatur, commentus igitur ille nobis est aliquid de Abrahamo, quod futurum erat post Christi tempora, eúmque sensum, (pro *ipsissimo*, si placet, Cat. Rac. pag. 55.) Loco isti affingit, *Ego sum, antequam Abrahamus fiat*; scilicet, Id quod nondum tum factus erat; Illud verò quid? *Quia constat* (ait) *inter omnes, Abrahamum notare Patrem multarum Gentium*, Cat. Rac. pag. 54. Nos verò intercedimus

dimus in ipso principio; Constat enim, sine fraude sua dictum hoc non esse. Nam veram Nominis ejus notationem si sequamur, Qui *Abram* primò dicebatur, id est, *Pater excelsus*, Deo Authore vocandus de cætero erat *Abraham*, id est, *Pater Videns Populum*: Ista disserta ἐτυμολογία ejus est, à Prævisis ex Ipso Multitudinibus. Non negamus autem, De ea ratione Prævisionem hanc indultam esse, Quia Sanctè jam juraverat ei Deus per Semetipsum, *Ego sum, & Pactum meum tecum, eríque Pater multarum Gentium*, Gen. 17. 4. Propterea subjunxit Dominus, *Et non vocabitur ultrà nomen tuum Abram, sed erit nomen tuum Abraham, Quia Patrem multitudinis Gentium dedi Te*, v. 5. *& Reges ex te egredientur*, v. 6. Pergat igitur jam Sophista, ubi volet. *At verò* (ait) *Abram non est factus priùs Abraham, quàm Dei gratia in Christo manifestata, in multas Gentes redundavit*, C. R. p. 55; uno autem verbo hoc est, Non, donec Christus venerat. Ex utrius igitur parte jam concludent Lectores De Tempore isto? Ex ipsius Dei? An potiùs, Ex boni Barjesuitæ? Dixit quidem Deus tum, *Abram non vocaberis ultrà, sed Abraham.* Non ultrà? Igitur jam tum, cùm dixit hoc Deus, factus est ille ex Abramo Abrahamus: Dixit etiam Deus, *Patrem multitudinis Gentium dedi Te*; igitur quod Deus tum dederat ei, Abrahamus tum receperat à Deo, factus ergò jam tum erat *Pater multitudinis Gentium.* Et nimis quidem ista luculenta, Soléque ipso clariora æternùm fuissent, nisi jam Christo visum fuisset, in Æternitatis suæ documentum, ità Judæis respondere, *Priusquam natus erat Abrahamus, Ego Sum.* Necessarium verò nunc est, Barjesuitæ, viro quidem Plano, sed Præstantissimo Christiano, atque Æternitatis solùm Christi, sed neutiquam Veritatis ejus (Absit verò hoc!) Inficiatori, aliquid comminisci sibi, quod post natum Christum adfirmari poterit futurum de Abrahamo, & tum Christus verum dicit, *Ego sum, antequam fiat Abrahamus.*

5. Audia-

§. Audiamus igitur jam hominem, Quid faciat de Abrahamo. Abramus (ait) non est unâ syllabâ productior factus, non *Abrahamus*, donec Christus in mundum veneret, Gentibúsque per Doctrinam suam influxerat ad Deum. Atque ex ista jam Argutiola tam se salvum confidit miser, ut hôdiè tripudiet, quasi Christi sententia hæc ipsissima esset. At nos jam satis demonstravimus, Abramum eo jam tum momento factum fuisse Abrahamum, Quo Deus juravit ei, & jussit sic fieri; obtinuit enim & ibi, *Dixit, & factum est.* Barjesuitam igitur, refragari ausum, Primis Parentibus corrigendum relinquimus: Nam & *Adamus vocavit nomen uxoris suæ Evæ, Quia ipsa fuit Mater omnium viventium*, Gen. 3. 20; Nec dum tamen quisquam ex ea natus erat. At Terræ filius iste Adamum nunc corrigit, & Evam; Expectandum enim esse contendit in finem seculi, neque ipsam pro Eva habendam esse, donec pepererit omnem viventem. Tam futilis autem cavilli ejus haut aliâ refutatione opus est. Sed nec flocci etiam pendendum est, quod in hujus confirmationem adjici à se posse speravit, *Quippe quòd Abrahamus unius tantùm Gentis antea Pater fuerit*, C. R. p. 55. Nam & Spiritualiter, indè ab ipso Promisso Dei, Abrahamus factus est Pater Gentium omnium, pòst accedentium ad fidem Christi; Et Naturaliter etiam, longè ante Christum natum, non unius eum Gentis Patrem fecerat Deus. Ismaelitarum Genus omne testamur, & cæteras illas Gentes ex Ketura ei natas, Gen. 25. 3. Quòd si reponatur è Gen. 21. 12, *In Isaaco vocandum esse semen ejus*, verissimum est, quod dicitur, sed ad hanc rem nihil: Utcunque enim Semen vocandum ei ex Isaaco erat quoad Gratiam, quoad Naturam tamen ille Pater vocandus erat & à reliquis Gentibus. Tum (ut sequamur eum, quocunquè vocet) in Isaaco quoque altera Gens ei erat, Gente Judaicâ haud valde inferior, Idumæa, cum cæteris illis, quas ex Esavo adnumerari oportet Patri Abrahamo, Gen. 36. 10. Pro coronide denique erit, Quòd & Regum plurimorum, eidem Patri Abrahamo

hamo eodem tempore promiſſorum à Deo, atque ex ea ipſa Paternitate oriundorum, cœperat, dico? imò, præterfluxerat jamdiu non una Series, ceſſaveratque, antequam Chriſtus iſta De Se, Déque Abrahamo prolocutus eſt.

6. Gerræ igitur germanæ ſunt, Nugæque maximæ, quas glorioſulus iſte tam impotenter nunc agit De Nomenclatura Abrahami, Chriſti enim *Ego ſum* locum ſuum habet, non ſolùm antequam Abramus fiat Abrahamus, verum etiam antequam Abrahamus fuit Abramus. Niſi enim ea mens Chriſti jam fuerit, Quid hæc Reſponſio ejus ad eorum Quæſtionem? *Tùne vidiſti Abrahamum?* Illi; Ille, Quiſdni? Cùm ante Abrahamum Ego ſim? Hoc ipſum & de Noacho quidem, déque Adamo ipſo dicturus, ſi de Noacho, aut Adamo ſermo tum inſtitutus illi fuiſſet, aut illis Quæſtio. Nihil igitur contendimus cum eo de interpretando πρὶν γενέσθαι· Fuerítne, *Priuſquam fiat*; An, *Priuſquam factus eſt*; An, *Priuſquam fuit*, perinde nobis erit: Utcunque iſte, Qui per *fieri* hoc nunc exponendum eſſe contendit, alio dudum in Loco, ad ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, paratragœdiet, & *factum eſt*, non ferat, C. R. p. 60. Chriſtus autem quid ſenſerit, cùm πρὶν γενέσθαι dixerit, Quicquid in rem ſuam Barjeſuita prævaricetur, Nos Teſtes habemus omni Exceptione majores. Primò enim, Lapides ipſi loquuntur: Haut citiùs ſcilicet Dominus id dixerat, quàm *Judæi tulerunt Lapides, ut jacerent in eum*, ver. 59. Lapides autem? Et Quâ de cauſſa? An Quia dixerat, Eſſe jam ſe, antequam Abrahamus fiat Pater Gentium? Deamaſſent eum potiùs ob hoc, Qui Gentes ſemper eſſe volebant excluſiſſimas. Utcunque verò id ſit, Nè Se ſupra Abrahamum evehere videatur, mutentur nomina, aliis Perſonis detur hoc, & ſalva res erit. Qui Primus lapidem (ut ipſe loquitur, v. 7.) in eum miſſurus erat, Qui & Secundus, ad hos ſi dicere voluiſſet Dominus, Falleris, ὦ bone; Ego nihil de memetipſo glorior; Et Tu, & Ille, & Quiſquis hic adeſt, eſtis Omnes, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι: nondum ſcilicet ille factus

ctus est Pater Gentibus. Barjesuitæ enim ut non sapiant omnes, atque istam esse meam sanctè sciant? Quòd si sic commoveamini, ut testimonio eorum non credatis, ibi primùm insistendum erit, incipite ab illis prævaricatoribus, & in eos projicite hos Lapides. Sistit interea se nobis ipse Christus Testem instar omnium, Qui, quia Judæos probè nôrat hâc in parte Barjesuitarum ipsorum Doctores esse, Non posse igitur ferre Æternitatis suæ levissimam mentionem, miraculo statim usus est pro Expositione sui, Dictóque jam, quod Res erat, dum illi tollebant Lapides, ipse evanuit.

SECT. LXIX.

1. Γίνεσθαι, *pro* Esse, *id est*, Fieri, *Sed non Absolutè pro* Exitere. *Significat etiam* Nasci; Ortum esse; Accidere; Evenire; Accedere; Adesse.
2. *Est, ubi* πρῶτον *denotet non* πάλιν, *sed* ἄλλον.

VErbum γίνεσθαι usurpari pro *Esse*, nequit dubitari. Sed *Esse* hoc, An simpliciter sumendum sit, neque plùs valeat, quàm *Existere*, An semper supponat *fieri*, quæsitu indignum non est. Certè, ubi jubetur significare *Nasci*, ut, τὸν υἱὸν αὐτῆς γενόμενον ἐν γυναιξὶ, Gal. 4. 4, aut *Ortum esse*, ut, πρωΐας δὲ γενομένης, Mat. 27. 1. (Quæ Primariæ quidem illius Vocis Acceptiones sunt, velut ab antiquo verbo γίνομαι) ad Rem factam ibi referri facilè existimabitur. Similiter etiam ubi ponitur pro *Accidere*, ut, ἐγένετο δὲ μιᾷ τῶν ἡμερῶν, Luc. 5. 17. vel pro *Evenire*, ut, ἐγένετο, μετὰ ἡμέρας τρεῖς ἐυρον αὐτὸν, Luc. 2. 46. pro *Accedere* quoque, ut, ἰσχνὸς δὲ πολὺ γενόμενον, Joan. 6. 19. vel pro *adesse*, ut, γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, 2 Tim. 1. 17. (Quæ omnia in usu hujus Verbi vulgarissima sunt:) ut facili alicujus significationem in se complecti censeatur, difficultatem nullam habet. Sola igitur Dubitatio

Dubitatio est, An extra jam dictas significationes, occurrat usquam in N. T. ubi ita sit *Esse* ut referri nequeat ad *Fieri*, sed solummodo ponatur pro *Existere*. Eò magis verò crevit mihi Dubitandi Ratio, quia variorum Locorum, quæ à viris Eruditis hunc in sensum notari sciebam, eventilatione nunc factâ, haut satis præstare videntur id, ad quod in arenam hanc ab iis protruduntur. Primus iste est, Δοκεῖτε, ὅτι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο; Luc. 13. 2, cum altero ei gemino, ὅτι οὗτος ὁφειλέτης ἐγένετο παρὰ πάντας ἀνθρώπους; v. 4. Verùm ex ipsa Rerum natura liquet, verti hæc oportere, *Quòd Peccatores*, & *Debitores facti fuerint?* à nobis igitur, were become sinners? Alter ex eodem Euangelio est, Περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, Luc. 24. 19. Verùm & Locus iste, si probè expendatur, verborum transpositionem ex Hellenica ubertate sapere reperietur, atque ità exponi oportere, Ut ἐγένετο non referatur ad ἀνὴρ, sed conjungatur cum δυνατὸς, sic, *Qui, vir propheta, factus est potens in opere, & sermone coram Deo & omni Populo.* Adeóque par erit, ut à nobis, Quorum Dialectus istam Redundantiam non fert, ἀνὴρ, per Participium ὤν exprimatur, Who being a Prophet, was grown mighty in deed and word, before God, and all the People.

2. E Joanne verò instruuntur majore copiâ: Ille est Primus, Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, Joan. 1. 6. Sed & in hoc Loco manifesta est Accessûs Baptistæ notatio, atque ἐγένετο nihil est aliud, quàm *Aderat*, Veni, mittebatur enim: A nobis igitur reddendum, There came a man sent from God. Ità enim à Primo Euangelistarum dictum est, παραγίνεται Ἰωάννης, Mat. 3. 1. ab altero verò, ἐγένετο βαπτίζων, Mar. 1. 4. Quia Missus ad Baptizandum à Deo erat, prout ipse Joannes mox exponit, Ἀπεσταλμένος με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, Joan. 1. 33. Eodem autem è Capitulo laudant & illum Locum, Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὅτι πρῶτός μου ἦν, v. 30. Sed evidens

ista facti narratio est, Christíque Prælaturam, vel ex Caussali hoc, quod additur, manifestè denotat, *Prior me factus est, Quia Dignior me erat.* Nostri igitur (nisi solœcismum admiserant,) Which, pro Who, rectissimè verterunt, is preferred before me: Nam πρῶτος ibi, ὁ τῆς τάξεως, ἀλλὰ τῆς ἀξιώματος Prædicatio est. Adducunt etiam & illum, *Quomodo Tu dicis,* ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; Joan. 8. 33. Ac id quod Christus dixerat, erat, ἐλευθερώσῃ ὑμᾶς, v. 32. Id est, *faciet Liberos:* Ergò & hoc est, *Fient Liberi.* Ex eodem verò Capitulo & illum Locum testantur, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, v. 58. Quem nos proximè jam, satísque excussimus, parétque dictum Domini esse, *antequam nasceretur Abrahamus.* In ejusdem denique Loco illo, Καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός, Joan. 20. 27. Cùm quid fieri debeat necessariò significetur in posteriore parte Sententiæ, congruentissimum erit, Ut in priore Christum ità accipiamus, putà Qui Thomam sic Moneat, *Ne obdura Te in Infidelitate tua, sed fias Fidelis.* Nobis autem, and become not still faithless, but beleeving. Produci denique & ex Actis memini, illud quod de Mose dicitur, οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐν τῇ Ἐρήμῳ, μετὰ τοῦ Ἀγγέλου, Act. 7. 38. Illud etiam, quod de Apostolis, Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, Act 13. 5. Sed istud, est, *Advenisse eos Salaminem,* illud, *Adfuisse Mosen cum Angelo in deserto:* omnino igitur non pertinent ad istam Quæstionem. Siqua alia verò sunt, nondum occurrunt mihi. Ista verò satìs supérque erunt, ad sufflaminandam Barjesuitæ Confidentiam, Qui verba ea, *Verbum Caro factum est,* Joan. 1. 14, cùm vox ibi sit γίνεσθαι, ait, Posse, & Debere reddi, *Sermo caro fuit,* C. R. p. 90. Ut possint autem, ex dictis hiis Locis nunc didicimus, ut debeant verò, alibi opinor me jampridem examinâsse.

SECT.

SECT. LXX.

1. *Peccatum Originis Barjesuita ut tollant, & Cur. Diversa, Duo Loca in Genesi non sunt, sed pro Diversis, ex fraude illius, ab eo juxta Se ponuntur.*
2. נָעַר *est* Excutere, *non solùm ex Ulnis, unde* נַעַר *pro* Puero, Servóque, *sed etiam ex Utero, unde pro* Infanti.
3. *Repetitio Priùs Dicti, succinctior esse potest, solétque. Cur Baptismum Socinini aversentur.*
4. *Sæpe* ו *est Conjunctio Causalis; Ut in N. T.* καὶ *sæpe ponitur pro* γάρ. *Causa Diluvii Malitia Humana, Causa Malitiæ Peccatum Originale.*
5. *Peccatum nobis Naturâ inest; Originis quidem, verùm non Divina, in qua Adamus creabatur, sed Humana, ut lapsus erat.*
6. יֵצֶר Cogitatio, *à* יָצַר, Fingere, *Ponitur pro materia seu matrice Cogitationum; in qua Peccatum originis.*

INcomparabilis Catechista, nè Liberum Arbitrium illud, quod in Officina sua Racoviana nunc prostat, corrumperetur à Peccato Originis, Peccatum illud uno statim spiritu diffla vit. Tales in Regno Poloniæ Hostium Mactatores ea ætas tulit! Quomodo verò id, rogitas? Tollendo Subjectum Quæstionis; *Peccatum Originis nullum prorsus est, Quare nec Liberum Arbitrium vitiare potuit*, C. R. p. 249. Dein tamen, nè videatur Sectatoribus suis pro imperio suo Dictatorio nimiùm imponere, Quæstioniſtam suam pro more Catechistico in Scenam producit, Armis quibusdam Sacris instructum, (sed à se solùm, próque suo arbitrio compositis,) ínque Originalis illius Hostis sui, (sed antè à se interemti,) præsidium. Sic igitur ille, *Verum tamen esse Peccatum Originis illa Testimonia docere videntur*, C. R. p. 250. Gen. 6. 5, *Omnis Cogitatio cordis humani maligna solùm omni die*, & Gen. 8. 21. *Cogitatio cordis humani mala à puerí-*

tia sua. Nos autem tam irrefragabili Magistro condonamus Diminutionem eam. *Videntur*; Quæ in antecessum sic ab eo parata, veriverbio nihil aliud est, quàm Petitio Principii: Sapit enim, Suósque præmonitos indè futuros sperat, Argumentum hoc, (quod à se refelli quidem, si rectè urgeatur, non posse novit;) argumentum Verum non Esse, sed tantùm Videri. Graviore autem fraude, & tecti plus sceleris habente, factum ab eo est, quòd bina hæc SScripturæ Testimonia, quasi Duo diversa pro Peccato Originis Argumenta, sed tamen uno congressu suo, Dextræque suæ unico ictu prosternenda, in arenam protrahat; Cùm Illa unum idémque ambo sint, SSpiritu id ipsum, quod ex Decreto Aquarum, antequam incubuerint terris, per viam Caussæ, præmittit, post aquas, ex novo Decreto nunquam repetendi eas, per viam Exceptionis, repetente; *Quoniam homines tales sunt, delebo eos*, Prioris Decreti summa est: Posterioris autem, *Tametsi tales sint, denuo non delebo*. Sed nec hæc summa est nequitiæ Barjesuiticæ; majus opus ille molitur. Licèt enim Testimonium idem sit, quod utrobique adfertur à Deo, tamen cùm posteriore in Loco (quod in repetitionibus vulgò fieri amat,) succinctiùs paulò locutus Deus sit, Priorísque Loci verba (non parùm ponderis hanc ad Rem habentia,) nonnulla non repetierit, immutaverit alia, Bonus iste vir jam, pariter ea, sed pro Diversis, citando, id agit, Ut Prioris Loci ex Posteriore Vim imminuat, Pondúsque subducat; Cùm & Ratio & Pietas contrà fieri suadeant, atque ex Priore suppleri omnem Emphasim, quam in Posteriore non est visum (Quid opus enim?) repetere.

2. Parebunt ista liquidò, si paul sper eamus ad Partium collationem. Verba autem Dei sic se primò habent, *Quia omnis Imaginatio Cogitationum Cordis ejus tantùm maligna est Omni Die.* Post verò, ista כל היום mutantur in מנעוריו, idque vulgò vertitur, *à puritia sua.* Ex hac igitur immutatione, prima Barjesuitæ Spes; Non enim extendendum esse *omnem Diem* ejus, ad principia

cipia Naturæ ſuæ, ut ex ipſa vivendi Origine. Mali hujus ſemen ſecum apportare putentur homines, Sed tantùm ab incultis illis Puritiæ annis ſuccreſcere hanc Caprificum. Nos verò interpretamento ei, (quo aliàs non illibenter utimur, ubi in Veritatis Divinæ fraudem non pertrahitur;) parùm nunc deferimus. Hebræis enim נער eſt *Exentere*. Excutiuntur autem omnes, non ſolùm ex molliore Matrum aut Nutricum curatione, (tum cùm ſuperatâ Infantili impotentiâ, Pueritiam ingreſſi ſunt, viréſque eas membrorum & animorum adepti, ut Camillorum aliquo loco ſint, juſſáque Majorum capeſſentes, miniſtrare iis incipiant: Unde נער in Sacris Literis redditur, non ſolùm παιδίον, & παιδάριον, & παῖς, ſed νεανίας etiam, & νεανίσκος, ſæpéque uſurpatur pro *ſervo*, & *miniſtro*;) Verùm etiam ex Utero ipſo Materno, cùm primùm naſcentur. De hujus ergò Excuſſionis tempore intelligatur Deus nunc dicere, cùm dicat, *mala eſt ab Excuſſione ejus*, pleniéque hoc coincidet cum Dicto priùs, *Omni die*. Neque pugnare tamen in hoc cenſebimur cum Interpretibus, aut nimiùm ab iis diſcedere; Nam & נער ab ipſis Senibus Νήπιος vertitur, Prov. 23. 13. & Hoſ. 11. 1; neque & nomen נערות aliter verterunt, Ezech. 16. 22, & 42, & 59. atque Hoſ. 2. 15: Imò, quod amplius eſt, atque ex noſtra Sententia, *Omnem Diem* diſertiſſimè explet, Ipſi מנעוריו neque ἐκ νεότητος, neque ἐκ νηπιότητος reddiderunt, ſed ἀπὸ χθιζοῦ μου, Ezech. 4. 14. Rem magnam autem jam, & Cathedrâ Racovianâ dignam præſtabit Barjeſuita, ſi edocebit nos, Quâ Arte ſuâ (à Nativitate eſſe ſolummodo malignum) ſeparari poterit ab ea conditione, quæ communiter audit Peccatum Originis.

3. Nil enim juvabit eum, ſi Adverbium רק, quod eſt *ſolummodo*, omitti à Deo in ſecundo ſuo Dicto, dixerit. Omittitur certè, unáque & Signum univerſale כל non repetitur. Ecquid verò Catechiſtæ indè cedet, ex quo concludere ei licebit in Rem ſuam? Nihil. Cùm enim ea Primo in Loco expreſſè habeantur, pro Dictis etiam

habenda in Altero sunt, Ludósque se miserè facient Lectores ejus, nisi utrobique, *Omnem Cogitationem, & solummodo maligna*m, dici intelligant, Artificio hoc Catechistæ nihil obstante, Qui pro duabus diversis sententiis à se subordinatas, in eadem Quæstione juxta se ponit, quò Prior apud incautos enervari videatur ab Altera. Quis præterea novit, ánnon ad hoc etiam Veterator iste ἀλλοτριοεπίαν tendat, ut existimetur à Suis, Ità quidem se Rem habuisse in Hominibus ante Diluvium, Quo seculo Prior sententia Dei exiit; Sed Peccatum istud Originis cum Hominibus ipsis periisse in illis Aquis, eóque pacto, quoad Homines jam post Diluvium, factam esse Rem istam ex mala meliusculam, Causámque hanc Socininis datam esse tantopere Hydrophobiandi, & Baptismales Christianorum Aquas execrandi, Cat. Rac. pag. 197, nè ipsi, (Tanti Magistri, & in Religione sua tam immane sapere, licèt nihil Spirituale, edocti,) operam & Aquam unquam perdidisse videantur. Veruntamen nè incusetur, ad Objectionem à se protrusam nihil respondere, ait, *hæc Testimonia agunt de Peccato Voluntario*, Cat. Rac. pag. 250. Agunt certé. At Quid tum? *Ex iis igitur effici nequit Peccatum Originis*, C. R. ibid. Non sequitur; Possunt enim agere de Utroque. Nisi igitur addat exclusivam eam Particulam רק, aiátque, De Peccato Voluntario ibi solummodo agi, Nugas agit; Sin aiat, agit Parentem suum, Qui Quis fuerit ab initio, à Christo docemur, Joan. 8. 44. Audiamus autem sultis ut se explicet, *Quod enim ad Primum attinet*, Cat. Rac. ibid. (Ad Primum scilicet Testimoniorum eorum, *Omnem Cogitationem Cordis Humani esse maligna*m *solùm omni Die*. Addit autem *Enim*, ut probet, agi jam in eo de Peccato solùm Voluntario, Pergat igitur;) Moses id peccatum ejusmodi esse docet, Cujus Causâ, pœnituisse Deum, quòd hominem creasset, & eum Diluvio punire decrevisset, apertè demonstrat. Jam ista verò tot Absurditatibus interpellantur, ut Paragraphus integer vix satis nobis futurus sit ad depingendum ex iis lepidum Ludionem!

4. Ain'

4. Ain' enim Tu? *Moſes id Peccatum docuit.* Quod Peccatum? Hâc in ſententia, *Omnis Cogitatio Cordis ejus tantùm maligna eſt omni Die.* Quodnam Peccatum, præter iſtud Originis, docetur? In Moſe autem ſic legitur, *Et vidit Dominus, quòd multa malitia Hominis erat in Terra; Et omnis Imaginatio cogitationum cordis ejus tantùm maligna omni Die; & pœnituit Dominum, quòd feciſſet Hominem.* Cujus cauſſâ igitur pœnituit Deum, quòd Hominem creaſſet, non eſt *id Peccatum*; Non ſingulare aliquod, aut unius facti, Generiſve Peccatum, ſed omnium Generum infinita illa, infandâque Peccata, quæ comprehenduntur ſub phraſi ea, *Multa Malitiæ hominis.* Ea, Deo Cauſſa erant ſuæ Pœnitudinis. Atque ea quidem perditiſſimorum Hominum Voluntariâ Peccata fuiſſe, Nemo negat. Quod ibidem interponitur verò, De *Omni Cogitatione Cordis ejus maligna ſolùm omni Die*, non ponitur ut Cauſſa Pœnitudinis Dei, ſed ut Cauſſa tantæ malitiæ hominis. Quæritúrne enim, Unde hoc Diluvium Peccatorum in hominibus, quod Aquarum Diluvium inducere poterat? Reſpondetur, *Et omnis Cogitatio cordis ejus mala ſolummodò omni Die*, id eſt, *Quoniam omnis Cogitatio.* Hebraiſmorum enim nullus in Textu Sacro familiarior eſt, quàm ut Cauſſa Rei dictæ comprehendatur ſub copulâ ו ſequente; unde & in N.T. tranſiiſſe idioma hoc, atque καὶ poni pro ὅτι, jam pridem adnotavimus. Ità autem ſe hoc habere, atque iſtud de cogitationibus Cordis, tantùm non Parentheticè introductum eſſe, planè paret, ex altera copula, quæ ibidem ſequitur, *Vidit Deus, quòd multa erat malitia hominum, Nam omnes Cogitationes Cordis ejus ſemper erant malignæ: Et pœnituit, quòd fecerat hominem.* Malitiam autem iſtam ex eo fonte profluxiſſe docet, ſcilicet ex Peccato eo, Originis dicto, quod ex Natura Homini inerat, hoc eſt, *Omni Die*, & quod ruptis tum Carceribus omnibus, Gratiæ, Pietatis, Probitatis, quibus cohiberi ſolebat, agebat pro ſua indole, neque ſolùm ſe malum eſſe, & omni Die, ſed omni modo quoque, & ſolummodo, ex hac Re proba-

hat, Quoniam homines eouſque malitiæ præcipites jam dederat, ut unà etiam Deo dederit Creationis ſuæ pœnitudinem. Iſte genuinus eſt verborum Moſis ſenſus. Verborum autem Catechiſtæ putidiſſimus ſenſus eſt, & horridè Κολουίζει. Præter enim apertum delirium ejus, Moſen demonſtrare, Quæ vera fuerit Deo, propriáque Cauſſa immittendi Diluvium, Quis (excepto quidlibet audente Barjeſuitâ,) tam abſurdè etiam eodem ſpiritu tam pugnantia conjungeret, *Pœnituiſſe Deum, quòd Hominem creâſſet, & quòd eum Diluvio punire decreviſſet?*

5. Nec minùs igitur abſurda eſt Concluſio, quam ex hiis Præmiſſis inferri velit, *Quod certè de Peccato, quod Homini naturâ ineſſet, Quale Peccatum Originis ſenſent, affirmari nullo pacto poteſt*, Cat. Rac. pag. 251. *Quod certè*, ait? At Quid hoc eſt, quod nevult Cauſſam fuiſſe, Cur *Deus priſco mundo non pepercerit, ſed Noâ ſervato, Diluvium induxerit mundo Peccatorum*, 2 Pet. 2. 5? Hóccine eſſe vult, quod non poteſt adfirmari de Peccato Originis? Quſdni enim, δοκωμεν! Imò, non audet eloqui, nè unà monſtret, quàm totus conſtet ex Abſurditatibus, & Inconſequentiis! Niſi igitur Concluſionem hominis negare velimus, (Quæ tamen ex iis Præmiſſis prorſus nulla eſt:) neceſſarium eſt, ut ipſo Adfirmatore tantùm Fidejuſſore, accipiatur, quod dicit, *Affirmari nullo modo poſſe.* Verbulum tamen eſt, quod obiter injecit, quaſi ad innuendam Conſequentiæ rationem, Quia peccatum Originis cenſetur Peccatum, quod Homini naturâ ineſſet. Et Quid tum? Ergóne nullo pacto Cauſſa eſſe poterat Deo, cur pœnas de Mundo ſumeret? Satis verò vidit, & hoc nullo pacto ſequi poſſe; Siluit ergó. Neque ſi porrò urgeatur, ſervare ſe poterit, niſi per adſuetum ſuum κρυφιγμον, Tollendi Subjectum Quæſtionis, hoc eſt, negandi aliquod Peccatum Homini naturâ ineſſe. Iſtud tamen, (ut liberaliter nunc cum miſello agamus,) profitemur & nos conſtanter adſerere. Negamus igitur Peccatum aliquod in Natura noſtra ineſſe, quod Peccatum Originis appelletur, quaſi ex origine Divina

inſit,

insit, aut ex ea Naturæ conditione, quam creavit Deus, (*Fecit enim hominem propriæ suæ similitudinis imaginem*, Sap. 2. 23.) Sed tantùm ex Origine humana, atque ex conditione ea, quæ Adami lapsum, vitiúmque secuta est. Dicat verò Caussam, si quam habeat, Cur Ea ultionis Divinæ in Diluvio Caussa esse non potuisset. Potuisset enim, dicimus; Sed non dicimus, Eam à Mose Caussam adsignatam heic esse. Demonstrat enim ille, Se Multæ Malitiæ hominum imputare Caussam, Quæ Deum ad Pœnas eas sumendas impulit. Unà autem admonet, Malitiam illam in Omni vitæ ex vitiatæ Naturæ peccato ebullire; Quod, si non reprimeretur à Primæ nostræ, & integræ Naturæ Creatore, Gratiæque in Christo Largitore, universas Cordium nostrorum cogitationes ab ipsa Nativitate usque nobis solummodo malignas redditurum est.

6. Id verò quod de Altero Mosis Loco subjungit, jam ferè dixeram, pariſſimâ & Falsitate, & Absurditate laborare: Verùm ἐπέχω, quia vincere quidem paret, & longè superare. Ait enim, *In altero Testimonio, Moses docet, Peccatum Hominis eam vim habiturum non esse, ut Deus mundum Diluvio propter illud puniret*, Cat. Rac. pag. 251. Contradicit igitur nunc ipse sibi. Sed nos ex integro Χωρογραφήσωμεν. Ipsa enim hæc Locutio inficetissima est, Piáſque Aures radit, De Peccati Vi ea, ut Deus quicquam agat, aut Non. Exercet quidem (hui! nimiùm,) in miseros mortales Peccatum Vires suas, Sed relatione aliquâ ad Deum habitâ, Summa ἀκυρολογία est, De Vi Peccati dicere. Præterea, quod Moses ibi loci dicit, Alia Longè Res est. Nihil enim ibi de Vi Peccati, sed de Infinita Virtute Gratiæ Divinæ nos instruit, Tantam eam erga mundum de cætero futuram, ut quicquid delirent, peccéntve homines, altero tamen Diluvio haut jussurus sit Deus, haut passura Bonitas ejus, Orbem obrui, Neque se tam ferali plagâ denuo percussurum esse Mortales, Depravati utcunque ab Origine sint, atque ex læso eo principio, Cordium Cogitationes tam maligno fermento infectas semper habeant, Hanc esse Doctrinam illam,

illam, hanc Moſis mentem ibi, jam antè indicavimus. Licèt igitur, quod in Adamo omnes deliquimus, tanti Demeriti ſit, ut vel ob iſtud, (Quantò magis cùm in Improbis quoque Cogitationes, æque Cogitationibus in Actus ſe quotidie effundat?) ſeverè plecti nos, cum Juſtitia Divina optimè congrueret, Catechiſtæ tamen Aſſumtionem, *Quod etiam Peccato Originis nullo modo convenit*, C. R. ibid, è tam perverſa (ut monuimus) Phraſi ductam, tam gratis etiam ab eo dictam, Rationis omnis exortem, Conſequentiæ inanem, non aliter quàm nauci haberi, deſpuíque decernimus. A dictis verò Moſaicis iſtis pervertendis quò ſeſe dehinc ſemper (ſiquid rectè poſſit,) abſtineat, obſervet & hoc denique. Poſterioris enim Loci verba ſunt, *Cogitatio cordis ejus maligna eſt.* Vocabulum autem eſt יֵצֶר, quod Hebræi ducunt à יָצַר, *Fingere*, ſive Figulorum more è Luto formare; Quia ad Res mirificè effingendas Cogitatio ſuper omnia velociſſima eſt. At verò in Priore Loco, qui Poſterioris norma eſt, pro Cogitationibus Cordis ponitur מחשבות לבו, retento tamen & priore vocabulo dicitur, כל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום. Annon igitur manifeſtè oſtendit, Conſyderari à ſe aliquid in nobis ante Cogitationes ipſas, Materiem ſcilicet, Ex qua, & Matricem, In qua formantur Cogitationes Cordium noſtrorum, atque Officinam illam, (illum Fomitem,) Deo ipſo Cenſore, eſſe Solummodo, ſempérque indè ab Adamo fuiſſe, in ſe Malignam, A nobis igitur propriè indigerari Peccatum Originis? Sic igitur jam Locum illum nobis vertimus, **And God ſaw that great was the wickedneſs of man on the Earth. And, id eſt, For, the whole Riſe of the thoughts of his heart is onely evil continually: And it repented God, that he had made man.**

SECT.

Sect. LXXI.

1. *David, in sua Persona, de totius Generis Humani Corruptione loquitur; Nam si Ille tam corruptus, Quantò magis Alii?*
2. *Scriptura, de Quocunque dicantur, ad Spem, Consolationem, Institutionem omnium pertinent. Ecclesia præcipua semper cura fuit Talmodiarum.*
3. *Nisi Generalis ista omnium conditio sit, Unde David hoc de Seipso nôsse poterat?*

HAut satis est Barjesuitam è Luti suo volutabro in antegressa Sectione excussum à nobis esse? Hem enim & Alium Locum Sacrum, ad quem se quamnam posset, polluendum illico contulit. Sanctissimâ scilicet illâ Davidis Confessione premi se sentiens, *In Iniquitate conceptus sum, & in peccato Calefecit me Mater mea*, Psal. 51. 6, interrogat seipsum, *quid hâc dere sentiat?* Cat. Rac. pag. 251. Respondet verò, *Animadvertendum est, Hic Davidem non agere de quibusvis Hominibus, sed de Se tantùm*, Cat. Rac. ibid. Vah! Annon igitur opportunè modò monebam, Acutissimum hunc Disputatorem distinguere forteân velle etiam de ipsis hominibus, Aliter eos habuisse se respectu peccati Originis, ante Diluvium, Aliter, post; Quia plusquam Centum erant anni ante Diluvium, cùm Deus id primò de iis locutus est, sed post, Deus idem sic repetiit, ut minus aliquid dicere videretur, idque nisi paucis à Diluvio mensibus? Ejusdem verò farinæ & ista nunc Distinctio est, hoc est, pura puta Captio. Quanquam enim in sua Persona David dixerit, *Ego conceptus sum, & calefecit me*, non dixit tamen, Ego solus omnium sic conceptus sum, Aut Mihi uni contigit sic calefieri. Nihil impedit igitur, quin quod de se dicit, in Persona omnium intelligatur hoc dicere, Ego cum cæteris Universis. Si enim ea Davidis Conditio fuerit, si hominis secundùm Cor Dei, si Prophetæ, Regísque, Sancti Servi

sui,

sui, oleóque Sancto suo delibuti, (cum reliquis Prærogativæ ejus Titulis,) Aliorum omnium multò magis, impuriſſimæque Plebeculæ, non erit? At & è Quibuſvis illis hominibus David revera erat, tum cùm conceptus in utero eſſet, Paterna Domus ejus, Privata familia Bethlemitica, *Quis ego Sum? Et quæ Domus mea?* ait ipſe, 2 Sam. 7. 18. Et ex ea familia, minimus ipſe, & poſtremiſſimus. Neque ex hac parte igitur eſt, Cur ſoli ei hoc competat. Concludimus igitur, optandum eſſe, interea dum ſe commodè explicare Barjeſuitica farrago poſſit, atque hujus Reſponſi rectam, juſtámque, & non ad oblinenda ora Socinina ſolummodo confictam, Rationem Orbi exponere, ut voti compotes fiant, & poſtulato ſuo perfruantur, atq; ubi ubi erunt, Animadverſione nullâ careant, quò probè intelligamus, quid ſentiant.

2. Nam (ut ad ipſas Religionis Regulas cum iis agamus,) etiam Aſiæ illæ ſententiæ Davidis, *Si ambulavero per vallem umbræ mortis, non timebo malum, Quia Tu mecum es, Virga tua, & Baculus tuus, ipſa me conſolantur*, Pſal. 23. 4: &, *Appropinquare meum ad Deum bonum eſt mihi, ut ponam in Domino Spem meam*, Pſal. 73. 27: &, *Bonum mihi, quòd humiliatus ſum, ut diſcam ſtatuta tua*, Pſal. 119. 71: &, *Domine, probaſti me, & cognoviſti me, & Seſſionem meam, & Surrectionem, intelligis Cogitationem meam longè antè*, Pſ. 139. 1, Cum plurimis ſimilibus, De Semetipſo quidem enuntientur, Solíne ergò Davidi dicentur dictatæ fuiſſe à SSpiritu, nihílque ad quoſvis homines, hoc eſt, ad Piorum omnium Conſolationem, Confirmationem, Spem, Inſtructionem, pertinere? Quorſum ergò SScripturarum tam conſtans Lectio, Expoſitio, Meditatio? Quorſum Pſalmodiarum (præ cæteris) ab univerſa Eccleſia ſanctiſſimè ſemper habita, cultáque Obſervatio? Eant verò nunc, & expurgent è Codicibus ſuis Barjeſuitæ Sacra illa Pſalmorum, Hymnorum, Odarum Spiritualium ad Populum fidelem monita, Col. 3. 16. Corrigant & ipſum Paulum, ubi Davidis Verba in Davidis ipſius Perſona, déque ipſo prolata, laudârat,

dârar, è Psal. 69. 9, ausum ità subjungere in universorum eruditionem, *Quæcunque scripta antè sunt, ad nostram Doctrinam scripta sunt, ut nos per Patientiam, & Consolationem Scripturarum Spem habeamus*, Rom. 15. 4. Admoneant denique omnes Barjesuiticè fermentatos, Paulum in Divino illo Epiphonemate, *Infelix ego Homo, Quis me liberabit de corpore mortis hujus? Gratias ago Deo per Jesum Christum*, Rom. 7. 24, non agere de quibusvis hominibus, sed de Se Ipso tantùm, haut quicquam igitur illud ad quenquam Socininum esse: Neq; Conclusionem ejus τὸν ἄπιστον illam ad ullos pertinere, præterquam ad Seipsum, & paucos illos, (Ex pari enim Ratione cum Barjesuitica, & hoc inferetur;) qui Romæ eo tum tempore, cùm ille scriberet, in ea Ecclesia vitam agebant, *Certus sum, quòd neque Mors, neque Vita, neque Angeli, neque Principatus, neque Virtutes, neque Præsentia, neque Futura, neque Altum, neque Profundum, neque quavis Creatura alia poterit nos separare à Dilectione Dei, Quæ est in Christo Jesu Domino nostro*, Rom. 8. 38. Sed quid moramur? Sic sunt Socinini Catechistæ! Sic Catechumeni! Illi, nullius adsertionis, quàm frivolæ cunque, putidæque pudere, modò elabi per eam videantur; Isti, quicquid evomatur à Dictatoribus suis, Quia Argumenti Colore imbuitur, obducitúrque specie aliquâ Acuminis, turpissimè elambere!

3. Non sic abibunt tamen, Donec & hoc nobis, (nihil enim ipsi non intelligunt;) responderint, Nisi communem esse omnium Mortalium Conditionem David novisset, ratámque eam de Quibusvis hominibus, De universis, (atque indè, & de Se,) esse sententiam, *concipi in iniquitate, atque in Peccato à matre calfieri*, unde Gentium expiscatus est, Quo ipse modo Se, priusquam extaret, (in primo enim Conceptûs sui momento) habuerat? Aut quibus tum Codicillis consignavit sibi primariæ illius Calefactionis suæ memoriam? Nam quod secundæ Responsionis speciem præ se ferre Sophista voluit, *Davidem agere de se tantùm*; *Neque Simpliciter, sed habitâ*

habitâ Ratione lapſûs ſui, Cat. Rac. p. 251, non minore nebulâ & hoc, fraudéque contegitur. Quid enim eſt, *Non agere de ſe Simpliciter?* An, Agere Sophiſtam? An, mentiri Deo in os? Nec ingenuè fateri velle, Quod Res erat? Cavendum igitur eſt, nè ex hoc fuco mox ad Davidem referant hii Homines Genus ſuum! Quòd ſi iſtud vult, *Non de ſe Simpliciter*, id eſt, non de Primordio Naturæ ſuæ, non Quà Homo erat, jam gratis hoc ab eo dicitur, & in ventos abit. Quod verò addit, *Habitam fuiſſe rationem Lapſûs ſui*, Veriſſimum quidem hoc dicit; ſed hoc non impedit habitam etiam ab eo fuiſſe rationem Originis ſuæ, Lapſûſque Parentis ſui, cóque magis humiliatus eſt. Manifeſtè verò probatur hoc, non ex ipſa Re ſolùm, ſed & ex verbis Davidis. Ubi enim per Gratiam Divinam in conſyderationem venerat, quàm immaniter per Homicidium atque Adulterium lapſus fuerat, penitiſſumo Sui, Naturæque ſuæ examine, uſque ad primævum illud ex ipſa matrice vitium, ſe coram Deo provolvit, ut veniam precetur. Hæc enim vera Humilitas eſt; Hæc & vera Pœnitentia: Hæc ergò De Originis peccato vera ſententia! Falſimoniæ igitur ſuæ adſumentum illud, *Eo Davidem loquendi modo nunc uſum eſſe, cujus exemplum in eo habetur*, Pſal. 58. 3, *Averſi ſunt ab utero impii, erravérunt à vulva falſiloqui*, C.R.p.252, Habeat & hoc ſibi (ante omnes) Catechiſta, ínq; Caput ſuum redeat inprimis, tritiſſimum ei, Averſionis, Perverſitatis, Erroris, Falſiloquii, Exemplum hoc ſuum: Loci enim, quem nunc laudat è Pſal. 58, verba, Hominum Improbitatem exagitant ſolùm à Factis eorum, poſtquam nati ſunt, atque ubi in lucem producti, parrare quicquam poſſunt: Sed verba, de quibus agebamus è Pſal. 51, cùm de Conceptu ipſo, & Calefactione prima in utero matris inſtituantur, Alius longè loquendi Modus ſunt, Conditionem enim hominis Antelucanam, & Antenativam depingunt, Quæ propterea dici meruit Peccatum Originis.

SECT.

Sect. LXXII.

1. Ἐφ' ᾧ, *Sitne*, In Quo, *an* In quantum. *Epanodus ibidem est; Dictis enim Duobus, Repetitio à posteriore incipit.*

2. Οὕτω καὶ, & καὶ οὕτως, *mirè differunt, ubi* ὥσπερ *præcessit.* Οὕτω *Adverbium Comparandi, Caussandi, & Consequendi est.*

3. *Invasit Adamum Mors illico, nec mortuus est ad 900 Annos. In illo ut omnes Mortui, Ut & Peccatores.* Ἥμαρτον *habet significationem Præteriti plusquam Perfecti: Nec aliter potuit de Futuris dici.*

NEcdum dimittimus Catechistam: Supereſt enim ei contra Peccatum Originis & ex altero Loco argumentum, ad quem prætendit ſe pergere, Nè indè probari poſſit, *In Adamo omnes peccâſſe*, Cat.Rac.p.252. Quamobrem, nè unquam Sui diſſimilis reperiatur, videte obteſtor Veteratoris artificium. Sciebat hujus Sententiæ Probationes luculentas, ex non uno Loco Capituli Quinti Epiſtolæ Paulinæ ad Romanos, depromi poſſe. Ad illam igitur Epiſtolam, & ad Capitulum illud, quaſi grande aliquid ibi præſtiturus, ex profeſſo ſe confert. Ibi verò jam Quæſtioniſtæ ſuo Author eſt, ut pedem figat in illis ſolùm verbis, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον, Rom.5.12, Quæ faſſus utcunque *paſſim ab Interpretibus* (ſic enim proloqui elegit, quod reverâ dicendum erat, à Veteribus Græcis, atque Latinis, omnibus, uno Hæreſiarchâ demto;) exponi, reddíque, *In quo omnes peccârunt*, Relatione eâ ad Adamum habitâ, quòd in eo, è quo nati ſint, peccaverint, contendit tamen poſſe reddi, per *Quatenus, aut Quoniam*, C.R.p.252. Nos igitur, Pelagii, idem olim dicentis, Diſcipulum Eum non illibenter agnoſcimus. Poſſe autem ſic verti, licèt non ſatis eſſe ad Interpretationem faciendam,

faciendam, ſæpe jam alibi à me monitum eſt, Quia tamen de uſu quoque Phraſeos hujus, ἐφ' ᾧ, memini me antè alicubi locutum eſſe, Nè actum agere (ſubductis mihi cartulis meis,) crambénque apponere contingat mihi, haut aliter nunc cum eo agam, quàm ex ea Suppoſitione. Vertantur igitur ea, *In quantum Omnes peccârunt*; Ipſius tamen Illationem, *Apparet igitur, neq; ex hoc Loco extrui poſſe Peccatum Originis*, C. R. ibid. invalidiſſimam eſſe, ſatis parebit. Iſtud autem primò monemus, Eſſe in hoc Tmematio manifeſtam Epanodum, in qua de Rebus Duabus, Bis, ſed ordine immutato, Apoſtolus dicit; Primò enim, De Peccato & Morte Hominum; *Quemadmodum per unum hominem Peccatum in Mundum intravit, atq; per Peccatum illud Mors.* Vice autem verſâ, Secundò dicit De morte ea, & Peccato eo, *Et ità in omnes homines mors pertranſiit, In quantum omnes peccaverunt.*

2. Inprimis autem jam Copulativum illud *Et* obſervandum à Lectoribus eſt, Καὶ ὕτως. Unde enim venit? Aut Quorſum, præter ordinem, heic interſeritur? Nihil quidem in Sacris, vel in ipſo Paulo, uſitatius eſt, quàm ὕτω καί. Etiam cùm in Protaſi ὥσπερ antecedit, in Apodoſi vulgare eſt, & elegans ὕτω κ, quod & hoc ipſo in Capitulo bis reperitur, ver. 19. & 21. Sed præmiſſo jam ὥσπερ Redditionem fieri per κ ὕτως dicat, Qui uſquam unquam legerit, & erit mihi Magnus. De Qua igitur ratione nunc κ iſtud additur? Nequaquam, De nulla; Statuendum eſt hoc; Nihil enim in Sacris Literis eſt, quod Ratione ſuâ careat. Pretium igitur operæ jam erit, ſi obſervemus Adverbium iſtud ὕτως in N.T. (præter alios ejuſdem uſus,) habere non unam, ſed Trinam ſignificationis ſuæ Vim; Comparandi enim, & Cauſſandi, & Conſequendi. Ex Comparatione eſt Adverbium Similitudinis, & ſignificat *Ità*, id eſt, *Eo modo*, ut Mat. 5. 12. & alibi ſæpiſſimé. Ex Cauſſatione, Rationis Adverbium eſt, & ſignificat *Propterea*, id eſt, *Eo pacto*, ut 1 Cor. 14. 25, Bis; & Heb. 6. 15, cum aliquot aliis. Ex Conſecutione deniq;, eſt

Adverbium

Adverbium Temporis, & significat *continuò*, id est, *Eo tum momento*, ut Joan. 4. 6, & Act. 17. 33, & 20. 11, & 28. 14. Quis igitur jam tam obesæ naris, ut non suboleat ei, ad istas geminas significationes unà inferendas, ità præter morem inferri hoc Καὶ; Nam si ὥσπερ dicto, nil aliud subjunxisset, quàm οὕτως, aut οὕτω καί, nihil aliud præter Similitudinem, atque Comparationem dicere intelligendus fuisset; Sed cùm ad ὥσπερ suum reposuerit, καὶ οὕτως, necessarium nunc est, ut vel hinc concludamus, Peccatum, Mortémque posteros omnes invasisse Adami, non eo modo solùm, seu Ità, ut Adamum antè invaserant, sed ex ea Ratione etiam, Propterea quia Adamum corripuerant, atque eo ipso statim momento, ut primùm irruerant in Parentem, Continuò, atque ipso facto & in universam Prosapiam.

3. Recipiamus igitur nos nunc ex isto Theoremate ad cætera in Textu verba. Dicentem audivimus primò De Peccato & Morte, *(Per unum hominem, Adamum scilicet, Peccatum in mundum intrâsse; & per Peccatum illud Mortem.)* Hæc jam lapsi Adami Conditio facta est! Sed quomodo? An actu statim Adamus Mortuus est? An à novis hisce monstris, (à Semetipso, in Crastino Creationis, sed non à Deo, creatis, Sap. 1. 13.) Protoplasti Persona actutùm absorpta est? Minimè Gentium: Superfuit enim ad Annos 930, genuitque filios & filias, Gen. 5. 4, & Pater mundi factus est, Sap. 10. 1. Quid igitur erat? Ubi ei interim Peccatum? Ubi Mors? In Natura sua. Per Peccatum autem illud jam privatus possibilitate semper vivendi, in qua creatus à Deo fuerat, subdebatur ipse, & cum ipso omnes, Qui in ipso erant, id est, Genus omne humanum, Adamantinæ legi, Aliquando moriendi. Atque istud est, quod de Genere humano succlamet nunc Apostolus, Καὶ οὕτως, hoc est, Exinde & omnium Naturam eandem factam esse; Eadem enim mors illa, quæ Adamo in Pœnam peccati erat, hoc est, Eadem moriendi Necessitas, posteris ejus jam tum incubuit. Et Quare? In quantum cum eo Omnes

idem illud Peccatum jam tum admiserant, Non, in sua cujusque singulari Persona, ut hoc aut illud Actu tum peccâsse putentur, Qui nondum extabant, Sed in Generali illo ipso vitiatæ Naturæ contagio, quod totum Fontem occupaverat jam, corruperátque. Minùs consultò igitur ab Interpretibus factum est, quòd Aoristum istum ἥμαρτον verterint, *In quo omnes peccaverunt*; Cùm potiùs, ad sensum elucidandum, eo in Tempore, quod à nobis Præterito, non, Perfecto, sed vel Imperfecto quidem, vel certè Plusquam Perfecto vulgò adsignatur, vertendum esset, *Peccaverant*. Debere enim interdum ità Aoristum hunc verti, scio me jam sæpe per plurima Exempla illustrâsse; Atque ità hoc ipsum ἥμαρτον vertitur, *Quia peccaverant Domino*, 2 Paral. 12. 2. Heic autem & Posse & Debere ità verti, Veritatis ipsius postulatum est. Nam cùm Homines Trium semper sint Temporum, Præteriti, Præsentis, Futuri; Tum quidem cùm Paulus ista scribebat, stabat cum veritate Rei, hodiéque etiam stabit, ut de Præteritis, Præsentibúsque universis, (in Actuali nimirum Peccato cubantibus,) dicatur *Omnes peccaverunt*: Verùm de Futuris, nunquam ullo modo stare, nunquam verificari hoc, potuit, potéstve, nisi ex Generali eo & Originali Adami contagio; Illud autem congruentissimè significandum erat, per *In Quo*, (vel *In quantum*; utrum ipse velit; Nihil enim ista nunc differunt;) *omnes peccaverant*. Velim igitur ut hæc à nobis vertantur, And so Death passed through unto all men, In as much as all had sinned.

Sect. LXXIII.

1. *Idem in Jure est*, Non Imputari, & Non Esse. Ἄχει *non semper est* Usque ad, *interdum est* Quamdiu.
2. *Adamus habuit Legem Naturæ in Corde scriptam, & Aliam Positivam, De non comedendo. Ingens hæc Dei*

Dei Benignitas. Ex Lapsu Mors; Natura Depravatio; Privatio Gratiæ.

3. *Pro æterna Regula data ea Lex, æternam habet in nobis Ultionem.* Δὶ *sæpe pro* Τὰς.

4. *Ubi Pœna irrogatur, Peccatum imputatur. Peccamus, non ad Exemplum Adami, sed ex ejus Vitio. Nos dicimus,* An Attainder.

5. *Parentum scelera Posteros luere, ex Deo justum est, licèt non consenserint. Natura nostra ut sit imminuta ex Adami lapsu.*

6. *Innocentes quoad Actum, non sunt Insontes tamen. Adamus erat Typus Christi ad suos, sed per omnia in contrarium.*

Difficultatibus suis non caret, quod Apostolus censuit, ἄχρι γὰρ Νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· Ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογᾶται, μὴ ὄντος Νόμου, Rom. 5. 13. Prima est, Statuere, Quam Ille Legem dicat. De Lege tamen, per Mosen data, accipi hæc oportere, omnium ferè Expositio est, éque verbis insequentibus satis confirmari videtur hæc Sententia, Quia, quasi exponendi sui causâ, addidit, ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως, ver. 14. Versiones igitur, huic opinioni conformes sunt; Latina V. sic, *Usque ad Legem enim Peccatum erat in Mundo.* Nostráque sic, For until the Law Sin was in the world. Verùm obtestamur, Quid hoc erit? An Lege veniente, Peccatum fugisse, Paulus innuit? An, Mosen, ipso accessu suo, sic profligâsse hunc Hostem, ut terras statim reliquerit? Ut Peccatum è mundo tum sublatum fuerit? O utinam! Sed Lex ipsa, & Ratio omnis reclamitat; De Peccatis enim tota, & quotidianæ ferè incursionis plurimis, est. Quis igitur non persentit, genuinum sensum esse, Peccatum ab Adamo ad Mosen, (id est, Toto eo temporis intervallo, ante promulgationem Legis Mosaicæ, non minùs, quàm post Eam latam,) in mundo repertum fuisse? Quî tamen & hoc fieri potuit? Jam hæc Secunda Difficultas verborum erit. Ait enim, *Peccatum non imputari,* μὴ ὄντος

Νόμι. Prior ergò pars Tmematii arietat Poſteriorem, Poſterior Priorem ſubruit. Rei enim Forenſis, atque Proceſſûs Judiciarii rationem hoc cùm habeat, in idem reverâ recidit *Non Imputari*, & *Non eſſe*. Quid nunc agimus ergó? De Tempore quidem ipſo, Quæſtio nulla eſt: Ab Orbe condito ad Legem in Sinai, (id eſt, ab Adamo ad Moſen,) De iſto ſpatio Apoſtolus (procul omni dubio) loquitur hoc, *Peccatum in Mundo fuiſſe*. Sed Adverbii ἄχει aliam ſignificationem adſumi nunc neceſſe eſt; Neque enim illud ſemper ità uſurpatur, ut ſignificet *Uſque ad*. Græcè Qui quicquam ſciunt, non neſciunt etiam & *Quantiſper* ſignificari per ἄχει. Ità enim mihi, è Baſilio ad Chilonem, notatum eſt ad Lexicon, ἄχει τῆς ἀρχῆς ἰσῶσι, pro *Hærent in ipſo principio*. Sed & apud Lucam legimus, Abnavigâſſe eos Philippis Troadem, ἄχεις ἡμερῶν πέντε id eſt, *intra ſpatium Quinque dierum*, Act. 20 6. Idcóque ad iſtius ſenſûs latitudinem, præſtabit ἄχει Νόμι à Nobis verti, *For*, all the while of a Law, Sin was in the world.

2. Hoc autem in ſenſu, licèt Lex ea, quam Moſes attulit, ſit Terminus ad Quem hoc Spatium extenditur, Principale tamen intentum eſt Terminus à Quo inchoatur, atque ad iſtum ſpectat Lex ea, quam Deus ipſe Adamo dedit. Illam autem Duplicis generis fuiſſe novimus; Unam, ἀναδιδακτον, & Naturalem, in Corde ſcriptam, ádque exercitium Perfectionis datam; Præſcribebat enim, Quid in Se Bonum erat, Prohibebat, Quod Malum: Alteram verò, παιδευτικὴν, & Poſitivam, ſolùm in Obedientiæ Probationem, Dum vetaret de Arbore ea comedere: Neque enim prohibebatur hoc, Quia in ſe Malum erat; Sed verè tamen Malum erat, Quia ſic prohibebatur. Erat autem iſta infinitæ Benignitatis Dei erga genus Humanum Teſſera, quòd Unicam hanc Ei, (præter inditam illam naturæ noſtræ,) Normam (Reíque, obſervatu quidem facillimæ, vetitæ autem in nullius, præter ſerpentis ipſius, damnum,) impoſuerit, Cùm & pro jure Dominii, & pro ratione

tione Beneficiorum, Officia imponere potuerat, Moſaica omnia, Numero Ponderéque, ter & amplius excedentia. Sed cùm prævaricatus fuerit Adamus, atque hanc unicam Legem, etiam ſciens volénſque violaverit, impunè non tulit tam immanem trangreſſionem, Sed duplicis Pœnæ, (Quæ indicta ei fuerat, *Quo die comederis, moriendo morieris*, Gen. 2. 17.) eo ipſo die Primitias retulit, Mortuus enim eſt, licèt ſtatim non expiravit. Introeunte ſcilicet peccato, confeſtim Natura ei depravatur, Animæ vires imminuuntur, Ipſe denique Conſortio Dei, Hortóq; pellitur, Corporis utcunque mors in Nongentos, & plus eo, annos dilata eſt. Fruſtrà igitur ſophiſticatur Pelagius, per fraudem contentus fateri, Gratiis quidem omnibus Hominem tum privatum fuiſſe, ſed relictum tamen in puris Naturalibus. Imò verò non; ſed in impuris Naturalibus. Nudus enim jam factus erat, atque ità à Seipſo nudatus, unde pudefactus eſt miſer, texítque Se ficulneis, Gen. 3. 7. Nihílne verò de Natura ei periiſſe hariolabimur, Quæ, ut erat ante lapſum, poterat æternùm vivere, ut pòſſ, non poterat non mori? Sed & quas Gratias dici vult, Naturalium facultatum erant, in prima ea Conditione, ſi non Partes, Viréſque, Adjutrices tamen, Auctricéſque. Eas autem Adamus ubi peccando expulit, totius Naturæ ſuæ, (Non Sibi.et ergò, ſed & toti Generi;) florem corrupit, prodegítque Præſtantiam: Quod fuſiùs à me (ſi benè recolo) monſtratum eſt, ad Gen. 6. 5. Ipſa enim primordia Cogitationum, Ut Semper, Omnibúſque, & Tantummodo, prava fuerint, Quo ex fonte ebullire hoc potuit, præterquam ex eo Contagio, quod Originale vulgò dicitur?

3. Lex igitur illa, Non comedendi de arbore vetita, in intentione Divina Humano Generi pro æterna Obedientiæ Regula propoſita eſt. Quò brevioribus autem terminis, ab ipſo Adamo, (Capite Generis,) ea quantum ad Obedientiam ſuam, circumſcripta eſt, eò ſeveriores Ultionis lineas in Eum, & omnem prolem Ejus obtinuit, duriorémq; in membris noſtris legem exercet; Ità ut per illã nos Servi

Miseriæ, Peccati Mancipia, Filii Iræ etiamnum nascamur universi, Illa verò æternitatem suam, quâ In nobis excidit per Adamum, De nobis, per eundem, usque in secula consequatur. Atque ex ista ratione nunc est, quòd Apostolus heic instet in illis ante Mosen seculis. Non, Quin in aliis omnibus, eodem Se modo Res hæc habuerit, & usque habeat; Sed quoniam, post Legem à Mose allatam, quicquid peccabant Homines, contra eam peccare existimabantur; Similiter & nunc, antiquatâ Lege Mosaicâ, Christíque omnibus impositâ, nullum crimen admittitur, quod Legis Christi violatio non habenda sit. Verùm nondum exoleviſſe Primariam illam Legem Obedientiæ, neq; futurum unquam in Orbe finem aliquem durationis ejusdem, infert Apostolus, ab Imputatione Peccati quod Posteros Adami, ex prima Mandati illius transgressione per Adamum, videre est etiam in primis illis seculis, Cùm alia Lex nulla erat, invasisse. Ait igitur, ἁμαρτία γὰρ ἦν ἐν κόσμῳ, μὴ ὄντος Νόμου. Illud autem non Adsertivè ab eo nunc introducitur, quasi velit, Securos fuisse prisci Seculi mortales, in omni vita sua, Quia nullo modo interpellabantur, neque vocabantur in aliquod judicium; Sed tantùm Suppositivè dicitur, Si Lex tum non viguisset, non potuisse eos ad pœnam evocari. Particula igitur δὲ ponitur pro γὰρ per communem Hebraismum, (in N. T. jam à me sæpe observatum;) Qui huic Loco, propter γὰρ proximè præmissum, inprimis convenit.

4. Argumentatio autem Apostoli hæc est; Lex illa si ad certos effectus non extaret usque, Transgressio ejusdem non posset imputari, id est, fraudi, damnóque esset nemini; Sed Imputari eam paret ex irrogatione pœnæ ejusdem; Ait enim, ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως, v. 14. Jam Particula illa ἀλλὰ totius Argumenti locuples index est: *Sed regnavit Mors*, ait: Ergò, Pœnæ illius Causa, *Peccatum imputatum est*. Ergò, Pœnæ ejusdem Sanctio, Reguláque, *Lex extitit*: De jure scilicet extabat, atque ex Pœnali parte sua. Atqui nullo tum modo fieri hoc potuit, potéstve nunc, nisi propter impurationem ipsius

ipsius Fontis, pérque Primigenium illud vitium, quod ex Adamo in ejusdem Naturæ universos usq; diffunditur. Disertis etiam verbis, (nam alium sensum nullum habentibus,) & hoc ab Apostolo significatur, cùm Mortem (Primi illius Peccati solummodo pœnam) regnâsse ibidem aiat, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ. Quibus quid dici possit Pelagianæ impietati magis inimicum, equidem nescio. Primò enim, cùm Hæreticus Peccata hominum omnia esse solummodo velit ad Exemplum Prævaricationis Adami, Apostolus in oppositum expressè fertur, ait enim, μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι. Veruntamen ἁμαρτήσαντας eos esse, non abnegat; Istud Secundum est; *Peccaverant enim & hii omnes*, ait, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον, ver. 12, Sed non peccaverant ad similitudinem prævaricationis Adami. Quomodo igitur? Non enim Actualiter, ut ipse Comestor; Non Scienter; Non Voluntariè: Sed Participativè tamen, & Compotenter, è Radice, è Capite, è Fonte, per contagium illud Originis suæ, quod talis ex ipsa Natura, ἐκ τῆς μετοχετεύσεως, μετοχὴ est, Ut & ex Juris quoque Interpretatione (quicquid Catechista ineptiat, atque *Unum Actum Adami potuisse vim hanc habere*, Cat. Rac. pag. 250, stolidè negitet) universos æternùm inficiat: Quod è Lege nostra Municipali *Attinctura Sanguinis*, seu *Generis* dici solet.

5. Istud igitur cùm ex variis Casibus, etiam in Foro Terreno, novum non sit, Parentum sceleribus Prolem interdum vitiari, Posteros opprimi; neque Tribunalia Humana careant hoc genus exemplis, *Natos natorum, & qui nascentur ab illis*, ob Majorum suorum crimina perpetuis servitutibus, Capitisque diminutionibus damnari, Quæ sunt ista, Nolo dicere, Temeritatis, non Imprudentiæ, non Impudentiæ, sed & summæ (O Deus!) Blasphemiæ ausa, *Iniquitatem in Excelso loqui, ponereque in Cœlum os suum*, Psal. 73. 9, atque ad defendendam ἄρρησιν ἀπωλείας suam, Deo ipsi Justitiam suam abnegare, abjudicare Bonitatem, Si Ille, quod fecit, fecerit; Si ex originali Protoplasti

Delicto, reatûs ejusdem, Contagiíque Sententiam in Genus omne Humanum tulerit? Præsertim verò à Theologiam inter Nos professo, Paginæque Sanctæ versatore Britanno, ista objici? Caussari illum Colores istos è Sophistarum triviis, Quòd Posteri nil consenserint, conscierintve, neque Nepotes Paterni sceleris partes aliquas patrârint, Non posse ergò cum Justitia Divina stare, Ut ipsi id luant, ut plectantur aliquâ, aut Naturæ suæ particulis quibusvis mulctentur? Quid enim? Unde Gentium erit, non stare, Quoad Imminutionem Naturæ in iis, quod vel ipse non negat stare, Quoad Privationem Gratiæ? Istud primum est. Dein, Unde moriuntur Universi? Annon ex illius Legis Primitiva Sententia? An Mortem ipse non habet pro aliqua Naturæ Imminutione? Dicat denique nobis, in universali Diluvio quod Mundo Impiorum inductum est, 2 Pet. 2. 5, Quid consenserant Infantuli? Quid cubantes adhuc in utero materno conscíverant?

6. Ad hoc idem respondeat, De iisdem, (Innocentibus utcunque Quoad Actum aliquem, haut tamen insontibus, propter Parentes, habendis,) Qui inciderunt in Maledictionem Chanaanis, Gen. 9. 25, in Sodomorum incendia, Gen. 19. 25, in Plagam Primogenitorum, Exod. 12. 29, in Rebellium absorptionem, Num. 16. 32, in Achanis stragem, Jos. 7. 25, in excidium Amaleci, 1 Sam. 15. 3. Ex Deo enim hæc omnia facta sunt; Neque ante Pelagium tamen quisquam de Justitia, aut Æquitate Divina dubitandi Authorem se facere ausus est; Ut ut nunc ex illo Barjesuitæ haut veriti sint concludere, si ipsis credatur, *Incredibile esse, Deum hoc facere voluisse*, Cat. Rac. pag. 250. Sed nè longiores jam simus: Eatur ad Evangelia, atque indè Quid Christus ipse hâc in parte censuerit, discatur, tum è Parabola Ejus, Servum, Talentorum 10^{m} Debitorem, vendi jubente, cum Uxore, & Liberis, Matth. 18. 25, tum è Prædictione Ejus,

Filias

Filias Hierusalem monentis, Quid de iis, earúmque Infantibus futurum erat in Excidio Urbis, Luc. 23. 29, tum denique ex Pauli Comparatione Adami ad Christum: Per argumentum enim à Contrario, expressè heic ait, Adamum fuisse τύπον τοῦ μέλλοντος, ver. 14, hoc est, Typus erat Christi. Et Quomodo? Christus enim Universis de Corpore suo, promeritis nihil in Semetipsis, è suâmet Perfectione Principium factus est Justitiæ, Vitæque, Sicut Adamus è suomet Delicto Omnibus è Corpore suo (nihil tamen in Se demeritis,) Principium fuerat Peccati, Mortísque.

Sect. LXXIV.

1. Via Sanctorum *est Via nostra in Cœlos.* Τὰ Ἅγια, Cœlum. *Euangelium est Regnum Cœlorum. Fides est Via ad illud. Manifestata non est, dum starent Ritus Cæremoniales.*

2. *De Munere Christi Regio & Sacerdotali quàm perfidè Catechista egerit, stolidéque.*

3. *Sacrificare, non facit Sacerdotem; Sed Sacerdotis est Sacrificare. Multa appellantur, quod non sunt.* Καταχρηστικῶς *dictum.*

4 *Sophistica Comparatio est Pontificis & Christi, quô Sacerdos nè sit, antequam in Cœlos adscenderat.*

5. *Oblationes Christi in Cruce peractæ sunt. Cœlum Christo nunquam occlusum erat, Ubi ubi ille erat. Non Sibi, sed Nobis, Viam in Cœlos, aperuit in Cruce, manifestavit in Adscensu. Via πεφανερωμένη ἀγ ζωσα.*

A Postolus ubi citârat è Mose, Levit. 16, 2, *Solum Pontificem introire in Secundum Tabernaculum, idq; semel in anno tantùm, & non sine Sanguine,* Heb. 9. 7, proximè exponit,

exponit, Quid ſibi volebant iſtæ Cæremoniæ; Ait enim, *Iſtud ſignificante Spiritu Sancto*, v. 8. Benedictus igitur ſit SSpiritus, Significationis iſtius Divinus Author! Benedictus & ipſe Apoſtolus, ſignificationis SSpiritûs fidelis ſignificator! Incidimus enim jam nunc in alium Spiritum, Erroris eum, Malignum, & Nequam, ex Officina Racoviana longè aliud à Mente Dei è Symbolicis iſtis, inter Suos, ſignificantem, Sed quem non aliter excipimus, quàm Jehu Nuntios, Jubemúſque, *ut gyret ad poſteriora noſtra*, 2 Reg. 9. 18, donec acceperimus ab Apoſtolo, quid SSpiritus ei per iſta ſignificaverit; *Nondum propalatam eſſe Viam Sanctorum, Primo Tabernaculo adhuc habente ſtatum.* Via autem Sanctorum hæc, eſt Via noſtra in Cœlos. Τὰ ἅγια enim, per quæ Tabernaculum illud interius, typicè ad Cœlorum repræſentationem inſtitutum, deſignabatur à Moſe, pro Cœlis ipſis interdum à Paulo ſumi, manifeſtè patet è verbis ſequentibus, κεκοὸς διὰ τῦ ἰδίυ αἵματ@ εἰσῆλθον ἅπαξ εἰς τὰ Ἅγια, ver. 12, & rurſus, ἔχοντες παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν Ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησῦ, Heb. 10. 19. Quæritur autem, Quî poterat Apoſtolus nunc dicere, Viam nobis in Cœlos nondum fuiſſe manifeſtatam? Ex ea enim ſolùm ratione, Euangelium ſuum à Chriſto appellatum eſſe Regnum Cœlorum, probatione nullâ indiget. Fidem autem, & Profeſſionem Euangelii eſſe τὴν ὁδὸν, (vel ob hoc *Viam Illam* κατ' ἐξοχὴν ſic dictam, Act. 9. 2,) Viam Regni illius, quam morte devictâ Chriſtum aperuiſſe cunctis Credentibus, Hymno ſuo S. Eccleſia nullo non manè celebrat, Viam in Cœlos Sanctis nullis negatam, pro Teſſera nobis ſunt non ſolùm παῤῥησία ea, quam ex Apoſtolo proximè laudavimus, ſed & illa Viæ Encænia, quæ nobis eo tempore facta eſſe Ipſe ibidem diſertè adſerit, ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν, ver. 20. At verò ſub Nerone ſunt hæc ab Apoſtolo ad Populares ſuos conſcripta; ſed Excidium Urbis ſub Veſpaſiano; Templum igitur tum extabat, cùm iſta ſcribebantur, habebátque in eo ναὸν ſuam Secundum Tabernaculum. Neque pugnant iſta tamen,

tamen. Non enim de Mole ea, déve Fabrica Templi, Sed de Lege ipſa, Ritúque accipiendus eſt Apoſtolus. Vigentibus quidem adhuc Inſtitutis Moſaicis, Umbríſque illis Cæremonialibus Religionem omnem obfuſcantibus, Latebat tantiſper iſta, planéque celabatur Cœlorum Via. Sed quamprimùm per Sanguinem Chriſti fugatæ fuerant Umbræ hæ, pulſúſque Obex iſte Cæremoniarum Statione ſuâ exierat, Hoc illud Momentum eſt, ad quod reſpexiſſe SSpiritum in hiis Apoſtolus vult, atque ſignificâſſe, Ex illo demum tempore, ſed non antè, manifeſtatam Fidelibus fuiſſe Cœlorum Viam.

2. Iſtam autem SSpiritûs ſignificationem fuiſſe, præter Apoſtolum, etiam & Chriſtus ipſe, priuſquam excederet, Monitorem Se fecit, cùm Moriens diceret, πετέλεσται, Joan. 19. 28. Sed & ipſa Materialis Fabrica Templi ore pluſquam Stentoreo proclamavit hoc, cùm Maceriæ (Velum dictæ) lapides ei diſſiluerint, atq; ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω, Matth. 27. 51. Hæc autem omnia cùm hodiéque circumſonent nos, audiamus ſultis nunc, Quid ſequior ille Spiritus, (Racovianus magis, an Anti-Chriſtianus dicendus, Qui volent, viderint!) inſibilet, per introitum Pontificis in Sancta Sanctorum ſignificari. Hoc autem, uno verbo, eſt, Chriſtum verum Sacerdotem non fuiſſe; huc ei res tandem recidet. Licèt enim, verbo tenus, atque in ſpeciem, ad faciendum populum, præ ſe ferat, *De Munere Chriſti Regio, & Sacerdotali*, dicere, Cat. Rac. p. 274; Quantum tamen fucum Veterator in utroque faciat, vel hinc æſtimare eſt, Primò, quòd cùm Pagellas Seſquicentum ſibi oppleverit, *De Prophetico Jeſu Chriſti Munere*, Cat. Rac. pag. 128. vix Decem à Se obtinuerit, Vel *De Officio Chriſti Regio*, Cat. Rac. pag. 275, (partémq; earum maximam inſumſerit, ut probet, quàm infirmus in Se Chriſtus fuerit, (hóccine enim verè Regium non eſt?) neq; Seipſum eripere ab Hoſte eo, à Mortuis excitare, potuerit, Cat. Rac. pag. 276.) Vel, *De Sacerdotali Chriſti Munere*, Cat. Rac. p. 285; Majoréque ex parte earum

rum id egerit, Nè putetur Christus pro Sacerdote Se unquam gessisse, aut quicquam pro nobis, vel obtulisse in Terris, C.R.p.292, vel etiam in Cœlis nunc intercedere, C.R. p.295. Secundò, quòd utrumque horum ità descripserit, ut confuderit planè, subruerítque. Istud enim est, quòd futiliter quæstus, *Munus Christi Sacerdotale cum Munere ejus Regio nimis arctè conjunctum esse*, Cat. Rac. p.285, tandem secum statuerit, *pro Regio ejus Munere esse, quòd possit nobis in omnibus necessitatibus nostris subvenire*, C.R.p.285. In Potentia igitur solummodo, non Actu, Rex est: *pro Sacerdotali autem, Quòd velit subvenire subveniátque*, ibidem. Verùm Unde Gentium, cùm bono Deo, nova hæc Subtilitas Theologica? Quo Cœlo crevit, Subveniendi hominibus Potentiam, esse Characterem Regis, Voluntatem, Actúmque, esse Sacerdotis? Verùm Quid non ferre coguntur infatuata quidem, sed perquam ingeniosa tamen, ut sibimet videntur, Socinulorum palata? Quod felix igitur, faustúmque sit, non Medicis solùm, Chirurgis, Causidicis, sed & Gladiatoribus etiam, Pugilibúsque, & ipsis Fœneratoribus! Penes eos enim dehinc erit, Saltem si Racoviam profugiant, Unde & Reges, & (si boni sint) Sacerdotes audiant.

3. Veruntamen adfirmanti Catechistæ si non credatur, hem Argumentum ejus. *Hæc enim ratio Opis adferendæ nobis, Sacrificium illius appellatur*, Cat. Rac. pag. 285. Et Quid tum? Si appelletur Sacrificium, An quodque Sacrificium facit Sacerdotem? Meminimus verò & Saulem sacrificasse, 1 Sam. 13. 9, Numquid igitur & Saul inter Sacerdotes? Vapulem igitur Poetæ à Fœminis suis, quòd Junonem Lucinam, unicè ab eo Sexu invocari solitam ad Opem ferendam, fecerint quidem Reginam, non fecerint tamen & Sacerdotem. Nobis autem sic arbitrari videtur, Ab eo, qui Sacerdos ritè constitutus est, Sacrificium fieri, Consequentiam esse hanc justam, validámque, & planè Divinam; Ità enim Apostolus, *Omnis Pontifex ab hominibus adsumtus constituitur*

ſtituitur in Rebus ad Deum, ut offerat Sacrificia, Heb. 5.1. Verùm cancros heic imitari, Ordinéque perverſo ferri, & dicere, *Qui Sacrificium offert, indè Sacerdotem fieri*, Conſequentia nulla eſt, niſi Barjeſuitica, putida ſcilicet, perfidáque, & dolo malo ſubornata, ut Auditores ludos faciat. Quid opus verò ei erat, Sacerdotale Munus Chriſti tam obtorto collo accerſere ab hoc Sacrificio, quod in promtu probare erat argumento omnium validiſſimo, Authoritate ipſius Dei? Ipſius enim Dei eſt, *Tu es Sacerdos in æternum, juxta Ordinem Melchiſedeci*, Heb. 5.6. Potuíſne ergò de hoc dubitari? Enimverò non potuit; Nam *juravit Deus, & non pœnitebit*, Pſal. 110.4: Sed Alia nunc & Res hæc, & Ratio eſt, Nam ejuravit Barjeſuita, & non recordabitur. Utcunque igitur Nobis Chriſtus Sacerdos ſit ex Officio, quod Ei Deus, & non ſine jurejurando ſuo, largitus eſt, Barjeſuitæ tamen intereſt, nullam aliam Sacerdotii rationem in Chriſto agnoſcere, quàm Quia ratio hæc Opis adferendæ Sacrificium appellatur. Appellatur autem? Quaſi non ſint plurima, quæ appellentur, quod non ſunt! Atque hoc Catechiſta nunc vel maximè vult; *Sacrificium enim vocatur*, ait, *Figurato loquendi modo*, Cat. Rac. pag. 285, id eſt, κατα-χρησικῶς, Non quod ità ſit, quantumcunquè ità vocetur.

4. Verùm videri nevult, etiam Abuſionis hujus, quam Figuram appellat, ratione deſtitui. *Quia quemadmodum in priſco Fœdere Pontifex ingreſſus in Sancta Sanctorum, ea quæ ad expianda peccata Populi ſpectabant, perficiebat, ità Chriſtus nunc penetravit Cœlos, ut Deo appareat pro nobis, ádque expiationem peccatorum noſtrorum ſpectantia peragat*, Cat. Rac. pag. 286. Sed quid τῆς ἀδολεσχίας! Audere quenquam, (præter Barjeſuitam, Pullis ſuis nihil non ingerere auſum;) Auditores tam longis, & elumbibus logis excruciare! Nam ut concedantur hæc omnia, (Quæ magnâ ex parte tamen ἀσύστατα ſunt, atque ipſa ſe ſubruunt;) Pontificis exemplo

emplo in Sancta, ità & Chriſtum in Cœlos penetrâſſe Se, ad Peccatorum expiationem, Quid tum? Ergò hæc Expiatio Sacrificium appellatur. Non ſequitur: Eſt enim in Concluſione, quod in Præmiſſis non eſt. Nè comburamus igitur diem tam ſtolidis ſtricturis, hem, quod Sophiſta per dolum ſuppreſſit, nos jam breviter ſupplebimus, litémque explicabimus. Erat quidem olim annuus introitus in Sancta Sanctorum ad expiationem Populi. Sed, Quis introivit? Aaron, Summus pro tempore Pontifex. Bene habet! Erat ergò Sacerdos, antequam introibat; non introibat, ut Sacerdos indè fieret. Et, Quando introibat? Quando ſacrificaverat Hircum, ei Expiationi à Deo deſtinatum, Levit. 16. 15. Ehodum! Anteceſſerat igitur & ibi verum Sacrificium, antequam introiret. Quid moramur igitur? Jam manus conſerimus, Eodémque exemplo Chriſtum noſtrum agnoſcimus, pariter & veneramur, indè ab initio Naturæ, Sacerdotem, ab ipſo Deo Patre, (atque Initiatione ſupra omnem Aaronicam, per interpoſitum enim juramentum Dei; Summè igitur Divinâ;) conſtitutum, eò tandem proceſſiſſe, Ut *Seipſum pro Nobis Oblationem & Sacrificium Deo tradiderit*, Eph. 5. 2, pérque hanc Sanguinis ſui effuſionem æternâ Redemtione acquiſitâ, Heb. 9. 12, Cùm Annuum in eo Genere ei nihil reſtaret, in Cœlos Seſe penetrâſſe ἐφάπαξ, Quod Latinè quidem vix ſatis exprimi poteſt, à Nobis verò feliciter reddetur, at once for all. Barjeſuita igitur quod ex hiis molitur, abeat in fumos, (Qui molitur, ad Corvos,) quod licèt heic ſubjicuerit, quia tam pudendè futilis Illatio eſt, paulò tamen pòſt auſus eſt obiter proloqui, *Chriſtum Sacerdotem non fuiſſe, antequam in Cœlos adſcenderet*, Cat. Rac. pag. 291. Hujus autem Sententiæ inſaniam eſt ubi jampridem caſtigavimus: quod nunc egimus, eſt, Ut Rationem hanc, quam ab exemplo Pontificis ſolam pro Fundamento obtendit, manifeſtaremus eſſe omnium inaniſſimam.

5. Mitte-

5. Mittemus ergò jam Catechiſtam, claudemúſque hanc Sectionem, poſtquam uno Verbo amiciſſimum Virum, Pietate pariter & Eruditione præſtantem, convenerimus, Qui cùm minùs caveret Sibi à perfidia Barjeſuitica, opinatus eſt, per ea verba, Heb. 9. 7, à quibus orſa nobis eſt iſta Sectio, *apparere, Oblationem Chriſti, Quæ ei Sacerdotis Oblationi reſpondet, eſſe, poſt Paſſionem Chriſti, peractam, quando introivit in Cœlum, quod ſignificabatur per Sancta Sanctorum.* Verùm ſi rogatus jam à me, oculis uti, animóque voluerit, nihil tale apparebit. Quicquid enim à Sacerdote, introeunte ad Sancta, ipſo eo die peractum eſt, per modum Oblationis Deo, illud omne à Domino noſtro ipsâ in Cruce celebratum eſt. Muneris Ille Sacerdotalis ſui, Ubi res ea ferebat, tam Divinus Peractor erat, Ut Pontifices alii omnes nihil ad Eum. Ille Unâ eâdémque operâ, quâ Seipſum Cruci tradidit, Sanguinem etiam ſuum pro Nobis Patri ſuo obtulit, antequam ſuccumbere voluit, τετέλεσται, Joan. 19. 30. Neque enim ſomniandum eſt, Cœli introitum unquam Ei, vel tantillulùm, occluſum fuiſſe; Semper patebat Illi aditus ille, atque Ubi ubi in terris erat, etiam & Patris præſentiâ in Cœlis fruebatur. Viam autem in Cœlos, (Quæ per Corporalem ipſius Adſcenſum non aperiebatur, ſed tantùm manifeſtabatur; Vocabulo igitur πεφανερῶθαι ſignanter uſus eſt Apoſtolus, Heb. 9. 8.) non Sibimet, ſed Nobis ſolùm, etiam antè Adſcenſum, in Cruce aperuerat, Ἐγκαίνισεν ἡμῖν, (ait expreſsè, *Nobis*, non, *Sibi*;) ὁδὸν πρόσφατον, καὶ ζῶσαν, διὰ τῆς καταπετάσματος, τοῦτέστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, Heb. 10. 20. Quid potuit ergò diſertiùs dici? Nam & Veli Patefactio illa, & Carnis Ejus Diſciſio, in Cruce ei obtigerunt, Eáque jam tum erant Nobis noſtræ in Cœlos Viæ ἐγκαίνια, Propter quod Via non πρόσφατος ſolùm ea dicitur, Quia calebat adhuc Sanguis Ejus, Hoſtiáque recèns tum mactata erat, ſed & ζῶσα etiam, Quia cœperat fundi, Patríque pariter offerebatur, dum ipſe adhuc

adhuc in vivis erat, in nostram Redemtionem. Jámque desinimus; Unico enim verbulo Charissimum Caput compellâsse, satis est.

Sect. LXXV.

1. *Externum opus erat* Κατατομὴ, *internum, & in Spiritu* Περιτομή.
2. *Cavenda & nunc* κατατομὴ *est, propter Socininos, non Cæsos quidem, sed Cæsores etiam Dei sui. Præcidunt Christo Naturam, Tempora, Munera.*
3. Θεὸς, Ἀρχὴ, Ἀμίαντος, Κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, *non Re, sed Ratione tantùm differunt.* Χωρὶς ἁμαρτίας. *Christus obtulit in Cruce; Intercedit jam in Cœlo.*

DUM Circumcisio passim ageret inter Christianos, quà in Judæis ad Fidem Christi conversis, quà in Judæis non credentibus, sed mistim cum populo Fideli conversantibus, Summi momenti erat ad rem Religionis, acerrimæque Reprehensionis nota, Distinctio illa Pauli inter κατατομὴν, atque περιτομήν· ex qua profluxit Monitum illud ad Philippenses, Βλέπετε τὴν κατατομήν· Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομὴ, Phil. 3. 2. Significabat enim Apostolus Typici illius operis partem Exteriorem, quæ in Carne solùm agebatur, ex Christi jam accessu meram Cutis cæsionem prorsus factam fuisse, (Ad hoc enim tendit κατατομή· Præpositione eâ, ut sæpe in Compositis fit, sensum vocabuli in sequiorem partem trahente;) Nihil igitur emolumenti cuiquam, nihil Sanctitatis, Honoris, Prærogativæ, Secum tum ferre; Nihil magis valere, nihil homini prodesse ampliùs, quàm si jumentorum alicui conferatur; Decus autem omne, Pretiúmque, & Meritum

Meritum Circumcisionis in interiore solùm opere situm esse; vel maximè igitur sine Circumcisione Carnis consistere; In Corde enim, Spiritúque, Rom. 2. 29, Ità ut in Christo solo gloriandum iis esset, abscissâ omni, abjectâque in carne confidentiâ, Phil. 3. 3. Jam verò, postquam ex justo Dei in Gentem eam judicio, non Circumcisio solùm, sed & Judaismus omnis, vel sublatus ex oculis Christianorum est, vel communi omnium odio impetitus, pessundatúsque, ità ut metui ab illis Canibus (Apostoli vocabulum ibidem est,) nihil possit, videtur prorsus cessare Adhortatio ista Apostolica, deleríque è Codicibus Sacris sine damno posse Monitum hoc omne De cavendo τῷ κατατομῷ.

2. Precor tamen, ut & ipsa verba stent, & Cautio ut augeatur. Exorta enim (Quod nemo speraverit,) non ità pridem inter Christianos est novitia Secta, Judaicâ omni terrior, & periculo plenior, Veræ enim Religioni, ex Canina sua, adulatione intra plebem, latratione contra Christum, longè inimicitior, Titulúmque hunc τῆς κατατομῆς, è facultate sua, quâ pollent, Scissoria, sic promerita, ut Concisio hæc, quâ de Apostolus, nihil ad eos. Hii autem cur Barjesuitæ à me, ex quo in Antesignanum eorum (Sed in Unum eum, Solúmque omnium,) Catechistam Racovianum inciderim, dici jamdiu cœperint, nihil opus est nunc iterare: Concisionis autem stigmate ut inurantur à Christianis, multò magis mereri eos perspicio, quàm ut à Paulo Popularium suorum Pars ea. Quantilla enim erat Cæsio illa, quam Judæi, quum infantes essent, patiebantur, & quàm ignobili in particula Sui, ut Denominatio tamen Virorum indè traheretur? Verùm Alia longè hæc Res Socinina est, In qua nunc agitur, non Quid ipsi patiantur, Cæsíque sint, sed Quid moliantur, atque Cæsores sint, Nec Quia ferant, sed Quia inferant τῷ κατατομῷ, habentur digni, ut & Titulo eo insigniantur. Inferant autem?

Cui? Ipſi Deo ſuo Divini hii Cæſores. Nam & Chriſtus eorum ut Deus ſit, non reclamitant, modò ſit (ex Prophetæ phraſi) *Deus cæſus*, מכה אלהים, Eſa. 53. 4, *Deus ab iis præciſus.* Præciderunt enim ei Naturam ſuam Divinam, atque non ex natura ſua Deum eſſe, Qui Deum tamen eſſe ſinent, Cat. Rac. pag. 48. Præciderunt etiam & Tempora Homini huic, quem Deum faciunt. Neque enim Filium Dei eum eſſe permittunt, niſi à conceptione in utero Virginis, Cat. Rac. ibid; Neque è Filio dein factum eſſe Deum, niſi poſt 34 Annorum moram, poſtquam ſcilicet ex mortuis reſuſcitatus eſt, Cat. Rac. pag. 225. Simili quoque artificio & Munera Ejus, Regium atque Sacerdotale, præciderunt, Utrumque habeat contenti, (quia Boni ſunt;) Sed neutrum, niſi præſtituto à Seipſis Modo, per Figuratam locutionem, Cat. Rac. pag. 285, Temporéque, poſtquam in Cœlos adſcenderat, C. R. pag. 275. Annon igitur habemus, propter Quos monitio Apoſtoli redintegranda nunc eſt ad Eccleſiam Chriſti, nè vacare putetur poſt excifionem Judæorum? Βλέπετε τὸν κύνας· βλέπετε τὸν κακὸς ἐργάτας· βλέπετε τὴν κατατομήν.

3. Rationes autem, quas Dogmatibus hiis obtendunt, jam alibi à me diſploſæ ſunt. Haut memini tamen, (Et Cartulæ fugerunt;) ánnon me hactenus fugerit, Quòd Sacerdotale Chriſti Munus ſolis Cœlis addicere poſſint, Apoſtoli illud arripere eos, *Talis enim nos decebat Pontifex, Sanctus, Innocens, Impollutus, Segregatus à Peccatoribus, & Excelſior Cœlis factus*, Heb. 7. 26. At, Quid indé? Ergò, *Neceſſe erat*, (aiunt,) *ut in Cœlos profectus Sacerdotali Munere fungeretur*, Cat. Rac. pag. 290. Nec falluntur quidem, *Neceſſe erat.* At hæc nunc non eſt Quæſtio: Sed, An neceſſe fuerit, ut in Cœlos hinc proficiſceretur, antequam Munere eo fungi cœperit? Hoc autem ex iis verbis omnino non ſequetur. Jam fieri quidem poteſt, ut, Qui cum Catechiſta ſentiunt, non aliter accipiant iſtud,

κεχω-

κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, quàm pro Locali Chriſti ſeceſſu ab hominum Converſatione. Eum verò eſſe genuinum Verborum ſenſum non poſſum perſuadere mihi. Nam & Corpoream eam Separationem Chriſtus ſortitus eſt, per Dies illos Quadraginta, quos in eremo egit, pérque totidem alteros, quos à Reſurrectione egit, viſus à nemine, præter Diſcipulos. Nihil igitur aliud mihi heic eſt, κεχωρισμένος ἀφ' ἁμαρτωλῶν, quàm quod antè de Chriſto ipſe dixerat, χωρὶς ἁμαρτίας, Heb. 4. 15, Datúmque hoc duco admirabili Conditioni naturæ Ejus, ut Quatuor Vocabulis, Ratione magìs, quàm Re differentibus, ὅσιος· ἄκακος· ἀμίαντος· κεχωρισμένος ἀφ' ἁμαρτωλῶν· idem omnino de Eo diceretur. Ut ut verò iſtud fuerit, nulla tamen neceſſitas in verbis hiis eſt, Sacerdos Chriſtus nè foret, donec in Cœlos rediérat. Cui enim Sacerdotale Munus in ipſa Naturarum Unione datum eſt, hoc Ille, quà ad Oblationem pro peccatis, in Cruce, ἐφάπαξ, id eſt, *unicâ eâ in æternum vice*, ver. 27, perimplevit; Quà verò ad Interceſſionem ſuam, ver. 25, Ubi acquiſierat in terris æternam Redemtionem, Heb. 9. 22, Eccleſiæque ſuæ fundamentum hoc jecerat, in Cœlos ſe contulit. Catechiſta igitur quod porrò ſophiſticatur, De neceſſitate æterni, & immortalis Tabernaculi, Quia talis eſt Sacerdos ipſe, & Ejus Sacrificium, Cat. Rac. pag. 290, puerilis Captio eſt, & ſolutione noſtrâ nihil indiget.

Sect. LXXVI.

1. Abram *factus* Abraham. ὡς τὸ γηράσαι Πατέρα πολλῶν. Κατέναντι ὃ.
2. Γηράσαι. Pater videns Multitudinem, *non denotat*

in Facto Patrem Multarum Gentium, ſed in Futuro. Propheta Videns. Erat ergò Chriſtus, antequam Abrahamus erat Centenarius.

CUM Deus Abramo diceret, *Sic erit Semen tuum*, Gen. 15. 5, (Inſtar Stellarum ſcilicet, quas numerare non poterat;) *Credidit Abram Domino, & imputatum eſt ei ad juſtitiam*, Rom. 4. 3. Credendo igitur Abramus vel tum, licèt Pater adhuc non erat, Fidelium omnium Pater factus eſt, Uti & à Paulo infertur, Gal. 3. 6, & à Jacobo, 2. 23. At verò Viginti ferè anni intercalati ſunt, antequam factus eſt ipſe ex *Abramo*, unâ ſyllabâ auctior, *Abrahamus*, *Patérque multarum Gentium*, Gen. 17. 5. Quid igitur eſt illud, quod de eo audimus ex Paulo, ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν Πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον, Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου, Rom. 4 18. Duobus enim diverſis Temporibus in hac ſententia coadunatis, tribuítne Particulæ ei Εἰς, Cauſſativam (ut ver. 16. factum eſt,) Significationem? *Credidit, quò fieri poſſit Pater multarum Gentium.* An ſolùm Conſecutivam? *Credidit, ſic ut factus ſit Pater Gentium.* An certè neutram harum, ſed pro Adverbio Temporis ibi ponitur, & per Trajectionem exponendum eſt? *Donec fieret Pater multarum Gentium, credidit, ſecundùm id quod dictum fuerat, Sic erit Semen tuum.* Quo in ſenſu reddi à Nobis poſtulabit, Sic, Who beyond hope in hope believed, Untill he was made the Father of many Nations, according to what had bin ſaid, So ſhall thy Seed be. Ego verò nihil præfinio; Ex hiis Tribus, utram velint, Eruditi eligant. Quicquid verò ſtatuerint, clariſſimè paret, Cùm Nomen ei crevit, atque ex Abramo Abrahamus factus eſt, jam tum creviſſe ei & ſubolem Credentium, juxtáque Phraſin illam, (inſolentem quidem, ſed perelegantem) à Paulo hâc ipſâ in Re uſurpatam, κατέναντι οὗ ἐπίστευσε Θεοῦ, ver. 17, noſtrûm

ſtrûm omnium Patrem eum tum factum fuiſſe. Ex quo quidem reſpectu, verba ejus antecedentia ità interpungenda eſſe, legendáque, parùm dubito, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι (οὐ τῷ ἐκ τοῦ Νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ Πίστεως,) Ἀβραάμ, ὅς ἐστι Πατὴρ πάντων ἡμῶν, ver. 16. Quæ à Nobis reddi expediet, ſic, That the Promiſe might be ſure unto all the Seed (Not to that alone which is of the Law, but alſo to that which is of Faith,) of Abraham, Who is the Father of us all.

2. Non ferre autem, ut ſic inferatur, mirabilem Catechiſtam à Moſcorow, memor memini; Cujus cavilla de Verbo eo γενέσθαι, è ver. 18, nunc laudato, (Quod ille in Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, Joan. 1. 14, Nè indè probetur Divina Natura in Chriſto, non aliud eſſe ſinet, quàm *Fuit*, non igitur dici, *Verbum Caro factum eſt*, Sed tantùm *Sermo fuit Caro*, Cat. Rac. pag. 90; Sed versâ tamen pelle, in πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμὶ, Joan. 8. 54, Nè indè probetur Æternitas Chriſti, non ſinet aliud eſſe, quàm *Fiat*, non igitur dici, *Priuſquam Abraham fuit, Ego ſum*, ſed tantùm *Priuſquam Abraham fiat, Ego ſum*, Cat. Rac. pag. 53.) Quia jam priùs, illis in Locis, exagitata à me ſunt, ut cramben nunc obtrudo nemini. Præſentem verò Locum ut eventilare poſſim, conceſſo pauliſper, (ſed non dato tamen) ità illud ſumendum eſſe, *Priuſquam Abraham fiat, Ego ſum*, quæro, Quid indè colligat? Ergò, *Nihil* (ait) *facit Dictum illud ad Æternitatem Chriſti.* Quîdni verò? *Quia Abraham unius tantùm Gentis ante Chriſtum Pater erat, & tantùm in Chriſto, (hoc eſt, poſt natum Chriſtum) Dei gratia, in Eo manifeſtata, in Gentes redundavit, ut eorum Pater eſſet*, Cat. Rac. pag. 55. Nullus ergò negabit, Chriſtum eſſe, priuſquam iſtud fieret, Quoniam per gratiam, manifeſtatam in Chriſto, fiebat, ſed nulla (ait) Chriſti Æternitas indè deducitur. Atque hæc certè fraudis Socinianæ hâc in parte χορωνὶς eſt. Conceſſo igitur jam, verum eſſe, quod ait, Abrahamus non eſt

factus Pater Gentium, (hoc est, in facto non sic extitit, quia Gentes nondum accesserant ad Deum) nisi per Fidem Christi manifestati in carne, Usque tamen urgeo eum, *In facto non extitisse sic*, Quid est hoc, ad *Priusquam Abrahamus fuit?* imò, Quid ad *Priusquam Abrahamus factus est?* Respondet ille, *E notatione Nominis deprehendi potest: Constat enim inter omnes, Abrahamum notare Patrem multarum Gentium*, Cat. Rac. pag. 54.

3. Et suo quidem modo constat hoc, & pura puta tamen hæc fallacia est. Vidimus enim modò, ut & ipsi Paulo hoc constiterit, quòd ipse aiat, Γνώσεται αὐτὸν Πατέρα πολλῶν Ἐθνῶν· Paulus enim, quod meminisse nos semper oportet, post Christum vixit, vidítque Gentium accessum ad Fidem Christi. Ista igitur, Notatio Hominis utcunque tum, sub Paulo, erat, Notatio tamen Nominis ejus ab initio non erat. Nominis enim ejus, quo ex *Abram*, quod est *Pater Excelsus*, à Deo ipso accepit, ut vocaretur *Abraham*, notatio est, *Pater videns Multitudinem*, factúsque est Abrahamus, *Pater videns Multitudinem*, Anno Ætatis suæ 99, Gen. 17. 1. Vidit enim tum, quod post multa secula futurum erat, Atque indè tulit Nominis sui Ampliationem; Non quòd ità tum in facto erat, Ab eo enim tam longè tum aberat, Ut nec unius Credentis, nec Unius Hominis, tum Pater erat, cùm tamen Abrahamus factus est, Quia tum videbat, (non Quia tum habebat,) multitudinem Filiorum, non è gente suâ solùm, sed etiam è Gentibus. Vidit autem Propheticè: Et Prophetica Visio, Spiritualis cùm sit, Cœlóque demissa, est & certissima, & Divinissima, præsentissimáque in Hominibus Visio: Unde Prophetæ omnes olim amabant dici *Videntes*, 1 Sam. 9. 9, vel ipse Balaamus quidem, Num. 24. 4. Adsumamus igitur nunc, Christus est, priusquam Abrahamus Centenarius est; vel, (quò Nominis ejus Notatio nè desit,) Priusquam factus est *Pater videns multitudinem*. Atque ubi nunc est, quem huc

secuti

ſecuti ſumus, Chriſtomaſtix Catechiſta, cum ſuis Captiunculis, & Notatiunculis?

Sect. LXXVII.

1. Ὅπου ἦν, *nuſquam in N. T. uſurpatur, pro* Ubi fuerat, *quin Rem notabilem deſignet. Chriſtum verè fuiſſe in Cœlo, antequam prædicaret, fateri coactum Barjeſuita, Non auſus eſt dicere, Quo tempore.*

2. *In Chriſto eadem ſunt,* Deſcendere de Cœlo, Natum eſſe, in Mundum venire.

Quando Adverbium ὅπου præfigitur Verbo Subſtantivo ἦν in Præterito Imperfecto, & ſignificante *erat*, ſive de Perſonis ibi agatur, ut Mar. 2. 4. Joan. 11. 32. Act. 2. 2; ſive de Rebus, ut Joan. 18. 1. Act. 17. 1; merè illud narratur, de quo tum ſermo eſt, ſed ſpeciale nihil præterea in eo intenditur. At aliter ſe habet, ubi in Aoriſto ſumitur, & ſignificat, *fuerat*; Quoties enim ità occurrit, rem aliquam memorabilem, Notæque inſignis, unà in ſe complectitur. Exempla autem non pauca ſunt, quibus hoc probari poteſt. Ità enim Chriſtus ſubduxiſſe ſe ab inimicis dicitur, ínque eum locum ſeceſſiſſe, ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, Joan. 10. 40: Hoc autem intelligendum eſt, *ubi fuerat* Baptiſta, tum cùm non Populus ſolùm omnis, ſed & Chriſtus ipſe Baptiſmate initiatus ab eo eſt, Luc. 3. 21. & Joan. 1. 20. Pari etiam modo Bethlemum deſcribi videmus, ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς Κώμης, ὅπου ἦν Δαβίδ· Joan. 7. 42. *Quid? Ubi fuerat David?* Ubi verò, per univerſam Judæam, David non fuerat? Sed nunc ex hoc, tum Originis Davidicæ, tum Domicilii quoque, & Diatribæ, cùm ad Regnum primò inungeretur, 1 Sam. 16. 4.

manifesta denotatio infertur. Sed & Bethania non absimili asteriſco illuſtratur, ὅπου ἦν Λάζαρος, Joan. 12. 1, Senſus enim eſt, In qua Lazarus ὁ τεθνηκώς, Vitam non Unam ſolùm, (ibi enim editus fuerat, Joan. 11. 1,) ſed & Alteram, (ibi enim è Sepulcro poſt triduum excitatus, ver. 44,) acceperat. Nihil denique ab iſtis abludit, quod Dominus ipſe de Se Judæos admonuit, *Adſcenſurum Se brevi*, ὅπου ἦν τὸ πρότερον, Joan. 6. 62, Quod myſterio magno non carere, jam antè monſtravimus. Sunt autem tot, atque tam clara Teſtimonia, vel è ſolo Joanne colligenda, (Nam quòd ſoli Joanni debeamus Locutionis hujus elegantias, ὃ παρέδραμον nunc omittendum non eſt;) Chriſtum, antequam prædicaret in terris, in Cœlis fuiſſe, *Ut Propriè ea accipi debere*, & non per figuram aliquam, Barjeſuita (velit, nolit,) cogatur *perlibenter admittere*, Cat. Rac. pag. 114. Sed tamen ut Divinam à Chriſto Naturam excludere poſſit, neque Eum ibi præſentem ab æterno admittere, *Poſt nativitatem Chriſti illud extitiſſe*, cavillatur, Cat. Rac. pag. 115.

2. Quid ità verò? Quoniam Pilato Ipſe ſic reſpondit, *Ad hoc*, (Hoc eſt, ad Regnum) *ego natus ſum, atque ad hoc veni in mundum, ut Teſtimonium perhibeam Veritati*, Joan. 18. 37. Rectiſſimé. Et Quid hinc? Natus igitur eſt primò, & poſtilla in mundum venit, ſiqua Nobili Catechiſtæ fides. Verùm exploſis hiis crepundiis, manifeſtum eſſe dicimus, Chriſtum in eo Reſponſo, De ordine Nativitatis ſuæ in hoc mundo, Præſentiaque in Cœlis ſuæ, haut intendiſſe quicquam dicere neque earum inter ſe tempora diſtinguere; Sed cùm Pilati Quæſtio erat de Regno Ejus, directè ad id primò reſpondere, Natum Se ad Regnum eſſe; addere verò, non ad Regale Munus ſolùm, ſed ad Prophericum etiam & Sacerdotale, (Duo enim hæc comprehenduntur ſub ea Phraſi, *Teſtimonium perhibendi Veritati*.) Se in mundum tum veniſſe. Jam varia quidem utcunque hæc Phraſis ſit, eodem tamen ſignificatu gaudere, quo *Natum*

tum esse, adserimus, Quia *Venire in Mundum*, & *Nasci* non ex usu solùm communi, sed & ex ipsius Joannis, eadem esse, paret ex eo dicto, *Illuminat omnem hominem venientem in hunc Mundum*, Joan. 1. 9. eâque de ratione, ipse utramque Phrasin in unam pòst conjunxit, *Natus est homo in Mundum*, Joan. 16. 20. Non quòd nesciamus tamen, *Venire in Mundum*, aliam quoque apud Joannem significationem habere, & huic Loco non impropriam. Quam enim illam? Non *Descendi de Cœlo*; Christo enim *Descendere de Cœlo*, & *Nasci*, unum, idémque erat; Sed Ubi tempus suum venerat, Prodeundi in publicum, & Exhibendi Se hominibus, Prædicandíque iis passim, quæ ex Patre annuntianda habebat: Sub quo quidem prætextu & Pseudoprophetæ in Mundum prodiisse dicuntur, 1 Joan. 4. 1, Qui nec ipsi tamen ausi sunt, propter hoc Cœlis se adserere. Nos verò jam (nè actum fortean agamus,) expectamus, donec ab aliquo ex ista hara, (Quia Racoviano huic minùs succesſit; alium autem adhuc neminem ex iis videre contigit,) adsignentur Christo Tempora, Modíque Profectionis suæ, (quam ipsi volunt, Cunas inter, atque Baptismum Ejus;) in Cœlos, Reditúsque indè; Tum demum monstrare parati, quàm perditè ipsi abeant à mente Domini, quâ beamur à Joanne in eximiis hiis verbis ejus, *Adscendendi, ubi fuerat priùs.*

Sect. LXXVIII.

1. *In Textu Sacro nihil fortuitum. Articuli Ratio, seu additi seu omissi, difficilis est. Est, ubi Syntaxi soli datur. Johannis* ὁ θεὸς *est, idem Adfirmativè, & Negativè urgere.*

2. Incarnationis *Vox*. Venire In Carnem, & In Carne, *ut differant. Hypostatica Unio peracta est in Primo Conceptu Christi.*

3. Ἐλήλυ-

3. Ἐληλυθώς. *Prius veniens. Participia posita loco Infinitivorum sororum, verti debent, Quod sunt.*

4. Ὁμολογῶ *regit Casum tertium Personæ; Ubi habet quartum, ibi subauditur. Confiteri, est Laudes, Gratesq; persolvere.* In Carne venire, *Quanta exinanitio Christi!*

5. Caro *quid interdum significat. Ex Deo est, Qui rectam de Christo fidem docet.*

6. *Solvere Textum de Jesu, Annon est Solvere Jesum? Jesum Christum in Carne venisse, Aliud est, Quàm Jesum in Carne fuisse Christum.*

7. *Judæi, Ecclesiæ Primi Hostes, negabant Jesum esse Messiam. Ut illa ἀποχὴ Ecclesiæ profuit! Ut Probatio Spirituum fiebat per hoc, Jesum Christum in Carne venisse!*

8. *Cerinthus & Ebion Christum Dei Filium illapsum fuisse in baptismo in Hominem Jesum aiebant. Ebionis melior fides quàm Barjesuitæ est. Per hunc Hæretici omnes ex Deo sunt, etiam Qui per Joannem sunt ex Antichristo.*

OBservâsse Te, ô Care, ais, Joannem in Epistolis frequentem Ἰησοῦ Χριστοῦ mentionem facere, Sed unico solùm in Loco præponere Articulum, atque τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν dicere, ídque ibi, ubi planè repetit id, quod sine Articulo proximè dixerat. Præmisso enim Adfirmativè, Πᾶν πνεῦμα, ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔστι, 1 Joan. 4.2, subjungens iterat, negátque, καὶ πᾶν πνεῦμα, ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι, ver. 3. Addis autem, etiam & Negativum hoc ab ipso alterâ in Epistola positum ἀνάρθρως esse, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκὶ, 2 Joan. 7. Quæris igitur à me, Quid Tibi censendum sit? An casu Articulum hunc ibi loci intercidisse, An rationem aliquam reddi posse, cur sic legatur? Absit verò, ô Bone, ut casùs cujusquam opinionem imbibas. Textus enim Sacri longè Diviniores sunt, quàm

quàm ut fortuiti quicquam, vel in apice aliquo, ſecum apportent. Vitiari quidem ab hominibus, non uno modo, poſſunt, ſoléntque: Verùm in Se, atque ut ab hominibus Dei, S. Spiritu actis, prodiere, nihil habent, nè ἰῶτα ἓν, quod ratione ſuâ careat, modò Nobis idem SSpiritus πφωπσμὠυς πνὺ ὀφθημὲς ἃ διεσοίκε ἡμῖν largiri dignabitur. De Græcis autem Articulis, (ſive additis, ſive non additis,) in univerſo genere differere, neque præſentis inſtituti, neque opis quidem noſtræ, in Anachoreſi hac, eſt: Sed Loci, quem laudâſti, non obſcuram rationem facilè reddo tibi, eámque ex iiſdem verbis eductam, è quibus depromta à Te hæc Exceptio eſt. Nam, quia antè dixerat, ὁμολογῶ Ἰησῦν Χειςὸν, ver. 2, mirum tibi videtur, ſubjungi ab eo, μὴ ὁμολογῶ τὸν Ἰησῦν Χειςὸν, ver. 3, Cùm illa tamen vera, ſoláque Ratio ſit, cur ſic ibi ſubjunxerit; Quia enim Ἰησῦν Χειςὸν antè dixerat, Articulum τὸν ex eo intuitu, (Neque heic quidem daturus, aliter ſi fuiſſet,) Syntaxi ſoli dat, atque emphaſεως cauſsâ dicit τὸν Ἰησῦν, id eſt, *Hunc Ipſum*; Eundem, quem jam dixerat, ſcilicet. Silentio autem nunc, & ſine Nota ſua, præteriri non oportet φίλην λέξιν hujus Apoſtoli, ſubinde ſoliti, Quò, quæ dicit, infigere altiùs poſſit in animos Auditorum, Modum ſibi mutare eorundem verborum, atque priorem ſententiam ſuam ex altera, eidem contraria, perurgere; Indè igitur ſunt iſta, *Confeſſus hoc, ex Deo eſt*, &, *Non confeſſus hoc, ex Deo non eſt.*

2. Verùm nunc non dimitto Te, niſi de altera quoque Phraſi heic, longè plus ponderis in Se habente, Ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, nonnulla à me admonitum. Una enim ex illis hæc eſt, per quam Sacer Catechiſta, (ipſe Divinam in Chriſto Naturam ejuratus,) fatetur, Eccleſiam Dei *demonſtrare conari*, *Chriſtum Incarnatum fuiſſe*, Cat. Rac. pag. 90, hoc eſt, Naturam Humanam à Divina adſumtam eſſe; Et ſuâ igitur intereſſe ratus eſt, telo huic noſtro fraudium ſuarum (ſi poſſit,) clypeo occurrere, támque fatalis Sibi argumenti aciem aliquâ retundere.

dere. Facit autem hoc, per geminum Cavillum; Quorum Primum, niſi quòd frontem de Rebus Racovianis jampridem periiſſe, nunquam non indicandum ab eo erat, à ſobrio nemine vel proferri quidem poterat. Interrogatus enim, (ſed à Seipſo;) Quomodo reſpondeat ad hoc Teſtimonium, *Jeſum Chriſtum in Carne veniſſe*, ſic reponit, *In eo Teſtimonio nihil*, (Satin' hoc? Sed, pro ſua liberalitate, ampliat ille;) *nihil prorſus de Incarnatione, (quam vocant,) habetur*, Cat. Rac. pag. 97. *Quam vocant*, verò? Sed danda eſt hæc venia; tam ſtolido enim, infirmóque ſtomacho delicatulus Polonus eſt, ut ad ſolidiora iſta Vocabula, *Incarnationem*, niſi (toties, quoties,) de ſuo *Quam vocant*, atque *Incarnatum eſſe*, continuò, *ut loquuntur*, infunderet, turpiter nauſearet! Habeat igitur ſuas ineptias; atque nunc Rationem reddat tam peremtoriæ inficiationis ſuæ. Ea autem eſt, *Etenim quod apud Quoſdam legitur*, Venit in Carnem, *in Græco habetur*, In Carne venit, Cat. Rac. pag. 97. Quo Quid inſulſius igitur, putidiúſve? Qui enim juſſus non eſt, (Nè à Seipſo quidem,) reſpondere ad *Venit in Carnem*, Quorſum ſic interturbat? Quem ad finem nugatur, & ad non Objecta abit, extráque lineas, à Seipſo poſitas, tam cæcè ruit? Adſerimus autem Nos, Multò plus τῆς χυειολογίας habere, dicere, *Veniſſe in Carne*, quàm, *Veniſſe in Carnem*. Præter enim Authoritatem Sacri Textûs, Ἐν σαρκὶ legentis, & Ratio ipſa, ſanúſque Intellectus ei aſtipulantur; Quia ſi *In Carnem veniſſe* dicatur, Subjectum iſtud *Caro* ſupponitur priùs exiſtere, atque præparatum anteà eſſe, Eodem in ſenſu, quo Chriſtus dixit, *Se in Mundum hunc veniſſe*, *In Cœlos adſcendere*. At verò in Hypoſtatica Naturarum unione aliter ſe Res iſta habuit; Virtus enim Divina, eodem momento, quo Naturæ Humanæ Primordia hæc in utero B. Virginis excitavit, adſumſit eadem etiam ad Naturam ſuam Divinam, ſibíque adunavit: Quamobrem Ἐν hoc, non eſt ὁς, ſed potiùs σὺν, Chriſtúſque, non omnino *In Carnem*, ſed meritò *In Carne*

Carne veniſſe dicendus eſt. Eat igitur, quò dignus eſt, Barjeſuita cum primis hiis offuciis ſuis, obtorto nimiùm colſo huc, neque alio conſilio, introductis, quàm ut pellici per hanc impoſturam ſiquos contingat ad legendum, *Veniſſe in Carnem*, eò faciliùs à Socinulis labefactari poſſit ea Sententia.

3. Satíſque ipſe perſenſit ſpurcitiem ſuam, Qui Naſi ſatis, licèt Frontis nihil, habet; Sine mora igitur elabitur ad Secundam Rationem ſuam. *Praterea, Non ſcribit Joannes, Quòd* ſpiritus, qui confitetur, quòd Jeſus Chriſtus in Carne venerit, ex Deo eſt: *Verùm, Quod is* ſpiritus qui confitetur Jeſum Chriſtum, Qui in Carne venit, ex Deo eſt, C. R. p. 97. Quæſtiunculas igitur novas, quò turbatiores reddat has aquas, nunc movet ſubtilis magiſter; Primam, An Apoſtolus dixerit, *Confiteri Jeſum Chriſtum*, an verò *Confiteri hoc de Jeſu Chriſto*. Alteram, An dixerit, *Quòd venit in Carne*, an verò, *Qui venit in Carne*. Atque *illud non ſcribit, ſed ſcribit hoc*, pro futili ſuo more, ſatis Magiſterialiter ait, cùm revera à Joanne neutrum expreſsè ſcriptum ſit. Nam Participium ἐληλυθότα, neque eſt, *Quòd venit*, neque *Qui venit*, ſed, *jam priùs Venientem*, atque ità vertendum eſt, Quia deeſt Latinis Participium illud in Præterito Tempore. Verùm Ille reponet, ſcio, Solere igitur Participia hæc à Latinis reddi per Verbum Indicativi Modi cum Relativo *Qui*. Sic enim τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν, vertitur, *Quod enim in Ea natum eſt*, Matth. 1.20, & Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς Βασιλεύς; redditur, *Ubi eſt, Qui natus eſt Rex?* Matth. 2. 2. Et ſolere quidem hoc genus Participia ſic verti, rectiſſimè iſtud dicitur, ibi præſertim, ubi Articulus præfixus Demonſtrativi vim ſecum apportat. Verùm æterna tamen, atque immobilis Regula hæc non eſt; Sed ſolere etiam, ex elegantia Græci Sermonis, antegreſſo verbo adjungi Participia loco Infinitivi ſui Modi; eáque propter non poſſe verum ſenſum eorum exprimi, niſi reddantur per Cauſſalem particulam *Quòd*, ibi præſertim, ubi Articulum præfixum non habent, per quem notentur ad Perſonam referri,

referri, Non minùs verum & hoc cùm ſit, Hoc in Socinino Doctore ſi ignorantiam nullam, majorem certè fraudem, indicabit, ipſiúſque *Non ſcribit*, ſummæ impudentiæ arguet. Exemplorum autem, ea ſi poſtulet, fatim dabimus. Ità enim, ἐρχόμενος γασὶ ἔχνσα, eſt pro ἔχνη, Matth. 1. 18. & ἐξακρίματο ἀυτῦ ἀκύων, pro ἀκύειν, Luc. 19. 48. & ἀπέςειλεν ἀυτὸν ἐυλογῦνλα, pro ἐυλογῶν, Act. 3. 26. & ὐκ ἐπαυσάμλω νυθετῶν, pro νυθετῶν, Act. 20. 31. & ἐπαύσαλο τύπλονλες, pro τύπλειν, Act. 21. 32. & μανθάνυσι περιερχόμλας, pro περιέρχειδς, 1 Tim. 5. 13. & περίλολοί ὀσι περάγυσαι, pro περάγειν, ver. 24. & ἐπαύσαλο φυσιοῦμλαι, pro περσφέρειδς, Heb. 10. 2. Sed & καθίσαται ἡ πιλῶσα ϗ φλογίζυσα, Articulū utcunq; habeat, eſt pro ὅς πιλῶν, ϗ φλογίζων, Jac. 3. 6. & ἔγεφλα παρακαλῶν, ϗ ὁμαρτυρῶν, pro παρακαλῶν ϗ ὁμαρτυρῶν, 1 Pet. 5. 12. Reperitur autem Participium Verbi Subſtantivi poſitum pro infinitivo ſuo εἶναι, Act. 7. 12, & 8. 23, & 17. 16, & 19. 35, & 24. 10, & 2 Cor. 8. 22, & Heb. 3. 2. Hoc ipſum denique Participium, quo de nunc agimus, in ἔλπυσι Βασιλέαν τῦ θεῦ ἐληλυθῦαν ὀν ἐλπίδμεν, eſt pro ἐληλυθῆναι, Mar. 9. 1.

4. Siqua igitur realis, veríq; nominis Differentia extrui poſſit, inter *Confiteri, Jeſum Chriſtum in Carne veniſſe*, atq; *Confiteri Jeſum Chriſtum Qui in Carne venit*, abunde nunc indicatum eſt, cur non oportuerit Barjeſuitam De verſione Participii ἐληλυθότα tam ſtolidè ſe efferre, Præſertim cùm ex uſu hujus vocabuli fuerit, ubi illud intenditur, de quo ipſe nunc digladiatur, ut per Phraſin diſertiorem exprimatur, Legimus enim, ὅι ἦσαν ἐληλυθότες ἐν κώμης, Luc. 5. 17, & ὃς ἐληλυθὼς προσκυνῆσαν, pro προσκυνῆσαι, Act. 8. 27. Addi etiam huc porrò oportet, ipſum Verbum ὁμολογεῖν, ubi ad Perſonas immediatè refertur, gaudere magis Caſu Tertio, vel ex Se, ut ὁμολογεῖν τῷ ὀνόματι ἀυτῦ, Heb. 13. 15, vel cum Præpoſitione, ut ὅςτις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ, id eſt, *De Me*, Matth. 10. 32, & Luc. 12. 8; In Caſu autem Quarto nuſquam De Perſonis enuntiari, niſi per ſubauditum Infinitivum εἶναι, ut ἐάν τις ἀυτὸν ὁμολογήσῃ

λογήσῃ χειρόν· ſubauditur, αὐτὸν εἶ χειρὸν, Joan. 9. 22. & φαεισαῖοι ϗ ὁμολογῦσι τὰ ἀμφότερα, ſupplendum eſt, εἶ. Atque ità ſe habet, ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ σόματί σω, Κύριον εἶ Ἰησῦν, Rom. 10. 9. Optandum igitur eſt, ut Typi omnes hoc in Loco interpunctionem ferant proximè poſt ὁμολογῆ, ut vel indè Lectori ſubolere poſſet, non tam juberi Se *confiteri Jeſum, Qui venit*, quàm *Confiteri de Jeſu, Quòd venerit*. Ad quem quidem ſenſum vocabuli Joannes ipſe mox apertè nobis p æit; Ait enim, non ὃς ἂν ὁμολογήσῃ, Ἰησῦν τὸν ὑὸν ϑ Θεῦ· Sed ſignanter, ὃς ἂν ὁμολογήσῃ, ὅτι Ἰησῦς ἔστιν ὁ ὑὸς ϑ Θεῦ, ver. 15, Pauliſque conſimilis Locutio eſt, πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται, ὅτι Κύριος Ἰησῦς χειρὸς, Phil. 2. 11. Interpretamentum interea Barjeſuitæ (Quò ſentiat miſer, quàm fruſtrà ampullas has projecerit,) Nos jam, ſi quæ nunc diximus, hâc ex parte non obſtarent, nulli refugeremus. Habeat enim, quod tam cupidè vult, Legantur iſta, non ut vulgò, *Confiteri Jeſum Chriſtum in Carne veniſſe*, ſed prout ipſe contendit, *confiteri Jeſum Chriſtum, Qui in carne venit*, atque eò magis ex iſta Lectione urendus, ſecandúſque erit infelix Socinulus. Optimâ enim ratione inferetur, *Confiteri Eum, Qui venit*, non ſolùm eſſe, Laudes, Gratéſque Ei perſolvere, Quia venit in Carne, hoc eſt, Quoniam ità Se exinanire voluerit, Deus cùm eſſet, ut Carnem noſtram indueret Sibi; (Verbum enim Carnem fieri, id eſt, Deum fieri Hominem, συγκατάβασις erat infinitis paraſangis demiſſior, quàm factum Hominem, perfectiſſimus utcunque & beatiſſimus in Se erat, ad humanarum tamen Diminutionum poſtremiſſima deſcendere.) Verùm etiam, per datam divinitus fidem, eſt, Confidere in Eo, utcunque venerit in Carne, hoc eſt, quanquam eò Se ſubmiſerit, depreſſerítque, ut *Vermis factus videretur, & non Vir, Opprobrium Hominum, atque nullificamen populi*, Pſal. 22. 6.

5. At hæc cùm ità ſint, Quærin', Quorſum Catechiſta Exceptiones iſtas interpoſuerit? Dicam. Artis ſuæ erat, Ut in deſperata Cauſſa videri tamen Suis poſſet aliquid dicere

contra

contra Adventum Dei in Carne. Iſtud eſt Primum. Alterũ verò, Ut ex tali locutione, *confiteri Jeſum Chriſtũ, Qui venit in Carne*, relabi faciliùs poſſet ad cavillum illud (Vitæ, Fideíque ſuæ Scutum,) De ſignificatione *Carnis*, cujus par opportunitas nulla ei foret, ſi legeretur, *confiteri, quòd Jeſus Chriſtus in Carne venit*. Horum enim Verborum, *Qui in Carne venit*, ſenſum ille nullum alium eſſe vult, niſi *Jeſum ſine pompa Mundana*, (Quæ tamen Principaliſſima inter Carnis conditiones eſt;) *& ſummâ cum humilitate, contemtúque, Munus ſuum obiviſſe, & mortem denique ignominioſam oppetiiſſe*, C. R. p. 97. Nos autem Quid? Nè actum toties agere cogamur, breviter reponimus, Pro veriſſimis hæc omnia habenda eſſe; *SScripturas enim uſurpare Vocem Carnis in eo ſenſu*, C. R. p. 92. Veniſſe igitur Jeſum in Carne humili atq; Mortali, Hanc exteriorem ſpeciem illius, hanc ipſius naturam fuiſſe. Sed Quid tum? Quiſquis igitur hæc de Jeſu profeſſus fuerit, vel indè conſtabit, eum ex Deo eſſe? Apoſtolus enim ſic præit, *Qui confitetur, Jeſum Chriſtum in Carne veniſſe*, & Catechiſta ait, ſenſum ejus eſſe, *Confeſſus Jeſum Chriſtum, Qui in Carne humili, atque mortali venit*. Quod felix igitur, fauſtúmque, per Barjeſuitas, Pontio Pilato erit! Eſt enim, ubi ille in eum ſenſum ſucclamârit, *Ecce homo*, Joan. 19. 5. Sed & Caiaphas, & Herodes ipſe, imò & Herus eorum Diabolus, Catechiſtæ debebunt æternas has gratias: Nam & ipſi, Ut Sodales Socininis in Divina Gratia evadant, de Jeſu hæc omnia, quæ Barjeſuitæ, confitebuntur liberrimé. Hiſccine igitur genuinus Senſus Verborum horum eſt? Apageſis Impoſtor! A parte quidem aliqua ſenſûs iſta non excluduntur, Non enim à conditione Prædicati hujus Propoſitionis, *Jeſum Chriſtum veniſſe in Carne*; Verùm potiſſima ratio ſenſûs vertitur in conditione Subjecti, *Verbum factum eſſe Carnem*, Joan. 1. 14, & *Qui in forma Dei erat, formam Servi adſumſiſſe*, Phil. 2. 8, & *Deum manifeſtatum fuiſſe in Carne*, 1 Tim. 3. 16, & *Qui nullatenus Angelos adſumit, Semen Abrahæ adſumere*, Heb. 2. 16. Quibus & hoc geminum eſt,

eſt, *Jeſum Chriſtum veniſſe in Carne.* Jam è Propoſitionum iſtarum Subjectis ritè explicatis, & non è ſola qualitate Prædicatorum, integer, Verúſque Locorum ſenſus expromendus eſt: Atque ille quidem alius eſſe non poteſt, quàm quo ringetur æternûm, rumpetúrque omnis Socinitas, Naturam ſcilicet Divinam in Perſona Dei Filii, Naturam noſtram Humanam, (Qualem eam cunque, demto Peccato,) ſic adaptâſſe Sibi, Ut è Sanctiſſima Matre Virgine Deus naſceretur Homo. Atque hinc jam ſpecimen ſpecietur, ait Apoſtolus, An Doctores iſti ex Deo ſint, *Quiſquis enim confeſſus fuerit, Jeſum Chriſtum in Carne veniſſe, ex Deo eſt:* Sed è contrà, *Quiſquis eſt, Qui non, ex Deo non eſt*; imò, ut caveat jam capiti ſuo Barjeſuita noſter, *Antichriſtianum Spiritum habet*, ver. 3. *Impoſtórque καὶ ἐξοχὼ eſt, & ipſe Antichriſtus*, 2 Joan. 7.

6. Ecquid mirum igitur nunc, ſi ſuâ intereſſe ratus fuerit, ut ſenſum aliquem comminiſcatur, quo videri poſſit capiti ſuo hoc fatum avertere? Fruſtrà autem Se futurum intelligebat, ſi ſatageret, confeſſionem iſtam, à Joanne requiſitam, adverſûs impura ſolùm Nicolaitarum, & Simonianorum, (Quæ ejus ævi Hæreſes, Peſtéſque erant,) dogmata applicare. Nam & eorum Doctores *Jeſum Chriſtum in Carne veniſſe*, liberè ſatis profeſſuri erant; In flagitiis autem ſuis paulò tectiùs ſe adhuc, (Quod Paulus perſtrinxit, Eph. 5. 12.) gerere ſolebant. Quid facit igitur Catechiſta? Quòd Textûs iſtius Pars apud Veteres habitus eſt. Licèt enim Nos non aliter legamus hæc, quàm, *Qui confitetur, ex Deo eſt; Qui non confitetur, ex Deo non eſt*, Latinus V. tamen etiamnum legit partem hanc oppoſitam, ſic, *& Qui ſolvit Jeſum, ex Deo non eſt.* Catechiſta autem An ſolvat Jeſum, ad id nunc non digredimur, Quia tam varios eſſe modos cenſent Solvendi Jeſum quibus perſequendis nunc non vacat. Sed quòd ſolvat Textum hunc de Jeſu, Sole clarior res eſt; Quia ad ſenſum illum, quem in rem ſuam affectat, introducendum, ſolvit Subjectum hujus Propoſitionis. Propoſitio enim, ut communiter legitur, eſt, *Confiteri Jeſum Chriſtum in*

Carne venisse; Ut ipse verba accipi vellet, est, *Confiteri Jesum Christum, Qui venit in Carne.* Jesus Christus igitur in alterutra Lectione, unus idémque Terminus Propositionis est. Sed Veterator hic, sub prætextu reddendi sensum verborum, Terminum hunc solvit, dividitque, & relicto nunc Jesu in Subjecto Propositionis, in Prædicato ejusdem considere Christum jubet. Sic enim Loci sensum sibi tandem efformat, *Confessus Jesum, Qui in tali Carne venit, esse Christum, & Populi Dei Regem, hic ex Deo est*, C. R. p. 97. At hæc jam longè alia Quæstio est, per incomparabilem fraudem, scelúsque, Textui huic obtrusa, Quasi verborum illius sensus hic esset, Quem ab Apostoli tamen scopo, mentéque toto cœlo abesse, faceréque in hoc argumento ad apertum non Socinitatis solùm, sed & Hæresewn omnium aliarum, (siquas ipsa non libavit,) patrocinium, Ut nunc paucis commonstrem, cogit me Bipedum omnium nequissimi effrænata hæc prævaricatio.

7. De Proposito autem Apostoli modò monuimus: Videbat novis tum Hostibus Ecclesiam Dei infestari. Prima quidem incursio fuerat, Infidelium Judæorum, è Synedrii Consiliis, Jesum execrantium, (Anathema enim Illum dicebant, 1 Cor. 12. 3.) Christum igitur, hoc est, Messiam suum venisse, abnegantium. Sed, Christi beneficio, multùm deferbuerat Pestis istius Malum; Ex eo præsertim tempore, quo prænuntiata à Paulo, 2 Thes. 2. 3, Sancta illa ἀποστασία cœperat; Postquam enim Judæi, per protervias, atque blasphemias suas, coegerant Populum Fidelem res suas sibi habere, & non in Synagogis eorum, sed in Cœtibus sibi divisim institutis, Synaxes, & Symbola sua celebrare, néque ferre, Ut Sacrorum aliqua Communio inter obstinatam eam Gentem, & Christi fide imbutos ampliùs intercederet, multò minùs, quàm in principio contigerat, metuendum Ecclesiæ Christi ab illa contagione erat. Malum igitur illud, licèt intactum prorsus præterire Joanni nunc non visum est, non nisi posterioris tamen curæ sibi fecit, monitíque levioris, ut observare est, è cap. 4. v. 15, & cap. 5. v. 1, & 5. Verùm id quod primo summóque

móque niſu aggreditur, eſt, Ut contra recentiorem nunc, atque Secundorum Hoſtium incurſum Eccleſiæ Chriſti viam (cum Deo) communiat. Qui verò illi erant? Qui in Eccleſia quotidie verſabantur, Baptiſmo inſigniti, Nomenque Chriſti induti, veriverbio tamen Antichriſti erant, cap. 2. v. 18, & Seductores teterrimi, 2 Joan. 7. Contra hos igitur ut Se gerit? Quod eâ tum Eccleſiæ ætate, unicè potuit Fidelibus uſui eſſe. Hortatus enim, Nè omni Spiritui credatur, cap. 4. v. 1, breviſſimam iis Regulam hanc præſcribit per quam quiſque Fidelis, (Quantò magis ipſa Eccleſia?) ex judicio Rationis ſuæ à SSpiritu illuminatæ, probare ſibi poſſet, An hii, Qui pro Doctoribus Eccleſiæ Se obtrudebant, (Nôrat enim Apoſtolus, Quo veneno & ipſi corrupti, & alios corrupturi, erant; Contra ipſorum igitur noxam intenditur hæc probatio:) verè ex Deo erant. Jubeantur enim, (Publicè putà, atque in terminis, ſine hypocriſi, aut hypocriſmate,) Confiteri, *Jeſum Chriſtum veniſſe in Carne*, & probationis abunde tum foret. Si enim alacriter confitebantur, ex illa damnoſa hæra non erant; Si hæſitabant, aut renuebant, ex Deo non erant; ſed agebant Antichriſtum. Ratio autem hujus locupletior erat, quàm ut à ſingulis facilè percipi poſſet. Quia *Jeſum Chriſtum* eſſe unum eundémque Propoſitionis hujus Terminum, hoc eſt, Eandem facere Perſonam, (*Chriſtum*, quà Filius Dei erat, Matth. 16. 16, *Jeſum*que, quà Filius erat Mariæ, Mar. 6. 3;) paritérq; dici, *In carne veniſſe*, eodem ſcilicet momento, conceptúque, quo Jeſum, etiam & Chriſtum; In Carne autem vera, veréque Humana veniſſe, (Comprehendit enim in ſe hoc, id quod Barjeſuitæ, per dolum, urgent, De Carne Humili, Spreta, Mortali; & multò plus:) Hæc jam arietabant univerſas illorum Temporum hæreſes; Nulla earum erat, quæ non Shibboleth in hac Confeſſione offenderet, pravæ ſuæ conditionis præſentem indicem.

8. Czarkoviano igitur Cauponatori minùs placent Divinæ iſtæ Spirituum (hoc eſt, Opinionum, & Opinatorum) Probationes; Periculoſæ enim novis Catechiſtis

est plenum opus hoc aleæ. Igitur quod Domino Legu-
leius, id ille Joanni, *Magister, hac dicens etiam Nobis contumeliam facis*, Luc. 11.45: Dandâque jam hæc ve-
nia magno Polono est, Ut quicquid Joannes antè sense-
rit, cogat eum de cætero sentire cum Moscorovio. Confi-
tendum igitur esse, non, *Jesum Christum venisse in Carne*, sed, *Jesum, Qui in tam humili Carne venit, esse Christum:* Atque hoc, Qui non confessus fuerit, actum de eo erit, (id est, De Infideli quolibet Judæo:) Ex Deo ille non erit. Sed Cerinthus interea, & Ebion, (De quibus præ- 10
cipuè, & de Discipulis eorum, Apostolus intelligebat se nunc dicere:) Boni Viri, Piique, Barjesuitâ Diffinitore, atque ex Deo, Antichristi utcunque erant, erunt. Quid refert enim, si Jesum adserebant non fuisse Dei filium, si & Christum, Filium illum Dei, cum Jesu in carne non venisse, sed post Annos Triginta, in Baptismo Jesu, sub specie Columbæ, Christum illapsum in Jesum fu-
isse? Pro Fidelibus tamen se gerebant, & confitebantur, *Jesum illum fuisse Christum*, atque hoc Barjesuitæ nostro nunc sufficit, Cui fides quidem de Christo, si probè expen- 20
datur, paulò tardior est, pauperiórque & segnior, quàm ipsi Ebioni. Ebion enim passus, fassúsque est, Christum ipsum de Cœlo quidem, idque in Baptismo ejus venisse, & consociâsse se cum homine Jesu; At Barjesuitam non ob-
secrabis, ut Dominum eum, Christúmque (Neque venisse talem de Cœlo, sed in terrena aliqua Officina factum esse Deum,) patiatur, nisi postquam resurrexerat; Non igitur *Jesum Christum venisse*, sed Jesum, ubi venerat, Christum factum fuisse, Hoc ipse sentit, atque hoc ipsi satis esse vult, ut ex Deo ipse sit, Confitetur enim *Jesum esse Chri-* 30
stum. Quantum verò ad partem alteram Propositionis, *In Carne venisse*, fraudi nunc non erit toti Docetarum familiæ, Carnem eam, non veram, sed phantasticam Chri-
sto attribuere, In qua, sub nomine Jesu, Passionem omnem suam, Mortémque & Resurrectionem graphicè mentitus est; Nam & hii confitebantur, quod confiteri docentur in Lituania, *Jesum hunc fuisse Christum*. Quid plura?

Nequid

Nequid detrimenti Sacra Socinitas capiat ex hoc Teſtimonio, *Qui non confitetur Jeſum Chriſtum in carne veniſſe, non eſt ex Deo, ſed Anti-Chriſti ſpiritus eſt*, i à tandem transformavit illud infelix Mango, Magnus Socinitatis Hyperaſpiſta, *Qui confeſſus fuerit, Jeſum in humili ſua, mortali que conditione, fuiſſe Chriſtum, ex Deo eſt.* Ut & Sibi, & omnibus omnium ætatum Hæreticis ex hoc Teſtimonio jam bene ſit, Ex Deo enim ſunt omnes, ſiqua Fides Barjeſuitæ.

10 . .

SECT. LXXIX.

1. *Quia Fratres, iique Filioli dicti, Carne conſtabant & Sanguine, ergò & Chriſtus.* Ὅσιος.
2. Adſumere Semen Abrahæ *à Paulo dictum in Tempore Præſente.* Ἐπιλαμβάνεται, *eſt Actus in Chriſto æternus, ſempérq; Præſens.*
20 3. Semen Abrahæ, *eſt idem, quod* Semen Mulieris, *de univerſo Genere Humano, præter Semen Serpentis. Divina in Chriſto Naturæ probatio eſt, poſt Bis Millenos ab Abrahamo Annos Semen ejus apprehendere.*

IN præliis ſuis Catechiſticis Czarkovianus utcunque παῖζει & reverâ ſit, (Facit enim omnia ſolus, copiáſque, non ſuas ſolùm, ſed & Adverſarias, pro ſuo libitu, inſtruit, deſtruſque;) mirabile dictu eſt, quàm fruſtrà
30 ſit, infelicitérque ei cedant non Argumenta ſolùm ſua, ſed & verba quidem. Divinam autem in Chriſto Naturam cùm repulerit, neceſſe habuit, adſumtionem Naturæ Humanæ ad Divinam, (Quæ à Latinis *Incarnatio*, propter Græcorum ἐνανθρώπησιν, & Σαρκώσεως, appellari, nec malè, ſolita eſt,) prorſus abnegare, eâque in parte ab Objectionum aliquot, (quas ipſe ſibi ſeligere voluit,) incurſu ſeſe, ut poterat, defendere. Inter alia igi-

tur, in arenam producit illud Apoſtoli, *Nempe quam enim Angelos apprehendit, ſed Semen Abrahæ apprehendit*, Heb. 2. 16, Quæſitóque à Se, *Ut reſpondeat ad hoc Teſtimonium?* reponit, *In eo nè Similitudinem quidem* Incarnationis, *ut vocant, apparere*, C. R. p. 96. *Nè Similitudinem*, autem? Quàm futiliter! Nam Quid eſt ei *Similitudo Incarnationis?* Quòd ſi tam miserè luſcioſus non fuiſſet, ut nec cominus objecta facilè intueri poſſit, abſtinuiſſet ab iſto Vocabulo, quoniam Textui ipſi, in quem nunc involavit, tam ἐντῶς reclamitat. Ità enim proximè ſubinfert Apoſtolus, Ὅθεν, id eſt, ex apprehenſione ſeminis Abrahæ, *debebat Chriſtus per omnia Similis fieri*, ver. 17. Euge verò! *Similitudinem nè ullâ ex parte*, ait Catechiſta; *Similitudinem per omnia*, ait SSpiritus. Utri horum jam credetis, belli Socinini? Quin etiam, (ut nec ſic effugiatis;) ad hanc Rem ipſam, quam *Incarnationem* Latini Patres dixerunt, Apoſtolum reſpicere monſtrabimus, cùm inferat, *per omnia ſimilis*. Similis enim, Quibus? τοῖς ἀδελφοῖς, ait: Fratréſque hii, v. 12, iidem ſunt cum illis, Quos παιδία *filiolos*, ſibi abs Deo datos, appellavit, ver. 13. De Filiolis autem illis iſtud præcipuè ab eo notatur, κεκοινωνηκέναι, ver. 14, id eſt, Naturam eorum, ex communi omnium conditione, conſtitiſſe Carne & Sanguine; Idcóque & Chriſtum ipſum Carnis & Sanguinis participem factum eſſe, ut eſſet per omnia Similis: Quod & non ſine emphaſi magna repetit, καὶ πάντα κατ' ὁμοιότητα, Heb. 4. 15; Et ſuccłamare tamen audet Terræ Filius iſte, *Nè Similitudinem?*

2. Verùm Ratiunculis ſe non carere confidit, inficias ſuas ſatis ſibi comprobantibus. Prima eſt, *Quòniam non dicit, Chriſtum aſſumſiſſe, (Ut quidam reddunt, & vulgò eo ſenſu accipiunt,) ſed aſſumere*, C. Rac. pag. 96. At Quorſum jam hoc miſerum, & Catechiſtâ iſto ſolo, (ſcuticâque) dignum, effugium? De Angelis non apprehenſis, Déque Semine Abrahæ apprehenſo, cùm & Apoſtolus dixerit, & ipſe priùs propoſuerit dicere, Cat. Rac.

Rac. pag. 90, Quæ hæc protervia, quàm craſſa impoſtura eſt, culpare nunc, *Ut Quidam reddant, aut quo in ſenſu vulgò accipiant?* Sed perquam familiaris ei hæc techna eſt, ſolénſque ſuo more amat, ut aliquà diffugiat, vocabula variare. Cùm Seſquimille igitur, & Seſquicentum Anni abierint, ex quo Chriſtus Humanam Naturam adſumſerit, ut dicatur nunc Adſumere eam, ſperabat, hoc non poſſe non auriculas vulgares radere, faciléque perſuadere iis, nè putent, unquam ità dictum fuiſſe. Sed ſtolidum hoc è Polonia aucupium eſt. Præter enim communem in Temporibus Verborum, pro idiomate Hebraico, enallagen, (Ex qua, videmus ἔλαβεν, Heb. 11. 13, & ὁρίζοντας, ver. 16, de cum Abrahamo præteritis in Tempore Præſenti legi;) Manifeſta etiam Ratio ſubeſt cur in iſto Tempore dicantur hæc, *Angelos non adſumere, & Semen Abrahæ adſumere.* Reſpectus enim in eo habetur ad omne Tempus Præteritum, Senſúſque Loci eſt, Nunquam dictum eſſe, Chriſtum Angelos Adſumere, neque legi alicubi, Meſſiam aliſus Naturæ quàm Humanæ participem fieri. Ecquid verò familiarius in N. T. eſt, quàm λέγει κύριος, de iis Rebus in Præſenti enuntiari, quæ olim à Deo ad Prophetas, ad Moſen, ad ipſum Adamum dictæ ſunt? Detur tamen nunc ex abundanti hoc omne, ad malaciſſandum (ſi fieri poſſit) tetricum Magiſtrum. Nam cùm Verbum Apoſtoli ſit, ἐπιλαμβάνεται, atque iſtud de Chriſto in Præſenti dicatur, Locutio eſt non Rationis ſolùm, ſed & Myſterii magni, Solatiíque dives. Erat enim, cùm Chriſtus, ex infinita Bonitate ſua erga Nos, fugitivam noſtram Naturam ſecutus acriter, non deſtitit, donec apprehenderet eam, atque hoc eſt, ἐπελάβετο, Apprehenſam verò tanto cum affectu ad Se adſumſit, ut & Sibi indueret, facerétque ſuam, ἐπιλάβηται & hoc eſt; verùm, Quia ex eo tempore nunquam depoſuit eam, E Sepulcro enim Secum reduxit, atque in Cœlos mox evexit, ibíque coram Angelis omnibus, æternùm geſtat, ſuſtinétque, & Deo Patri in eadem adfidet. Meritò igitur iſtud, ut Actuum omnium priorum & Finis, & Complementum,

semper est in Actu, Temporéque Præsenti, ἐπιλαμβάνεται eáque propter optem hæc à Nobis nunc verti, For He nowayes taketh hold of th'Angels; But the Seed of Abraham He ever retayneth.

3. Est verò & aliud, quod Exceptionis loco huc ab eo adsuitur. *Nec dicit Naturam Humanam, sed* Semen Abrahæ; *Quod in Literis Sacris notat eos, Qui in Christum crediderunt*, ut Gal. 3. 29, *videre* est. C.R.p.97. Rectissimé: sed nunquid notat eos, Qui in Christum credunt, Naturam Humanam exutos esse? Si non, tum salva Res est. Notavit enim ibidem Apostolus, Ex Christo esse, Naturam Humanam ità fieri Semen Abrahæ, ut aliæ omnes Differentiæ, quæ Naturam Humanam solent in partes trahere, evanescant, *Neque sit Judæus, neque Græcus; neque Servus, neque Liber; neque Mas, & Fœmina; sed Omnes sint Unum in Christo*, ver. 28. Cùm Semen igitur Abrahæ apprehensum à Christo dicat, haut minus aliquid dicere censendus est, quàm si Semen Mulieris dixerat, sed ex parte ejusdem Fidem amplexâ; Quæ tandem ab Abrahamo denominari meruit. Prima enim Promissio Messiæ facta est, in universo genere, Semini Mulieris, cùm illa Semen nondum habebat, Gen. 3. 15, neque Semen Ejus aliquod tum Oppositum habebat, nisi Semen Serpentis, Quisquis igitur in Natura Humana est, de Serpentis Semine si non sit, de Abrahæ habendus est, Ex Fide enim, & non ex Natura Prærogativam hanc sortitur, Siquidem Abrahamus factus est Pater Fidelium, Rom. 4. 11, Deúsque, ut jusjurandum impleatur, quod juravit ad Abrahamum Patrem nostrum, Luc. 1. 73, *In Semine tuo benedicentur omnes familiæ terræ*, Act. 3. 25, *Omnes Homines vult salvari*, 1 Tim. 2. 4, hoc est, Evangelii sui fidem susscipere, pérque Baptismum sic in Christum inseri, ut possint Salutem consequi.

4. De Incarnatione autem Christi quòd istam Seminis Abrahami Susceptionem intelligi Catechista non patiatur, propterea est, nè necessariò indè concedendum sibi foret, Christum ante Susceptionem eam in Natura sua

Divina

Divina præextitisse. Sed stultè sibi sapit ex ista cautione; Satis enim hoc sequetur ex alio eo tramite, Quia nulla nisi Divina Natura in Christo potuit tum ab Apostolo dici Susceptrix Seminis Abrahami. Quid ità? Nisi enim Deus ab æterno, & non In Tempore Susceptor hic erat, De Dimidia tantùm Parte Seminis illius, sed nec ea quidem, dicendum hoc, vel nunc dierum, esse, eo verò tum Tempore, à Paulo dici vix de Parte Tricesima ejusdem potuit. Igitur in genere nunc dici Christum sive assumsisse, sive suscepisse Semen Abrahami, Qui per annos Bis Millenos Abrahamo posterior in Carne extitit, vel hoc Divinæ ejus Naturæ locupletissimum Argumentum est. Concludimus ergò, Quæ pro sensu hujus Loci Catechista obtrudere satagit, frivola commenta esse, neque ad Rem facientia, neque à Christo quidem eo in sensu, per tot secula, cùm Apostolus ista scribebat, unquam facta. Abs re autem nunc non erit, obiter & hoc admonere, Cùm Verbum istud ἐπιλαμβάνεσθαι in Voce Media Secundo Casui semper jungatur, perperàm igitur in Typis nostris omnibus interpungi post Casum Quartum, quasi ille ab eo regatur, Act. 9. 27, & 16. 19, Qui regendus reverâ est à Verbo quod ibi insequitur, interpungíque oportet utroque in Loco, post ἐπιλαβόμενος. Quam Syntaxin clariùs observare est è Luc. 14 4, & apud Senes, Prov. 7. 13.

Sect. LXXX.

1. *Jesum à Christianis appellari* Nazarenum, *Quid oleat. Non fuisse eum Christum nisi à Resurrectione, est nunquam fuisse, tollit enim Naturam Ejus Divinam.*
2. *Aoristi habent significationem Trium Temporum Præteritorum, pro ratione Rerum, de quibus enuntiantur.*
3. *Est, ubi ἐδίδη ad Tempus Præteritum Plusquam Perfectum referri oporteat.*

Teti-

TEtigiſſe me alicubi illa verba Petri, Καὶ Κύριον, καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, Act. 2. 36, neque adfirmare nunc poſſum, neque auſim abnegare. Si quæratur igitur, Quâ de cauſſa nunc libeat manum iis admoliri? quod reſpondeam eſt ex Paulo, *Nè circumveniamur à Satana; non enim ignoramus illius aſtutias*, 2 Cor. 2. 11. De Satana quidem ipſo dicit ille: Ego de Satanæ ſubole, (ut à Paulo quoque didici, Act. 13. 10.) De Barjeſuitis hodiernis; Et, modò breviter faciam, ferendum (opinor) erit, Ne ipſi per fraudem ſuam hujus Loci Authoritate abutantur ad damnatiſſimam illam Sententiam ipſorum communiendam, *Jeſum Nazarenum*, (ità enim appellare Dominum noſtrum, juxta mentem Pilati, atque ex convitio Juliani Apoſtatæ, non ſunt veriti, Quia ex Verbis Euangelii, poſſunt;) *non priùs conſtitutum Haredem univerſorum fuiſſe, quàm Eum Deus ex mortuis excitaverat*, Cat. Rac. pag. 80; &, Quæ huic gemina eſt, *Omnem Poteſtatem ſuam Chriſtum, non niſi morte ipſius interveniente, conſecutum eſſe*, Cat. Rac. pag. 225. Nam hæc ſi dari ſibi, ſub quocunque colore, obtinere poterint, (Quantum verò apud Bonos aliquot, ſed minùs cautos, obtinuiſſe videntur, eſt, quòd doleam;) actum fore ſciunt de Natura Divina in Chriſto, actum de Myſterio Hypoſtaticæ Unionis. Quàm tenuis verò argutiola hæc ſit, quàm ponderis expers, viriúmque inanis, videte. *Quia Deus fecit Eum & Dominum & Chriſtum, Jeſum hunc, quem Vos crucifixiſtis*, dicit Petrus. Sed Quando fecit? Dicat & hoc. An, Ex quo ipſi crucifixerant Eum? Niſi enim & iſtud dicatur, Nihil eſt. Neceſſariò autem hoc neutiquam ſequitur, Nè ex Anglicana Verſione quidem, Quanquam Illa ſic ſe habeat, God hath made that ſame Jeſus, whom yee have crucified, both Lord and Chriſt. Jam verò negandum non eſt, ex idiomate Dialecti Noſtræ Signum hoc Præteriti Temporis Hath, ad Res heſternas quaſi, putà, jam recentes, novitérq; factas accommodari ſolere. Iſtud igitur eſt, quod ego obeliſco nunc tranſ-

transadigo, aióque, ineptissimam esse heic signi hujus appositionem. Nam vel in altero eo Verbo ἐσταυρώσατε, parùm congruit, ut Aoristus ille sic vertatur, *Quem crucifixistis*, Whom yee have crucified. Quod quidem in Vespera à Passione Domini, vel in Crastino ejusdem, absonum non fuisset; Sed nunc, quando dicebatur à Petro, post Quinquaginta, & quod excurrit, Dies, verti κατ' ἀνελλογίαν oportuit, ut de Re longiusculè præterita, *Quem crucifigebatis*, Whom yee did crucifie. Quantò magis igitur Verbum prius, ἐποίησεν, vertendum erat, vel *Faciebat*, Did make, vel certè, *Fecerat*, Had made?

2. Ad Tria enim Tempora ista, Imperfectum, Perfectum, & Plusquam Perfectum à Grammaticis vulgò dicta, Aoristos istos Græcos debere, pro ratione Rerum de quibus enuntiantur, applicari, per Sacri Textûs Exempla varia jam sæpe à me in præmissis indicatum est. Verùm, Hoc sub quo Judice? inquient. Nam, Ipsi ut me audiant? Ut ex arbitrio meo ponant in Verbis signa Temporum? Minimè gentium; *Hant equidem tali me dignor honore!* Sed, nec universam Barjesuiticam familiam. SSpiritus optimus est, solúsque, Interpres sui. Eant igitur mecum ad Eum; Annon stabunt, cadéntve, ex illius sententia? Ast aliam longè epocham SSpiritus definivit, Quando Jesus est Dominus, Christ úsque factus. Neque ad Septem retrò Septimanarum, respectu Resurrectionis Ejus, sed potiùs ad Lustrorum totidem, intuitu Natalium, calculos Ille rem revocat, idque sub Indictione Angeli. Ait enim, *Natus est vobis Hodie Salvator Christus Dominus, in Civitate Davidis*, ad Pastores Angelus, Luc. 2. 11. Potéstne verò quicquam distinctiùs adnotari? Ecce enim, *Hodie*, ait, eâdem tum Horâ, quâ Infans nascebatur, & non, Ubi Jesus resurrexerat, signátque iis ex Utero jam profectum, non è Sepulcro. Et Quem illum? Proprium quidem Nomen tum non habebat; (*Jesus* enim nisi Octavo pòst Die dictus non est;) Sed Authoritatem suam jam tum habebat; Tum enim erat *Dominus*; officiísque suis eo momento insigniebatur, Tum erat *Christus*.

Christum. Atque ut hoc innueretur, parùm dubito fuisse, quòd Lucas, Angelicæ illius Sententiæ antè Narrator, cùm & Petrinam nobis nunc narraret, eundem Ordinem in Titulis ejus observaverit, ὅτι καὶ Κύριον, καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε. Ex ordine enim Grammaticæ, transponi hæc maluerant, dicíque, ὅτι τοῦτον τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, καὶ Κύριον, καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε. Sed Mysterio huic non malè inservit hæc Trajectio. Quod autem summo nunc opere notari optem, est, Noluisse Angelum Appositione solâ uti, diceréque, ἐστίχθη Σήμερον Σωτὴρ Χριστὸς Κύριος. Prævidebat enim, Sophistarum flores, vaferrimos Barjesuitas, aliquando prodituros, qui facili negotio, istud detorquerent, eluderéntque, (Ità enim à Se procrastinari posse, quod dicebatur de tum nascente, Ut Ille, nisi posteriùs, atque in tempore diu sequente, habendus esset Christus Dominus.) Videte igitur, Ut præcaverit nobis Angelus, præcluseritque futuras hasce Blasphemias, cùm de industria interseruit, Ὅτι ὅτι. Quo nihil in Orbe præsentius est.

3. Aliter igitur cum Christo Se res ea habuit, aliter habet cum Christianis, Christianus quidem nemo nascitur, sed fit; At Dominus ità factus est, Ut nasceretur Christus, Ex ipso enim Conceptûs Sui momento imbutus erat eâ gratiâ. Petri igitur dictum hoc, si γνησίως reddatur à Nobis, sic se habebit, Let all the House of Israel know assuredly, That both Lord and Christ God had made him, this very Jesus, whom yee crucified. Hunc ipsum verò errorem, atque hoc ipso in argumento, errârunt Nostri in altero Aoristo, Qui non inadvertentiæ solùm suæ, sed & levitatis inconstantiæque, vel ipsis Se Judicibus, locupleti indicio est. Nam cùm Aoristus ἐποίησε vigesies ferè ab iis, in Apocalypsi, reddatur, was given, Quæ hæc instabilitas erit, quòd semel tamen ibidem reddiderint, is given? In Euangelii autem interpretamentis insanior est fluctuatio. Nam cùm eâdem in sententia Christi, sint, ἐγὼ ἐνόουν πολὺ, atque ἐγὼ παρόντα πολὺ, Luc. 12. 48, quàm

quàm absonum est, abéstque propissimè à Solœcismo, quòd Huic quidem Præteriti Temporis Signum (rectéque) adfixerint, have committed much, sed Priori, (& crassè nimis,) Signum Præsentis, much is given! Parùm enim proderit iis, inter Viros cordatos, si Linguæ Nostratis idiomati, (seu potiùs, cacoethi,) hoc acceptum feratur, ità quidem vulgò ferenti, Ut quantisper quis fruatur Re aliquâ, quàm ex antiquo cunque ei datâ, dici de ea in Præsenti soleat, Is given. Idem igitur cùm fecerint & in alio Loco, dictúmque illud Christi, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς, Matth. 28. 18, verterint, All power is given me, quod exactè tamen debuissent vertere, All power was given unto Me, Patronos Se nimiùm ex inopinato hoc, Illicésque nonnullis præstiterunt, periculosissimi istius Dogmatis, quod omni, non Veritate solùm in Se, sed & Consequentiâ quoque ex hoc Dicto, caret, Christum Dominum, Quia ad Apostolos hæc prolocutus est, postquam resurrexerat, Potestatem consecutum non fuisse, donec resurrexerat, Quâ tamen Homo ipse Divinus beabatur à prima Naturarum in Eo unione. Sed sat est ad Locum hunc Matthæi digitum nunc intendere; Opinor enim me fusiùs antidhac de eo egisse.

Sect. LXXXI.

1. *Apostolorum, illiteratorum licèt,* πεῖρνελα, *at* ἐν-δυνάμωσιν. *Claudum sanabatur ipso die Pentecostes.*

2. Ἡ σωτηρία. *Articulus ibi Demonstrativum est.* σώζειν. Sanari.

3. Ἐν *pro* Διὰ *quàm vulgare sit! Ellipsis ibi an Rei sit, an Personæ, incertum.* Γὰρ *infert rationem priùs dicti.* Nomen *pro Persona.* Δεῖ, *est plusquam* Opus Habere, *minùs, quàm* Oportere.

4. *Ut*

4. *Ut Barjesuitarum interest, Justificationem per Fidem in Christum limitare ad nos post Christum natos.* Præfatio *est Rerum, non Personarum, sed non audebat* Manifestationem *dicere.*

5. *Messias Adamo promissus est.* τὸ δεδομένον *est,* Quod datum unquam fuit. *Nomina Messiæ. Abelem in Martyrologiis Christianis celebrari, propter fidem in Christum.*

6. *Unde Relationes ad Christum colligi possint. Prophetarum omnium est.*

7. *Fides in Christum docebatur per typos Legis. Lex Pædagogus ad Christum. Symeon accepit à Jacobo. Ex primævo Promisso, Messiæ expectatio.*

8. *In Christum, Qui Venturus erat, Veteres credebant; In Qui venerat, Symeon & B. Virgo diu ante promulgationem Evangelii.*

9. *Est ubi* ὅτι *& indistinctè iteratur, sed de duobus diversissimis Antecedentibus. Grammatica Rationalis.*

PEtrus atque Joannes ubi in Synedrio dixerant, οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία, Act. 4. 12, eodem spiritu subjungunt, ὅτι οὐκ ἐστὶν ἕτερον ὄνομα ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. Ecquid verò ista inter se differunt? Tam parùm certè differre videntur, Ut mira nulla sint, si habeantur ipsi à Synedrio, pro Illiteratis, atque Idiotis, ver. 13: sub qua censura eò justius quoque cadere meriti sunt, Quia Tautologiam hanc suam pro Ætiologia obtrudere satagebant, Nam & Caussalem particulam unà intulerunt, ὅτι δὲ ὄνομά ἐστιν ἕτερον. At istud tamen non erat, quòd Senatores illos malè habuit; non ex eo commoti sunt, quòd idem per idem tam audenter confirmari ab Apostolis audirent, sed quòd Literarum ignaros, & dicendi rudes, tantâ animum suum exprimendi confirmitate donatos esse perspicerent, θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ παῤῥησίαν ἰδαύμαζον. Hoc quidem erat, quod hii stupebant, Tam ingenuè eos quæ volebant, támque solidè & liberè in eo Conventu loqui potuisse: Adeóque ex hoc facilè cognoscebant, Eos Christi Discipulos

Discipulos fuisse, ver. 13. Quòd si alsiùs paulò repetamus Rem, verbáque eorum singula excutiamus, solertiora esse parebunt, quàm ut obelisco nunc aliquo configi mereantur. Sic enim se Res habuit; Synedrium satis pro Imperio, (quàm justo autem, jam non quærimus;) eâdem Quæstione Apostolos adorti, quâ & Dominum eorum non longè antè, *Per quam Potestatem, aut Cujus in Nomine hoc fecerant*, interrogant. Hoc, autem? Quid? An non audebant grandes hii Magistri clarè eloqui, quod Res erat? Sadducæorum quidem Partes nunc agendæ erant, (Discimus hoc è ver. 1.) Qui angebantur non parùm, quòd Populo per Apostolos Resurrectio ex mortuis annuntiata jam fuerat, ver. 2, tótque Millia Fidem hanc admiserant, v. 4. Quid mirum igitur si ista dissimulent, & quantum possint, tacerent? Jam præbita ea Jesum prædicandi populo occasio fuerat, propter Mendicum illum, claudum natum, ádque fores Templi assiduè positum, & singulis notum, Act. 3. 2, Hesternóque vespere, (Qui & Pentecostes ipsius fuisse videtur, per illud ἐχθὲς, v. 1.) ex integro sanatum per eos, post Annum ætatis Quadragesimum, in nomine Jesù Christi Nazareni, v. 5. Pudebat autem Magistros illos, pigebátque, opus tam mirabile, planéque Divinum, (Cui & quod obloqui possint, nihil habebant, Act. 4. 14.) vel agnoscere quidem, vel videri in Quæstionem vocare, atque sub judice ponere. Quæstio igitur ab iis hæc in nubibus instituitur, *Quâ Authoritate fecerint hoc?*

2. Hoc autem persentiunt Apostoli, respondéntque, ut viros Deo plenos decebat, atque quo disertius nihil, fortiúsve esse poterat, *In nomine Jesù Christi, ab ipsis quidem crucifixi, sed à Deo è mortuis excitati, Sanationis*, (De eâ si Quæstio fit,) *hoc Beneficium homini huic collatum fuisse*, ver. 10. Quoniam verò Jesum appellárant Christum, ampliant jam, atque è Psal. 118, 22. (Quod antè ab ipso Christo intimatum audierant, Matth. 21. 42.) in Honorem Domini sui non verentur addere, *Hunc esse Lapidem, ab ipsis quidem Architectis reprobatum, sed factum à Deo*

in

in Caput Anguli, ver. 11, atque indè concludunt, ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἐστὶν ἡ σωτηρία, ver. 12. Atque heic nunc pedem figimus pauliſper, & Verba expendimus; Obſervamus enim in iis Tria, de quibus ambigi non immeritò poſſit. Unum eſt, Annon in Expoſitione Loci attendi oporteat ad Articulum, rariùs huic vocabulo adponi ſolitum, ἡ σωτηρία, ut ad Demonſtrativè dictum, pro αὕτη, Qui uſus Articuli aliis in Locis non infrequens eſt; Atque ut nihil aliud nunc dici exiſtimetur, quàm præſens iſta Claudi, quem digito tangebant, Sanatio, *Et hæc Salus*, (aiunt, id eſt, *iſta Sanatio*,) *non eſt ex aliquo alio*. Dici autem σώζειν, pro *Sanari*, ipſi pro Quæſito jam ſumſerant, ὡς τινὲς ἐτόλμησαν, v. 9, ínque Sacris Literis Σωτηρία uſurpari pro *externa Corporum*, *Vitaque hujus Conſervatione*, Lucam Authorem damus, Act. 7. 25, & Act. 27. 34, & Hebr. 11. 7. Alterum eſt, De Hebraiſmo, per familiarem Enallagen ponente Præpoſitionem Ἐν pro Nota Cauſſæ Efficientis, pro Διὰ ſcilicet, Quod in N. T. ſemicentum in Locis factum indicare nobis in promtu eſt; Neque à Noſtris quidem debebat nunc præteriri, Qui Ἐν non aliter, quàm By hoc ipſo in Sermone Chriſti Quater verterint. Ultimum eſt, De Adjectivis iſtis Duobus ἄλλῳ οὐδενὶ, Cujus Generis habenda ſint, Maſculini, an Neutrius, Adeóque Cujus Subſtantivi Relationem ſecum trahere ſubaudiantur, An Perſonæ, ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἀνθρώπῳ An Rei, ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ πράγματι. Quâ in Re laudamus Interpretes, Latinum V. Noſtróſque, quòd, cùm in Utrolibet ſenſu veriſſimè accipi poſſint, ut repererunt in ambiguo, ità & reddiderunt, Lectoribus factâ, ad Perſonam, an ad Rem applicare mavelint, Suâ Optione, *In aliquo alio*, In any other.

3. Veruntamen cùm ex re Chriſtiana ſit futurum, ut ἡ σωτηρία in ſenſu largiſſimo accipiatur; Cùm & Apoſtoli nunc à dicto de Perſona Jeſù Chriſti ad Metaphoram declinaverint, dictúmque de Re, (De Lapide Angulari,) inter-

interſeruerint; præcipuè verò omnium, cùm & Particulam Cauſſalem γὰρ unà introduxerint, Quæ, de lege Grammaticorum, Rationem prioris dicti ſemper inferre debet, neceſſe eſt ad inſipidæ tautologiæ evitationem, ut ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ſumatur De Re, atque exponatur, *per alium nullum modum.* Jámque Logicè omnia, & ſuaviter conſequentur, *Non eſt Salus per alium ullum modum.* Et Quídni? ὅτι γὰρ ὄνομα ἕτερόν ἐστι. Jámque hæc eſt Prioris illius Ratio, & ſic ſe habet, E cœlo immediatè Salus expectanda nemini eſt, Sed (ut è Prophetis omnibus ab origine mundi intelligere datum eſt;) per interpoſitam à Deo Perſonam habenda eſt; Perſona autem nulla unquam inter Homines data fuit Salutiſlativa, præter Jeſum Chriſtum. Hæc Apoſtolorum mens, hæc jam ſententia eſt. Nomen autem nullum quòd datum dixerint, egregius & hic Hebraiſmus eſt, per quem *Nomen* pro *Perſona* dictum ab iis eſt, eodem exemplo, quo & ὄχλος ὀνομάτων ponitur, Act. 1. 15, ad deſignandum illum Perſonarum numerum, atque ἔχειν ὀνόματα ὀλίγα eſt, *Paucos aliquot habes* Apoc. 3. 4. Diſertiſſimum autem in hoc genere, De ipſo Meſſia, eſt illud, quod nobis ex Eſaia laudârunt, Paulus quidem, ἐπ' αὐτῷ Ἔθνη ἐλπιοῦσι, Rom. 15. 12, Euangeliſta verò, ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ Ἔθνη ἐλπιοῦσι, Matth. 12. 21. Senibus enim, ex idiomate Linguæ Sanctæ edoctis *Nomen* pro ipſo Deo καὶ' ἐξοχὴν ſumere, viſum eſt de Meſſia quoque Αὐτὸν, & ὄνομα Αὐτῦ, pro Synonymis habere. Per hoc autem Nomen, hoc eſt, per Jeſum Chriſtum, quod nunc aiant δεῖ ἡμᾶς σωθῆναι, non vulgaris eſt illa, Sed perquam elegans ſignificatio Verbi Δεῖν. Non enim eſt ſimpliciter *Opus habere*, ſed aliquid amplius, neque Abſolutè eſt *Oportere*, aut *Neceſſe eſſe*, Sed aliquid remiſſius. Præmitti ſcilicet debet Suppoſitio, è qua ſolùm, ſempérque ſequetur, Si ſervari Nos velimus, per Chriſtum eamus, neceſſe erit; &. Si ſervari nobis detur, oportebit per Chriſtum fieri. Jámque Ratio horum

rum ex præmissis assurgit, *Quia aliud Nomen nullum datum est, per quod servari possimus*, id est, Quia alium præter Jesum Christum, Servatorem habemus neminem.

4. Satis hæc omnia intelligebant Judices Synedriales, neque aliquâ igitur Exceptione (pudebat enim,) usi sunt contra formam dictorum ab Apostolis, quantumcunque intus vexabantur,

Et dici potuisse, & non potuisse refelli.

Quid rei igitur, obtestamur, est, quòd Dictatorem nostrum Racovianum, quasi in Recessu quodam, in suis de Justificatione, miserè sudantem reperiamus, sibíque caventem à crasso infortunio propter hæc (ut ab ipso citantur) Petri verba, *Non esse sub Cœlo Nomen datum Hominibus, per quod Nos servari oporteat, nisi Nomen hoc Jesus?* Cat. Rac. pag. 270. Vaferrimus autem est, ibíque in procinctu stans, quasi quicquam formidare nescius, Pugilico ore proclamat, *Ergò, sine Fide in Christum nemo justificatur?* Cat. Rac. pag. 271. Respondet etiam confidenter, *Nemo prorsus.* Quódnam igitur opus nunc molitur Barjesuita? Decrevítne, Abelem, Enochum, Noam, Abrahamum, Isaacum, Jacobum, Josephum, Mosen, (cum cæteris Nominibus in eo Sanctorum Catalogo, Hebr. 11. conscriptis,) justificatione suâ emungere? An contrà, liberaliter agere, atque Fide in Christum universos ab Orbe condito Servos Dei beare? Atqui hoc si faxit, novit Se eâdem operâ & Barjesuiticum genus omne suum dispergere cum pulvisculo. Nam & Æternitas in Christo, & Natura Divina, & Incarnatio, & Generis Humani Redemtio, & Satisfactio pro Peccatis Mundi, & quæ de Christo suo Illi è Lituania ejurârunt omnia, nullo negotio probabuntur vel ex hoc, si nemini omnium à Seculo, nisi per Fidem in Christum, Justificatio, Salúsque cesserint. Quid facit ergó? Quod Barjesû Filio dignum est. Ut enim SScripturam hanc, quam nequit

quit non agnoſcere ad fidem in Jeſum reſpicere, ſuo modo ſcitè diſtorquere poſſit, diſtinguit Tempora, aſtque, *Tempus fuiſſe, quod antecеßit Chriſti Patefactionem*; *De eo autem Tempore id affirmari non poſſe: Sed verum ſolummodo eſſe de eo Tempore quo Chriſtus patefactus eſt. Patefactus eſt?* Jam Quid eſt hoc? Aliquid monſtri ſemper alit Veterum vocabulorum Præteritio, Novorum Introductio! Quanquam de Rebus quidem nulli contendimus, propriè dici poſſe eas *patefieri*. Ferimus igitur Latinum V. reddentem ἐξορύξαντες, Mar. 2. 4, *Patefacientes Tectum*, De Myſterio etiam Chriſti, (Quod in Apoſtolo tamen eſt φανερωθέντος, Rom. 16. 26,) Idem reddidit, *nunc patefactum eſt*. An verò & de Perſonis æquè congruet dici *Patefactionem?* Sed danda eſt hæc venia; Opus habebat Catechiſta iſto Aſello. Nam ſi communi vocabulo *Manifeſtationis* Chriſti uſus fuerat, ipſe ſibi vapulârat; Meminerat enim, Divinitatis Chriſti Oſor, Incarnationis Inficiator, quanto ſudore ſteterat ei illius Loci diſtortio, *Deus manifeſtatus eſt in Carne*, Cat. Rac. pag. 95. Ab eculeo igitur hoc *Manifeſtationis Chriſti*, abſtinendum ei nunc erat, monſtrandúmque *Patefactionem Chriſti* ei magis ad palatum facere, licèt à voce finitima ei, *Satisfactionis Chriſti*, Cat. Rac. pag. 239 non minùs abhorrere Se priùs oſtenderat.

5. Sed non litigabimus de vocabulis; *Patefactionem* igitur Chriſti, quàm inſolenter cunque, nec ſine fraude ab eo dictam, admittemus, Sed liberabimus primùm ab amphiboſia, & Sophiſtica Captione. Notiam enim ex Deo datam hominibus eſſe, Meſſiam, longè antequam veniret, aliquando venturum, per quem ſervarentur, propria erat hæc atque Divina Chriſti Patefactio. Atqui Patefactionem iſtam nullum Tempus antecèſſit. Adamo enim, eodem, quo lapſus eſt, die, (Orbi igitur toti futuro,) notitia hæc indulta eſt, ſub titulo Seminis mulieris contrituri Caput Serpentis, Gen. 3. 15. Fallacia igitur hæc, atque Dolus malus nunc eſt,

De Patefactione Christi ità loqui (Ità autem loquitur, Qui à Christi Tempore Tempora Antecessorum omnium præscindit;) acsi initium illa sumeret ab æra, quâ Christus natus, aut inter Homines primùm versatus est. Monendus igitur à nobis est, Ut verba hæc Petri, (nè longiùs nunc abducamus eum ad alia Argumenta;) cum judicio, fidéque expendat, Neque oblitus sit, de Nomine hoc quod dicitur, non solùm ad appellationem Jesu signandam, sed ad significandam Personam Messiæ dici; Neque contentus denique sit, (Quia pro dolo suo facit,) cum Latino V. particulas duas, exiguas quidem, sed momenti non exigui, τὸ & ὂν, quasi pro palea habere. Legit quidem ille, *Non esse aliud Nomen datum Hominibus.* At vero τὸ δεδομένον ὂν ἀνθρώποις, tum ex Participii ipsius tempore Præterito, tum ex Vi Articuli eidem præfixi, nihil aliud esse potest, quàm, *Non esse Nomen aliud, quod unquam sub Cœlo fuit datum inter Homines.* Christum igitur ità respicit, ut non ad Annum Ætatis suæ in Carne, sed ad omnia retrò tempora referatur, In quibus quidem Nomina multa data subinde ad hoc fuerant, *Semen mulieris. Salutare Dei, Shiloh. Messias. Sol Justitia. Oriens. Germen.* Sunt & alia; Sed alia ab hoc non erant, Non alia, quàm quæ ad Jesum Christum solum pertinebant, adeóque Seculorum omnium Fidem terminabant in Christo. Huc igitur referimus, quod de Mortalium Primò omnium denato, (à quo & Justorum æram videmus Dominum ordiri, Matth. 23. 37,) Apostolus aiat, διὰ πίστεως ἀποθανὸν, ἔτι λαλῆται, Heb. 11. 4: hoc enim est, Abelem, Qui per, propterque fidem Messiæ defunctus est, etiamnum celebrari à Nobis Christianis, atque in Ecclesiæ Christi Martyrologiis, (quæ νέφος μαρτύρων ritè appellantur, Heb. 12. 1.) locum habere.

6. Quin & ex eodem ad Hebræos Capitulo, (Quod Catechista quoque, quò rem, suam quidè juvaret, sed veram dissimularet, noluit non, dolosè satis, in confuso enim genere, finéque verborum citatione, nè suo indicio forex periret,

periret, citare, C. R. p. 271.) apertè colligi poteſt, Fidei ſub iis exemplis, non ſolùm ad Deum, ſed etiam ad Chriſtum relatæ, reſpectum habitum fuiſſe. Præter enim quod de Primipilo eorum Abele jam diximus, Qui ſequitur ibi Henochus, in Tranſlatione ſua v. 5, ut Typus ipſius Chriſti exhibitus eſt. Patriarcharum autem oculos ità in Chriſtum defixos fuiſſe videmus, ut ipſi Promiſſiones, (in quibus Meſſias omnium Caput erat) dicantur πόρρωθεν ἰδόντες, καὶ ἀσπαζόμενοι, v. 13. Nil opus eſt igitur, ut huc adjiciatur inſignis illa Chriſti ipſius à morte reducis, Quæ Abrahamo, non tam adumbrata quidem, quàm ad vivum exhibita eſt in Filiolo ſuo Iſaaco, parabola, ver. 19. Jam verò diſertiſſimum ibidem eſt encomium Moſis, Theſauris Ægyptiacis omnibus præferentis τὸν ὀνειδισμὸν τῦ Χριςῦ, ver. 26. Prophetas denique cùm ibidem accenſeat, ver. 32, de iis univerſis, ut ipſi Chriſti Tempora, Geſtáque prænuntiârint, non Petrus ſolùm, in Concione ſua ad Populum, Act. 3. 24, ínque Epiſtola ad Populares ſuos, 1 Pet. 1. 11, Sed & Paulus in Concione ſua ad Regem, Act. 26. 23, Teſtes locupletiſſimi ſunt. Quid igitur plura? Hoc enim in argumento, Ut Veterum ævorum Sancti ad Meſſiam, non præſentem quidem, ſed certiſſimè ſequentem, per Fidei ſuæ lumina non minùs attenderint, quàm & Nos hodiéque ad non præſentem denuo, ſed antegreſſum anhelamus, Infinita à Theologis congeſta ſunt; Quæ ex ipſis petant, quibus animus eſt, & opportunitas. In Anachoreticis enim iſtis Anamerycíſmis inſtitutum nobis tantummodo eſt, Sacros Textus, ubi occaſio datur, per Sacram Verborum Criticem, quantum ex Deo poſſimus, colluſtrandi, atque ob hoc, ſubleſtæ Fidei Catechiſtam, rectarúmque Viarum Domini Barjeſuiticum Perverſorem, ubi inciderit nobis, piè corrigendi, Sed omnino non eſt, controverſiarum copias omnes conſcribendi, nedum Centones conficiendi ex aliorum rhapſodiis.

7. Quod ipſe verò, nè nihil dicere videatur, intor-

quet, *Eam Justificandi rationem*, (putà per fidem in Deum; Quantò minùs igitur, per in Christum?) *in fœdere per Mosen dato non fuisse comprehensam, verùm ab ipsa Dei gratia merè pependisse*, Cat. Rac. pag. 271, Ratio & falsa, & merè futilis est, atque non uno modo Paralogistica. Primò enim, ipsa in Christum Fides, licèt totidem Syllabis imperata in Fœdere Mosaico non legebatur, totidem tamen Cæremoniis effigiata, Typísque, quasi literis Majusculis, exarata erat, ibíque clarè extitisse effatum illud Pauli abunde probat, cùm adserat, *Legem Mosis Padagogum ipsis fuisse ad Christum*, Gal. 3. 24. *Padagogum* autem? Atque etiam *ad Christum?* Pudeat igitur pro Catechista se obtrudentem, non meminisse, Legem reverâ Scholam Catechizationis Pueritiæ eorum extitisse, & quantum per ætatem eam capere poterant, de Christo docuisse eos, paulatímque instruxisse, Ut possent Figuras eas omnes per fidem ad unicum de Messia suo mysterium applicare. Quo ore igitur potuit Polonus (nisi quòd necesse ei indè à principio erat depuduisse;) stolidum illud adsumentum inducere, (*unde illorum Fides fidem in Christo non includebat*, Cat. Rac. pag. 271.) ínque margine suo pompaticam istius ad Galatas Loci adnotationem adjicere? Veruntamen, quò nè perplueret, & altero absurdiore hoc confestim pertegit, *Atque ad eum modum, Illi non propter fidem in Dei Filium, sed in ipsum Deum, sunt justificati*, Cat. Rac. pag. 272. Sed infida mentis insanæ commenta ista sunt, & gratìs nimiùm ab eo, fruströque producta, nisi quòd nôrit, vervecibus suis quidlibet in Argumenti speciem aliquam compactum, pro valido Argumento fore. Christiano autem nemini, nasum Hæretico hoc mucco purgatum habenti, non subolet, Senem illum Symeonem, tum cùm Christo in ulnas suas adsumto, *Nunc Dimittis* suum sic accineret, *Quia oculi mei viderunt Salutare Tuum*, Luc. 2. 29, ab ipso Patriarcha Jacobo, (Moriente tum, atque aliam rem maximam agente,

agente, Ut Filiis enim ſuis ultimum Vale diceret; Sed, ex mente ſua in Chriſtum præcipuis modis defixa, Divinam illam deſubitò Parentheſin ibi faciente,) mutua accepiſſe verba ſua: Ità nimirum & ille tum, *Salutare tuum expectavi, Domine*, Gen. 49. 18. Quem enim in oculis, ulníſque Symeon nunc habebat, habebat olim in animo, votóque Jacobus, fideíque ſuæ oculo in Chriſtum intentus erat. Quòd ſi quæratur, Unde Veteribus illis ſua Fides? Reſpondemus, Ex primævo eo fœdere, quod in Sanctorum ſuorum cordibus Deus à principio inſcripſerat, Meſſiæ venientis Religione omnes tenebantur; eáque propter nihil opus erat, in fœdere per Moſem (non niſi poſt termillenos ferè annos) dato, aliter quàm per Figuras illas mentionem ejuſdem iterari.

8. Intergerinum igitur duobus hiis Corollariis ſuis quòd & hoc Catechiſta ibidem fecerit, *eóque Apoſtolus ait, Fidem veniſſe per Euangelium*, Cat. Rac. pag. 271, quocunque conſilio iſtud, aut è Loco Apoſtoli quocunque huc interruſerit, craſſiſſima fraus eſt. Veniſſe enim fidem per Euangelium, cùm ſupponat Barjeſuita, ità hoc accipi vult, acſi Apoſtolus alicubi, (ſed ubi? dicat:) dixerit, Nullam fuiſſe in Chriſtum fidem, ante promulgatum Euangelium. In Loco autem iſto ad Galatas, cùm Paulus dixerit, *priùs quàm veniret fides*, Gal. 3. 23, & dein, *Ubi venit fides*, ver. 25, intelligendus eſt, non ſimpliciter, aut de Actu ſolùm aliquo fidei in Chriſtum loqui, ſed ut conjuncta erat cum conditione ea Objecti, ſenſúſque Apoſtoli eſt, Poſt plenitudinem Temporis, (quam de induſtria notârat, ver. 3.) id eſt, poſtquam expletum erat Myſterium Adventûs Meſſiæ, Chriſtúſque in Perſona ſua, Carne noſtrâ, exhibitus mundo fuerat, credi ab omnibus tum cœpit in Eum, Qui jam venerat. Hóccine verò impediet, Quin & ante Adventum ejus in Carne, Myſterióque τῆς οἰκονομίας nondum perfectè tranſacto, credi

di à nonnullis poterat in Eum, Qui pòst venturus erat? Mala igitur hæc fides Catechistæ, dolúsque nequissimus est, quòd hanc Euangelii mentionem huc intruserit. Monitum enim modò est, Ut post Christum natum quidem, sed totos Triginta annos ante Promulgationem Euangelii, Sanctus ille Senex Fidem suam De Salutari Domini testatam fecerit, Luc. 2. 30. Addimúsque jam Ut & Anno toto ante Symeonem, idem ab ipsa B. Virgine factum sit De Servatore suo, Luc. 1. 47. Unde enatus est Macarismus ille Elizabethæ ad Matrem Domini sui, ver. 43, Beatam prædicavit eam, non Quia conceperat, sed μακαρία ἡ πιστεύσασα, ver. 45, Quia crediderat.

9. Jámque tandem desinenda est Verborum Petri, à quibus orsi sumus, discussio, nisi Duo forsitan supersint, quæ priusquam abeamus hinc, non pigebit adsuere. Primum est, ut (pro more Nostro) exactam Tmematii hujus Interpretationem Nobismet ipsis adornemus. Ea autem hæc, si placet, erit, And there is not by any other means any Salvation: For neither is there another Name under heaven, which hath bin given among Men, whereby we must be saved. Alterum est, nè non observata abeat, Ut in eadem hac sententia, ad eosdem Auditores, Petrus idem Pronomen Demonstrativum ὗτος semel, iterúmque usurpaverit, sine aliqua Distinctionis mentione, sed cum infinita tamen Personarum differentia: e.g. ἐν τούτῳ ὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιὴς, ver. 10, & dein proximè hiis, ὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν ver. 11. Pertinet autem ista Consyderatio ad Grammaticam, non Puerilem, & Communem, sed Virorum, & Rationalem, per quam ex ipso vultu, gestúque Petri tum dicentis facile est nunc Criticen instituere, atque ità hæc discernere, Ut prior ὗτος feratur ad Claudum, proximè stantem, quem ille digito monstrabat, oculóque; Sed posterior οὗτος, ad longè remotiorem, priùs tamen nominatum à

Se

Se Christum Dominum sub ὁν τέτῳ, Quod à Nostris verti ex arte debebat, By this Jesus doth this man stand before you whole. This is the Stone, &c.

Sect. LXXXII.

1. Semen Abrahæ, & Filii Abrahæ, *ut differant. Per Articulum sensus distinguitur. Filii Parentum moraliter maximè sumus. Argumentum à Non Scripto.*
2. *Advenientes ex Deo Abrahamus quantâ Observatione acceperit. Christi Magnanimitas. Homicidii Crimen. Morum imitatio est, qua facit verè filios.*

Domini objurgationem Judæi si non refellere, frangere se tamen existimabant, reponentes, *Esse Se Semen Abrahæ*, Joan. 8. 33. Accipit autem Responsum eorum Christus, sed unà excipit, atque nihil valere significat, *Scio, quòd Semen Abrahæ estis, Sed quæritis me interficere*, ver. 37. Nam hoc, ἀλλὰ ζητᾶτε, perseverà Exceptio, & Ad oppositum valdè est, quâ distinctionem in eos Dominus intorquet, gloriationi suæ de Abrahamo nimis inimicam: Infert enim, Nihil eos ex Abrahamo lucrari, quòd σπέρμα Ἀβραὰμ audiant, nisi & τέκνα τῦ Ἀβραὰμ esse Se probaverint, ver. 39. Notandum igitur ducimus, Ex alia ratione nulla esse, quàm ad Emphasin hanc innuendam, perurgendámque, quòd Articulus iste jam bis præponatur Nomini Patriarchæ, Qui ubique, (Ut plurimùm; & vel Decies in isto Colloquio) omittitur. Eundem autem in finem, & in ἄρα τῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστὲ, Gal. 3. 29, Articulum additum esse,

eſſe, Obſervatione noſtrâ dignum eſt, Articulo ipſo indicante *Semen Abrahæ*, ibi quidem referri ad Credentium conditionem, Verùm abſit Articulus, atque *Semen Abrahæ* nuſquam occurrit, quin idipſum denotet, quod Natura Humana in populo Judaico. In fumum igitur abire jubemus Barjeſuitarum cavillum, Cat. Rac. pag. 96, ex Loco hoc ad Galatas contrarium doloſè prætendentium, negantiúmque illud ad Hebræos, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται, oportere ad Humanam Naturam referri, déque ea accipi, Haut ferentium ergò, ut de Natura ea à Chriſto ſuſcepta Apoſtolus ibi Loci loqui exiſtimetur, Heb. 2. 16. Iſtud autem ex eo ut non ſequatur, vel Articulus ipſe obicem ponit, Cui amovendo non erit tota Socinitas: Atque hoc in tranſitu nunc adnotâſſe, ſatis erit, De quo alibi fuſiùs diximus. Redimus autem ad dictum Domini quod laudavimus, illiúſque ſenſum eſſe ſtatuimus, Stemmata nil facere, Genúſque & Proavos nobis non ſufficere, niſi & Facta eorum referamus, ex quibus gloriamur Naturam trahere, Filiíque Moraliter ſimus oportet, & Virtutum ejus hæredes, quem Parentem nobis faſtuosè arrogamus. Concluſione autem hâc à Se fixâ, redit Dominus indè ad Exceptionem ſuam, urgétque Judæos, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἄν. Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι. Καὶ τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν, ver. 40. At Quæ, obteſtamur, eſt iſta Conſequentia? Totiúſne Argumenti vim fitam eſſe ferimus in Negativo, Quia non factum eſt? Quomodo autem & hoc conſtabit? Aliunde quidem non poteſt, niſi Quia à Moſe ſcriptum non eſt. Argumentum autem à Non Scripto, Quis tulerit? Longè tamen abſit, ut Argumento huic Chriſti inartificiale quicquam ſubeſſe ſuſpicemur. Quin & Judæi naſo non carebant, à quibus impunè, ſi hâc in parte peccaſſet, neutiquam tuliſſet. Satis verò iis ſuboluit, Quid hoc Rei erat, miſeréque ſenſerunt, quàm ad vivum ſecabat eos. Cùm enim addiderit, *Quæritis Me interficere, Hominem,*

Hominem, Qui Veritatem vobis protocutus sum, quam audivi à Deo, retrò eos, rectâque ad Mosen duxit, Ut in eo viderent, non, Quid non est Scriptum, Factúmque, Sed quid scriptum ibi sit, ab Abrahamo factum esse erga Homines Dei, Divinitus ad eum accedentes, Veritatis beatos ex Deo Nuntios.

2. Hujus verò Rei Exempla Duo peregregia habere Se nôrant in Historia Abrahami. Primum erat, Quando Melchisedecus ei obviàm venit. Abrahamus enim, intellecto, Ipsum ex Deo accedere, (*Erat enim Sacerdos Dei Altissimi*, Gen. 14. 18.) jam Ipse Quatuor Magnorum Regum Triumphator, Regulo ei mirè submisit Se, & Propheta ipse Benedictionem tamen ab Isto accepit, Decimásque Ei persolvit ex omnibus spoliis, Heb. 7. 4. Alterum erat, Cùm apparuit ei Dominus ad Quercus Mamre, Gen. 18. 1. Humanam enim formam indutus, sed perauguſtam, atque Divinæ proximam, aliorúmque Duorum Clientelâ stipatus, accessit ad eum. Cucurrit igitur Abrahamus in occursum, proné que veneratus novum Hospitem, humillimâ prece exoravit, Ut pedes Ei, Suísque lavare posset, & apparare, quod ederent, ver. 4. Neque famulorum suorum quenquam, (aut Uxorem quidem) obsequii hujus Honore dignatus est, sed stetit ad Mensam, quam ipse straverat, instruxerátque iis, Princeps iste, & suoipsius Ministerio ipsis inserviit, ver. 6. Non poterant igitur Judæi non in mentem nunc revocare, Quæ Abrahamus subinde fecerit, vel Religionis suæ causâ, cùm quisquam ad eum ex Deo accesserit. Ea autem recensere quòd Christus nunc noluerit, Sapientiæ Ejus, Magnorúmque animorum indicio erat, nè videretur ingratissimis hiis Mortalium egere, aut gratis emendicare ab iis, quod tamen Suum erat. Urit interea eò acriùs eos, urgétque vehementiùs, quòd præteritis nunc omnibus, quæ ex Abrahami exemplo, si genuini Filii ejus erant, debebantur, Officiis, Horrendum duntaxat Scelus, & cujus conscii sibi, nè Servi quidem, minimè

minimè omnium Filii, haberi debebant, expreſsè iis objicit, *Quærebant eum interficere*; à quo exemplo Abrahamus, quem crepant, longiſſimè aberat, Nihil Ille in ſvita tale unquam admiſerat, Nullis in orbe conditionibus nefas tantum admiſſurus erat, Et hii tamen Genus ſuum jactitabunt ex Abrahamo? Pollucibilis igitur jam hæc Conſequentia eſt, & cum arte ſumma intexitur; Parem enim Judæi jam cum Abrahamo, imò, longè beatiorem, ex acceſſu Chriſti, occaſionem nacti, Faciunt, quod Abrahamus non fecit? Quod Abrahamus fecit, non faciunt? Rectè igitur, fortitérque ſequitur Concluſio, Ergò Abrahami Filii non ſunt, Diaboli ſunt Filii, ver. 44. Animus enim cujuſque cùm is ſit Quiſque, Morum imitatio eſt, quæ ſola facit verè Filios. Quâ in re & Petrum pòſt audimus Hero ſuo concinentem, in Sua ad alterum Sexum Parænesi: Licèt enim nôrat Gentis ſuæ fœminas vulgò nuncupatas eſſe Abrahami Filias, propter ſolum ſanguinem, Luc. 13. 16, Eſſe tamen eas Saræ Filias non agnoſcit, niſi ex Pietate ejus, Fidéque, 1 Pet. 3. 6.

Sect. LXXXIII.

1. *Baptiſmus eſt Diluvii Antitypum, ex Pacto; Quod primum erat inter Deum, Hominémque. Pactum Dei cum Pacti incapacibus, Rationiſque expertibus. Quantò minùs valet hæc Exceptio contra Pædobaptiſmum?*
2. *Barjeſuita, cur Antibaptiſta ſint. Doloſè arguunt, Regnum Dei non conſiſtere in Externis Ritibus.*
3. *Qui Chriſto accedunt, unde venerint cunque, baptizari debent. Oſtium hoc ad Chriſtum eſt.*
4. *Judæi Cultum Legis diu obſervabant, poſtquam Chriſtiani*

ſtiani erant. In Tartaria Quid facturi ſunt Barjeſuitæ cum Proſelytis.

NOam cum Suis Liberationem ab aquis Diluvii repetiſſe, Apoſtolum novimus pro Typo habere, cujus Antitypum eſſe ait, Salutem, quam nunc Fideles ex aquis Baptiſmi conſequuntur per Reſurrectionem Jeſu Chriſti, 1 Pet. 3. 22. Per hoc autem, quod ibidem annexuit de Baptiſmo, eſſe σωτηρίως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεὸν, manifeſtum eſt, Eum Typicam hanc atque Antitypicam rationem collocare, non in Liberatione ſolùm ex aquis, ſed & in Pacto quoque eo, quod ſtatim ab aquis Deus per Noam cum univerſo Orbe iniit, Gen. 9. 10. Et Pactum quidem illud, Pactorum omnium, Deum inter, Hominémque, primum fuiſſe, (Quicquid in ſpeciem Pacti, neque Unius quidem, cum Adamo icti, à Theologis, per piam Accommodationem, excogitatum eſt:) facilè colligitur ex hoc, quòd nè vocabulum iſtud ברית uſquam in V. T. reperiatur, ante cœptam iſtam Pactionem à Diluvio, Excepto ſolùm Gen. 6. 18, Ubi, per viam Promiſſi, Deus ingreſſuris in Arcam prænuntiat, Se Pactum aliquod cum iis initurum eſſe, Adeóque quod tam miſericorditer pollicitus iis in introitu eſt, quammox in exitu fideliter præſtitit. Eſt autem in iſtoc fœdere cum Noa nonnihil à Moſe ἅπαξ non ſemel adnotatum, quod in inſtituta hac jam per Petrum Baptiſmi Comparatione cum eo fœdere, haut levis momenti æſtimari oportet, ſi probè penſitetur. Quorſum enim eſt, quòd Deus profiteatur, Paciſci Se, non cum Noa, & Liberis ejus ſolùm, ſed pariter cum omni Anima Vivente? ver. 9, cum Volucribus, & Jumentis, & cunctis pecudibus terræ, ver. 10, ídque repetitum det ter & ampliùs, De Suo cum Illis, & cum toto Animantium Genere jam inſtituto Fœdere? Quid? Paciſcitúrne Deus ipſe cum Pacti incapacibus? Tam immemor Sui, aut prodigus factus, (nè dicam, à mente

te alienus,) Ut disertè agnoscat Fœdus suum ici à Se, non solùm cum Semine Filiorum Noæ, (Cujus pars aliqua in Uxorum suarum uteris foveri tum, propter Benedictionis illius repetitionem, *Crescite, & multiplicamini*, Gen. 8. 17, existimanda est;) Sed & cum Animantibus cæteris, intellectum nullum, nè in Potentia quidem, unquam habentibus, atque ab omni Rationis usu, aut Consentiendi facultate, æternùm exulantibus?

2. Quàm frivola igitur, nimísque captiosa est hæc Exceptio (vel Deo ipso nunc Judice,) contra perpetuum usum Sacrosanctæ Ecclesiæ, Fœdus Christi in Pædobaptismo cum Infantibus icentis, Eò quòd Neophyti isti ignorent, Quid rerum tum agatur, neque per Seipsos inpræsentiarum possint Credere, Spondere, Stipulari, Adsentire? At poterunt tamen, σὺν Θεῷ, post annos aliquot, ínque suamet Persona Quisque, Pacti hujus Divini participes per Ratihabitionem suam, cùm creverint, Se tum facient. Interea autem temporis hoc ab Aliis, atque ab Ecclesia, Christi Sponsa, iis, & pro iis præstatur, multò majore cum Consequentia, Rationíque convenientiùs, quàm præstari Animalibus cæteris à Noa poterat, Pactum incolumitatis ab altero Diluvio; Et ista tamen Dei liberalis Professio est, per ipsum Noam cum animantibus omnibus Pactum suum hâc in parte statui. Nihil igitur dubito adserere, Solidam aliam rationem adsignari non posse ab alteris istis Herodibus, Secundis in Orbe Infanticidis, cur Christo sic ampliare placuerit, Phrasíque eâ uti, Euangelium suum, cujus capax solummodo Humanum Genus est, adnuntiari Se velle *Omni Creaturæ*, Mar. 16. 15, Nisi ex hoc respectu, quòd innuere unà volebat, etiam & Infantibus Fidelium, postulantium Suis Baptismum, Sacramentum Baptismi, Qui Janua ad fœdus cum Christo est, pro jure Regenerationis in Ecclesia Christi, impertiendum esse; Utcunque enim Parvuli ab Animalibus ipsis, quæ Bruta prorsus sunt, quoad Actum omnem adsentiendi, usúmque

que Rationis, aut Fidei, eâ tum ætate, videantur nihil differre, Rationales tamen Creaturæ ex natura cùm sint, (facultatem eam postmodum exeruræ. inq; Sancta Confirmatione, Fœderis istius jura omnia sibi vendicaturæ, adsumturæ in se Officia,) cadunt sub hoc Mandato Christi, Euangelium suum annuntiandum esse *Omni Creaturæ*, Rationali scilicet Omni, exceptâ nemine.

3. Quantò minùs igitur ferendi in Ecclesiæ gremio sunt, Ementitores Christiani Nominis, prænobiles Barjesuitæ nostri, Quos Antipædobaptisticæ huic dementiæ haut alio intuitu Patrocinium adferre videmus, Cat. Rac. pag. 196, quàm ut Hæresi suæ Antibaptisticæ viam magis præstruant, ipsúmque Sacramentum Christi, (quod per Scomma, summóque cum fastidio, nihil aliud quàm *Baptismum aquæ* vocitare amant,) cavillis suis possint è liminibus Ecclesiæ prorsus exterminare? Anguntur enim malesani, diràque invidiâ rumpuntur, tam ineluctabile argumentum Divinæ in Christo Naturæ in usu quotidiano Sacramenti hujus celebrari, & Quot sunt capita nascentium in Catholica Ecclesia, tot etiam Sanctissimæ Trinitatis, (Quam ipsi oderunt, arcéntque,) Repetitiones, *In Nomine Patris, & Filii, & SSpiritûs*, indies fieri. Sed tecto tamen, altúmque dissimulato hoc ulcere suo, quod unicè prætendunt perpissimi Nebulones, illud est, *Non consistere Regnum Dei in externis hujusmodi ritibus, sed in Justitia, Pace, & Gaudio in Spiritu Sancto.* Atque istud quidem Nos nolumus non agnoscere ab Apostolo verissimè dictum esse, Rom. 14 17, (paritérque observare, ut Catechistæ, nè suo indicio periret, haut placuerit Locum hunc in Margine suo, ut solet, notare;) de communi Ciborum, Potuúmque usu, aut abstinentia: Sed tamen monemus, à Sophista nunc, Barjesuitico more, veréque suo, distorqueri; atque ad Specialem hunc Ritum Baptismi, quem Christus, à Seipso *primùs* institutum, ad Ecclesiæ suæ praxin usque in finem Mundi præscripserat, eliminandum ex Ecclesia,

Eccleſiæ, peſſimâ fide per fraudem applicari. Nè hilum interea Bonis hiis Viris curantibus, quantum immane in hoc peccetur ab ipſis, contra Juſtitiam, Quæ à Chriſtianis omnibus obſervationi Legis Chriſti inprimis debetur; & contra Pacem, Quam in univerſæ Eccleſiæ opprobrium ipſi violant, perfringúntque; & denique contra Gaudium in SSpiritu, Quod è Donis Dei Spiritualibus ferè primarium, non niſi è perfecta Charitate, hoc eſt, è Juſtitia noſtra erga Deum, Paceque vera cum Proximis, naſcitur.

4. Sed ſic ſunt Racoviani iſti Hiſtriones; Habeant modò, quod prætextui, quàm futili cunque, iis ſit, & quo ſtolidi ſui Socinuli poſſint per paralogiſmum ab ipſis μυκτηρίζειν, ſatis, ſupérque eſt. Iſtud igitur in hac quæſtione vaferrimum Caput ante omnia præmittendum duxit, *Nihil Se aliud ſentire de Baptiſmo aquæ, quàm quod ſit Exterior Ritus, quo homines vel è Judaiſmo, vel è Gentiliſmo ad Religionem Chriſtianam accedentes, profitebantur Se Chriſtum pro ſuo Domino agnoſcere*, Cat. Rac. pag. 195. Hóccine verò verum non eſt? Bonâ fide, eſt veriſſimum. Sed per artificium Barjeſuitæ tamen, ſubtiliſſimâ fide nunc præſtructum eſt, ut inſtillare ex eo poſſit, dolóque ſuo ſtatuminare, quod eſt falſiſſimum. Nam ſi Baptiſmus, eâ duntaxat de Cauſſa, Soliſque iis, (In hoc enim conſiſtit puerilis hæc Captio) qui è Judaiſmo, vel Gentiliſmo accedunt ad Chriſtum, præſcriptus fuerit, Liceret ei adſumere, Quorſum igitur, nunc dierum, ab intra Eccleſiam natis, ubi neque Judæorum quicquam, neque Gentilium eſſe creditur, hoc quod nulli uſui eſt, in uſu quotidiano foret? Verùm Argutatorculo huic uno verbo reſpondebitur, (memini enim Quæſtionem hanc priùs à Me excuſſam fuiſſe:) In Acceſſione ad Chriſtum, haut quicquam, Unde veniant homines, reſpici, ſed tantum, Quò. Accedúntne ad fidem Chriſti? Undecunque igitur accedatur, ſive è Judaiſmo, ſive è Gentiliſmo, ſive è Barjeſuitiſmo, Imò,

Imò, (Nè Exoticis istis recensendis immoremur;) si ex ipsis Christianorum plagis accessio hæc fiat, Quia tamen Admittendorum ad Se Provincia delegata à Christo est, non Parentibus, ex quibus nasci possint Christiani, seu Apostolis suis, à quibus fieri Christiani, Baptismúsque ad Introitum pro Ostio solùm datus est, sciant jam ex me, (imò ex ipso Christo audiant) Latronibus, Furibúsque inscribendam esse omnem, quæ non per Ostium hoc habetur, intromissionem, Joan. 10. 1. E Judaismo autem quòd accessum olim fuisse à Baptizatis aiat, Quid hoc ad rem præsentem, Cùm Iotio ea non fiebat in Signum, quòd à Judaismo discessum fuerit? Per aliquot enim Lustra post acceptum Euangelium, Qui ex ea Gente ad fidem Christi accesserant, perdurabant etiam in Cultu Mosaico, plurimæque Myriades, vel in ultimo Pauli itinere Hierosolymitano, erant, Qui Nomen Christo dederant, & Legis tamen omnes zelotæ erant, Act. 21. 20. Nihil igitur per Baptismum suum signabatur iis, quantum ad Terminum Ex quo, Unde venerant. E Gentilismo autem quoniam addidit, Rogandi oppidò sunt, Quia Poloniæ Regnum & Magnum Ducatum Lituaniæ, Transylvaniam etiam, alláque in Partibus illis Provincias pervaserunt, Ut promovere porrò velint, Seséque, ad Unum Omnes cum pulvisculo, in intimam Tartariam, ádque Sinenses penetrare, Quò monstrare nobis possint, An ex eo Ethnicismo quenquam ad Barjesuiticam Christianitatem pertrahere valeant; Et siquos lucrifecerint, Quâ Baptismi formulâ? An imperatâ per Christum, *In nomine Patris, & Filii, & SSpiritûs?* An aliquâ Barjesuiticè correctâ, usuri ibi sint, in eorum Admissione?

Sect. LXXXIV.

1. Πῶς δ' ἂν *solet Absolutè poni. Nathanael, Quis fuerit. Messia Inventio. Judæi Galilæam spernebant, Galilæi Nazarethum.*

2. Funiculis Adam trahi, *eſt, Humano More. Nathanael ut perductus ad fidem Chriſti ſit.*

3. *Fides Meſſiæ omnibus communis. Apertio Cœlorum* κατ' ἐξοχὴν *dicta eſt. Eccſtatica tales viſiones. Stephanus Realem habebat, ſed Spiritualem ſolùm viſionem.*

4. *Angelorum Obſequia Meſſiæ. Adſcenſio & Deſcenſio Angelorum, Quid.* ἐπὶ *cum quarto Caſu ſæpe eſt,* Ad. Ἀναβαίνειν ἐπὶ, *è loco inferiore eſt.*

5. Ἔφοδον *ſubaudit, ſæpe* χρόνον, *ſæpe &* λόγον· ἐπὶ *igitur ſæpe eſt* αἰτιολογικόν. *Angeli cum Chriſto in terris ſemper aderant; Sed à Diſcipulis videbantur ſolùm ex effectibus.*

6. *Ubi Chriſtus primùm dicitur,* Filius Dei, *ubi &* Filius Hominis. *A Se ſolo an ſic dictus fuerit. Unio Hypoſtatica ut à Chriſto firmatur, à Barleſuitis oppugnetur.*

7. *Probatio Unionis Naturarum in Chriſto. De elogiis illis,* Tu es Petrus. Tibi dabo claves. *Nathanaeli debebantur, antequam Petro.*

DOminus Nathanaeli reſpondet, *Quia dixi Tibi, Vidi te ſub ficu, credis,* Joan. 1. 51. Jam hæc ut fiant Interrogatio, nihil eſt opus: Neque enim in planè conſimili dicto Interrogatio eſt, Ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας, Joan. 20. 29. At non ineptè interrogari nunc poteſt, Quid eum Dominus dicebat Credere? Erat autem, quod Credendorum omnium, (atque eâ præſertim ætate,) Caput & Summa erat, Regem Iſraelis, id eſt, Meſſiam veniſſe, atque Jeſum Eum eſſe, ipſum Dei Filium. Iſta enim Nathanaelis Profeſſio fuerat, ver. 50. De more autem Sacri Eloquii eſſe, Verbum Πιστεύειν Abſolutè hâc in re ponere, vidimus in eo, proximè jam laudato ad Thomam dicto, Similitérque ſe habebat in Elizabethæ ad B. Virginem, Μακαρία ἡ πιστεύσασα, Luc. 1. 45. (Maluit enim, Beatam, quæ Crediderat, quàm Quæ Conceperat, dicere,)

&

& in Philippi quoque ad Eunuchum, baptizari se postulantem, Εἰ πιστεύεις, ἔξεστι, Act. 8. 37. Sunt & hujus farinæ alia. Nathanael autem hic, quis fuerit, & An in XII Viralem Ordinem adscitus pòst à Christo, (Cui opinioni perlibenter accederem, siquam ejus è Sacris Literis possem eruere Authoritatem;) & An idem, Qui Bartholomæus à cæteris Euangelistis nuncupatur, habendus sit, Doctorum Disputationibus per me nunc relinquitur. Quisquis erat, mentionem hanc sub nomenclatura Nathanaelis à Joanne solo consecutus est, eámque satis infrequentem, (nam Bis tantùm in eo occurrit,) sed apprimè tamen notabilem utramque, tum ab ipso Tempore, tum à Sociis unà nominatis. Tempus Primum est, hoc ipso in Vestibulo Historiæ Christi, habétque heic Mentionis suæ Collegas Apostolos, directè quidem Philippum, ex consequente verò Andream etiam & Petrum. Alterum Tempus est, in clausula Euangelii, postquam Christus à Resurrectione conspiciendum Se Suis, non semel, dederat, atque tum proximè post Petrum, & Thomam recensetur Nathanael, & post eum, (Quæ Johannis admiranda, semper de Se loquentis, Humilitas, Modestiáque erat!) Zebedæi Filii, & Discipulorum Domini sine nominibus Duo alii, accensentur, Joan. 21. 2. Monitus autem Hic à Philippo, Messiam inventum esse à Se, (Ab Ipso tamen, non dicit, sed Ab Ipsis, ἐυρήκαμεν, ver. 46, intelligítque Andream & Simonem, Quos, non aliâ de ratione ibi interseritur, Ex eadem Urbecula cum Philippo oriundos esse, ver. 45,) turbabatur aliquantulùm ex hoc, quòd Nazarethæ pariter facta erat mentio. Et cur? Quia eodem præjudicio, quo Judæi contra Galilæam universam abrepti erant, Joan. 7. 52, etiam & Galilæi ipsi, (Nathanael autem Canensis erat,) laborabant adversùs Nazaretham, Nequire eam cujusvis Boni, Joan. 1. 47, nedum Summi, Parentem esse. Sed tamen, propter ea, quæ ei à Philippo, partim è Suiipsius Vocatione, partim etiam ex relatione Petri, & Andreæ, atque ex ipso Baptista, ver. 41, narrabantur De Jesu, pio zelo percitus,

(Benigniſſimo Jeſu inprimis ſic adſpirante,) Scrupulum omnem ponit, & Philippum ſibi perductorem facit ad Dominum.

2. Jámq; ſingulare hoc tum Providentiæ, tum Bonitatis Divinæ ſpecimen ſpecitur. Dominus enim Nathanaelem ſatis jam nôrat, Suúmque sibi, antequam veniret, ſed hoc modo attrahendum ad Se, fecerat. Quoniam verò ſtatuerat etiam, Ipſe jam Homo factus, in funiculis Hominis, & vinculis Amoris, Hoſ. 11. 4, hoc eſt, Humano more, eum uſque trahere, (Aliter autem cum eruditis, & literas edoctis, aliter cum rudioribus, atque ſcientiæ expertibus, agendum eſſe, optimè ſciret,) Hem, Ut, præter quàm ſperare Nathanael poterat, incipit ipſe Chriſtus, eáque de nunquam viſo ſponte ſuâ profatur, ver. 48, ex quibus ille ſe Chriſto, quem nunquam viderat, notiorem multò, quàm ſibi eſſe, perſpicit! Perculit igitur virum cordatum hujus Rei admiratio, cœpítque ſecum cogitare, vel iſtud Eum pluſquam Hominem ſonare; Quò certiorem tamen ſe porrò faciat, interrogat Eum, *Unde me cognoſcis?* ver. 49, Chriſtúſque in inſtituto pergens, illico novis admirandi argumentis hominem ità ſubigit ſibi; (Significat enim, Nôſſe Se, Ubi ſub arbore modò (ſub ficu) ſederat: Nôſſe etiam, Ut & indè, (Quod inter ipſos tamen, ſemotis arbitris, factum eſſe Nathanael ſciebat;) evocatus à Philippo fuerat:) Ut Divinâ hâc Arte illico eum impulerit ad Fidei ſuæ Profeſſionem, *Domine, Tu es Filius Dei; Tu es Rex Iſraelis*, ver. 50: Cùm alia tamen hæc à Chriſto dicta non erant, quàm quibus paria olim Prophetæ interdum præſtiterant, neque indè Quiſquam eorum pro Filio Dei κατ' ἐξοχὴν, ſed tantùm pro Homine Dei, habitus fuerat. Chriſtus igitur, pro immenſa ſua benignitate, Ut Fidem hanc Homini, Pietatémque adaugere poſſit, ſic reponit ei, Bonum factum, quòd tam te præſtes ingenuum, & propter hæc credas! Confide igitur porrò, Nam *Majora his videbis*, ver. 51. Ineptiiſſe igitur notandi ſunt, qui non μείζω legentes, ſed μεῖζον, in Latino V. reddiderunt, *Majus his*

hiis videbis; quasi Unum aliquid Singulare, quod ista superabit, promiserit ei Christus, Cùm Ille & Majora & Plura, (Muneris nimirum Sui; Verè Se Messiam esse;) Argumenta, Testimonia, Indicia pollicitus fuerit.

3. Sed alia tamen heic est, quantum ad Numeros, mutatio, ab ipso Joanne, atque à Christo facta, quam non perpendere est nefas. Nam Christus, Qui ὄψει, *Tu videbis*, primò dicit, in proximè dictis subjungit, ὄψεσθε, *Vos videbitis*. Joannes etiam ait, Jesum dixisse Nathanaeli, καὶ λέγει αὐτῷ, quod Jesus tamen ibi tum ait, est, ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν. Quæ igitur est Ratio Numeros istos sic variandi? Ista est. An præter Philippum quispiam tum aderat, parùm refert: Ex parte enim Discipulorum, vel in Philippo Pluralis ista Locutio iis omnibus data est, non Nathanaelem solùm, sed omnes eos beandos esse cognitione earum rerum, quas deincipes percipere daretur, in Fidei suæ de Messia confirmationem: Ex parte etiam Nathanaelis, Ut ipse jam à principio moneatur, Publicam Rem hanc agi, Quicquid igitur à quoquam conspiceretur, cùm alios abesse contingeret, quod in hoc argumentum tenderet, (Qualia erant, Ea in quibus Petrus, Jacobus, atque Joannes cum Christo è Suis soli aderant, Restitutio Filiæ Jairi, Luc. 8. 51, Transfiguratio Ipsius in Monte, Matth. 17. 1, Agonia sua in Horto, Mar. 14. 33.) hujus generis singula, ubi audirentur ex præsentibus, pro conspectis haberi à cæteris (aberant licèt) debere, Fideique sibi suæ staturnina fieri. Speciatim verò, Duo nunc visum est Christo, conspicienda promittere, Apertionem Cœlorum, atque Transcursum Angelorum, ver. 52. Verùm, ánnon ex figurato loquendi genere duntaxat ista profecta sint, ínque Virtutis solùm Cœlestis significationem sic fint posita, haut facile est arbitratu. Cœlum enim quod attinet, findi illud, aperiri, aut discedere dici, dici magìs καὶ φύσιν solere, quàm re ipsâ præstari, optimâ ratione suadetur, Quia ubi primùm in N. T. dicitur hoc, non Absolutè sic dicitur, non Simpliciter, ἀνεῳγότες οἱ οὐρανοὶ, sed cum Adjecta Modificati-

one ſua, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγότας αὐτῷ τοὺς οὐρανούς, Matth. 3. 16. Hoc autem αὐτῷ deſignat, non Jeſum, ſed Baptiſtam, Ille ſic imaginatus eſt. (De Illo enim hoc neceſſariò, per trajectiunculam, exponi oportet, propter id quod ibidem ſubnectitur, εἶδεν ἐρχόμενον ἐπ' αὐτὸν, id eſt, Super Chriſtum venit, adſpiciente Baptiſtâ). Matthæus ſcilicet, Hebræorum ſuorum idiomati inſiſtens, ſubitam eam coruſcationem de Cœlo factam deſcribit, acſi Baptiſtæ creáſſet Cœlorum hiantium imaginationem; Veruntamen ipſe Baptiſta, Hiſtoriolam hanc fusè ſatis alibi profatus, nullam omnino facit Cœli aperturæ mentionem, Joan. 1. 32. Addatur huc, quòd & Petrũ occupaverat mentis ſuæ extaſis, cùm illi videbatur Cœlum aperiri, hoc eſt, Spectaculum illud imaginarium de Cœlo ei deſcendere, Act. 10. 11, Quæ & Ezechielis olim conditio erat, Ezec. 1. 1. Sed & Repræſentationem ejuſmodi, Veram quidem, atque Realem, verùm planè Spiritualem, factam eſſe Stephani (ſub Templi tecto tum in Synedrio ſtantis) menti, Fideique, non Corporeo obtutui, Act. 7. 56, argumento ſunt, tum Locus ipſe, unde Cœlum adſpici nequibat, (ſub Dio enim non erat, neque aliquod impluvium;) tum & cæterorum Fidelium, adſtantium ei, nihil tale videntium tamen, altum ſilentium.

4. Senſum igitur ſententiæ ſuæ licèt Chriſtus ad omnes ſuos pertinere volebat, Phraſeως tamen hujus *Cœli Aperiendi*, Figuram credendum eſt Nathanaeli, exercitato in Bonis Literis, potiſſimùm datam eſſe. Sed & in illa, Angelorum quoque, euntium, redeuntiúmque, eadem propemodum eſt Ratio. Sciebat enim Chriſtus, nè Nathanaeli quidem, nedum alteri cuivis minùs erudito, Præſentis Meſſiæ dari poſſe validius argumentum, quàm ſi viderent Angelos de Cœlo inſervire Ei, próque famulis & Miniſtris datos, (ut Hebr. 1. 6.) Ei certatim Obſequia ſua præſtare. Tanti enim ponderis videmus hoc ſemper fuiſſe apud Hebræos, ut in ea ad ipſos Epiſtola Primarium Argumentum De Meſſiæ Adventu indè ductum ſit, *Quantò excellentior Angelis Ipſe fuerit*, ver. 4. & Quibus

Officiis

Officiis profequendus ab iis erat, ver. 14. Quin & Verba hæc Chriſti, ut vulgò nunc exponuntur, difficultate ſuâ non carent. Quanquam enim agnoſcamus, propriiſſimè dici, *Deſcendiſſe Spiritum ſuper eum*, Mar. 1. 10. *In figura Columbæ deſcendiſſe, & manſiſſe ſuper eum*, Joan. 1. 33, Ergóne congruet & Angelos ſuper Meſſiam locare? Ut Illi etiam deſcendant ſupra Illum? Ut vehant igitur in Eo, quaſi in jumento ſuo, jumenta Ipſius? *Angelos enim ſuos facit Spiritus*, Heb. 1. 7, atque Ipſius eſt in eorum pennis volare, Pſal. 18. 10. Qui ibidem quoque dicitur, *Aſcendere ſuper Cherubin*. Sed quàm inſana eſt hæc perverſio, Angeli ut adſcendant ſuper Ipſum? Quàm miſera igitur Interpretum oſcitantia, poſt admiſſam hanc ἀκυρολογίαν, ejus ſanandæ cauſſâ, Figuram inclamare, atque ad ζύλλημψιν confugere? Imprimis verò in Tralatores Noſtros cudenda eſt hæc faba: Illi enim, cùm Lucas alibi dicat, Θεωρεῖ καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα ὡς περιστερὰν, Act. 10. 11, neque Latinum V. imitari auſi, atque ἐπ' αὐτὸν prorſus elidere, neque magnum illud Linteum, Animalibus onuſtum, in Petri cervices conjicere, rectè ibi verterunt, Deſcending unto him. Interdum enim ἐπὶ cum quarto Caſu poni ſolet pro εἰς, Atque indè etiam Ipſi καταβαίνειν ἐπὶ τὴν θάλασσαν, bene reddiderunt, Went down unto the Sea, Joan. 6. 16. Verùm neque Localis iſta Expoſitio locum heic habere poteſt, propter alterum illud Verbum ἀναβαίνειν, Quod non admittit Regimen hoc, niſi in iis Locutionibus, ubi Terminus à Quo rationem ſitûs Inferioris habet, & Terminus ad Quem, Superioris, Ut in ἀναβαίνειν ἐπὶ δῶμα, Luc. 5. 19. ἐπὶ συκομωρέαν, Luc. 19. 4. ἐπὶ τὴν χερσίαν, Act. 7. 23. Dei autem Angelos, reſpectu Filii Hominis, Situm inferiorem habere, Quis dixerit?

5. Quid igitur erit hoc? Enimverò Præpoſitionem hanc ἐπὶ habere interdum aliam ex Caſu iſto Quarto ſignificationem, facile probatu eſt, vel ex uſu Adverbii ἐφέσον, ad quod Græci Ubi puriſſimè loquuntur, ſubaudire ſolent, non ſolùm χρόνον, in quantum Temporis menſuram deſi-

gnari volunt, ut Matth. 9. 15. & 2 Pet. 1. 13. sed etiam λόγον, quatenus applicant ad rei rationem reddendam, ut Matt. 25. 40. & Rom. 11. 13. In significatu igitur ætiologico ito, confido & hoc, ὅτι ἐν ὑμῖν τῷ ἀνθρώπῳ, accipiendum esse, Cúmque huic finitimum sit, quod Cyrus apud Herodotum dicatur, ὅτι τῷ δυνατὸς εἴη παρ' Ἀμασιν πίμψας, id est, Ejus habendæ caussâ; Similitérque ἐφ' ἑωυτὸν ποιέεσθαι, & ἐπ' ἐξουσίαν, Græcè dici soleat, pro *Sua potestatis facere*, Ad hunc igitur sensum & huic innuendum, desydero in Typis Nostris punctum post καταβαίνοντας, atque ex eo intuitu Locum Nobis sic reddo, and the Angels of God Ascending and Descending, on the behalf of the Sonne of Man. Jam verò, Quoniam in transcursu hoc Angelorum dicendo, Christus primùm incepit ab Adscensione eorum, τῶν Ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας, atque secundo dein loco addat καταβαίνοντας, ex hoc ipso Ordine dictorum non ineptè colligitur, Christum, quâ Deus est, Qui Hominem sibi assumsit, semper secum in terris habuisse Multitudinem Angelorum, nunquam non intendentium Ei, atque imperata Ejus facientium, ex nutu, jussúque Ipsius, exeuntium, quò ei placebat, hoc est, ἀναβαίνοντες, & redeuntium, ubi Ille volebat, hoc est, καταβαίνοντες, & prorsus submittentium Se in Naturæ Ejus Humanæ obsequia. Oportere igitur & ex hoc exponi judico, quòd polliceatur Discipulis, Visuros ipsos esse Angelorum horum accessum, recessúmque: Non, quòd Angeli, quâ tales, in Discipulorum conspectum Se darent, Sed cùm inter Judæos recepta opinio erat, Angelos in quaque Re esse Divinæ Providentiæ Administros, Deúmque in V. T. quicquid fecerit, vel dixerit quidem, operâ Angelorum suorum ad ea semper usum esse, idem & à Christo fieri Discipuli nunc perspicerent ex Effectu ipso, & manifesto Eventu Rerum omnium, sicut Ipse mandabat, & Quando, & Ubi, sine mora gestarum, præter, suprâque Humanas Vires, & extra communem Naturæ nostræ ordinem; Per Angelos igitur.

6. Sed

6. Sed nec adhuc manum de hac tabula tollo, priusquam studiosos Lectores etiam de hoc, Notâ quidem primariâ, nisi fallor, digno, commonefecero, Primum esse tempus hoc in Historia N. T. utriusque hujus Appellationis, Primum, quo Jesus, *Filius Dei, & Rex Israelis*, hoc est, Messias, à quoquam indigetatur, ut ver. 50, Primum quoque quo à Se vocatur, *Filius Hominis*, ut v. 52. (A Se enim Solo, & ferè Centies, sed præterea à nemine dum ipse in terris ageret, eam Nomenclaturam retulit; Et de qua Ratione, abunde à Viris Doctis expositum est; Ipsi igitur adeantur: Postquam verò terras reliquerat, semel sic audiit, è Stephano, Act. 7. 50, & fortean è Joanne, Apoc. 1. 13.) Verùm quòd Ipsi placuerit, Utramque hanc Appellationem ità semper conjunctam esse, Ut audito ex Nathanaele jam titulo *Filii Dei*, statim ipse sibi subnexuerit titulum *Filii Hominis*, Mysterio grandi, Sanctóque non caret. Ut vel hinc observent, qui solidè, piéque sapiunt, quàm diversus ab ipso Christo abire nobis amaverit mirificus ille è Lituania Catechista, Sic ut eum Barjesû Filium, (Barjesum autem, Cujus?) facilè possint agnoscere. Christus enim, admissâ Divinæ suæ Naturæ (aliter enim, Nathanael nihil dixit;) significatione ex isto Titulo *Filii Dei*, Ut de Incarnatione quoque sua, & Adsumtione Humanæ Naturæ Sui rectè à principio instrui possint, (Competere enim sibi utramque, atque in Persona Sua pariter stare,) protinus subjungit significationem ejusdem ex titulo *Filii Hominis*. Christomastix iste contrà, Quasi jam Christo datus ipse Judex fuerit, certúsque ex Ore suo condemnare Eum, & quod in Eo ipse Deus conjunxit, vel ob hoc quòd conjunxerit, (Quia sine Socino dicitur, & Barjesuitarum ingratiis!) dissolodere, disjungere, dispertire, Sententiam tulit hanc, *Quia Christus Naturâ est Homo, hoc ipsum adimere Ei Naturam Divinam*, Cat. Rac. pag. 50. Fundamentum autem hujus Sententiæ in eo Se antè posuisse sperabat, *Repugnare enim non solùm Rationi sanæ*, sed & Divinis Literis, Ut Qui Naturâ *est Homo, Divinam Natu-*

ram

ram habeat, Cat. Rac. p. 48. ideóque non veritus est pòst diffinire, *Filium Hominis Naturâ Deum esse non posse*, Cat. Rac. p. 114. Quâ in Re Sermonem suum, perverso semper ordine, pro sua vafritie, instituere cavit, non enim, Quòd Divina Natura Humanam, sed Quasi Humana Divinam, ad se adsumserit.

7. Neque verò Theomachum hunc movet, quòd Christus illud De Naturarum Hypostatica Unione, Solitariè nunc, atque cum uno Nathanaele non transegerit, dum Dicto ejus, *De Filio Dei*, & hoc, *De Filio Hominis*, actutum subjunxerit, Sed & pòst, cùm Apostolis omnibus id agens, Ut illi Naturæ suæ Divinæ fidem exponerent, ipse tamen cum cautè præmiserit De Natura sua Humana, per factum Quæstioni suæ adsumentum, Cujus ratio nulla alia in communi sermone dari poterat. Abunde enim fuisset interrogare eos, *Quem me dicunt Homines esse?* Matth. 16. 13. Sed Quoniam Ipse prævidebat, Omnium nomine Petrum mox responsurum, *Tu es Christus, Filius Dei Viventis*, ver. 16. Quò prænonerentur igitur omnes indè, De Sanctissimo hoc conjunctæ utriusque Naturæ Mysterio, per antecessum eos sic interrogat, *Quem Me dicunt homines esse, Filium hominis?* Consimili denique exemplo, jam Mundo valedicturus, Quia Caiaphas in Synedrio nolebat non extorquere Responsum ab Eo, *An esset Christus Filius Dei?* Matth. 26. 63, Nolebat Ipse aliter reponere, quàm cum expresè interjectâ hâc mentione *Filii Hominis*, Nôrat utcunque Pontificem ex illo Responso intorsurum Ei Blasphemiæ Calumniam, ver. 65. Sic Ille in Dialogis suis omnibus, Naturas suas, cum Divina Humanam, cum Humana Divinam, semper intertexere amabat! Distortiones autem istas Catechisticas, omnésque Barjesuiticarum Perversionum strophas scio me alibi jampridem contudisse. Concludo igitur nunc; Sed cum ista tamen obiter etiam & Jesuitis, Vicinísque Nostris ex Ecclesia Pontificia cæteris monitiuncula, Nè se nimiùm in Italia ludos faciant propter argumentum è Galilæa sub-

ſubductum, Quòd cur in Antiochenæ Eccleſiæ, aut Babylonicæ, aut totius certè illius Orientalis Diſperſionis Privilegium, Gratiámque minùs, quàm in Romanæ, profluxerit à Chriſto, genuinam rationem Quis poteſt reddere? Nè Romæ igitur ſic cornua ſibi erigant, quòd ex eò Simonis Reſponſo, Dominus ei reposuerit, *Tu es Petrus, & ſuper iſtam petram ædificabo Eccleſiam meam*, Quòd promiſerit etiam, *Tibi dabo claves Cœlorum*, Matth. 16. 18. Nam ſi hæc in Sanctæ Profeſſionis à Petro tum omnium nomine factæ De Chriſto, Meſſia, mercedem conceſſa eſſe voluerint, pèdibus imus in eorum Sententiam: Verùm ſuccłamamus, Hem iis heic, è Primorum Diſcipulorum cœtu, Nathanaelem, Simonis in hoc mirabilem, τὸν ἐφ', Informatorem, (in eadem enim verba tam longè antevertentem,) totóque biennio, (Interſtitium dico inter Duo hæc Chriſti, Canam, Cæſareámque, kinera,) dum & Fides noſtra omnium in herba erat, ipſo Petro (abſit dicto invidia,) Petriorem.

Sect. LXXXV.

1. *Articulus Demonſtrativè poſitus. Id poſſumus, quod jure poſſumus. Ellipſis propriſſimè ſuppletur è præmiſſis. Ut Aaron erat Typus Chriſti.*

2. Καθίζεται, & Κάθηται, *in Pontificatu non differant. Sacerdotes N. T. non Succeſſores, ſed Subſtituti Chriſto habendi ſunt. Non Vocato, Nemini audendum hoc eſt.*

3. *Succeſſio Doctrinæ præſumitur è Succeſſione Ordinis. Barjeſuitæ cur Miſſionem averſentur. Ordinatio, & Miſſio cui ſint Bono Eccleſiæ.*

4. *Docere in Eccleſiis non facit Doctores, aut legitimos Miniſtros. Doctrinam ſuam cur Barjeſuitæ affectent pro Non Nova haberi. Antiquas quidem Hæreſes recolunt.*

5. *Sym-*

5. *Symbolum Apoſtolicum profitentur admittere, ſed in ſummam fraudem ſit. Semper licuit Eccleſia Chriſti conciſos illos Articulos exponere. Catechiſta ut ſumat,* Credo in SSpiritum.

6. *Barjeſuitiſmus eſt & Puritaniſmo, & Jeſuitiſmo longè Novior. Miſſionem cùm nullam habeant, habent pro Non Neceſſaria.*

7. *Doctrina, Antiqua ſit, an Nova, perpaucorum eſt judicare: An Doctores Veri ſint, (Miſſi enim,) ex facto pendet, & cuivis parere poteſt.*

8. *Non, in Doctrina ſua Chriſtus, ſed in Eccleſia ſua Confirmationem inſtituebat in Eccleſia Ordinationem, & Miſſionem.*

9. Epiſcopi, Doctores, Presbyteri, *ſunt Tituli è Sacra Vocatione & Ordinatione Eccleſiæ. Epiſtola ad Timotheum, Titúmque dabantur pro Regula Præpoſitis Eccleſia. Miſſio non pendet ex aliqua Doctrina conditione, ſed ex Authoritate Divina.*

10. *Apoſtolica Doctrina Nova non erat, licèt facta ſit à Chriſto Novi Fœderis Lex. Interrogationes ſine Negativo vehementiùs negant. Miſſio quàm ſit neceſſaria.*

11. *In Eccleſia nemo conſtituitur niſi à Poteſtatem habente ex Chriſto.* Conſtitui *eſt Vocari, Ordinari, Mitti, Gubernari. Barjeſuitæ ut Hypoſtolici ſint.*

12. *Aaron vocatus à Deo eſt, quia per Moſen, in eremo. Sed in Ægypto immediatè vocatus eſt.*

SUnt in illis verbis Apoſtoli nonnulla, an præterita hactenus à me, equidem non memini, ſed notatu non indigna, Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλ' ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ ὁ Ἀαρών, Heb. 5. 4. Unum eſt, Articulum τὴν Demonſtrativam Vim nunc habere, & valere τοῦτον, *Honorem* enim *hunc adſumere Sibi neminem*; Cujus Exempla è N. T. ſupra Viginti mihi in numerato habeo. Duplici autem hoc in loco Emphaſi gaudet; Una eſt Generalis, Nemo Sibi arrogat, ut Sacerdos fiat,

fiat, Altera Specialis, Nemo, Ut agmen hoc ducat, Primúſque omnium fiat in Sacerdotali Ordine. Ità enim hæc Comparatio inſtituitur ab Apoſtolo, Non inter ipſos Pontifices Utriuſque Teſtamenti in Claſſe ſua, ſed Aaronem inter, Pontificatûs Legalis Anteſignanum factum, Chriſtúmque, è Melchiſedeciano Ordine Ducem. Secundum eſt, ex uſu Verbi hujus λαμβάνει. Nam cùm aiat, *non adſumere*, facultas ſpectatur, non Naturalis, ſed Moralis, ſenſúſque eſt, *Non poſſe quenquam*; Id enim poſſumus, quod jure poſſumus; Non debere igitur. Ratio autem, Cur nemini liceat, eſt, Quia à Deo ſolo eſt, ſumi ex hominibus, & ſupra homines conſtitui, atq; ità Pontificem fieri, v. 1. Ait igitur, Neque ipſi Chriſto contigiſſe hoc, niſi ſumente Eum, & conſtituente Deo. Tertium eſt, Manifeſtam eſſe Ellipſin in ἀλλ' ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· Quia Caſus ille Primus unde regatur, nihil eſt. Suppleri quidem ſolet, (faciliùs, an feliciùs, non diſputo;) ab Expoſitoribus pro ſuo cujuſque ingenio, arbitrióque; Verùm cùm Conjunctio ἀλλὰ in iſtis Elliptícis Locutionibus, quibus gaudere quidem videtur, non Diſcretiva ſolùm, ſed & Continuativa ut plurimùm ſit, propriiſſimè ſupplenda eſt ex ipſis verbis ibidem antegreſſis: Ità igitur hoc erit, ἀλλ' ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λαμβάνει οὕτως καὶ αὐτός. Quo modo dici quoque videmus & v. 1. Similitérque in Tmematio heic inſequente, ad ἀλλ' ὁ λαλήσας οὕτως καὶ αὐτὸν, appoſitiùs ſuppleri poteſt, ἐδόξασεν αὐτὸν, ver. 5. Neque aliter expediet, ad ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται· ſuppleri, Matth. 20. 23, quàm per δοθήσεται· aut ad ἀλλ' ὡς ἐγὼ θέλω, Mar. 14. 36, quàm per ἔστω· aut ad ἀλλ' ἢ διαμερισμὸν, Luc. 12. 51, quàm per δοῦναι. Quartum denique eſt, quòd Aaronē nunc ἐπιτῶς Popularibus ſuis proponat, καθάπερ καὶ ὁ Ἀαρών, pro Typo Chriſti in Pontificatu ſuo, ſed cum immutatione aliqua Verborum, quibus antea uſus erat. Reſtabit igitur inquirendum, Quo potiſſimùm conſilio hoc factum ſit, Ut, cùm modò dixerat λαμβανόμενος καθίσαι, v. 1, eorũ loco nunc adponat, ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ ὁ Ἀαρών.

2. Datum

2. Datum autem hoc præcipuè eſt reſpectui Legis Chriſti, N'que T. conditionibus. Nam cùm Neuter Eorum (neque Aaron, neque Chriſtus,) ad hanc Sacrorum Præfecturam, ſuâ ſolius cauſsâ, adſciſcebatur, ſed in gratiam Eccleſiæ Dei, ex iſtoc Beneficio Prælatorum, præſentem Interceſſionem ad Deum æternùm habituræ, De Pontificatu quidem Aaronico, utputa in Poſteris Suis per Succeſſionem continuando, optimè dicebatur καθίσαι, in Confirmationem ſanctiſſimi hujus Juris, ei non pro Se ſolùm, ſed & pro ſua Poſteritate, commiſſi. Verùm cùm Chriſtus, *Non, ſecundùm Legem Carnalis illius Commiſſionis, ſed ſecundùm virtutem Vitæ indiſſolubilis*, Heb. 7. 16, Pontifex in æternum factus fuerit, atque indè, Muneris hujus, inter Deum, Hominéſque Interceſſorii, executionem in terris, non Succeſſoribus, ut ex Ipſo, aut cum Ipſo natis, ſed Subſtitutis ſolùm, atque à Seipſo Delegatis, próque Ipſo in ſolidum defungentibus, mandaverit, perquam appoſitè nunc eligitur vocabulum καθήκω, ad hoc ſignificandum, Quô moneantur univerſi, Nemini omnium audendum eſſe, ſine vera, propriâque Vocatione, Ordinatione, Miſſione (Concatenata enim hæc ſunt, atque in idem recidunt:) ex Ipſo Chriſto indulta, Chriſti vices gerere, falcémque ſuam in hæc Sacra immittere. Quod audiat, velim, Catechiſta ὁ δῆμα, Qui, quid poſſit quiſque, debeátve, nil moratus, Apoſtolique ſummis ingratiis *Sibi adſumit, non Vocatus*, ſúbque ſpecioſis quibuſdam (ad populum miſerè fallendum appenſis ſibi) phaleris, *Docendi in Eccleſia, & Ordini tuendo, conſervandóque invigilandi*, C. R. p. 305, Honorem hunc non invadit ſolùm, ſed & ore impudente Sibi, atque Congerronibus ſuis quaſi de jure arrogat, *Meritò Se apud omnes Authoritatem juſtam invenire debere*, C. R. p. 306. Sic autem frontem perfricare cùm in more ſemper Hæreticis omnibus fuerit, Barjeſuitis ante omnes Quis hoc neget? Veruntamen conſcius ipſe ſibi, tam inimica Chriſto, (Quem verbis nonnunquam frigidè extollit,) conſilia ipſos intùs coquere, Ut Judas ipſe nihil

hil ad eos; veritúsque, nè ex Apostoli sententia, *Non enim Qui commendat Seipsum, ille probandus est, sed Quem Dominus commendat*, 2 Cor. 10. 18, jubeantur, Vocationem suam probare, atque ab ipso Christo eos Mitti, antevortendum hoc quâ poterat, esse duxit, pérque stolidam Quæstiunculam, quam ipse vervecibus suis præmansam in os indit, penitus avertendum; Respondet enim, *Qui docent in Ecclesia, Ut singulari aliqua ratione mittantur, nullo modo opus habere*, Cat. Rac. pag. 305.

3. *Non opus habere?* Hui! Quorsum hæ offuciæ? Quorsum ambages? Dic apertè, Scelus, quod res est, *Nullo modo probare eos posse.* Mitti enim illos? A Quo? præterquam à Seipsis. Vocari eos? A quo? nisi à Parente suo Barjesu. Successionem autem Doctrinæ suæ à Christo ut per Catholicam non Temporum solùm, sed & Patrum quoque Successionem, (Sacrosanctam Lampadem eam piè de tempore in tempus indè ab Apostolis, Déque manu in manum vicissim tradentium.) probare jubeantur, proh nefas! Censura hæc gravior multò, intolerabiliórque est, quàm ipse Paulus Parenti eorum intulit: Relictum enim Elymæ erat, ut posset circumagere Se, atque Manuductorem sibi quærere, Act. 13. 11. Quamobrem, Qui nunc inficiatione hâc Apostoli, ὃ λαμβάνει, nihil obstante, possunt honorem hunc sibi assumere, áque Deo nullo (Bono,) vocati, audent Sese populo Dei obtrudere, Næ istud verissimè prolocuti sunt, *Ut mittantur, eos nullo modo opus habere*: multò minùs igitur, *Ut Singulari aliquâ ratione mittantur.* Nam Quid est hoc? Oedipo reverà nunc opus est. Sed quicquid velint, qui Singularem Rationem aversantur, De Communi Ratione Quæstio fiat, & ab eâ nulli diffugient. Homines enim sunt, & loqui possunt: Sunt etiam Sophistæ, & argutari sciunt: Barjesuitæ sunt denique, & SScripturas didicerunt non vulgariter pervertere. Quidni igitur Se pro sufficienter Missis habeant? Sed ut Singularis aliqua Ratio exigatur ab iis, Apage, Tyrannicum est,

&

& *Nullo modo* ferendum! Sive eam intelligant, respectu singularum Personarum, Ut examinetur Quisque ab Authoritatem hanc habentibus, Quid rectè, quid sequiùs ipse de Deo sentiat, (An mysterium Fidei habeat in pura conscientia, 1 Tim. 3. 9: An non didicerit ἑτεροδιδασκαλεῖν, 1 Tim. 1. 3: An tenaciter inhæreat fideli Sermoni ab Apostolis tradito, posítque & velit per Doctrinam verè sanam aliis præire, Tit. 1. 9.) Sive respectu Christi, Ut quisquis eat, Christi ipsius Nomine, Auspiciísque ire, jubeatur ab iis, quibus Christus Potestatem hanc, Curámque in æternum commisit, Matth. 28. 20: Utq; Suffragia, & Benedictionem Ecclesiæ Christi, & Communicationem SSpiritûs secum ex Ecclesia apportet ad alios, Jam ipsis, (Ab Ecclesia Catholica transfugis tam manifestariis) quia nullo modo licêre sciunt, *nullo* ergò *modo* libêre profitentur, esse tam *Singularibus*!.

4. Nè videantur tamen non nisi cum Ratione aliqua insanire, atque hactenus depuduisse, Catechista solens suo more ad SScripturas, quò ex earum prætextu κρησφύγετον Sibi paret, confugit, atque ex Epistolis ad Timotheum, Titúmque totam Pagellam sibi in anteccessum adornat, *De Doctorum, Pastorum, Episcoporum, & Presbyterorum, seu Seniorum Munere, & Officiis*, C. R. p. 304. Quàm tumultuariè autem hosce Titulos aggregârit, & quàm perfunctoriè verba Apostoli verterit, litem ei nunc non intendimus. Verùm hoc respondeat velimus, Quorsum de istis agit cum monedulis suis Racovianis? Habéntne enim Catechisticæ hujus ξενοκρίας Conciliabula, in Regno Poloniæ, & Magno Ducatu Lituaniæ, vel in universo Orbe quidem, eos quos Paulus *Doctores, Pastores, Episcopos, Presbyteros*, ibi volebat describere? Hæc igitur Prima ejus in hiis fraus est! Quâ tamen præmissâ, atque è sola verborum Pauli citatione, omnem hunc Honorem Cœtibus suis pro concesso sumens, adsumit, Habere ipsos, *Qui docent in Ecclesia*, C. R. p. 305. Et pronâ quidem fide credimus habere. Habemus enim & Nos hodiéque

hodiéque in execrando Schiſmate Britannico, ex ipſo Potificum, Artificum, Calonum gregibus, Qui docent in Eccleſiis noſtris, & dici non poteſt quàm diſerté! Fortunatos igitur Nos, ſi Catechiſta audiendus eſt, Habemus enim in hiis Epiſcoporum, Paſtorum, Doctorum novam ſubolem! Nè pelluceat tamen (vel Suis) ridiculus iſte Paralogiſmus, hem alio pertegit, & omnium mendaciſſimo. *Etenim illi*, (intellige Catechiſtam, & qui docent in Cœtibus Barjeſuiticis,) *nunc nullam Novam, nec antea inauditam Doctrinam afferunt, ſed Apoſtolicam, Antiquitus ab omnibus exceptam*, C. R. p. 305. Belliſſimum verò Caput hoc, & nullis non lemniſcis nunc ornandum, tollendúmque! Augiæ enim Stabulum ſtercoribus abundâſſe haut magis credendum eſt, quàm elogium hoc ſuum fallaciis & falſimoniis! *Nullam novam Doctrinam adferunt*, ait Ipſe: *Nullam niſi novam*, Nos de ipſis. Utri Parti jam credetur? Audiat verò Nos, volumus, Fides ipſa, non Partes Noſtræ, audiant Pietas, Veritáſque, quod de integro Syſtemate Doctrinæ eorum, ſi verè ſit, Quale in Racoviano hoc commpendio adornatur, fidenter adſerimus, Doctrinam hanc, poſt Seſquimillenos, & quod excurrit, à Chriſto Annos, adſpectu tam Novo, horrendóque, & verè Gorgoneo, prodiiſſe ex incude Socinina, Ut Novatorum omnium commenta non minùs ſuperârit, quàm Veritati ipſi oppederit. Nulli interea negamus, ineſſe in eo multa vieta, quæ per varias particulas, nunc has, nunc illas, diverſis ſubindè ætatibus editas, depromi poſſunt è Veterum Hæreticorum portentis, (Eſt enim Hæreſeon (ferè) omnium iſta Camerina!) Verùm per exoletas iſtas, putridáſque particulas, non magis juvantur hii, quin ipſa Doctrina eorum Nova nunc, & antea inaudita, & æternùm execranda audiat, quàm & per alias aliquot particulas ſervantur, ſatis in Se Orthodoxas, ſed ſummâ cum fraude haut aliter interſperſas, quàm ut pro eſca ſint, ad velandum hamum in piſcium interitum, próque herba ad celandum anguem, latitantem ibi in puerorum fraga legentium pernitiem.

5. Olet autem hanc ipſam fraudem, quòd tam ſtolido auſu crepet, *Doctrinam ipſorum eſſe Apoſtolicam.* Apoſtolicam autem? Quid ità, ô Bone? In adſumento reſpondet, *Ipſi enim Doctrinam antiquitus ab omnibus exceptam tantùm proponunt, inculcant, atque ſecundùm eam homines vitam inſtituant, hortantur*, C. R. p. 305. Jámque ſubolet nobis, Quid velit. Summulam enim Fidei Chriſtianæ, quâ in Primæva Eccleſia per compendium uſos fuiſſe nulli dubitamus, (quod *Symbolum Apoſtolicum* vulgò vocatur) etiam & ipſos amplecti, eſt ubi prætenditur ab eo, C. R. p. 47. Habent igitur, Peractum eſt; Velint Nolint, Doctrina eorum jam eſt Apoſtolica, meram utcunque prætenſionem eſſe, quod de Symbolo iſto jactitant, atque à vera fide Chriſti Eccleſiæ Apoſtaticos ipſos eſſe, vel hinc jam liquidò parebit. Iſta enim hæc Res eſt; Quia in conciſa iſtius Symboli brevitate, (Quæ Bonæ Fidei Neophytis ad Memoriam ſatis erat, ſed explicandam tamen eam è SScripturis poſtea Apoſtoli ſibi reſervabant;) Veritas tota Euangelica obſcuriuſculè comprehenditur, hunc igitur prætextum arripiunt ſibi Malæ Fidei iſti Sophiſtæ, Ut in Generalibus iſtis doloſè ambulantes, liberiùs poſſint, ubi velint, exerere Se, ínque Chriſtum virus omne ſuum evomere. Urgemus igitur Nos, Potuiſſe à principio ſuccincta illa in Symbolo Apoſtolico Capita de Chriſto per Eccleſiam ſanctè dilatari, poſſéque ergò nunc explicationes, è SScripturis collectas, in Fidei Chriſtianæ Regulam compingi, Hæreticæ pravitati inimicas. Hóccine negabunt Catholicæ Eccleſiæ nudius tertius nati Socinuli aliquot? Unde igitur ipſi, Brevitate Articulorum Symboli non impediente eos, pluſquam Viginti paginas Catechiſmi ſui, (neque oblatramus,) inſumſerunt in *De cognitione Dei Patris Omnipotentis Creatoris Cæli & Terræ*, C. R. p. 25? Quàm immanis eſt hæc perverſitas eorum, neque libera quidem à dementia? Porrò autem, Quis ſanus tulerit, Symbolum hoc, Ubi ex Re eorum videbitur eſſe prætextus iſte, tantopere ab iis deprædicari, Cùm ipſos tamen

men nihili pendere illud, neque in Fidei ſuæ Regulam habere, Catechiſmus iſte ſatis indicaverit, Qui Articulum eum *Credendi in Spiritum Sanctum*, haut aliâ Expoſitione dignum duxerit, quàm *Credendam eſſe Dei* (De quo tamen quid credi à Se oporteret, in initio dixerat, C. R. p. 216.) *Virtutem, atque firmam, certámque vitæ æternæ nobis promiſſæ Spem, cujus in cordibus noſtris guſtum percipimus*, C. R. p. 211? Quídni igitur Impoſtorem hunc ſumamus nunc Confitentem Reum? Ait enim, Doctrinam eam, (è Symbolo ſcilicet Apoſtolico,) Se tantùm proponere. At quid eſt hoc? Inquiétne, Nihil aliud eos Suis proponere, quàm quod in eo Symbolo habetur? Aſt hoc à vero immane quantum abſit, probatione aliâ non egebit, quàm per exhibitionem ipſius Catechiſmi; Legat ſolùm & judicet Orbis Chriſtianus. Verùm ſi hoc, *Se tantùm proponere*, ſit, Se neque credere ei Symbolo, neque hilum æſtimare quidem, Ubi in Hæreſeos ſuæ ſuppetias nihil facere videbitur, jam credimus fatenti, & ſuccłamamus, Barjeſuiticè dictum hoc eſſe, Suíque perſimillimum!

6. Necdum tamen Nos in ipſa viſcera Myſterii hujus, (ad illa enim τὰ βάθη τῦ Σατανᾶ, Apoc 2. 24, pertingit,) penetravimus. Tanto enim boatu Doctrinam ſuam gloriatus Apoſtolicam eſſe, ex Officio debuerat, ad fidem hujus rei rectè faciendam, per Apoſtolorum Scripta volare, atque ex ipſis Syſtema ſibi conficere Catechiſmo ſuo ſuppar, &, ſi non verbis, Sententiis tamen, ſenſúque per omnia gemellum. Et facient hoc ſine dubio Incomparabiles Viri, Ubi alter ille Chriſtus eorum prodierit, & alter Apoſtolorum Chorus! Verùm interea temporis deoſculandus nimiùm ab iis eſt Catechiſta, quòd fallaciam hanc, (Miſera enim Petitio Principii eſt,) tam Athleticè pro iis poſſit urgere. Sed quid faceret? Videbat enim, niſi obtineri poſſet, Ut ex iſto ſolo Symboli Apoſtolici prætextu, Doctrina, quam venditant, pro Apoſtolica habeatur, rem iis protinus ad reſtim redituram eſſe. Nam ſi ab hujus prætenſionis (Quam communem ſibi

cum omnibus ferè Schismaticis, Hæreticísque habent;) fascino ità excludantur, ut nolint homines temerè credere iis, eam Novam non esse, Manifestum illico fiet, Hesternam eam tantummodò esse, Novitate aliâ omni in Sacris, vel Puritanicâ, vel Jesuiticâ quidem, Noviorem. Et quid tum? Actum igitur erit, vel Se judicibus, de Catechisticis istis Magistris. Fatetur enim, Si Doctorum suorum prædicatio ejusmodi sit, (putà si *Nova sit, & antea inaudita:* Sed odiosa sibimet sunt vocabula hæc sua; Non placebat igitur sæpius repetere, sed tantùm ait, *Si sit ejusmodi,) tum omnino Missionem requirit*, C. R. p. 306. Socininos autem Magistros adigere ad hoc, Ut opus habeant Missionem suam probare, aut Commissionem aliquam ex Deo monstrare, est eò redigere eos, unde nuper prodiere, Ad Missionem illam Malorum Angelorum, (Aliâ enim omni carent,) quâ de SSpiritus, Psal. 78. 50. Atque ad hoc jam manum cum iis conferimus.

7. Re enim verâ, Omnis Prædicatio hujusmodi, (hoc est, Quæ ad Dei Cognitionem, Cultúmque, & ad Animarum Salutem instituitur;) talis in Se est, Ut nihil referat, prorsus nihil, cujusmodi cunque sit, respectu Temporis quo primùm prodiit. Sed Doctoribus istis, fatali jam necessitate miserè pressis, Quid supererat? Nam & Novatores Se esse, quantum ad Doctrinam suam, satis sciebant, & quantum ad Personas, Munúsque, Authoritate omni destitui. Sciebant insuper, nisi populum Christi, utroque hoc nomine decipere possent, Prædicationem suam fruſtrà futuram esse. Palmarium igitur hunc dolum, in extremo jam Actu, consuunt sibi. Doctrina enim aliqua, Antiqua dicenda sit, An Nova, nôrant, ex Eruditione, atque Judicio plurimùm pendêre; Perpaucorum autem esse, Literas eas didicisse, aut Rectè judicare posse. In hanc igitur partem cùm tutiùs peccari posse perspicerent, indè frontem commasculârunt, atque Dogmatibus suis, quàm ea πεῤῥησία cunque sint, Coloribus suis Sophisticis fisi, Antiquitatis larvam arrogârunt. At verò Missionis

Missionis Authoritate communiri, Res est, quæ maximè pendet ex Facto, ad Personas solùm, Mittentes, Missásque, (inquantum Missio est) pertinente; & ab unoquoque, non insano, Sit aliqua, nécne, facilè dignosci potest. Hanc igitur, Quia nullam omnino sibi, nullius coloris Christiano digni, prætendendam habent, fortiter ejurant, Sibíque minimè necessariam esse, persuaderi posse fatuis nil dubitant, ex hoc potissimùm Sophismate: Confundunt primùm Terminos istos, & Missionem, quæ Personas Docentium solummodo respicit, applicant ad id, quod ab iis docetur; (Quod tamen, ex temporis respectu, variationi nulli subditur; Pari ratione, quâ olim Panis & Caro, nihilo minùs Panis & Caro erant, licèt Corvi deferebant ad Eliam, neque Magis, Minúsve id erat, quod Manè deferebatur, quàm quod Vespere, 1 Reg. 17.6.) Dein, futili suâ Distinctiunculâ in suppetias vocatâ, expediunt Sibi Rem. Boni enim Viri, pro Arte sua Veteratoria, callidè concedunt, ab Exemplo quidem Apostolorum probari posse, Doctrinam omnem, quæ Nova est, Missionem requirere, sed postquam ætatem habet, atque annos numerat, nullo modo opus habere Missione.

8. Quæ fundi igitur illorum Calamitas jam erit, Nos insignem hunc Paralogismum, (plurium tum Terminorum, tum Zeteseων fraude constantem,) breviter compingemus iis in formam Syllogisticam: Atque ea sic erit, Ad antiquam quamque Doctrinam nil opus est Doctorum Missione: At Doctrina nostra Socinina antiquissima est: Ergò Doctoribus nostris haut opus est Missione. Pro officio autem Disputationum, neganda jam ab Opponentibus est aliqua Propositio: Et à Nobis nunc, Qui Minorem Propositionem jam satis contudimus, omnésque in eam fallaciam compositos Colores antè dispulimus, negatur Major Propositio. Liberaliter tamen cum iis agemus; Neque enim contenti solùm Propositionem negare, (Quod in Differendo tamen satis est, Quia Adfirmanti incumbit Probatio;) etiam & Rationem negationis

gationis ultro largiemur. Utcunque enim iis, Qui hoc in genere mittuntur, id negotii datur, ut eos doceant, ad quos miſſi ſunt, ipſa tamen Miſſio haut eo conſilio à Deo intenditur, Ut in Doctrinæ ſuæ, ſed ſolummodo Ut in Eccleſiæ ſuæ beneficium ea cedat, non Ut Doctrina certior in ſe, aut confirmatior, ſed Ut Eccleſia ſecurior indè, lætiórque evadat. Ex iſtis enim Miſſionum ſuarum teſſeris intelligit Populus, Quid ſperare poſſint, Quid de talibus Nuntiis promittere Sibi, Quid credere iis. Vident enim, ab illis Eccleſiæ Præpoſitis, Quibus Chriſtus Se hanc provinciam æternùm committere, ultimò omnium ſignificavit, Matth. 28. 20, iſtos delegatos venire: Ab illis igitur Inſtructos, Examinatos, Vocatos, Ordinatos, Miſſos eſſe; Illorum igitur judicio, Quibus SSpiritus judicium hoc concredidit, Act. 20. 28. inventos, *Fideles eſſe, & idoneos, ut alios doceant*, 2 Tim. 2. 2. Sciunt etiam ab ipſis non mitti quenquam, antequam coram illis Seſe Deo, Authori, Teſti, Judici, Vindici, obſtrinxerit, De opera hac navanda cum ſumma fide & religione: Ab illis denique, Auſpicia, Auxiliáque Divinæ Gratiæ accepiſſe hos, Act. 14. 26, quò feliciùs poſſint ſuo Munere defungi. Hæc igitur Spiritualis Vocationis beneficia ſunt, & tanta hæc neceſſitas eſt Miſſionis, Reſpectu Perſonarum omnium, (Perſonalis enim in Se eſt, & à Doctrinæ ipſius conditionibus ſic dividitur tota Miſſionis conſyderatio;) Ut Quiſquis erit & Quamcunque Se Doctrinam adferre prætenderit, Si Non Vocatus, Non Ordinatus, Non Miſſus venerit, eo ipſo nomine averſandus eſt, & Non Audiendus. Audiamus igitur jam, Ut ipſe Majorem ſuam, negatam à Nobis, confirmatum eat. Satìs enim ſuboluit ei (Naſi ſatìs ſemper habenti, frontis nihil,) quâ ex parte urgeri poſſet: Verùm quia nihil aliud reperiebat, quod in Propoſitionis, tam inſignirer Reprobæ, confirmationem conferre poſſet, pergit Sophiſticari, ruentíque Cauſſæ ſuccurrit per Argutiolam, Pueris ipſis eò magìs ridendam, Quia & Negativa eſt, *Non eſſe ſic ſcriptum*, & in ſe falſiſſima tamen. Ità enim ſubjungit, *Unde Apoſtolus de-*

describens diserte omnia, quæ ad Constituendas Personas ejusmodi pertinent, nullam Missionis facit mentionem, Cat. Rac. pag. 305.

9. *Personas ejusmodi* autem cum dicat, revocat nos ad ea, quæ prænonuimus modò (in Paragrapho quarto) ab ipso citari è Paulo, De Episcoporum, Pastorum, Doctorum, Presbyterorum Munere. Hem igitur vobis jam graphicum Sophistam! Qui enim in Argumento hoc suo contra Missionem arripit sibi Testimonia ista De Episcopis Doctoribus, Pastoribus, Presbyterisque, (Qui Tituli sunt indè à principio Ecclesiæ Christi ad Sacram Vocationem, Ordinationem, Missionémque designandam applicati;) Annon satis fatetur, Vocationem, Ordinationem, Missionémque non esse captiosè distinguendas, sed mentionem harum, (Quas ille sub generali Vocabulo *Ejusmodi* callidè celat;) ibi reverâ comprehendi? Tum porrò, scisciscitari libet, Unde ea Testimonia Czarkovianus depromsit sibi? Annon ex Epistolis Pauli ad Timotheum, Titúmque? Benè habet ergò; Non enim datæ sunt ad universum populum Cretensem, non ad Ephesios, aut Asianos omnes. Quorsum igitur ad solos Metropolitanos, Titum, atque Timotheum ista, Nisi Quia eorum erat, ista curare; eorum, Ordinare; eorum, Mittere; eorum, De Ordinandis, Mittendísque judicare? Et nullam tamen jam, è Mittentibus, Déque qualitate Mittendorum abundè instructis, eruere potest Missionis Mentionem? Quòd si reposuerit, Dictiunculam ipsam *Missio*, non reperiri ibi, Ubi toties De Authoritate Constituendi, Ordinandíque Potestate, & Jure Gubernandi tam diserte præcipitur, miserrima hæc λεξιθηρία est, & scuticâ, quàm replicâ, longè dignior. Porrò autem nec Tempus harum Epistolarum silentio nunc prætereundum est. Plures enim à Christo passo annos numerare erat, cùm Epistolæ ex primùm exiere, quàm Socinismus, Catechismo hoc prorepente, numerabat sibi, Et poterant tamen Epistolæ istæ ea, quæ ad Missionem pertinent, injungere, Quoniam Doctrina earum etiam tum Nova

erat, Socinini autem Miſſione nullâ opus habere ſinentur, Quoniam tam antiqua tum erant eorum Dogmata? ποῦ ἡ ἀντιλογία! Sed hoc veriſſimum eſt, Sanctam Eccleſiæ Miſſionem non habere fatum ſuum pro ratione temporis alicujus, neque poni unquam, tollíve eam ex iſto reſpectu, quòd Doctrina, quam ferunt, qui mittuntur, pro Nova, aut pro Antiqua habenda ſit: Cùm autem credi velint, à Deo ſe adferre eam, niſi Authoritatem ferendi ex Deo adſecuti ſint, Rapina eſt, Niſi conſcripti ad hæc ab Ipſo ſint, eſt Sacrilegium; Quiſquis igitur venerit, & Quandocunque venerit, (Quod audiant volumus, cum Socininis & Aeriani noſtri;) opus habet verâ Miſſione.

10, Senſit hoc Divinus Apoſtolus in illa, pro more ſuo, breviſſima, ſed infinitum pondus habente, Quæſtione, *Quomodo verò prædicabunt, ſi non mittantur?* Rom. 10 15. Rogitas verò, ô Beate? Neſcis tu, *Quomodo?* Retorque igitur, obteſtamur, oculos ad Hoſce, Socino dudum, (etiam & Calvino) ſatos: Viden' illos, Ut Modum ſine modo prædicandi, & ſine Miſſione quoque Apoſtolica, ipſi Sibi repererunt? Extremiſſimam interea arguit non mentis ſolùm, ſed & fidei quidem, probitatíſque inopiam, velle Barjeſuitam eodem inſulſo lemmate Apoſtoli etiam os obturare; Ait enim, *Non loquitur Apoſtolus de quavis Prædicatione, verùm de prædicatione Novæ duntaxat, & antea inauditæ Doctrinæ, Qualis Prædicatio fuit Apoſtolica*, Cat. Rac. pag. 306. Quaſi potuiſſet Apoſtolo unquam putida hæc diſtinctio, veritatis pariter rationíſque exors, in mentem, ſtylúmve venire. Præter enim, quòd & hæc Epiſtola Quarto tum Luſtro à cœpta primùm prædicatione exierit, Fidéſque ea per univerſum Orbem tum innotuerit, Rom. 1. 8, adverſùs hoc delirium Apoſtolus ipſe intercedit, Ad Antiqua enim omnia Ille Se refert, Ad ſpecioſos pedes Annuntiantium ver. 15, quod è Propheta deſumſit, Eſa. 52. 7: Adque Sonum eorum, in Fines Orbis vel tum delatum, ver. 18, quod è Pſalmiſta, Pſal. 19. 4: Agénſque paulò pòſt cum Agrippa,

pa, Sanctè profitetur, nihil Se Novi adferre, nihil dicere, quod inauditum antea erat, Nihil nisi quod Veteres Prophetæ, vel ipse Moses, (Desyderántne quicquam Veterius ?) locuti fuerant, De Passione Christi, déque Resurrectione Ejus, & Luminis (Euangelici) in universum Orbem Annuntiatione, Act. 26. 22. Quoniam igitur Novatores hii, quò liberare Suos à Missionis necessitate possent, Apostolis Novitatem adspergere non sint veriti, Moneantur, volumus, veram Doctrinam Euangelicam, (Qualis Barjesuitica nunc non est :) Utut in Novum fœdus à Christo Domino traducta tum sit, factáque sit Novæ Legis suæ materia, Novitiam tamen ab Apostolis haberi non potuisse, Quam ipsi satis nôrant Antiquitate suâ aliam omnem Doctrinam superâsse, & vel hoc respectu *Euangelium Æternum*, Apoc. 14. 6, rectè indigetari posse. Interea verò miseret Nos foricis hujus, ut suo indicio nunc pereat. Gnarus enim, quàm nulla hæc in se Responsio foret, Objectionem ità Catechumenis suis proponit, ut nullum omnino sensum Verba sua, nedum pondus aliquod, habeant. Ità enim leguntur, *Quid verò de illis verbis Apostolicis dicis*, Ut prædicabunt, Cat. Rac. pag. 306. nisi mittantur. Jam Quid est hoc? Pueri quidem sui Quæstionem Catechistæ proponunt, *Quid verò?* Sed quid nunc factum est Apostoli Quæstione? Illiusmodi ea est, si fideliter vertatur, ut ipsa in fronte sua, non Apostoli solùm mentem explicet, (Conditio enim Interrogationum sine Negatione factarum est, eò vehementiùs negare :) sed & Catechistæ quoque omnem cavillandi audaciam excutiat. Nam *Quomodo verò prædicabunt, si non mittantur ?* nihil aliud est, quàm Mitti oportere Unumquemque, omittíque nullo modo oportere, ex nullo prætextu, neque ex Veteris Doctrinæ, neque ex Novæ, Missionem : Si non sit Missio igitur, non debet esse Prædicatio.

11. Facessat igitur hinc, quò dignus est, Barjesuita, atque Apostolicam Constitutionem Sibimet toties arrogare desinat. Quanquam enim in pompam suam tot Verba

ba ex Epistolis Apostoli describere potuit, & tum gloriari, (Si De Se gloriantibus in plebe, quisquam credet;) vitam à Se ad eam Regulam duci, atque indè ad ravim clamitare, *Ex præscripto Apostolicæ Doctrinæ Doctores suos Constitui*, Cat. Rac. pag. 306, Catis tamen omnibus, Cordatísque hôc Se magìs exibilandos propinat, cùm vel ipsum Vocabulum ejus *Constitui*, validè reclamitet. Ecquis enim Constituitur à Seipso? Ad hæc Qui constituuntur, nónne Constituuntur ab aliis? Tit. 1, 5. A Quibus verò Doctorculi Lituanici? An à stolida illa Plebe? A pupillis suis? Fortassean; Sed novimus, Quis subriserit, & Cur, Habere tam similes labra lactucas. Verùm enimverò, *Constitui ex præscripto Apostolicæ hujus Doctrinæ*, locum nullo modo habere potest, nisi ubi à Timotheo, aut à Tito (Hoc enim Apostolus volebat, ea, quæ in Epistolis iis præscribebat, in æternam Ecclesiarum Regulam dari:) & post eos, à Successoribus eorum, Christi vicem, ex ipsius Christi Constitutione gerentibus ad finem mundi, Constituti sunt; Atque hoc nihil est aliud, quàm Vocari, Ordinari, Mitti, &, si pòst delirârint, deflexerintve, in Ordinem ab iis redigi. Quicquid igitur Parachractæ hii clamitent, Qui Nullomodo Mittendos Se esse ferunt, Apostolici neutiquam sunt, Hypostolici an habendi non sint, (Ad quam Censuram alluditur ab ipso Apostolo, Heb. 10, 39.) ubi Ipsum consuluerint, ipsi viderint.

12. Jámque licebit Sectionem hanc absolvere. Ex ea jam intelligimus, Quid sit, *Neminem Se in Honorem illum intrudere, nisi vocatus sit à Deo.* Cui sententiæ quòd addiderit, *Quemadmodum & Aaron*, Supplendo, *Vocatus erat*, digitum intendamus jubet ad Aaronis Vocationem. Accersitur autem ea à Theologis, ex eo mandato Domini ad Mosen, *Applica ad Te Aaronem cum Filiis suis, Ut Sacerdotio fungantur mihi*, Exod. 28. 1, Cum imperata quoque à Deo formula ipsa Consecrandi eos, Exod. 29. 1. Nec malè argumentantur quidem. Quod enim Mosi, (Prophetæ tanto, Deíque in terris Vica-

Vicario,) dictum de Aarone fuit, illud Aaroni ipsi à Deo dictum fuisse, piè, solidéque concluditur: Quod & brevi pòst Deus ipse, non Dicto solùm, sed & Facto duplici egregiè confirmavit, Terribili Uno, Ultione per Ignem de Cœlo immissâ in Invasores Sacerdotii, Num. 16. 35, Suavissimo altero, cùm Aaronis Virga inter cæteras germinavit, Num. 17. 8. Veruntamen & Prodromam huic aliam, atque immediatam à Deo Vocationem habuisse Aaronem, non est quòd dubitemus. In Eremo enim contigerunt ea omnia, quæ ab Elucidatoribus huc vulgo adferuntur: At verò dum adhuc in Ægypto hærebant, Ubi primò Dominus Mosen ad Præfecturam suam in Populo eo vocaverat, vocavit mox & Aaronem ad Prælaturam in Sacris suam. Fallimur? An disertè istud ad Senem Heli, Nepotem Aaronis, à Viro Dei dicitur? *Numquid non apertè revelatus sum Domui Patris tui, Cùm essent in Ægypto, in Domo Pharaonis?* 1 Sam. 2. 27. In Ægypto igitur cum aiat, referri istud oportet ad ea, quæ summatim & Mosi de Aarone, Exod. 4. 16, & Aaroni ibidem de Mose, dicuntur à Deo, ver. 27. Unde observatu dignum est, quòd Res omnes postea, Aaronis Officium tangentes, in Eremo non aliter, quàm ut præmonitæ alicubi à Deo, Mosique & Aaroni antè præcognitæ, vel geruntur, vel enarrantur quidem.

Sect. LXXXVI.

1. Mittere ad faciendum, *significat Authoritatem faciendi dare. Ubi nulla Missio, ibi nulla Authoritas.*

2. *Facultas non dat Authoritatem, neque Donorum est hac gratia. Non licebat Iunio cuique Levitam se facere.*

facere. Ut Chriſtus ipſe Miſſionem ſuam prædicârit. Impoſitio Manuum.

CUm è Priore in Sacris hodiernis Lectione obſervarem, Samuelem ità adfari Saulem, *Me mittebat Dominus ad ungendum Te in Regem ſuper Populum ſuum*, 1 Sam. 15. 1, hæſit mihi hæc aqua; Neque enim primâ ſtatim memoriâ recolere poteram, ità Se Rem habuiſſe: Rebar nimirum, Prophetam non iiſſe ad Regem, ſed Saulem κατ' ἰδιαν veniſſe ad Samuelem, & priuſquam abiret, unctum ab eo fuiſſe. Peractis igitur Sacris, actutum confero me ad Sacræ hujus Hiſtoriæ perveſtigationem; Atque ecce, diſertiſſima ſunt verba Domini ad Samuelem, *Cras mittam ad Te Virum de terra Benjamin, & unges eum in Ducem ſuper populum meum Iſrael*, 1 Sam. 9. 16: Quibus conſona ſunt & omnia in eandem Hiſtoriam ſequentia. Meditatus igitur mecum, Quid iſta metatheſis ſibi vellet, *Miſit Me ad Te*, pro *Miſit Te ad Me*, facilè recolligebam, è communi ſermonis uſu, optimè potuiſſe hoc Honori Regio à Propheta dari, Ut Eum in publico nunc allocutus, per ſummum Charientiſmum, inverſione hâc utatur, aiátque, non *Regem ad Se*, ſed versâ, ut fieri amat, vice, *Se ad Regem*, miſſum fuiſſe, Dummodo ſubeſſe tum poterat alius ſenſus, in quo Samuel etiam poterat non mentiri ſuam Miſſionem. At iſte quidem non Politicus ſolùm, aut Forenſis eſſe ſolet, ſed & Sacer imprimis, ut ſub hac phraſi, *Mittere ad hoc faciendum*, intelligatur, *Hujus Rei faciendæ Authoritatem dare*. Exemplo Moſes eſto, Qui, quò Se defenderet, *non de corde ſuo provenire ea opera*, ex hoc vocabulo adſciſcit Sibi Authoritatem, *Scietis, quod Miſit me Dominus, ut ea facerem*, Num. 16. 28. Atque hoc Samueli in animo nunc fuiſſe, nefas eſt dubitare. Dixerat enim ad eum Dominus, *Cras mittam ad Te Virum*, hoc eſt, *Author ero, ut Vir cras veniat*. Dicit igitur ille nunc ad Regem, *Me mittebat Dominus ad Te*, hoc eſt, In mandatis mihi de Te dederat, atque Authori-

thoritate communitus ex Domino eram, Ut Te ungerem. Manifesta igitur hæc Consecutio est, Authoritas cùm Missio sit, (Quæ è Nostra quidem dialecto Commissio vulgò dicitur;) Ubi nulla est Missio, nullam esse Authoritatem; Suóque sibi gladio jugulari Barjesuitas, Professos Sese Prædicare, atque in Ecclesia sua præesse, & tamen Missioni, ut *Rei ad hæc minimè necessaria*, abrenuntiantes, Cat. Rac. pag. 307. Agnoscunt enim ex hoc, Authoritate omni & Se, & Prædicationes suas eousque carere, Ut si pecuariis Poloniæ (tacente jam Populo eo,) Dominus Os aperiret, vel ea illico exclamarent, Quis Vos Prædicatores fecit, Authoritatem à nemine nactos? A nemine enim Missionem.

2. Neque ad solos tamen Barjesuitas, sed ad Schismaticos hodiernos Britannicos valdè pertinet hæc Animadversio, Doctores peregregios, Ducésque in populo dudum factos, Tam miserè cæcos tamen, Ut distinguere nesciant inter Facultatem qualemcunque, & Authoritatem, sed hanc ex illa semper æstiment, & Quia prædicare (suo nimirum modo) possunt, etiam & Jure posse, Vocaríq; Se, & Mitti ad prædicandum, somnient. Fallere autem Se, fallíque amant, è Suavi hoc Vocabulo, *Donorum*. Siquis enim memoriâ paulò præsentiore utatur, lectáque à Se aut audita facilè repetere novit, si Sermone etiam promtus, Linguâque volubili sit, Quantò magis verò, si & Cognitionis alicujus, Rom. 2. 20, & Pietatis, 2 Tim. 3. 5, qualemcunque μέτρον habeat:) illico hic *Donatus* in plebe audit, Vocabulo apud Nos satis barbaro, a Gifted man. Et quid tum? Donandus ergò Rostris sine mora est, & ad Sacras Functiones Vocandus. Sícine verò? Verùm nunc non reclamitabimus, nè nimiùm excandescant, Donati ergò habentor, Qui (qualia ea cunq;) Dona habent. Sed tamen, à Rostris Donatistæ hii, quantisper Donandi solummodo sint, & necdum sic Donati existant, atque à Sacris, quantisper Vocandi solùm sint, sed necdum sic Vocati ab Authoritatem eam habentibus, si non abstineant Se, Sacrilegi (velint, nolint) erunt, currentque

fine

ſine Miſſione. Potuiſſe enim & Laniorum genus omne ſub Lege Vetere, pro Arte ſua, tauros fortiter cædere, pecudéſque alias ſummâ cum dexteritate mactare, nemo ſanus dubitabit: Licebátne igitur in Templum ſe penetrare, atque Levitarum Ordinibus adſcribi? Sub Lege etiam Novâ, cùm Chriſtus XII tantùm Apoſtolos ire in Judæam juſſit, habebat tum in numero Diſcipulorum LXX alios, non minùs idoneos, (nè dicam, in ea tum Operariorum penuria, non minùs neceſſarios,) Ecquis verò eorum cucurrit, donec ab Ipſo emiſſi ſunt? Luc. 10. 1. Non igitur ex Donis, non ex Facultate quacunque, ſed ex Authoritate ſolùm pendet Miſſio; Atque illius vel ipſe Meſſias tam religioſè obſervantem Se præſtitit, Ut, licèt Ipſe Miſſor, quâ Deus, non minùs fuerit, quàm, quâ Homo, Miſſus, Quoniam tamen Perſonalem ſuam Authoritatem propalare nondum placebat, Miſſionis ſuæ apud unum Joannem ferè tricies meminerit, nè putari poſſet ſine juſta Authoritate veniſſe. Locum igitur hâc in Re vel maximè habet illud Apoſtoli, οὐ τῦ θέλοντος, οὐδὲ τῦ τρέχοντος, Rom. 9. 16, *Non eſt Volentis, neque Currentis, ſed* Mandantis *Dei*. Quibus autem hoc mandaverit Dominus, in Digeſtis eſt apud Matthæum, 28. 20. Ipſis ſcilicet Apoſtolis, & Succeſſoribus eorum, ad finem Mundi: Inque Principiis Inſtitutionum Chriſti locum habere novimus Impoſitionem Manuum, Heb. 6. 2, Quibus conſignari ſemper amat Spiritualis Miſſio. Verùm hanc jam planè averſantur, Quotquot Racoviam ſpirant, Cat. R. p. 305; Sed & rem magnam præſtant, quotquot Genevam, ſi ipsâ perfruantur.

Sect. LXXXVII.

1. Ἀκαιρῶς. Ἀναβάλλειν, *non Activè ſolùm pani, ſed & Tranſitivè, pro* Fructum ferre. *Fructuum tempeſtivitas.*

2. Καὶ

2. Καὶ *interdum Adverbialiter poni, pro* Quidem, *vel* Scilicet. Ἐφ' ᾧ, Propter Quem, *an*, Propter Quid.
3. Ἐπὶ *cum Casu tertio habet Vim Causſalem. Ut ſtatuant Liberum ſuum Arbitrium, tollunt Peccatum Originis. An* ἐφ' ᾧ *ſemper ſit* Quatenus.

VAlde probat mihi doctiſſimus Vir, quæ in Paraphraſi ſua breviter congeſſit de ſignificatione Verbi ἀκαιρῶ ad Phil. 4. 10, & quod probatum etiam ierit, Verbum ἀναθάλλειν uſum, ſenſúmque Activum aliquando habere. Dabit igitur mihi hanc veniam addendi nunc, & Tranſitivum etiam. Ità enim abunde confirmari cenſeo per unum Siracidem, Cujus iſta ſunt, φύσις κυρίου, ἀναθάλλουσα εἰρήνην, id eſt, *Producit pacem, pro fructu ſuo*, Eccluſ. 1. 18, & rurſùs, ἐν ὥρᾳ ταχινῇ ἀναθάλλει εὐλογίαν αὐτοῦ, id eſt, *Deus ſine mora profert Pio Benedictionem*, Eccluſ. 11. 23. & rurſùs, ὡς ἔλαια εὐκαρπὸς ἀναθάλλουσα καρπὸς, id eſt, *Quando produxit fructus ſuos*, Ecclus. 50. 11. In hac igitur ſignificatione ſi & Paulus heic accipiatur, optimè faciet ad Loci hujus lucem, non *Revireſcendi* ſolùm, aut *Regerminandi*, (minùs enim dicitur, quàm res eſt,) ſed *Fructum proferendi*. Nam & antè, Curam iſtam intus in animis, affectibúſque eorum viguiſſe, ipſe Paulus iis teſtis eſt, atque indè ait, ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε. Sed per Res adverſas eadem eorum conditio jamdiu fuerat, quæ Arborum frugiferarum eſt tempore Hyberno; Nunquam enim emoritur, à Radice nunquam abeſt Vis & Virtus ea, exerere utcunque ſe nequeat, nec fructum ſuum dare, niſi ſolummodo ἐν τῷ καιρῷ τῶν καρπῶν, prout à Chriſto appellatur, Matth. 21. 34. Atque hoc illud eſt, quod ab Apoſtolo, in ipſorum apologiam additur, ἠκαιρεῖσθε δέ. Defuiſſe ſcilicet iis hactenus, non dicit opportunitatem aliquam, reſpectu Apoſtoli, ſed tempeſtivitatem ipſam, reſpectu Philippenſium. Quid ità verò? Facultate enim proferendi prorſus deſtituti fuerant, (quam in intimis tamen affectibus erga ipſum nunquam non aluerant,) uſque in præſens.

2. Hanc

2. Hanc autem eſſe mentem Paulinam ex ipſo Textu hoc clariùs eluceret, ſi Particulæ illæ, ἐφ' ᾧ, rectò ſuo Interpretamento donarentur ab Expoſitoribus. Neque enim Καὶ Conjunctivè heic ponitur, pro *Etiam*, vel *Quoque*, ſed Adverbialiter, pro *Quidem*, vel *Scilicet*; prout alibi reperire eſt, in ὃν καὶ ἐπεστήσαμεθα, Act. 24.6, & καὶ πρόσεχε τοῖς μέλλουσι, Luc. 13.22. & καὶ ὅτι τ' Ἰσραὴλ, Gal. 6.16. Neq; poteſt profectò ἐφ' ᾧ eſſe, *Quâ in Re*, utcunque à Noſtris reddatur, wherein alſo ye were careful. Quid enim dicere putabitur, ſi ſic accipiatur? *Solicitos eos fuiſſe, In Solicitudine ſuâ?* aut, *In Reflorescentia ſua?* At aliud Antecedens Rei ibi nullum eſt; nulla ergò eſt ratio vertendi, *Quâ in Re*. Antecedens igitur Perſonæ omnino nunc adſciſcendum eſt, atque ἐφ' ᾧ reddendum eſt, *propter Quem*. Utrique enim Generi, Maſculino, atque Neutrali Pronomen hoc ᾧ commune eſt. Ità verò ἐφ' ᾧ valere, paret mihi ex ipſa Quæſtione Domini, ἑταῖρε, ἐφ' ᾧ πάρει; Matth. 26.50. id eſt, *Propter quem veniſti?* Quicquid Interpretes aliter ibi ſenſerint. Nam ex altero Euangeliſta manifeſtum eſt, Primam Chriſti Quæſtionem, ubi venerant, fuiſſe, τίνα ζητεῖτε; *Quem quæritis?* Joan. 18.4. Hâc ipſâ autem in Epiſtolâ, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην, à Noſtris rectè redditum eſt, For which, Phil. 3.12. pariſque ratione, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον, eſt, *Per Quem omnes peccârunt*, Rom. 5.12. Gaudere igitur Se ex Deo Paulus ait, quòd quantâcunque ipſius curâ ſemper adfecti, verâ tamen tempeſtivitate deſtituti, non poterant antè, ejuſdem fructum proferre, ſed nunc tandem facultatem ex Deo conſecuti, fructum iſtum abſolverint. Diſertè igitur de Fructu iſto loquitur, ver. 17, atque hinc eſt, quòd à Nobis verti hæc optem, That now at laſt yee could bring to maturity the Care of me; for whom indeed yee had been careful, but had not the ability.

3. Jam ſcio quidem Locum illum, Rom. 5.12. à nonnullis verſum eſſe, *Quatenus omnes peccârunt*, ferríque illos ad hoc ex eâ ratione, Quia Præpoſitionem hanc ἐπὶ cum Caſu Tertio, cenſent Cauſſalem vim habere, Valere igitur

igitur heic, *in eo quòd peccaverant.* Pelagii quoque, si bene memini, verba sunt, *Hoc est, Quatenus. In quantum. Quoniam.* Jam verò & hoc non minùs faceret ad præsens institutum nostrum, si sic verteremus, *Quatenus quidem soliciti eratis.* Neque tamen nos non Caussaliter illud sumimus, cùm vertamus, *Per quem omnes peccaverant.* Fruſtrà igitur est Catechista, Cùm, ut Liberum Arbitrium suum defendat, *Peccatum Originis, per quod Libertas ea vitiari possit, nullum prorsus esse adserat,* Cat. Rac. pag. 249. Et ex isto loco nè confirmetur, negat legendum, *In Adamo omnes peccâsse, Sed tantùm* ἐφ' ᾧ· quod passim q idem ab Interpretibus Latinè verti *In quo,* Cat. Rac. pag. 252, non diffitetur. Verùm De Adamo sumi id oportere, facilè probatur, non solùm ex totius Contextûs ratione, atque ex illa, quam Apostolus ἥντως instituit inter Christum, & Adamum Oppositione, Sed & ipsius quoque Syntaxeos necessitas hoc postulat; Tantùm enim Tria Vocabula in ea Perioche anteceſſerunt, ad quæ ἐφ' ᾧ Relativè se habere possit, ἄνθρωπος· κόσμος· & θάνατος. De mundo igitur, Mortéve cùm sanè intelligi nullo modo possit, in unum Adamum necessariò refunditur. Veruntamen Catechista subjungit, posse ἐφ' ᾧ reddi ibi, per *Quoniam*, aut *Quatenus*, atque hoc probatum it, è Quatuor Locis, ut vocat, similibus. Lectoris igitur judicium nunc esto, quâ fide hanc similitudinem urgeat. Primò enim citat, Rom. 8. 3. At Verba illa sunt, τὸ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός. Súntne verò ἐφ' ᾧ, atque ἐν ᾧ, tam similia? Nos verò vel indè nunc inferimus ad Oppositum, Apostolum enim, cùm vellet *Quatenus* intelligi, de industria variare Præpositionem, atque non ἐπὶ, sed ἐν dicere. Tectè tamen & in hoc Adamum perstringit, cùm culpam illius infirmitatis à Lege removeat, eámque in universam Carnem Peccatricem rejiciat. Huic autem Loco ejus & alter ille geminus est, quem obtrudit, ex Heb. 2. 18. Verba

enim ea sunt, ἐν ᾧ καὶ πέποιθαν αὐτὸς πεποιθώς. Atque illic etiam, licèt ἐν ᾧ sit, valet tamen, *Per hoc.* In tertio quidem Loco, quem adsignavit, est, ἐφ' ᾧ: dicitur enim, οὐ κατελάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, Phil. 3. 12. Sed id est *Propter quod*, ut modò indicavimus. Quartum autem Locum à se notatum, è 2 Cor. 5. 4, in peram suam recondat suademus, Nam & illic est, *Propterea quod*, nec tamen per ἐφ' ᾧ ὐ θέλομεν, vulgò expressum, sed per ἐπειδὴ ὐ θέλομεν. Videmus igitur, ut Iste soleat probare suas Adsertiones.

Sect. LXXXVIII.

1. *Barjesuita tenentur submittere Symbolo Apostolico, atque* in SSpiritum credere, *licèt verba ista in SScripturis non habeantur.*
2. *Quod è SScripturis, directè, necessariòque ducitur, in SScripturis est. In* Matthæi *erat, Docere, Ut crederent, & Quid crederent; In* Baptismate, *Ut profiterentur, Sic se credere.*
3. *Deum Creâsse aliquid in utero B. Virginis, quod cum ejus Substantia junctum, fecit Jesum Filium Dei, futile commentum est. Filius Hominis vocandus erat & Filius Dei propter Hypostaticam Unionem.*

ÆGriusculè ex Hyberna inclementia habentem adit me Amicus, ipso, post 73 annos, Natali meo, Vir Bonus, Piúsque, S. Theologiæ Candidatus, narrátque (post alia) haut parùm affligi Se propter Cognatum, Civem non malum, atque probi ingenii Virum, in partes Socininas nuper seductum: Rogat igitur, Quid agendum ab ipso sit, Ut errantem amicum revocet ab interitu. Audiétne te, inquam? Audiet, ait. Et judicio valet? Non satìs solido, inquit, Nullis enim imbutus Literis.

Literis. Sciat ergo primùm, Te nullâ eum Authoritate preſſurum, præterquam Sacrâ; Paſſurum etiam libenter, (modò candidè ſe geret, & ſine dolo malo,) Ut Novos ſuos Duces adeat, opémque eorum poſcat, quoties Se nimiùm arctari à Te ſenſerit. His autem præmiſſis, producas eum in Campum Sacrum Symboli Apoſtolici, explicéſque ordine ei, Quantum ille peccet contra Verbum Dei ex Articulorum eorum Barjeſuitica interpretatione. At, Quî potero hoc, inquit? Quum è Principaliſſimis Articulis Unus ſit, & ad quem vel maximè Cognatum meum ceſpitare ſciam, Cujus phraſis nuſquam in SScripturis expreſsè reperitur, ſcilicet, *Credere in Spiritum Sanctum*. Neque ſic effugiet tamen, inquam, Si me audies; Sed ipſis Articulorum verbis fortiter à Te urgebitur, ídque ex duplici argumento. Argumentum profectò, ait, ſi dederis, totus pareo. Ego verò, Hem tibi, non unum dabo. Primum quidem, erit argumentum Ad Homines. Utut enim Hæretici alii reſilire poterint, ubi verba hæc *Credendi in SSpiritum* totidem ſyllabis in Sacro Textu intellexerint nuſquam expreſſa eſſe, Magiſtris tamen Barjeſuiticis hoc non licebit, Quoniam ipſi Symbolum illud non admittunt ſolùm, ſed & cum ſumma arrogantia, tantíſque Novatoribus duntaxat digna, profitentur, *Univerſos Chriſtianos cum Illis*, (non autem, *Illos cum Univerſis Chriſtianis*) *Symbolum hoc amplecti*, Cat. Rac. pag. 4. Quo de alicubi vapulat mihi glorioſulus ille, Quem è familia Socinina ſolum oculis unquam uſurpavi, Procurator eorum, Racovianus Catechiſta. Agant igitur pro virili ſuo, ſenſúmque Symbolo adfigant quem validè poterint, Sed nè ferantur, Verbis Symboli, per Apoſtolos, Patreſque Primævos è SScripturarum mente conſarcinati, non reſpondere, ex hoc prætextu, Quòd in SScripturis Verba ea non legantur.

2. Argumentum autem alterum non Ad Homines ſolùm eſt, Sed & ad ipſam quoque Rem vel maximè pertinet.

net. Negari enim non oportet ab aliquo ſatis ſano, (Neque eò dementiæ vel Catechiſtam quidem perveniſſe videmus, Ut non adſentiatur:) Ubi quid, ſub exigua verbulorum variatione, è verbis SScripturæ, directè, perſpicuè, immediatè, neceſſariòque ſequitur, illud ipſum inter SScripturæ Dicta ritè adnumerandum eſſe. Eſt verò in N. T. ubi Officium iſtud *Credendi in SSpiritum* piis omnibus directè imperatur, ſyllabarum quidem contextu paulò alio, ſed per verba ipſius Chriſti, expreſſiorem longè Fidei hujus neceſſitatem inferentia. Ità enim Ipſe Apoſtolis ſuis mandavit, in Cœlos tum rediens, *Ite igitur, & Diſcipulos facite omnes Nationes, Baptizantes eos in Nomen Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti*, Matth. 28. 19. *Diſcipulate eos*, ait, *& baptizate*. Potéſtne verò quicquam ad Fidem diſertiùs dici? Primò enim, Mandare, ut Diſcipulentur omnes, idem eſt, quod Mandare, ut Edoceantur. Et, Quid? Certè, Ut credant, & Quid credant, Utrumque Docendi ab Apoſtolis erant: Dein, Ut Baptizentur, jubere eſt, Ut publicè profiteantur, Quòd credant; Credant autem, *In Patrem & Filium, & Spiritum Sanctum*. Et à quoquam dicetur, non eſſe in SScripturis, *Credere in SSpiritum?* Conjunge autem cum Præcepto Chriſti Exemplum Eccleſiæ. *Quid impedit me baptizari?* Eunuchi, jam breviter edocti, Quæſtio eſt, Act. 8. 36, Reſponſio Philippi eſt, *Si credis ex toto corde, licet*, ver. 37. *Credidit autem, & Baptizatus eſt*, ver. 38. Tum iſte, Abunde mihi ſufficit Argumenti iſtius Illatio; Conſiliis igitur tuis hâc in parte utendi jam certus, alias moleſtias creare tibi deſinam: Niſi & aliud paucis expedire dignaberis, quod propter iſtos, Qui Barjeſuitæ à te dicuntur, quærendum etiam habeo, De Dei Filio. Audiamus igitur, inquam, cum Bono Deo.

3. An creatum aliquid à Deo fuerit in ipſo Conceptu D. Jeſû, quod cum ſubſtantia B. Virginis conjunctum, in eam veri Hominis generationem ceſſerit? Exhorrui verò, & commotior factus, Unde, inquam,

aut

aut Quorsum ista Quæstio? Ille, Quia ex eodem Grege habemus, Qui aliter, nescire volunt, quomodo Jesus potuit esse verus, & naturalis Dei Filius, nisi ad Primi Adami exemplum, Ut ipse propter Creationem totius Hominis, dicitur *Filius Dei*, Luc. 3. 38, ità & Jesus, Secundus Adamus, propter Partis alicujus in Eo creationem, dicatur etiam *Ejus Filius*. Suboluit jam mihi ex isto Paralogismo quas fraudes necterent, Reposui igitur, Sciant verò, (Quiqui illi sint, quos ego, nullius coloris novi,) gratis nimium hæc, temeréque ab ipsis, & Barjesuiticâ solùm fide, dici. Quòd si Euangelistam temnere nil reveriti sint, Audiant tamen Archangelum, & confundantur. Ille sic ad B. Virginem, *Ecce, concipies in utero*, Luc. 1. 31. Hoc autem ἰδὺ instantaneum est, Ipsa si adsentiatur, Dictum Factum erit. Concipiet autem, Quem? *Qui Filius Altissimi vocabitur*, ver. 32. Illa verò, *Quomodo fiet hoc, quum Virum non cognosco?* ver. 34. Non negat igitur, à Viro generari potuisse ex Se Filium Altissimi vocandum. Sed Gabriel reponit in Sensum Diviniorem, *Spiritus Sanctus superveniet in te, & Virtus Altissimi obumbrabit tibi.* Hæc igitur Quæstionis suæ Solutio est. Ecquid autem heic De aliqua Creatione? De Speciali tantùm Præsentia Creatoris hæc sunt. Ex ipso enim S. Virginis adsensu, Natura Divina per ineffabilem Sancti sui Spiritûs Virtutem uniebat Se tunc cum Natura B. Virginis ad Hominis Productionem. Et Quid tum? Διὸ καὶ τὸ γενώμενον ἐκ σε ἅγιον, κληθήσετ υἱὸς θεῦ. Nesciéntne verò hii Magistri, Quid διὸ valeat? Integra planè est, Cœlóque demissa Generationis hujus Mystica Ratio: Non eget igitur futili aliquâ, fatísque blasphemâ fictione ex incude Socinina. Angelus ait, διὸ, Quia ob Hypostaticam hanc Unionem, quam Ille fore jam significabat, Filius hominis ex Ipsa nasciturus, rectissimè quoque vocandus erat Filius Dei. Sed sic sunt hii Homines, Ut Barjesû filios possitis semper cognoscere: Nisi enim supra sobrietatem saperent, perverténdo rectas vias Domini, ádque

ſenſus ſuos Hæreticos SScripturæ verba (plùs, minùs) depravando, naturam ſuam deſererent, & mortui eſſent. Sed eant, per me, plaudántque ſibi de Jeſu ſuo, Quem Naturâ Divinâ exui per ipſos, emungíque contentum eſſe jubent, Boni tamen erunt, atque lautum adſumentum comiter ei facient; per ſuppeditatam (neſciunt quam) in Humana ejus Natura creationem. Hiis dictis, ille diſceſſit cum gratiis.

SECT. LXXXIX.

1. *Chriſtus duplici Authoritate, Suâ Ipſius, atque Operum ſuorum, urget Diſcipulos ad credendam Rem, non vulgarem, ſed ſingulariter Suam.*
2. *Ipſa Reduplicatio eſt Deitatis ejus Adſertio, per Supplementum Verborum* Eſſe, *&* Habitare. Μίμνω, *eſt Argumentum Hypoſtatica Unionis.*

VErba illa Chriſti, Πιστεύετέ μοι, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί· Εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι· non obſcurè Ejus Divinitatem ſonant; Quæ tamen novi, vix ità accepta eſſe à parte aliqua Interpretum, haut ſatis tempora diſtinguentium. Dominus enim poſt hanc concionem, confeſtim ad Proditionem ſuam, Paſſionémque profecturus, majore cum Emphaſi jam Se aperuit Diſcipulis ſuis, & quod antea, dum Judas aderat, obiter tantùm, teſtiúſque de Communione ſua cum Patre, iis ſignificârat, (ut Joan. 8. 16, & 19, & Joan. 10. 30, & 38.) ſignantiùs nunc, atque explicatiùs Joan. 14. 11, diſertâ oratione hoc indè à v. 6. proſecutus, expoſuit. Igitur quod nunc tam vehementer adfirmat, *Ego in Patre*, iſtud à nonnullis non aliter elucidari, quàm

Chriſtum

Christum in Patre fuisse per Obedientiæ Propositum, vah! Quàm parùm hoc, atque elumbe, & frigidum est, tantóque hiatu neutiquam dignum! Eo enim modo *Esse in Deo Patre* dicendus est, Quisquis in Orbe Servorum Dei infimus, imbecillimúsque est: Atque ad eandem *μετωνυμίαν*, quòd non aliter *Et Pater in me*, exponatur ab iis, quàm *Deum in Christo fuisse per Efficaciam, aut Vim Operantem*, haut amplius Christo largiuntur, quàm quod Prophetarum exiguissimo, imò Cuivis Fidelium, rectum aliquid, probúmque patranti, tribui oporteat. Nihil opus igitur erat, ut Dominus ad tam pauperculas Expositiones, (Quæ de nemine Pio non admitti, vel mutuæ charitatis respectu, debent,) de Se admittendas Discipulos in Valedictorio hoc Sermone tantopere urgeret, vel per suam ipsius Authoritatem, Credite Mihi, vobiscum tam diu versato, probatóque, Magistro vestro, & Veritatis solius semper vobis Authori; vel per Authoritatem Operum suorum, Credite propter Opera, tam Cœlesti Sapientiâ, stupendâ Justitiâ, Divinâ Bonitate incocta, opémque omnem, & vim Humanam tam infinitè exuperantia. Ad Credendum autem hæc quòd premantur nunc ab Eo utriusque hujus Argumenti pondere, sublime aliquid, præcipuúmque in iis subesse oportet, & vulgari omnium Mortalium, Captui quidem, (absque tanto Fidei Authore esset) sed & Conditioni, penitus negatum.

2. Enimverò si inter imposturas Racovianas aliquando incidissem in perfidas istas, & malè feriatas Loci hujus expositiones, nunquam temperare mihi potuissem, quin eas, (ut Christo solùm imminuendo fraudulenter interjectas,) summo cum ardore, fastidióque in Parentis sui Barjesû haram usque repulissem: Verùm in Viris Probis, & protervi nihil, *σὺν Θεῷ*, in Christum molientibus, nedum impuræ illi Hæresi supparasitantibus, dolenda quidem plurimùm est, sed & molliter emendanda &, quà poterimus, excusanda, tanta Supinitas.

Ad claram enim Divinitatis suæ adsertionem tendit ista reduplicatio Christi, *Ipsum in Patre, atque Patrem in ipso.* Ad cujus intellectum, reliquit nobis (sicut Ejus est mos,) in utroque membro ejusdem, Supplementi faciendi locum, cùm Ipse in neutro Verbum aliquod expresserit. Respectu igitur habito ad Naturas Christi, Ellipsis priore in Loco supplenda est per Verbum Substantivum, *Ego in Patre Sum.* Atque hoc exponendum est, non Moraliter, aut pro frigido aliquo Hominum modulo, *Propter continuam Obedientiam*, sed Naturaliter imprimis, & Modo solùm Suo, propter æternâ Ejus Generationem. Hoc enim est Verè atque Eminenter in Deo Esse. Quoad alteram verò partem, ibidem proximè suggeritur Verbum ab ipso Christo, Ait enim, Πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, ver. 10. Novimus autem μένειν Joanni εἰλλω λέξιν esse pro *Habitare.* Respexit igitur Naturæ Humanæ adsumsionem ad Se, De quâ Apostolum habemus Expositorem omnium locupletissimum, *Quoniam in Illo habitat tota Plenitudo Deitatis Corporaliter*, Col. 2. 4. Summa igitur est, Pro Argumento Hypostaticæ Unionis Naturarum in Christo effatum hoc Christi rectiùs à nobis sumi, per quam Qui nobiscum Deus est, Idem etiam cum Patre æternùm est Deus.

Sect. XC.

1. *Christus Nobis Via ad Patrem est, ratione Exempli Sui, sed multò magis, ratione Meriti. Idem Via Regni est, & Caussa Regnandi.*
2. *Via Exempli non sufficit nobis, propter infirmitatem nostram: Via Meriti, & Satisfactionis Christi est, Qua defectus nostros in Via supplet. Socinini, ô Quanti Prædones, ex Parte Christi, Nostrâque!*

NEq; parùm quidē jamdiu doluit mihi, quòd Elucidatores hii non metuerint tam parùm dicere, (Est enim multò

multò minùs, quàm & Mens, & Meritum Christi ferant;) cùm priora Ipsius Verba illa, Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός, Joan. 14. 6, De Actionibus solùm Christi exponenda esse duxerint, Ecclesiæ suæ ab Ipso propositis, ut per earum Exemplum, tanquam per stratum iter, possimus ad Vitam æternam contendere. Sciant tamen, Nos Expositionem istam nullos rejicere, Ut à Davide olim præmonitum est, *Providendi Dominum semper in conspectu nostro*, Psal. 16. 9, Vitam scilicet, Gestáque Christi nobis semper ob oculos ponendi, in Regulam nostrarum Actionum; Quandoquidem in epiphonemate illo, *Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum feci vobis, & Vos faciatis*, Joan. 13. 15, censeamus istud *enim* generali sensu gaudere, & non ad eam pedum lotionem duntaxat applicari debere, sed, ex paritate rationis, in totius Vitæ nostræ decursu locum habere, sic ut quicquid facimus, dicimus, volumus, conformetur, quantum Naturæ Humanæ conditio ferat, ad imitationem Christi, atq; ut omnem nobis Nos ex Ipso ducamus Viam. Veruntamen cùm observemus, quantopere Christo ampliare visum fuerit, atque ut Thomæ de Via solùm quærenti respondens, tam miro tamen cum auctario id fecerit, *Ego sum Via, & Veritas, & Vita*, (pro idiomate Hebræorum, Substantiva Substantivis per Πολυσύνδετον conjungens, Quò fortiùs Suis imprimeret, Esse Se Viam, Verissimè sic dictam, ad Vitam æternam;) Statuendum nobis semper est, Viam nobis ad Salutem, non esse per Exempla Ejus solummodo, In quorum vestigiis premendis fragilitas nostra Humana nequit non miserè deficere; Sed etiam multò magis, (Viâ enim longè Diviniore, atque Defectus nostros omnes supplere datâ;) esse per Merita Christi, Sanguinísque Sui pretium; Cui Vitæ, si, ex Fidei suæ gratia in nobis, sanctè insistamus, etiam cùm Exempla Ejus, ut quimus, sectamur, illa Nos rectà perducet, certóq; in Regnum Patris Sui. Præcellenti scilicet hoc modo, Christus nobis non minùs Via Regni est, quàm Causa Regnandi.

2. Debebant igitur Boni Viri in Elucidationibus suis Viam

Viam quidem illam priorem, Vitæ atque Exempli Chriſti, Fidelibus Chriſti ſervis inſigniter, ſummóq; opere commendare: ſed quoniam in ea pergenda, propter infirmitatem Carnis noſtræ, vel errare de Via, vel in Via cæſpitare, titubare, claudicare, decidere etiam nobis ſæpe contingit, Non debebant inſigniorem eam alteram Viam ſubticere, Iſtam dico *in Sanguine Jeſu, Quam initiavit nobis, Viam Recentem ſemper, Viventémq, id eſt, per Carnem ſuam*, Heb. 10.20, In quâ, Fide Duce, Comitéque Charitate, datur nobis noſtras ipſorum Offenſiones ſuperare, remoríſque aliis, & obicibus omnibus depulſis, pede inoffenſo noſmet, & curſu non interrupto, in Regnum Cœleſte penetrare. Neque igitur Hii adverterunt, Se non in populum ſolummodo Fidelem peccare ex iſta Reticentia, Silentes, quod in hac parte Viatoria præcipuum eſt, neq; indicem Digitum exporgentes ad communitiſſimam hanc, feliciſſimámq; nobis, Viam verè Regiam, Summéque Salutarem; Sed & in Suam ipſorum (ut Res nunc ferunt,) exiſtimationem, animámque. Quid ità veró? Cadunt ênim, culpâ ſuâ, in grande diſcrimen hoc, Nè, ſequiore jam ſeculo iſto, (In quo irrupit in ovile Chriſti, Aliâ quidem Viâ, & Suâ, Non per verum Oſtium illud, Joan. 10.7, Genus hominum prodigioſè prædatorium, v.8. piiſque cunctis devovendum, Qui cum Natura ipſius Divina, Satisfactionem quoq; pro Peccatis Mundi, Meritúmq; omne Mortis ſuæ Chriſto abjudicârunt, atque in ſola Vitæ noſtræ ad Regulam Vitæ Chriſti compoſitione, Salutem noſtram, Summámq; Beneficii, quod ex Chriſto reportamus, collocârunt:) putentur & ipſi, in Partem eam toties vergentes, ſubdolam hanc operam Suam Peſtibus illis Sociniis, ex nullo errore judicii, ſed ex animi adfectu, atq; de induſtria, dediſſe. Quod nollem factum!

SECT. XCI.

1. *Probatio Deitatis Chriſti. Barjeſuita fatentur Chriſtum in*

in Cœlis, antequam prædicaret, fuisse. Primus Terminus Christi, à Quo movit, Cœlum.

2. *Christus nulla indicia Deitatis sua publicè edidit, antequam baptizabatur. Munera Sua à Conceptu habuit. Annus erat post baptismum, antequam Nazaretha prædicavit.* ἐλήλυθη. *Usum Aoristi illum, & Participii ejusdem.*

3. *Quæ Christo dari dicuntur, Ut à Se habebat. Cur Socinini pernegent, Christum creâsse mundum.*

4. *Dolosè tollunt Subjectum Quæstionis, nè Christo tribuatur Rerum Creatio.*

5. Κατ' ἀρχάς, *Pluraliter dictum, innuit non solùm illud* ὃν ἀρχὴν *Pentateuchi, sed &* ὃν ἀρχὴν *istud Euangelii. Christus enim ab æterno.*

6. *Textum cùm insimulent Mendacii, Se excusant per Mendacium.* Σὺ εἶ ὁ αὐτός. *Cùm Filius in Divinis, Persona Secunda, Mediáque sit, ut Rerum Causa Secunda, Mediáve repræsentatur. Per Christum Deus fecit.*

NAzarethani, cùm Christum, quem ab infantia cognôrant, prædicantem primò audirent, mirabundi sciscitabantur, *Unde Huic hæc? & Quæ hæc Sapientia, quæ data est Ei?* Mar. 6. 2. Cui suppar est & illa altera Judæorum Quæstio, *Quomodo novit iste Literas, non edoctus eas?* Joan. 7. 15. Jam Quis reponet illis? Nam si nos respondeamus, ex Ipso Se habuisse, éq; Naturâ Suâ Divinâ hæc profluxisse, reclamitant Caput è specu Socinino exerentes, Naturámq; eam Christo prorsus abjudicant. Quin ipsi igitur edoceant Nos, Unde depromserit hæc Christus. Tot autem, támq; disertis N. T. Locis præmi Se sentiunt in hanc Sententiam, Ut Christum, præter quòd Prophetæ erat, *etiam in Cœlis fuisse, ibíq; ab ipso Deo omnia edoctum esse*, haut aussi sint inficias ire, C. R. p. 129. Verùm Quando ibi, aut Quomodo adfuerit, sic ut non Nazarethanos solùm, sed & Euangelistas omnes hoc furtum lateret, Mirabilem Catechistam (Quem ex ea Factione solum consulere mihi datum est;) aliàs nihil pudere solitum, puduit dicere.

Mira

Mira autem erunt mihi, nisi ad Joannis Baptisma è Galilæa contendentem, remotis tum (præter Barjesuitam aliquem) testibus, in Cœlos, (Brevis enim Via erat,) adscendisse Eum, ibíq; (Brevis enim & Mora erat,) dicto citiùs institutum esse, determinent. Verùm Quid tum fiet illo Loco Christi, *Neminem unquam adscendisse in Cœlum, nisi Qui è Cœlo descenderat, Filium Hominis, Qui in Cœlo est*, Joan. 3. 13? Neq; enim dicit, Neminem illuc raptum fuisse, neque de cætero Neminem adscensurum esse, sed jam tum *Neminem adscendisse*, ideóque vel si tum, dum in Via ad Joannem erat, adscenderit, vel quocunque alio tempore illuc ierit, ista tamen satìs nota Ei Via erat, In Cœlo enim antea fuerat, atque inde è priùs descenderat. Cui similis est & illa Paulina Locutio de Christo, τὸ δέ, Ἀνέβη, τί ἐστιν, εἰ μὴ, ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον; Eph. 4. 9. Nihil igitur proderit Barjesuitis hoc effugium, Quin Christus, ante tempus, quod tam futiliter præfigere Ei velint, in Cœlos furtim eundi ad Scholam, in Cœlis æternùm fuerit, Ex qua ratione, & ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ, etiam dum in terris aderat, ibidem dictus est. Quòd verò reperti ex eo tempore sint, Qui Literali sensu præter fas suppresso, per solas Metaphoras, inque sensibus Mysticis hæc sumentes, non aliter exposuerint ἀναβάσεις, quàm *De Arcanis Cœli animo penetrandi*, neque ὁ κατάβας quàm *De Eo, Qui singulari Dei dono nobis concessus est*; neque ὁ ὢν ἐν οὐρανῷ, quàm *De Conversationem suam semper in Cœlis habente*, verendum est, nè dissimulantium hæc sint, planéque mentientium (subdolam enim hanc operam dantium, ut etiam cùm verum hoc dicunt, incautos fallant,) quòd Barjesuitarum Capitibus possint cavere. Sed frustrà hæ strophæ sunt: Primus enim, in Moribus Christi, Terminus à Quo, non est, Adscendentis è terris, ut tùm diceretur de Cœlis ad nos descendere, Sed, Ut ipse De Se semper locutus est, *Exivi à Patre, & in Mundum veni; rursus relinquo mundum, & abeo ad Patrem*, Joan. 16, 28, Descendisse huc Christus intelligendus est, ante aliquam Ejus è terris Adscensionem.

2. Sapi-

2. Sapientiam autem ἀληθείαν ὡσπερ, quòd Populares Ejus nunc mirati sint, abunde indicant, Christum tam moderatè Se, tectéq; inter eos gessisse, indè ab incunabulis ad Annum Ætatis Suæ Tricesimum, Quo profiteri cœpit, Qui Vir erat, Ut Divinæ suæ Præcellentiæ Prognostica nulla coram iis ediderit, (Nè tantulum fortassean, quantum Hierosolymis ipsis in Templo Puer Duodecennis inter Doctores monstraverat;) Sed sola fabrilia tractare contentus, in Arte quidem illa excellere potuerit, Verùm De Facultate sua Prophetica, De miraculorum præstatione, Déque SScripturarum Cognitione, nihil Sibi arrogaverit, nihil impertierit Populo. Et tamen ἀληθίσαν nunc cùm dicant, non ità accipiendi sunt, acsi Herì eam, aut Nudius tertiùs Datam opinarentur, sed ex quo Jesus Se in Judæam contulerat ad Baptistam, Matth. 3. 13, atque ab eo reversus domum, familiæ partem maximam, (Matrem putà, Fratrésque, (sic dictos,) & Discipulos suos, Joan. 2. 12, licèt Sorores Ejus omnes Nazarethæ reliquerat, Matth. 13. 56.) ad Capernaumitas transtulerat, Matth. 4. 13; Atque Capernaumo tandem exiens (Sed & Paschate interea ab Eo Hierosolymis acto, Joan. 2. 13.) Nazaretham denuo ierat, (Nam ἦλθον, Mar. 6. 1, ut & Matth. 13. 54. & Luc. 4. 16, sæpéque alibi, est *Vadere*, & non, *Venire*.) Quod post Annum à Baptismo suo contigisse, ex Euangeliis colligere est. Audiant autem hoc obiter volumus, Qui Quia illud Christi, ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία, Matth. 28. 18, ante Resurrectionem dictum ab Eo non est, neque datam igitur Potestatem eam fuisse hariolantur ante Resurrectionem; Quam Ille tamen sibi ab ipso Conceptu Suo (ut alibi probavimus,) datam fuisse intelligit, sub silentio utcunque hactenus à Se habitam, & propter οἰκονομίαν suam, ne quâ interturbaretur ea, providè celatam, donec resurrexerat, atque jamjam adscenderet: Quo quidem exemplo, eundem Aoristum, de ejusdem temporis spatio usurpatum esse à Petro, reperiemus, Act. 2. 36, & Participium hoc, de longinqui temporis intervallo communiter à Paulo, Rom. 15. 15. 1 Cor. 3. 10. Gal.

Gal. 2 9. Eph. 3, 8. 2 Tim. 1. 9, & ſæpe alibi. Verto igitur Nobis hoc, And what wiſdome is this, which hath been giten him?

3. Veruntamen cavillis ſuis Pharetra Barjeſuitica nunquam caret. Objicitur ergò, Si data Ei fuit Sapientia, ſi Poteſtas, ex Alio igitur habebantur, & non, à Se, aut ex Natura Sua: Atque hic ille Paralogiſmus eſt, quo fiſus Catechiſta, Quia Deus dicitur, *Filium conſtituiſſe Hæredem omnium*, Heb. 1. 2, rotundè repoſuit, *Quod hæreditavit, à Seipſo non habuit*, Cat. Rac. pag. 81, arietare igitur ex eo Sophiſmate ſe ſperat, ſubrueréque poſſe Argumenta omnia Divinæ in Chriſto Naturæ, Quæ è Primo Epiſtolæ illius Capitulo depromuntur à Nobis ad eam comprobandam. Et facilè quidem poteſt inter cerritos ſuos Nepotulos Racovianos hoc facere: Sed quibus cerebelli quicquam σὺν θεῷ relictum eſt, facilè perſentiunt, Quod Chriſtus Homo à Chriſto Deo habet, ab Alio utcunque habere dici poſſit, Quia à Natura ſua adſumta non habet, haut tamen negandus eſt à Seipſo habere, Quia Naturæ ſuæ Divinæ æternùm competit. Diverſo igitur hoc reſpectu, Idem Ipſe eſt, Qui accipit, & dat, Idem enim Deus ab æterno Hominem Se factum conſtituit Dominum (Quâ Homo nunc erat,) atque Hæredem omnium. Jam clara ſunt hæc. Paulò autem involutius eſt, (ſed longè impudentiùs habitum, fidéque & fronte omni deſtitutum,) quod ad ultimi ex hoc Capitulo Argumenti Vim propellendam commentus ſibi eſt. Concedit enim ἐπιτῶς, quod Apoſtolus è Pſal. 102. 25. allegavit, *id ab eo Scriptore ad Filium Dei referri*, Cat. Rac. p. 80. Benè habet! Ergò eodem Authore, inquimus, A principio Chriſtus Terræ fundamenta poſuit, & Cœlorum Opifex extitit, Heb. 1. 10. Imò verò, Non, exclamat Catechiſta: (Nam ſi hoc admittat, admiſerit licèt, perire ſe ſentit.) Urgemus igitur, Quid tum erit hoc? Quod audiat Pietas, audiat Veritas, Ut impuro ore in Apoſtolum, in SScripturas, in Cœlum ipſum, Chriſtúmque expuere eum nunc nihil pudeat! Diſerta enim ſunt Verba Textûs, *Ad Filium autem*

autem dicit, ver. 8, (Neque ipſe modò negavit, Ad Filium referri,) *Et, Tu in principio, Domine, fundaſti*, ver. 10. At nunc corrigendi ſunt & Textus, & Scriptor iſte, & ipſe David, ſi Authoris hujus mentem geſſerit. *Reſpondeo* enim (ait Catechiſta) *Teſtimonium iſtud non de Filio, ſed de Deo accipiendum eſſe*, Cat. Rac. p. 80. Epiſtola dicit, *Ad Filium, & Tu*. Racovianus, *Non de Chriſto*. Quàm ornandum igitur Sacrum hoc Caput eſt, tollendúmque! Neq; enim Utri iſtorum magìs credendum ſit, ambigere licet lepidis Noſtris Socinulis. Erit tamen ipſe, præter fas, tam bonus, felíxque Orbi, ut cum Authore Epiſtolæ, & cum Chriſto, (Quia pro nimiùm Malis eos non habet.) clementer agat, eâdémque æquitate erga eos utetur, quâ Sociam erga ſuam nobile illud Scortum coram Solomone, *Neq; Mihi ſit, neque Tibi, ſed dividatur*, 1 Reg. 3 14. Dividit ergò verba illa Davidis in Duas Partes, In Cœli, Terræq; Creationem, Inque Rerum Creatarum Abolitionem. Et jam, Poſteriore hâc, De Rebus Abolendis, ſorte contentus ſi Chriſtus abire voluerit, Quoniam Legatum ei à Pſalmiſta eſt, bonâ cum venia Catechiſtæ faciet: Sed Sorte Priore, De Rerum Creatione, abſtinendum ei penitus eſſe determinat; Et Cur? Soli enim Deo ſuo, (Chriſtus autem Ille non eſt,) illam adſerit, pernegátque, *Teſtimonium illud è Pſalmo ad eum finem ab iſto Scriptore allatum eſſe, ut Chriſtum creâſſe Cœlum & Terram probaret*, Cat. Rac. pag. 81.

4. Quâ fronte verò hoc? Aut, ſi à principio frons omnis perìit de rebus Socininis, Quâ tamen fide? Periit quidem iis & ea; ſed quia Rationis aliqua ſpecies ab eo hâc in parte prætenditur, audire non renuimus; Eloquatur igitur, *Quòd is Author priorem partem ad Chriſtum non referat, hinc perſpicuum eſt*, ait, C. R. ibid. Euge verò! Proferétne quicquam nobis, quod magìs perſpicuum ſit, quàm ſunt Verba hæc, quæ & priùs conceſſit? Πεῤὶ ϗ ϯ ὑῶν. Pergat igitur, *Quia in iſto Capite Præſtantiam Chriſti demonſtrare ſibi propoſuit*, ibid. Et verum hoc dicit, *Propoſuit*, Sed, *Non eam, quam à Seipſo habet*. Hoc jam falſum dicit,

Verùm

Verùm eam quam hæreditavit, ibid. At iſta inter Se nihil pugnare in antegreſſo Paragrapho ſatis explicatum eſt. Sed addit, *Et quâ præſtantior Angelis effectus eſt, Ut à ver.* 4. *cuivis planum eſt*, ibid. Atque hæc jam altera egregia impoſtura eſt; Nam, qui propoſuerat, Simpliciter, atque Abſolutè De Præſtantia Chriſti dictum eſſe, Additione jam doloſè factâ, limitat ad eam, quâ Ille Angelos ſuperat, Quaſi hæc ſola Capituli totius Argumentum eſſet, Quæ Unicum ſolummodo, peramplum licèt, eſt, poſt alia ibi Argumenta ad delineandam Excellentiam Chriſti, Quantò ipſe ſuperior ſit, ex omni reſpectu, Angelis omnibus. Sed dicis tamen cauſsâ, Admiſſo & hoc, utcunque non dato, Quid tum? Quid? *Cujus generis præſtantia Creatio Cœli, & Terræ non eſt*, Cat. Rac. pag. 81. Vah! Quàm ſpiſſum verò eſt hoc, & nebulone quovis dignum! Nam Quid eſt, *Cujus generis præſtantia?* Dic igitur apertè, Nequam, & ſine offuciis. Ain', Creationem Cœli, & Terræ nihil ſpectare ad Chriſti præſtantiam ſupra Angelos? Hoc ſi velis, dic Quíſdni? An, Quia Creationem Cœli, Terræque velis & ad Angelos ex æquo ſpectare? Aut ſi non hoc, (In eorum enim Creatione comprehenditur & Angelorum Creatio;) An, Quia omnino nec ad Chriſtum? Iſtud certè eſt, quod verè vult, per ambages iſtas tollere Subjectum Quæſtionis, Adſerere enim, Nihil ad Chriſtum pertinere eorum Creationem. Quàm appoſitè verò hoc ad id, quod in principio propoſuit, Demonſtrare Chriſti præſtantiam? Probat enim nunc, Demonſtrando, Quid Chriſtus non potuit præſtare. Ex eóq; conſilio eſt, quòd & operam tam inſanam navârit, ad Sacros illos Textus, *Per Eum omnia facta ſunt, & ſine Eo factum eſt nihil*, Joan. 1, 3. &, *Mundus per Ipſum factus eſt*, v. 10. &, *In Ipſo creata ſunt omnia: Omnia per Ipſum, & ad Ipſum*, Col. 1, 16. (De quibus Nos alibi.) Barjeſuiticè, afflandos, hoc eſt, diſtorquendos, pervertendó q;: Jámq; ſibi concinit, & poſt miſerè coactas à Se Illationes ſuas, pro concluſo ſumit, (ſed mera Petitio Principii eſt,) *Cujus generis præſtantia Creatio*

Creatio Cœli & Terræ non est. Utque caveat, nè non credatur ei, Thrasonicè accumulat, *Nec esse potest*, ibid. Quàm ferale verò effatum hoc! Ausítne quisquam jam Magistro, tam peremtoriè Petenti Principium, non cedere?

5. Valde tamen me miseret Homuncionis, quòd cùm *Neque esse potest*, tam præfidenter intulerit, fileat prorsus, & non possit dicere, Quare. Me igitur videat, Qui possum, opémque hanc tam modesto Capiti feram, præ pudore solùm non dicenti, quod res est. Nam, Esse si possit istud, hoc est, si à Nobis Barjesuitis admitteretur, Creationem Cœli & Terræ ad Christum pertinere, rueret actutum, & in nihilum redigeretur Socinitatis Nostræ Caput Principale. Fact óque nostra foret Terrâ non minùs, quàm Cœlo exclusissima. Prævidet igitur hoc Catechista, atq; hinc sic angitur, æstuátque. Quo malacissetur verò, perpendat, si me audiat, Citationis Apostolicæ prima illa verba, Σὺ κατ' ἀρχὰς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, próque insigni sua facultate dignetur exponere, Quid κατ' ἀρχὰς sit. Pluralis enim Enuntiatio cùm sit, & non κατ' ἀρχὴν, egregio Mysterio suo hoc non carere, Quísdni existimem? Significat igitur SSpiritus, Præter Principium illud apud Mosen, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, Gen. 1. 1, præviísse & alterum Principium, illud apud Euangelistam, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, Joan. 1. 1, atque ex hoc intuitu, Psalmista, ut Christi (nam τῷ κυρίῳ hoc dici videmus,) præstantiam clararet, Numerum auget, atque, Filium, Qui Divinæ Gloriæ Splendor, Substantiæque Ejus Character est, Prioris illius Principii, principio omni carentis, ab æterno participem esse, & Posteriori Principio, Ut esset in tempore, ex Opificio suo dedisse, Atque hoc Ei est, κατ' ἀρχὰς, *Inter Principia.* Fuit igitur Ipse ante Mundum, quem fecit: Non factus cum Mundo, neque paulò ante mundum, est, ut Ipse dein Mundum faceret; (Quâ in parte, Ariana dementia multò quàm Socinina tolerabilior est:) Sed nunquam erat, Quando non erat, Erat enim Deus ab æterno. Et ubi nunc erit Barjesuitica Impietas?

6. Intererat igitur Catechistæ, præcipuo nunc modo frontem sibi perfricare, atque Apostolo, aienti, *Ad Filium hæc dicit*, ità reponere, ut mentiri eum tantùm non aiat, adserere enim, *De Messia hæc non debere accipi*. Veruntamen quò nè videatur ad extremum depuduisse, improbitatémque omnem superare, reperisse se gloriatur, qui possit Apostolo succurrere, ità ut in tanto solùm, & non in toto Mendaciloquus sit. Davidis enim, quæ citantur ab eo, Verba dividantur, ait, in Partes Duas, & diffugere utcunque non poterit, quin falsum dicat quantum ad Partem Priorem, Posteriori tamen Parti veritatem subesse finet Catechista, (Sic solet beare Amicos;) ferétque, Ut ad Christum de Christo ea dicta sit. Quàm misellum autem hoc, atque excors subterfugium sit, testis ipsa ea Posterior Pars est, In qua verba hæc, Σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, voce planè Stentoreâ proclamant, Personam heic variari non posse, sed in Parte utraque unam eandémque esse, tam Extruentis Orbem, quàm Destruentis, Neque igitur Eum Ab Æterno minùs fuisse, quàm In Æternum permanere: Prout & Author ipse mox determinat, Ἰησοῦς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, Heb. 13. 8. Quòd cæteris verò in Locis, ubi *Per Christum omnia facta esse* dicuntur, respondere soleat, *Hunc modum loquendi, non Eum, Qui Prima sit Caussa Rerum, sed Caussam Secundam, aut Mediam exprimere*, Cat. R. pag. 73 & 75, Vel sic quidem suo jugulatur gladio; Quem enim in Conditura Mundi fatentur Secundæ, Mediæve Caussæ rationem habuisse, necesse est, ut ab æterno Eum fuisse concedant; Nos autem Filium in Divinis, quoad Personam suam, Secundam, Mediámque esse constanter adserimus, *Per Ipsum igitur facta sint omnia*: Sed eandem tamen omnino Naturam esse in omnibus illis Personis, propugnamus, contra Socinitatem omnem, & Portas ipsas Inferorum.

SECT.

Sect. XCII.

1. Hodie *Æternitatis, Argumentum Paulo est applicandi ad Res in tempore gestas, Nativitatem Christi, Sacerdotium, Resurrectionem.*
2. *At Qua Consequentia, à Messia ad Jesum? Ex tali Resurrectione evincitur Jesum esse Messiam.*
3. *Jesum vocatum fuisse ad Sacerdotium, non minùs quàm Aaronem ad suum, ex Hypostatica Unione.*
4. *Barjesuita, Ut neget hæc, & Cur, SScripturásque distorqueat.*

LAude suâ digni sunt illi è Schola, Qui Patrum aliquot sententiam amplexi, *Hodie* illud, quod de Messia apud Davidem legitur, *Filium meum es Tu, Ego hodie genui Te*, ♄al. 2. 7. De æterna Filii generatione dictum existimârunt. Diem enim Præsentem dicere, Qui *Hodie* dicit, extra controversiam est; Ideóque propriissima est ista Æternitatis adnotatio. Unus enim ex integro Dies, totúsque semper Præsens, Præterito omni, vel Futuro carens, Æternitas est. Huic autem Expositioni quòd reclamitandum esse nonnulli arbitrentur, Quia Apostolus hunc ipsum ♄almistæ Locum ad Res in tempore factas applicat, (Ad Christi Nativitatem è B. Virgine, Heb. 1. 5. Ad summum Sacerdotium, quo Ipse defungitur, Heb, 5. 5. fortassean & ad Resurrectionem Ejus è Sepulcro, Act. 13. 33.) Illatio ipsorum hæc vacillat, & vehementer erronea est. Argumenta enim sua Apostolus non aliter ex eo Testimonio accersit, quàm propter æternam Filii Generationem, atque in ea fundantur reliquorum à Christo Gestorum Rationes, Nascendi è Maria; Intercedendi pro Nobis; & Resurgendi à mortuis. Expendatur enim Argumentatio ejus ad Antiochenos, in qua sic processum est, *Enangelizamus*

vobis, Act. 13. 32, *quòd Promissionem, Patribus factam, Deus perimplevit Nobis filiis eorum, eo quòd suscitavit Jesum*, ver. 33. At Quæ, obtestor, est ista Consequentia? Primò *Dixisse Dominum, Filius meus es Tu*; & postea, *Exuscitasse Jesum*. Quo jam nexu inter Se copulari hæc dicentur? Per quam rationem aut illud ex hoc inferetur, aut hoc ex eo?

2. Enimverò, si Res istæ in se solùm spectentur, tam toto cœlo disterminatæ sunt, ut nulla planè sit inter eas Consecutio, Nulla Conjunctio inter Messiam promissum, atque redivivum Jesum. Verùm apud Hebræos Promissionum Patribus factarum, & Prophetiarum Veterum gnaros, aliter Se res habuit. Ipsi enim, cùm satis scirent, Messiam suum, ubi veniret, Immanuelem futurum, hoc est, *Deum Nobiscum*, Didicerant etiam, per *Hodie genui Te*, æternam Filii Generationem significari: ex his suppositis facilè percepernnt, in Argumento Paulino esse luculentam Consequentiam. Quid enim? Suscitatus nuper Jesus à mortuis fuit? Ità suscitatus, ut nunquam redeundum Ei sit ad Corruptionem? ver. 34. (Subjungitur enim & hoc ab Apostolo, in abundantiorem cautelam contra cavillandi cupidos: Nam è Sepulcro & ipse Jesus Lazarum antè suscitaverat, Joan. 11. 44.) Satis, supérque jam est hoc: Necesse enim nunc est, ut Jesus iste sit Messias. Quid ità verò? Propter rationem, à Petro priùs allatam hoc ipso in argumento, & à nemine ipsorum negatam unquam, negandámve, *Quoniam non erat possibile teneri Ipsum à morte*, Act. 2. 24. *Ipsum?* Quem? Filium Dei illum, Quem Deus dicit Se *Hodie*, id est, ab æterno genuisse Sibi: Implicarent enim hæc. Quocirca *ex hujusmodi Resurrectione, definitus est, Filius Dei, in Potentia, per Spiritum Sanctitatis, Jesus Christus Dominus Noster*, ut apud Paulum est, Rom. 1. 4.

3. Quin & eandem ex Paulo ejusdem Consequentiæ suæ, quantum ad Sacerdotium Christi, rationem eruere est. Primò enim purgat Christum à rapina atque intrusione; Negat scilicet, Dominum Hodiernis nostris Schismaticis,

ſmaticis, perpiíſque Prædonibus exemplum aliquod dediſſe evehendi Semetipſum in Pontificatum ſuum, οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γενηθῆναι Ἀρχιερέα, Heb. 5. 5. Unde habuit ergó? Dixerat id jam proximè, *Vocatus eſt à Deo, ut & Aaron erat*, ver. 4. Atqui de Aaronis Vocatione dubitari nequid poſſit, Deus ipſe nobis Author eſt, Exod. 28. 1. Eccubi verò ſimiliter & de Meſſiâ? Similiter: Dixit enim Dominus ad Meſſiam, *Filius meus es Tu: Ego Hodie genui Te.* At dixiſſe Qui nulli negamus, Rogitamus tamen, Illud ex iſto Quomodo ſequatur? Quomodo à Meſſia tranſitur ad Jeſum? Ex pari, ſolâque, illatione, quâ priús. Nam cùm Ille ab æterno genitus, genitus denuo fuerit in tempore, & factus Homo, jure hujus Prærogativæ, Honore omni Sacerdotali, Regali, Prophetico pariter donatus eſt, atque ex Hypoſtatica Naturarum unione, Privilegiis omnibus Divinis ſimul cum corpore in Corpore fruitus eſt; Exerendis quidem pro arbitrio Sapientiæ ſuæ, ínque Actus externos producendis, & Orbi, (plùs minúſve) communicandis, tali ſolùm Modo, Tempore, & Loco, ac Ipſi viſum foret expedire, ad οἰκονομίαν eam, propter quam in mundum venerat, maximè promovendam. Scopus igitur Argumenti ex illis Pſalmi verbis, quoties apud Apoſtolum occurrunt, iſte eſt, Haut citiùs Beatam Parentem Gabrieli repoſuiſſe, *Fiat mihi juxta verbum Tuum*, Luc. 1. 38. quàm Ipſa æterni Regis, Sacerdotis, Prophetæ præſentiâ, per SSpiritum in utero ſuo beabatur, parúſque ei & Dominus, & Chriſtus erat ex ipſo primo momento Conceptionis.

4. Sciò ad hæc *fremere*, (Ut Pſalmi illius exordium eſt,) Barjeſuitas noſtros, neque pati poſſe, qui Divinam Naturam Chriſto ſurreptum eunt, Meritúmque Redemtionis noſtræ in Cruce abnegant, Ut Rex ipſe fuiſſe exiſtimetur, antequam reſurrexerat, aut Pontifex, antequam in Cœlos adſcenderat. Ut perverterint igitur, diſtorſeríntque ad Socininos atque inſanos ſenſus ſuos nonnulla N. T. teſtimonia, (iſta imprimis, Matth. 28. 18. Act. 2. 36. Heb. 8. 4.) jampridem à me admonitum, ſæpiúſque eſt,

quàm ut nunc repetitum dem. Non poteram tamen non Conſequentiarum harum Apoſtolicarum rationem breviter expendere, cùm inciderim nunc in Doctiſſimi Viri Lucubrationes, Qui nihil mali (vel me Fidejuſſore,) in Chriſtum molitus, ſed Paralogiſmis illis Barjeſuiticis, ex improviſo, incautóque abreptus, ità hâc in parte loquitur, acſi ſciremus, Regni, Sacerdotiſque Chriſti Initiationem ſufflaminari oportere uſque ad Ejus Reſurrectionem; Quod Nos quidem nulli ſcimus, imò, ſcimus contrarium; Neque dubitamus, quin & Piiſſimo huic Capiti, Ubi dabitur ei, ζωὴ ἀεῖ, hæc reſtrictim cogitandi, eadem erit & Retractandi, mentémque ſuam (judicio enim non minùs, quàm pietate valet,) verbis paulò tutioribus explicandi, Occaſio.

Sect. XCIII.

1. *Ut per Baptiſtam Fides eorum in Chriſtum promota fuerit, poſt mortem Baptiſtæ.*
2. *Ex ea fide ſupponunt Divinam in Chriſto naturam, aientes Dicta à Joanne de Chriſto*, Vera, *non* Eſſe, *ſed* Fuiſſe.

CHriſtus rediens ab inexpectato in Bethabaram, Joan. 10. 40, memoriam Baptiſtæ, jamdiu denati, refricat omnibus ibi degentibus, ſed cedit hoc ad fidem eorum in Chriſto firmandam, cumulandámque. Meminentes enim, Joannem iis miracula, præter Semetipſum, nulla exhibuiſſe, quibus viderant Chriſtum ex eo tempore infinitè inclaruiſſe; Recolentes autem, quibus Teſtimoniis Eum Baptiſta à principio inſignierat, (Eſſe Eum ipſo Priorem, Joan. 1. 15, Digniorem, quàm Cui ipſe calceamenti corrigiam ſolvat, ver. 27, Eſſe Agnum Dei, Mundi Emundatorem, atque Inſtauratorem, ver. 29, Solum habere Sponſam, Joan. 3. 29, &, cùm ipſe minueretur,

tur, auctiore in parte futurum Chriſtum, ver. 30. hòc magis nunc in venerationem Chriſti ut Meſſiæ ſui feruntur, redduntq; rationem fidei ſuæ, *Quia omnia, quæcunque dixit Joannes de Eo, vera erant*, Joan. 10. 41. Cæterùm de veritate eorum Nos etiam nihil ambigentes, ſciſcitari tamen nil veremur, Quo conſilio utantur eo Tempore Verbi ὦν, & Cur non in Præſenti dixerint, *Omnia vera ſunt*, ſed, *Omnia vera erant*. Quid enim? Tempúſne jam quicquam interpellaverat? & Quæ vera, Joanne ſuperſtite, erant, hæc, eo jam ſublato, aliter ſe, ex iſto intervallo, habere cœperant? Minimè Gentium: Hoc enim ſi eſſet, pariter eſſet, cur minùs jam in Chriſtum crederent. Ipſa ergò Locutio hæc, *vera erant*, tacito argumento eſt, Fidei eorum argumentum nunc multùm creviſſe, Et, licèt ex Authoritate Joannis, certitudinéq; tum dictorum ab eo, facilè, meritóque induci poterant, ut Qui antè, in exiſtimatione Meſſiæ Joannem ipſum propemodum habebant, ſine dubio Jeſum pro Meſſia haberent, Quia Joannes ei teſtimonia illa perhibuiſſet, Multò magis tamen, poſt annorum Duûm, Triúmve intercapedinem, fuerunt nunc & alia, & quotidie ſunt, Dicta ab Eo tam divinè, Factáque ſupra ſortem Humanam, ut nunc non non poſſint non pronâ fide in Eum credere.

2. Intelligendi igi ur ſunt ſic argumentari, Vera erant, fidéque digna, Quæ Nos ante aliquot annos à Joanne de Eo accepimus, Quæ verò ex Nobiſmet ipſis, indè ab exceſſu Joannis, edocti de Eo ſumus, non ſinunt nos jam non in Clientelam Ejus ruere, Diſcipulóſque Ei nos dare; Ità enim, Quæ erant, recognoſcimus, ut & Quæ nunc ſunt, toti adoremus. Jam fidem hanc Chriſtus ipſe ab iis jam modò ſic exegerat, *Ut credatis, quòd in Me Pater, & Ego in Illo*, ver. 38. Ex Eluciatoribus autem eſſe ſcio, Qui iſta ſic exponunt, *In Me Pater, per Vim operantem: Ego in Illo, per perfectiſſimam Obedientiam.* Satin' verò recta videtur hæc Expoſitio? Recta profectò eſt, Sed non eſt Satis. Recta; Quia Chriſtus Homo, Deo Patri ſubditus in omnibus,

virtute Ipſius dixit, fecítque omnia. Verùm erat hæc ipſius quoque Baptiſtæ Conditio. Cur ergò, Si iſta Chriſti nunc mens erat, & Joannem, Cui iſta competebant, pro anteriore Meſſia non habuerunt? Sed Chriſtus eos aliâ quoque de Re, omniúmque ſoli Sibi competente, modò monuerat, *Ego & Pater Unum ſumus*, ver. 30. Atque hoc eſt, quod jam repetit, per *In Me Pater, & Ego in Illo*. Per Divinæ ſcilicet Naturæ Communionem, Quâ erat ab æterno Filius. Diſſimulari autem, aut ſubticeri ab Expoſitore fido hoc non oportuit. Velle enim dicere, quod verum eſt, & quòd ſatisfacit ſequioris Fidei Socininis, eſt minus dicere, quàm par eſt, & non ſatisfacit integerrimæ fidei Chriſtianis.

Sect. XCIV.

1. *Complexum totum pro Antecedente Relativi.* Εἰς ὅ. *Adventus Chriſti medius ad Excidium Gentis Judaicæ. Diem Chriſti non præteriiſſe*, Ἐνεστηκέναι, *nec Reſurrectionem.*
2. Αἰώνιον, *Quid.* Ἀξιῶσαι, *eſt* Dignos, *non* Ducere, *ſed* Facere. *Totum eſt, non ex Dignitate Hominis, ſed ex Dignatione Dei.*
3. *Articulus unicus Duobus Subſtantivis præfixus probat Chriſti Deitatem. Paulus Deum appellat* Patrem, *ubi de Deo, diviſim à Chriſto loquitur.*

CUM interpretatione Locorum aliquot non poſſumus non interdum habere rem, ſed ità tamen, ut Rei ipſius, quàm interpretationis longè curantiores ſimus, neque ad hanc velimus, niſi illius cauſſâ, ſtylum admovere. In Altera ad Theſſalonicenſes, Latinus vulg. legit, *In quo etiam oramus ſemper pro Vobis*: Sed iſtud Græcè eſſet, ὑπὲρ ὧν, Noſtri autem habent, Wherefore alſo wee pray alwaies for you. At hoc eſſet, διὸ.

Pauli

Pauli igitur mens ex alterutra Versione nondum accuratè satis exprimitur. Apud eum enim est, ὡς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, 2 Thess. 1. 11. Præierat autem proximè, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ver. 10; Igitur, quòd non subjunxerit, ὡς ἦν, sed, Genere mutato, posuerit, ὡς ὅ, claro indicio est, respectum utcunque ad Tempus illud habuerit, totum tamen Complexum, ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς Ἁγίοις, pro Antecedente hujus Relativi habendum esse, vertíque velle à Nobis hæc, Against when, vel, si paulò expressiùs velimus, genuino supplemento facto, against which Coming we also pray always for you. De Adventu autem Domini, qui etiamnum futurus est, in fine Mundi, ab Interpretibus hæc vulgò accipiuntur: Sunt tamen, Qui non nisi de Excidio Gentis Judaicæ, quod sub Vespasiano contigit, & ad quod Paulus, sub Claudio hæc nunc scribens, vixisse facilè poterat, nisi Neroniana securis interceſſerat, accipi hæc jubeant. Jam ego neutri Parti horum, & tamen Utriq;, accedo. Quanquam enim verissimum hoc dicant, Qui ex eventu Rerum edocti, summo cum ingenii, judicisq; sui acumine, ad fatale illud Judæorum Judicium hæc applicare amant, Pauli tamen, cùm ista conscriberet, atq; Apostolorum omnium, è quibus quicquam in Scriptis relictum est, opinionem fuisse, suo ipsorum demùm ævo, Dominum Jesum, non ad Gentis illius duntaxat, sed & ad Orbis totius Judicium, venturum esse, alibi abunde exposui. Diem autem illum Christi, (id est, Resurrectionis Generalis Diem,) Quia reperti tum erant, Qui præteriisse dicebant, ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ, 2 Thes. 2. 2, errorem eorum Apostolus ibi sic corrigit, ut non possit Præteritum ἐνέστηκεν, ità, prout vulgò vertitur, accipi, *Instare Diem Christi*; Nam *Instare* vel tum Gentis Judaicæ Judicium, Excidiúmque, quod Anno (circiter) vicesimo pòst contigit, abnegandum ab eo non erat: Sed quoniam Gentis, Orbísque Judicium, eodem simul tempore ab iis tum expectabatur, indè est, quòd hæc in parte Apostolus caveat, contra gangrænam istam, quam Hymenæi, atque Phileti fuisse postea notat, sientium,

aientium, ℣ Ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, 2 Tim. 2. 18.

2. Nollem igitur & illa priora Verba, οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὄλεθρον αἰώνιον, v. 9, ità à Noſtris reddita fuiſſe, Ut commodè accipi non poſſint, niſi de Ultimo eo Adventu Chriſti, in fine Mundi. Adventus enim Chriſti Medius, Quem ad Gentem eam, (Chriſti interfectricem, Fideíque Chriſti Perſecutricem) deſtruendam fore Apoſtoli (ex ipſo Chriſto) prænuntiabant, non Præteritus, ut nunc dierum eſt, ſed Futurus quoq; tum cùm dabatur hæc Epiſtola, erat. Habitâ igitur Temporis, non Noſtri nunc, ſed illius tum currentis, ratione, par eſt, ità verti hæc à Nobis, ut ad Adventum utrumq; Chriſti, tum Futurum ex æquo applicari poſſint, Idque ſic fiet, Who ſhall ſuffer for it Deſtruction to the worlds end. Jam verò quòd ex prece Apoſtoli ibi ſequatur ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς ὑμῶν, v. 11, elegantiſſima eſt hæc Verbi ἀξιῶσαι, juxta formam Hebræorum concepta, ſignificatio. Neq; enim eſt, ut Latinus V. habet, *Dignetur Vos Vocatione ſuâ*. Vocati enim à Deo jampridem Theſſalonicenſes ad Chriſti fidem erant; Neque ut Noſtri, nihilo meliùs, That he would count you worthy, hoc enim eſt, *Dignos ducere eos:* Sed Pauli poſtulatio eſt, *Dignos facere*; Deum, uno verbo precatur, ut det iis ἀξίους κατατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθησαν, prout in ſenſum eundem ſe exponit, Eph. 4. 1, & jam antè expoſuerat in Priore ad Hos, καταξιῶσαι ὑμᾶς ἀξίους τῆς Θεοῦ τῆς καλούντος ὑμᾶς, 1 Theſ. 2. 12. Jam Dei quidem hoc peculiare ſemper, & Suum eſt, Quos Dignos ducere vult, Dignos facere; Nihil igitur Hominum hâc in parte eſt, ex merito aliquo, aut Dignitate ſua, ſed quicquid eſt, ex Dignatione Divina totum eſt; Prout de Semetipſo Paulum alibi gratias agentem audimus, Et Quâ de Re? Hâc ipsâ, *Quòd Fidelem me duxerit*, & Cui agit? τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ, 1 Tim. 1. 12, Quid igitur eſt hoc, niſi *Quòd fidelem me fecerit?* Ut ſemper in illud Res iſta recidat, quod antè determinavit de Deo, πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει, 1 Theſſ. 5. 24. Reddatur igitur & hoc à Nobis, That our

our God would make you worthy of this Vocation.

3. In clauſula denique Capituli, à quo cœpimus, cùm Articulum unicum Apoſtolus adfixerit in hiis verbis, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ver. 12, & non Diſtinctivè dixerit, καὶ τοῦ Κυρίου, non debebant Noſtri tam gratis, temeréque Articulum noſtrum The intertrudere, atque eripere nobis, (Quantum in ipſis, minùs hoc caventibus,) teſſeram hujus Loci, ex quo (inter plurimos alios,) Divina in Chriſto Natura contra impietatem omnem Barjeſuiticam adſeri à nobis poterit, & Catechiſtæ, Cat. Rac. pag. 48. (Cui aurem alibi vulſi, admonuíque de ſceleſto hoc cavillo, ad Judæ ver. 4.) blaſphemia corripi, Verba enim hæc ſic à Nobis vertenda, atque interpungenda ſunt, According to the Grace of our God, and Lord, Jeſus Chriſt. Eò autem magis iſtud hoc in Loco urgeri meretur, Quoniam in hiis ad Theſſalonicenſes Apoſtolus, quoties de Deo, Déque Chriſto, pariter, & diſtinctim tamen, loqui voluit, obſervandus eſt vocabulum Patris ad Dei Nomen adjungere; Ut ἐν Θεῷ Πατρὶ, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, χάρις ὑπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, 1 Theſ. 1. 1. & rurſus, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἡμῶν, v. 3. Similitérq; αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, c. 3. v. 11. neque aliter ſe habet, v. 13. eundémque ad modum occurrit & in altera Epiſtola, c. 1. v. 1, & 2. & c. 2. ver. 16.

Sect. XCV.

1. *Futura, in V. T. enuntiantur per Præteritum, in N. T. per Præſens. Ut ſcitis Paſcha poſt Duos dies eſſe, ſic ſciatis & me tradi.*
2. *Sæpe in N. T. eſt, Ubi* καὶ *valeat* ὅτι. *Sic* ו *in Hebræis.*
3. *Chriſtus non anticipavit Paſcha, antequam pateretur.*
4. *De Paſſione quòd cœperit loqui, non erat Sacerdotalis Muneris ſui prima aggreſſio.*

5. *Temere*

5. *Temere satis ponuntur Tempora Christo de Muneribus suis, Quæ ipse à primo Conceptu sortitus est.*

ADmonitum jam satis, supérq; est, Quemadmodum ex idiomate V.T. est, rerum futurarum certitudinem per Verba Præteriti Tẽporis cõnotari, ità ex N.T. esse, per Verba Præsentis. Quid verò lepidius esse potest, quàm depingi id per Verbum Temporis Præsentis, quod ibi tamen, eodem tempore, spiritúq; agnoscitur pòst futurum esse? Ità autem Christus disertè, οἶδα δὲ, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας (futurum igitur hoc erat, sed nunc tamen fieri dicit,) τὸ Πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τ᾽ ἀνθρώπου παραδίδοται, Matth. 26. 2. Necesse igitur est, ut γίνεται hoc sumatur, acsi in ratihabitionem τ Γενήσεται positum sit; Neq; alia ratio est, cur παραδίδοται locum teneat τ παραδοθήσεται. Difficultas autem longè est major, de Cohærentia horum Dictorum. Nam *Pascha fieri*, & *Tradi Filium hominis*, nexu suo carere videntur: Quomodo enim hoc ex eo sequitur? Ait quidem, *Ipsos scire, Pascha post biduum fieri.* At, Unde sciebant? Ex Lege Mosis, usúq; Gentis suæ quotannuo. Bene. An sic ergò & Necem ejus? Minimè gentium. Quantò enim potius, in contrarium? Nam *Non in Festo*, ver. 5. est ipsorum Hostium Conclusio. Nè attentandum quidem id tunc esse, Quia Populus sanctè intercederet. Quid igitur facimus? Quomodo exponimus hæc? Mutandus profectò nunc est Modus Verbi, quod in Parte secunda repetendum est, Indicativus in Imperativum, *scitis* nè sit ibi, sed *sciatis*, sic, Quàm certò istud scitis, tum Pascha fieri, tam certò & hoc sciatis, tum tradi Me. Hæc Mens Domini est. Nunquam igitur abs Rei scopo esse duxi Circumlocutiones illas, quas adferebant Viri Eruditi ad Loci hujus elucidationem, Præmoneri jam à Domino Discipulos suos, tam perbrevi spatiolo, tam stupendam Rerum suarum permutationem fore, Libertatis in Vincula, Reverentiæ in Odium, Triumphi in Squalorem, Hosanna in Crucifige, Vitæ in Mortem denique.

2. Veruntamen Nobis, ipsa Verborum momenta solùm Criticè æstimantibus, non videtur opus esse ad istam Præ-

Præmonitionem tam longis logis. Eſt enim in ipſis verbis Chriſti (niſi nimiùm fallimur) verbulum, per quod abunde iſtud prænuntiatur. Copulativa ſcilicet Particula Καὶ ex uſu Hebræorum in ſuo ו ad plurimos ſenſus applicari ſolita, uſurpatur nunc ab ipſo Chriſto pro Adverbio Temporis, ὅτε, & jam, quod ait, eſt hoc, *Scitis, quòd Paſcha poſt duos dies erit, Quando Filius Hominis Cruci diſcipulus dabitur.* Potéſtnè verò quicquam diſertiùs moneri? Ad hanc autem Temporis deſignationem inſervire interdum Copulam Καὶ, per Exempla è Sacris huc accerſita facilè firmabitur. Inſignis eſt ille præ cæteris Locus, quem ab Eruditorum, (Veterum, & Recentiorum,) vexationibus, jurgiſſque jampridem liberavimus per hanc Expoſitionem, ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτὸν, Mar. 15. 25. Iſtud enim, ſi ut fas, atque neceſſe eſt, à nobis vertatur, *Fuerat autem Hora Tertia*, (id eſt, plenè præterierat, atque Sexta cœperat;) *Quando crucifixerant Eum*, omnium illarum inter Doctos pugnarum Crux tollitur. Neque aliter ſumendus eſt Dominus in ferali ea Prædictione, ἥξουσιν ἡμέραι ἐν αἷς σε. καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, Luc. 19. 42. id eſt, *Tempus veniet, Quando circundabunt te.* Et rurſus, cùm συλίτευσιν ſuam Scribis inderet, Οἱ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρᾷ προσεύχονται, Luc. 20. 47. eſt, *Devorant domos, Quando ſic precantur.* Quinetiam & de Semetipſo ſic loqui ei viſum eſt, Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ Πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, Joan. 16. 20, eſt, *Prodivi à Patre, Quando veni in mundum.* Quod ab Apoſtolo etiam Partticipiis in hunc ipſum ſenſum eleganter adjungitur, Nam καὶ παραπεσόντας, Heb. 6. 6, eſt, *Quando prolapſi fuerint:* & Καὶ τίλλουσα Σοτάνιον, ver. 7. eſt, *Quando producit herbam.*

3. Audiant autem jam hoc, Quo die Paſcha fiebat, eodem & Se crucifigi, ex ipſo Domino Eruditi illi viri, Qui cùm Dominus, ipſo Veſpere Crucem ſuam præcedente, Paſcha cum ſuis celebraverit, anticipâſſe Eum opinantur, atque uno die, citiùs quàm oportuit, celebrâſſe. Licèt enim

enim Controverſiam hanc, priùs diſputatam nobis, repetendi nunc nullus eſt animus, licet tamen ἐν παρόδῳ iis hoc dicere, Sapienti verbum ſat eſſe. Verùm ubi Euangeliſta notârit, Chriſtum cum priores illos Sermones abſolverat, tum tranſiiſſe ad monitum hoc de Paſchate, déque Cruce ſua, Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς Μαθηταῖς αὐτοῦ, Οἴδατε, Matth. 26. 1. nequeo non vehementer admirari, Quid ſibi voluerint ex Eruditorum Choro, Qui ad hunc Locum adjecerunt, *Chriſtum munere Doctoris, & Vatis impleto, Sacerdotale ſuum Munus aggredi.* Quid enim? Numquid opinati ſunt, Biduo hoc, aut Triduo, ante Paſſionem ſuam, deſiiſſe Dominum Munus ſuum Propheticum? Iſtud videntur planè dicere. At quid tum fiet ampliſſimis illis Sermonibus Ejus, (Sermones eos in Monte, prolixos utcunque, vel Priores, Matth. 5. 1, vel Poſteriores, Matth. 24. 3, longè ſuperantibus,) in ultima Cœna ab Ipſo habitis; Prout apud Joannem leguntur ab exordio Capitnli 13. ad finem, 17? Et Prima quidem eorum hæc Redargutio eſt. Sed altera, graviórque, eſt, Quòd & hanc æram affingant ſibi cœpti ab Eo Sacerdotalis Muneris. At Quo Argumento? An, Quia nunc verbum unum alterúmque interpoſuit De Proditione, Crucéque ſua? At dixerat hoc priùs ante aliquot Septimanas, dum in Galilæa agebant, Matth. 16. 21, Biduóque uno, (& forſitan altero,) antequam iſtud nunc diceret, verbis multò expreſſioribus ad hæc uſus eſt, Matth. 20. 19. Dicant ergò, Cur non ibi adfixerunt Sacerdotalis ſui muneris aggreſſionem?

4. Argumentum eſt ad Ad Homines hoc non leve, Meritóque ſuo maximo nunc fit (Liberè enim loquendum pro Chriſto eſt:) Ut ſuo hoc ſibi jugulentur gladio, Qui Muneribus Chriſti Tempora (neſcimus Quæ, déque Cauſſis neſcimus quàm periculoſis,) temere ponere nihil ſunt veriti; Prophetam non fuiſſe factum Eum, niſi ex illapſu SSpiritûs in Baptiſmo; Sacerdotium nunc induere ſibi, triduo ante Paſſionem; Regiam Poteſtatem conſecutum eſſe

esse à Resurrectione sua. Quàm nollemus autem hæc à Viris Cordatis, Pissque dici? Sed Litem hanc antè à Nobis discussam nunc non iteramus: Hoc tantùm inpræsentiarum monemus, Esse meram transeundi ad alterum, sive Locum, sive Argumentum, Euangelistæ hujus formulam, istud, Καὶ ἐγήγελο, ὅτι ἐτέλεσεν ὁ Ἰησῦς τοὺς λόγους τούτους· idque Sole clariùs parere, è Matth. 13. 53. & 19. 1. At verò, tali planè exemplo videmus nobiles nostros Barjesuitas majus aliquid, & nullo non carcere dignius, ausos esse, Et Quia licitum cuique esse volunt pro libitu suo, Officiorum suorum Tempora Christo præscribere, ipsos (ex Consiliis non vulgaribus, sed quibus Divinam ab Eo Naturam suam harpagare decrêrunt,) non finere eum, aut Regem esse, antequam è Sepulcro redierat, Cat. Rac. pag. 20. aut Sacerdotem quidem, antequam in Cœlos adscenderat, Cat. Rac. pag. 291. Sed Impietatum harum machinamentis jampridem occursum ivimus, probavimúsque Illum, ab ipso primo momento Naturæ Humanæ ad Se adsumtæ, Christum Dominum, id est, & Regem, & Sacerdotem, & Prophetam, ex ipsa Naturarum unione, Absolutè factum esse; Ità tamen, Ut (ex eo, quòd ipse Θεάνθρωπος tum erat,) liberum quoque Ei esset, pro Beneplacito suo Divino, momenta singula Dispensationis suæ in terris arbitrari; Ubi igitur, & Quando, & Quibus ipse volebat, Officia sua testata facere, Munerúmque istorum singulare specimen, vel ab ipsis Cunis, quo libebat Ei Modo, Ordine, Respectu, exerere.

Sect. XCVI.

1. *Quomodo Herodes factus Antesignanus sit in nece Messiæ.* Καθ' αὐτῦ, & ὑπ' αὐτὸν, *ut differant.*
2. *Aoristum sumi in Tempore plusquam Perfecto. Unctio Christi in utero. Gentes ante Israelem nominatæ.*

Pauca

PAuca mihi nunc ad manum ſunt, quorum non pigebit, adſumentum hoc obiter facere, ad Citationem factam ab Apoſtolis, Act. 4. 27, è Pſalmo ſecundo. Obſervetur igitur Primò, limitatio Verbi Paſſivi σωμήχθησαν, quo Senes uſi ſunt pro Hebræo נוסדו, quàm bellè nunc Apoſtolorum uſui congruat: Neque enim in Urbem ad hoc ipſum convenerant Principes hii, quos dicunt, neque poterat Eccleſia dicere ἐπ' ἀληθείας, Herodem illuc è Galilæa eo tum conſilio veniſſe, ut conſultando adeſſet contra Jeſum: Potuit tamen σωμήχθησαν ab iis, ex pòſt facto, optimè dici, Providentiâ Divinâ ità res has ordinante, Ut, Hieroſolymis jam cùm congregati eſſent, Quiſque eorum, pro Parte ſua, ſymbolum conferret ad necem Meſſiæ, atque ut Herodes ipſe, ab inexpectato in tale Judicii, Conſiliíque conſortium pertractus à Pilato eſſet, ut in Caput Conjurationis iſtius evadere, Primúſque in Hoſtium Jeſû numero haberi mereatur. Alterum eſt, quòd Apoſtoli Præpoſitionem tam mirè immutârint, cúmque è Senibus ipſi proximè præmiſerint, σωμήχθησαν κατὰ τοῦ Κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ver. 26, quod Deum tamen nunc precantur, eſt, σωμήχθησαν ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας· Scilicet Adverſùs Deum cùm inſtituta fuerit iſta Conjuratio, plus ab hiis, Qui rerum eventui interfuere, dicitur per ἐπὶ, quàm à Senibus ſub κατὰ intendebatur; Innuitur enim reverâ Magnum illud Myſterium Incarnationis Domini, & per ἐπὶ τὸν ἅγιον ſignificatur, Hoſtes Dei Super ipſum Filium Dei, ex parte, atque pro tempore, prævaluiſſe, Morte enim turpiſſimâ, quâ Homo erat, mulctâſſe Eum, Quem Deus unxerat antè, Sed & jam è mortuis denuo excitaverat.

2. Tertium igitur eſſe oportet de expoſitione Aoriſti ἔχρισας, Qui, licèt Interpretes hoc fugerit, optat tamen nunc ſignificatu, ſignísque Temporis Præteriti pluſquam Perfecti affici, *Quem unxeras*, *Whom thou hadſt anointed*. Prout in Aoriſtis ſæpe fieri debere, è Matth. 14. 3, æque

éque variis Locis aliis jam ſæpe notavimus; Ex illo præſertim, Cujus ſcopus, ſenſúſque huic planè geminus eſt, Καὶ Κύριον, καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, Act. 2. 36. Aoriſtus enim iſte ἐποίησε eſt, *Fecerat Eum Dominum, Chriſtúmque.* Ex æterno ſcilicet Decreto, Cujus perimplendi Tempus incepit cum Ipſius conceptu in utero B. Virginis; Utcunque Barjeſuitæ ſententiâ iſtâ abuſi ſint, (eóque nomine alicubi vapulârint mihi;) ad ſtatuminandam ſceleratâ ſuam ſententiam, Jeſum, nos Sanguine ſuo redimendi exortem, nullâ Naturæ ſuæ Divinitate, ſed Jure quodam ſerotino, póſtque Reſurrectionem ſuam duntaxat indulto, in Dominum, atque Meſſiam evaſiſſe. Poſtremum denique nunc erit, quòd Gentes priore Loco ponantur ab iis, ante populos Iſraelis: Non Caret enim Myſterio ſuo hoc, Ut ab Eruditis notatum memini ad Davidem, Pſal. 2. 2. Quanquam occaſio ejuſdem nata heic eſſe videatur ex alio capite; Scilicet propter familiarem in Textu Sacro Figuram, quam nonnulli ἀνάπαλον appellare amârunt, Ut ad Herodem atque Pilatum, proximè nominatos, relatione denuo habendâ, à proximiore eorum, id eſt, à poſteriore incipiatur: Atque indè eſt, quòd Prior Locus Gentes jam datur, referendo ad Pilatum, & Secundus λαοῖς Ἰσραὴλ, referendo ad Herodem.

Sect. XCVII.

1. Spiritus Dei *dictus* & Spiritus Chriſti, *probat Chriſtum, verè Deum eſſe, non Titulo ſolùm, ſed & Re.*
2. *De S. Spiritu, diſtinguitur inter Eſſe Ejus, & Operari. Quoad eſſe Deus eſt, & quoad ὑπόστασιν Perſona Tertia. Quantum ad Operari, Habitat ipſe in iis, Qui Eum habent, inque Eo ſunt.*
3. *Cùm Spiritus ſit Dei, Chriſtíque, rectè creditur Procedere*

dere à Patre, Filióque: Si à Patre ſolo procederet, Cur non eſt Filius?

PLena ſunt Divinorum ſenſuum verba illa Apoſtoli, ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δέ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ, Rom. 8. 9: Sed (ut cætera nunc mittamus,) Tribus è Principaliſſimis Fidei noſtræ Articulis ſtatuminandis præcipuè hæc inſervire nata ſunt. Primò enim, quòd Paulus quaſi uno eodémque ſpiritu, SSpiritum duxerit promiſcuè appellandum Spiritum Dei, atque Spiritum Chriſti, invicto hoc nobis Argumento erit, Chriſtum eſſe Deum. Deum autem dicimus, non in ſenſu inſano, & ſolùm Barjeſuitico, Titulo ſcilicet, Donóque Deum eſſe Eum, ſed Re non Deum, Factum enim Deum eſſe, & factum (heu!) nimis ſerò, Non niſi poſt Duos Cæſares. Nam non ante Mariam Virginem, Ut Catechiſtica Fides eſt, C. R. p. 53. ità ut ab ipſo Spiritu, Qui Spiritus Dei, Chriſtíque jam dicitur, Chriſtus tamen ipſe factus fuerit Deus; Sicui libet è polenta Racoviana ſibi Chriſtum accerſere: Sed in ſenſu Catholico, & veri nominis Chriſtianis digno, Chriſtum noſtrum propriè, plenéque eſſe Verum, atque Æternum Deum, & Deo Patri per omnia Coæqualem. Neceſſe enim eſt, Apoſtolum pro conceſſis, ratíſque hæc antè ſumſiſſe, Qui talia nunc, ſine cautione, aut hæſitatione aliqua, tam rotundè prolocutus fuerit, De Deo, Chriſto, Spiritu.

2. Dein verò obſervandus eſt Apoſtolus, ità ſermonem ſuum adornâſſe de SSpiritu, ut & claram pariter Diſtinctionem nobis ſubminiſtrârit, inter Eſſe Ejus, & Operari. Quoad Eſſentiam enim, definit primò, Eum eſſe Spiritum Dei. Ergò & Ipſum Deum eſſe concludimus, Naturæ tam Divinæ, Æternæ, Infinitæ, Ut & Hominibus datum ſit, quemadmodum dicimur In Deo eſſe, ità dici & in Spiritu eſſe. Verùm unà ait, Eſſe eum & Spiritum Chriſti. Non ergò Virtutem Dei ſolùm habendum eſſe con-

concludimus, licèt à Moſcorovio haut aliter accipiatur, C. R. p. 216, Qui tamen Virtutem Chriſti Eum eſſe, nuſquam adſerit, nunquam adſerturus eſt, Nè, vel indè, Quia Spiritus Ille Utriuſque tum Dei, tum Chriſti, ex confeſſo ſit, neceſſariò evincatur, Utrumque, tum Chriſtum, tum Spiritum, eſſe Diſtinctam in Deitate Perſonam, Utrumque eſſe verum Deum. Quanquam verò ipsâ in Natura Dei quantum ad τὴν οὐσίαν, SSpiritus ſit, atque indè vocetur Spiritus Dei, Diſtincta tamen Perſona eſt, quantum ad τὴν ὑπόστασιν, eodémque modo, & Myſterio, quo Deum Patrem Perſonam in Divinis Primam habemus, & Deum Filium Perſonam Secundam, etiam & Deum SSpiritum numeramus Perſonam Tertiam, Ejuſdem ſemper Deitatis Conſortem, Æqualis Gloriæ, Coæternæ Majeſtatis. Quoad Operationem verò SSpiritûs, cùm Apoſtolus heic aiat, Habitare eum in nobis, ut Dei Spiritus eſt, atque Haberi à Nobis, ut eſt Chriſti, hâc in parte reſpexit ad Divina illa Chariſmata, & Dona Gratiarum SSpiritûs, Quibus Ille nos Clientes ſuos, Chriſti Servos, Dei Filios imbuit, ſanctificat, & gubernat. Nam & hæc omnia in Dialecto Apoſtolica, ipſius Authoris nomenclaturam ſortiri amant, & paſſim appellantur Spiritus. Habemus igitur SSpiritum, Quia paremus imperiis Ejus, pérque Gratiæ ſuæ auſpicia Ipſe in nobis habitare dignatur.

3. Ultimo autem in loco, quòd Apoſtolus nunc in nominatione Spiritûs, tam arctè conjunxerit iſtos Titulos, neque citiùs deprædicârit Eum eſſe Spiritum Dei, quàm, loco ejuſdem, ſuffecerit, eſſe Spiritum Chriſti, mirè nobis per hanc Zeuxin firmatur Fidei Articulus ille, Quo de Græci tantâ cum pervicacia contenderunt adverſùs Eccleſias Occidentales, De Proceſſu SSpiritûs, Procedere enim SSpiritum ab Eo, Cujus Ipſe nos docet Se Spiritum eſſe, cur adſeramus, ſummâ cum ratione ſtat; A Patre igitur, Filióque, Quia Patris, Filíque Spiritus eſt, Procedere merito maximo creditur, Idem Spiritus Dei, Spiritúſque Chriſti. Ex eo verò, quòd Chriſtus, paulò antè Paſſionem ſuam, locutus de SSpiritûs Proceſſu,

Semetipsum, Cujus Deitatem celari tum maximè intererat, non nominârit, contentus solùm dicere, τὸ Πνεῦμα παρὰ τῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται, Joan. 15. 26, ex hoc arbitramur nos nihil arctari. Neque enim, quia pro tempore tum siluit, negare putandus est Processum Ejus à Filio; Et nos Christum optimè novimus semper fuisse *Unigenitum* παρὰ τῦ Πατρὸς, Joan. 1. 14, Unum etiam cum Patre, Joan. 10. 30, Prodiisse & Ipsum παρὰ τῦ Πατρὸς, Joan. 16. 28: Ipsum denique promisisse Discipulis, Semetipsum missurum ad eos esse τὸ Πνεῦμα παρὰ τῦ Πατρὸς, Joan. 15. 26. Ex quibus necessariò concludi censemus, SSpiritum à Patre, Filióque procedere: Quem quidem à Patre solo si procedere existimaremus, Quæ ratio nobis restaret, propter quam possemus, Eum pro Filio altero non habere?

SECT. XCVIII.

1. Καὶ pro Τὰς. *Corpus ut sit* ψυχικὸν *aut* πνευματικόν. Οὕτω *concisè positum, pro* ὅπως & ὅτω.
2. *Adamus sumitur, non pro Singulari, sed pro Capite Generis totius. In Christo ut mutentur Sui tum Spiritu, tum Corpore.*
3. Factus Anima Vivens, & In Animam Viventem, *ut Differant. Quâ ratione Corpora fiant Spiritualia.*
4. *Quid sit, Christum dici* τὸν Δεύτερον Ἄνθρωπον, καὶ Ἔσχατον Ἀδὰμ. *Paulus non intendit de Christi Resurrectione, Quæ de nostra omnium dicit.*
5. *Christi Corpus erat Spirituale, è Cœlo, non è Sepulcro.* Vivere *est Verbum Neutrum*; Vivificare, *Activum.*
6. *Christus in Conceptu suo, Materia suâ* τὸ χοϊκὸν *exaltavit in* τὸ ἐπουράνιον.
7. *Quòd Christus, more nostro, vixerit, & passus fuerit, è Dispensatione suâ solùm erat. Ut sese inaniverit. Ad Mortem, Non Ad Corruptionem & Pulverem.*

8. *Unde*

8. *Unde nos Pulvis futuri simus. Christo* τὸ χοϊκὸν *ut non competiit. Nequit dici, Corpus Ejus Seminatum fuisse, sed Cecidisse in terram.*

9. Corpus Animale & Spirituale *verè Oppositа non sunt, sed Subordinata. Christus in Hypostatica Unione Naturam Humanam extollebat supra conditionem vulgarem.*

10. *Christi Spiritûs Vis Vivificativa non ad Se solùm restringenda est. Sic jejunâsse Eum ante Resurrectionem Ejus, & sic comedisse post eam, ex Dispensatione erat. Imperium habebat in Angelos.*

11. *Stellas, visas, Unam, in Oriente, in Occidente, Alteram, cùm Christus nasceretur, Angelos fuisse, Regis Messiæ Pranuntios. Seculum, Ante Messiam, & pòst venturum. Mater Domini post Partum integerrima Virgo.*

QUòd Phrasis illa, *Sic & scriptum est*, mutata jam apud Latinum V. sit, in *Sicut scriptum est*, Notariorum habendus est, facilis quidem, & non infelix error, quantum ad sensum illius Loci, 1 Cor. 11. 45. Quòd verò nonnulli verterint, *Sic enim scriptum est*, si probi cujusquam MS. Codicis fide, non ὡς, sed γὰρ ibi legentis, usi sint, egregiè Se mihi probabunt: Sin eâ solummodo ratione fecerint, Quia Particularum earum, non in Hebræis solùm, sed & in N. T. promiscuus usus est, nec sic quidem vehementer pugnabo, Quoniam Illativa Consequentia heic longè dilucidior est. Duo enim sunt, Quæ Apostolus proximè præmiserat, Esse Corpus ψυχικὸν, Esse & Corpus πνευματικὸν. Rectà igitur ad horum probationem nunc proceditur: Et Prioris quidem Confirmatio accersitur ei ab Authoritate V. T. *Factus est Primus Homo Adamus in Animam Viventem*, Gen. 2. 7. Posteriorem autem partem Paulus ipse sibi exinde deducit, ad illius Similitudinem quidem, sed quasi per Antithesin non inficiandam, *Novissimus Adamus in Spiritum Vivificantem.* Supple, *factus est.* Pro Citationis enim Parte perperàm

iſtud à nonnemine habetur; Eáque propter à Typis (omnibus, quos videre me memini,) nimis erratum eſſe cenſeo, quòd poſt ζῶσαν, plenam Diſtinctionem non appinxerint, monitricem, id, quod pro Scripto citabatur ab eo, ibi terminatum eſſe. Quod verò Apoſtolus in membro inſequente, Particulam nullam, Adverſativam, aut Diſcretivam quidem appoſuerit, Ut, ἀλλὰ ὁ ἔσχατος, aut ὁ ἔσχατος, aut aliquid hiis ſimile;) reſpondendum eſt, miro quidem, ſed inſolente artificio comprehendi hoc in ipſo Adverbio ὅτι, Quod in fronte Sententiæ tam conciſè ponitur, & reverâ tamen non eſt, *Sic*, ſed valet, ὅσπερ, *Sicut*, atque ità de jure refunditur ſimilitudinis hoc Reddicivum in ſequentem hanc partem, acſi fuſiùs prolatum ab Apoſtolo fuerat, ὅσπερ γέγραπται, Ἐγένετο ὁ πρῶτος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν. Οὕτως ἐγένετο ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. Quâ formulâ loquendi videre eſt Chriſtum ipſum, hoc ipſo in Argumento Vivificandi, uſum eſſe, Joan. 5. 21, & 26.

2. Verùm, Quid indé? Sunto hæc, utì enuntiantur: Ex Authoritatibus hiiſce, Moſaicâ, *Sit Primus Adamus factus in Animam Viventem*, Paulinâque, *Sit Secundus Adamus factus in Spiritum Vivificantem*. At, Quid tum? Hæccine probant, Quæ probanda ei erant? An hinc conſtabit, *Eſſe Corpus* ψυχικὸν, atque *Eſſe Corpus* πνευματικόν? Jam quidem de Priore horum minor eſt difficultas. Sumendo enim Adamum, non in individuo, aut pro Singulari Homine, ſed pro Capite Univerſi Generis, Ex qua radice propago Hominum naturaliter pullulavit, Cùm ille igitur fuerit ὁ ἐκ γῆς χοϊκὸς, ver. 47, probè ſequitur, Tales eſſe, Qui ex eo generantur, Omnes χοϊκοί· ver. 48. Virtute igitur Animæ illius, Quæ Adamo in faciem inſpirabatur, Gen. 2. 7, & per quam informantur Poſteri univerſi, *Vivere* eos dicimus, atque indè propter Dominium Animæ, Corpora eorum ψυχικὰ eſſe. Eadémne verò eſt Ratio, Ut per Secundum Adamum etiam Corpora πνευματικὰ fiant? Profectò eſt; Sed non, niſi cum limitatione ſua tamen; Non enim Cor-

Corpora omnium Hominum, ſed Eorum omnium, Qui ex Adamo Secundo naſcuntur: In Genere jam Myſtico, & Suo, Quibus Ille, Dominus de Cœlo Qui eſt, ver. 47, Cœleſtíſque Ipſe, ver. 48, poteſtatem dat, ut Filii Dei fiant, Joan. 1. 12, pérque veram fidem & dilectionem, Ut Myſtico ſuo Corpori inſerantur, Horum Ille, Animas primùm, per inſpirationem ſuæ Gratiæ, ſic immutat, Ut Carnem quantumvis gerant, in Carne tamen non eſſe, ſed in Spiritu dicantur, Rom. 8. 9, in Spiritu vivere, ínque Spiritu ambulare Gal. 5. 25, totos Spirituales eſſe, Gal. 6. 1, & in Cœlis πολίτευμα ſuum habere, Phil. 3. 20, Dein & Corpora Eorum immutabit, ubi ſuſcitârit ea ex pulvere terræ, In noviſſimo enim Die ad Reſurrectionem Vitæ ſuſcitata à Se, per influxum Gloriæ ſuæ ſic inaurabit ea, Ut & ipſa Spiritualia evadant, & Glorioſo ipſius Corpori fiant conformia, ver. 21. Eſſe igitur Corpus ψυχικὸν, & Eſſe (id eſt, certò futurum eſſe; In Rerum ergò natura Eſſe,) Corpus πνευματικὸν, Luculentæ jam hæ conſequentiæ ſunt, & Copioſæ Probationes.

3. Verùm meminiſſe nos ſemper oportet Diſtinctionis, quam modò intulimus. Apoſtolus enim in Argumentis ad Reſurrectionem probandam nunc eſt. E verbis igitur Moſis, Primùm hoc dicit de Filiis omnibus Primi Adami, atque indè de Corpore eorum Animali loquitur. Ex eo enim quòd ab origine ex Adamo germinaverint, Quiſque Anima Vivens eſt, pérque Animam ſuam Corpus Cujuſque vivit vitam Naturalem, atque indè ψυχικὸν dicitur. De Adamo autem quòd Moſes non dixerit, *Factus eſt Anima Vivens*; De eo tamen verum hoc erat; (Neque quicquam aliud ſæpè, per hoc genus Locutionis cum Præpoſitione, ſignificatur, Ut, *ipſe erit in Caput, & tu eris in caudam*, Deut. 28. 44, nihil amplius vult, quàm *Ille erit Caput, & ſuperemineb it, Tu Cauda & inferior eris*, & rurſus, *Eſtote in Viros*, 1 Sam. 4. 9, eſt, *Viros vos præſtate*. Apud Prophetam autem ſexies eâdem in ſententia ſimilem Syntaxin habemus, Jer. 24. 9.) Sed quòd, Præpoſitione eâ de more intertruſâ, nunc dixerit,

xerit, *Factus est in Animam Viventem*; accurata Ratio Hebraismi hoc in Loco est, ad perpetuam totius Generis conditionem denotandam, útque hinc innueretur, Regulam hanc æterno quasi filo traducendam esse in universam ejus Subolem. Consimili autem de ratione Paulus è mente jam sua Secundum dicit. Ex eo enim, quòd Spiritu Christi imbuantur, Quotquot in Eum renati ex aqua, & Spiritu sunt, atque per vivam fidem etiam morientes spiritum suum in manum Ejus commendent, igitur, cùm Ipse voluerit jusserit, per Spiritum hunc ità vivificabuntur, Ut & Corpora ipsorum Spiritualia evadant, Cœlestiúmque instar, prout Author Ille Generis sui Cœlestis est, omni ex parte modóque Spiritui morigera sint, & illius, quod χοϊκὸν, atque terrenum est, nullâ ex parte indigentia, nullóque modo obsservantia.

4. Jam verò, quòd Lituanicus ille Sophista, Quæ Apostolus in Divina ista Dissertatione De Resurrectione ad Vitam tam copiosè peroravit, (De Corporibus Nostris quidem, Quia per Naturæ principia de Terra prorsus & χοϊκὰ sunt, Seminandis in Corruptione, Ignominia, Impotentia, priusquam resurgere dabitur ad Immortalitatem, & Gloriam;) ad Christum Dominum primariò, & per specialem applicationem retulit, Marginémque sibi suum, μὴ πολλῆς φαρτασίας, oneravit Quatuor numerorum Notis, è 1 Cor. 15. 42, 43, 44, 45. Cat. Rac. pag. 281, in hoc antiquum obtinuit, fecitque strenuò, quod suum est, Per consutos scilicet dolos, ut Christi Meritum arrodere, imminueréque possit, atque ex animis Nepotulorum suorum suffurari Ei omnem Divinitatis suæ existimationem. Non ultima autem fraus ejus hâc in parte est, quòd in tam magnifica allegatione noluit tamen procedere ad notam tmematii 47. Et Quídni? Quia consiliis hiis Barjesuiticis omnia ibi inimica sequuntur. Catechista ergò, Qui totus in eo est, Ut Christo Regalem suam Potestatem abjudicet, donec à Sepulcro consecutus eam, serâque ejusdem Prærogativâ, (post Resurrectionem enim exorsâ,) donatus fuerat, Cat. Rac. pag. 225. Qui Resur-

Reſurrexiſſe etiam Chriſtum fortiter pernegat, per aliquam in Se Virtutem Semetipſum Excitandi, C. R. pag. 278. ideóque cùm *Vivificatus Spiritu* dicatur ab Apoſtolo, 1 Pet. 3. 18, obſervari jubeat, non ibi dici, Eum Spiritu proprio eſſe vivificatum, Cat. Rac. pag. 279, ſed quòd virtute ſolùm Dei Patris excitatus à mortuis fuerit, Cat. Rac. pag. 286. Ille ut huc ſe cæcè proriperet? Ubi Chriſtus appellatur ὁ ἄνθρωπος, neque igitur à Paulo conſyderatur, ut Singularis Perſona, ſed ut Princeps, Authórque univerſi Generis ad æternam Salutem pertinentis, Ubi etiam appellatur ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ, paríque ratione, quâ Primus Adam, Quia ἐκ γῆς eſſe notatur, dicitur χοϊκὸς, Chriſtus, Quia deſurſum venit, dicitur ἐπουράνιος. Satiùs ergò ipſe ſapuit ſibi, quàm ut eouſque progrederetur cum Paulo, aut ea omnino attingeret, quæ Artes ſuas, fraudéſque contra Chriſtum à ſe allaboratas actutum peſſundarent, protereréntque.

5. Quòd non abſtinuerit ſe vel ab hoc loco adfibulando, *Factus eſt in Spiritum vivificantem*, ver. 45, grande quidem auſum eſt, ſed ex alterius Doli machinamento profectum. Sperabat enim Vulpecula, ſe quæſtiunculam jam de Chriſti corpore, poſtquam reſurrexerat, tam callidè inſtituturum, ut reſponſionis ſuæ futo Barjeſuiticè fabrefacto, permiſcere poſſet, atque confundere eam, cum dicendis de ſpiritu Ejus, ſic ut nec illum, Vitæ Largitorem, Chriſtus putaretur adeptus eſſe, niſi è Reſurrectione ſua. Quærit igitur, *At Quale Chriſtus nunc habet Corpus?* Cat. Rac. pag. 280. Reſpondétque ſtratioticè, *Habet Corpus Immortale, Glorioſum, Potens, Spirituale, cùm factus ſit in ſpiritum vivificantem*, Cat. Rac. pag. 281. Subridendum igitur eſſe, ad Strophæ hujus ſubtilitatem, dicemus? an temeritatem quidem? De Corpore enim Chriſti Quæſtio eſt, Totiúſque Quæſiti Principale momentum pendet ex Emphaſi Particulæ illius de Tempore, *Nunc*, Poſtquam ſcilicet à mortuis reverſus eſt. Igitur & iſtud, quod in Reſponſo ejus vertitur, *Cùm factus ſit in Spiritum vivificantem*, potéſtne aliter à quoquam,

quam, cui de dolo nil ſuboleſ, accipi, quàm de tempore eo, *Nunc cum factus ſit?* Quaſi Qui Chriſtum velit, non antè, è Cœlo, ſed tunc, è Sepulcro, Spiritum iſtum ſecum attuliſſe, & tandem, ubi excitatus à mortuis fuerat, Virtute Reſurrectionis ſuæ Beneficium iſtud adeptum fuiſſe. Iſtud quidem Barjeſuita noſter totis medullis uſque molitur; In iſtud igitur, quaquà poteſt, (Virtute, an Dolo, Quid refert?) paſſim fertur. Ferat tamen nunc impunè (per me) hanc fraudulentiam; Quoniam ex ipſo ſe ſtatim nunc à tergo ſequitur παυρσία iſtius ultio; Nam per ipſam Citationem Dicti hujus de Chriſto, inſani Dogmatis ſui jugulum petit, atque ἀυτοφόντιω ſe miſerè præſtat. Agnoſcit enim, *Chriſtum factum eſſe in Spiritum Vivificantem.* Bene habet! At nos ſuccamamus, *Vivificare*, aliûs longè generis, modíque eſſe, quàm *Vivere.* Adamus quidem prior factus eſt in Animam Viventem. At *Vivere*, eſt Verbum Neutrum, & quod Formam, utì non Paſſivam, ità nec Activam, integrè induere poteſt. Verbum autem Activum, & in Activis, Operoſiſſimum, eſt *Vivificare.* In confeſſo igitur cùm ei hoc ſit, *Secundum Adamum factum eſſe in Spiritum vivificantem*, Quid opuſt pluribus? Eam enim modò monſtravimus eſſe Hebraiſmi hujus mentem, ut Reflexivè primò quidem feratur, & ſibi imputetur: (Et Quid jam fiet cavillo ejus, *Quòd Petrus tantùm dixit, Eum Spiritu vivificatum eſſe, ſed non dixit, Spiritu ſuo*, cùm Ipſe ſit ille vivificans Spiritus?) Sed ut Tranſitivè quoque applicetur, Quò intelligamus, Ex Eo, velut amnem è fonte, Virtutem iſtam defluxuram eſſe ad Univerſos ſuos, pérque Chriſtum Corpora Fidelium omnium, Spiritu Ipſius ſic aſpirante, in æternæ Vitæ conſortium transferenda eſſe, ὃν τῇ παρουσίᾳ ἀυτοῦ, ver. 23.

6. De Tempore autem, Quando Secundus Adam factus eſt in Spiritum Vivificantem, haut opus eſt, ſi animis uti velimus, ut ipſi Textui huic quicquam allaboremus. E Moſe enim cùm Paulus laudarit hoc, ἐγένετο ὁ πρῶτος

πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, Moſes iſtud dixit de Adamo, tum cùm primò formatus eſt è limo terræ, Eodem nimirum momento quo plaſmavit eum Deus, *inſpiravit in faciem ei ſpiraculum Vitæ*, Gen. 2. 7. Ab ipſo igitur principio Sui & Eſſe cœpit, & Vivere. Jam igitur, Secundus Adamus Quid? Ille, *in Spiritum Vivificantem*, ait Apoſtolus. Quærimus verò, Quando? Annon videmus, Aliud Verbum heic nullum eſſe, ſed repetendum ἀπὸ τῆ κοινῆ eſſe idem illud, ἐγένετο, Déque induſtria ità enuntiatum à Paulo hoc eſſe, Quò nobis procul omni dubio vel ſic conſtaret, Tum cùm Ipſe factus eſt Secundus Adamus; Atque hoc eſt, Tum cùm factus eſt Homo; Atque hoc eſt, In primo Conceptu Ejus in utero B. Virginis; Cùm Verbum Caro factum eſt, in ipſo τῷ τῆς Unionis Hypoſtaticæ, Factum eſſe Chriſtum in Spiritum vivificantem; Utque Prior Adamus non extitit, antequam & Anima Vivens erat, ità nec antequam Spiritus Vivificans erat, Adamus Secundus? Rem igitur breviter audiamus; Deus Ipſe Spiritus eſt, Joan. 4. 24. Eſt Spiritus igitur & Deus Filius. Spiritu autem Iſto, propter infinitam συγκατάβασιν, de Cœlo deſcendere dignato, atque ad Naturam ſuam Divinam adſumere ſibi in B. Virgine Parente ſua Naturam Humanam, Homo iſte, utut propter materiam eam à Matre deſumtam reâpſe χοϊκὸς habendus erat, propter Excellentiam tamen Spiritûs, quicum uniebatur, deſiit actutum χοϊκὸς eſſe, exutâque pulveris omni conditione, (Omni, quæ fuerat antè; Quantò magis, Quæ pòſt futura erat?) juxta dictum Prophetæ, Eſa. 25. 8, atque heic laudatum, ver. 54. *Abſorpta eſt Mors in victoriam*, per Spiritum ſcilicet, Qui de Cœlo acceſſerat, ità devictæ ſunt Mortalitatis lineæ omnes in eo ſubjecto, abolitæque ſunt ipſæ Corruptionis reliquiæ, Ut Homo Chriſtus haut priùs conceptus in utero ſit, quàm factus eſt, in humano Spiritu, corporéque totus ἐπουράνιος.

7. Quomodo igitur paſſus eſt? inquiet Barjeſuita. Aut ex qua ratione credetur pòſt, Mortuus eſſe? In promptu

promtu eſt Reſponſio. Ex Diſpenſatione ſolâ, Quâ & de Cœlo deductus eſt, iſtud provenit. Diſpenſationem autem eandem adſerimus, quam in Chriſto, poſt Reſurrectionem Ejus, ſponte ſuâ ſupponit, admitteréque ſine hæſitatione aut Quæſtione aliqua, cogitur ipſe cavillorum tantorum artifex Catechiſta. Quanquam enim nullo modo ferat, ut ante Reſurrectionem quicquam conſecutus ſit, poſt eam tamen, pérque ipſam Virtutem ejuſdem, Chriſtum vivificántem Spiritum factum fuiſſe, pro rato ſumi optat. Mox tamen agnoſcit, Quò Diſcipulos ſuos de Reſurrectione ſua certiores facere poſſet, rediiſſe Eum ad eos in eodem corpore, in quo Crucifixus fuit, pérque Quadraginta Dies poſtquam Reſurrexerat, unà converſatum, & collocutum ſæpe fuiſſe; Monſtrâſſe etiam iis vulnerum ſuorum veſtigia, comediſſe, atque bibiſſe cum iis, ſubinde denique apparuiſſe iis, haut auſus eſt non profiteri: Cat. Rac. pag. 280. Quæ tamen omnia Spiritui vivificanti, præter per Diſpenſationem, nequibant competere. Hujus igitur οἰκονομίας effectum reverâ erat, quod exeruit ſe in Chriſto, indè ab Humanitatis ſuæ exordio, & Quia Filius Dei ex tam Divinis Salutem Noſtram adminiſtrandi conſiliis decreverat σκηνῶσαι ἐν ἡμῖν, Joan. 1. 14, hactenus igitur exinanibat Seipſum, Ut in ſimilitudine jam hominum factus, non ſolùm in communi σχήματι inveniretur, ut Homo, Phil. 2. 7. ſed etiam ut tandem ſubmitteret Se, uſque ad mortem, mortem ipſam Crucis, ver. 8. Quid mirum veró? Deus enim Qui ſemper erat, in Poteſtate ſua ſemper habebat Humanæ naturæ, quam adſumſerat, rationes omnes; Poterat ergò, pro ſuo Beneplacito, arbitrari quotidie, Quid, Ut Homo tunc erat, ageret, permittere etiam, Quid pateretur. Igitur & animam ſuam, Quam nemo tollere ab Eo poterat, Joan. 10. 18, ipſe, Quando, & Quomodo, & Quamdiu volebat, ponere poterat, atque ex Diſpenſatione ſua ponebat denique. Sed infra hunc Inanitionis ſuæ Gradum notandus eſt nunc neutiquam ceſſiſſe. Non igitur Ut corrumperetur, Qui Gradus

Deſ-

Descensorius in Natura nostra est à Morte proximus. Verùm Corruptionis τὸ ἐνδιαχώμενον per Divinam Præsentiam abolitum prorsus in Eo erat, Atque indè Petrus diffinivit, καθότι ἦν δυνατὸν, Act. 2.24. Impossibile nimirum fuit, ut tamdiu in morte detineretur Christus, donec Corrumpendi necessitas invaderet: Quod ex Prædictione Davidica, argumento omnium validissimo, firmavit, *Quia nunquam daturus Deus erat, Ut Sanctus suus videret corruptionem*, Psal. 16.11. Quantò minùs cadere in Eum poterat τὸ χοϊκὸν, Ut in Pulverem redigeretur? In nobis autem hæc Repulverizatio (sit venia verbo,) Gradus est Tertius post Vitam hanc, & Corruptione ipsâ posterior ordine.

8. Jam priorem Adamum novimus, ità à Deo formatum fuisse, Ut potuisset non mori, Et si non peccasset, nunquam Mortuus fuisset: Sed ex peccato ejus, feralis illa altera Sententia incubuit, non solùm, *Morte morieris*, Gen. 2.17, sed etiam, *Pulvis es, & in pulverem revertêris*, Gen. 3.19, Durabítque hæc mortalium omnium Conditio usque ad Christi reditum, Mori, Corrumpi, In pulverem redigi. Christum autem quod attinet, quanquam ut pro peccatis nostris moriendo satisfacere posset, mori Se ex Dispensatione sua passus est, ὡς τὸ πολλῶν ἀναγκαίων ἁμαρτίαν, Heb. 9.28; Quia tamen Ipse cùm peccatum pro nobis factus est, semper peccatum nescierat, 2 Cor. 5.21, atque idiomate isto æternùm gaudebat, ut per omnia χωρὶς ἁμαρτίας in Se esset, Heb. 4.15, Vel indè igitur τὸ χοϊκὸν, Quod Ille, Ex parte Antè, haut citiùs attigit, quàm dispulit, Ex parte Pòst, ab ipso alienissimum erat. Ex ipso igitur Verbo illo *Seminandi*, Cuivis, satis acutùm cernenti, manifestum est, Apostolum ibi, nullatenus de Christi corporis, sed de Nostrorum duntaxat corporum conditione intelligendum esse, ubi σπείρεται suum toties ingeminat, *Seminatur* ἐν φθορᾷ, ver. 42. *Seminatur* ἐν ἀτιμίᾳ, *Seminatur* ἐν ἀσθενείᾳ, v. 43. *Seminatur* σῶμα ψυχικὸν, v. 44. Quò igitur Catechistæ ex isto Loco κενοφωνία sua adversùs Christum? Quàm improbus ei, stultúsque labor

harum

harum astutiarum! Nam frustrà erit, Si (Quod Nos nulli negamus;) his oppositerit, Esse in Euangelio, ubi Christus, quò mortis suæ merito præluderet, & significaret, per Passionem suam Se nos, tanquam lance, & librâ, facturum suos (Hæc tamen, quàm vera cunque, ut objicere nobis ausit Procurator Barjesuiticus?) granum Tritici in exemplum Sui proponat, Joan. 12. 24, Quod moriendo in glebis multiplicari novimus, atque ex unico Se fructum proferre plurimum. Veruntamen apprimè adnotandum est, quàm cauto Vocabulo Christus in ea Similitudine usus sit; Non enim isto *Seminandi*, Quod nostrûm omnium commune est in morte nostra, ex qua Corpora nostra ità dissolvuntur, ut in pulverem dein redigantur, antequam sortiantur Vivificationem, per Spiritum Christi, ad Immortalitatem, & Gloriam; Sed eo duntaxat, *Cadendi in terram*; Ut Similitudinem suam persentiamus, hactenus solùm institui Ei, cùm aiat, *Nisi granum Tritici cadat in terram, ipsum solum manet*, quòd Dominus etiam & huic Casui submissurus Se in morte sua erat, sed nulli tamen Sementi.

9. Neq; tamen jam oblitus sum, (dolétq; referre,) olim incidisse me in melioris notæ Theologum è Schola Pontificia, Quem Opinionis hujus error ex incauto sic abstulerit, Ut & Cathedram suam Paralogismi istius labe commaculârit, censuerítque, *Secundum Hominem cœpisse Spiritum vivificantem habere, non, cùm cœperit Homo esse, non enim Quando conceptus in utero B. Virginis est, ut Aliqui volunt*; (Neq; enim ab hac Aliorum omnium, satis inficeta, & fastidiosa censura temperare Se potuit:) *Sed Quando resurrexit à mortuis.* Visum quoq; ei erat, habere Se quod utriq; Parti Opinionis suæ pro Ratione esse volebat. Aiebat igitur, *Non in Conceptu Christi*; *Quia tum factus est in animam Viventem, ad exemplum Primi Adami, ex quo nascebatur verus Homo secundum Carnem.* Et hoc quidem verè; (Modò unà caveatur satis à lapsu Nestorii;) Christus ità nascebatur. At Quid tum? Nam quod addebat, *Esse in animam viventem, id est, habere Corpus Animale,*

male, atque Esse in Spiritum vivificantem, id est, habere Corpus Spirituale, Oppositа esse, atque eidem simul comp. tere nequire : jam strenuè reclamitamus ; Poterántne enim hæc competere Christo in Resurrectione sine pugna, sed non in Conceptu Ejus, Pugnatura enim tum erant? Tantæne verò tum animis Cœlestibus iræ? quàm nollem hæc à tanto Magistro dici! Neque etiam Oppositа verè sunt ea, Diversa sint licèt, multúmq; Disparata: Et si ità differre potuisse putabuntur, ut litem aliquam oboriri inter ea oportuerit, ipsâ tamen in coitione advolavit Pax, Cœlestíssque ille & Vivificans Spiritus mirificè litem eam diremit, non Pugnando quidem, sed Perficiendo, non Tollendo, sed Extollendo, Evehendóque supra Se; Exaltata enim est in Eo ex ista Unione Natura Humana, jámq; tum inungebat Hominem Deus, Deus suus, Oleo Exultationis, Ut è Sodalibus præterea aliu n neminem, Psal. 45.8. Nihil valet igitur Objectio ista, ex Parte Negativa.

10. Ex Parte verò altera, quâ affirmabat, *Provenisse hoc Christo, postquam resurrexerat* ; ex eo medio istud probatum ibat, *Quia tunc demum cœperit Spiritus Ejus absque subsidio alimenti perpetuam vitam Corpori suo subministrare.* Sed oh Quàm nimiùm vacillat & hæc Ratio! Quasi Spiritûs Christi Vis vivificativa restringenda solùm sit, ad redemtionem de hordeo, hoc est, ad sustentationem sui absque esca! Aut Ipse nondum habendus erat Spiritus actu Vivificans, Quia Vitam sibi actu nondum videbatur præstare ἄπλον! Nisi per parem Paralogismum statuemus quempiam, actu Animal risibile non esse, Qui actu nondum riserit, neque actu Animal rationale, Qui actu nondum ratiocinatus est. Verùm, ut de cæteris in Semetipso Dotibus nunc nihil moneamus, Vis illa in Christo, Vitæ Largitrix, tam immensa est, fuitque ab initio, ut ad Se solum limitari non debeat, cùm ad Universos Suos æternùm pertingat, Quos & nunc etiam extra Corpus sibi servat, & per eandem Virtutem Corpora eorum omnium in novissimo Die excitabit, atque Æternitate suâ impertiet.

impertiet. Quid quòd præterea habeamus Captionibus illis opponendum, quòd Christum nôrimus, etiam post Resurrectionem, Virtute Dispensationis, quâ usus à principio fuerat, per Quadraginta Dies edisse sæpe, bibisséque cum Discipulis, Luc. 24. 43, Joan. 21. 13, Act. 1. 4, & 10. 41, Qui tamen longè ante Resurrectionem per totidem Dies Noctésque satis Se sustentârat sine omni edulio in eremo, Matth. 4. 2, Ut vel indè testatum faceret, quem Spiritum tum haberet. Esuriisse autem pòst, quòd ibi dicatur, sententiam nostram non arietat, sed statuminat. Nam & quâ Anima Vivens solùm erat, durâsse in ea inedia haut poterat, nè per Quartam quidem partem illius Quadragesimæ, At Spiritus Ejus, per quem tot Se dies conservaverat, vel centuplo plures, si sic libuisset, adnumerare potuisset; Postquam enim, ex Dispensatione sua humanum hoc pati, atque esurire se fiverat, quò Tentatorem, illum impurum Spiritum, confunderet, usque tamen per Spiritum suum aliquantisper se denuo sustinuit, potiùs quàm ut Tentatori quicquam obsecundaret, ver. 4. tandémque, ubi decreverat comedere, Angelis ipsis, Qui Ei intendebant, mandavit ut suppeditarent, quod ederet, v. 11. Ex illius enim jussu Angelos hoc præstitisse, ecquis dubitare poterit, Qui meminerit, cùm introductus Ipse in Orbem est, Angelis à Deo præceptum fuisse, ut ei in omnibus præstarent obsequia? Heb. 1. 6. Introductio autem ea, sive in Conceptu Ejus defixa erit, sive numerata à Natalibus, perinde jam erit nobis, cùm satis nôrimus, & in utero cubantem, per varia tum Divinitatis Spiritûs sui, tum Spiritualitatis Corporis sui indicia præstitisse, unde Orbi Christiano inclarescat, Qualis tum fuerit.

11. E pluribus autem instantiis advertere nunc licebit ad præcipuas Tres; In Accessu unam; Aliam In Decursu; In Exitu tertiam. Prima est, quòd ubi B. Parens adsensum præbuerat Adnuntiationi Archangeli, haut citiùs Ipse conceptus ab ea in utero est, quàm Angeli alii, velut in novi Regis sui obsequia, emicuerint, (Pro Angelis enim, sed syderii Jubaris gloriâ indutis, quòd semper

ſemper habuerim Stellas illas, Orbi tam incognitas, próque ſuo arbitrio hinc indè, præter Legem Aſtrorum, tam mirè moventes, à Zacharia colligere didici, Luc. 1. 78.) In Orientem, Unus; Ex quo Magi ſtatim perſpexerunt, Regem toti Orbi adorandum, in Judæa tum naſciturum, atque iter ſuum illuc ità comparârunt, Ut ipſo eo die, quo Ille naſceretur, Hieroſolymis ipſi adeſſent, Matth. 2. 1. In Occidentem, Alter; ad cujus apparitionem, Ut ut Gentes illæ præſtiterint nihil in Acta Sacra referri dignum, exciderunt tamen Poetæ eorum (Providentiâ Divinâ ità diſponente,) nonnulla, quæ ſenſus Diviniores in ſe habebant, quàm ab ipſis intelligebantur, & pro Prognoſticis, & tantùm non Propheticis, revera erant: Nam

Ecce Dionæi proceſſit Cæſaris Aſtrum,

erat, ſignum illud Divini Regis Meſſiæ venientis, cœlitùs illuxiſſe; Et rurſus,

Aſpice, venturo lætentur ut omnia Seclo,

erat, Lætitiâ ſummâ perfundi Orbem ob Adventum Meſſiæ. Judæi enim, (Quibuſcum Romani plurimùm, domi, foríſque, eâ ætate converſabantur,) Ætates Mundi, in Seculum ante Meſſiam ſuum, & Seculum venturum cum Meſſia, partiri ab antiquo amârant. Inſtantia Secunda eſt, Quòd cùm vix dum Trimeſtris Ipſe in utero vehebat, ſolíque Parenti cognitus, ſolo tamen ſono Salutationis Almæ Matris ſuæ, Joannem ſub alterius uteri tegmine latentem, per inſtinctum tamen Spiritûs ſui illico ad tripudium adegit, partuíque viciniorem mirificè exultare fecit ob Ipſius Præſentiam. Luc. 1. 41. Tertiam denique adnectimus, Quòd cùm impleti ſunt dies, Luc. 2. 6. partûſque ſui naturale tempus venerat, Ipſo Sibi ſolùm obſtetricante, ſine mora, tædióve, ſine Matris luctu, aut labore, ità ex utero prodiit, Ut propter Subtilitatem, Agilitatem, Spiritualitatem Corporis Sui, Parenti Suæ clauſtra Virginalia ſalva ſemper ſanctéque

cuſtodita fuerint, & Beata Mater licèt facta, Virgo tamen integerrima, nec Corpore minùs, quàm Animo, perpetuò remanſerit.

FINIS.

Typi autem petunt, ut concedantur iis Erratorum ſuorum, (Quæ ex parte majore, in initio Operarum, Editore tum abſente, intercidiſſe conſtat,) Emendationes iſtæ,

Pag. lin.	
2. 34	Ut Latinâ
4. 16	ab omni
5. 14	Cauſſam heic
6. 8	ſatis, poſt
36	exiſtit,
8. 22	à principio
37	1 Joan. 3. 8,
10. 5	non extare
33	facturam hii
11. 5	iſtud dicentibus deerat
9	Prophetico poſſint;)
13 12	denotare.
13	exertè
23	extiterit. Si hæſi
18 17	erat, fidei, non
19 2	nôrunt, qui
24	expectatur,
29	ſuæ
20. 1	Exiſtere enim
8	introducta ſunt,
23. 8	inventum

Pag. lin.	
15	de cauſſis
34	cauſſa, quem
25. 2	Modo
9	Infinitivo
37	carum, ver. 11.
27. 30	cauſſâ,
29. 18	cauſſâ,
32. 30	experiendum, quid
35. 28	Cauſſæ ſuæ
40. 23	(Οὐ γὰρ .... exercuiſſe:)
43. 30	Adverſam
45. 31	ſunt: Etenim
48. 37	ad luridæ Cauſſæ
49. 14.	Deo: Eſt ea
30	Nomina Pluralia
31	Neutra pro Singularibus Maſc.
37	Singularibus Maſculi
51. 18	quam ille
54. 1.	reductâque

56. 19 diſ-

Pag. lin.

56. 19 dispertitionem ;
20 commisceátque.
27 Actum
34 apponitis ?
57. 33 p. 80, & p. 225,
58. 8 hoc Omne in
60. 14 (quod ibi antecedit,)
16 esse Suppositum,
61. 2 Genus, neque Masculino
magis quàm Neutrali
8 suâ, à Latinâ Lectione
utcunque accersita sit,
65. 15 opinor ; Quanquam
16 Personalitèr
30 usuveniat
67. 20 Personæ.
68 20 Personalitèr
69. 14 Personalitatem
70. 21 Personæ
72. 7 Aërianum Scelus.
74. 24 χειρομάχων Barjesuit.
75. 8 est, Quod potest
78. 14 negat Eandem
79. 37 Dei Verbis
80. 7 Luc. 4. 18,
80. 17 3 Joan. ver. 10.
81. 1 oculus ejus,
82. 33 Suâ ipsius Personâ
84. 22 illam Causſam.
87. 6 dispositum; ver. 14
89. 17 sequatur,
26 Caussalem
37 (nihilo infelicius, dicam ? an) paulò
90. 19 Participium Præsens Verbi Substantivi
91. 27 Substantivo
91. 16 Prædicatis
21 Prædicata
26 Propositionis
27 Subjectum
39. 2 Personas
6 Rebus
94. 12 Personam

pag. lin.

19 Subjecto Prædicandi
20 Personis
21 Persona
97. 7 indicemus, ad Locum eum nunc redimus,
98. 23 Articuli Prædicatis
104. 22 ad Personam
105. 11 Singularē cú Relativo,
14 κοινῶ repetendo,
110. 4 Secundæ, Naturam Hu-
111. 4 Quia Authorem
5 Exceptione, Quæstione, Fide
114. 6 Conventibus.
116. 10 Cavillatio. Sed &
127. 12 aliâ vice,
128. 29 aditione,
35 Nostrisque,
130. 14 omnia Auspiciis,
131. 31 Virtutes
134. 10 est & monere
135. 14 veráque est ? Ansecus ?
16 Responso ?
141. 26 (etiam Sanctorum,)
142. 1 illi
3 illi
145. 6 est ; Universis
154. 33 (uti
164. 20 Copula
167. 25 à Christo
168. 4 scribit, πλὼ ἰυήθειαν nos
18 Consequentiam
179. 5 Ipse satis
183. 6 plenas, varióque in genere, esse tum
185. 3 p. 189, ibi
194. 23 Ipsum
200. 37 (quasi
208. 30 Trium
222. 27 nimis
232. 23 Regulâ Christi,
242. 29 nobis : Qui
243. 11 Quid ita ?

Pag. lin.		
264.	6	ſperavit
271.	1	facilè
276.	19	nus: Vobis
292.	30	Gyaris
309.	31	Se
310.	21	Perſona;
324.	27	id eſt,
329.	23	phæſtant; Sive
	26	Semetipſos
331.	15	reſurrexerat,
344.	6	Sui
352.	15	Redemtionem
355.	17	Eſt enim
362.	12	à Majore ductam
364.	13	Noſtræ
	34	Joan. 20. 28.
370.	31	Idem ad Lectorẽ. omittimus.
372.	4	putidè
373.	5	Et Quis
376.	36	ferentium ab
377.	11	Demonſtrationis Demo-
408.	7	Act. 14. 10,
434.	24	ver. 11.
437.	7	2 Cor. 5. 18.
453.		Matth. 8. 25.
476.	28	Epheſ. 5. 2.

Pag. lin.		
497.	27	Adſeveratores
499.	11	Redemtio
506.	13	obtinebit,
508.	36	Participium
540.	25	inferri
544.	12	fiet,
571.	26	ſcelerati
580.		malè numeratur 680.
591.	12	laborem
603.	30	ſuum
605.	1	Origine, Mali
607.	3	Die, Quodnam
612.	5	eſt; Paterna
626.	28	Eccleſia, nullo non mane,
633.	35	moliantur,
634.	6	eſſe, ſinent.
645.	27	Eâ natum
659.	33	Officiis
686.	6	Baptiſtâ.)
713.	10	p. 249:
726.	21	accipit,
738.	3	c. 1. ver. 9.
739.	12	p. 48, (Cui
742.	19	Capituli 13, ad finẽ 17?
749.	11	1 Cor. 15. 45.
751.	29	hoc